

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל הַמִּשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשַׁת אַחֲרֵי

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

ספר הזוהר הקדוש חב"ל ישראל ב'ה' דינמי עם לשון הקודש – ממוקד מופסק ומחולק לקטעים מסודר על הפרשיות

פְּרֻשֵׁת אַחֲרֵי מוֹת

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן וְגו'.
 וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בִּיּוֹן
 שְׁפָתוֹב וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה, לָמָּה פָּעַם אַחֲרַת
 וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִידֶיךָ, שְׁחֵרֵי
 בְּדַבּוּר הָרֵאשׁוֹן מִסְּפִיק? אֵלֶּא כִּי שְׁנֵינוּ, כְּתוּב
 וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיִּדְבֹר ה' אֵלָיו. וְכַתּוּב (שְׁמוֹת כד)
 וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶיהָ אֵל ה'. וְחֵרֵי בְּאֵרוֹ אֶת הַדְּבָר,
 כָּאֵן דְּרִנָּה אַחַת, וְאַחַר כֵּן דְּרִנָּה אַחֲרָת. אִיף כָּאֵן,
 וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה - דְּרִנָּה אַחַת. וְאַחַר כֵּן, וַיֹּאמֶר
 ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִידֶיךָ - דְּרִנָּה אַחֲרָת.
 וְהַכֹּל עוֹלָה בְּמִשְׁקַל אֶחָד, וּמִשְׁרָשׁ אֶחָד הַכֹּל
 הַתְּחִיבָר.

אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים
 ב) עֲבָדוּ אֶת ה' בְּיִרְאָה וְגִילוּ בְּרַעְדָּה.
 וְכַתּוּב (שם ק) עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה כִּי לְפָנָיו
 בְּרִנָּה. הַפְּסוּקִים הִלְלוּ קָשִׁים זֶה עַל זֶה. אֵלֶּא כִּי
 שְׁנֵינוּ, עֲבָדוּ אֶת ה' בְּיִרְאָה - שְׁכָל עֲבוּדָה שְׂרוּצָה

בן אדם לעבד לפני רבונו, בראשונה צריך יראה, לפחד מפניו. ומשום הפחד של אדונו ימצא אחר כך שיעשה בשמחה את מצוות התורה, ועל בן כותב, (דברים י) מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה.

וגילו ברעה - שאסור לאדם לשמח יותר בעולם הזה. וזה בדברי העולם. אבל בדברי תורה ובמצוות התורה צריך לשמח. אחר כך ימצא אדם שיעשה בשמחה את מצוות התורה, שכתוב עבדו את ה' בשמחה.

רבי אבא אמר, עבדו את ה' ביראה - (דף נו ע"ב) סוד הדבר הוא. עבדו את ה' ביראה, איזו יראה כאן? אלא כמו שבארנו, שכתוב (משלי א) יראת ה' ראשית דעת, וכתוב (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה'. יראת ה' - כך נקרא הקדוש ברוך הוא. רבי אלעזר אמר, עבדו את ה' ביראה - מי שרוצה לעשות עבודת אדונו, מאיזה מקום מתחיל, ובאיזה מקום יבין את העבודה ליחד את שם

רבוננו? חזר ואמר, בִּירָאָה. בִּירָאָה היא הִרְאֵשִׁית, מִמַּטָּה לְמַעְלָה. (כא ראה, כְּנִי אֶחָד חָרִי בְּאֶרֶץ, וְחָרִי בְּתַבְּאֵר תְּדַבֵּר).

כֹּא רֵאָה, מַה כְּתוּב כָּאן אַחֲרֵי מוֹת, וְאַחַר כֵּךְ - דִּבֵּר אֶל אֶחָד אַחִיד וְנָו' בְּזֹאת יִבְאֵ אֶחָד? אֵלָּא מִכָּאן הִרְאֵשִׁית לְתוֹהֵר אֶת הַכְּתוּבִים, כֹּל מִי שְׂאֲרִיכִים לְתוֹהֵר בְּזֹאת חַיִּו, וְזוֹהֵי יִרְאֵת ה'.

דָּבָר אַחַר אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶחָד - רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אַחֲרֵי מוֹת נָדָב וְאָבִיהוּא הָיָה אֶרֶץ לְהַיּוֹת! מַה הַטַּעַם שְׁנֵי בְּנֵי אֶחָד, וְחָרִי יְדוּעַ שְׁהָיוּ בְּנֵיו? אֵלָּא כֵּךְ שְׁנָה, שְׁעַד כָּאן לֹא עָמְדוּ בְּרִשׁוֹתָם, אֵלָּא בְּרִשׁוֹת אָבִיהֶם, וּבְמִשׁוֹם כֵּךְ - בְּקִרְבָּתָם לְפָנֵי ה' וַיָּמָתוּ, שְׁהֵם דְּחָקוּ אֶת הַשְּׁעָה בְּחַיֵּי אָבִיהֶם, וְהַכֹּל הָיָה בְּשִׁבִיל אוֹתוֹ חֲטָא שְׁעָשׂוּ, שְׁכְּתוּב (במדבר ג) בְּחֻקֵּיכֶם אִישׁ זָרָה. שְׁשִׁנְיוֹ, בְּמָקוֹם אֶחָד כְּתוּב בְּחֻקֵּיכֶם אִישׁ זָרָה, וּבְמָקוֹם אֶחָד כְּתוּב בְּקִרְבָּתָם לְפָנֵי ה'. וְזֶה וְגַם זֶה הָיָה, וּבְמִשׁוֹם כֵּךְ כְּתוּב בְּנֵי אֶחָד, וְכְּתוּב בְּקִרְבָּתָם.

אָמַר רַבִּי תִּיָא, יוֹם אֶחָד תִּיָיְתִי הוֹלֵךְ בְּדַרְךְ
לְלַכֵּת אֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן לְלַמַּד מִמֶּנּוּ פְּרָשֶׁת
הַפֶּסֶח. פְּנִשְׁתִּי בְּהַר אֶחָד, וְרֵאִיתִי בְּקִיעִים וְחוֹרִים
בְּסֻלַּע אֶחָד וְשָׁנִי אֲנָשִׁים בּוֹ. עַד שֶׁתִּיָיְתִי הוֹלֵךְ,
שְׁמַעְתִּי קוֹל הָאֲנָשִׁים הַלְלוּ שְׁתִּיָו אֹמְרִים, (תהלים מח)
שִׁיר מְזֻמֹּר לְבָנֵי קִנְח גְּדוֹל ה' וּמְהַלֵּל מְאֹד וְגו'.
מִהוּ שִׁיר מְזֻמֹּר? אֵלֶּא כִּךְ שָׁנּוּ מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי
שְׁמַעוֹן, שִׁיר שֶׁהוּא כְּפוּל, שִׁיר שֶׁהוּא מְשֻׁבָּח
מִשָּׂאֵר הַשִּׁירִים, וְעַל שֶׁהוּא מְשֻׁבָּח מִשָּׂאֵר הַשִּׁירִים,
פְּעָמִים נֶאֱמַר בּוֹ שִׁירָה, וְכֵן (שם צב) מְזֻמֹּר שִׁיר לְיוֹם
הַשַּׁבָּת. כְּמוֹ כֵּן שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמוֹה, שִׁירָה
לְמַעַלָּה מִשִּׁירָה.

שִׁיר מְזֻמֹּר, שִׁירָה שֶׁל תְּקֻדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׁמוֹמְרִים בְּנֵי קִנְח (על) אוֹתָם שְׁיוֹשְׁבִים עַל
פְּתַח הַגִּיהֶנֶם. וּמִי הֵם? אַחֵיהֶם שֶׁהֵם שְׁיוֹשְׁבִים
בְּשַׁעְרֵי הַגִּיהֶנֶם. וְעַל כֵּן הַשִּׁירָה הוֹאֵת נְאֻמָּת
בְּיוֹם שָׁנִי. קָרַבְתִּי אֵלֵיהֶם וְאָמַרְתִּי לָהֶם: מָה
עִםְקִיכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה? אָמְרוּ: סוֹחְרִים אֲנִיחֶנּוּ, וְשָׁנִי
יָמִים בְּשָׁבוֹעַ אָנּוּ בְּדָלִים מִתְּיָשׁוּב וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה,

בִּי לֹא עֹזֻבִים אֹתָנוּ בְּנֵי אָדָם כָּל יוֹם וַיּוֹם.
אָמַרְתִּי: אֲשֶׁרִי חֲלָקְכֶם.

עוֹד פִּתְחוּ וְאָמְרוּ, בְּכָל זְמַן שְׁצַדִּיקִים מִסְתַּלְקִים
מִן הָעוֹלָם, הַדִּין מִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, וּמִיתַת
הַצַּדִּיקִים מִכַּפֶּרֶת עַל חַטָּאֵי הַדּוֹר. וְלָכֵן פָּרַשְׁתָּ בְּנֵי
אַהֲרֹן קוֹרְאִים אֹתָהּ בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁתְּהִיָּה כַּפֶּרֶת
עַל חַטָּאֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
הַתְּעַסְקוּ בְּמִיתַת הַצַּדִּיקִים הַלָּלוּ, וַיִּחַשְׁבֵּ לָכֶם
כְּאִלּוּ אַתֶּם מִקְרִיבִים קָרְבָּנוֹת בַּיּוֹם הַזֶּה לְכַפֵּר
עֲלֵיכֶם. שְׁשַׁנִּינוּ, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל יִהְיוּ בְּגִלוֹת וְלֹא
יִקְרִיבוּ קָרְבָּנוֹת בַּיּוֹם הַזֶּה, וְאֵת אֹתָם שְׁנֵי שְׁעִירִים
לֹא יִבּוֹלִים לְהַקְרִיב, יִהְיֶה לָהֶם זַכָּרוֹן שֶׁל שְׁנֵי בְּנֵי
אַהֲרֹן, וַיִּתְכַּפֵּר עֲלֵיהֶם.

שָׁכַךְ לְמַדְתִּי, שְׁפָתוֹב (במדבר ג) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי
אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְגו'. וְכַתּוּב, הַכֹּכֵר נָדָב
וְאַבְיָהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר. וְאֶלְעָזָר וְאִיתָמָר הָיָה
צָרִיךְ לְהִיזוֹת! מַה זֶה אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר? אֵלֶּה שְׁקוּל
הָיָה אַבְיָהוּא כְּשֵׁנִי אֲחִיו, וְנָדָב כְּמוֹ כָּלָם.

וַיֵּשׁ אֲשֵׁרֹנִים (אֵת זֶה הַפּוֹד), הַפֶּכֶר נָדָב - זֶה לְבָדוּ,
 וְאֲבִיהוּא - לְבָדוּ, וְכָל אֶחָד נֶחֱשֵׁב בְּעֵינָיו
 בְּשֵׁנֵיהֶם, כְּמוֹ אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר. אֲכַל נָדָב וְאֲבִיהוּא
 לְבָדָם שְׁקוּלִים הָיוּ כַּנְּגֵד שְׁבָעִים סְנֵה־רֵיז, שְׁהָיוּ
 מְשֻׁמְשִׁים לְפָנַי מֵעַתָּה. וּמִשׁוּם כֶּךָ מִיתַתֶּם מִכַּפְּרַת
 עַל יִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה כְּתוּב, (ויקרא י) וְאֲחִיכֶם כָּל בֵּית
 יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשָּׂרָפָה. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 הַפֶּכֶר נָדָב - כְּלוּמַר, אוֹתוֹ שְׁכָל הַשֵּׁבֶח וְהַכְּבוֹד
 שָׁלוֹ (מה שמו). נָדָב וְאֲבִיהוּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה,
 שְׁשָׁנַי אֵלֶּה לֹא נִמְצְאוּ כְּמוֹתֶם בְּיִשְׂרָאֵל.

וַיִּדְבַר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי
 (דף נז ע"א) חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה כט) לָכֵן כַּהֲ
 אָמַר ה' אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְגו'.
 פְּסוּק זֶה הוּא קִשְׁיָה. לָכֵן כַּהֲ אָמַר ה' אֲשֶׁר פָּדָה
 אֶת אַבְרָהָם הָיָה צָרִיךְ לְהִיזָת! מַה זֶה כַּהֲ אָמַר ה'
 אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם?

אֵלֶּה הָרֵי פְרִשׁוּהָ וְהָרֵי נִתְבָּאָר, שְׁיַעֲקֹב פָּדָה
 אֶת אַבְרָהָם וְדָאֵי. שְׁבָאוּתָהּ הַשָּׁעָה שְׁנַפְּל

בְּתוֹךְ אֵשׁ חַבְשִׁיִּים, דְּנֵנוּ דִּינֵנוּ (ס"י וְאָמְרוּ לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא: בְּשִׁבְלֵי מַה זֶה יִנְצֵל? זְכוּת אָבוֹת אֵינן לוֹ! אָמַר לָהֶם: שְׂיִנְצֵל בְּשִׁבְלֵי בְּנֵי
 שְׂבָד שְׂנִינֵנוּ, תַּבְּנֵן מְזֻבָּה אֶת הָאֵב). אָמְרוּ: תְּרִי יִשְׁמַעְאֵל שְׂיִצְא
 מִמְּנֵנוּ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: תְּרִי יִצְחָק
 שְׂיִוְשִׁיט צוֹאֲרוֹ עַל גַּבֵּי הַמְּזֻבָּת. אָמְרוּ: תְּרִי עֲשׂו
 שְׂיִצְא מִמְּנֵנוּ. אָמַר: תְּרִי יַעֲקֹב שְׂהוּא כִּפְסֵא שְׁלָם
 וְכָל בְּנֵי שְׁלָמִים לְפָנֵי. אָמְרוּ: תְּרִי וְדֵאֵי בְּזְכוּתוֹ
 שְׁל זֶה יִנְצֵל אֲבָרְהָם. זְהוּ שְׂפִתוֹב, אֲשֶׁר פָּדָה
 אֶת אֲבָרְהָם.

לֹא עָתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עָתָה פָּנָיו יִתְחַוְּרוּ כִּי
 בְּרֵאוֹתוֹ יִלְדִּיּוּ מַעֲשֵׂה יְדֵי בְּקִרְבוֹ יִקְדִּישׁוּ
 שְׁמִי. מִי הֵם יִלְדִּיּוּ מַעֲשֵׂה וְגוֹ'? אֵלֶּא הֵם חֲנֻנְיָה
 מִישָׂאֵל וְעֲזַרְיָה שְׂהַפִּילוּ עֲצָמָם לְתוֹךְ כַּבְּשָׁן הָאֵשׁ
 לְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמוֹ. לֹא עָתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב, מַה עוֹשֶׂה
 כְּאֵן יַעֲקֹב? וְתְרִי פִתּוֹב (דְּנִיאל א) וַיְהִי בָהֶם מְבִנֵי
 יְהוּדָה דְּנִיאל מִישָׂאֵל וְעֲזַרְיָה. בְּנֵי יְהוּדָה
 נִקְרְאוּ, וּמִשׁוּם כֶּךָ לֹא עָתָה יְבוֹשׁ יְהוּדָה הִיָּה צָרִיךְ
 לְהִיּוֹת, מַה זֶה לֹא עָתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב?

אֵלֶּיךָ כִּי שָׁנִינוּ, בַּשָּׁעָה הַזֹּאת שֶׁנִּכְפַּתוּ לְפָנֶיךָ אֱלֹהִים,
 כָּל אֶחָד הָרִים קוֹלוֹ וְאָמַר אֵל כָּל אוֹתָם
 עַמִּים וּמַלְכִים וְיִשְׂרָאֵל. חֲנַנִּיָּה אָמַר, (תהלים קיח) ה' לִי
 לֹא אִירָא מָה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם ה' לִי בַעֲזָרִי וְאֲנִי
 אֶרְאֶה בְּשִׁנְאֵי טוֹב לַחֲסוֹת בְּה' וְגו'. מִיִּשְׂאֵל פֶּתַח
 וְאָמַר, (יִרְמִיָּה ל) וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נָאִם ה'
 וְגו' כִּי אֶתְּךָ אֲנִי נָאִם ה' לְהוֹשִׁיעֶךָ כִּי אַעֲשֶׂה וְגו'.
 בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁשָּׁמְעוּ כֻלָּם אֶת שֵׁם יַעֲקֹב, תִּמְהוּ
 וְצָחְקוּ בְּלִיצְנוֹת. עֲזַרְיָה פֶּתַח וְאָמַר, (דברים ו) שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד.

זֶהוּ שִׁכְתוֹב, (ישעיה מד) זֶה יֹאמַר לַה' אֲנִי וְגו'. זֶה
 יֹאמַר לַה' אֲנִי - זֶה חֲנַנִּיָּה. וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם
 יַעֲקֹב - זֶה מִיִּשְׂאֵל. וְזֶה יִכְתֹּב יְדוֹ לַה' וּבְשֵׁם
 יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה - זֶה עֲזַרְיָה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כִּנְסוּ
 תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא אֶת הַפְּמִלְיָא שְׁלוֹ, וְאָמַר לָהֶם:
 בְּאִיזָה דְבוּר מֵאוֹתָם תְּדַבְּרוּ שֶׁאֲמָרוּ אֵלֶּה
 הַשְּׁלֵשָׁה אֲצִיל אוֹתָם? פֶּתַחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים סג) וַיִּדְעוּ
 כִּי אַתָּה שְׁמֶךָ ה' לְבִדְךָ עֲלִיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַסֵּא:
 כַּסֵּא שְׁלִי, בְּאִיזָה דְבוּר מֵאוֹתָם
 הַדְּבוּרִים אֲצִיל אֶת אוֹתָם הַצְּדִיקִים? אָמַר לוֹ:
 בְּאוֹתוֹ הַדְּבוּר שְׁכַלְם צָחֲקוּ עָלָיו אֲצִיל אוֹתָם, לֹא
 עָתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עָתָה פָּנָיו יִחְזְרוּ. כְּמוֹ שֶׁעֲמַד
 יַעֲקֹב אֲצִיל אֲבָרְהָם בְּאֵשׁ, יָקוּם עֲכָשׂוּ אֲצִיל אֱלֹה.
 זְהוּ שְׁכַתוֹב, כִּה אָמַר ה' אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה
 אֶת אֲבָרְהָם לֹא עָתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְגו'. מִהַבּוֹשָׁה
 שֶׁל הַלִּיצָנוּת.

שְׁנִינּוּ, כָּל אוֹתָם שֶׁצָּחֲקוּ מִהַדְּבוּר הַזֶּה, נִשְׁרְפוּ
 בְּאוֹתָהּ אֵשׁ, וְהָרַג אוֹתָם שְׁכִיב שֶׁל אֵשׁ.
 מַה הֲצִיל אֶת אֱלֹהָ? עַל שֶׁהָיוּ מִתְפַּלְלִים לְפָנָיו
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְיַחֲדִים שְׁמוֹ כְּרֵאוּי, וְעַל
 שֶׁמְיַחֲדִים שְׁמוֹ כְּרֵאוּי, נִצְלוּ מֵאוֹתָהּ אֵשׁ יוֹקֵדָת.
 שְׁנֵי בְּנֵי אֶחָד הַקְרִיבּוּ אֵשׁ זָרָה, שֶׁלֹּא יִחַדּוּ אֵל
 שְׁמוֹ כְּרֵאוּי וְנִשְׁרְפוּ בְּאֵשׁ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 כְּתוּב אַחֲרֵי מוֹת, וְכְתוּב וַיָּמָתוּ. כִּיּוֹן שֶׁאָמַר אַחֲרֵי
 מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶחָד, לֹא יִדְעֵנוּ שְׁחֲרֵי וַיָּמָתוּ? אֵלֹה

כך שנינו, שתי מיתות היו, אחת לפני ה', ואחת שלא היו להם פנים. שכל מי שלא זוכה לבנים, הוא מת. משום כך, אחרי מות, וימתו.

רבי אבא אמר, מה שפתוב (במדבר ג) וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקרבתם איש זרה לפני ה' במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר. מה זה לגבי זה, שפתוב ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר? אלא סוד הדבר - זה שאמרתי, וימתו, שלא היו להם פנים. וכך זה ודאי. אבל לא כשאר בני העולם, אף על נב שלא נשאנו, שחרי אלו לא מתו אלא מיתת עצמם, אבל מיתת נפשם לא מתו.

מנין לנו? שפתוב (שמות ו) ואלעזר בן אהרן (דף נז ע"ב) לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלויים למשפחתם. אלה, וחרו פנחס לבדו היה, וכתוב ראשי אבות הלויים. משום כך מתו מיתת עצמם, ומיתת נפשם

לא מתו. אמר רבי אלעזר, ודאי משמע אלה,
ומשמע ראשי.

ומשום כך כתוב, (במדבר כה) פינחם בן אלעזר בן
אהרן הכהן, וכתוב ופינחם בן אלעזר בן
אהרן הכהן הנה כהן בימים ההם. פינחם בן אלעזר
כהן הנה צריך להיות! אלא בכל מקום שבא
פינחם, בן אהרן הכהן כתוב. ואלעזר לא כתוב,
אלא אלעזר הכהן, שכתוב (שם כז) ולפני אלעזר
כהן. (שם לא) ויאמר אלעזר הכהן וגו'. ועל בן
מיתת עצמם מתו, ומיתת נפשם לא מתו.

ושנינו בסוד המשנה, שנים זוג - פן חס. והרי
נתבאר, יו"ד קטנה בין אותיות פינחם,
שחרי יו"ד כוללת שנים באחד, וזהו סוד הדבר,
וזה נתבאר.

רבי אלעזר שאל את אביו ואמר לו, והרי שנים
הם ושנים היו, למה לא נמצאו שנים? אמר
לו, שני חצאי גוף היו, שחרי לא נשאנו, ומשום

כִּדְּ הֵם נִכְלְלוּ בְּאַחַד, שְׁכַתוֹב וַתְּלַד לוֹ אֶת פִּינְחָם
 אֵלֶּה רְאֵשֵׁי וְגו'.

וַיִּוֹדֵד שָׁל פִּנְחָם לֹא נָתַן כָּה לְחֵבֶר הָאֹתִיּוֹת,
 אֵלֶּה בְּשַׁעַת שְׁקִנְיָא לְקַדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא וְכֹא
 לַיִשָּׁר אֶת הָעֵקָם, שְׁרָאָה אֶת אֹת הַכְּרִית
 הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה שְׁהַכְּנִים וְמְרִי לְרִשׁוֹת אַחֲרָת, וְכִמָּה
 שְׁהַתְּעִיבָם בְּרֵאשׁוֹנָה הַתְּתִקֵּן כָּאֵן. בְּנִכְרִיָּה
 הַתְּעִיבָמוּ בְּהַתְּחַלָּה, שְׁכַתוֹב בְּהַקְּרִיבָם אֵשׁ זָרָה,
 וְכֹאן בְּנִכְרִיָּה הַתְּתִקֵּנוּ, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב וְכַעַל בַּת
 אֵל נִכְר. מַה לְּהִלָּאָה אֵשׁ זָרָה, אֵף כָּאֵן נִם אֵשׁ
 זָרָה.

מַה נִּרְאָה כָּאֵן? אֵלֶּה בְּהַתְּחַלָּה הַקְּרִיבוּ אֶת
 הֶרְחֹקָה, שְׁכַתוֹב בְּהַקְּרִיבָם אֵשׁ זָרָה. אֵף
 כָּאֵן וְמְרִי הָיָה מְקַרֵּב אֶת הֶרְחֹקָה, אֶת שֵׁם הַמֶּלֶךְ
 הָיָה מְקַרֵּב לְרֵחֹקָה, מִיָּד - (שם כה) וַיִּרְא פִּינְחָם כִּן
 אֶלְעִזֵּר כִּן אַחֲרָן הַכֹּהֵן וַיָּקָם מִתּוֹךְ הָעֵדָה. כָּאֵן תִּקֵּן
 אֶת הָעֵקָם שְׁבְרֵאשׁוֹנָה, וְאִזּוּ נִתְּנָה יוֹד לְשִׁמוֹ
 לְחֵבֶר אֶת הָאֹתִיּוֹת כְּאַחַד וְהַתְּבַשֵּׁר בְּשָׁלוֹם,

שְׁפָתוֹב לָכֵן אָמַר הַנְּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם.

(בְּרִיתִי מִמָּשׁ).

מָה הַשְּׁלוֹם כָּאֵן? אֵלָּא בְּאוֹתוֹ הַכְּתָר הַטָּאֵן
בְּתַחֲלָה, בְּאוֹתוֹ הַכְּתָר הַעִירוֹ קְטָטָה
בְּתַחֲלָה, וְעַכְשָׁו שְׁתַּקֵּן, כְּתוֹב הַנְּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת
בְּרִיתִי שְׁלוֹם, בְּרִיתִי מִמָּשׁ תִּהְיֶה עִמּוֹ בְּשְׁלוֹם,
וּמִשׁוֹם כֶּךָ נִתְּנָה יו"ד קְטָטָה בְּשִׁמּוֹ, שְׁתִּירִי הִיא
מִתְּאוֹתִיּוֹת הַקְּטָטָה, לְהִרְאוֹת שְׁתִּירִי תִקֵּן מָה
שֶׁתִּתְּעַקֵּם בְּתַחֲלָה, וְתִירִי הַשְּׁלִימָה עִמּוֹ. כָּא רַבִּי
אֶלְעָזָר וְנִשְׁק יָדוֹ וְאָמַר, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שֶׁשָּׂאֵלְתִּי
דָּבָר זֶה וְלֹא אָבַד מִמֶּנִּי.

שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּיוֹם הַכְּפוּרִים תְּהִי תִקְוַת
לְקָרְא פְּרָעָה זוֹ, לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת,
בְּשִׁבִיל זֶה סֵדֶר הַיּוֹם תְּהִי כָּאֵן הַסְּתִידָה, וּמִשׁוֹם
שְׁמִיתָת בְּנֵי אֶהְרֹן מְכַפֵּרָת עַל יִשְׂרָאֵל.

מִכָּאֵן לְמִדְּנוּ, כָּל אוֹתוֹ בֶּן אָדָם שֶׁיִּסּוּרֵי רַבּוֹנוֹ
בָּאִים עָלָיו - בְּפִרְתַּת חֲטָאֵיו הֵם. וְכָל מִי
שֶׁמְצַטְעֵר עַל יִסּוּרֵי הַצַּדִּיקִים, מְעַבְרִים חֲטָאֵיהֶם

מִן הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן בַּיּוֹם הַזֶּה קוֹרְאִים אַחֲרֵי מוֹת
שְׁנֵי בְּנֵי אֶהֱרֹן, שִׁישְׁמְעוּ הָעָם וַיִּצְטַעְרוּ עַל אֲבֹדֵן
הַצְּדִיקִים, וַיִּתְכַּפְּרוּ לָהֶם חַטָּאֵיהֶם. וְכָל מִי
שִׁמְצַטֵּעַר עַל אֲבֹדָנָם שֶׁל הַצְּדִיקִים אוֹ מוֹרִיד
עֲלֵיהֶם דְּמָעוֹת, הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא מִכְרִיז עָלָיו
וְאוֹמֵר: (ישעיה ו) וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתֶךָ תִּכְבֶּר. וְלֹא
עוֹד, אֲלֵא שְׁלֹא יָמוּתוּ בְּנֵיו בְּיָמָיו. וְעָלָיו כְּתוּב, (שם)
(ג) יִרְאֶה יָרַע יֶאֱרִיךְ יָמִים וְגו'.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְאֵל יִבְאֵ
בְּעֵת עֵת אֶל הַקְּדוֹשׁ וְגו'. רַבִּי שִׁמְעוֹן פֶּתַח
וְאָמַר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הַלְּכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם
אֵינָנו מְלֵא וְגו'. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, תִּמְהַנֵּי עַל בְּנֵי
הָעוֹלָם, שְׁחֲרֵי אֵין לָהֶם עֵינַיִם לִרְאוֹת וְלֵב
לְהַשְׁגִּיחַ, וְלֹא יוֹדְעִים וְלֹא שָׁמִים לָבֶם לְהִסְתַּכֵּל עַל
רְצוֹן רַבּוֹנָם, אִיךְ יִשְׁנִים וְלֹא מִתְעוֹרְרִים מִשְׁנָתָם
מִדָּם יִבְאֵ אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁחֲשָׁךְ וְאֶפְלָה יָכֶסוּ עֲלֵיהֶם,
וַיִּתְבַּע אוֹתוֹ (דף נח ע"א) בְּעַל הַפְּקֻדוֹן מֵהֶם חֲשָׁבוֹן.

וְהַכְּרוּז בְּכָל יוֹם קוֹרֵא עֲלֵיהֶם, וְנִשְׁמָתָם מְעִידָה
 בָּהֶם בְּכָל יוֹם וְלַיְלָה, הַתּוֹרָה מְרִימָה
 קוֹלוֹת לְכָל עֶבֶר, מִכְרִיזָה וְאוֹמְרָת: (משלי א) עַד מָתִי
 פְּתִיבִים תִּיאָהֱבוּ פְתִי. (שם ט) מִי פְתִי יִסֵּר הִנָּה חֶסֶד
 לֵב אֲמָרָה לוֹ לָכוּ לַחֲמוּ בְלַחֲמֵי וְשָׂתוּ בַיַּיִן מִסִּכְתִּי.
 וַאֲיִן מִי שְׂיִרְכִיז אֲזִנוֹ וַאֲיִן מִי שְׂיַעִיר אֶת לְבוֹ.

בַּא רְאֵה, עֲתִידִים הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים שְׂיִבְאוּ
 שְׂתִשָּׁבַח תּוֹרָה מִבִּינֵיהֶם, וְחֲכָמֵי הַלֵּב
 יִתְכַּנְּסוּ לְמְקוֹמָם (לְחֶדֶר קָדוֹשׁ), וְלֹא יִמָּצֵא מִי שְׂסוֹגֵר
 וּפּוֹתֵחַ. אוֹי לְאוֹתוֹ הַדּוֹר! וּמִכָּאֵן וְהַלָּאֵה לֹא יִהְיֶה
 דוֹר כְּמוֹ הַדּוֹר הַזֶּה, עַד הַדּוֹר שְׂיִבְאֵה מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ,
 וְחִדְעָה תִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם, שְׂכַתּוֹב (יִרְמִיָּה לֵא) כִּי כָּלֵם
 יִדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָם.

בַּא רְאֵה, כְּתוֹב (כְּרֵאשִׁית ב) וְנָהָר יֵצֵא מֵעֶרְוִן. וְשְׂנִינּוּ,
 מַה שְּׂמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ נָהָר? בְּאַרְנוֹ שְׂשָׂמוֹ יוֹבֵל,
 שְׂכַתּוֹב (יִרְמִיָּה טו) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו. וּבְסִפְרוֹ
 שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבֵא: חַיִּים שְׂמוֹ, שְׂמִשָּׁם יוֹצְאִים
 חַיִּים לְעוֹלָם, וְהֵם נִקְרָאִים תַּיִי הַמְּלֶךְ. וְחֲרִי בְּאַרְנוֹ,

אותו עץ גדול וחזק שבו יש מזון לכל נקרא עץ החיים. האילן שנטע שרשיו באותם החיים, והכל הוא נאה.

ושנינו, אותו הנער הוציא נחלים עמקים בשמן המשחה, להשקות את הגן ולהרוות עצים ונטיעות, שפתוב (תהלים קד) ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע. ואותם הנחלים שופעים ונמשכים ומתכנסים לשני עמודים, ואותן פרייתות קוראים להן יבי"ן ובו"ע"ו, ויפה. ומשום יוצאים כל אותם נחלים, ומשרים אותם בדרגה אחת שנקראת צדיק, שפתוב (משלי י) וצדיק יסוד עולם. וכלם הולכים ומתכנסים לאותו מקום שנקרא ים, והוא ים החכמה. והו' שפתוב (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים וגו'.

ואם תאמר שהרי מניעים למקום הזה ולא שבים - פתוב אחר כן, אל מקום שהנחלים הלכים שם הם שבים ללכת, משום שאותו נער לא פוסק לעולמים. הם שבים, לאיזה מקום הם

שָׂבִים? לְאוֹתָם שְׁנֵי עֲמוּדִים, נִצַּח וְהוֹד. לְלָכֶת,
בְּצַדִּיק הָיָה, לְמִצְאָה בְּרָכוֹת וְשִׂמְחָה. וְזֶהוּ הַסּוּד
שֶׁשָּׁנִינוּ, (תהלים קד) לְוִיָּתָן זֶה יִצְרָף לְשִׁחַק בּוֹ, זֶה
צַדִּיק.

כֵּלָם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתֵת אֶכְלָם בְּעֵתוֹ. מִי זֶה עֵתוֹ?
(זו עתו של צדיק) זֶה הַגְּבִירָה, שֶׁנִּקְרָאת עֵתוֹ שֶׁל
צַדִּיק, וּמִשּׁוֹם כֵּךְ כֵּלָם מְחַכִּים לְעֵתוֹ הַזֶּה. כָּל אֱלוֹ
שָׁנִינוּ לְמִטָּה, מִמָּקוֹם זֶה נִזְוָנִים, וְסוּד זֶה בְּאֲרָנוֹ,
(שם קמה) עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְגו', כִּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוֹ.

בֹּא רֵא, בְּשַׁעַה שֶׁהַכֹּל הָיָה מְבֹשֵׁם אֶת עֵתוֹ
וּמִתְחַבֵּר עֲמוֹ, אִזּוֹ כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׂמְחָה וְכָל
הָעוֹלָמוֹת בְּבְרָכוֹת, אִזּוֹ נִמְצָא שְׁלוֹם בְּעֵלְיוֹנִים
וּבִתְחִילוֹתֵיהֶם, וּבְשִׁנְאוֹתֵיהֶם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁשָּׂם לֹא
נִמְצָאוֹת בְּרָכוֹת שֶׁל אוֹתָם הַנְּחָלִים, וְהָעֵת הַזֶּה
יִנְקֵת מִצַּד הָאֲחֵר, אִזּוֹ מִתְעוֹרְרִים דִּינִים בְּעוֹלָם
וְלֹא נִמְצָא שְׁלוֹם. וּבְשִׁנְאוֹתֵיהֶם פְּנֵי הָעוֹלָם לְהִתְפַּרֵּף,
לֹא יְכוּלִים, אֲלָא רַק עַל יְדֵי הַכֹּהֵן, כִּדִּי שִׁיעוֹרֵר

את הפתך שלו ותתברך הגבירה, וימצאו ברכות
בכל העולמות.

שנינו, באותה שעה בקש משה מלפני הקדוש
ברוך הוא דבר זה. אמר לו, אם בני
העולם ישובו לפניה, על ידי מי מתברכים? אמר
לו הקדוש ברוך הוא, ולי אתה אומר?! דבר
אל אהרן אחיה, שחרי בידו מסורות הברכות
למעלה ולמטה.

ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא
בכל עת אל הקדוש וגו'. אמר רבי אבא,
יש זמנים לפני הקדוש ברוך הוא שנמצאים
רצונות ונמצאות ברכות ולבקש בקשות,
ולפעמים שאין נמצאים רצונות, ואין מודפנות
ברכות, ודינים הקשים מתעוררים בעולם.
ולפעמים שהדין תלוי. בא ראה, יש בשנה זמנים
שנמצא רצון, ויש זמנים בשנה שהדין נמצא
ותלוי. יש זמנים בחדשים שהרצון נמצא

בָּהֶם, וַיֵּשׁ זְמַנִּים בְּחֻדְשֵׁים שְׁנַמְצָאִים דִּינִים, וְתַלְוִיִּים עַל הַכֹּל.

וַיֵּשׁ זְמַנִּים בְּשָׁבוּעוֹת שְׁרָצוֹנוֹת נִמְצָאִים, וַיֵּשׁ זְמַנִּים בְּשָׁבוּעוֹת שְׁדִינִים נִמְצָאִים בְּעוֹלָם. וַיֵּשׁ זְמַנִּים בְּיָמִים שְׁנַמְצָא רָצוֹן בְּעוֹלָם וְהָעוֹלָם מִתְבַּשֵּׂם. וַיֵּשׁ זְמַנִּים בְּיָמִים שְׁהַדִּינִים תַּלְוִיִּים וְנִמְצָאִים, וְאַפְלוּ בְּשָׁעוֹת, וְעַל זֶה כָּתוּב (קהלת ג) וַעֲתָ לְכֹל חֶפְזִי וְגו'.

וְכָתוּב (תהלים סט) וַאֲנִי תַפְלָתִי לָךְ וְגו'. וְכָתוּב (ישעיה נח) דְרָשׁוּ ה' בְּהַמְצָאוֹ. וְכָתוּב (תהלים ו) לָמָּה ה' תַעֲמֹד בְּרַחוֹק תַעֲלִים לַעֲתוֹת בַּצָּרָה. וְכָתוּב (ירמיה לא) מִרַחֵק ה' נִרְאָה לִי. וְלַפְעָמִים שָׁחֹא קָרוֹב, שְׁכַתוּב (תהלים קמה) קָרוֹב ה' לְכֹל קִרְאָיו. מִשׁוֹם כֶּן, וְאַל יָבֹא בְּכֹל יַעַת אֶל הַקִּדְשׁ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָרִי בְּאַרְנוֹ תִדְבָר בְּעֵתוֹ, וְכֵן הוּא וְדַאִי, וְכַאֲן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בֹא לְהַזְהִיר אֶת אַחֲרָן שְׁלֹא יִמָּעַח בְּאוֹתוֹ חֲטָא שְׁטָעוּ בְּנָיו, שְׁחָרִי הָעֵת הוּזוּ יְדוּעָה, כִּדִּי שְׁלֹא יִמָּעַח לְחַבֵּר יַעַת אַחֲרָת לְמַלְךְ. וְהוּזוּ שְׁכַתוּב וְאַל יָבֹא בְּכֹל יַעַת

אל הקדש. בלומר, אף על גב שיראה זמן שנמסר ליד אחר להנהיג את העולם וימסר פירו ליחד בו לקרבו לקדש, שחרי אני ושמי אחד הוא. ומשום כך, (לקרב אותו להקדוש ברוך הוא, שחרי העת הוא ידועה. משום כך) ואל יבא בכל עת אל הקדש. ואם רוצה לדעת במה יפנים - בזאת. בזאת יבא אחרן אל הקדש. שהזאת הזו היא עת שאחזה בשמי, בי' הזו שרשומה בשמי יפנים אל הקדש, (אבל) ואל יבא בכל עת.

שנינו, אמר רבי יוסי, פתוב (קהלת ג) את הכל עשה יפה בעתו. דבר זה בארו המנורה (בשם) הקדושה, וכך הוא ששנינו, את הכל עשה יפה בעתו, וכך הוא ודאי. את הכל ודאי. עשה יפה בעתו, זה עם זה, שלא יתערבו אחרים ביניהם. בעתו ממש, ולא באחר. משום כך אזהרה לאחרן, ואל יבא בכל עת אל הקדש. אבל במה יפנים? בזאת, כמו שבארנו, שפתוב בזאת יבא אחרן אל הקדש.

רַבִּי אֱלֶעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנָי אָבִיו. אָמַר לוֹ, כָּתוּב
 בְּעֵדַת קִרְתָּ, וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקְּהָל. מַה זֶה
 וַיֵּאבְדוּ? אֵלָּא כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, (במדבר טו) וְהֵאבְדַתִּי אֶת
 הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מִקִּרְבַּי עִמָּה. (כתוב בכני אחרון, (שם י) וַתֵּצֵא אִישׁ
 מִלִּפְנֵי ה' וַתֵּאבֵל אוֹתָם וַיָּמָתוּ. וְכַתּוּב בְּעֵדַת קִרְתָּ, וַאֲשֶׁר יֵצְאָה מֵאֵת ה' וַתֵּאבֵל אֶת
 הַחַמְּשִׁים וּמֵאֲתוּם אִישׁ. הַנֶּעְלָה בְּדַעְתָּךְ שֶׁשְׁקוּלִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה?!) אָמַר רַבִּי
 שְׂמֵעוֹן, שׁוֹנִים בְּנֵי אַחֲרָן, שְׁלֹא כָּתוּב בָּהֶם אֲבִדָה
 בְּאוֹתָם שֶׁל עֵדַת קִרְתָּ שְׁכַתּוּב בָּהֶם, וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ
 הַקְּהָל, וְכַתּוּב (במדבר יז) הֵן גִּוְעֵנוּ אֲבִדְנוּ כִּלְנוּ אֲבִדְנוּ.
 לְהַבְלִיל אֶת אוֹתָם שֶׁהִקְרִיבוּ קַטֹּרֶת בְּשָׁמַיִם,
 מֵאֲתוּם וַחַמְּשִׁים שֶׁאֲבִדוּ וַדַּאי, וְאֵלֶּה (גִּדְבַּ וַאֲבִיחֻוּא) לֹא
 אֲבִדוּ.

אָמַר לוֹ, כָּתוּב וְאֵל יָבֵא בְּכֹל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ.
 וְכַתּוּב בְּזוֹאת יָבֵא אַחֲרָן אֶל הַקֹּדֶשׁ. בִּיּוֹן
 שֶׁאָמַר וְאֵל יָבֵא בְּכֹל עֵת, לָמָּה לֹא כָּתוּב בְּאִיזָה
 זְמַן יָבִינָם? אָמַר לוֹ (רַבִּי) אֱלֶעָזָר, הֲרֵי נֵאמַר, וּדְבַר
 אֶחָד הוּא, וְזָמַן אֶחָד הוּא שֶׁיִּדְעוּ תַּפְתְּחִינִים. אֲבָל עַל
 מַה שֶׁחֲטְאוּ בְּנֵי רַצָּה לְהַזְהִיר בָּאֵן, וְהֲרֵי זֶה

נתבאר. אמר לו, ואני כך סברתי, וכדי לישב את
הדבר רציתי.

אמר לו, אלעזר בני, בא ראה, כל הקרבנות וכל
העולות נחת הם לקדוש ברוך הוא, אבל
לא היתה נחת כמו הקטרת הזו, שהקטרת היא
מעלה מהכל, ומשום כך היו מכניסים אותה לפני
ולפנים בלחש, ויהי זה נתבאר. ומשום כך לא
נענשו כל בני האדם בשאר הקרבנות והעולות
כמו בקטרת, שכל העבודה של הקדוש ברוך הוא
באז נקשרת ונקטרת יותר מהכל, ולכן נקראת
קטרת. ויהי נאמר, (משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב.

פתח רבי שמעון ודרש, (שיר א) לריח שמניך טובים
וגו'. בפסוק הזה הסתבלתי, וכך הוא:
לריח, מה זה לריח? ריח הקטרת שהיא נק
ומעלה ופנימי מהכל, וכשעולה אותו הריח
להתקשר באותו שמן משחה של הנחלים
הנובעים, מתעוררים זה עם זה ונקשרים באחד.

וְאִזְ הֵם שְׂמֵנִים טוֹבִים לְהָאִיר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְרִיחַ
שְׂמֵנֶיךָ טוֹבִים.

וְאִזְ מוֹרֵק שְׂמֵן מִדְּרָגָה לְדְרָגָה בְּאוֹתָן הַדְּרָגוֹת
שֶׁנִּקְרְאוֹת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. וְהוּ שְׂפָתוֹב שְׂמֵן
הַמוֹרֵק שְׂמֵךְ עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהַבּוּךָ. מַה זֶה עֲלָמוֹת?
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ עוֹלָמוֹת, עוֹלָמוֹת מִמֶּשׁ. דְּבַר אַחַר
עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהַבּוּךָ - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים מו) עַל
עֲלָמוֹת שִׁיר, וְהִכַּל אַחֵר.

וּבְסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבָא פְּתוּב, מַה זֶה
עֲלָמוֹת? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי לא) וְתִתֵּן
מִרְחָף לְבֵיתָהּ וְחֶק (דף נט ע"א) לְנַעֲרֹתֶיהָ. נַעֲרֹתֶיהָ אֵלּוּ
הָעֲלָמוֹת. אֲהַבּוּךָ, לְבָרְךָ אֶת שְׂמֵךְ וּלְזַמֵּר לְפָנֶיךָ,
וּמִשָּׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת בְּכָל הַתְּחִתּוֹנִים,
וּמִתְּבָרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתְחִתּוֹנִים.

דְּבַר אַחֵר עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהַבּוּךָ - יָפָה הוּא מִי
שֶׁאֵמַר, עַל מְנוֹת אֲהַבּוּךָ. שְׁחֲרֵי בְּדָבָר הַזֶּה
בְּעֲלֵי הַדִּינִים מִתְּבַשְּׂמִים, וּבְשִׁבִיל שֶׁהַקְּמִירָת הַזֶּה
נִקְשָׁרֵת בְּשְׂמֵן שֶׁלְּמַעְלָה יוֹתֵר, נִחְשָׁבֵת לְפָנֶי

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַל הַקְרָבָנוֹת וְהַעוֹלוֹת. אָמְרָה
 בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל: אֲנִי בְּקִטְרֹת וְאַתָּה בְּשֶׁמֶן, מִשְׁכְּנִי
 אֶחָרִיךְ נְרוּצָה וְגו'. נְרוּצָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עַל בֶּן
 עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ, אֲנִי וְכָל הָאוֹכְלוֹסִים, שְׁחַרְי בְּלָם
 אַחֲזוּיִם בִּי, וְלִכֵּן מִשְׁכְּנִי, שְׁחַרְי בִּי הֵם תְּלוּיִים.

הֵבִיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרְיוֹ. אִם יִכְנִים אוֹתִי לְחֲדָרְיוֹ,
 נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בָּךְ, אֲנִי וְכָל
 הָאוֹכְלוֹסִים. שְׁנִינּוּ, כָּל הָאוֹכְלוֹסִים בְּשַׁעַה שֶׁכְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל שְׂמָחָה וּמִתְבָּרְכָת, בְּלָם שְׂמֵחִים, וְאִזּוֹ הַדִּין
 לֹא שָׂרוּי בְּעוֹלָם. וְעַל זֶה כָּתוּב (תהלים צו) יִשְׂמְחוּ
 הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ.

כִּי בַּעֲנֵן אִרְאֶה עַל הַכַּפָּרֶת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 אֲשֶׁרִיתֶם תְּצַדִּיקִים שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצָה
 בְּכַבוֹדָם. וְשְׁנִינּוּ, מֶלֶךְ בְּשָׂר וְדָם, אִם אָדָם רוֹכֵב
 עַל סוּסוֹ, הוּא בֶּן מָוֶת, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֲרַכִּיב
 אֶת אֱלֹהֵינוּ עַל שָׁלוֹ, שְׂכָתוּב (מלכים ב) וַיַּעַל אֱלֹהֵינוּ
 בְּסַעֲרָה הַשָּׁמַיִם וְגו'. כָּאֵן מַה כָּתוּב? וְלֹא יָמוֹת כִּי
 בַּעֲנֵן אִרְאֶה עַל הַכַּפָּרֶת. וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

הַכְּנִיסוּ לְמֹשֶׁה בּוֹ, וְהוּא שְׂכָתוֹב (שמות כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה
 בְּתוֹךְ הָעֵנָן, בְּתוֹךְ הָעֵנָן מִמָּשׁ, כִּי בָּעֵנָן אֲרָאָה עַל
 הַכַּפָּרֶת. וְהוּא שְׂכָתוֹב, (ישעיה ד) וּכְרָא ה' עַל כָּל מְכוֹן
 הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאָהָ עֵנָן יוֹמָם וְעֶשְׂוּ. וְכַתוּב, (שמות
 ט) כִּי עֵנָן ה' עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם.

וְלַמִּדְנֹו, מַה שְׂכָתוֹב (שם לד) וַיֵּרֶד ה' בָּעֵנָן. בָּעֵנָן
 אֲרָאָה עַל הַכַּפָּרֶת. לַמִּדְנֹו, מְקוֹם שֶׁהָיוּ
 שׂוֹרִים הַכְּרוּבִים הַלְלוּ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, שֶׁהַכְּרוּבִים
 עַל אוֹת הָיוּ יוֹשְׁבִים. וְלַמִּדְנֹו, שָׁלַשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם
 הִתְרַחַשׁ גַּם בְּכַנְפֵיהֶם. בְּשַׁעַה שֶׁהִתְנַלְתָּה עֲלֵיהֶם
 קִדְשֵׁת הַמֶּלֶךְ, הֵם מַעֲצָמָם הָיוּ מֵעֲלִים בְּכַנְפֵיהֶם
 וּפּוֹרְשִׁים אוֹתָם וּמְכַסִּים עַל הַכַּפָּרֶת. אַחַר כֵּן
 סוֹגְרִים בְּכַנְפֵיהֶם וְנֹאחֲזִים בְּכַנְפֵיהֶם (וְנֹאחֲזִים בְּגוֹפָם),
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם כה) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פְּרֹשֵׁי כְּנָפִים
 לְמַעַלָּה. פְּרֹשֵׁי וְלֹא פְּרוּשֵׁי. סְכָכִים וְלֹא סְכוּכִים.
 זֶה בָּאוֹת (בְּזֹאת) הָיוּ עוֹמְדִים וְשֹׂמְחִים עִם הַשְּׂכִינָה.
 אָמַר רַבִּי אֲבָא, מָה רָצָה כָּאן, כִּי בָּעֵנָן אֲרָאָה עַל
 הַכַּפָּרֶת, וְכַתוּב בְּזֹאת יָבֵא אֱהָרֹן, וְחֵרִי

הכֵּהוּ אֵינּוּ רֹאֶה אֶת הַשְּׂכִינָה בְּשָׁעָה שְׁנֹכְנָם?
 אֵלֹא עָנַן הָיָה יוֹרֵד, וּבְשָׁתָּהּ יוֹרֵד, מִגִּיעַ עַל
 הַכַּפָּרֶת הַזֶּה וּמִתְעוֹרְרִים בְּנִפְי הַכְּרוּבִים, וּמִקִּישִׁים
 בָּהֶם וְאוֹמְרִים שִׁירָה.

וְאֵיזוֹ שִׁירָה אוֹמְרִים? (תהלים צו) כִּי גָדוֹל ה' וּמְהֻלָּל
 מְאֹד נֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים. זֶה
 בְּשִׁמְעֵלִים אֶת בְּנִפְיָהֶם. וּבְשָׁעָה שְׁפוֹרְשִׁים אוֹתָן,
 אוֹמְרִים, כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וְה' שָׁמַיִם
 עָשָׂה. בְּשִׁמְכֹסִים עַל הַכַּפָּרֶת, אוֹמְרִים, לְפָנֵי ה' כִּי
 בָּא לְשֹׁפֵט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצַדִּיק, וְעַמִּים
 בְּמִישְׁרִים.

וְקוֹלוֹתֵיהֶם הָיָה שׁוֹמֵעַ הַכֵּהוּ בַּמִּקְדָּשׁ, אִזּוֹ שָׁם
 קְטֹרֶת בְּמִקְוָמָה, וּמִתְכוּוֹן בְּמָה
 שְׂמִתְכוּוֹן, כִּדְרֵי שִׁיתְכַרֵּךְ הַכֹּל (וְקוֹלוֹתֵיהֶם). וְכִנְפֵי
 הַכְּרוּבִים עוֹלִים וַיּוֹרְדִים, וְשָׂרִים שִׂירִים, מְכֹסִים
 לַכַּפָּרֶת וּמִעֲלִים לָהֶם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב סְכָכִים. סְכָכִים
 דְּוָקָא. וּמִנִּין לָנוּ שְׁקוֹלוֹתֵיהֶם נִשְׁמָעִים? כָּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (יחזקאל א) וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל וְגו'.

אמר רבי יוסי, ועמים במישורים. מהו במישורים?
כמו שנאמר מישורים אהבוך - להכליל שני
ברוכים, זכר ונקבה, מישורים ודאי. ועל זה, ועמים
במישורים. וכתוב, (במדבר ו) וישמע את הקול מדבר
אליו (וגו') מבין שני הפרטים וידבר אליו. רבי יצחק
אמר, מכאן למדנו, שבכל מקום שלא נמצא זכר
ונקבה, אינו כדאי לראות פני שכינה. זהו שכתוב
(תהלים קמ) ישבו ישראלים את פניך, ושנינו, כתוב (דברים
לב) צדיק וישר הוא, זכר ונקבה, אף כאן ברוכים
זכר ונקבה. ועליהם כתוב, (תהלים צט) אתה פוננת
מישורים. ועמים במישורים. ומשום כך, (שמות כה)
ופניהם איש אל אחיו, וחרו בארנו. (דף נט ע"ב)

שנינו שאמר רבי יוסי, פעם אחת הנה צריך
העולם למטר, כאן לפני (הלכו אצל) רבי
שמעון רבי ייסא ורבי חזקיה ושאר החברים.
מצאוהו שהיה הולך לראות את רבי פנחס בן
יאיר, הוא ורבי אלעזר בנו. כיון שראה אותם,
פתח ואמר, (תהלים קלג) שיר המעלות הנה מה טוב

ומה נעים שבת אחים גם יחד. מה זה שבת אחים
גם יחד?

כמו שנאמר ופניהם איש אל אחיו. בשעה שהיו
אחד עם אחד, משגיחים פנים בפנים, כתוב
מה טוב ומה נעים. וכשהזכר מחזיר פניו מן
הנקבה - אוי לעולם, שאז כתוב, (משלי יג) ויש נספה
בלא משפט. בלא משפט ודאי. וכתוב (תהלים פט)
צדק ומשפט מכון כסאך, שלא הזלכים זה בלי
זה. וכשמשפט מתרחק מצדק - אוי לעולם. (אז כתוב
(משלי יג) ויש נספה בלא משפט).

ועכשו ראיתי שאתם באתם על שהזכר לא
שורה עם הנקבה. אמר, אם לשם זה
באתם אלי - שבו, שהרי היום הסתכלתי, שייחזר
הכל פנים בפנים לשרות. ואם לתורה באתם -
שבו לפני. אמרו לו, לכל באנו לפני מורנו,
ישתפט אחד מאתנו לבישר לאחינו שאר החברים,
ואנו נישב לפני מורנו.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּתַח וְאָמַר, (שיר א) שְׁחֹרָה
 אֲנִי וְנֶאֱוָה בָּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְגו'. אָמְרָה
 בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׁחֹרָה
 אֲנִי בַּנְּלוֹת, וְנֶאֱוָה אֲנִי בְּמַצּוֹת הַתּוֹרָה. שֶׁאֵפֶה
 עַל פִּי שֶׁיִּשְׂרָאֵל בַּנְּלוֹת, אֵינְ עוֹזְבִים אוֹתָם.
 בְּאֶהְלִי קִדְרָה, שְׁאוֹתָם בְּנִי קַטּוֹרָה (תָּרִים)
 שְׁמִקְדָּמִים פְּנִיָּהֶם תָּמִיד, וְעַם כָּל זֶה - פִּירֵיעוֹת
 שְׁלֵמָה, בְּאוֹתוֹ מֵרְאֵה הַשָּׁמַיִם לְמַחֵר, שְׁכַתּוֹב
 (תהלים קד) נוֹטָה שָׁמַיִם פִּירֵיעָה.

אֵל תִּרְאֵנִי שְׁאֲנִי שְׁחֹרְחֹרֶת. מָה הַטַּעַם (אֲנִי שְׁחֹרְחֹרֶת
 מִשּׁוֹם שְׁזוּפְתָנִי) אֵל תִּרְאֵנִי? מִשּׁוֹם שְׁאֲנִי שְׁחֹרְחֹרֶת.
 שְׁזוּפְתָנִי הַשְּׁמֶשׁ, שְׁלֵא הִסְתַּכַּל עָלַי הַשְּׁמֶשׁ
 לְהֵאִיר לִי כְּרֵאוֹי. וּמָה יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים? בְּנִי אֲמִי
 נִחְרוּ בִּי. מִי הֵם אוֹתָם בְּנִי אֲמִי? אֵלּוּ הַמַּגְנִיִּם
 הַגְּדוֹלִים הַמַּגְנִיִּם עַל שְׂאֵר הָעַמִּים.

דָּבָר אַחֵר, בְּנִי אֲמִי מִשְׁמֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איכה ב)
 הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ וְגו'. וּכְשֶׁהַשְּׁלִיךְ
 מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ, שְׁמֵנִי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים. מָה

הטעם? שְׂכַרְמֵי שְׁלִי לֹא נִטְרַתִּי. וְשָׁנִינוּ, בְּנֵי אָמִי
וַדְּאֵי הַסְּכִימוּ עָלַי, בְּלוֹמַר, בְּשִׁפְרָה אֶרְצֵן מִשָּׁמַיִם,
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ, שְׂכַת־טוֹב (שמות ב) וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ
מִרְחֹק.

וְכֵאן נֵאמַר וַדְּאֵי, הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְּעִים שְׂכַת
אֲחִים גַּם יְחִד. וּבָהֶם בְּאַרְנוּ (וְכֵאן בְּאַרְנוּ), גַּם
יְחִד, כְּמוֹ שֶׁנֵּאמַר (ויקרא כו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיזְתֶּם,
שְׂכַת אֲחִים בְּכֻלָּל, בִּיּוֹן שְׂכַת־טוֹב גַּם, לְהַכְּלִיל כָּל
אוֹתָם שְׂלֵמְעֵלָה, שְׂכַל הַשְּׁלֵטוֹן נִמְצָא בְּאוֹתוֹ
מְקוֹם.

דְּבַר אַחַר הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְּעִים וְגו' - אֵלּוּ
אוֹתָם הַחֲבֵרִים בְּשַׁעַת שְׁהֵם יוֹשְׁבִים בְּאַחַד
וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה, בְּהַתְּחַלָּה הֵם נִרְאִים אֲנָשִׁים
עוֹרְכֵי קָרֵב שְׂרוּצִים לְהַרְגֵּ זֶה אֶת זֶה. אַחַר כֵּן
חוֹזְרִים לְאַהֲבָה וְאַחְוָה. מָה אֹמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא? הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְּעִים שְׂכַת אֲחִים גַּם יְחִד.
גַּם - לְהַכְּלִיל עִמָּהֶם שְׂכִינָה. וְלֹא עוֹד, אֵלּוּ
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִקְּשִׁיב לְדַבְּרֵיהֶם, וַיֵּשׁ לוֹ נִחַת

וְשָׁמַח בָּהֶם. וְהוּוּ שְׂפָתוֹב (מלאכי ג) אִז נְדַבְרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב ה' וַיִּשְׁמָע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכוּרוֹן לְפָנָיו וְגו'.

וְאַתֶּם הַחֲבָרִים שֶׁל כָּאן, כְּמוֹ שֶׁהֵייתֶם בְּחַבִּיבוֹת וְאַחֲבָה מִקֶּדֶם לָכֵן, כִּי גַם מִכָּאן וְהִלָּאָה לֹא תִפְרְדוּ זֶה מִזֶּה, עַד שֶׁתִּקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַח עִמָּכֶם, יִקְרָא עֲלֵיכֶם שְׁלוֹם, וַיִּמָּצֵא בְּגִלְלָכֶם שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וְהוּוּ שְׂפָתוֹב, (תהלים קכב) לְמַעַן אֲחֵי וְרֵעֵי אֲדַבְרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.

הִלְכוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הִגִּיעוּ לְבֵית רַבִּי פְּנִיחָם בֶּן יֵאִיר. יָצָא רַבִּי פְּנִיחָם וּנְשָׁקוּ. אָמַר, זְכִיתִי לְנִשֶּׁק אֶת הַשְּׂכִינָה. אֲשֶׁרִי חִלְקִי. תִּקַּן לָהֶם מִצְעֵי מַטּוֹת בְּקִשְׁרֵי קְלִיעָה. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הַתּוֹרָה לֹא צְרִיכָה בָּךְ. הָעֵבִיר אוֹתָם, וַיִּשְׁבּוּ. אָמַר רַבִּי פְּנִיחָם, מָרָם שְׂנֵאֵכֵל נִשְׁמָע מִבְּעַל הַתּוֹרָה דָּבָר, שְׁחֵרֵי רַבִּי שְׂמַעוֹן, כָּל דְּבָרָיו הֵם בְּנִגְלָה, הוּא אִישׁ שֶׁלֹּא פוֹחֵד מִמְּעֻלָּה וּמִמַּטָּה לוֹמַר אוֹתָם. לֹא פוֹחֵד מִמְּעֻלָּה, שְׁחֵרֵי תִקְדוּשׁ פְּרוּךְ

הוא הסכים (דף ס ע"א) על ידו. ולא פוחד ממשה, כמו
 אריה שלא פוחד מבני הצאן. אמר רבי שמעון
 לרבי אלעזר בנו, עמד במקומך ואמר דבר חדש
 אל רבי פנחס ושאר החברים.

קם רבי אלעזר, פתח ואמר, וידבר ה' אל משה
 אחרי מות שני בני אהרן וגו'. בפסוק הזה
 יש להסתכל, שנראה שהוא מיותר, שהרי כתוב
 אחריו, ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך.
 מכאן ראשית הפרשה, הפסוק הזה שלמעלה מה
 הוא, שכתוב וידבר ה' אל משה? מה הוא שאמר
 לו, ואחר כך ויאמר ה' אל משה?

אלא בשעה שתקדוש ברוך הוא נתן קטרת
 בשמים לאהרן, רצה שלא ישתמש בו
 בחייו אדם אחר. מה הטעם? משום שאהרן מרבה
 שלום בעולם. אמר לו תקדוש ברוך הוא: אתה
 רוצה להרבות שלום בעולם - על ידך ירבה שלום
 למעלה, הרי קטרת השמים תהיה מסורה בידיך
 מכאן והלאה, ובחיך לא ישתמש בה אדם אחר.

נָדַב וַאֲבִיהוּא הִקְדִּימוּ בְּחַיֵּי אַבְיָהֶם לְהַקְרִיב מֵה
שְׁלֹא נִמְסַר לָהֶם, וְדָבָר זֶה גָרַם לָהֶם שְׁטָעוּ בּוֹ.

וַשְּׁנֵינוּ, מִשָּׁה הָיָה מְהֻרָּהר מֵה גָרַם לָהֶם אֶת
הַטָּעוֹת הַזֵּה, וְהָיָה עֲצוּב. מֵה פְּתוּב?
וַיִּדְבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהֱרֹן. וּמָה
אָמַר לוֹ? בְּקִרְבָּתְם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ. בְּהַקְרִיבָם לֹא
כְּתוּב, אֲלֹא בְּקִרְבָּתָם. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמֹשֶׁה: זֶה גָרַם לָהֶם - שֶׁדָּחְקוּ אֶת הַשְּׁעָה בְּחַיֵּי
אַבְיָהֶם וְשָׁעוּ בָּהּ, וְהֵינּוּ מֵה שְׁכָתוּב אֲשֶׁר לֹא צָוָה
אוֹתָם. אוֹתָם לֹא צָוָה, אֲבָל לְאַהֲרֹן צָוָה. וּמָה שְׁנֵי
בְּנֵי אֶהֱרֹן, עַל שֶׁדָּחְקוּ אֶת הַשְּׁעָה בְּחַיֵּי אַבְיָהֶם
גָּרְמוּ לְעֲצָמָם כָּל כּוֹד - אֲנִי כָּלִפִּי אֲבֵא וְרַבִּי פִּנְחָם
וְשָׂאָר הַחֲבֵרִים עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה. כָּא רַבִּי
פִּנְחָם, נִשְׁקוּ וַיְבָרְכוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (שיר ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ
שְׁלֹשְׁלֹמָה שְׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ וְגו'. הִנֵּה
מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁלֹמָה, מִי זֶה מִטָּתוֹ? זֶהוּ כִּסֵּא (מִטָּת)
הַכְּבוֹד שֶׁל הַמְּלָכָה, שְׁכָתוּב בּוֹ (מִשְׁלֵי לֹא) כְּמִטָּת כָּה לֵב

בְּעֵלָהּ. שְׁלֹשְׁמָה, הַמְלֶךְ שָׁפַל הַשְּׁלוֹם שָׁלוֹ הוּא.
 שְׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ, שְׁנַאֲחָזִים בְּצַדִּיהָ מִן הַדִּין
 הַקָּשָׁה, וְנִקְרָאִים שְׁשִׁים מִכּוֹת שָׁל אֵשׁ (שְׁשִׁים מְזִינִים
 בְּכָלֵי זֵינ קָשִׁים) שְׁאוֹתוֹ נֶעַר מִתְּלִבֵּשׁ בָּהֶם.

מִימֵינוּ שְׁנֵינֹת הַחֶרֶב הַקָּשָׁה, מִשְׁמָאלוֹ גְּחֵלֵי אֵשׁ
 חֹזְקָה שְׁאֲחֹזָה בַּחֲקִיקוֹתָיו (בְּמִקְלוֹתָיו)
 בְּשִׁבְעִים אֶלֶף לַחֲטֵי אֵשׁ אוֹכְלֹת, וְהֵם שְׁשִׁים
 מְזִינִים בְּכָלֵי זֵינ קָשִׁים מֵאוֹתָן גְּבוּרוֹת תַּקִּיפוֹת שָׁל
 אוֹתָהּ גְּבוּרָה עֲלִיוֹנָה שָׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זְהוּ
 שְׁפָתוֹב מִגְּבָרֵי יִשְׂרָאֵל.

וְלַמְדָּנוּ, בַּמָּטָה הַזֹּו מַה פְּתוֹב בָּהּ? וַתָּקָם בְּעוֹד
 לֵילָהּ, בְּאֲשֶׁר יוֹנְקֶת מִצַּד הַיְמִינִ (מִצַּד הַדִּין).
 וְהַתֵּן טָרַף לְבֵיתָהּ. מַה הַטָּרַף? כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (מִיכָה
 ה) וְטָרַף וְאִין מִצִּיל. זְהוּ שְׁפָתוֹב בְּלָם אֲחֹזֵי חֶרֶב
 מְלַמְדֵי מְלַחְמָה, זְמִינִים בְּכָל מְקוֹם לַעֲשׂוֹת דִּין,
 וְנִקְרָאִים בְּעֵלֵי יִבְבָּה וְיִלְלָהּ.

אִישׁ חֶרְבוֹ עַל יָרְכוֹ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תְּחִלִּים מַה) חֲגוֹר
 חֶרְבְּךָ עַל יָרֶךְ גְּבוּרָה. מִפְּתַח בְּלִילוֹת, הָרֵי

פְּרִשׁוּתָּהּ מִפְּחָדָהּ שֶׁל גִּיהֶנֶם וְכוּ'. אֲבָל מִפְּחַד
 בְּלִילוֹת, כְּלוּמַר, אֵת כָּל זֶה מֵאִיזָה מְקוֹם לֹקְחִים?
 מִפְּחַד, מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא פְּחַד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (בראשית לא) וּפְחַד יִצְחָק הָיָה לִי. וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפְחַד
 אָבִיו יִצְחָק. בְּלִילוֹת, בְּזִמְנֵים שֶׁהֵם מְנוּ לַעֲשׂוֹת דִּין.

וְלַמְדֵנוּ, כְּתוּב (משלי לא) זְמַמָּה שָׂדֵה וַתִּקְחָהּ. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (איוב מ) וְכָל חַיֵּית הַשָּׂדֵה יִשְׁחָקוּ
 שָׁם. וְעַל זֶה כְּתוּב, (תהלים קד) זֶה תֵימִם גְּדוֹל וְרַחֲב
 יָדָיִם וְגו' שָׁם אֲנִיּוֹת יִהְיֶיכוֹן וְגו', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי
 לא) הִיָּתָה כְּאֲנִיּוֹת סוֹחֵר מִמְּרָחֵק תָּבִיא לַחֲמָה.
 מִמְּרָחֵק וַדָּאֵי. מֵרֵאשׁ הַמַּחַ, וּמִמַּעְלָה שֶׁל הָרֵאשׁ,
 תָּבִיא לַחֲמָה, עַל יְדֵי הַצְּדִיק כְּשֶׁמּוֹדֵדוּנִים כְּאֲחֵד,
 אֲזִי שִׁמְחָה בְּכָל. זֶהוּ שְׂפָתוֹב לְוִיָּתָן זֶה יִצְרָף
 לְשִׁחָק בּוֹ.

לַמְדֵנוּ, אֵלֶּף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּעֵלֵי מְגֻנִים בְּעֵלֵי
 הַשְּׁלֵמוֹן נֶאֱחָזִים מֵהַצַּד הַזֶּה, שֶׁהֵם
 גְּבוּרִים. בְּיַדֵי אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא נֶעַר אַרְבָּעָה מִפְּתָחוֹת
 גְּדוּלָיִם. תְּנִינִים שֶׁהוֹלְכִים תַּחַת הַסְּפִינָה שֶׁל

הַיָּם הַגָּדוֹל הַזֶּה לְאַרְבַּע זְוִיּוֹת. זֶה הוֹלֵךְ לְצַד זֶה, וְזֶה הוֹלֵךְ לְצַד זֶה, וְכֹךְ כָּלֵם. אַרְבַּעַה מַרְאֹת שֶׁל פְּנִים נִרְאִים בָּהֶם, וְכַשְׁנִכְלָלִים בְּאַחַד, כְּתוּב (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, פְּנֵיהֶם שֶׁל כָּלֵם.

פְּנִים גְּדוֹלִים וּפְנִים קְטַנִּים כְּלוּלִים בְּאַחַד לְמַעַלָּה, שְׁנַיִם עוֹלָיִם וּמִשׁוּטְטִים, וְשֵׁתִי מִגִּרְפוֹת בִּידֵיהֶם. אֵלֶּף הָרִים עוֹלָיִם וְנִכְנָסִים (אלו מְכַסִּים נִכְנָסִים וְעוֹלָיִם) בְּכָל יוֹם מִהַשְׁקָאֵת אוֹתוֹ הַיָּם, אַחַר כֹּךְ נִעְקָרִים מִמֶּנָּה וְעוֹלָיִם לַיָּם אַחֵר.

אֵיךְ חֲשַׁבּוֹן לְאוֹתָם הַנֶּאֱחָזִים בְּשַׁעֲרוֹתֶיהָ, שְׁנֵי בָנִים יוֹנְקִים כָּל יוֹם, שֶׁנִּקְרְאוּ מְרַגְלֵי הָאָרֶץ, וְזֶהוּ סוֹד שֶׁל סִפְרָא דְצְנִיעוּתָא, שְׁכַתוּב (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מִן הַשְּׂטִיִּם שְׁנַיִם אַנְשִׁים מְרַגְלִים חָרָשׁ לֵאמֹר. וְאֵלֶּוּ יוֹנְקִים מִתַּחַת צַדְדֵי אֵיבָרֶיהָ. שְׁתֵּי בָנוֹת תַּחַת רַגְלֶיהָ, (וְאֵלֶּוּ יוֹנְקִים מִצַּד אֲבָרָהֶם, שְׁתֵּי בָנוֹת כְּתוּבָתֶיהָ) וְעַל זֶה כְּתוּב (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֵת בָּנוֹת הָאָדָם. וְאֵלֶּוּ נֶאֱחָזִים בְּעַלְיָ (בְּצַדְדֵיהֶם) אוֹתָהּ מִטָּה, וְזֶהוּ שֶׁשְׁנֵינוּ, שְׁכַתוּב (מלכים א ג)

אז תבאנה שְׁתֵּים נָשִׁים זָנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. אִז
 תבאנה, וְלֹא מִקְדָּם לָבֵן. וּבְזִמְנֵי שִׁישְׁרָאֵל לְמִטָּה,
 מִחֲזִירִים עָרַף מֵאַחַר הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא, מֵה
 כָּתוּב? (ישעיה ג) עָמִי נִגְשָׁיו מְעוֹלָל וְנָשִׁים מְשֻׁלוּ בּוֹ.

וּדְאִי.

בְּיַד שְׂמַאל שְׂבָעִים עֲנָפִים שְׂמֹנְדָלִים בֵּין דְּגֵי הַיָּם,
 כֻּלָּם אֲדָמִים כְּשׁוֹשְׁנָה, וּמַעֲלִיָּהֶם עֲנָף אֶחָד
 יוֹתֵר אָדָם, זֶה עוֹלָה וַיּוֹרֵד, וְכֻלָּם מִתְּכַסִּים
 בְּשַׁעֲרוֹתֶיהָ.

בַּעַל הַלְשׁוֹן הָרַע, בְּשִׁיּוֹרֵד הַנְּחֹשׁ, נַעֲשֶׂה מְקַפֵּין
 עַל הַהָרִים מְדֻלָּג עַל הַסְּלָעִים, עַד שִׁימְצֵא
 מָרָף שְׂאֵחוֹז בְּצַפְרָנִים, וַיֹּאכֵל. אִז שׁוֹכֵד, וְחֹזֶרֶת
 לְשׁוֹנוֹ לְטוֹב. אֲשַׁרְיָהֶם יִשְׂרָאֵל שְׂמֹזְמָנִים לוֹ מָרְפוֹ.
 חֹזֵר לְמְקוֹמוֹ (לְאַחֲרָיו), וְנִכְנָס לְנֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה.

בְּשַׁעוֹלָיִם (עוֹלָה עוֹלָיִם) בַּעֲלֵי הַרְמָחִים וְהַחֲרָבוֹת,
 שְׂאִין לָהֶם חֲשִׁבּוֹן, סְכִיב אוֹתָם
 שְׂשִׁים עֲלִיּוֹנִים שְׂסְכִיב הַמִּטָּה הוּא, אֶלְף אֶלְפִים
 וְרַבּוּא רַבּוֹת עוֹמְדִים בְּכָל צֵד שֶׁל הַמִּטָּה הוּא

לְמַעַלָּה, וּמִמָּנַח נְזוּנִים, כִּלְאִם מִלְּפָנֶיךָ (וּמִמָּנַח נְזוּנִים, כִּלְאִם
 עוֹבְדִים לָהּ לְפָנֶיךָ) יַעֲמִדוּ.

מִתַּחַת לְכֵלָם יוֹצְאִים כִּמְהָ אֶלֶף וּרְבֹבוֹת שְׂאִין
 לָהֶם חֲשֹׁבוֹן, וַיּוֹרְדִים וּמִשׁוֹטְטִים כְּעוֹלָם,
 עַד שְׁתוֹקְעִים בְּעַלְי הַשּׁוֹפָר וּמִתְכַּנְּסִים, וְאֵלֶּה
 אֲחוּזִים בְּזִהְמַת הַצְּפָרְנִים.

הַמְּטָה הַזֶּה כּוֹלְלֵת אוֹתָם. רַגְלֵי הַמְּטָה הַזֶּה אֲחוּזִים
 בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם, כִּלְאִם נִכְלָלִים
 בְּכֹל שְׁנֵימָצָא לְמַעַלָּה וְנִמְצָא לְמַטָּה, בְּשָׁמַיִם
 מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, וְעַל זֶה כְּתוּב הִנֵּה. מַה
 זֶה הִנֵּה? מִשׁוֹם שְׁמוֹמָנֶת לְכֵלָם, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.
 וְרִשׁוּמָה הַמְּטָה הַזֶּה מִחֶבְל, וְנִקְרָאת אֲדָנִי, הַרְבּוֹן
 שֶׁל חֶבֶל, רִשׁוּמָה בֵּין חִילוֹתֶיהָ.

מִשׁוֹם כִּד הַכֵּהֵן צָרִיךְ לְבִוֵן דְּבָרִים שְׁלִמַעַלָּה,
 לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ מִהַמָּקוֹם שֶׁצָּרִיךְ
 לְיַחַדוֹ, וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, כְּתוּב בְּזֹאת יָבֵא אֲהָרֹן אֶל
 הַקָּדֹשׁ, בְּזֶה צָרִיךְ לְקָרֵב קִדְשָׁה לְמִקְוָמָה,
 מִהַמָּקוֹם הַזֶּה צָרִיךְ אָדָם לְפַחַד מִלְּפָנֵי הַקָּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא. וְעַל זֶה פְּתוּב, (דברים לד) לֹא חָכְמוּ
 יִשְׁכְּלוּ זֹאת מִיַּד יְבִינּוּ לְאַחֲרֵיכֶם. כְּלוּמַר, אִם
 יִסְתַּכְּלוּ בְּנֵי אָדָם בְּעֵנֶשׁ, אֵיךְ זֹאת אֲחוּזָה בֵּין
 חֵילוֹתֶיהָ, וְאֵיךְ הִתְמַנּוּ לְפָנֶיהָ כָּל אוֹתָם בְּנֵי
 הַחֲתוּלוֹת, וְאוֹתוֹזִים בַּעֲבוּדָה לְהַפְרֵעַ מִן הַרְשָׁעִים,
 מִיַּד יְבִינּוּ לְאַחֲרֵיכֶם, וַיִּשְׁמְרוּ אֶת מַעֲשֵׂיהֶם, וְלֹא
 יִחַטְאוּ לְפָנֶי הַמַּלְאָךְ הַקָּדוֹשׁ.

עוֹד אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כָּל אָדָם שְׂזוּכָה לְלַמֵּד
 תּוֹרָה וְשׁוֹמֵר אֶת הַזֹּאת הַזֹּאת, הַזֹּאת הַזֹּאת
 שׁוֹמְרֵת אוֹתוֹ וְכוֹרֶתֶת עִמּוֹ בְּרִית עַל בְּרִיתוֹ, שְׁלֹא
 תְּסוּר מִמֶּנּוּ וּמִכֶּנּוּ וּמִכֶּנּוּ בְּנֵי לְעוֹלָמִים. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (ישעיה נט) וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם וְגו'. יִשְׁבּוּ
 לְאֹכֵל. עַד שְׂאֹכְלוּ, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן לְחַבְרִים, כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד יֹאמֵר דְּבַר חֲדָשׁ בַּתּוֹרָה עַל הַשְּׁלֵחַן
 לְפָנֶי רַבִּי פְּנִיחָם.

פְּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, ה' אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן
 לְמוֹדִים לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲקֹב דְּבַר וְגו'.
 אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׂחַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּרַצָּה בְּהֶם

מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים וְקִרְאֵם קִדְשׁ, שְׂפָתוֹב קִדְשׁ
 יִשְׂרָאֵל לַה', וְנָתַן ^(דף סא ע"א) לָהֶם חֵלֶק לְהֶאֱחֹז בַּשֵּׁם
 הַקִּדְוֹשׁ. וּבִמָּה אֶחָזוּ יִשְׂרָאֵל בַּשֵּׁם הַקִּדְוֹשׁ? מִשּׁוֹם
 שָׁזָבוּ בַתּוֹרָה. שְׂפָל מִי שְׂאוּחֹז בַּתּוֹרָה, זוֹכֵה
 בַּקִּדְוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. (בַּקִּדְשׁ).

וְשָׁנִינוּ לְפָנֵי מוֹרְנוּ, מַה זֶה קִדְשׁ? שְׁלֵמוֹת הַכֹּל
 שֶׁנִּקְרְאוֹת תְּחִבָּה הָעֲלִיּוֹנָה. וּמִהַמְּקוֹם

הַזֶּה (שׁוֹפֵעַ שְׁמֵן מִשְׁחַת קִדְשׁ בְּשִׁבְלִים יְדוּעִים לְמָקוֹם שֶׁנִּקְרָא בֵּינָה עֲלִיּוֹנָה),
 וּמִשָּׁם יוֹצְאִים מְעִינֹת וְנִחְלִים לְכָל עֵבֶר, עַד
 שְׁמִנְיָעִים לְזֹאת הַזֵּוּ. [וּמִמְּקוֹם זֶה מֵתְעוֹרְרַת רוּחַ קִדְוֹשָׁה]
 וּבְשִׁמְתִּבְרָכַת הַזֹּאת הַזֵּוּ, נִקְרְאוֹת קִדְשׁ, וְנִקְרְאוֹת
 תְּחִבָּה, וְקוֹרְאִים לָהּ (וְהַזֹּאת הַזֵּוּ בְשִׁמְתִּבְרָכַת מִמְּקוֹם עֲלִיּוֹן, זֶה
 שֶׁנִּקְרָא קִדְשׁ וְנִקְרָא תְּחִבָּה, קוֹרְאִים לוֹ) רוּחַ הַקִּדְוֹשׁ. כְּלוּמַר, רוּחַ
 מֵאוֹתוֹ קִדְשׁ שְׁלֵמְעֵלָה. וּבְשִׁיּוֹצְאִים וּמֵתְעוֹרְרִים
 מִמֶּנָּה סוּדוֹת הַתּוֹרָה, אִזּוּ נִקְרְאוֹת לְשׁוֹן הַקִּדְשׁ.

וּבְשִׁעָה שְׁשׁוֹפֵעַ אוֹתוֹ מִשְׁחַת קִדְשׁ לְאוֹתָם שְׁנֵי
 עֲמוּדִים, שֶׁנִּקְרְאִים לְמוֹדֵי ה', וְנִקְרְאִים
 צְבָאוֹת, מֵתַבְּנִים לְשָׁם, וּבְשִׁיּוֹצְאֵי מִשָּׁם בְּאוֹתָהּ

דְּרַגָּה שֶׁנִּקְרְאת יְסוֹד, לְאוֹתָהּ חֲכָמָה קְטַנָּה, אִזּוֹ
 נִקְרְאת לְשׁוֹן לְמוֹדִים, וַיּוֹצֵאת לְהַעִיר אוֹתָם
 קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים. אִזּוֹ כְּתוּב, ה' אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן
 לְמוֹדִים. וְלָמָּה? לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲקֹב דְּבָר.
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן אֶת זֶה לְמַנּוּחָהּ הַקְדוּשָׁה,
 רַבִּי שְׂמַעוֹן. וְעוֹד, שֶׁהַעֲלָה אוֹתוֹ לְמַעְלָה לְמַעְלָה,
 וּמִשׁוּם כֶּךָ כָּל דְּבָרָיו בִּנְגֻלָּה נֶאֱמָרִים, וְלֹא מְכַסִּים.
 עֲלִיו כְּתוּב, (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמִרְאָה
 וְלֹא בְחִידָת.

פֶּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (מלכים א ה) וַה' נָתַן חֲכָמָה
 לְשִׁלְמָה בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין
 חִירָם וּבֵין שִׁלְמָה וְגו'. וַה' נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה,
 זֶהוּ שְׁשֻׁנִינוּ, בִּימֵי שִׁלְמָה הַמֶּלֶךְ עֲמָדָה הַלְבָנָה
 בְּשִׁלְמוֹתָהּ, בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ,
 הַחֲכָמָה וְהַמְדַע נָתַן לָךְ.

וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שִׁלְמָה. וְכִי מַה (בין) זֶה
 לְזֶה? אֵלֶּא כֶּךָ שְׁשֻׁנִינוּ, וַה' נָתַן חֲכָמָה
 לְשִׁלְמָה. וְאֵת הַחֲכָמָה הַזֶּה בִּפְתַח הָעֲמִיד אוֹתָהּ?

אמר רבי יוסי, העמיד אותה בזה פראשונה,
 ושלמה עשה שהוריד את חירם מאותה דרנה,
 שהיה אומר (יחזקאל כח) מושב אלהים ישבתי וגו'.
 שלמדנו שחירם מלך צור עשה עצמו אלוה. אחר
 ושלמה בא, עשה לו בחכמתו שירד מאותה עצה
 והודה לשלמה. ומשום כך כתוב, (מלכים א ה) ויהי
 שלום בין חירם ובין שלמה.

ושנינו, אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, ששלח
 לו שד אחד, והוריד אותו לשבעה מדורי
 גיהנם, והעלה אותו ושלח לו פתקים בכל יום
 ויום בידו, עד שחזר והודה לשלמה. ושנינו, שלמה
 ירש את הלבנה בכל הצדדים, ומשום כך שלט
 בכל בחכמתו. ורבי שמעון בר יוחאי שולט
 בחכמתו על כל בני העולם, וכל אותם שעולים
 בדרגותיו לא עולים אלא להשלים עמו (אם לא שלמים

עמו).

פתח רבי יוסי ואמר, (שיר ב) יונתי בחגוי הסלע
 פסתר המדרנה וגו'. יונתי - זו פגסת

ישׂראל. מה יזנה לא עזובת את בן זונה לעולמים,
 כך בנסת ישׂראל לא עזובת את הקדוש ברוך הוא
 לעולמים. בחגוי הסלע - אלו תלמידי חכמים,
 שלא נמצאים במנוחה בעולם הזה. בסתר
 המדרגה - אלו תלמידי חכמים שצנועים, שבהם
 חסידים יראי הקדוש ברוך הוא, ששכינה לא זזה
 מהם לעולמים. אז הקדוש ברוך הוא תובע את
 בנסת ישׂראל בשבילם ואומר, הראיני את מראיך
 השמיעני את קולך כי קולך ערב, שאין קול
 שנשמע למעלה, אלא קולם של אלו העוסקים
 בתורה.

ולמדנו, כל אותם העוסקים בתורה בלילה,
 תדיוקן שלהם נחקק למעלה לפני
 הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא משתעשע
 בהם כל היום ומסתכל בהם, ואותו קול (של באו)
 עולה ובוקע את כל אותם רגיעים עד שעולה
 לפני הקדוש ברוך הוא, ואז כתוב, כי קולך ערב
 ומראיך נאות. ועכשו הקדוש ברוך הוא חוקק את
 דיוקנו של רבי שמעון למעלה, וקולו למעלה

לְמַעַלְהָ עוֹלָה, וּמִתְעַטֵּר בְּכִתְרֵי הַקְּדוֹשׁ, עַד
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעַטֵּר בּוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת
 וּמְשַׁתַּבַּח בּוֹ. עָלָיו כָּתוּב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי
 אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

פְּתַח רַבִּי תֵּיִיא וְאָמַר, (קהלת ג) מַה שֶּׁתִּיהָ כְּבָר הוּא
 וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת וְגו'. מַה שֶּׁתִּיהָ כְּבָר, הִינּוּ מַה
 שֶׁשָּׂנִינוּ, שֶׁטָּרָם בָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם
 הַזֶּה, הִיָּה בּוֹרָא עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵם, (דף סא ע"ב) עַד
 שֶׁעָלָה בְּרָצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַרֵּא אֶת
 הָעוֹלָם הַזֶּה וְנִמְלֶךְ בַּתּוֹרָה. אִזּוּ הוּא הַתְּתַקֵּן
 בְּתַקּוּנָיו וְהַתְעַטֵּר בְּעִטְרוֹתָיו, וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם
 הַזֶּה, וְכָל מַה שֶׁנִּמְצָא בְּעוֹלָם הַזֶּה הִרִי הִיָּה לְפָנָיו
 (שְׁחַרֵי עֲלָה מִלְּפָנָיו) וְהַתְּתַקֵּן לְפָנָיו.

וְשָׂנִינוּ, כָּל אוֹתָם מִנְהִינֵי הָעוֹלָם שֶׁנִּמְצָאִים בְּכָל
 דוֹר וְדוֹר, טָרָם שֶׁיָּבֵאוּ לְעוֹלָם, הִרִי הִיוּ
 עוֹמְדִים לְפָנָיו בְּדִיוֹקָן שֶׁלָּהֶם. (וְכֵן שָׂנִינוּ) אֶפְלוּ כָּל
 אוֹתָן נִשְׁמוֹת בְּנֵי הָאָדָם טָרָם שֶׁיִּרְדּוּ לְעוֹלָם, בְּלֵן
 חֲקוּקוֹת לְפָנָיו בְּרַקִּיעַ בְּאוֹתוֹ דִּיוֹקָן מִמַּשׁ שֶׁהֵם

בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְכָל מַה שְּׁלֹמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַכֹּל
יָדְעוּ טָרָם בּוֹאֵם לְעוֹלָם. וְשָׁנִינוּ, זֶה בְּאוֹתָם צְדִיקוֹ
אָמַת.

וְכָל אוֹתָם שְׂאִין נִמְצָאִים צְדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה,
אֲפֹלוּ שָׁם מְרַחֲקִים מִלְּפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְנִכְנָסִים לְנֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה, וְדוֹחֲקִים אֶת הַשָּׁעָה
וַיּוֹרְדִים לְעוֹלָם. וְאוֹתָהּ הַנְּשָׂמָה שְׁלָהֶם, הִרִי
לְמִדְּנוּ, כְּמוֹ שֶׁהֵם קָשִׁי עֲרַף בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּדְ הָיוּ
טָרָם בּוֹאֵם לְעוֹלָם.

וְאֵת אוֹתוֹ חֵלֶק קָדוֹשׁ שְׁנֵתָן לָהֶם וְרָקוּ אוֹתוֹ,
וְהוֹלְבִים וּמְשׁוּמְטִים וְנִמְצָאִים בְּאוֹתוֹ נֶקֶב
תְּהוֹם רַבָּה, וְנוֹטְלִים חֵלְקָם מִשָּׁם, וְדוֹחֲקִים אֶת
הַשָּׁעָה וַיּוֹרְדִים לְעוֹלָם. אִם זוֹכָה אַחַר כֵּךְ וְשָׁב
בְּתִשׁוּבָה לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ - הוּא נוֹטֵל אֶת אוֹתוֹ חֵלֶק
שְׁלוֹ מִמֶּשׁ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב, (קהלת ו) מַה שְּׁתָּחִיָּה כְּכֹר (נִקְרָא
שְׁמוֹ) הוּא, (שם ג) וְאַשֶּׁר לְחַיּוֹת וְגו' כְּכֹר תִּיָּה.

בֹּא רֵאֵה, לֹא נִמְצָאוּ כְּמוֹ פְּנֵי אַחֲרֵן בְּיִשְׂרָאֵל,
פָּרַט לְמִשְׁחָה וְאַחֲרֵן, וְהֵם נִקְרָאוּ אֲצִילֵי פְּנֵי

ישראל. ועל שפטעו לפני המלך הקדוש מתו. וכי
הקדוש ברוך הוא רצה לאבדם? והרי שנינו בסוד
המשנה, שהקדוש ברוך הוא עושה חסד עם הכל,
ואפלו את רשעי העולם אינו רוצה לאבדם,
וצדיקי האמת הללו, היעלה על דעתך שנאבדו מן
העולם?! איפה הזכות שלהם? איפה הזכות של
אביהם, וזכותו של משה גם כן? ואיך הם נאבדו?
אלא כך למדנו מהמאור הקדוש, שהקדוש ברוך
הוא חס על כבודם, ונשרף גופם בפנים,
ונשמתם לא נאבדה, והרי בארנו. וכא ראה, מרם
שמתו בני אהרן, כתוב (שמות ו) ואלעזר בן אהרן
לקח לו וגו', נקרא שמו פנחס, שהיה עתיד לתקן
את העקם. והו שכתוב ואשר להיות ככר היה.

ולמדנו, כל צדיקי האמת מרם שיבאו לעולם,
כלם מתקנים למעלה ונקראים
בשמות. ורשב"י, מיום שפרא הקדוש ברוך הוא
את העולם, היה מזמן לפני הקדוש ברוך הוא
ונמצא עמו, והקדוש ברוך הוא קרא אותו

בְּשֵׁמוֹ, אֲשֶׁרִי חִלְקוּ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, עָלְיוֹ כְּתוּב
 (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ. אָבִיךָ - זֶה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. וְאִמְךָ - זֶה כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל.

פָּתַח רַבִּי אֲבָא וְאָמַר, (שיר א) עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבּוֹ
 נִרְדֵּי נִתֵּן רִיחוֹ. אֵת הַפְּסוּק תְּזַה פִּרְשׁוּהוּ
 הַחֲבָרִים בְּשָׁעָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה נִמְצָא
 וּמְזוּמָן בְּהַר סִינַי לְתֵת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל. נִרְדֵּי נִתֵּן
 רִיחוֹ, יִשְׂרָאֵל נָתְנוּ וְהָעֵלּוּ רִיחַ טוֹב שֶׁעָמַד וְהִגִּין
 עֲלֵיהֶם לְדוֹרוֹ דוֹרוֹת, וְאָמְרוּ (בראשית א) כָּל אֲשֶׁר
 דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. דְּבַר אַחַר עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ
 בְּמִסְבּוֹ - בְּעוֹד שֶׁעָלָה מִשָּׁה לְקַבֵּל תּוֹרָה מִהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְנִחְקְקָה בְּשָׁנֵי לוחות אֲבָנִים, עָזְבוּ
 יִשְׂרָאֵל אֵת אוֹתוֹ רִיחַ טוֹב שֶׁהָיָה מִתְעַטֵּר עֲלֵיהֶם,
 וְאָמְרוּ לָעֵגֶל, אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל.

עֲכָשׁוּ פְּסוּק זֶה הוּא בְּסוֹד הַחֲכָמָה. בֵּא רְאָה,
 כְּתוּב (בראשית ב) וְנָהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת
 אֵת הַגֶּן. הַנָּהַר הַזֶּה הִתְפַּשֵּׁט לְצַדֵּדִיו, בְּשָׁעָה
 שֶׁמִּזְדוּג עָמּוּ בְּזוּג שָׁלֵם, כֹּאֲשֶׁר הָעֵדֶן הָיָה (זווג)

באותו נתיב שלא נודע למעלה ולמטה, כמו
 שפאמר (שמות טז) נתיב לא ידעו עימי. ונמצאו ברצון
 שלא נפרדים תמיד אחד מאחד. אז יוצאים
 מעינות ונחלים ומעטרים את הפן הקדוש בכל
 אותם הכתרים, ואז כתוב (שיר ג) בעטרה שעטרה
 לו אמו. ובאותה שעה ירש אותו פן ירשת אביו
 ואמו, ואז הוא השתעשע באותו ענג ותפנוק.

ולמדנו, בשעה שהמלך העליון בתפנוקי מלכים
 יושב בעטרותיו, אזי כתוב, עד שהמלך
 במסכו נרדי נתן ריחו. זה היסוד שמוציא ברכות
 לזוג את המלך הקדוש (דף סב ע"א) עם הנכירה (בדרגה הזו).
 ואז נתנות ברכות בכל העולמות, (ויוצאים)
 ומתברכים עליונים ותחתונים. ועכשו תרי המאור
 הקדוש מתעטר בעטרות הדרגה הזו, הוא
 ותחברים מעלים תשפחות ממטה למעלה, והוא
 מתעטרת באותן התשפחות. עכשו יש להוציא
 ברכות לכל התחברים ממעלה למטה בדרגה
 הקדושה הזו, ורבי אלעזר (שרבי אלעזר) בנו יאמר
 מאותם הדברים המעלים שלמד מאביו.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית כט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּאֵר
 בְּשֹׁדֵה וְגו', וְנֶאֱסָפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֵדְרִים וְגו'.
 יֵשׁ לְהַסְתִּיבֵל בַּפְּסוּקִים הַלָּלוּ, וְהֵם בְּסוּד הַחֲכָמָה
 שְׁלֵמֵדֵתִי מֵאֵפֶא, וְכֹךְ לְמִדְתִּי: וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּאֵר
 בְּשֹׁדֵה, אִיזוּ בְּאֵר? וְהוּוּ שְׁכֵתוֹב (כמדבר בא) בְּאֵר
 חֲפְרוּהָ שָׁרִים כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם. וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה
 עֵדְרֵי צֵאן רַבָּעִים עָלֶיהָ, אֵלּוּ הֵם נִצַּח סוּד יְסוּד,
 שְׂאֵלוּ הֵם הָרוֹבְעִים עָלֶיהָ וְעוֹמְדִים עָלֶיהָ. וּמֵאֵלָה
 מִתְמַלְאֵת הַבְּאֵר הִזוּ בְּכָרְכוֹת.

כִּי מִן הַבְּאֵר הַהִיא יִשְׁקוּ הָעֵדְרִים, שְׁחֲרֵי מֵהַבְּאֵר
 הִזוּ נְזוּנִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים (עולמות תחתונים),
 וּבְכֹל מִתְכַּרְכִּים בְּאֶחָד. וְהֶאֱכֵן גְּדֻלָּה עַל פִּי הַבְּאֵר,
 וְהוּוּ תְדִין תְּקַנְשָׁה שְׁעוֹמֵד עָלֶיהָ מִתְצַד הָאֲחֵר לְהַנִּיק
 לָהּ (מִמֶּנָּה). וְנֶאֱסָפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֵדְרִים, אֵלּוּ הֵם שֵׁשֶׁת
 כְּתָרֵי הַמְּלֹךְ שְׁכֵלָם מִתְכַּנְסִים וּמִשְׁפִּיעִים בְּרָכוֹת
 מֵרֵאשׁ הַמְּלֹךְ וּמְרִיקִים לְתוֹכָהּ. וּכְשֶׁכֵּלָם
 מִתְחַבְּרִים בְּאֶחָד לְהַרְיֵק בָּהּ, אִזּוּ כְּתוּב וְגִלְלוּ אֶת
 הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר, מְנַדְדִין (גוללים) אֶת אוֹתוֹ תְדִין
 תְּקַנְשָׁה וּמֵעֲבִירִים אוֹתוֹ מִמֶּנָּה.

וְהִשְׁקוּ אֶת הַצֵּאֲנָן, מְרִיקִים בְּרָכוֹת מֵאוֹתָהּ בְּאֵר
 לְעֵלְיוֹנִים וְלַתְּחִתּוֹנִים. אַחַר כֵּן -
 וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל פִּי הַבְּאֵר לְמִקְמָתָהּ. וְשָׁב
 אוֹתוֹ תְּדִין לְמִקוֹמוֹ, מִשּׁוֹם שֶׁצָּרִיךְ לוֹ לְבַשֵּׁם אֶת
 הָעוֹלָם וְלַתְּקַן הָעוֹלָם. וְעִבְשׁוּ תְּרֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְרִיק עֲלֵיכֶם בְּרָכוֹת מִמַּעַן תִּנְחַל, וּמִכֶּם
 מִתְּבָרְכִים כָּל בְּנֵי הַדּוֹר. אֲשֶׁרִי חֶלְקְכֶם בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיכֶם כָּתוּב (ישעיה נד) וְכָל
 בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךְ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קמט) יַעֲלוּ חֲסִידִים
 בְּכַבּוֹד יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם וְגו'. לְמִדְּנוּ,
 בִּי"ג מִדּוֹת נִקְשָׁר קִשָּׁר הָאֱמוּנָה, שְׁיִמְצְאוּ בְּרָכוֹת
 לְכָל. וְכָל אֱמוּנָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִסְתָּרוּ
 בְּשֵׁלֶשׁ. וְעַל זֶה בְּשֵׁלֶשׁ עֲשֶׂרֶה מִדּוֹת מִתְּעַשְׂרֵת
 הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוּ מִקַּל וְחִמֵּר וּמְגֻזְרָה שְׁוֵה
 וְכו', וְכִמָּה פְּעָמִים בְּאֲרָנוּ אֶת זֶה, וְהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
 מִתְּעַשֵּׂר בְּזֶה.

בֵּא רֵאה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׂרָצָה יַעֲקֹב שְׂיִתְּבָרְכוּ
 בָּנָיו בְּשֵׁם (בְּקֶשֶׁר) הַאֲמוּנָה, מַה כָּתוּב? (בראשית
 מט) כָּל אֱלֹהֵי שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל שָׁנִים עָשָׂר וְזֹאת - הֲרִי
 שְׁלָשָׁה עָשָׂר, שְׁהִשְׁתַּתְּפָה עִמָּהֶם שְׂכִינָה וְהִתְקַיְּמוּ
 הַבְּרָכוֹת. וְהִינוּ שְׂכֵתוֹב אִישׁ אֲשֶׁר בְּבָרְכָתוֹ בְּרֹךְ
 אֹתָם. מַה זֶה בְּבָרְכָתוֹ? בְּאוֹתָהּ דִּנְמָא שְׁל מַעְלָה,
 בְּבָרְכָתָהּ שְׁל כָּל מִדָּה וּמִדָּה.

וְלִמְדָנוּ, כָּל אוֹתָן מִדּוֹת עוֹלוֹת וּמִתְעַטְרוֹת
 וְנִחוֹת בְּרֵאשׁ אַחַד, וְשֵׁם מִתְעַטֵּר רֵאשׁ
 הַמְּלָךְ, אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא בְּרִדְנָה עֲלִיוֹנָה שְׁל חֲסִידוֹת,
 וְהַחֲסִידִים יוֹרְשִׁים כָּל אוֹתוֹ הַכְּבוֹד שְׁלִמַעְלָה,
 שְׂכֵתוֹב יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכְבוֹד - בְּעוֹלָם הַזֶּה, יִרְנְנוּ
 עַל מִשְׁכְּבוֹתָם - בְּעוֹלָם הַבָּא. רוּמְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם
 - שְׂיִוְדָעִים לְקֶשֶׁר אֵת קֶשֶׁר הַאֲמוּנָה בְּרֵאוּי, וְאִז
 תְּרַב פִּיפִיּוֹת בְּנָדָם. אִיזוֹ תְּרַב פִּיפִיּוֹת? זֹהִי תְּרַב
 לָהּ, תְּרַבּוּ שְׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. פִּיפִיּוֹת -
 לוֹהֶטֶת בְּשָׁנֵי דִינִים. וְלָמָּה? לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בְּגוֹיִם
 וְגו'.

וְהָרִי רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר, כִּתְרֵי הַחֶסֶד, הָרֵאשִׁי
הָעֲלִיּוֹן, מִשּׁוּם כִּף יֵרֵשׁ אֶת הַכְּבוֹד
שֶׁלִּמְעֵלָה, וְהוּא קָשָׁר קָשָׁר עֲלִיּוֹן, קָשָׁר קְדוּשָׁה,
קָשָׁר הָאֱמוּנָה. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
הַבָּא. עַל הַשְּׁלֶחָן הַזֶּה נֵאמַר, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלֶחָן
אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. קָם רַבִּי פִּנְחָס וּנְשָׁק לּוֹ וַיְבָרֵךְ אוֹתוֹ,
וּנְשָׁק לְרַבִּי אֶלְעָזָר וְלְכָל הַחֲבֵרִים וַיְבָרֵךְ אוֹתָם. נִטַּל
כּוּס וַיְבָרֵךְ.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כג) תִּעְרֹךְ לִפְנֵי שְׁלֶחָן נֶגֶד צִרְרֵי
וְגו'. יֵשְׁבוּ (שְׂמֹחַ) שָׁם כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְהִיוּ
כָּל הַחֲבֵרִים שְׂמֵחִים (דף סב ע"ב) בְּדַבְרֵי תוֹרָה, וְשִׂמְחָתוֹ
שֶׁל רַבִּי שְׂמֵעוֹן הִיְתָה רַבָּה. לָקַח רַבִּי פִּנְחָס אֶת
רַבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא עָזַב אוֹתוֹ כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם וְכָל
הַלַּיְלָה, וְהָיָה שְׂמֵחַ עִמּוֹ. קָרָא עֲלָיו, (ישעיה נח) אִז
תִּתְעַנֵּג עַל ה'. כָּל הַשְּׂמֵחָה וְהָעֲנָג הִיְתָר הַזֶּה - שֶׁל
חֶלְקִי הוּא, (על זה שְׂעָמִי הוּא, על זה כְּתוּב (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם
שְׂבָכָה לוֹ וְגו') עֲתִידִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם לְהַבְרִיז עָלַי: אֲשֶׁרִי
חֶלְקֶךָ רַבִּי פִּנְחָס, שְׂאֵתָה וְכִיְתָ לְכָל זֶה, שְׁלוֹם לְךָ
וְשְׁלוֹם לְעוֹזְרֶךָ כִּי עֲזָרְךָ אֶלְהִיָּהּ. הַשְּׂפִימוּ לְלַכְתָּ.

קם רבי פנחס ואחז ברבי אלעזר, ולא השאיר
 אותו ללקת. לזה רבי פנחס את רבי שמעון
 וברכו, ואת כל החברים. עד שהיו הולכים, אמר
 להם רבי שמעון לחברים, (תהלים קיט) עת לעשות
 לה'.

בא רבי אבא ושאל, כתוב ונתן אהרן על שני
 השעירים גרלות וגו'. הגרלות הללו למה?
 ואהרן למה לו לתת גרלות? והפרשה הזו למה?
 והרי למדנו לפני מורנו את סדר היום, והרי
 רוצים לדעת.

פתח רבי שמעון ואמר, (בראשית מב) ויקח מאתם
 את שמעון ויאמר אתו לעיניהם. וכי מה
 ראה יוסף לקחת את שמעון עמו יותר מאחיו?
 אלא אמר יוסף בכל מקום שמעון (ולוי) הוא (הם)
 פתיחת הדין, ואותה השעה שהלכתי מאבי אל
 אחי, שמעון פתח בראשונה בדין, והו שכתוב (שם)
 לו ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלמות הלזה
 בא ועתה לכו וגו'. אחר כך בשכם, (שם לד) ויקחו

שְׁנֵי בְּנֵי יַעֲקֹב שָׁמְעוּן וְלוֹי, כִּלְמֵ בְּדִין הָיוּ. טוֹב
 לְקַחַת אֶת זֶה, וְלֹא יַעִיר קִטְטָה עִם כָּל הַשְּׂבָטִים.
 וְשְׁנֵינּוּ, מָה רָאָה שָׁמְעוּן לְהוֹדִיג עִם לוֹי יוֹתֵר
 מִהַכֹּל, וְהָרִי רְאוּבֵן הָיָה אָחִיו וְסָמוּד
 לוֹ? אֵלֶּא שָׁמְעוּן רָאָה וַיִּדַע שְׁלוֹי בָּא מִצַּד הַדִּין,
 וְשָׁמְעוּן נֶאֱחָז יוֹתֵר בְּצַד הַדִּין הַקָּשָׁה. אָמַר, נִתְעַרֵב
 אֶחָד עִם אֶחָד, וְאָנּוּ נִחְרִיב אֶת הָעוֹלָם. מָה עָשָׂה
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? נָטַל לְחֶלְקוֹ אֶת לוֹי וְאָמַר:
 מִכָּאֵן וְהִלָּאָה שְׁיֵשֵׁב שָׁמְעוּן עִם שְׁלֹשֶׁת הַגְּבוּרָה
 עִמּוֹ לְבַדּוֹ.

לְמַדְנּוּ, בְּצַד הָיִם שְׁנֵי שׁוֹמְרִים חוֹקְרֵי דִין (מְנַגִּים)
 אֶחָזִים בְּיַד שְׂמֵאל, וְהָרִי בְּאֶרְנוּ שְׁהֵם
 מְרַגְּלִים אֶת הָאָרֶץ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְהִינּוּ סוֹד
 הַכֶּתֶב, (יהושע ב) שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים.

וְשְׁנֵינּוּ, אֲשֶׁרִי חֶלְקֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל
 הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְטַהֵר אוֹתָם וּלְרַחֵם עֲלֵיהֶם,
 שְׁהֵם חֶלְקוֹ וְגוֹרְלוֹ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (דברים לב) כִּי חֶלְקֵם

ה' עמו וגו'. וכתוב (שם) ירכבהו על פמתי ארץ.
 על פמתי ארץ דוקא, שהרי הם אחוים למעלה
 למעלה, ועל כן אהבתו של הקדוש ברוך הוא
 נדפקת בהם. זהו שכתוב (מלאכי א) אהבתי אתכם
 אמר ה', וכתוב (דברים ז) כי מאהבת ה' אתכם
 וגו'. ומתוך האהבה היתרה שאוהב אותם, נתן
 להם יום אחד בשנה לטהר אותם ולזכות אותם
 מכל חטאייהם, שכתוב כי ביום הזה וגו', כדי
 שיהיו צדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, ולא
 ימצא בהם חטא. ועל כן ביום הזה מתעטרים
 ישראל ושולטים על כל חוקרי הדין ועל כל
 הרוחות.

למדנו, ונתן אחרן על שני השעירים גדלות. ונתן
 אחרן, משום שפא מצד החסד. על שני
 השעירים, בדיוק על, כדי שתתפשם הנבירה. גורל
 אחד לה' וגורל אחד לעזאזל, והרי שני שעירים
 הם. אז למה אחד לה'? אלא אמר הקדוש ברוך
 הוא: ישב זה אצלי, ואחד ילך וישוטט בעולם,
 שאלמלא שניהם מזדווגים, לא יכול העולם לסבל.

יֵצֵא זֶה, הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָם, וּמוֹצֵא אֶת
יִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה עֲבוֹדוֹת, בְּכַמָּה דְרָגוֹת,
בְּכַמָּה הִנְהַגּוֹת טוֹבוֹת, וְלֹא יִכּוֹל לָהֶם, בֵּין כָּל
שָׁלוֹם, וְלֹא יִכּוֹל לְהַכִּיֵּם עִמָּהֶם בְּמַלְשֵׁינֹת. (הוֹלֵךְ
וּמְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָם וּמוֹצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּצוּרַת הַיּוֹד) (אֵת יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה כִּד בְּצוּרַת הַיּוֹד)
אֶת הַשְּׁעִיר הָאֲחֵר שׁוֹלְחִים אוֹתוֹ עִם מִשָּׂא שֶׁל כָּל
חַטָּאי יִשְׂרָאֵל.

לְמַדְנֹו, כַּמָּה קְבוּצוֹת מְחַבְּלִים מְזַדְּוֹנִים (מְזַדְּוֹנִים),
שֶׁהֵם פִּתְחַת יָדוֹ, וּמְמַנִּים לְרַגְלֵי אֶת הָאָרֶץ
עַל כָּל אוֹתָם ^(דף סג ע"א) שְׁעוֹבְרִים עַל דְּבַרֵי הַתּוֹרָה,
וְאוֹתוֹ יוֹם לֹא מְצוּי הַמְּלָשִׁין (פִּתְחוֹן) לְדַבֵּר עַל
יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁמְנִיעַ הַשְּׁעִיר תְּהֵא אֵל תְּהֵר, כַּמָּה
שְׂמֻחָה עַל שְׂמֻחָה מִתְּבַשְּׂמִים כָּלָם בּוֹ. וְאוֹתוֹ
שׁוֹמֵר שְׂיוֹצֵא, חוֹזֵר וְאוֹמֵר אֶת תְּשֻׁבַּתְהֶם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, הַקְּטָנוֹר נַעֲשֶׂה סִנְגוֹר.

וּבֵא רֵאָה, לֹא זֶה לְבַדּוֹ הוּא, אֲלָא כָּל מְקוֹם
שְׂרוֹצִים יִשְׂרָאֵל לְהַטְהֵר מִחַטָּאֵיהֶם, הַקְּדוּשׁ
כְּרוֹךְ הוּא נוֹתֵן לָהֶם עֲצָה לְקַשֵּׁר אֶת בְּעַלֵי הַדִּין

וּלְבִשָׁם אוֹתָם בְּאוֹתָם קַרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת שְׁקָרְבִים
 לְפָנַי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִזּוּ לֹא יְכוּלִים לְהִרְעוּ.
 וְאוֹתוֹ יוֹם יוֹתֵר עַל הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִבְּשָׁמַיִם
 לְמַטָּה אֶת הַכֹּל, כִּי מִבְּשָׁמַיִם אֶת כָּל אֱלוֹ שֶׁלָּהֶם
 יֵשׁ הַלְשָׁנָה (פְּתִיחוֹן), וְהַכֹּל הוּא קַרְבֵּן וְעִבּוּדָה שֶׁל
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

לְמִדְּנוּ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁכַתוֹב וְלָקַח אֶהְרֹן אֶת
 שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְגו', הֵם מִתְעוֹרְרִים בְּאוֹת
 יוֹם לְמַעְלָה וְרוֹצִים לְשַׁלֵּט (לְשִׁמּוֹת) וְלִצְאֵת לְעוֹלָם.
 כִּיּוֹן שֶׁהַכֹּהֵן מִקְרִיב אֶת אֱלוֹ לְמַטָּה, אִזּוּ נִקְרְבִים
 אוֹתָם שְׁלִמְעָלָה, וְאִזּוּ עוֹלִים הַגּוֹרְלוֹת בְּכֹל
 הַצְּדָדִים. הַכֹּהֵן נוֹתֵן גּוֹרְלוֹת לְמַטָּה, הַכֹּהֵן נוֹתֵן
 גּוֹרְלוֹת לְמַעְלָה. כְּמוֹ שֶׁאֶחָד נִשְׁאָר עִם הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְמַטָּה, וְאֶת הָאֶחָד מוֹצִיאִים לְאוֹתוֹ
 הַמְדַבֵּר, כִּי גַם לְמַעְלָה אֶחָד נִשְׁאָר עִם הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְאֶחָד יוֹצֵא לְשׁוֹמֵט בְּעוֹלָם לְאוֹתוֹ
 הַמְדַבֵּר הָעֲלִיּוֹן, וְאֶחָד נִקְשָׁר בְּאֶחָד.

כְּתוּב וּמִמֶּדֶ אֲהָרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשָּׁעִיר
 חַי וְהַתְּוֹדָה עָלָיו וְגו'. מִשּׁוּם כֶּךָ וּמִמֶּדֶ
 אֲהָרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו, שֶׁהַקְּדוּשׁ כָּרוּךְ הוּא הַסְּכִים
 עַל יָדָיו. עַל רֹאשׁ הַשָּׁעִיר חַי, חַי דְּוָקָא, לְהַכְלִיל
 אוֹתוֹ שְׁלֵמָעֵלָה.

וְהַתְּוֹדָה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (ויקרא ה)
 וְהַתְּוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ. וּבְאֲרָנֵינוּ עָלֶיהָ,
 שְׁנֵטְהָר הָאָדָם וְנִשְׁאַר עָלֶיהָ כָּל אוֹתוֹ הַחָטָא. אִם
 כָּאֵן וְהַתְּוֹדָה עָלָיו, אַחֲרֵי שֶׁהַתְּוֹדָה חִבְּהֵן בְּעֵבֹרָם
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל - עָלָיו, כְּלוּמָר, כֹּלָם יִשְׁאַרוּ עָלָיו.

אָמַר לוֹ רַבִּי אַבְא, אִם כֶּךָ, כְּתוּב וְלֹא יִזְבְּחוּ
 עוֹד אֶת זְבַחֵיהֶם לְשָׁעִירִים. אָמַר לוֹ, כָּאֵן
 שׁוֹנָה, שְׁשָׁם לְשָׁעִירִים הָיוּ מִקְרִיבִים קָרְבָן, וּמִשּׁוּם
 כֶּךָ לֹא כְּתוּב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זְבַחֵיהֶם
 שָׁעִירִים, אֲלָא לְשָׁעִירִים, שְׁשָׁם לְשָׁעִירִים הָיוּ
 עוֹשִׂים פְּלִחָן וְשִׁלְטוֹן, וְכָאֵן - וְנִשְׁאַר הַשָּׁעִיר עָלָיו
 אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם, וְהַקְּרָבָן אֵינּוּ נַעֲשֶׂה אֲלָא לְקְדוּשׁ
 כָּרוּךְ הוּא. בֵּא וּרְאֵה שְׁבַגְלָל הַקְּרָבָן מִתְּבַשְׂמִים

עליונים ותחתונים ותדין לא שולט ושורה על
 ישראל.

למדנו, ושליח ביד איש עתי המדברה. מהו איש
 עתי? אלא סוד הדבר כך הוא -

(דף סג ע"ב)
 בכל מה שנעשה, צריך אדם מזמן לאותו דבר. יש
 אדם שהברכה מתקיימת על ידו יותר מאחר. בא
 וראה מה כתוב בכהן, טוב עין הוא יברך, אל
 תקרי יברך אלא יברך, כי הוא מזמן שתתקיים
 ברכה על ידו בזה. (ושורה הברכה בהשגחתו).

ויש אדם שמזמן שיתקיימו על ידו קללות, ובכל
 מה שיתבונן יבאו קללות ומארה ובעתה,
 כמו בלעם שנקרא רע עין, שהיה מזמן לכל רע
 ולא היה מזמן לטוב, ואף על גב שברך, ברכתו
 אינה ברכה ולא התקיימה. וכשהיה מקלל, כל מה
 שקלל התקיים, ואפלו ברנע אחר, ועל זה כתוב
 (במדבר כד) שיתם העין. בכל מקום שעינו שלטה -
 התקלל.

בא וראה מה כָּתוּב, (שם) וַיֵּשֶׁת אֶל הַמְדַבֵּר פָּנָיו,
כִּי שִׁיתְעוֹדֵר מֵאוֹתוֹ צַד שֶׁהוּא שׁוֹלֵט שָׁם,
וַיָּבֵא בְּהִלְשָׁנָה עַל יִשְׂרָאֵל. מַה כָּתוּב בַּכְּתוּבִים?
(משלי כב) טוֹב עֵינַי הוּא יְבָרֵךְ, שֶׁהוּא הָיָה מְזוּמָן לָזֶה
וְשׁוֹרָה בְּרָכָה בְּהִשְׁנָתָה שְׁלוֹ. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, יִסְמָח
אָדָם אֶפְלוֹ מִמָּאָה דְרָכִים וְלֹא יִפְגַּשׁ אָדָם שֵׁשׁ לוֹ
עֵינַי רְעָה.

אֵף כֵּן, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי - שֶׁהוּא מְזוּמָן לָזֶה
וְרָשׁוּם לָזֶה, וְהִכְהִין הָיָה מִכִּיר בּוֹ עֵינַי אַחַת
יֹתֵר מֵאַחֶרֶת מְעַט. הָעוֹר שֶׁעַל הָעֵינַי מְכַסֶּה
בְּשִׁעְרוֹת רַבּוֹת, הָעֵינַי מְכַחֵלֶת וְלֹא מְסַתְּפֵל יִשְׂרָאֵל,
וְהוּא הָאָדָם הַמְזוּמָן לְכָךְ וְהִרְאִי לוֹ. וְעַל זֶה כָּתוּב
בְּיַד אִישׁ עֵתִי.

בְּגוֹשׁ חֵלֶב הָיָה אָדָם, שֶׁכָּכֵל מְקוֹם שִׁמְכָה בְּיָדוֹ,
הָיָה מֵת, וְלֹא הָיוּ אֲנָשִׁים מִתְקַרְבִּים אֵלָיו.
בְּסוּרְיָה הָיָה אָדָם, שֶׁכָּכֵל מְקוֹם שִׁבּוֹ הַסְתְּפֵל,
אֶפְלוֹ לְטוֹב, הַכֹּל הִתְהַפֵּךְ לְרָע. יוֹם אֶחָד הָיָה אִישׁ
אֶחָד הוֹלֵךְ בְּשׁוּב, וְהָיוּ פָּנָיו מְאִירוֹת. בָּא אֹתוֹ

איש והסתכל בו, ונבקעה עינו. משום כך לכל
 היתה אדם מוכן, לזה ולזה. ועל זה כתוב טוב עין
 הוא יברך, אל תקרי יברך אלא יברך.

ולמדנו, האיש הזה שהיה הולך למדבר, כשהגיע
 שם אותו שער, היתה עולה לחר, ודוחה
 אותו בשתי ידיו, ולא היה מגיע לחצי החר עד
 שנעשה איברים איברים, ואותו איש היה אומר:
 כך ימחו עוונות עמך וגו'. ומשום שעולה אותו
 קטגור ונעשה סגור של ישראל, אז הקדוש ברוך
 הוא, את כל חטאי ישראל וכל מה שכתוב
 באותם פתקים שלמעלה להזכיר את חטאי בני
 האדם, הוא נוטל אותם וזורק אותם כמו זה
 למקום שנקרא מצולות ים. והו' שכתוב (מיכה ז)
 ותשליך במצלות ים כל חטאתם.

רעיא מהימנא

מצוה זו, שיעבד הכהן הגדול את עבודת אותו
 היום כמו שצריך, ולשלח שער לעזאזל.
 הסוד הזה כמו שנאמר, כדי שיפיר מהעם הקדוש

וְלֹא יִתְבַּע אֶת חֲטָאֵיהֶם לְפָנַי הַמְּלֶכֶת וְלֹא יִקְטָרְגוּ
עֲלֵיהֶם, שְׁחָרֵי אֵינן לוֹ תִקְוָה וְשִׁלְמוֹן (בָּת) אֵלֶּא רַק
בְּשִׁמְת־חַיִּיק הָרְגוּ מְלִמְעֻלָּה, וּבְאוֹתוֹ דוֹרוֹן מִתְּהַפְּדוּ
אַחַר כֶּךָ לְאַפּוֹטְרוֹפּוֹס עֲלֵיהֶם, וְעַל כֵּן גִּדְּחָה
מִלְּפָנַי הַמְּלֶכֶת. וְחָרֵי בְּאַרְגּוֹ, מִשּׁוֹם שְׁחָוָא יָקִין כָּל
בְּשָׂר.

וְהָעַם הַקְּדוֹשׁ נוֹתְנִים לוֹ כְּמוֹ שְׁחָוָא צָרִיד שְׁעִיר,
וְסוֹד זֶה - (בְּרֵאשִׁית כו) הֵן עֲשׂוּ אֶחָי אִישׁ
שְׁעִיר. כְּמוֹ שְׁחָוָא בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה זָכַר וּנְקֵבָה, אִף
כֶּךָ בְּצַד הַטְּמֵאָה זָכַר וּנְקֵבָה. מִשָּׁל אוֹמְרִים, זָרֵק
עֵצִים לְכֶלֶב, וְהוּא יִלְחֹד אֶת עַפְרֵי רִגְלָהּ.

שְׁאַלוּ אֶת כֵּן זוֹמָא, הֲאִם לְסָרֵם כְּלָב? אָמַר לָהֶם,
(וִיקְרָא כב) וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ, כֹּל
שְׁבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ. כְּמוֹ שְׁחָעוֹלָם צָרִיד אֶת זֶה,
כֶּךָ צָרִיד הָעוֹלָם אֶת זֶה. וְעַל זֶה נֶאֱמַר, (בְּרֵאשִׁית א)
וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד - זֶה מִלְּאֵף הַמְּוֹת, אֵינן לְבִטְלוֹ מִן
הָעוֹלָם, שְׁחָעוֹלָם צָרִיד אוֹתוֹ. אִף עַל גַּב שְׁכַתוֹב

בו (ישעיה נב) וְהִכְלָבִים עֲוֵי נַפְשׁ לֹא יָדְעוּ שְׂבָעָה וְגו',
לא יתבטלו מן העולם. הכל צריה, טוב ורע.

ומשום כך יש לנו פיוס הוזה לזרק עצם לכלב,
עד שהוא גורה, יפנס מי שיפנס להיכל
המלה, ואין מי שימחה בירו. אחר כך יבשפש
בזנבו.

מה פתוב? והתודה עליו את כל עונת בני
ישראל, וכתוב ונשא השעיר עליו את כל
עונתם. כיון שהוא רואה את השעיר הוזה,
תשוקתו אליו ולהתתקן עמו, ולא יודע מאותם
החטאים שנוטל השעיר. הוא שב אל ישראל,
רואה אותם בלי חטאים, בלי פשעים, שחרי כלם
שורים על ראש השעיר, עולה למעלה ומשבח
אותם לפני הקדוש ברוך הוא. והקדוש ברוך הוא
רואה את עדות אותו המקטרג, והואיל ותשוקתו
לרחם על עמו, אף על נב שהוא יודע את כל
המעשה, הוא תם על ישראל.

וְהַכֹּל שׁוֹרָה עַל זֶה, כִּי שְׂלֵא יַעֲזֹר אֶת סוּד
 הַדִּין מִלְמַעְלָה, וְזֶה יִתְחַזַּק וַיִּשְׁמְדוּ כְּנִי
 הָעוֹלָם, שְׁהָרִי זֶה בָּא מִצֶּד הַדִּין הַקָּשָׁה, וְאִם זֶה
 יִתְעֹזֵר, הוּא מִתְעֹזֵר בְּחַטָּאי כְּנִי הָאָדָם, שְׁהָרִי
 אֵין לוֹ הַתְּעוֹדְרוֹת לְעֵלוֹת לְמַעְלָה לְעוֹזֵר דִּין קָשָׁה
 בַּק מִשׁוֹם חַטָּאי כְּנִי אָדָם. שְׁהָרִי בְּשַׁעַה שְׂאָדָם
 עוֹשֶׂה חַטָּא, זֶה מִתְאַפֵּה, וּבְמַה אֲלָפִים מְסִיעִים
 שְׁלוֹ, וּמִתְכַּנְּסִים שָׁם וְנוֹטְלִים אוֹתוֹ וְעוֹלִים
 לְמַעְלָה. הַרְחֵמֵן יִצִּילֵנוּ. וְעַל הַכֹּל נוֹתֵן הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עֲצָה לְיִשְׂרָאֵל לְהַנְצִיל מִכָּל הַצָּרִים,
 וְעַל זֶה בְּתוֹב, (תהלים קמה) אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁכַכָּה לוֹ
 אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁה' אֱלֹהָיו. (עד כאן הרעיא מהימנא).

לְמַדְנֵנוּ, וּמֵאֵת עֲדַת כְּנִי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי
 עֲזִים לְחַטָּאת. וּמֵאֵת עֲדַת, כִּי שְׁיִתְּיָה
 מִכָּלם וַיִּתְכַּפֵּר לְכָלם, שְׁהָרִי כָּל חַטָּאי כְּנִי יִשְׂרָאֵל
 כָּאֵן תְּלוּזִים, וּכְלָם מִתְכַּפְּרִים בְּזֶה, (דף סד ע"א) וְלֹא
 מִסְפִּיק מֵאִישׁ אֶחָד. וּמֵאִיזָה מְקוֹם נִלְקָחִים?
 מֵאוֹתָן קָשׁוֹת שְׁבַעְזָרָה נוֹטְלִים שְׁכָר, וּמְבִיאִים
 אוֹתָם מֵאוֹתָם דְּמִים שְׁהָיוּ מִכָּלם.

ואותו השעיר האחר, שהיה נשאר לקדוש ברוך
 הוא, עושים אותו תפאת בראשונה. והרי
 בארנו באיזה מקום היה נקשר. ואחר כך
 מקריבים את אלה, והכל מתפשמים, וישראל
 נשארים צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא מכל
 החטאים שעשו וחטאו לפניו. והו שכתוב כי ביום
 הזה יבפר עליכם וגו'.

עוד אמר רבי שמעון, (בראשית כו) ויאמר יעקב אל
 רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי
 איש חלק. מה הוא רומז? אלא ודאי שעשו איש
 שעיר, והוא מאותו שנקרא שעיר, שהרי מאותו
 צד הוא בא. ואנכי איש חלק - איש מאותו שחלק
 לכל שאר העמים ממנים גדולים, שכתוב (דברים ד)
 אשר חלק ה' אלהיך אתם, וכתוב (שם לב) כי חלק
 ה' עמו וגו'. עוד איש חלק, משני שעירים, ונשאר
 אחד. שתבהן חלק אותם - אחד לחלקו, ואחד
 לקדוש ברוך הוא. למה? כדי שיטען על כתפו
 את כל חטאי יעקב, שכתוב ונשא השעיר עליו
 את כל עונתם, עונת תם.

לְמַדְנֵנוּ, בְּאוֹתוֹ יוֹם כַּמָּה פְּתָחִים פְּתוּחִים כְּנֶגְדַּי
יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל תְּפִלוֹתֵיהֶם. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם
שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁחַרֵי הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְמַחֵר
אוֹתָם וּלְזַכּוֹת אוֹתָם, זֶהוּ שְׂפָתוֹכַי כִּי בַיּוֹם הַזֶּה
וּגְו'. בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטֵּר הַכֹּהֵן בְּכַמֶּה עֲטָרוֹת. בַּיּוֹם
הַזֶּה עֲבוֹדַת הַכֹּהֵן נִכְבְּדָה וְגִדּוּלָה מְכֹל הָעֲבוֹדוֹת.
לְכֻלָּם נוֹתֵן חֶלֶק בְּאוֹתָם הַקְּרָבָנוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא. בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטֵּר (מִתְעוֹדֵר) הַחֹסֵד בְּעוֹלָם
עַל יְדֵי הַכֹּהֵן, מִקְרִיב אֶת הַקְּרָבָנוֹת עַל חֲטָאֵי
הָעָם, עַל חֲטָאוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּן עַל חֲטָאֵי
הָעָם. הוּא מִקְרִיב עוֹלוֹת עֲלָיו וְעַל הָעָם, וְחַרֵי
בְּאַרְנוֹ אֶת הַדְּבָרִים.

עַד שֶׁחָיו הוֹלְכִים, יֵשְׁבוּ בְשֻׁדָּה אַחַת וְהִתְפַּלְלוּ.
יָרֵד עֲנַן אֶחָד שֶׁל אֵשׁ וְהִקְיֹף אוֹתָם. אָמַר רַבִּי
שְׂמֵעוֹן, חֲרִיבֵי רוּחָה שְׂרָצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
כָּאֵן. יֵשֵׁב. וְחָיו אוֹמְרִים דְּבָרֵי תוֹרָה. פֶּתַח
וְאָמַר, (מִשְׁלֵי כ"ה) מִיָּם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵינָה וְשִׁמוּעָה
מוֹזְבָה מֵאַרְץ מֶרְחָק. חֲרֵי הַסִּתְפַּלְתִּי בְּדְבָרֵי שְׁלֵמָה
הַמְּלֵךְ, וְאֵת כָּלָם אָמַר בְּחֻכְמָה.

בֵּא רְאֵה, שְׁלֹשָׁה סְפָרֵי חֲכָמָה הוֹצִיא שְׁלֹמֹה
 לְעוֹלָם, וְכֻלָּם בְּחֲכָמָה עֲלִיוֹנָה. שִׁיר
 הַשִּׁירִים - חֲכָמָה, קִהְלֵת - תְּבוּנָה, וּמִשְׁלֵי -
 דַּעַת. בְּנִגְדֵי שְׁלֹשֶׁת אֵלֶּה עָשָׂה שְׁלֹשָׁה סְפָרִים.
 שִׁיר הַשִּׁירִים בְּנִגְדֵי חֲכָמָה בְּךָ הוּא. קִהְלֵת בְּנִגְדֵי
 תְּבוּנָה בְּךָ הוּא. מִשְׁלֵי בְּנִגְדֵי דַּעַת. בַּמָּה זֶה
 נִרְאָה? אֵלֶּה כָּל אוֹתָם הַכְּתוּבִים הֵם בְּשָׁנֵי
 גּוֹנִים, רֹאשׁ וְסוֹף, שְׁנֵי גּוֹנִים נִרְאִים.
 וּכְשֶׁמִּסְתַּכְּלִים בְּכְתוּבִים, זֶה כָּלוּל בְּזֶה וְזֶה כָּלוּל
 בְּזֶה, מִשּׁוּם כֶּךָ שֶׁקוֹל בְּנִגְדֵי הַדַּעַת.

הַפְּסוּק הַזֶּה אֵין רֹאשׁוֹ סוֹפּוֹ וְאֵין סוֹפּוֹ רֹאשׁוֹ,
 וּכְשֶׁתִּסְתַּכְּלֵתִי בּוֹ, הַכֹּל כָּלוּל אֶחָד עִם
 אֶחָד, בֵּין מִסּוֹפּוֹ לְרֹאשׁוֹ, בֵּין מִרֹאשׁוֹ לְסוֹפּוֹ.
 שְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאַרְצֵי מִרְחָק מִים קְרִים עַל נֶפֶשׁ
 עֵינָהּ. מִים קְרִים עַל נֶפֶשׁ עֵינָהּ וְשְׁמוּעָה טוֹבָה
 מֵאַרְצֵי מִרְחָק, וְזֶה וְזֶה נִחַת רֹיֵת. כְּמוֹ שְׁנֵיהֶם נִחַת
 רֹיֵת, כֶּךָ זֶה נִחַת רֹיֵת.

עד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבֵימָם, בָּא אִישׁ אֶחָד וְאָמַר, אֲשֶׁתּוֹ שָׁל
 רַבִּי שָׁמְעוֹן נִרְפְּאָה מִחֶלְתָּהּ. וְהַחֲבָרִים שָׁמְעוּ
 קוֹל, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מָחַל לְאוֹתָם חֲטָאֵי
 הַדּוֹר. אָמַר רַבִּי שָׁמְעוֹן, תְּרֵי הַתְּקִיִּים כָּאֵן הַפְּסוּקָה,
 וְשָׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק, כִּי זֶה נִתְּתָה רוּחַ, כְּמוֹ
 מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה. אָמַר לָהֶם, נָקוּם וְנִלְוֵה,
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֶרְחִישׁ לָנוּ נְפִשִׁים.

פְּתַח וְאָמַר, מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה - זֶה
 הַתּוֹרָה. שָׁפֵל מִי שֶׁזוֹכָה לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה
 וּמְרֻוּה מִמֶּנָּה אֶת הַנֶּפֶשׁ, מַה כָּתוּב? וְשָׁמוּעָה
 טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכְרִיז עָלָיו
 כְּמַה טוֹבוֹת לְהִיטִיב לוֹ בְּעוֹלָם הַיְהוּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.
 זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְשָׁמוּעָה טוֹבָה. מֵאִיזָה מְקוֹם? מֵאֶרֶץ
 מֶרְחָק, מִמְּקוֹם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תִּיָּה רְחוֹק
 מִמֶּנּוּ בַּתְּחִלָּה, מִמְּקוֹם שֶׁתִּיָּה אָדָם בְּשִׁנְאָה עִמּוֹ
 בַּתְּחִלָּה, שְׂפָתוֹב (אִיּוֹב כ) וְאֶרֶץ מִתְקוּמָהּ לוֹ,
 מֵאוֹתוֹ מְקוֹם ^(דף סד ע"ב) שְׂמִקְדִּימִים לוֹ שְׁלוֹם, זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב מֵאֶרֶץ מֶרְחָק. וְכָתוּב, (יִרְמִיָּה ל"א) מֶרְחוֹק ה'

נִרְאָה לִי וְאֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתִיךָ עַל כֵּן מִשְׁכַּתִּיךָ
חֶסֶד.

וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' וּכְפָר עָלָיו. רַבִּי
יְהוֹנָדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ג) מִזְמוֹר לְאֶסָף אֶל
אֱלֹהִים ה' דָּבָר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמְּזוֹרָח שְׁמֵשׁ עַד
מִבְּאוֹ. לְמַדְנֹו, אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים רַבּוֹא
בְּעַלְי שִׁירָה מְזוּמְרִים לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁמְאִיר
הַיּוֹם. וְאֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וְשִׁמּוֹנָה
בְּצִהָרִים. וְאֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים אֶלֶף רַבּוֹא
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁנִקְרָאת בֵּין הָעַרְבִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּשִׁמְאִיר הַיּוֹם, כָּל אוֹתָם בְּעַלְי
יִבָּה מִשְׁכָּחִים בְּדַבְרֵי תִשְׁכָּחוֹת כְּנֶגֶד הַבְּקָר
הַזֶּה. (בְּשִׁמְתַעוֹרָר) שְׁכַשְׁמַתַעוֹרָר הַבְּקָר הַזֶּה, כָּלָם
מִתְבַּשְׂמִים, וְהַדִּין שׁוֹכֵף, וְאוֹמְרִים תִּשְׁכָּחוֹת. זֶהוּ
שְׁכַתוֹב (אִיּוֹב לט) בְּרֵן יַחַד כִּכְבִּי בְּקָר וַיִּרְיֵעוּ כָּל בְּנֵי
אֱלֹהִים. וְאוֹתוֹ זְמַן (אִמּוֹנָה) שְׁמַחָה וּבְרָכוֹת נִמְצְאוּ
בְּעוֹלָם, וְהַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעִיר אֶת אֲבָרְהָם
לְחַחִיוֹתוֹ, וּמִשְׁתַּעֲשַׁע עִמּוֹ וּמִשְׁלִיטוֹ בְּעוֹלָם. וּמִנִּין

לָנוּ שֶׁהַבְּקָר הִזָּה הוּא שֶׁל אַבְרָהָם? שְׂכַתּוֹב (בראשית
 י"ט) וַיִּשְׂכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁל בֵּין הָעֲרַבִּים, כָּל אוֹתָם אָלֶף
 וַחֲמִשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים אָלֶף רַבּוּא בַּעֲלֵי
 ילָלָה נִקְרָאִים, וּמְזַמְרִים בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וְהַקְטָטָה
 שׁוֹרָה בְּעוֹלָם. וְאוֹתָהּ שְׁעָה הִתְעוֹרְרוֹת שְׁמַעִיר
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִצְחָק, וְעוֹמֵד וְדָן אֶת
 הָרִשְׁעִים שְׁעוֹזְבֵּרִים עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, וְשִׁבְעָה
 נְהָרוֹת אֵשׁ זוֹרְמִים וַיּוֹצֵאִים וְחָלִים עַל רְאִישֵׁי
 הָרִשְׁעִים, וְשִׁלְהָבוֹת גְּחָלִים שֶׁל אֵשׁ מִתְעוֹרְרוֹת
 מִמַּעַלָּה לְמַטָּה. וְאִזּוֹ שָׁב אַבְרָהָם לְמְקוֹמוֹ, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר וְאַבְרָהָם שָׁב לְמְקוֹמוֹ. וְחַיִּים פּוֹנֶה, וְרִשְׁעֵי
 הַגִּיחִתִּים צוֹנְחִים וְאוֹמְרִים: (ירמיה ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה
 חַיִּים כִּי יִנְטוּ צְלִילֵי עָרֵב. וְאוֹתָהּ שְׁעָה צָרִיךְ אָדָם
 לְהוֹחֵר בְּתַפְּלַת הַמִּנְחָה.

בְּזְמַן שֶׁמִּנִּיעַ הַלֵּילָה, אוֹתָם אָלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת
 וְאַרְבָּעִים וְשִׁמּוֹנָה נִקְרָאִים מְחוּץ לְפָרְכַת
 וְאוֹמְרִים שִׁירָה. אִזּוֹ מִתְעוֹרְרִים תְּדִינִים שֶׁלְמַטָּה,

וְהוֹלְכִים וּמְשׁוּטְטִים בְּעוֹלָם, וְאַלְהָ אוֹמְרִים
 שִׁירָה עַד שְׁנַחֲלֶק הַלֵּילָה מִשְׁמֶרֶת וְחֲצִי. אַחַר
 שְׁנַחֲלֶק הַלֵּילָה, מְזַדְּמָנִים כָּל הָאֲחֵרִים כְּאַחַד
 וְאוֹמְרִים תְּהִלּוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ס) וְתִהְיוּ
 ה' יְבִישׁוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּשֶׁנִּמְצָא רְצוֹן
 בַּבֶּקֶר, תְּהִלּוֹת ה' מִבְּשָׂרִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אַחַר שְׁרוּחַ הַצָּפוֹן הַתְּעוֹרְרָה
 בְּחֲצוֹת הַלַּיְלָה וְהִלְכָה לָהּ, מִבְּשָׂרִים תְּהִלּוֹת
 עַד שֶׁיָּבֹא הַבֶּקֶר, וּמִתְעוֹרֵר הַבֶּקֶר הַזֶּה, וְאִזּוֹ שְׂמִיחָה
 וּבְרָכוֹת נִמְצָאִים בְּעוֹלָם.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי אֲבָא, כָּל־כֶּהֱנֵה, וּמַעַל כָּל־כֶּהֱנֵה
 שְׁלֵשָׁה שָׁרִים. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׂמִיחָתָהּ
 הַבֶּקֶר הַזֶּה וּמִתְעוֹרְרִים תְּשֻׁבְחוֹת עַל כָּל אוֹתָם אֵלֶיךָ
 וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים רְבּוּא, מִתְמַנֶּה עֲלֵיהֶם מִמְּנָה
 אַחַד, וְשָׂמוּ הֵימָן, כְּנֶגֶד שְׁלֹמֹשֶׁת, וְתַחַת יָדוֹ שָׂרִים
 מִמְּנִים עֲלֵיהֶם לְתַקֵּן שִׁיר. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׂמִיחָתָהּ
 זְמַן שֶׁל בֵּין הָעַרְבִים וּמְזַמְרִים כָּל אוֹתָם אֵלֶיךָ
 וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים אֵלֶיךָ רְבּוּא בְּעֵלֵי הַלַּיְלָה,

מִתְמַנֶּה עֲלֵיהֶם מִמְנַה אֶחָד, וְשָׂמוּ יְדוּתוֹן, כְּנֶגֶד
שְׁלֹמֹמָטָה, וְתַחַת יָדוֹ מִמְּנִים עֲלֵיהֶם שָׂרִים לְתַלְתָּן
אוֹתוֹ הַזֹּמֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם כה) זְמִיר עָרִיצִים.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁמִּנֵּעַ הַלֵּילָה, מִתְעוֹרְרִים כָּל
אוֹתָם שֶׁמְחַוֵּץ לְפָרְכָתָהּ, וְאִזּוֹ הַכֹּל
שׁוֹכֵךְ, וּפְתַח לֹא נִמְצָא, וְהַדִּינִים שְׁלֹמֹמָטָה
מִתְעוֹרְרִים, כֵּלָם מִתְמַנִּים בְּאֶחָד אֱלֹהָ עַל אֱלֹהָ,
עַד שֶׁנִּחְלַק הַלֵּילָה. אַחֵר שֶׁנִּחְלַק הַלֵּילָה וְכֵלָם
מִתְכַּנְּסִים, מִתְמַנֶּה עֲלֵיהֶם מִמְנַה אֶחָד וּמְכַנְּסֵם אֶת
כָּל הַמַּחְנוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר י) מֵאִסָּף לְכָל
הַמַּחְנוֹת וְגו', וְשָׂמוּ אִסָּף, כְּנֶגֶד שְׁלֹמֹמָטָה, וְתַחַת
יָדוֹ כָּל אוֹתָם שָׂרִים מִמְּנִים וּמְבַשְּׂרִים תְּהִלּוֹת.

עַד שֶׁבֵּא הַבִּקְרָה. כִּיּוֹן שֶׁבֵּא הַבִּקְרָה, קָם אוֹתוֹ נַע"ר
וַיִּזְנַק מִשָּׂדֵי אִמּוֹ לְטַהַר אוֹתָם, וְנִכְנָם לְשִׁמְשׁוֹ.
כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר הַבִּקְרָה, אִזּוֹ הִיא עֵת רְצוֹן שְׁמִדְבָרָתָהּ
הַגְּבִירָה עִם הַמְּלָךְ, וְהַמְּלָךְ מוֹשֵׁף מִמֶּנּוּ (דף סה ע"א) חוֹט
אֶחָד שֶׁל פְּרָכוֹת וּפּוֹרָם עַל הַגְּבִירָה וְעַל אוֹתָם

שְׂמוֹדוֹנִים עָמָה. מִי הֵם שְׂמוֹדוֹנִים עָמָה? אוֹתָם
שְׂמֵשֶׁת־דָּלִים בַּתּוֹרָה בַּלְיָלָה, בְּשִׁנְחֻלָּק.

רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר, אֲשֶׁרִי חֻלְקוֹ שָׁל מִי שְׂפָא עִם
הַגְּבִירָה בְּשַׁעָה שְׂפָאָה לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ
לְדַבֵּר עָמָה, וְנִמְצָא עָמָה, בְּשַׁעָה שְׂחַמְלֶךְ מוֹשִׁיט
אֶת יְמִינוֹ לְקַבֵּל אֶת הַגְּבִירָה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים קל"ט)
אֲשָׁא כַּנְפֵי שָׁחַר אֲשַׁכְּנָה בְּאַחֲרֵית יָם. מִי אַחֲרֵית
הַיָּם? אוֹתָהּ שַׁעָה אַחֲרֵית שָׁל אוֹתוֹ יָם הִיא.
שְׂכַשְׁנֻחֻלָּק, הִיָּתָה רֵאשִׁית, וְהָיָה דִין, וְעַכְשָׁו
הַאַחֲרֵית הוּא שְׁלָה, שְׂמִסְתְּלָקִים דִּינֵיהָ, וְנִכְנָסֶת
לְכַנְפֵי הַמֶּלֶךְ הִיא וְכֹל אוֹתָם שְׂמוֹדוֹנִים עָמָה. זֶהוּ
שְׂפָתוֹב אֲשַׁכְּנָה בְּאַחֲרֵית יָם.

וְלַמְדָּנוּ, כֹּל אוֹתָם שְׂמֵשֶׁת־דָּלִים בַּתּוֹרָה בְּשַׁעָה
שְׂנִחֻלָּק הַלְיָלָה, מִשְׁתַּתְּפִים עִם
הַשְּׂכִינָה. וְכַשְׂפָּא הַבְּקָר וְהַגְּבִירָה מִתְּחַבְּרָת עִם
הַמֶּלֶךְ, הוּא נִמְצָא עָמָה עִם הַמֶּלֶךְ, וְהַמֶּלֶךְ פּוֹרֵם
עַל כָּלָם אֶת כְּנָפָיו. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם מב) יוֹמָם יִצְוָה
ה' חֲסֹדוֹ וּבַלְיָלָה שִׁירָה עִמִּי וְגו'.

לְמַדְנֵנוּ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הָאֵבוֹת מְזַדְמָנִים עִם
הַגְּבִירָה, וּמְקַדִּימִים לְדַבֵּר עִמָּה
וּלְהַתְחַבֵּר עִמָּה, וְהַקְדוּשׁ פְּרוּף הוּא מְדַבֵּר עִמָּה
עֲלֵיהֶם, וְהוּא קוֹרֵא לָהּ לְפָרֵם עֲלֶיהָ אֶת פְּנֵפוּ.
זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם נ) מְזַמֵּר לְאַסֵּף אֵל אֱלֹהִים ה' דְּבַר
וַיִּקְרָא אֶרֶץ וְגו'. אֵל - זֶה אֹרֵר תְּחַכְמָה, וַיִּקְרָא
חֶסֶד. אֱלֹהִים - זֶה גְבוּרָה. יְהוָה - זֶה שְׁלֵמוֹת הַכֹּל,
רַחֲמִים. וְעַל זֶה - דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו. אָמַר
לוֹ, חֲרִי שְׁנִינוּ אֱלֹהִים בְּכֹל מְקוֹם הוּא דִּין.
יִו"ד ה"א וַא"ו ה"א. יֵשׁ מְקוֹם שְׁנִקְרָא אֱלֹהִים,
בְּמוֹ אֲדָנָי יְהוִ"ה. לָמָּה נִקְרָא אֱלֹהִים, וְחֲרִי
אוֹתִיּוֹת חֲרַחֲמִים הֵן בְּכֹל מְקוֹם?

אָמַר לוֹ, כִּדְּ זֶה פְּתוּב בַּמִּקְרָא, שְׁכָתוּב (דברים ד)
וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבוּתָ אֵל לְבַבְךָ כִּי ה' הוּא
הָאֱלֹהִים, וְכָתוּב (מלכים א-יח) ה' הוּא הָאֱלֹהִים. אָמַר
לוֹ, דְּבַר זֶה יִדְעַתִּי, שְׁבַמְקוֹם שְׁיֵשׁ דִּין יֵשׁ רַחֲמִים,
וּלְפַעֲמִים בְּמְקוֹם שְׁיֵשׁ רַחֲמִים יֵשׁ דִּין. אָמַר לוֹ, בַּא

וְרֵאָה שְׂכָכָה זֹה, יְהוֹ"ה בְּכָל מְקוֹם רַחֲמִים. וּבְשָׁעָה
שְׂמַת־פְּכִים הַרְשָׁעִים רַחֲמִים לְדִין, אִזּוּ כְּתוּב יְהוֹ"ה,
וְקוֹרְאִים אוֹתוֹ אֱלֹהִים.

אָבֵל בֵּא רֵאָה סוּד הַדְּבָר, שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת הֵן, וְכָל
דְּרָגָה וְדְרָגָה לְבִדָּה, וְאֵף עַל גַּב שְׂחַפֵּל אֶחָד
וּמְקוֹשְׁרִים בְּאֶחָד, וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה. בֵּא רֵאָה,
כָּל הַנְּטִיעוֹת וְכָל הַמְּאֹרֹת (שְׂמַת־לַחֲטִים) כֻּלָּם מְאִירִים
וּמַתְּלַחֲטִים וְנִשְׁקִים וּמַתְּפָרְכִים מֵאוֹתוֹ נִהָר
שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא שְׂחַפֵּל כְּלוּל בּוֹ, וּבוֹ כֻּלָּל הַכֹּל.

וְחִנְהָר הַזֶּה נִקְרָא א"ם לְגֹן וַיִּמְעַל לְגֹן, מִשּׁוֹם
שְׁעָרָן מִשְׁתַּתְּפָה עִמָּה וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנָּה.
וּמִשּׁוֹם כֶּךָ כָּל הַמְּעִינֹת יוֹצֵאִים וְשׁוֹפְעִים וְנִשְׁקִים
לְכָל עֶבֶר וּפּוֹתְחִים בָּהּ פְּתוּחִים, וְעַל כֵּן רַחֲמִים
נִמְצָאִים מִמֶּנָּה, וְרַחֲמִים פְּתוּחִים בָּהּ.

וּמִשּׁוֹם שְׁקוֹרְאִים לָהּ אִם, נִקְבָּה גְבוּרָה, וְדִין
יוֹצֵא מִמֶּנָּה. נִקְרָאת רַחֲמִים לְבִדָּה, הַרִי
מִצְדִּיקָה מִתְּעוֹרְרִים דִּינִים, וּמִשּׁוֹם כֶּךָ כְּתוּב

בְּרַחֲמִים וְנִקְוֵה בְּדִין. הָאוֹתִיּוֹת בְּרַחֲמִים, וְנִשְׁפָּע
דִּין מִצְדָּה, כְּמוֹ בֶן יְהוֹ"ה, תִּגַּח דְּרָגָה אַחַת.

דְּרָגָה שְׁנֵייה - מִצְדָּה הִרְאֵשׁוּנָה הַזֶּה יוֹצֵאת
וּמִתְעוֹרְרֶת דְּרָגָה אַחֶרֶת שֶׁנִּקְרְאת גְּבוּרָה,
וְזֶה נִקְרָא אֱלֹהִים בְּאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ מִמָּש. וְהִרְאֵשִׁית
(אחת) הִיא מוֹעִיר אֲנַפִּין, וְבוֹ נִאֲחָזָה. וּמִשׁוּם
שֶׁנִּאֲחָזָה (ה) בְּזֶה כְּתוּב ה' הָאֱלֹהִים, כִּי ה' הוּא
הָאֱלֹהִים, בְּאֵלוֹ הָאוֹתִיּוֹת, וְהוּא אַחַד, וְזוֹהִי דְרָגָה
שְׁנֵייה.

דְּרָגָה שְׁלִישִׁית - צְדָקָה. כְּתוּב אַחֲרוֹן, הִרִי בֵּית דִּין
שֶׁל הַמֶּלֶךְ. וְלִמְדָנוּ אֲדָנִי כִּךְ כְּתוּב וְכִךְ
נִקְרָא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרְאת בְּשֵׁם הַזֶּה, וְהַשֵּׁם
הַזֶּה בְּמָקוֹם הַזֶּה נִשְׁלָם, וְאֵלוֹ הֵן שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת
שֶׁנִּקְרְאוֹת בְּשֵׁמוֹת הַדִּין, וְהַכֹּל נִקְשָׁר אַחַד עִם
אַחַד בְּלִי פְרוּד, כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוּ.

אָמַר לוֹ, אִם נוֹחַ לִפְנֵי אַבְרָם, הִרִי שְׁמִעָתִי עַל זֶה,
שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ג) אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, וְלֹא עוֹמֵד

בו. אמר לו, אלעזר בני, הרי פרשוה החברים,
ועכשו בדבר אחד הכל נקשר. (דף סה ע"ב)

וסוד הדבר כך הוא. אהיה, זה כלל של הכל.
שכששכילים סתומים ולא מתפרשים,
וכלולים במקום אחד, אז נקרא אהיה, הכלל
של הכל, סתום ולא נגלה.

אחר שיצאה ממנו ראשית ואותו נהר עבר
למשך את הכל, אזי נקרא אשר אהיה.
כלומר, על בן אהיה, אהיה מזמן להמשך
ולהוליד הכל. אהיה - כלומר, עכשו אני הוא
הכלל של הכל, הכלל של כל פרט. אשר אהיה
- שהתעברה האם, ועתידה להוציא את כל
הפרטים ולגלות את השם העליון.

אחר כך רצה משה לדעת מהו פרט הדבר,
עד שפרש ואמר אהיה (יהוה) - זהו פרט.
וכאן לא כתוב אשר אהיה. ומצאתי בספרו
של שלמה המלך, אשר - בקשר של עדוין
הממשלה נמצאת בחברותא עליונה, כמו

שָׁנָאֵמַר (בראשית ל) בְּאֲשֶׁרֵי כִי אֲשֶׁרוּנִי בְּנוֹת, אֶהְיֶה
עֵתִידָה לְהוֹלִיד.

כֹּא וְרֵאָה אִיךָ יוֹרֵד מִדְּרָגָה לְדְרָגָה לְהוֹדִיעַ אֶת
סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ (לְהִרְאוֹת אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא)
לְמֹשֶׁה. בְּרֵאשׁוֹנָה אֶהְיֶה, הַכֶּלֶל שֶׁל הַכֹּל, הַנְּסֻתָר
שֶׁלֹא תִתְנַלָּה כֶּלֶל, כְּמוֹ שְׁאֵמְרָנוּ. וְסִימָן - (מִשְׁלֵי ח)
וְאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אֲמוֹן וְגו', וְכֵתוּב (אִיּוֹב כח) לֹא יָדַע
אֲנוֹשׁ עֲרֻכָּה וְגו'. אַחַר כֵּן הוֹצִיא (סוּד שֶׁל תְּרֵאשִׁית הַעֲלִיּוֹנָה,
תְּחִלַּת הַכֹּל ו) אוֹתוֹ תִנְקֶה, הָאִם הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁתְּעַבְרָה
וְעֵתִידָה לְהוֹלִיד. וְאֵמַר אֲשֶׁר אֶהְיֶה, עֵתִידָה לְהוֹלִיד
וְלִתְקַן הַכֹּל. אַחַר כֵּן תִּתְחִלָּה לְהוֹלִיד, וְלֹא כֵּתוּב
אֲשֶׁר, אֶלֶּא רַק אֶהְיֶה. כְּלוּמַר, עֲכָשׁוּ יוֹצִיא וְיִתְתַּקַּן
הַכֹּל.

אַחַר שֶׁהַכֹּל יֵצֵא וְכֹל אֶחָד וְאֶחָד הִתְתַּקַּן
בְּמִקוּמוֹ, עֲזַב אֶת הַכֹּל וְאֵמַר יְהוָה. זֶה
פָּרַט, וְזֶה תְּקִינָה. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה יָדַע מֹשֶׁה אֶת סוּד
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַנְּסֻתָר וְהַנְּנַלָּה, וְנִדְבַק בָּמָה שֶׁלֹא

נְדַבְקוּ שְׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם. אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ. בָּא רַבִּי
אֶלְעָזָר וְנָשַׁק יָדוֹ.

אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר בְּנֵי, מִכָּאֵן וְהִלָּא הַזּוֹהַר שְׂלֵא
לְכַתֵּב אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ אֵלָּא כְּרֵאֵוִי. שְׂכַל
מִי שְׂלֵא יוֹדֵעַ לְכַתֵּב אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרֵאֵוִי
וְלִקְשֹׁר אֶת קֶשֶׁר הָאֱמוּנָה קֶשֶׁר שֶׁל אַחַד עִם אַחַד
כְּדִי לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, כְּתוּב עָלָיו (במדבר טו)
כִּי דָבַר ה' בְּזוֹה וְאֵת מִצְוֹתוֹ הִפֵּר הַכִּרְתַּת תְּפִירַת
וְגו'. אִפְלוּ שְׁתַּחֲסִיר דְּרִגְתָּה אַחַת אִו קֶשֶׁר אַחַד
מֵאֹת אַחַת מֵהֵן.

בָּא רֵאֵה, י' כְּרֵאֲשׁוּנָה - הַכָּלֵל שֶׁל הַכֹּל, נִסְתַּר
מִכָּל הַצְּדָדִים, הַשְּׂבִילִים לֹא נִפְתְּחִים, הַכָּלֵל
שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה. קוּצוּ שֶׁל יו"ד שְׁלִמְעָלָה רוּמֵז
לְאִין. אַחַר כֵּן י' שְׁמוּצִיָּאָה אֶת אוֹתוֹ הַנְּהַר
שְׁשׁוּפֵעַ וְיִוצֵא מִמֶּנּוּ, וְלַהֲתַעֲבֵר מִמֶּנּוּ ה', כְּזוֹה
כְּתוּב (בראשית ב) וְנָהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן. יֵצֵא וְלֹא יֵצֵא.
מִשׁוּם כֵּן לֹא צָרִיךְ לְהַפְרִד מִמֶּנּוּ. וּמִשׁוּם כֵּן
כְּתוּב רַעֲיִתִי.

וְאִם תֹּאמַר, כָּתוּב נָהָר, מִשְׁמַע אַחַד, וַתְּרִי כָּאֵן
 שְׁלֹשָׁה? זֶה כֶּף וַדַּאי. י' מוֹצֵיֶיךָ שְׁלֹשָׁה,
 וּבְשִׁלְשָׁה הַכֹּל נִכְלָל. י' מוֹצֵיֶיךָ לְפָנֶיךָ אוֹתוֹ נָהָר,
 וְשְׁנֵי בָּנִים שְׁמֹנִיקָה הָאֵם, וְהַתְּעַכְרָה מֵהֶם,
 וּמוֹצֵיֶיךָ אוֹתָם אַחַר כֶּף. ה' - כָּמוֹ כֵּן ה', וְהֵם
 בָּנִים תַּחַת הָאֵב וְהָאֵם.

אַחַר שֶׁהוֹלִידָה, הוֹצֵיֶיךָ בֵּן זָכָר, וְשָׂמָה אוֹתוֹ
 לְפָנֶיךָ, וְצָרִיךְ לְכַתֵּב ו', וְזֶה יוֹרֵשׁ אֶת
 נַחֲלַת הָאֵב וְהָאֵם, וַיִּוֹרֵשׁ שְׁנֵי חֲלָקִים, וּמִכֵּנּוּ נִזְוֵיֶיךָ
 הַבֵּת. וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְכַתֵּב אַחַר כֶּף ו"ה כְּאַחַד,
 כָּמוֹ שֶׁה"א רֵאשׁוֹנָה י"ה כְּאַחַד, וְלֹא צָרִיךְ
 לְהַפְרִידֵם. אִף כָּאֵן ו"ה כְּאַחַד, וְלֹא צָרִיךְ
 לְהַפְרִידֵם. וַתְּרִי בְּאֵרְנוּ אֶת הַדְּבָרִים. וְהַדְּבָרִים
 הַלְלוּ עוֹלָם לְמָקוֹם אַחַר. אֲשֶׁרֵי חֲלָקִים שֶׁל
 הַצְּדִיקִים שִׁיזְדַּעִים אֶת הַסּוּדוֹת הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁל
 הַמְּלֶכֶךְ הַקָּדוֹשׁ וְרֵאוּיִים לְהוֹדוֹת לוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
 (תהלים קמ) אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁכּוּ יִשְׂרָאֵל אֶת

פְּנִיךָ.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, (שם ג) אֵל אֱלֹהִים דְּבַר
וַיִּקְרָא אֶרֶץ. שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, שְׁלֵמוֹתָם שֶׁל
הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים. דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ, לְהַמְצִיא עִם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁלֵמוֹת וּבְשִׁמְחָה. וּמַאיִזָּה מְקוֹם
הוּא נִמְצָא עִמָּה? חֹדַר וְאָמַר, מְצִיּוֹן מְכַלֵּל יִפִּי
אֱלֹהִים הוֹפִיעַ.

לְמַדְנֵנוּ, בְּשִׁרְצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָרָא אֶת
הָעוֹלָם שְׁלֵמָטָה, עָשָׂה הַכֹּל כְּמוֹ
שְׁלֵמַעְלָה. עָשָׂה יְרוּשָׁלַיִם מְרֻכְזוּ כָּל הָאֶרֶץ, וּמְקוֹם
אֶחָד שֶׁנִּקְרָא צִיּוֹן עֲלֶיהָ, וּמִהַמְקוֹם הַזֶּה מֵתְפַרְקֵת.
וּבַמְקוֹם הַזֶּה שֶׁל צִיּוֹן מֵתְחִיל הָעוֹלָם לְהִכְנֹת,
וּמִמֶּנּוּ נִבְנָה. וְהוּא שְׁכֵתוֹב, אֵל אֱלֹהִים ה' דְּבַר
וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמְזוּרַח שְׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ. וּמַאיִזָּה
מְקוֹם? מְצִיּוֹן מְכַלֵּל יִפִּי (דף סו ע"א) אֱלֹהִים הוֹפִיעַ.
כְּלוּמַר, מְצִיּוֹן, שֶׁהִיא שְׁלֵמוֹת שֶׁל הַיִּפִּי שֶׁל
הָעוֹלָם, אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. בֵּא רְאֵה, לֹא הִתְפַרְקָה
יְרוּשָׁלַיִם אֲלָא רַק מְצִיּוֹן. וְצִיּוֹן מְלֻמְעָלָה, וְהַכֹּל
נִקְשָׁר אֶחָד עִם אֶחָד.

לְמַדְנּוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַיָּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר
לִפְנֵי ה' וּכְפָר עָלָיו. אֶל הַמִּזְבֵּחַ סָתַם.

(בבבבול) כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשֶׂה לְמִטָּה, נַעֲשֶׂה לְמַעְלָה, וְהַכֹּל
נִקְיָשׁר אֶחָד בְּאֶחָד. וְלְמַדְנּוּ, כְּמוֹ שֶׁפִּיּוֹם תְּהֵא מְכַפֵּר
הַכֹּהֵן לְמִטָּה, כֶּן גַּם לְמַעְלָה. וּכְשֶׁהַכֹּהֵן שָׁלְמִטָּה
מִסִּדֵּר אֶת עֲבוֹדָתוֹ, כֶּן גַּם הַכֹּהֵן שָׁלְמִעֲלָה (בבבבול)
לֹא נִמְצָא לְמַעְלָה עַד שֶׁנִּמְצָא לְמִטָּה. וּמִמִּטָּה
מֵתְחִילָה לַעֲלוֹת קִדְשֵׁת הַמִּלֶּךְ הָעֲלִיּוֹן, וְכֹל
הָעוֹלָמִים נִמְצָאִים אֶחָד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלְמָלֵא הָיוּ יוֹדְעִים יִשְׂרָאֵל
לָמָּה צָוָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יִשְׂרָאֵל
לְהוֹכִיחַ אוֹתָם יוֹתֵר מִכֹּל שְׂאֵר הָעַמִּים, יִדְעוּ
שֶׁתְּרֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשָּׂאִיר אֶת שְׁלוֹ, וְלֹא
נָבַח מֵהֶם אֶחָד מִמֵּנֵהוּ. לְמַדְנּוּ
שֶׁלְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יֵשׁ בְּמָה מְרַכְבּוֹת וּבְמָה
תִּילּוֹת וּבְמָה שְׁלִיטִים מְבַנִּים שֶׁנִּמְצָאִים
בְּעֲבוֹדָתוֹ, כְּשֶׁזָּמַן אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם תְּהֵא
הַכְּתִירָם בְּכִתְרִים קְדוֹשִׁים כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה, הַשָּׂרָה

אותם בארץ הקדושה כְּדִי שִׁמְצֵאוּ בְּעִבּוֹדְתוֹ,
וְקָשַׁר אֶת כָּל הָעֲלִיזוֹנִים עִם יִשְׂרָאֵל.

וּשְׂמֵחוֹת לֹא נִבְנְסוֹת לְפָנָיו, וְעִבּוֹדָה לֹא נַעֲשִׂית
לְפָנָיו לְמַעְלָה, עַד שִׁשְׂיִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים
לְמַטָּה. כָּל זְמַן שִׁשְׂיִשְׂרָאֵל נִמְצְאִים בְּעִבּוֹדַת רַבּוֹנָם
לְמַטָּה, כִּדְ גַם לְמַעְלָה. (בְּכִבּוּל) בְּזְמַן שִׁשְׂיִשְׂרָאֵל
מִבְּטָלִים אֶת הָעִבּוֹדָה לְמַטָּה, הֵם מִבְּטָלִים
לְמַעְלָה, וְהָעִבּוֹדָה לֹא נִמְצְאֵת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא
לְמַטָּה. וְעַל שִׁשְׂיִשְׂרָאֵל בְּטָלוּ אֶת עִבּוֹדְתוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשָׁחִיו שְׁרוּיִים בְּאֶרֶץ, כִּדְ גַם
לְמַעְלָה, כָּל שָׁכֵן אַחַר כִּדְ.

אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יִשְׂרָאֵל, אִם אַתֶּם יוֹדְעִים
כִּמָּה אוֹכְלוֹסִים וְכִמָּה חִילוֹת מִתְּעַכְבִּים
בְּשִׁבְלֵכֶם, תִּדְעוּ שְׂאִינְכֶם כְּדָאִים לְעַמֵּד בְּעוֹלָם
אֲפָלוּ שְׁעָה אַחַת, וְעַל כָּל זֶה מָה כְּתוּב? (וּיְקָרָא כו)
וְאִף גַם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֲיִבִּיהֶם לֹא מְאַסְתִּים
וְגו'. (מִשּׁוּם כִּדְ) וַיֵּצֵא אֶל הַמּוֹזֵבֶת, אֶל הַמּוֹזֵבֶת סְתָם,
אֲשֶׁר לְפָנָי ה' סְתָם. וְכִפֵּר עֲלֵיו אַחַר כִּדְ, וַיֵּצֵא

וְעָשָׂה אֶת עֲלָתוֹ וְאֶת עֲלֹת הָעֵם וְגו'. וְכִפֹּר עָלָיו,
 מַה זֶה אוֹמֵר? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לְהַעֲרִיךְ חֶסֶד בְּעוֹלָם
 בַּתְּחִלָּה.

לְמַדְנֵנוּ, וְכִפֹּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מַה
 זֶה וְכִפֹּר עַל הַקֹּדֶשׁ? אֵלֶּא אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, הָרִי שְׁנֵינוּ שְׁתֵּרְשָׁעִים עוֹשִׂים פָּנִים לְמַעְלָה,
 וּמַעֲוֹרְרִים דִּינִים, וְגוֹרְמִים לְטִמְאָה הַמְּקַדֵּשׁ. וְהַנֶּחֱשׁ
 הַקָּשָׁה מִתְחִיל לְהַגְלוֹת, וְאִזּוּ מִתְעוֹרְרִים דִּינִים
 בְּעוֹלָם, וּבִיּוֹם הַזֶּה צָרִיךְ הַכֹּהֵן לְטַהֵר אֶת הַכֹּל
 וּלְהַתְעַפֵּר (וּלְעוֹרֵר) הַכֹּתֵר הַקָּדוֹשׁ שָׁלוֹ, שֶׁהוּא רֹאשׁ
 הַמְּלָךְ, כִּדְרֵי שְׂיָבֵא הַמְּלָךְ לְשָׂרוֹת עִם הַגְּבִירָה.
 וּכְשֶׁרֹאשׁ הַמְּלָךְ נוֹסֵעַ, הַכֹּל נוֹסֵעַ, וְיָבֵא לְהוֹדוֹת עִם
 הַגְּבִירָה וּלְעוֹרֵר שְׂמִיחָה וּבְרָכוֹת בְּעוֹלָם. (כִּדְרֵי שְׂיָבֵא
 הַמְּלָךְ לְהוֹדוֹת עִם הַגְּבִירָה וּלְעוֹרֵר שְׂמִיחָה וּבְרָכוֹת בְּעוֹלָם. וּכְשֶׁרֹאשׁ הַמְּלָךְ נוֹסֵעַ,
 הַכֹּל נוֹסֵעַ).

נִמְצָא שְׂכָל הַשָּׁלוֹם (הַשְּׁלָמוֹת) שְׂלֵמְעָלָה וּלְמִטָּה
 תְּלוּיָהּ בַּכֹּהֵן. שָׂאֵם הוּא מְעוֹרֵר אֶת
 הַכֹּתֵר שָׁלוֹ, הַכֹּל מִתְעוֹרֵר וְהַכֹּל נִמְצָא בְּשְׁלָמוֹת,

וְעַל זֶה כָּתוּב וּכְפָר עַל הַקִּדְשׁ. בְּרֵאשׁוֹנָה וּכְפָר
עַל הַקִּדְשׁ, לְהִרְבּוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם וּלְהִרְבּוֹת שְׂמֻחָה
בְּעוֹלָם. וּכְשֶׁשְׂמֻחַת הַזִּיווּג נִמְצְאָת עִם הַמֶּלֶךְ
וְהַנְּבִירָה, כָּל הַשְּׂמֵשִׁים וְכָל פְּנֵי הַהֵיכָל, כֻּלָּם
נִמְצְאִים בְּשְׂמֻחָה (וְכָל שְׂמֻחַת הָעוֹלָם). וְכָל הַחֲטָאִים
שְׂחָטָאוּ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, מִתְּכַפְּרִים לָהֶם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב
מִכָּל חֲטָאֵיכֶם לְפָנֵי ה' תִּטְהָרוּ. וּמִשׁוֹם כִּדְ
כָּתוּב, וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד בְּבֵאוֹ
לְכַפֵּר בַּקִּדְשׁ עַד צֵאתוֹ. בְּשָׁעָה שְׁנִכְנְסִים לְזוּג אוֹתָם,
וּבְשָׁעָה שְׂמֻדְוִגִים הַמֶּלֶךְ עִם הַנְּבִירָה, אוֹתָהּ שָׁעָה
- וּכְפָר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ.

לְמִדְנֹו, וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד. רַבִּי
יְצַחֲקִי פָתַח, (שם) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יְצַחֲקִי וְגו', וְהַפְּסוּק הַזֶּה
פֶּרֶשׁוֹהוּ. בֹּא וּרְאֵה, בְּשָׁעָה שִׁישְׂרָאֵל בְּגָלוֹת,
כְּבִיכּוֹל הַקִּדְוֶשׁ פָּרוּךְ הוּא עִמָּהֶם בְּגָלוֹת, שְׁחֵרֵי
הַשְּׂכִינָה לֹא זָזָה מֵהֶם לְעוֹלָמִים. בֹּא רְאֵה, בְּזִמְנֵי
שִׁישְׂרָאֵל נִמְצְאוּ בְּגָלוֹת כָּבֵל, הַשְּׂכִינָה שָׂרְתָה
בֵּינֵיהֶם וְשָׁבָה עִמָּהֶם מִן הַגָּלוֹת, וּבְזִכּוֹת אוֹתָם

הצדיקים ^(דף סו ע"ב) שנספארו בארץ, שרתה בארץ ולא
זזה מהם לעולמים. אמר רבי יהודה, שחזרה
הגבירה עם המלך, וחזר הכל בסעודת השמחה
של המלך, משום כך נקראו אנשי פנסת הגדולה,
פנסת הגדולה ודאי.

למדנו, בכל זמן שישאל בגלות, אם הם
צדיקים - הקדוש ברוך הוא מקדים
לרחם עליהם ולהוציאם מהגלות, ואם הם אינם
צדיקים - הוא מעכב אותם בגלות עד אותו זמן
שנגזר. וכשמגיע הזמן והם אינם ראויים - הקדוש
ברוך הוא משגיח על כבוד שמו, ואינו שוכח
אותם בגלות. זהו שכתוב וזכרתי את בריתי
יעקב וגו'. אלו האבות של הכל, סוד השם
הקדוש.

רבי חייא אמר, מה הפעם יעקב ראשון פאן?
אלא משום שיעקב הוא כלל האבות, והוא
העין הקדוש. משום כך ו' של השם הקדוש אחוזה
בו, וכך קוראים יעקוב בו. רבי יצחק אמר, וא"ו

בְּאוֹתֵינוּתָיו שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת, שְׁיִרְשׁ יִרְשָׁה שָׁל
שְׁלֵשָׁה עֶשְׂרֵה מִעֵינֹת שָׁל הַמַּעֲיָן הַנְּסָתָר הַקָּרוֹשׁ.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, וְא"ו לָמָּה כּוֹלְלֵת ו' א' ו' אָלֵא,
ו' שְׁיִוָּשֵׁב עַל הַכִּסֵּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל א)

וְעַל דְּמֹוֹת הַכִּסֵּא דְּמֹוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עָלָיו
מִלְּמַעְלָה. א' נִסְתָּרֵת בְּתוֹכּוֹ וְלֹא מְגַלָּה, וְזֵהוּ

שְׁכֵתוֹב (בראשית כב) כִּי נִשְׁכַּעְתִּי נְאֻם ה', מִשּׁוּם כְּדִ
כְּתוֹב, וְלֹא נִקְרָא אַחֲרוֹן כָּלֵל שָׁל הָרֵאשׁוֹן.

הָאַחֲרוֹן, הִרִי בְּאַרְנוֹ (ו' אַחֲרוֹנָה כָּלֵל שָׁל ו' רֵאשׁוֹנָה, ו' אַחֲרוֹנָה) זֶה
יח"ו יְסוּד, שֶׁהוּא סִיּוּם הַגּוֹף וְהַכָּלֵל שָׁלוֹ. וְעַל כֵּן

כָּלוּלוֹת הָאוֹתֵינוּת זוֹ עִם זוֹ - וְא"ו, רֵאשׁ וְסִיּוּם,
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

וְלְמִדְּנוֹ, שְׁתֵּי אוֹתֵינוּת הֵן, כְּמוֹ זֶה וְא"ו שֶׁאַמְרָנוֹ,
נו"ן אַף כָּף. וְאַף עַל גַּב שֶׁבְּאַרוֹ אֵת

הַדָּבָר, נו"ן כָּף מְתַפְּרָשֵׁת: נ' כְּפּוֹפָה זוֹ הַגְּבִירָה.
וְסִמּוּכָה לָּהּ ו', שֶׁהוּא יְסוּד, כִּדְרֵי שֶׁתְּתַבְּרָךְ מִמֶּנּוּ.

ו' פְּשׁוּטָה, זוֹ הַתְּפִשְׁטוֹת הַתְּפִאָרֵת. וְלִכֵּן כָּלוּלוֹת
הָאוֹתֵינוּת וְנִבְּחָזוֹת זוֹ כְּזוֹ. וְאַם תֵּאמַר, לָמָּה מִתְּזִיר

ו' פָּנָיו מִנּוּ"ן כְּפּוֹפָה, וּמִחֲזִיר פָּנָיו אֶל הַן' הַפְּשׁוּטָה. אֵלָּא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ הוּא מִחֲזִיר פָּנָיו כְּנֶגֶד הַמֶּלֶךְ.

וְלִמְדָנוּ, מ"ם לֹא כּוֹלֶלֶת בְּתוֹכָהּ אֹת אַחֶרֶת, אֵלָּא מ' בְּתוֹחָהּ, ם' סְתוּמָה. מ' (מְשׁוּבִים) בְּתוֹחָהּ - שְׁהוּא בְּשִׁחְזָר מִתְחִבֵּר עִמָּה. ם' סְתוּמָה - יוֹבֵל. שְׁחֵרֵי נִסְתָּרִים דְּרָכֶיהָ וְאֵף עַל גַּב שְׁלִפְעָמִים מִתְפַּשְׁטִים, וַיֵּשׁ שְׁשׁוֹנִים בְּזוֹה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר ד) גֵּן נָעוּל אֶחָתִי כִּלְחָה גַל נָעוּל מֵעֵין חֲתוּם.

אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעַה שֶׁהַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ זוֹכֵר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ וְחוֹזֶרֶת הַגְּבִירָה לְמִקְוָמָה, (אז) כְּתוּב וְכֹל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד כְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בְּקִדְשׁוֹ. כִּי הִכְהֵן, בְּשַׁעַה שֶׁנִּכְנָם לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ וְלְכַפֵּר בְּקִדְשׁוֹ, לְזוֹנֵג אֶת הַמֶּלֶךְ עִם הַגְּבִירָה, כְּתוּב וְכֹל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד וְגו'.

לְמַדְנֹו, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַכֵּהֶן מְעוֹרָר שְׁלוֹם
 בְּעוֹלָם, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. וְלְמַדְנֹו, נִכְנָם
 בְּדַרְגָּה אַחַת, רוּחֵן גּוֹפּוֹ. יוֹצֵא מְדַרְגָּה זוֹ לְדַרְגָּה
 אַחֲרֵת, רוּחֵן גּוֹפּוֹ. אוֹחֵז שְׁלוֹם פְּזוּה וּבָזוּה. קַדְשׁ
 יְדִיו, וּמִתְפָּרְכִים כְּאַחַד. וּבְכָל צָרִיךְ לְהִרְאוֹת
 מַעֲשֵׂה, וְצָרִיךְ לְהִרְאוֹת לְבוֹשׁוֹ שִׁיתְלַבֵּשׁ כְּגוֹן
 שֶׁתַּמְעֲשֶׂה יִתְבּוֹן, עַד שִׁיִּסְדֵּר הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ,
 וַיִּתְפָּרְכוּ עֲלֵיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

לְמַדְנֹו, רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (ד) יו"ד בְּחֻקֵּי קוֹתֵינוּ,
 אוֹתֵינוֹת בְּצָרְדִים הִתְקַשְּׁרוּ בְיו"ד. יו"ד
 הוֹלֵךְ לְיו"ד [לְיו"ז]. יו"ד עוֹלָה בְיו"ד. יו"ד הוֹלֵךְ
 לְיו"ו, מִתְפָּנְסִים בָּהּ. וּמְכַוֵּן אֶת
 תְּדַעַת, וּמִתְחַבְּרִים ה' עִם וְא"ו.

ה' עֲלִיוֹנָה אוֹחֶזֶת שְׁעָרֶיהָ (בְּשַׁעְרֶיהָ) בְּחֻקֵּי
 תְּכַסִּיִּים, אוֹחֶזֶת בְּהֶאֱרַת אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
 וְשִׁבְעִים אֲכַסְדְּרוֹת נִסְתָּרוֹת. עוֹלָה ה', וּמִתְעַטָּרַת
 חֲמֵשִׁים פְּעָמִים לְחֲמֵשִׁים שְׁעָרִים עֲמוּדִים

שְׁעוֹמְדִים. כְּשִׁמְתַּנְגְּלָהּ בְּעֵטְרוֹתֶיךָ, מְאִירִים פְּנֵי
הַמֶּלֶךְ, וְאִ"ו מִתְפַּשְׁטֶת לְשִׁבְעִים וְשִׁתִּים חֲקִיקוֹת.

מְעֵטְרֶת ה' אֶת ו' (נ"א מִתְעַטֵּר בַּי"ד, ה' ל"ו) בְּשִׁבְעִים אֶלֶף

וְחֲמִשׁ מֵאוֹת כְּתָרִים שְׁמֵתְעַטְרִים כְּכֶתֶר

אֶחָד. וְהוּ שְׁכָתוּב (שם ג) בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לֹא אִמּוּ.

ו' בְּשֵׁנֵי רְאשִׁים, רֵאשׁ הַגְּלִגְלֶת חֲקוּק הָרֵאשׁ שְׁלֹו,

קוּץ אֶחָד לְמַעְלָה וְקוּץ אֶחָד לְמַטָּה, וי' יוֹרֶדֶת לֹו,

חֲקִיקַת חֲקִיקוֹת כְּתוּבָם, שְׁבָעִים פָּנִים שָׁל

עֵטְרוֹת מִמַּעְלָה לְמַטָּה. כּוּ טָסִים גְּבִיעִים וּפְרָחִים,

זֶה עוֹלָה וְזֶה יוֹרֵד, וְנִחְקָקִים אֶחָד עִם אֶחָד.

נִקְשְׁרֶת י' עִם ה', ה' עִם ו', ו' עִם ה' (ו' כַּה, ה' כּו, ו' בְּרֵאשִׁית

כּו, ו' כַּה). זֶה אֶחָדוּ כְּוָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (כְּרֵאשִׁית

מט) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ זְרוּעֵי יָדָיו מִיַּדֵּי אֲבִיר

יַעֲקֹב. וְכָתוּב, (בַּמִּדְבָּר כד) אֵיתָן מוֹשֶׁבֶךְ וְשִׁים בַּסַּלְעַ

קִנְיָ. אִזּו הַכֹּל מִתְקַשֵּׁר (דף סז ע"א) אֶחָד עִם אֶחָד, זֶה עִם

זֶה, מְאִירִים הַמִּפְתָּחוֹת וּמְאִירִים כָּל הַפָּנִים. אִזּו כָּלֵם

נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וּמוֹדְעִים וְאוֹמְרִים: כְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד

מְלָכוֹתוֹ לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

תקול נקשר עם הכהן, והוא משיב אליהם ואומר
 תטתרו. תטתרו אין אומרים שאר הכהנים
 והעם, פרט לכהן הגדול, כשנקשר בו אותו תקול.
 למדנו, מכל חטאתיכם לפני ה'. כיון שפתוב
 מכל חטאתיכם, למה לפני ה'? אלא
 אמר רבי יצחק, לפני ה' ממש.

ששנינו, מראש חדש הספרים פתוחים וחדוני
 דנים. בכל יום ויום פתי תדין נמסרים
 להפתח לדיון, עד אותו יום שנקרא תשעה לחדש.
 באותו יום כל הדינים עולים לבעל תדין ומתקנים
 כסא עליון של רחמים למלך הקדוש. באותו יום
 צריכים ישראל למטה לשמח בשמחה לפני אדונם
 שעתיד ליום אחר לשבת עליהם בכסא הקדוש
 של רחמים, בכסא של ותרנות.

וכל אותם הספרים הפתוחים לפניו וכתובים
 לפניו את כל אותם החטאים, הוא מנקה
 אותם ומטהר אותם מכלם. והו שפתוב מכל
 חטאתיכם לפני ה' תטתרו. לפני ה' ממש. אותם

שְׂאוּמְרִים אֶת הַפְּסוּק, אוֹמְרִים עַד כָּאן וְלֹא יוֹתֵר.
 וְאִין רְשׁוּת לְאַחַר לוֹמַר תִּטְהַרוּ, אֲלֵא הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
 שְׁעוֹבֵד אֶת הָעֲבוּדָה, וְקוֹשֵׁר אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 בְּפִיו. וּבְשִׁתְּיָה נִקְשָׁר וּמִתְפָּרֵךְ בְּפִיו, אוֹתוֹ קוֹל
 יוֹרֵד וּמִכָּה בּוֹ, וּמְאַיְרָה הַמַּלְאָה בְּפִי הַכֹּהֵן, וְאוֹמַר
 תִּטְהַרוּ. עֲבַד עֲבוּדָה, וּמִתְפָּרְכִים כָּל אוֹתָם
 הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁנִּשְׁאַרוּ.

אַחַר כֵּן רוֹחֵץ גּוּפוֹ וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו לְהַכְנִים לְעֲבוּדָה
 קְדוֹשָׁה אַחֲרָת. עַד שִׁיתְּפוֹן לְהַכְנִים לְמָקוֹם
 אַחַר עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ מִהַכֹּל. שְׁלֹשׁ שׁוּרוֹת מִקִּיפוֹת
 אוֹתוֹ; שְׁלֹשׁ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים, וְלוֹוִים, וּמִכָּל שְׂאֵר הָעָם.
 (בְּרִבּוֹת לְפָנָיו) זוֹקְפִים יָדַיִם עָלָיו בְּתַפְלָה, וְקוֹשֵׁר שְׁלֹשׁ
 זָהָב תָּלוּי בְּרַגְלָיו. נוֹטֵל שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, וְכֹלֵם
 עוֹמְדִים בְּמָקוֹמָם וְלֹא הוֹלְכִים אַחֲרָיו. (הִיָּה מְקַטֵּיר
 קִטְרֵת).

הוֹלֵךְ שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת אַחֲרוֹת, (רְשׁוּמָה בְּלֵב) מִקִּיף אֶת
 מְקוֹמוֹ. הוֹלֵךְ שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, וְסוֹתֵם אֶת
 עֵינָיו וְנִקְשָׁר לְמַעְלָה. נִכְנָם לְמָקוֹם שֶׁנִּכְנָם, שׁוֹמֵעַ

קול פנפי הברובים שמוזמרים ומקיישים בפנפים
הפרושות למעלה. הנה מקטיר את הקטרת,
ושוכך קול פנפיהם ונדבקים בלחש.

אם הכהן זוכה, שחרי למעלה נמצא בשמחה -
אף פאן פאותה שעה יוצא רצון האור
המתבשם מריחות של הרי אפרסמון מהור
שלמעלה, והולך בכל אותו המקום. נכנס הריח
לשני נקבי חטמו, ולבו מתישב. אז הכל הוא
בלחש, ולא נמצא שם פתחון פה. פותח הכהן
את פיו בתפלה ברצון, בשמחה, ומתפלל את
תפלתו.

אחר שפיים, זוקפים הברובים כמו מקדם את
פנפיהם ומוזמרים. אז יודע הכהן שחיה
רצון, ועת שמחה לכל, והעם יודעים שתפלתו
התקבלה, כמו שכתוב (ישעיה א) אם יהיה חטאיכם
כשנים כשלא ילבינו. והוא שב לאחוריו ומתפלל
תפלתו. אשרי חלקו של הכהן, שחרי על ידו
שמחה על שמחה נמצאת באותו יום למעלה

וּלְמַטָּה. עַל אֹתָהּ שָׁעָה כָּתוּב, (תהלים קמד) אֲשֶׁר־
הָעַם שָׁכְבָה לוֹ אֲשֶׁר־י הָעַם שָׁה' אֱלֹהֵיוּ.

וְהִיָּתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֵשׂוֹר
לְחֲדָשׁ תִּעַנּוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם וְגו'. רַבִּי חֲזִיָּא
פְּתַח, (ישעיה כו) נַפְשֵׁי אֱוִיתָךְ בְּלִילָה אַף רוּחֵי בְּקֶרְבֵי
אֲשַׁחֲרֶךָ וְגו'. נַפְשֵׁי אֱוִיתָךְ בְּלִילָה, נַפְשֵׁי אֱוִיתָךְ
בְּלִילָה הָיָה צָרִיךְ לְהֵיוֹת! מַהוּ נַפְשֵׁי אֱוִיתָךְ? אַף
רוּחֵי בְּקֶרְבֵי אֲשַׁחֲרֶךָ, יִשַׁחֲרֶךָ הָיָה צָרִיךְ לְהֵיוֹת!
אֵלֶּא כִּךְ לְמִדְּנֹו, תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא רוּחַ
וְהַנְּפֵשׁ שָׁל הַכּוֹל, וַיִּשְׂרָאֵל אֹמְרִים: נַפְשֵׁי וְרוּחֵי
אֶתָּה. מִשּׁוּם כִּךְ אֱוִיתָךְ לְדַבֵּק בְּךָ, וְאֲשַׁחֲרֶךָ לְמִצָּא
אֶת רְצוֹנָךְ.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם יֵשֵׁן בְּמַטָּתוֹ, יוֹצֵאת
נַפְשׁוֹ, עוֹלָה וּמְעִידָה בְּאָדָם עַל כָּל מַה
שֶׁעָשָׂה בְּכָל הַיּוֹם. הַגּוֹף אֹמֵר לְנַפְשׁוֹ: נַפְשֵׁי אֱוִיתָךְ
בְּלִילָה, (דף סז ע"ב) אַף רוּחֵי בְּקֶרְבֵי אֲשַׁחֲרֶךָ.

דָּבָר אַחֵר נַפְשֵׁי אֱוִיתָךְ - אִמְרָה פְּנִסֵת יִשְׂרָאֵל
לְפָנֵי תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: נַפְשֵׁי אֱוִיתָךְ

בְּלִילָהּ, בְּעוֹד שְׁאֲנוּ בְּגִלוֹת בֵּין הָעַמִּים, וּמְנוּעָה
 נַפְשֵׁי מִכָּל רַע (וְשִׁבְעָה נַפְשֵׁי מִכָּל הַבְּיוֹנוֹת) שְׁקִשׁוּרָה בֵּין
 הָעַמִּים, נַפְשֵׁי אֱוִיתָךְ, בְּדִי לָשׁוּב לְמִקּוֹמִי. אַף רוּחֵי
 בְּקִרְבִי אֲשַׁחֲרֶךָ, כְּלוּמָר, אַף עַל גַּב שְׁחָם
 מִשְׁעַבְדִּים אֶת פָּנֵי בְּכָל שְׁעָבוֹד, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לֹא
 יוֹזֵה מִמֶּנִּי בְּדִי לְשַׁחַר אוֹתָךְ וְלַעֲשׂוֹת מַצּוֹתֶיךָ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא: בְּעוֹד שְׁנַפְשֵׁי בִי, אֱוִיתָךְ בְּלִילָהּ. מָה
 הַטַּעַם בְּלִילָהּ? אֵלֶּא מִשּׁוּם שְׁחֵנְפֶשׁ הוּוּ בַשְּׁעָה הוּוּ
 צְרִיכָה לְחַמֵּד אוֹתָךְ. אַף רוּחֵי בְּקִרְבִי אֲשַׁחֲרֶךָ,
 כַּאֲשֶׁר מִתְעוֹרְרֶת בִּי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, אֲשַׁחֲרֶךָ
 בְּהִתְעוֹרְרוֹת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָךְ.

כִּי כַּאֲשֶׁר מִשְׁפַּטֶּיךָ לְאָרֶץ, בְּזִמְנֵי שְׁחֵמְשֶׁפֶט יוֹרֵד
 לְאָרֶץ לְבַשֵּׁם אֶת הָעוֹלָם, אִזְ צִדְקָה לְמִדּוֹ יִשְׁבִּי
 תִּבֵּל. כְּלוּמָר, יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת הַדִּין שֶׁל צִדְקָה,
 וְלֹא יִשְׁמַד הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ. מִתִּי צִדְקָה לְמִדּוֹ יִשְׁבִּי
 תִּבֵּל? כַּאֲשֶׁר מִשְׁפַּטֶּיךָ לְאָרֶץ. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר,

נפשי אויתך בלילה - זו פנסת ישראל. אף רוחי
בקרבי אשחרך - זה הקדוש ברוך הוא.

רבי אבא היה יושב לפני רבי שמעון. קם רבי
שמעון בחצות הלילה לעסק בתורה. קמו
רבי אלעזר ורבי אבא עמו. פתח רבי שמעון
ואמר, (תהלים מב) כאל תערג על אפיקי מים בן
נפשי תערג אליך אלהים. הפסוק הזה פרשוהו
החברים, אשריהם ישראל מכל העמים, שהקדוש
ברוך הוא נתן להם תורה קדושה והוריש להם
נשמות קדושות ממקום קדוש כדי לעשות
מצוותיו ולהשתעשע בתורה. שכל מי שמשתעשע
בתורה, לא פוחד מכל, שכתוב (תהלים קיט) לולי
תורתך שעשעי אז אבדתי בעיני.

מי הם שעשעי? תורה. שהתורה נקראת
שעשועים, שכתוב (משלי ח) ואהיה שעשועים
יום יום. וזהו ששנינו שהקדוש ברוך הוא בא
להשתעשע עם הצדיקים בנן עדן. מה זה
להשתעשע? כדי לשמח עמם, ששנינו, אשרי

הצדיקים, שכתוב בהם (ישעיה נח) אז תתענג על ה',
 כִּדְרֵי לְהִתְעַנֵּג מֵאוֹתָהּ הַשְּׂקָאָה שֶׁל הַנַּחַל, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נִפְשָׁךְ. כְּבִיכּוֹל
 מִשְׁתַּעֲשֵׂע הַקְדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא בָּהֶם מֵאוֹתָהּ הַשְּׂקָאָה
 הַנַּחַל שֶׁבָּהּ מִתְעַנְּגִים הַצְּדִיקִים, וְעַל כֵּן בָּא
 לְהַשְׁתַּעֲשֵׂע עִם הַצְּדִיקִים. וְכֹל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל
 בַּתּוֹרָה, זוֹכֵה לְהַשְׁתַּעֲשֵׂע עִם (דף סח ע"א) הַצְּדִיקִים
 מֵאוֹתָהּ הַשְּׂקָאָה הַנַּחַל.

רַעֲיָא מֵהֵימְנָא (רוּעָה הַנֶּאֱמָר)

אָמַר הַרוּעָה הַנֶּאֱמָר, בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה
 הַלְלוּ, בְּעֵלֵי הַחֲכָמָה הָעֲלִיזָנָה, בְּעֵלֵי קַבְלָה,
 בְּעֵלֵי רְוֵי תוֹרָה, הַשְּׂעָה דְחוּקָה לָהֶם. וְזֵהוּ שֶׁאָמַר
 בְּאֵיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם, שְׂאוֹתָם אֲפִיקֵי מַיִם
 שֶׁל הַתּוֹרָה אֵל הַשְּׂכִינָה. וְאִין תּוֹרָה אֵלָּא עֲמוּד
 הָאֲמָצְעִי, שִׁיחִיו אֲפִיקֵי הַמַּיִם הַלְלוּ בְּצַעַר, בְּיַגּוֹן
 וּבְעֲנִי, וְאֵלוֹ הֵם חֲבָלִים, צִירִים שֶׁל יוֹלְדָה, שֶׁהִיא
 הַשְּׂכִינָה, שֶׁבָּהּ נֶאֱמַר (משלי כג) וְתַגֵּל יוֹלְדָתָךְ.
 וּבְאוֹתָם הַחֲבָלִים תִּתְּחֶה בְּצַעַר שְׂלָהֶם.

וּבְאוֹתָם חֲבָלִים שְׁצוּעָקָת בָּהֶם, מִתְעוֹרְרִים
 שְׂבָעִים סְנֵהֲרִיז שְׁלִמְעָלָה, עַד
 שְׂיִתְעוֹרֵר קוֹלָה עַד יְהוֹ"ה, וּמִיָּד - (תהלים כט) קוֹל ה'
 יְחוּלֵל אֵילוֹת, שָׁהֶם בְּעַלֵי הַמְּשֻׁנָּה, בְּתוֹלוֹת אֲחֶרְיָהּ
 רְעוּתֶיהָ, לְבָלָם יִהְיֶה חֵיל פִּיּוּלְדָה מִמָּשׁ בְּדַחְקִים
 שְׁהַשְּׁעָה דוּחֶקָת אוֹתָם בְּכַמָּה נְשִׁיכוֹת שֶׁל יֵצֵר
 הָרַע, שֶׁל נָחַשׁ שְׁנוֹשֵׁף אוֹתָם בְּכַמָּה דַחְקִים.

בְּאוֹתוֹ זְמַן נִפְתַּח לְהוֹלִיד אֶת הַמְּשִׁיחַ, מִשׁוֹם
 הַחֲבָלִים וְהַדַּחְקִים שֶׁל הַצְּדִיקִים, וּבְעַלֵי
 מִדוֹת וּבְעַלֵי רְזִים שֶׁל הַתּוֹרָה, בְּעַלֵי בִשְׁת וְעֲנָוָה,
 בְּעַלֵי יִרְאָה וְאַהֲבָה, בְּעַלֵי חֶסֶד, אֲנָשֵׁי חֵיל יִרְאֵי
 אֱלֹהִים, אֲנָשֵׁי אֱמֶת, שׁוֹנְאֵי כָּצַע, שְׁדַחְקָה אוֹתָם
 הַשְּׁעָה. וְזֶהוּ שְׁבִאֲרוֹת בְּעַלֵי הַמְּשֻׁנָּה, דוֹר שְׁפָן דוֹד
 בָּא, אֲנָשֵׁי חֵיל יְסוּבְכוּ מַעִיר לְעִיר וְלֹא יְחוּנְנוּ,
 וְיִרְאֵי חֲטָא יִמְאָסוּ, וְחֲכָמַת סוּפְרִים תִּסְרַת, וְתִהְיֶה
 הָאֱמֶת נְעֻדָּת, וְהַנְּפִן תִּתֵּן פְּרִיָּהּ, וְתִיֵּן בְּיָקָר.

וּמֵאוֹתָם קוֹלוֹת שְׁהִיא נוֹתֶנֶת, שָׁהֶם שְׂבָעִים,
 בְּנֶגֶד שְׂבָעִים תִּבּוֹת שֶׁל יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם

צָרָה, נִפְתַּחַת רַחֲמֶיהָ, שֶׁהִיא שְׁתֵּימָה, כְּלוּלָה מִשְׁתֵּי
 בֵּיתֵי"ם, לְהוֹלִיד שְׁנֵי מְשִׁיחִים, וּמְכַנִּיסָה אֶת
 רֵאשִׁית בֵּין בְּרַכְיָהּ, שֶׁהוּא הָרֵאשִׁית שְׁלָהּ, הָעֵמוּד
 הָאֲמֻצָּעִי. שְׁתֵּי שׁוֹקֵיָהּ, נִצַּח וְהוֹד, שְׁנֵי נְבִיאִים.
 מִשָּׁם מוֹלִידָה שְׁנֵי מְשִׁיחִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן וַיִּחַשְׁף
 יְעֲרוֹת, יַעֲבֹר הַנְּחֹשׁ מִהָעוֹלָם. (עד כאן רעיא מהימנא).

לְמִדְנֹה, כְּאֵיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם - זוֹ כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֵילוֹתַי לְעוֹדְתֵי
 חוֹשָׁה. תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם, וְדַאי כִּדֵּי לְהַשְׁקוֹת
 מִהַשְׁקֵיָה שֶׁל מַעֲיֵנוֹת הַנֶּחַל עַל יְדֵי הַצַּדִּיק. תִּעְרַג,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ו) לְעֲרַגוֹת הַבְּשָׁם. כֵּן נִפְשֵׁי תִעְרַג
 אֵלֶיךָ אֱלֹהִים, לְקַבֵּל מִמֶּךָ הַשְׁקָאָה בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא.

מַעֲיֵנוֹת הַנֶּחַל מִי הֵם? מַעֲיֵן אֶחָד לְמַעְלָה,
 שְׁכֵתוֹב (בראשית ב) וְנָהָר יֵצֵא מִעַדְן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וְגו', וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא וּמִשְׁקָה
 אֶת הַגֶּן. כָּל אוֹתָם הַנְּחָלִים שׁוֹפְעִים וַיּוֹצֵאִים
 וּמִתְכַנְּסִים לְשְׁנֵי מַעֲיֵנוֹת שֶׁנִּקְרָאִים נִצַּח וְהוֹד,

וְאֵלֹהֵי נִקְרָאִים אֲפִיקֵי מַיִם, בְּאוֹתָהּ דְרָגְתָּהּ שֶׁל צַדִּיק,
 שֶׁמִּמֶּנּוּ שׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא וְנִשְׁקָה הַגֶּן. מִשׁוּם כִּךָ אֵיל
 וְצַבִּי נִמְצְאִים בְּאַחַד, (אֵיל וְצַבִּי נִקְרָאִים עֲמֻדַת וַיְסוּד) צֶדֶק
 וְצַדִּיק.

לְמַדְנֵנוּ, כְּתוּב קוּל ה' יְחוּלֵל אֵילוֹת. אֵילוֹת,
 אֵילֹת כְּתוּב חֶסֶד, זוֹ אֵילוֹת הַשְּׁדָה (נ"א
 זוֹ אֵילֹת הַשְּׁמֵר) (ד"א אֵילוֹת הַשְּׁדָה). אֵילוֹת הַשְּׁדָה, שֶׁשְׁנֵינֵנוּ,
 בְּחֻצוֹת הַלַּיְלָה, בְּשַׁעַת שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִבְנֶה
 לְנוֹן עֶדֶן לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצַּדִּיקִים, הַקּוּל הַזֶּה יוֹצֵא
 וּמִכְּאִיב לְכָל אוֹתָן הָאֵילוֹת שֶׁסָּבִיב הַכֶּסֶף הַנִּכְבָּד
 הַקְדוֹשׁ, וְהוּא שֶׁכְּתוּב (שִׁיר ג) שְׁשִׁים גְּבֻרִים סָבִיב לָהּ.
 דָּבָר אַחֵר יְחוּלֵל אֵילוֹת - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כו)
 חֲלָלָהּ יָדוֹ נָחַשׁ בְּרַתָּהּ. וַיִּחַשֵׁף יַעֲרוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (שְׁמוּאֵל א יד) בַּיַּעֲרַת הַדְּבָשׁ, וְכְתוּב (שִׁיר ה) אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי
 עִם דְּבָשִׁי, וּמִיַּנִּיקָה אוֹתָם כְּמוֹ אִם שְׁמִינִיקָה אֶת
 הַבָּנִים.

אָמַר לוֹ רַבִּי אַבְבָּא, (ישעיה כו) נִפְשֵׁי אוֹיְתָךְ בַּלַּיְלָה
 אֵף רוּחֵי בְּקִרְבֵי אֲשַׁחֲרֶךָ. הֲיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת

נִפְשֵׁי אֹתָךְ בְּלִילָה! אֲשַׁחֲרֶךָ?! יִשְׁחַרְךָ הָיָה צָרִיךְ
 לְהִיּוֹת! אָמַר לוֹ, הֲרֵי פִרְשׁוּהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב יב)
 אֲשֶׁר בָּיְדוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר אִישׁ.

בֵּא רְאֵה, הַנֶּפֶשׁ וְהָרוּחַ נוֹדְעוֹת (נִבְנְשׁוֹת) (מִשְׁתַּתְּפוֹת)
 בְּאַחַד לְעוֹלָמִים. לְמִדְנֹה, עֲבוּדָה שְׁלֵמָה
 שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לַעֲבֹד אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ
 שֶׁלְּמִדְנֹה וְאֶהְבֶּת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, שִׂיֵּאֱהָב אֶת
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶהְבֶּת נִפְשׁ מִמֶּשׁ, וְזוּהִי אֶהְבֶּה
 שְׁלֵמָה, אֶהְבֶּת נִפְשׁוֹ וְרוּחוֹ. כְּמוֹ שֶׁאֵלֶּה נְדָבָקִים
 בְּגוֹף, וְהַגּוֹף אוֹהֵב אוֹתָם, (א) כִּי יִדְבַק אָדָם לְאֱהָב
 אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶהְבֶּת נִפְשׁוֹ וְרוּחוֹ לְדָבַק
 בּוֹ. וְהוֹ שֶׁכֶּתוּב נִפְשֵׁי אֹתָךְ בְּלִילָה, (בְּלוֹמַר) נִפְשֵׁי
 מִמֶּשׁ.

אֵף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ, אֶתְדַבֵּק בְּךָ אֶהְבֶּה רַבָּה
 בְּלִילָה, שֶׁצָּרִיךְ אָדָם מֵאֶהְבֶּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לַעֲמֹד בְּכָל לַיְלָה לְהִשְׁתַּדֵּל בְּעֲבוּדָתוֹ עַד
 שִׁיתְעוֹרֵר הַבֶּקֶר, וַיִּמְשֵׁךְ עָלָיו חוּט שֶׁל תְּסוּד.
 שֶׁשְׁנִינֹה, אֲשֶׁרִי תִלְקוּ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם שִׂיֵּאֱהָב אֶת

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲהַבָּה כּוֹז, וְצַדִּיקֵי הָאֱמֶת הִלְלוּ
 שְׂאוּהֵבִים אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּה, הָעוֹלָם
 מִתְקַיִם בְּעִבּוּרָם, וְשׁוֹלְטִים עַל כָּל הַגְּזֵרוֹת הַקְּשׁוֹת
 שְׁלֹמֶעָלָה וְלִמְטָה. (היא) (כְּדִי שְׂיִתְקַנְּנִים הָעוֹלָם בְּעִבּוּרָם).

לְמִדְנֹו, אוֹתוֹ צַדִּיק שְׁנִדְבֵּק בְּרוּחוֹ וְנִפְשׁוֹ לְמַעְלָה
 בַּמַּלְאָךְ הַקְדוֹשׁ בְּאֲהַבָּה בְּרֵאוּי, שׁוֹלֵט
 בְּאֶרֶץ שְׁלֹמֶטָה, וְכָל מַה שְׁגֹזֵר עַל הָעוֹלָם מִתְקַיִם.
 מִנֵּיִן לָנוּ? מֵאֵלֵיהֶו, שְׁכַתּוֹב (מַלְכִים-א י"ו) חֵי ה' אֲשֶׁר
 עֲמַדְתִּי לְפָנָיו אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי
 אִם לְפִי דְבָרִי.

בֵּא רְאֵה, בְּשָׁעָה שְׁבֹאוֹת הַנְּשִׁמוֹת הַקְדוֹשׁוֹת
 מִמַּעְלָה לְמַטָּה, וְאוֹתָם צַדִּיקֵי הָעוֹלָם
 שׁוֹלְפִים אוֹתָם מִהַמַּלְאָךְ וּמִהַגְּבִירָה, מְעַטִּים הֵם.
 שְׁבֹאוֹתָה שְׁעָה שְׂיִוְרְדְת, עוֹמְדַת לְפָנֵי הַמַּלְאָךְ,
 וְרִצּוֹנוֹ שֶׁל הַמַּלְאָךְ לְהִתְבּוֹנֵן בָּהּ, כְּמוֹ שְׁבֹאוֹרְנוֹ,
 בְּשָׁעָה שְׁנוֹשֵׁב הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחַ בְּכָל חֵיל
 וְחֵיל שֶׁל הַשָּׁמַיִם, כָּל הַחֵילוֹת נַעֲשִׂים, וְעוֹמְדִים
 בְּמִקּוּמָם. וְהוֹ שְׁכַתּוֹב וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. וּמִהֵן

מתעבבות עד שהקדוש ברוך הוא ^(דף סח ע"ב) מוריד אותן למטה.

ולמדנו, מיום שנברא העולם הן עומדות לפני הקדוש ברוך הוא, ומתעבבות עד שמגיע הזמן להוריד אותן לארץ, ואלו שולטות למעלה ולמטה. והו' שכתוב חי ה' אשר עמדתי לפניו. אשר אני עומד לא כתוב, אלא אשר עמדתי. אחר כך חוזרת למקומה ונכנסת לחדרה, ואותן אחרות לא עולות עד שימותו, כי לא עמדו קדם באותן האחרות. ומשום כך אליהו נעשה שליח, מלאך למעלה, ואלו שמתדבקים יותר למלאך.

מצאנו בספרו של אדם הראשון, שכל הרוחות הקדושות שלמעלה עושות שליחות, וכלן באות ממקום אחד. שנשמותיהם של הצדיקים הן משתי דרגות שכלולות באחת, ומשום כך עולות יותר, ודרגתן יתרה, וכך זה. וכל אותן שהיו

טְמוֹנוֹת שָׁם, יָרְדוּ וְעָלוּ בְּחֵייהֶן, כְּמוֹ חֲנוּךְ
שֶׁלֹא נִמְצְאָה בּוֹ מִיתָה. וְהָרִי בְּאֶרְצוֹ הִדְבַר
הַזֶּה בְּחֲנוּךְ וְאֵלֵיהוּ.

וְלִמְדָנוּ, מֵאֵה וְעֵשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֲלֶף דְּרָגוֹת
(לְצַדִּיקִים) הֵן לְנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁעָלוּ

בְּרָצוֹן בְּטָרֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִזְמַן אוֹתָן לְעוֹלָם הַזֶּה בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְעוֹלוֹת
וְטָסוֹת בְּעוֹלָם, וְנִקְשָׁרוֹת לְצַרּוֹר הַחַיִּים. וְעַתִּיד
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַדֵּשׁ בְּהֵן אֶת הָעוֹלָם. עֲלֵיהֶם
בְּתוֹב (ישעיה סו) כִּי כֹאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הִתְדַשְּׁיִים וְהָאָרֶץ
הִתְדַשְּׁשָׁה וְגו'.

תַּעֲנֵנוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם, נַפְשֵׁיכֶם הוּא אָמַר, כִּי
יִשְׂרָאֵל נִמְצְאִים צַדִּיקִים לְפָנַי הַמְּלֹךְ
הַקְדוּשׁ, וְיִהְיֶה תְּרָצוֹן שְׁלָהֶם אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְלִהְדַבֵּק בּוֹ כְּרִי שְׂשִׁית־כִּפּוּר לָהֶם חֲטָאִים. וְלָכֵן, מִי
שֶׁאוֹכֵל וְשׁוֹתָה בְּתַשִּׁיעִי וּמַעֲנֵג אֶת נַפְשׁוֹ בְּמֵאֲכָל
וּבְמִשְׁתָּה, נִמְצָא בְּעֵשִׂירֵי עֲנוּי נֶפֶשׁ בְּשָׁנֵי חֳלָקִים,
וְנִמְצָא בָּאֵלוֹ הַתַּעֲנָה תַשִּׁיעִי וְעֵשִׂירֵי אֶת

נפשתיכם - להכליל את הכל, גוף ונפש, ולהכניע
ביום הנה, כדי לכפר על חטאם.

למדנו, כי ביום הנה יכפר עליכם. ביום הנה?
היום הנה הנה צריך להיות! אלא ביום
הנה דוקא, שבו מתגלה העתיק הקדוש לכפר על
חטאי כלם.

דבר אחר תענו את נפשתיכם - רבי אבא פתח
ואמר, (קהלת ט) עיר קטנה ואנשים בה מעט
וגו'. עיר קטנה, הרי פרשוה. אבל עיר קטנה, כמו
שנאמר (ישעיה כו) עיר עז לנו ישועה ישית חומות
וחל וגו'. וכתוב (הושע יא) ולא אבוא בעיר. עיר
קטנה, קטנה היא, שהיא אחרונה מהכל ותחתונה
מהכל. חומותיה גדולות, חזקות, קדושות, נקראת
עיר הקדש. ואנשים בה מעט, מעטים אותם
שזוכים לפנים לתוכה ולשרות בה, כמו שנאמר
(תהלים כד) מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו
וגו'. ועל זה אנשים בה מעט.

וּבֵּא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לְהַזְדַּיֵּן עִמָּהּ וּלְשָׂרֹת בָּהּ. וְסַבֵּב אֶתָּה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה ב) וַאֲנִי אֶתְּיָה לָּהּ נְאֻם ה' חוֹמַת אֵשׁ
סָבִיב וְגו'. וּבְנָה עָלֶיהָ מְצוּדִים גְּדֹלִים, שֶׁפָּנָה
 חוֹמוֹתֶיהָ גְּדוֹלִים וַתְּזַקֵּק, נְאֻם וַיְפִים (מִכָּל אֲבָנִים יְקָרוֹת)
 וְקְדוּשִׁים. וְנִקְרְאָת עִיר הַקְּדוֹשׁ, וְאֵת כָּל כְּבוֹד
 הַמֶּלֶךְ הַכְּבִדִים לְתוֹכָהּ. וּמִשׁוּם כֵּךְ הִיא לְבִדָּה
 בְּלוּלָה מִכָּל עֲטָרוֹת הַמֶּלֶךְ, וְכָל עֲטָרוֹת הַמֶּלֶךְ
 מִתְעַטְרִים בָּהּ. מִשׁוּם כֵּךְ כְּתוּב, וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט.
וּמִצָּא בָּהּ אִישׁ מִסֵּבִן (1) חָכָם, זֶהוּ שֶׁפָּתוּב נִקְי
כַּפִּים וְכֵר לִבָּב. מִסֵּבִן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת
« וַיִּבֶן עָרֵי מִסֵּבְנוֹת לְפָרְעֹה. מִתְעַטְרִים בְּעֲטָרוֹת
תְּזַקוֹת, בְּעֲטָרוֹת הַתּוֹרָה, בְּעֲטָרוֹת שֶׁל מִצְוֹת
תּוֹרַת הַמֶּלֶךְ. וְחָכָם, שְׂוִיזָּכָה בָּהּ בַּחֲכָמָה הַזֹּאת.
וְחָכָם, שֶׁהוּא יוֹתֵר חָכָם מִכָּלֵם לְעֵינַי בְּעִבּוּדַת
רַבּוֹנוֹ בְּדֵי לְזִכּוֹת בָּהּ וּלְהַכְּנִים אֵלֶיהָ. זֶהוּ שֶׁפָּתוּב
וּמִלֵּט הוּא אֵת הָעִיר בַּחֲכָמָתוֹ. וּמִלֵּט, כְּמוֹ (שְׁמוּאֵל-א
ב) אִמְלִטָּה נָא וְאַרְאֶה אֶת אַחִי, אִמְלִטָּה נָא שָׁמָּה.
אַף כָּאֵן, וּמִלֵּט הוּא אֵת הָעִיר בַּחֲכָמָתוֹ.

וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמְסֻכֵּן הַהוּא. וְאָדָם לֹא
 זָכַר, לַעֲשׂוֹת מַצּוּת הַתּוֹרָה, לְהַשְׁתַּדֵּל
 בַּתּוֹרָה כְּאוֹתוֹ אִישׁ עָנִי שֶׁהִתְחַבֵּר בְּכָל ^(דף סט ע"א) כְּרִי
 לְזָכוֹת פָּה. (קהלת ט) וְאָמַרְתִּי אֲנִי טוֹבָה חֲכָמָה
 מִגְּבוּרָה. שֶׁהָרִי כְּאוֹתוֹ עוֹלָם לֹא נוֹתְנִים רְשׁוֹת
 לְהַכְנִיֵם, פָּרַט לְאוֹתָם צַדִּיקֵי אֱמֶת, אֵלּוּ
 שְׁמַשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה יָמִים וְלַיְלֹת, וּמִתְעַשְּׂרִים
 בְּמַצּוֹת הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַכְנִיֵם בָּהֶם לְעוֹלָם
 הַבָּא.

וְחֲכָמַת הַמְסֻכֵּן בְּזוּיָה וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים.
 שֶׁהָרִי בְּנֵי אָדָם אֵינָם מְסַתְּפִים עָלָיו,
 וְלֹא רוֹצִים לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ וּלְהַקְשִׁיב לְדְבָרָיו.
 שֶׁלְּמִדְּנוּ, כָּל מִי שֶׁמְקַשֵּׁב לְדְבָרֵי הַתּוֹרָה, אֲשֶׁרִי
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּכְבֹּאֵלּוּ קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי. וְאֶפְלוּ מִכָּל
 אָדָם גַּם בֶּן צָרִיךְ לְשִׁמְעַ דְּבָרֵי תּוֹרָה. וּמִי שֶׁמְרַבֵּן
 אֲזוּזֵי בְּנֵי־דָוִד, נוֹתֵן כְּבוֹד לְמַלְכֵי הַקְּדוֹשׁ וְנוֹתֵן כְּבוֹד
 לַתּוֹרָה. עָלָיו בְּתוֹב, הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם לַח'
 אֶלְהִידֵי.

לְמַדְנֵנוּ, יוֹם אֶחָד הָיוּ הוֹלְכִים הַחֲבָרִים עִם רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רְאִיתִי
 שְׁהַעֲמִים הִלְלוּ בְּכֶם עֲלִיּוֹנִים, וַיִּשְׂרָאֵל תַּחְתּוֹנִים
 מִבְּכֶם. מָה הַפִּעֵם? מִשּׁוֹם שְׁהַמְלִךְ שָׁלַח מִמֶּנּוּ אֶת
 הַגְּבִירָה, וְהַכְּנִים אָמָה בְּמִקּוֹמָה (בְּלוֹמַר שְׁפָחָה), כְּמוֹ
 שְׁנֵיאָמַר, (מִשְׁלִי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ וְגו'. תַּחַת
 עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְגו'. וְשְׁפָחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִרְתָּהּ. מִי
 הַשְׁפָּחָה? זוּהִי כֶּתֶר הַגְּבִרִי, שְׁתֵּרַג הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ
 הוּא הַכְּבוֹר שְׁלָהֶם בְּמִצְרַיִם, שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת יא) עַד
 כְּבוֹר הַשְׁפָּחָה אֲשֶׁר אַחַר הַרְחִים. אַחַר הַרְחִים הִיא
 הִיָּתָה יוֹשֶׁבֶת פְּרָאֲשׁוֹנָה, וְעַכְשָׁו הַשְׁפָּחָה הַזֹּאת תִּירַשׁ
 גְּבִרְתָּהּ.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, מְלִךְ בְּלִי גְבִירָה לֹא נִקְרָא
 מְלִךְ. מְלִךְ שְׁנֵדָבֶק בַּשְׁפָּחָה, כְּאָמָה (שְׁלָה) שָׁל
 הַגְּבִירָה, אֵיפֹה כְּבוֹדוֹ? וְעַתִּיד קוֹל לְבִישׁר לְגְבִירָה
 וְלוֹמַר: (זכריה ט) גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן הָרִיעִי בַת
 יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מִלְכָּךְ יָבוֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא.
 בְּלוֹמַר, צַדִּיק הוּא נוֹשָׁע, כִּי הָיָה רוֹכֵב עַד עַכְשָׁו
 בְּמִקּוֹם שְׂאִינּוֹ שְׁלוֹ, בְּמִקּוֹם נְבָרִי, וּמִיָּנִיק אֹתוֹ.

וְעַל זֶה כָּתוּב עָנִי וְרִכָּב עַל חֲמוֹר. עָנִי (שְׁלֵא) הָיָה
 בְּרֵאשׁוֹנָה, וְרִכָּב עַל חֲמוֹר, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ,
 אוֹתָם כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה
 זָרָה שֶׁתָּרַג הַקְדוֹשׁ פָּרוּף הוּא אֶת הַכְּבוֹר שֶׁלָּהֶם
 בְּמִצְרַיִם. וְהוּא שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת י"א) וְכָל כְּבוֹר בְּהֶמְתָּ,
 וַחֲרֵי בְּאַרְנוֹ הַדְּבָרִים. כְּבִיכּוֹל צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא,
 הוּא וַדַּאי יוֹתֵר מִהַכֹּל. כִּי עַד עַכְשָׁיו שְׂרׁוּי צַדִּיק
 בְּלִי צַדִּיק. וְעַכְשָׁיו שִׁיזְדוּגוּ כְּאַחֵר, צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא,
 שֶׁתָּרִי אֵינּוּ יוֹשֵׁב בַּצַּד הָאַחֵר. לְמַדְנוּ, (ישעיה נ"ו)
 הַצַּדִּיק אֲבָד וְאֵין אִישׁ שֵׁם עַל לֵב וְגו'. פְּסוּק זֶה
 קִשְׁתָּה. הַצַּדִּיק אֲבָד?! נֶאֱבָד הָיָה צַדִּיק לְהִיּוֹת! מַה
 זֶה אֲבָד? אֵלֶּא אֲבָד מִמָּוֶשׁ. וּמַה אֲבָד? אֲבָד
 לְגַבִּירָתָהּ, וְנִדְבַק בְּמָקוֹם אַחֵר, שֶׁנִּקְרָא שְׁפָחָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אִם נוֹחַ לְפָנֵי מוֹרֵי,
 זֶה שֶׁשָּׁנִינוּ שֶׁכָּתוּב (משלי י) וְצַדִּיק יִסוֹד עוֹלָם,
 יֵשׁ מִי שֶׁאֹמֵר שֶׁעַל שְׁבָעָה עֲמוּדִים עוֹמֵד הָעוֹלָם,
 וְיֵשׁ מִי שֶׁאֹמֵר עַל עֲמוּד אֶחָד עוֹמֵד הָעוֹלָם, אֵיךְ
 הַדְּבָרִים מְתִישְׁבִּים? אָמַר לוֹ, הַכֹּל הוּא דָבָר אֶחָד,
 שֶׁתָּרִי שְׁבָעָה הֵם, וּבָהֶם יֵשׁ עֲמוּד אֶחָד שֶׁנִּקְרָא

צדיק, ועומדים עליו, והעולם מתקיים על זה.
 וכשהעולם מתקיים עליו, כאלו שהתקיים על כל
 השבעה, ועל בן כותב וצדיק יסוד עולם, והרי
 בארנו את הדברים בכמה מקומות.

ולמדנו, השפחה הזו עתידה לשלט בארץ
 הקדושה שלמה, כמו שהיתה
 הנבירה שולטת בראשונה, שכתוב צדק ילין בה,
 ועכשו שפחה כי תירש גברתה, בכל. ועתיד
 הקדוש ברוך הוא להשיב את הנבירה למקומה
 בבראשונה, ואז של מי היא השמחה? הוי אומר,
 שמחת המלך ושמחת הנבירה. שמחת המלך,
 משום ששייב אותה ויפרד מן השפחה כפי
 שאמרנו. ושמחת הנבירה, כי תשוב להודיג עם
 המלך. זהו שכתוב גילי מאד בת ציון וגו'.

בא ראה, כתוב והיתה זאת לכם לחקת עולם.
 והיתה לכם הנה צריך להיות! מה זה זאת?
 זה שאמרנו, לחקת עולם. בכל מקום ומקום חקת
 עולם נקראת, גזרת המלך, שמכנים את כל

הַנְּהַגוֹתַיּוֹ בַּמָּקוֹם הַזֶּה וּמִסְתִּיר אֹתָם, כְּמוֹ
שֶׁמִּסְתִּיר הַכֹּל בְּאוֹצַר אֶחָד. חֲקַת עוֹלָם וַדָּאִי.
בְּזֹאת הַזֶּה (דף סט ע"ב) רָשָׁם וְחָקַק אֶת כָּל הַנְּגִזִים שָׁלוּ
וְאֶת כָּל הַמַּטְמוֹנִים שָׁלוּ.

בַּחֲרָשׁ הַשְּׂבִיעִי פָּעַשׂוֹר לַחֲרָשׁ. פָּעַשׂוֹר בְּדִיוֹק,
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. תִּעַנּוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם, וַדָּאִי
כִּדְּזֵה, וְהִרִי נֶאֱמַר נַפְשֵׁיכֶם וַדָּאִי. שְׁהִרִי בְּנַפְשׁ
תְּלוּי הַדְּבָר, וּמִשׁוֹם כִּדְּ אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה מִחַתְּשִׁיעִי
יֹתֵר מִיּוֹם אַחֵר. וְאַף עַל גַּב שְׁהִדְבָּר הַזֶּה נֶאֱמַר
בְּנֶגֶז אַחֵר, וְהַכֹּל יָפֵה, וְזֵה וְזֵה דְבָר אַחֵר, וְכֹל אַחֵר
בַּמָּקוֹמוֹ, וְכִדְּ זֵה.

וְלִמְדֵנוּ, בִּיּוֹם הַזֶּה כָּל הַשְּׂמֻחָה וְכֹל הָאוֹר וְכֹל
הַסְּלִיחָה שֶׁל הָעוֹלָמוֹת, כֻּלָּם תְּלוּיִים
בְּאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁכָּל הַמַּעֲיָנוֹת שׁוֹפְעִים וַיּוֹצְאִים
מִמֶּנָּה, וְאִזּוּ מְאִירִים כָּל אֹתָם מְאוֹרוֹת, וּמְאִירִים
בְּאוֹר וּבְשֻׂמְחָה, עַד שֶׁהַכֹּל מִתְּבַשֵּׂם. וְאִזּוּ כָּל אֹתָם
הַדִּינִים נִמְצְאִים בְּאוֹר, וְהַדִּין לֹא נַעֲשֶׂה, וְעַל כֵּן
תִּעַנּוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם.

אָמַר רַבִּי אֶפְרַיִם הֵרִי מוֹרְנוּ בַּיָּר אֹתָהּ מִגּוֹף
הַמְשָׁנָה - לֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ עַד
שֶׁכָּבְדוּ בַּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוֹב (שְׁמוּאֵל-ב כ) אִין
לָנוּ חֵלֶק בְּדוֹד וְלֹא נִחְלָה (לְנוֹ) בְּכֵן יִשִּׁי, וְהֵרִי
נֶאֱמַר. פְּסוּק אַחַר מְצֵאנוּ עַל זֶה, שְׁכַתוֹב (מַלְכִים-א
י) רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד. אָמַר לוֹ, כָּךְ זֶה וַדַּאי, בֵּית
דָּוִד נִקְרָא, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (ישעיה ה) בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ
וְנִלְכָה בְּאוֹר ה'. בֵּית יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁם ס)
וּבֵית תַּפְאֲרֹתֵי אֶפְרַיִם. לְכוּ וְנִלְכָה בְּאוֹר ה',
שְׁכַתוֹב וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, וְנִטַּע
אֶת הַגֶּן הַזֶּה לְהַשְׁתַּעֲשֵׁעַ בּוֹ עִם הַצְּדִיקִים, שְׁבוּ
הֵם שְׂרוּיִים.

לְמַדְנוּ, כְּתוֹב אַךְ בְּעֵשׂוֹר לְחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם
הַכַּפָּרִים הוּא וְגו' וְעֲנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם.
וְכַתוֹב וְהִיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
וְגו'. מַה שְׁכַתוֹב אַךְ, מַה הוּא רוֹצֵה כָּאֵן? אָמַר
לוֹ, זֶה בָּא לְמַעַט, שְׁפִיזוֹן שֶׁאָמַר וְעֲנִיתֶם אֶת
נַפְשֵׁיכֶם בְּתַשְׁעָה לְחֹדֶשׁ, אָמַר (אַחַר כָּךְ) אַךְ בְּעֵשׂוֹר,
וְהִיָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת אַךְ עֵשׂוֹר! שֶׁבְּעֵשׂוֹר תִּדְבָר תְּלוּי.

אָמַר לוֹ, אִם כָּךְ, (שמות יב) אַךְ בַּיּוֹם הַרְאֵנוּךְ
 תִּשְׁכַּבְתוּ שָׁאֵר מִבְּתֵיכֶם, וְשָׁנִינוּ אִיךָ - חֵלֶק,
 חֲצִיזוֹ אֲסוּר בְּאִכִּילַת חֶמֶץ וְחֲצִיזוֹ מִתֵּר. אִיךָ כָּאֵן אִיךָ
 בְּעֵשׂוֹר לְחֹדֶשׁ, אָמַר שְׁחֲצִיזוֹ אֲסוּר בְּמִלְאָכָה (בְּאִכִּילָה)
 וְחֲצִיזוֹ מִתֵּר. אָמַר לוֹ, אִיךָ כָּאֵן בְּוַעֲנִיתֶם אֶת
 נַפְשֵׁיכֶם זֶה תְּלוּי, שְׁחֲרֵי עֲנוּי לֹא נִמְצָא אֵלָּא
 מִחֲצוֹת הַיּוֹם וְאֵילָּה, וַיִּפֶּה הוּא אִיךָ חֵלֶק בְּוַעֲנִיתֶם
 אֶת נַפְשֵׁיכֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּתוּב כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה יִכְפַּר
 עֲלֵיכֶם וְגו'. אֲכַפֵּר עֲלֵיכֶם הִיָּה צָרִיךְ
 לְהִיּוֹת! אֵלָּא יִכְפַּר עֲלֵיכֶם - לְהַכְלִיל אֶת הַיּוֹבֵל
 שְׁשׁוּפֵעַ מְעֵינוֹת לְהַשְׁקוֹת בַּיּוֹם הַזֶּה לְכָל עֶבֶר
 לְרוֹזוֹת אֶת הַכֹּל וּלְהַשְׁקוֹת אֶת הַכֹּל. וְזֶה עֲלֵיכֶם,
 כְּלוּמַר עֲבוּרְכֶם, לְטַהֲרֶכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה, שְׁכַתוּב לְפָנַי
 ה' תִּטְהָרוּ, וְלֹא יִשְׁלַט עֲלֵיכֶם הַדִּין.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁחַקְדוּשׁ כְּרוּךְ
 הוּא הַתְּרַצָּה בָּהֶם וְרוּצָה לְטַהֵר אוֹתָם שְׁלֹא
 יִמְצָא בָּהֶם חַטָּא, כִּדְרֵי שְׁיָהִיו בְּנֵי הַיְכָלוֹ וַיִּדְוְרוּ

בְּהִיכְלוֹ. וְלַעֲתִיד לָבֵא כְּתוּב, (יחזקאל לו) וְזָרְקָתִי
עֲלֵיכֶם מִיַּם מְהוֹרִים וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, (תהלים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיךָ ה'. שְׁנִינּוּ, בְּשָׁעָה
שֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, רָצָה לְבְרֵא
אָדָם. נִמְלֶךְ בַּתּוֹרָה. אָמְרָה לְפָנָיו: תִּרְצָה לְבְרֵא
הָאָדָם הַזֶּה?! עֲתִיד הוּא לַחֲטֹא לְפָנֶיךָ וְעֲתִיד הוּא
לְהִרְגִיז לְפָנֶיךָ. אִם תַּעֲשֶׂה לוֹ כְּמַעֲשָׂיו, הֲרֵי הָעוֹלָם
לֹא יוּכַל לַעֲמֹד לְפָנֶיךָ, כָּל שֶׁכֵּן אוֹתוֹ הָאִישׁ. אָמַר
לָהּ: וְכִי לְחַנּוּם נִקְרָאתִי (שמות לד) אֵל רַחוּם וְחַנּוּן
אָרְךָ אַפַּיִם?

וְטָרָם שֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, בָּרָא
תְּשׁוּבָה. אָמַר לָהּ לְתִשׁוּבָה: אֲנִי רוֹצָה
לְבְרֵא אָדָם בְּעוֹלָם, עַל מְנַת שְׂכָשְׁיִשׁוּבוֹ לָךְ
מִחֲטָאֵיהֶם, שֶׁתְּהִי עֲתִידָה לַעֲזֹב אֶת חֲטָאֵיהֶם
וּלְכַפֵּר עֲלֵיהֶם. וּבְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה תִּתְשׁוּבָה וְמִינָה
לְאֲנָשִׁים, וּבְשָׂאנָשִׁים שָׂבִים מִחֲטָאֵיהֶם, תִּתְשׁוּבָה
חַזוּ שָׂבָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא מְכַפֵּר עַל הַכֹּל,

והדינים נכבדים, וכלם מתבשרים, ואדם נטהר
מחטאו.

מתי נטהר אדם מחטאו? בשעה שנכנס לתשובה
הזו כראוי. רבי יצחק אמר, ישב לפני
המלך העליון ומתפלל ^(דף ע ע"א) תפלה מעמק הלב.
והו שפתוב במעמקים קראתיך ה'.

רבי אבא אמר, במעמקים קראתיך ה', מקום גנוז
הוא למעלה, והוא עמק הבאר, ומנה יוצאים
נחלים ומעינות לכל עבר, ואותו עמק העמקים
נקרא תשובה. ומי שרוצה לשוב ולהטהר
מחטאיו, מהעמק הזה הוא צריך לקרא לקדוש
ברוך הוא. והו שפתוב במעמקים קראתיך ה'.

למדנו, בשעה שהיה אדם חוטא לפני רבונו
ומקריב קרבנו על המזבח, והכתיב מכפר
עליו ומבקש בקשתו עליו, מתעוררים רחמים,
והדינים מתבשרים, והתשובה מריקה ברכות
במעינות ששופעים ויוצאים, וכל המאורות
מתברכים באחד, והאדם נטהר מחטאו.

בא ראה, הקדוש ברוך הוא הוציא עשרה
 בתרים, עטרות קדושות למעלה,
 שהתעטר בהם ומתלבש בהם, והוא זה הם,
 והם זה הוא, כשלהבת האחוזה בנחלת, ואין
 שם פרוד. כנגד זה יש עשרה בתרים שאינם
 קדושים למטה, והם אחוזה בנחמת הצפרן של
 עטרה קדושה שנקראת חכמה, ועל כן נקראו
 חכמות.

ולמדנו, עשרת מיני החכמות הללו ירדו לעולם,
 וכלם נטמאו (נשאבו) במצרים, פרט
 לאחד שהתפשט בעולם, וכלם הם מיני כשפים,
 ומהם ידעו המצרים כשפים על כל בני העולם.
 וכשהמצרים רצו לעשות פנום בכשפיהם
 למעשיהם, היו יוצאים לשדה לתרים הנבוחים,
 וזבחים זבחים, ועושים גמזות בארץ, ומסובבים
 אותן תדם סביב הגמזות הללו, ושאר תדם מכנסים
 בגמזות הללו, ושמים עליהם פשר, ומקריבים את
 קרבנותיהם לאותם המינים הרעים, ואותם

המינים הרעים מתכנסים ומתקרבים באחד,
ומתפייסים עמם באותו החר.

ישראל שהיו משעבדים להם, היו מתקרבים
להם, ולמדו מהם, והיו מועים אחריהם.
והינו מה שפיתוב, כמעשה ארץ מצרים אשר
ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען וגו'.
וכתוב ולא יזכחו עוד את זכיתיהם לשעירים וגו'.
למדנו, בשעה שהיו מקריבים להם על גפי השדה
והיו מזמנים אותו הדרם ומקריבים קרבנותיהם,
היו מתכנסים כל אותם מינים רעים, ורואים
אותם כמו השעירים, כלם מלאים בשערה,
ומודיעים להם מה שיהם רוצים.

בא ראה, מה כתוב ביצחק? (בראשית כו) ויגש יעקב
אל יצחק אביו וימשהו. אמר, זה לא חסר (בא
לא מתעורר), אלא מטל השמים שנוזל על הארץ. אמר
רבי יוסי, ומשמני הארץ, ככל הוא ברוך אותו. מה
הטעם? כי ראה אותו עם שערה. אמר, שפדי
להעביר את זה, צריך ומשמני הארץ, ולא זחמת

הָאָרֶץ, שְׁחָרֵי זְהֻמָּה הִיא שֶׁל הָאָרֶץ, וּכְשִׁטְל
הַשָּׁמַיִם וּמָגֵד הָאָרֶץ מִתְחַבְּרִים, עוֹבְרֵת הַזְהֻמָּה
הַזֹּאת.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, הָאֲחֵרוֹן שֶׁל אוֹתָם הַכְּתָרִים
הַתְּחִתּוֹנִים שְׂאִינָם קְדוּשִׁים, וְהוּא הוּא מֵה
שְׁכֵתוֹב (דברים י) וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, וְזֶהוּ הָעֲשִׂירֵי
שֶׁל הַכֹּל. שְׁלֹמֹדְנוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, נִפְשׁוֹת הָרָשָׁעִים אֵלּוּ הֵם מִזִּיקֵי הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כָּךְ טוֹב לְרָשָׁעִים שֶׁנַּעֲשִׂים
מִזִּיקִים בְּעוֹלָם, אֵיפֹה הוּא עֹנֵשׁ הַגֵּיהֶנֶם?
אֵיפֹה הָרַע שֶׁעֲתִיד לָהֶם בְּעוֹלָם הַהוּא? אָמַר רַבִּי
חֲזִיא, כָּךְ שְׂנִינּוּ, וְהָרִי בְּאֲרָנוּ אֶת הַדְּבָרִים. נִפְשׁוֹת
הָרָשָׁעִים בְּשַׁעַה שִׁיּוּצָאִים מִן הָעוֹלָם, כַּמָּה שׁוֹמְרֵי
הַחֻקִּים מִזְדַּמְּנִים כְּנֶגְדָם וְלִהְכֹנִיסָם בַּגֵּיהֶנֶם,
וּמְכַנְּסִים אוֹתָם בְּשִׁלְשָׁה דִינִים בְּכֹל יוֹם בַּגֵּיהֶנֶם.
אַחַר כָּךְ מִזְדַּמְּנִים עִמָּם, וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹמְטִים
בְּעוֹלָם, וּמְטַעִים אֶת הָרָשָׁעִים לְאוֹתָם שְׂנֵם־תְּמָה

מִלְפָּנֵיהֶם תִּתְשׁוּבָה. אַחַר כֵּן מְשִׁיבִים אוֹתָם
לְגִיהֶנָּם, וְנִטְמָאִים (וְנִדְוָנִים) שָׁם, וְכֵן בְּכָל יוֹם.

אַחַר שֶׁהוֹלְכִים עִמָּם וּמְשׁוּטְטִים עִמָּם בְּעוֹלָם,
מִחֲזִירִים לְקַבְּרֵיהֶם, וְרוֹאִים אֶת הַתּוֹלְעֵת
שֶׁל חֲנוּף מְנַקֶּרֶת אֶת הַבָּשָׂר וּמִתְאַבְּלִים עֲלֵיהֶם,
וְאוֹתָם מְכַשְׁפִּים הָיוּ הוֹלְכִים לְבֵית הַקְּבָרוֹת
וּמְכַשְׁפִּים בְּכַשְׁפֵּיהֶם, וְעוֹשִׂים צֶלֶם אַחַד שֶׁל
הָאָדָם, וְזוֹכְתִים לְפָנָיו שְׁעִיר אַחַד. אַחַר כֵּן
מְכַנְּסִים אוֹתוֹ ^(דף ע ע"ב) הַשְּׁעִיר לְאוֹתוֹ קָבֵר, וְאֶת
אוֹתוֹ צֶלֶם מְשַׁבְּרִים ^(מִנְהַיְיגִים) אוֹתוֹ לְאַרְבַּעַת צַדִּדִּים,
וּמְכַנְּסִים אוֹתוֹ לְאַרְבַּע זְוִיּוֹת הַקְּבֵר, וְאִזּוּ מְכַשְׁפִּים
בְּכַשְׁפֵּיהֶם, וּמְכַנְּסִים אוֹתָם בְּנוֹסִים וְאוֹתָם מִיָּנִים
רְעִים, וּמְבִיאִים אוֹתָהּ תְּנַפֵּשׁ, וּמְכַנְּסִים לְקַבֵּר
וּמְדַבְּרִים עִמָּם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲשֶׁרִי הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׁתֵּרִי בָּלָם קְדוּשִׁים. גּוֹפֵם
קְדוּשׁ. נִפְשָׁם קְדוּשָׁה. רוּחָם קְדוּשָׁה. נִשְׁמָתָם קְדוּשָׁה
קְדוּשִׁים. שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת הֵן כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה. שְׁשַׁנְיָנוּ,

אמר רבי יהודה, כְּתוּב (בראשית א) תוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, זוּהִי נְשָׁמָה (עליונה) שֶׁל אָדָם הִרְאֵשׁוֹן (עליון). בֹּא רֵא, שֶׁלֹּשׁ דְּרָגוֹת הֵן, וְנִדְבְּקוּ כֹאֶחָת - נֶפֶשׁ, רוּחַ, נְשָׁמָה. וְהַעֲלִינָה מֵהֵן - נְשָׁמָה.

שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּכֹל הָאֲנָשִׁים יֵשׁ נֶפֶשׁ, וַיֵּשׁ נֶפֶשׁ עֲלִיּוֹנָה מִהַנֶּפֶשׁ. זָכָה אָדָם בְּנֶפֶשׁ הַזֶּה - מְרִיקִים עָלָיו עֲטָרָה אַחַת שֶׁנִּקְרְאָת רוּחַ. זֶהוּ שְׁכַתוּב (ישעיה לב) עַד יַעֲרָה עָלֵינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם. אִזּוּ מִתְעוֹרֵר אָדָם בְּהִתְעוֹרְרוֹת אַחֶרֶת עֲלִיּוֹנָה, לְהִסְתַּכֵּל בְּנִימוּסֵי הַמְּלָךְ הַקָּדוֹשׁ. זָכָה אָדָם בְּאוֹתָהּ הַרוּחַ - מְעַטְרִים אוֹתוֹ בְּכֶתֶר קָדוֹשׁ עֲלִיּוֹן שְׁכוּלֵל הַכֹּל, שֶׁנִּקְרָא נְשָׁמָה, שֶׁנִּקְרְאָת נְשָׁמַת אֵלּוּהָ.

וְלִמְדֵנוּ בְּסוּד הַסּוּדוֹת, בְּתוֹךְ הַסּוּדוֹת שֶׁל סְפָרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמְּלָךְ, הַפְּסוּק הַזֶּה שְׁכַתוּב (קהלת ד) וְשָׁכַח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שְׁכָבָר מִתּוֹ, בִּיּוֹן שְׁכַתוּב וְשָׁכַח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים, לָמָּה שְׁכָבָר מִתּוֹ? אֵלֶּא שְׁכָבָר מִתּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּעִבּוּדַת רַבּוֹנָם.

וְשֵׁם כְּתוּב, שְׁלֹשָׁה מְדוּרִים עֲשֵׂה הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ
 הוּא לְצַדִּיקִים, אַחַד (שִׁבְבוּ אוֹתָם צַדִּיקִים שְׁלֹא נִאֲבְדוּ
 מִהָעוֹלָם הַזֶּה, וְכִּי צָרִיךְ) לְנַפְשׁוֹת אוֹתָם הַצַּדִּיקִים שְׁלֹא
 הִסְתַּלְּקוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה וּמִצְוִיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה.
 וּכְשֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ רַחֲמִים, וְאוֹתָם הַחַיִּים יוֹשְׁבֵי
 בְּצַעַר, הֵם מְתַפְּלִים עֲלֵיהֶם תְּפִלָּה, וְהוֹלְכִים
 וּמוֹדִיעִים אֶת הַדָּבָר לְאוֹתָם יְשִׁנֵי חֶבְרוֹן,
 וּמְתַעוֹרְרִים וְנִבְנָסִים לְגַן הָעֵדֶן שֶׁל הָאָרֶץ, שֵׁשׁ
 רוּחוֹת הַצַּדִּיקִים מְלַבְּשׁוֹת בְּעִמְרוֹת אוֹר,
 וּמְתַיַּעְצִים עִמָּם, וְגוֹזְרִים גְּזֵרָה, וְהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹנָם וְחָם עַל הָעוֹלָם.

וְאוֹתָן נַפְשׁוֹת הַצַּדִּיקִים נִמְצְאוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה
 לְהִגַּן עַל הַחַיִּים, וְזוֹ נִקְרְאת נַפְשׁ, וְזוֹ לֹא
 מִסְתַּלְּקַת (נִאֲבֶדֶת) מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִצְוִיָּה בְּעוֹלָם
 הַזֶּה כְּדִי לְהִסְתַּפֵּל וּלְדַעַת וּלְהִגַּן עַל הַדּוֹר. וְזֶהוּ
 שְׂאֵמְרוּ הַחֲבֵרִים, שְׁתַּמְתִּים יוֹדְעִים בְּצַעְרוֹ שֶׁל
 הָעוֹלָם. וְעֵנֵשׁ הַרְשָׁעִים שְׂבֹאֲרִין הוּא בּוֹה, שְׂכַתוֹב
 וְנִבְרָתָה הַנְּפֵשׁ הַחַיִּים מִעֲמִיתָה.

וְהַמְדוּר הַשְּׁנִי הוּא גַּם הָעֵדֶן שְׂבָאָרִין, בּוֹ עָשָׂה
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדוּרִים עֲלִיּוֹנִים
נְכַבְּדִים, כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הָיָה וְכֵן שֶׁהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן,
וְהִיכָלוֹת בְּשְׁנֵי גִּוְנִים שְׂאִין לָהֶם חֲשֻׁבּוֹן, וְאֵילָנוֹת
וְעֲשָׂבִים וְרִיחֹת שְׁעוּלִים בְּכָל יוֹם. וּבְמָקוֹם הַזֶּה
שׁוֹרָה אוֹתוֹ שְׁנִקְרָאת הַרוּחַ שֶׁל אוֹתָם הַצְּדִיקִים,
וְהַמְדוּר שֶׁל אוֹתָהּ רוּחַ שְׂבּוֹ שׁוֹרָה, וְכָל רוּחַ וְרוּחַ
מִתְלַבֶּשֶׁת בְּלְבוּשׁ נְכַבֵּד כְּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְכֵן
שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיּוֹן.

הַמְדוּר הַשְּׁלִישִׁי, אוֹתוֹ מְדוּר קָדוֹשׁ עֲלִיּוֹן שְׁנִקְרָא
צְרוּר הַחַיִּים, שֶׁשָּׁם מִתְעַדְנֶת אוֹתָהּ בְּרָנָה
עֲלִיּוֹנָה קָדוֹשָׁה שְׁנִקְרָאת נְשֻׁמָּה, וְזוֹ דְבִקָּה לְהַתְעַנֵּג
בְּעֵנֵי הָעֲלִיּוֹן. עֲלֶיהָ כָּתוּב, (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל
ה' וְהִרְבַּבְתִּיהָ וְגו'.

וְלְמִדְנֹה, בְּשָׁעָה שֶׁצָּרִיךְ הָעוֹלָם רַחֲמִים וְאוֹתָם
צְדִיקִים וְכֹאִים, אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ שְׁנִמְצָאת
בְּעוֹלָם לְהִגֵּן עַל הָעוֹלָם, הַנֶּפֶשׁ עוֹלָה וְהוֹלֶכֶת
וּמְשׁוּמָּטָת בְּעוֹלָם וּמוֹדִיעָה לָרוּחַ, וְהָרוּחַ עוֹלָה

וּמִתְעַטְּרֵת וּמוֹדִיעָה לְנִשְׁמָה, וְהַנְּשָׁמָה לְקָדוֹשׁ
 בָּרוּךְ הוּא, וְאִזְ חָס הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הָעוֹלָם.
 אִזְ יוֹרֶדֶת מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, וְהַנְּשָׁמָה מוֹדִיעָה לָרוּחַ,
 וְהָרוּחַ מוֹדִיעָה לְנִפְשׁ.

וּבְכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת וְרֵאשׁ חֹדֶשׁ, בְּכֹל מִתְחַבְּרוֹת
 וּמִתְעַטְּרוֹת בְּאַחַד, עַד שְׁמוֹדֵינֹת לְבֹא
 לְהַשְׁתַּחֲוֹת לַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן. וְאַחַר כֵּךְ חוֹזְרוֹת
 לְמַקְוָמוֹן. וְהוּ שַׁבְּתוֹב (שם טו) וְהָיָה מִיְדֵי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ
 וּמִיְדֵי שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ יֵבֵא כָּל בֶּשֶׂר וְגו'.

וּבְשַׁעָה שְׁהָעוֹלָם צָרִיךְ רַחֲמִים, וְתַחֲיִים הוֹלְכִים
 וּמוֹדִיעִים לְנִפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים וּבּוֹכִים עַל
 קִבְרֵיהֶם, אֹתָם שְׂרָאוּיִים לְהוֹדִיעַ לָהֶם. מָה
 הַטַּעַם? כִּי שָׂמִים רְצוֹנָם לְהַדְבִּק נִפְשׁ בְּנִפְשׁ, ^{(דף עא}
^{ע"א)} אִזְ מְעוֹרְרִים אֶת נִפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים, וּמִתְכַּנְּסִים
 וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים לִישְׁנֵי חֶבְרוֹן, וּמוֹדִיעִים לָהֶם
 אֶת צַעַר הָעוֹלָם. וְכֹלָם נִכְנְסִים לְאוֹתוֹ פֶּתַח מִן
 הָעֶדֶן וּמוֹדִיעִים לָרוּחַ. וְאוֹתָן רוּחוֹת שְׁמִתְעַטְּרוֹת
 בְּגִן עֶדֶן, הוֹלְכִים בִּינֵיהֶן מְלֹאכִים עֲלִיּוֹנִים, וְכֹלָם

מוֹדִיעִים לְנִשְׁמָה. וְהַנִּשְׁמָה מוֹדִיעָה לְקַבְ"ה, וְכֵלָם
מִבְּקָשִׁים רַחֲמִים עַל הַחַיִּים, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָם
עַל הָעוֹלָם בְּעִבּוּרָם. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֵמָה, וְשִׁבַּח
אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שְׁכָבָר מֵתוֹ וְגו'.

אָמַר רַבִּי תִיבָא, תִּמְהַנִּי אִם יֵשׁ מִי שִׁיּוּדַע לְהוֹדִיעַ
לַמֵּתִים פָּרֵט לָנוּ. אָמַר רַבִּי אַבְא, הַצַּעַר
מוֹדִיעַ לָהֶם, הַתּוֹרָה מוֹדִיעָה לָהֶם. שְׁתַּרְי בְּשָׁעָה
שֶׁאֵין מִי שְׁמֹכִיר אֶת זֶה, מוֹצִיאִים אֶת הַתּוֹרָה
סְמוּךְ לְקַבְרֵיהֶם, וְהֵם מְתַעוֹרְרִים עַל הַתּוֹרָה עַל מָה
נִגְלְתָה לְאוֹתוֹ מְקוֹם, וְאִזּוּ דוֹמָה מוֹדִיעַ לָהֶם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהֵם יוֹדְעִים שְׁתַּרְי הָעוֹלָם בַּצַּעַר,
וְהַחַיִּים לֹא רְאוּיִים וְלֹא יוֹדְעִים לְהוֹדִיעַ
לָהֶם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כֵּלָם צוֹזְחִים עַל שְׁהַתּוֹרָה
נִקְלְתָה וְנִגְלְתָה לְאוֹתוֹ מְקוֹם. אִם כֵּן אָדָם שָׂבִים
וּבּוֹכִים כָּלֵב שָׁלֵם וְשָׂבִים לִפְנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
אִזּוּ כֵּלָם מְתַכַּנְסִים וּמִבְּקָשִׁים רַחֲמִים וּמוֹדִיעִים
לְאוֹתָם יְשִׁנֵי חֲבֵרוֹן, וְנִכְנְסִים וּמוֹדִיעִים לְרוּחַ שְׁבִנָּן
עֲדוֹן, כִּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ.

וְאִם הֵם לֹא שָׁבִים בְּלֵב שָׁלֵם לְבַקֵּשׁ וְלִכְבוֹת עַל
 צַעַר הָעוֹלָם - אֹי לָהֶם! שְׂכָלָם מִתְּפַנְנִים
 לָרִיק וְאוֹמְרִים: מִי גָרַם לְתוֹרָה הַקְדוּשָׁה לְגִלוֹת
 עַל יְדֵיהֶם בְּלִי תְּשׁוּבָה? וְכֹלָם פְּאִים לְחִידָשׁ (לְהוֹפִיר)
 חֲטָאֵיהֶם. מִשׁוּם כֶּךָ אֵל יִלְכוּ לְשֵׁם בְּלִי תְּשׁוּבָה
 וּבְלִי תַעֲנִית לְבַקֵּשׁ בַּקְּשָׁה לְפָנֵיהֶם. רַבִּי אָבָא
 אָמַר, (הַבֵּל עַל שְׁלֵשׁ) בְּלִי שְׁלֵשׁ תַעֲנִיּוֹת. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
 אֲפִלוּ אַחַת וּבְאוֹתוֹ יוֹם, וּבְלֵב־דָּבָר שֶׁהָעוֹלָם יֵשֵׁב
 בְּצַעַר יְתֵר, אִזּוּ בְּכֹל מְזוֹדוּגִים לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל
 הָעוֹלָם.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי יְחֻזְדָּה, יוֹם אֶחָד הָיוּ הוֹלְכִים
 רַבִּי חֻזְקִיָּה וְרַבִּי יִיסָא בְּדֶרֶךְ. פָּגְעוּ בְּגוֹשׁ
 חָלָב, וְהָיָה חֲרָב. יָשְׁבוּ סָמוּךְ לְבֵית הַקְּבָרוֹת, וּבִידֵי
 רַבִּי יִיסָא הָיָה מִקַּל (קָשֶׁר) שָׁל סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁנִּקְרַע.
 בְּעוֹד שֶׁיָּשְׁבוּ, רָעַשׁ קֶבֶר אֶחָד לְפָנֵיהֶם וְצָוַח: אֹי
 אֹי! שְׁתַּרְי הָעוֹלָם מְצוּי בְּצַעַר. תַּרְי הַתּוֹרָה נִלְתָּה
 לְבָאֵן, אוֹ שְׁתַּחֲיִים בָּאוּ לְצַחֵק עָלֵינוּ וְלִבֵּישׁ אוֹתָנוּ
 בְּבוֹשָׁה בְּתוֹרָתָם! הוֹדְעוּעוּ רַבִּי חֻזְקִיָּה וְרַבִּי יִיסָא.

אָמַר רַבִּי תְּזַקְּנָה, מִי אַתָּה? אָמַר לוֹ: אֲנִי מֵת,
וְהָרִי הִתְעוֹרְרָתִי לְסֵפֶר הַתּוֹרָה. שְׁפַעַם
אַחַת הָיָה הָעוֹלָם יוֹשֵׁב בְּצַעַר, וּבָאוּ לְכָאן הַחַיִּים
לְעוֹרֵר אוֹתָנוּ עִם סֵפֶר תּוֹרָה, וְאֲנִי וְחֻבְרֵי הַקְּדֻמָּנוּ
אֵל יִשְׁנֵי חֲבֵרוֹן, וּבָשָׂה תְּחַבְּרוּ בְּנֵי עֵדֶן עִם רוּחוֹת
הַצְּדִיקִים, נִמְצָא לְפָנֵיהֶם, שְׂאוֹתוֹ סֵפֶר תּוֹרָה
שֶׁהֵבִיאוּ לְפָנֵינוּ אוֹתָם הַחַיִּים הָיָה פָּסוּל וּמְשֻׁקָּר
בְּשֵׁם הַמַּלְאָךְ, עַל שֶׁנִּמְצְאָה וְא"ו יִתְּרָה בְּאוֹתוֹ פָּסוּק
שָׁל (ויקרא יא) וְשִׁמְעַת שָׁמַע שְׁתֵּי פָּרְסוֹת. וְאָמְרוּ,
שֶׁהוֹאִיל וְשִׁקְרוּ בְּשֵׁם הַמַּלְאָךְ, שְׂלֵא יִשׁוּבוּ אֵלֵיהֶם,
וְדַחוּ אוֹתִי וְאֵת הַחֻבְרִים שְׁלֵי מִבֵּית הַיְּשִׁיבָה.

עַד שֶׁזָּקַן אֶחָד שֶׁתָּיָה בִּינֵיהֶם הֵלֵךְ וְהֵבִיֵא אֶת
סֵפֶרוֹ שָׁל רַב הַמְּנוּנָא סְבָא, וְאָז הִתְעוֹרֵר
רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן, שֶׁתָּיָה קָבוֹר עִמָּנוּ,
וְהֵלֵךְ וּבִקֵּשׁ בְּנֵי עֵדֶן עֲלֵיהֶם, וְנִרְפָּא הָעוֹלָם. וְאָז
הִתִּירוּ לָנוּ, וּמֵאוֹתוֹ יוֹם שֶׁהֵעֵלוּ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר
מִבֵּית הַקְּבָרוֹת הָיָה וְנִתַּן לְאַבְיוֹ, אִין מִי
שֶׁיִּתְעוֹרֵר לְעַמֵּד לְפָנֵי יִשְׁנֵי חֲבֵרוֹן, שְׂאָנוּ פּוֹחֲדִים
מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁדַּחוּ אוֹתִי וְאֵת חֻבְרֵי. וְעַכְשָׁו

באתם אלינו עם ספר תורה עמכם, אמרנו
 שהרי העולם מצוי בצער. ועל כן הודיענו,
 שאמרנו: מי יקדים להודיע לאותם צדיקי אמת
 ישני תברון? נשמט רבי ייסא עם אותו חלק
 של ספר תורה. אמר רבי חזקיה, חס ושלום
 אין העולם בצער, ואנו לא באנו לכך.

קמו רבי חזקיה ורבי ייסא והלכו. אמרו, ודאי
 בשעה שצדיקים לא נמצאים בעולם,
 העולם אינו מתקיים אלא בשביל המתים. אמר
 רבי ייסא, בשעה שהעולם צריך את המטר, למה
 הולכים אצל המתים, והרי פתוב (דף ע"ב) (דברים יח)
 ודרש אל המתים, ואסור? אמר לו, עד כאן לא
 ראית כגף צפור העדן. ודרש אל המתים, וזקא
 אל המתים. שהם רשעי העולם שהם מעמים
 עובדי עבודה זרה שנמצאים תמיד עם המתים.
 אבל ישראל, שהם צדיקי אמת, עליהם קרא
 שלמה, (קהלת ד) ושבת אני את המתים שכתב מתו,
 בזמן אחר ולא עכשו. שכתב מתו, ועכשו הם
 חיים.

ועוד, ששאר העמים, כשהם באים למתייהם, הם באים עם כשפים לעורר עליהם מינים רעים. וכשישראל באים למתייהם, באים בכמה תשובה לפני הקדוש ברוך הוא, כשברון לב ובתענית כנגדו, והכל כדי שנשמות הקדושים יבקשו רחמים לפני הקדוש ברוך הוא עליהם, והקדוש ברוך הוא חס על העולם בעבורם.

ועל זה שנינו, צדיק, אף על גב שנפטר מהעולם תוה, לא מסתלק ולא נאבד מכל העולמות, שהרי בכל העולמות הוא נמצא יותר מבחיינו, שבחיינו נמצא בעולם תוה בלבדו, ואחר כך נמצא בשלשה עולמות ומזמן אליהם, שכתוב (שיר א) עלמות אהבוך, אל תקרי עלמות אלא עולמות. אשרי חלקם.

למדנו, כתוב (שמואל א-א כה) והיתה נפש אדני צרוּרה בצרור החיים. והיתה נפש אדני?! נשמת אדני תיה צריך להיות! אלא כמו שאמרנו, שאשרי חלקם של הצדיקים שהכל נקשר זה עם

וְהוּא, נֶפֶשׁ בְּרוּחַ, וְרוּחַ בְּנִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה בְּקָרוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. נִמְצָא שֶׁהַנֶּפֶשׁ צְרוּרָה בְּצִרּוֹר הַחַיִּים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה שֶׁאָמְרוּ הַחֲבֵרִים, גָּלוּתוֹ שֶׁל
סֵפֶר תּוֹרָה אֶפְלוּ מִבֵּית פְּנִסֶת לְבַיִת פְּנִסֶת
אַחַר אָסוּר, וְכָל שֶׁכֵּן לְרַחוּב. לָמָּה לְרַחוּב? אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרָנוּ, כִּדְרֵי שְׂתֵי עוֹזְרוֹ עָלֵינוּ
וַיִּבְקְשׂוּ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי אַבְאֵי,
כְּשֶׁשְׂכִינָה גָּלְתָה כֶּךָ גַּם מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, עַד
שֶׁאָמְרָה (ירמיה ט) מִי יִתְּנֵנִי בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים
וְגו', אֵף כָּאֵן בְּרֵאשׁוֹנָה מִבֵּית פְּנִסֶת לְבַיִת פְּנִסֶת,
אַחַר כֶּךָ לְרַחוּב, אַחַר כֶּךָ בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּנִי כָּבֵל פּוֹחֲדִים וְלֹא מַעֲבִירִים
אֶפְלוּ מִבֵּית פְּנִסֶת לְבַיִת פְּנִסֶת, כָּל שֶׁכֵּן זֶה.

לְמַדְּנוּ, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לַחֲבֵרִים, בְּיָמַי לֹא
יִצְטָרְכוּ בְּנֵי הָעוֹלָם אֶת זֶה. אָמַר לוֹ רַבִּי
יוֹסֵי הַצְּדִיקִים מְגַנְיִים עַל הָעוֹלָם בְּחַיֵּיהֶם,
וּבְמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶם. זֶהוּ שֶׁכֶּתוּב (ישעיה לו)
וַנִּגְזַרְתִּי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעַנִי וְלְמַעַן דָּוִד

עבדי. ואלו בתייו לא כתוב. אמר רבי יהודה, מה שונה כאן שכתוב למעני ולמען דוד עבדי, ששקול זה לזה? אלא משום שדוד זכה להקשר למרכבה הקדושה של האבות, ומשום כך הכל אחד. ברוב הוא לעולם ולעולמי עולמים.

במעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו. רבי יצחק פתח, (תהלים קב) לספר בציון שם ה' ותהללתו בירושלם. שם שנינו, השם הקדוש נסתר ונגלה. והתורה, שהיא השם הקדוש העליון, נסתרת ונגלית. וכל פסוק שבתורה, וכל פרשה של התורה, נסתר ונגלה.

שלמדנו, אמר רבי יהודה, מחצפתה של צדיקה אחת יצאו כמה טובות לעולם, ומי היא? תמר, שכתוב (בראשית לח) ותישב בפתח עינים. אמר רבי אבא, פרשה זו מוכיחה שהתורה נסתרת ונגלית. והרי הסתבלתי בכל התורה ולא מצאתי מקום שנקרא פתח עינים, אלא הכל נסתר, וסוד הסודות הוא.

וְלַמְדָּנוּ, מָה רְאִיתָה הַצְּדָקָת הַזֶּה לַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה?
 אֵלֶּיךָ הַפִּירָה בְּבֵית חָמִיךָ אֶת הַרְכִּי
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵיךְ מִנְהִיג אֶת הָעוֹלָם עִם בְּנֵי
 הָאָדָם. וּמִשׁוֹם שֶׁהִיא הַפִּירָה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הַקִּים אֶת הַדְּבָר עַל יְדֵהָ. וְזֶה הוּלֵךְ כְּמוֹ שֶׁשָּׂנִינּוּ,
 מְזַמְּנֵת הִיתָה בֵּת שְׁבַע מִשְׁשָׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית לְהִיּוֹת
 אִמּוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ. אֵף כֵּן מְזַמְּנֵת הִיתָה תְּמִיד
 לְכָךְ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם.

וְתֵשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם. מִי זֶה פֶּתַח עֵינַיִם? כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמָר, וְהוּא יֵשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל. וְכָתוּב
 (שְׁמוֹת יב) וּפָסַח ה' עַל הַפֶּתַח. וְכָתוּב (תְּהִלִּים קיח)
 פֶּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק וְגו'. עֵינַיִם - שֶׁכָּל עֵינַי
 הָעוֹלָם ^(דף עב ע"א) מְצַפִּים לְפֶתַח הַזֶּה. אֲשֶׁר עַל יְדֵךְ
 תִּמְנְנֵתָ, מַה זֶה תִּמְנְנֵתָ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר (בְּמִדְבָר יב)
 וְתִמְנְנֵת ה' יָבִיט. וְכָךְ בְּאַרְנֹנוּ, תְּמִיד הַקִּימָה
 הַדְּבָר לְמַטָּה, וְהַפְּרִיחָה פְּרָחִים וְנִצְנְצָה עֲנָפִים
 בְּסוּד הָאִמּוֹנָה.

וַיְהוֹדָה עַד רָד עִם אֵל וְעִם קְדוֹשִׁים נְאֻמָּן (הושע יב). וַיִּרְאֶה יְהוָה וַיַּחֲשָׁבָה לְזוֹנָה וְגו'.

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ל) בֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֲפֶת. כִּי כִסְתָה פָנֶיהָ, וּבִאֲרָנוּ כִּי כִסְתָה פָנֶיהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֲכַלָּה וּמַחֲתָה פִּיהָ, שְׂרָפָה אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁלְהִבוֹתֶיהָ, וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אֲזוֹן. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי כִסְתָה פָנֶיהָ, וְאִין מִי שִׁיּוּדַע דְּרָכֶיהָ לְהַנְצִיל מִמֶּנָּה. וַיֵּט אֵלֶיהָ אֵל הַדֶּרֶךְ, אֵל הַדֶּרֶךְ מִמָּוֶשׁ, לְחַבֵּר לָבֵן בְּאָדָם. וַיֹּאמֶר הָבָה נָא אָבוֹא אֵלֶיךָ וְגו', הֲרִי בִּאֲרָנוּ הָבָה בְּכָל מְקוֹם.

כִּי לֹא יָדַע כִּי כִלְתּוֹ הִיא. כִּי כִלְתּוֹ הִיא שֶׁל הָעוֹלָם, מְתַרְגְּמִים: אֲשֶׁר הַשְּׂמֵדַת הָעוֹלָם הִיא. מָה הַטַּעַם לֹא יָדַע? מִשּׁוּם שֶׁהֵאִירוּ פָנֶיהָ לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, וְהוֹדֵמָנָה לְבִשָּׁם וּלְרַחֵם עַל הָעוֹלָם. כִּי כִלְתּוֹ הִיא - זוֹ כִּלְתָה מִמָּוֶשׁ, שְׂפָתוֹב (שיר ד) אֶתִּי מִלְּבָנוֹן כִּלְתָה.

וַתֹּאמֶר מָה תִּפְתֵּן לִי כִּי תָבוֹא אֵלַי. עֲכָשׁוּ הַכִּלְתָה צְרִיכָה תְּכַשִּׁיטֶיהָ. וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח

גְּדִי עֵזִים מִן הַצֵּאֵן. לְמַלְךְ שְׁהִיָּה לוֹ בֵּין מַשְׁפָּחָה
 אַחַת שְׁהֲלֵךְ בְּהִיכָל, רָצָה הַמֶּלֶךְ לְשֵׂאת גְּבִירָה
 עֲלִיוֹנָה וְלְהַכְנִיסָה לְהִיכָלוֹ. אָמְרָה: מִי נָתַן אֶת זֶה
 בְּתוֹךְ הַיִּכָּל הַמֶּלֶךְ? (מִי נָתַן אֶת זֶה בְּהִיכָל הַמֶּלֶךְ? אָמַר הַמֶּלֶךְ:)
 אָמַר: מִכָּאן וְהִלָּאָה אֲשַׁלַּח וְאֶגְרֵשׁ אֶת בֵּין הַשְּׁפָחָה
 מִהִיכָלִי.

כֶּךָ גַּם כָּאן, אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי עֵזִים מִן הַצֵּאֵן.
 וְהָרִי בְּאֶרְצוֹ כֹּלָא תְּבַשֵּׁל גְּדִי. וְכָל אוֹתָם
 שְׂפָצֵד בְּכוֹר הַכְּהֻמָּה הֵם כָּאן. וְעַל כֵּן לֹא כָּתוּב
 אָנֹכִי אֶתֶן, אֶלָּא אָנֹכִי אֲשַׁלַּח, אֶגְרֵשׁ וְאֲשַׁלַּח
 אוֹתוֹ שְׁלֵא יִמְצֵא בְּהִיכָלִי.

וְתֵאמֶר אִם תִּתֵּן עֲרֻבוֹן עַד שְׁלֻחָה. אֵלֹהִים הֵם סִימְנֵי
 הַגְּבִירָה שֶׁתִּתְּבָרַךְ מִהַמֶּלֶךְ בְּזוֹנוֹנָה.
 וַיֹּאמֶר מָה הָעֲרֻבוֹן אֲשֶׁר אֶתֶן לָהּ, וְתֵאמֶר חֲתָמָה
 וּפְתִילָה וּמִטָּה. אֵלֹהִים הֵם (צִדְדִי) הַקְּשָׁרִים הָעֲלִיוֹנִים,
 תְּכֵשִׁיטֶיהָ שֶׁל הַכֶּלֶה מִתְּבָרְכִים מִשְׁלֶשֶׁת אֱלֹהִים,
 נִצַּח הוֹד יְסוֹד, וְהַכֶּל נִמְצֵא בְּשֶׁלֶשֶׁת אֱלֹהִים, וְהַכֶּלֶה

(מנצח חוד יסוד) מתברכת מכאן. מייד - ויתן לה ויבא אליה ותהר לו.

ויהי כמשלש חדשים. מה זה משלש חדשים? אחר שישלשו החדשים, והרי שלשה חדשים בארנו. וכאן כמשלש חדשים, שהתחיל החדש הרביעי לעורר דינים בעולם מחטאי בני אדם, והיא יונקת מצד האחר. אז - ויגד ליהודה לאמר ונתה תמר בלתי. הרי בלה בצד האחר נמצאת. מה פתוב? הוציאותה, כמו שפתוב, (איכה ב) השליך משמים ארץ תפארת ישראל. ותשרף, בשלהבת הצהרים בגלות.

מה פתוב? היא מוצאת, להמשך לגלות. והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו. לא פתוב לאיש אשר אלה מפני, אלא לאיש אשר אלה לו. שאלו הסימנים הללו המצויים, אנכי הרה. מייד - ויבר יהודה ויאמר צדקה מפני. צדקה ודאי, והשם גורם. מה גרם לה? השם הנה. תור ואמר, מפני, שפתוב כי צדיק ה' צדקות אהב

יֵשֶׁר יַחֲזוּ פָּנֵינוּ. צְדָקָה - צְדָק ה', שְׂמֵמְנֵי נְמִלָּה
 אֵת הַשֵּׁם הַזֶּה. מִמְּנֵי יִרְשָׁה, מִמְּנֵי נִמְצְאָת.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מָה הַטַּעַם פְּתוּב חַמִּיּה בְּמָקוֹם
 אַחֵר, וַיִּתְּנָה בְּמָקוֹם אַחֵר? אָמַר לוֹ, הַכֹּל
 נִקְשָׁר זֶה עִם זֶה. חַמִּיּה תְּלוּי בְּמָקוֹם עֲלִיּוֹן.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת בְּאֶרְצוֹ בְּסוּד עֲלִיּוֹן
 בְּכַמָּה גּוֹנִים. בְּשֵׁית־בּוֹנֵנוּ בְּדִבְרִים, מִמְּנָה
 יִשְׁמְעוּ הַסּוּדוֹת שֶׁל דְּרָבֵי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא וְדִינֵיו
 בְּכֹל מָקוֹם. וְהוּא יִדְעָה וְהַקְּדִימָה עֲצֻמָּה לְדַבֵּר
 הַזֶּה, לְהַשְׁלִים אֵת דְּרָבֵי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא בְּרִי
 שֵׁיִצְאוּ מִמְּנָה מְלָכִים שְׁלִיטִים, שְׂעֵתִידִים לְשִׁלְטָה עַל
 הָעוֹלָם. וְרוּת עֲשֶׂתָה בְּגוֹן זֶה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, פְּרָשָׁה זוֹ נִקְשְׁרָה בְּסוּד חֲכָמַת
 הַתּוֹרָה, וְהַכֹּל נִסְתָּר וְנִגְלָה. וְכֹל הַתּוֹרָה
 מְצוּיָה בְּגוֹן זֶה, וְאִין לָךְ דְּבָר בַּתּוֹרָה שְׁלֵא רְשׁוּם
 בּוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ הָעֲלִיּוֹן שְׁנִסְתָּר וְנִגְלָה. (דף עב ע"ב)

מִשׁוּם כִּךְ הַנִּסְתָּרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, קְדוּשִׁים עֲלִיּוֹנִים
 יוֹרְשִׁים אוֹתָם, וְנִגְלִית לְשָׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם. כְּמוֹ כֵּן

בְּתוֹב, (תהלים קב) לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם ה' וּתְהַלְלֵהוּ
 בִּירוּשָׁלַם. שְׁתִּירֵי בְּצִיּוֹן בַּמִּקְדָּשׁ מִתֵּר לְהַזְכִּיר אֶת
 הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ כְּרָאוּי, וּבַחוּץ בְּכַנּוּיָו. וְלִכְּן הַכֹּל
 נִסְתָּר וְנִגְלָה. לְמִדְּנוּ, כָּל מִי שֶׁנִּזְרַע אֹת אַחַת
 מִהַתּוֹרָה אוֹ מוֹסֵף אֹת אַחַת לַתּוֹרָה, כְּמִי
 שֶׁמִּשְׁקַר בַּשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיזוֹן שֶׁל הַמְּלֹךְ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַעֲשֵׂה שֶׁל מִצְרַיִם שְׁעוֹזְבִים
 לְשַׁפְּחָה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. מַעֲשֵׂה שֶׁל כְּנַעַן
 שְׁעוֹזְבִים לְאוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא (שמות יב) שְׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית
 הַבּוֹר. וְעַל זֶה כְּתוּב, (בראשית ט) אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד
 עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחֵיו. מִשּׁוֹם כֶּף כָּל מִכְּתִיבִים
 (מְבָרְכִים) (מְבֹרָכִים) בְּדַבָּרִים קְדוּשִׁים, וְעוֹשִׂים מַעֲשִׂים
 (עֲרִיזוֹת) בְּכֹל. מִשּׁוֹם כֶּף, כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר
 יִשְׁבָּתָם כָּה וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שְׁעוֹשִׂים דִּינִים
 (מִינִים) רָעִים לְשֵׁלֵט (לְטַמָּא) עַל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 וְלֹא תִטְמָא אֶת אֲדָמְתָךְ. וְכְתוּב וַתִּטְמָא הָאָרֶץ.

כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'. רַבִּי חֲנִיָּא פָתַח, (איוב
 לח) לְאַחֵז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וְגו'. לְמִדְּנוּ,

עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְטַהֵר אֶת אֶרְצוֹ מִכָּל
 טִמְאַת הָעַמִּים עוֹבְרֵי עֲבוּדָה זָרָה שְׁטַמְאֵנוּ אוֹתָהּ,
 כְּמִי שְׂאוּחֹזוּ בְּטִלְיָתוֹ וּמִנְעָר אֶת הַטַּנְפֹּת מִמֶּנָּה.
 וְכָל אוֹתָם שְׁנַקְּרוּ בְּאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, לְזֹרֵק אוֹתָם
 הַחוּצָה, וּלְטַהֵר אֶת הָאֶרֶץ מִהַצַּד הַאֲחֵר (קְדוֹשׁ אַחֵר),
 כְּבִיכּוֹל שְׁתִּיתָה מְזִינָה אֶת שְׂאֵר גְּדוּלֵי הָעַמִּים
 וּלְקַבֵּל אֶת טִמְאַתָּם וּלְהַנְהִיגָם, וְעֲתִיד לְטַהֵר אוֹתָהּ
 וּלְהַעֲבִירָם הַחוּצָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה מְטַהֵר אֶת (תְּרֵי) שׁוּקֵי טְבַרְיָה, וְכָל
 שְׁתֵּיהֶם שָׁם מֵת, הָיָה מַעֲלָה אוֹתוֹ וּמְטַהֵר אֶת
 הָאֶרֶץ. לְמַדְנֵנוּ, כְּתוּב וּפְתֹאֵנוּ וּפְתִימָאנוּ אֶת אֶרְצֵי
 וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שְׁזוּכָה
 בְּחַיָּיו לְהַשְׁרוֹת מְדוּרוֹ בְּאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה. שְׁכָל מִי
 שְׁזוּכָה לָהּ, זוּכָה לְהַשְׁפִּיעַ מַטַּל הַשָּׁמַיִם שְׁלֹמַעֲלָה
 שְׁיִוָּרַד עַל הָאֶרֶץ. וְכָל מִי שְׁזוּכָה לְהַקְשֵׁר בְּחַיָּיו
 בְּאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת, זוּכָה לְהַקְשֵׁר אַחֵר כֶּךָ לְאֶרֶץ
 הַקְּדוֹשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה.

וְכָל מִי שֶׁלֹּא זֹכֶה בְּחַיָּיו, וּמְבִיאִים אוֹתוֹ לְהַקְבֵּר
 שָׁם, עָלָיו כָּתוּב וְנַחֲלָתִי שְׁמַתָּם לְתוֹעֵבָה.
 רוּחוֹ יֵצֵא בְּרֵשׁוֹת נְבִרְיָה אַחֲרָת, וְגוֹפוֹ בָּא תַּחַת
 רֵשׁוֹת הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה בְּבִיכּוּל, עֹשֶׂה קִדְשׁ חֵל,
 וְחֵל קִדְשׁ. וְכָל מִי שֶׁזֹּכֶה לְהוֹצִיא נְשַׁמְתּוֹ בְּאָרֶץ
 הַקְדוּשָׁה, מֵת־כַּפָּרִים חֲמָאָיו, וְזֹכֶה לְהַקְשֵׁר תַּחַת
 בְּנֵי הַשְּׂכִינָה, שְׁכַת־טוֹב (דברים לב) וְכִפֵּר אֲדַמְתּוֹ עִמּוֹ.
 וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אִם זֹכֶה בְּחַיָּיו, זֹכֶה לְמִשְׁךְ עָלָיו
 רוּחַ קִדְשָׁה תָּמִיד, וְכָל מִי שֶׁיּוֹשֵׁב בְּרֵשׁוֹת אַחֲרָת,
 נִמְשַׁכֵּת עָלָיו רוּחַ אַחֲרָת נְבִרְיָה.

לְמַדְנֹו, כְּשֶׁעָלָה רַב הַמְנוּנָא סְבָא לְשָׁם, הָיוּ עִמּוֹ
 שְׁנַיִם עֲשָׂר בְּנֵי הַיְשִׁיבָה שְׁלוֹו. אָמַר לָהֶם,
 אִם אֲנִי הוֹלֵךְ לְדֶרֶךְ חַיִּי, לֹא עַל שְׁלִי אֲנִי עוֹשֶׂה,
 אֲלֵא בְּדִי לְהַשִּׁיב הַפְּקֻדוֹן לְבָעֲלָיו. שְׁנֵינּוּ, כָּל
 אוֹתָם שֶׁלֹּא זָכוּ לָזֶה בְּחַיֵּיהֶם, הֵם מְשִׁיבִים אֶת
 הַפְּקֻדוֹן רַבּוֹנָם לְאַחַר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשּׁוֹם כָּה, כָּל מִי שֶׁמְעַבִּיר
 מֵאוֹתָם מִיָּנִים רָעִים אוֹ רֵשׁוֹת אַחֲרָת

לְאָרֶץ, הָאָרֶץ נִטְמָאת. אֹי לְאוֹתוֹ הָאִישׁ! אֹי לְנַפְשׁוֹ! שְׁהִרֵי הָאָרֶץ הִקְדוּשָׁה לֹא תִקְבַּל אוֹתוֹ אַחַר כָּף, עָלְיוֹ כָּתוּב (תהלים קד) יִתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ - בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. וְדַשְׁעִים עוֹד אֵינָם - בְּתַחֲיַת הַמֵּתִים. אֹי - בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֵת ה' הַלְלוּיָהּ.

אֵת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֵת חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ לְלֶכֶת בָּהֶם וְגו'. רַבִּי אַבְנָא אָמַר, אֲשֶׁרֵי חֲלָקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָּהֶם מִכָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וּבִשְׂבִיל אַהֲבָתוֹ עֲלִיהֶם נָתַן לָהֶם הַנְּהַגוֹת אִמְתָּ, נִטַּע בָּהֶם אֵת עֵץ הַחַיִּים וְהַשָּׂרָה שְׂכִינָתוֹ בֵּינֵיהֶם. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל רְשׁוּמִים בְּרָשָׁם קְדוּשׁ בְּבִשְׂרָם, וְנוֹדְעִים שָׂחָם שְׁלוֹ, [נוֹדְעִים] מִבְּנֵי הַיִּבְלָו.

וּמִשּׁוֹם כָּף, כָּל אוֹתָם שְׁלֹא רְשׁוּמִים בְּרָשָׁם הִקְדוּשׁ (דף עג ע"א) בְּבִשְׂרָם, הֵם אֵינָם שְׁלוֹ, וְנוֹדְעִים שְׁכָלָם מִצַּד הַטְּמֵאָה הֵם בָּאִים, וְאִסּוּר לְהִתְחַבֵּר עִמָּהֶם וּלְדַבֵּר עִמָּם בְּדַבְרֵי הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ

הוא, ואסור להודיעם דברי תורה, כי התורה בלה
 שמו של הקדוש ברוך הוא, וכל אות של התורה
 נקשרת לשם הקדוש. וכל מי שלא רשום ברשם
 הקדוש בבשרו, אסור להודיעו דבר תורה, וכל
 שכן להתעסק (להסתכל) עמו.

רבי שמעון פתח, (שמות יב) זאת חקת הפסח
 כל בן נכר לא יאכל בו, וכתוב וכל
 עבד איש וגו', וכתוב תושב ושכיר לא יאכל
 בו. ומה פסח שהוא פשר למאכל, על שנרמז
 בדבר קדוש אסור לכל אלה לאכל בו ולתת
 להם לאכל עד שימולו - התורה שהיא קדש
 קדשים (של קדשים), השם העליון של הקדוש
 ברוך הוא, על אחת כמה וכמה.

רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו. אמר לו,
 חרי שנינו שאסור ללמד תורה לעובדי
 כוכבים ומזלות, ויפה העירו החברים מנבל,
 שכתוב לא עשה בן לכל גוי. אבל פיון שאמר
 מגיד דבריו ליעקב, למה חקיו ומשפטיו לישראל?

אמר לו, אלעזר, בא ראה, אשריהם ישראל
 שהחלק העליון הקדוש הזה נטע בהם הקדוש
 ברוך הוא, שכתוב כי לקח טוב נתתי לכם, לכם
 ולא לעמים עובדי עבודה זרה.

ומשום שהיא גנוזה עליונה נכבדה, שמו ממש,
 התורה בלה נסתר ונגלה בסוד של שמו,
 ועל כן ישראל הם בשתי דרגות, נסתר ונגלה.
 ששנינו, שלש דרגות הן שנקשרות זו בזו: הקדוש
 ברוך הוא, תורה וישראל. וכל אחת דרגה על
 דרגה, נסתר ונגלה. הקדוש ברוך הוא דרגה על
 דרגה, נסתר ונגלה. התורה גם כן נסתר ונגלה.
 ישראל גם כן דרגה על דרגה. והו שכתוב (תהלים
 קמז) מגיד דבריו ליעקב תקיו ומשפטיו לישראל.
 שתי דרגות הן - יעקב וישראל, אחד גלוי ואחד
 נסתר.

מה זה אומר? אלא כל מי שנמול ונרשם בשם
 (ברשם) הקדוש, נותנים לו באותם דברים
 שהתגלו בתורה, כלומר, מודיעים לו בראשי

אֹתֵינוּת וּבְרָאִשׁי פְּרָקִים, נוֹתְנִים עָלָיו חֲמֻרָה שֶׁל
 מַצּוֹת הַתּוֹרָה, וְלֹא יוֹתֵר, עַד שִׁיתַּעֲלֶה לְדַרְגָּה
 אַחֲרָת. זֶהוּ שְׁכַתּוּב מִגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב (לְיַעֲקֹב יָפֵת).
 אֲבָל חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּדַרְגָּה יוֹתֵר
 עֲלֵיוֹנָה, וְכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית ל"ב) לֹא יִקְרָא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב
 וְגו'. חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, אֵלּוּ סוּדוֹת הַתּוֹרָה
 וְחֲנֻקָּהוֹת הַתּוֹרָה וְסִתְרֵי תּוֹרָה, שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ
 לְגַלוֹת אֵלֶּה לְמִי שֶׁהוּא בְּדַרְגָּה יוֹתֵר עֲלֵיוֹנָה
 בְּרֵאשִׁית.

וְמָה לְיִשְׂרָאֵל כְּזֶה, לְעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת זָרָה עַל
 אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְכָל מִי שֶׁלֹּא נִמּוֹל
 וְנוֹתְנִים לוֹ אֲפִלּוּ אוֹת קִטְנָה שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּאֵלּוּ
 הַחֲרִיב עוֹלָם וּמִשְׁקַר בְּשִׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שֶׁחֶכֶל תְּלוּי כְּזֶה, וְזֶה כְּזֶה נִקְשָׁר, שְׁכַתּוּב (יִרְמִיָּה ל"ג)
 אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא
 שָׁמַתִּי.

בֵּן רֵאָה, כְּתוּב וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִלְּשָׁה
 לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁם,

אֲבָל לְשָׂאֵר הָעַמִּים לֹא שָׁם. מִשּׁוּם כֶּךָ דְּבַר אֵל
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (ויקרא ב) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמְרוּ. וְכֵן
 כָּל־ם. יְנוּחוּ אַבּוֹת הָעוֹלָם, הֵם הַלֵּל וְשִׂמְאֵי, שְׂכָרָה
 אָמְרוּ לְאוֹנְקְלוֹם, וְלֹא הוֹדִיעוּ לוֹ דְּבַר תּוֹרָה עַד
 שְׁנֵמּוֹל.

וּבֵא רֵאֵה, הַדְּבָר הַרְאֵשׁוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁנֵוֹתָנִים
 לְתִינּוֹקוֹת אֶל"ף בִּי"ת, זֶה דְּבַר שְׂאִין בְּנֵי
 הָעוֹלָם יְכוּלִים לְהַשִּׁיג בְּשִׁכְלָם וּלְהַעֲלוֹתוֹ בְּרָצוֹן,
 וְכָל שְׂכֵן לְדְבַר אוֹתוֹ בְּפִיָּהֶם, וְאַפְלוּ מִלְּאֲכִים
 עֲלִיּוֹנִים וְעֲלִיּוֹנֵי הָעֲלִיּוֹנִים אֵין יְכוּלִים לְהַשִּׁיג, כִּי
 הֵם נִסְתָּרוֹת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. וְאַלְף וְאַרְבַּע מֵאוֹת
 וְחֲמִשׁ רֶבֶבּוֹת שֶׁל עוֹלָמוֹת, כָּל־ם תְּלוּוִיִּים בְּקוֹצוֹ שֶׁל
 אֶל"ף, וְשִׁבְעִים וְשָׁנִים שִׁמּוֹת קְדוּשִׁים חֲקוּקִים
 בְּאוֹתֵיזוֹתָיו רְשׁוּמִים, שְׁעָמְדוּ בָּהֶם עֲלִיּוֹנִים
 וְתַחַתּוֹנִים, שְׁמִים וְאַרְיָן, וְכִסּא הַכְּבוֹד שֶׁל הַמְּלָךְ,
 תְּלוּוִיִּים מְצַד אֶחָד לְצַד אֶחָד, שְׁפִשְׁימוֹת הָאֶלְף
 קִיּוּמָם שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְתוֹמְכִים שֶׁל עֲלִיּוֹנִים
 וְתַחַתּוֹנִים בְּסוֹד הַחֲכָמָה.

וְיִשְׁבְּלִים נִסְתָּרִים וְנִהְרֹת עֲמֻקִּים וְעֶשֶׂר אֲמִירוֹת,
כִּלְמֵ יוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ קוֹץ תַּחְתּוֹן שְׁתַּחַת
הָאֵלָה. מִכָּאן וְהִלָּא מִתְחִיל לְהִתְפַּשֵּׁט אֶלֶף
בְּבִי"ת, וְאֵין חֲשֻׁבּוֹן לְחֻכְמָה שְׁנַחֲקָה כָּאן.

משום (דף עג ע"ב) כִּי תַתּוֹרָה הִיא הַקִּיּוּם שֶׁל הַכֹּל
וְאֲמוּנַת הַכֹּל, לְקֶשֶׁר קֶשֶׁר שֶׁל הָאֲמוּנָה זֶה
עִם זֶה כְּרֵאוּי. וּמִי שֶׁנִּמּוֹל, נִקְשָׁר בְּאוֹתוֹ קֶשֶׁר
הָאֲמוּנָה. וּמִי שֶׁלֹּא נִמּוֹל וְלֹא נִקְשָׁר בּוֹ, כְּתוּב בּוֹ
(וַיִּקְרָא כב) וְכֹל זֶר לֹא יֹאכַל קֶדֶשׁ. (שְׁמוֹת יג) וְעַל עֵרֶל
לֹא יֹאכַל בּוֹ. שְׁחֵרֵי הַתְּעוֹרָרָה רוּחַ הַטְּמֵאָה
שְׁמֵצֵדוֹ, וּכְאֵל לְהִתְעַרְבַּ בְּקֶדְשָׁהּ. כְּרוּךְ תִּרְחֹמֶן
שְׁחֵפְרִיד אֶת יִשְׂרָאֵל בְּנֵיו, רְשׁוּמִים בְּרִשְׁם קְדוֹשׁ,
מֵחֵם וּמְזַחֲמָתָם. עֲלֵיהֶם כְּתוּב, (יִרְמִיָּה ב) וְאַנְכִי
נִטְעַתִּיד שׁוּרְק בְּלֶה זֶרַע אֲמֵת. וּמִשׁוּם כֵּן, (מִיכָה ז)
תִּתֵּן אֲמֵת לְיַעֲקֹב, וְלֹא לְאַחֵר. תּוֹרַת אֲמֵת, לְזֶרַע
אֲמֵת. כֵּן רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְשָׁקוֹ עַל יָדוֹ.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, כְּתוּב (שְׁמוּאֵל א יב) כִּי לֹא יִטֹּשׁ ה' אֶת
עַמּוֹ בְּעֵבֹר שְׁמוֹ וְגו'. כִּי לֹא יִטֹּשׁ ה' אֶת

עמו, מה הטעם בעבור שמו הגדול? כי הכל נקשר זה עם זה. וכמה נקשרו ישראל בקדוש ברוך הוא? באותו רשם קדוש שנרשם בבשרם, ומשום כך לא ימשח ה' את עמו. ולמה? בעבור שמו הגדול שנרשם בהם.

למדנו, התורה נקראת ברית, והקדוש ברוך הוא נקרא ברית, והרשם הקדוש הזה נקרא ברית. ולכן הכל נקשר זה עם זה ולא נפרד זה מזה. אמר לו רבי ייסא, תורה וישראל - יפה, אבל הקדוש ברוך הוא מנין לנו שנקרא ברית? אמר לו, שכתוב (תהלים קו) ויזכר להם בריתו, ויהי גודע, ויהי נתפאר.

ואת חקתי תשמרו (ויקרא יח). חקתי - אלו הן הנהגות המלך. משפטי - אלו הן גזרות התורה. רבי יהודה אמר, כל אותן הנהגות שנקראות צדק, נקראו חקתי, והן גזרת המלך. ובכל מקום שנקרא משפט, הן נקראות דינו של המלך, שהוא המלך הקדוש, הקדוש ברוך הוא

הַמֶּלֶךְ שָׁפַל הַשָּׁלוֹם שָׁלוֹ, שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ
 בְּמָקוֹם שֵׁשֶׁנִּי חֲלָקִים אַחֲזִיזִים זֶה עִם זֶה. וְעַל זֶה
 פְּתוּב, (תהלים פט) צָדֵק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסֵאֲדָה, וְהֵם דִּין
 וּדְחָמִים. וּמִשׁוֹם כֶּךָ חֵק וּמִשְׁפָּט. וְעַל זֶה פְּתוּב,
 (שם קמו) תִּקְיֹוּ וּמִשְׁפָּטֵיִי לְיִשְׂרָאֵל. לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא
 לְשָׂר הָעַמִּים.

מַה פְּתוּב אַחֲרָיו? לֹא עֲשֵׂה בֵּן לְכָל גּוֹי. וְשֵׁנִינוּ,
 אֵף עַל גַּב שְׁנַמּוּל וְלֹא עֲשֵׂה אֶת מִצְוֹת
 הַתּוֹרָה, הֵרִי הוּא כְּמוֹ גּוֹי בְּכָל, וְאִסּוּר לְלַמְדוֹ
 דְּבָרֵי תּוֹרָה. וְעַל זֶה שֵׁנִינוּ, (שמות כ) מִזְבַּח אֲבָנִים,
 זֶה מִזְבַּח אֲבָנִים מִמֶּשׁ. וְחֵרִי קָשִׁי הַלֵּב עוֹמֵד
 בְּמָקוֹמוֹ, וְהִזְהָמָה לֹא פָסְקָה מִפָּנָיו.

מִשׁוֹם כֶּךָ לֹא עוֹלָה בְּיָדוֹ אוֹתָהּ מִיָּלָה וְלֹא
 מוֹעִילָה לוֹ. וְעַל זֶה פְּתוּב, כִּי חֲרַבְךָ
 הִנְפַת עֲלֶיךָ וְהִחֲלָלְתָהּ. מִשׁוֹם כֶּךָ, לֹא עֲשֵׂה בֵּן לְכָל
 גּוֹי סֶתֶם. וּמִשְׁפָּטִים בַּל יִדְעוּם, לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
 עוֹלָמִים. דְּבָר אַחֵר (קמז), לֹא נוֹתְנִים לָהֶם כָּל שִׁבּוֹן
 סוּדוֹת תּוֹרָה וְהִנְהָגוֹת הַתּוֹרָה. וּכְתוּב (דברים לב) כִּי

חֶלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבְלֵי נַחֲלָתוֹ, (תהלים קמד) אֲשֶׁר־
הָעַם שָׁפְכָה לוֹ אֲשֶׁר־י הָעַם שָׁה' אֱלֹהָיו.

בְּשָׁנָה, בְּדַרְכֵי הָאֲזָרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים. אַרְבָּעָה
מִפְתָּחוֹת נַעֲשׂוּ לְאַרְבַּעַת צְדֵי הָעוֹלָם,
וּבְזוּיוֹתֵיהֶם נִמְצָאִים אֶחָד לְצַד אַרְבָּעָה, וְאַרְבָּעָה
לְצַד אֶחָד. נִחְקָקִים (נִחְלָקִין) בְּגִזָּן אֶחָד. בְּאֹתוֹ גִּזָּן,
הַיְכָלֶת וְאַרְגָּמָן וְצַבֵּעַ זוּהַר וְלָבָן וְאָדָם. זֶה נִבְנָם
לְגִזָּן שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְשֵׁלֹו רְשׁוֹם בּוֹ.

אַרְבָּעָה רָאשִׁים עָלוּ בְּאֶחָד, וּבְדִיּוֹקָן אֶחָד
נִדְבָקִים. רֹאשׁ אֶחָד עוֹלָה מִתּוֹךְ
הַרְחָצָה שְׂרוּחִין. שְׂתֵי אֵילוֹת קְצוּבוֹת בְּשַׁעוֹר אֶחָד
עוֹלֹת מֵאוֹתָהּ רַחֲצָה, שְׁפָתוֹב (שִׁיר ד) בְּעֶדְר
הַקְצוּבוֹת שְׁעָלוּ מִן הַרְחָצָה. בְּשַׁעַר שְׁלָהֶם מֵרֹאֶה
שֶׁל אָבִן טוֹבָה שֶׁל אַרְבָּעָה גִּזָּנִים.

אַרְבַּע בְּנֵפִים שְׂמֵכְסוֹת עַל הַגּוֹף, וְיָדִים קְטַנּוֹת
תַּחַת בְּנֵפֵיהֶם. וְחִמֵּשׁ בְּחִמֵּשׁ חֲקוּקִים.
טָסִים (שׁוֹאֲפִים) לְמַעְלָה לְמַעְלָה מִן הַחֵיכָל, שֶׁהוּא
יָפָה תֵּאֵר וְנִפְּאָה לְמֵרֹאֶה.

עֲלֶם אֶחָד יֶלֶד יוֹצֵא שְׁנוֹן חֶרֶב, שְׁמַת־הַפֶּכֶת
 לְגִבּוֹרִים וְלִנְקֻבוֹת. לֹקְחִים מְדִידַת הָאִיפָה
 בֵּין שָׁמַיִם וּבֵין אָרֶץ. לְפַעְעִים לֹקְחִים (עוֹלָיִם) לָהּ
 בְּכָל הָעוֹלָם, וְכָל הַמְּדִידוֹת מוֹדְדִים בָּהּ, שְׁפָתוֹב
 אִיפַת צֶדֶק וְגו'.

מֵרְאֵה אֶחָד שֶׁל בְּרוּלַח עוֹמֵד עַל חֶרֶב אַחַת,
 בְּרֵאשׁ אוֹתוֹ יֶלֶד (חֶרֶב) מְלַהֵט אָדָם מִתּוֹךְ
 הַבְּרוּלַח. (דף עד ע"א) שְׁנֵי צַדִּדִּים מֵצֵד זֶה וּמֵצֵד זֶה,
 נִרְאִית אוֹתָהּ הַחֶרֶב בְּרֵשָׁמַיִם עֲמֻקִּים, נִבְרַ אֶחָד
 תְּקִיף, בְּלָם שְׁעוֹמֵד בְּשִׁלְשָׁה עֶשֶׂר עוֹלָמוֹת חֲגוּר
 אוֹתָהּ הַחֶרֶב לַעֲשׂוֹת נְקֻמוֹת, וְעַמּוֹ חֲגוּרִים שֹׁשִׁים
 אַחֲרֵיהֶם, בְּלָם מְחַלְפִּים (מְלַמְדִי) (שׁוֹלְפִי) מְנַצְחֵי קָרֵב. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (תַּחֲלִים מַה) חֲגוּר חֶרֶבְךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדֵךְ
 וְחֶדְרֵךְ. וְכֵתוֹב (שִׁיר ג) בְּלָם אַחֲזֵי חֶרֶב מְלַמְדִי
 מְלַחֲמָה וְגו'. בְּכַמָּה גּוֹנִים מִתְּהַפְּכִים פְּנִיָּהֶם, שְׂאִין
 מִכִּיר אוֹתָם פָּרַט לְתוֹלַעַת אַחַת שִׁשְׁטָה (שְׁשׁוּרָה) בֵּין
 דְּגֵי הַיָּם, כָּל הָאֲבָנִים שְׁעוֹבְרוֹת עֲלֵיהֶם נִבְקָעוֹת.

בְּאוֹתוֹ זְמַן הַקּוֹל שִׁיּוּצָא מֵאוֹתָם חֲנוּרֵי הַתְּרַב, מִבְּקַע שְׁמוֹנָה עָשָׂר הָרִים גְּדוֹלִים, וְאִין מִי שְׂיִרְכִין אֲזוּנֵיו. כָּל הָעוֹלָם סְתוּמֵי עֵינַיִם, אֲטוּמֵי לֵב, אִין מִי שִׁישְׁנִיתָ, שְׁחַרֵי הַבְּנִין סְתוּר כְּשַׁעוּשִׁים מַעֲשִׂים שְׂאִינָם כְּשָׂרִים, סוּטִים מְדַרְדֵּךְ תִּקְיָנָה, חֲיָמִין סָרָה וְהַשְׂמַאל שׁוֹלְטָת, וְאִז מְצוּיּוֹת עֲרִיּוֹת. אוֹי לְרָשָׁעִים שְׁגוּרָמִים אֶת זֶה כְּעוֹלָם, שְׁחַרֵי אִין מִתְּבַרְכִים לְמַעְלָה עַד שִׁיְכָלוּ אוֹתָם לְמַטָּה. וְהוּ שְׂכַתוּב (תהלים קד) וְרָשָׁעִים עוֹד אֵינָם כְּרָכִי נִפְשִׁי אֶת ה' הִלְלוּיָהּ. (עד כאן)

עֲרֹת אֲבִיךָ וְעֲרֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה. רַבִּי חֲיָיָא פִּתְחָה, (שיר ב) כְּתַפּוּחַ כְּעֵצִי תִיעַר בֵּין דּוּדֵי בֵּין חֲבָנִים וְגו'. אֶת חֲפְסוּק תִּזְהַ כְּאֵרוֹ הַחֲבָרִים, אֲבָל כְּמָה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי חֲקוּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא שְׁחֵיָא מְשַׁכַּחַת אוֹתוֹ כְּזֶה. כָּאֵן יִשׁ לְהַתְּבוּנָה, לְמָה הִיא מְשַׁכַּחַת אוֹתוֹ כְּתַפּוּחַ וְלֹא כְּדָבָר אַחֵר, אוֹ כְּגוֹנִים אוֹ כְּרִיחַ אוֹ כְּמַעֲסִים?

אָבֵל הוּאִיל וְכַתּוּב תַּפּוּחַ, כִּפֹּל הִיא מִשְׁכַּחַת
 אוֹתוֹ - בְּגִנְיָנִים, בְּרִיחַ, וּכְפֹעִים. מַה תַּפּוּחַ
 הוּא רְפוּאָה לְכֹל - אֵף הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רְפוּאָה
 לְכֹל. מַה תַּפּוּחַ נִמְצָא בְּגִנְיָנִים, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ - אֵף
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בְּגִנְיָנִים עֲלִיוְנִים. מַה
 תַּפּוּחַ יֵשׁ בּוֹ רִיחַ וְכֵן מְכֹל שְׂאֵר הָעֵצִים - אֵף
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּתוּב בּוֹ וְרִיחַ לוֹ כִּלְבָנוֹן. מַה
 תַּפּוּחַ טַעְמוֹ מְתוּק - אֵף הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּתוּב
 בּוֹ חֶבֶד מִמִּתְקִים.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁכַּח אֶת כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה, וְחֲרִי בִּאֲרָנוּ
 אֶת הַדְּבָרִים לָמָּה כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה, וְחֲרִי נִתְּפָאֵר.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּשַׁעַר שְׁמַתְרַבִּים צְדִיקִים
 בְּעוֹלָם, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מַעֲלָה רֵיחֹת טוֹבִים,
 וּמִתְּפָרֶכֶת מִן הַמְּלֶךְ הַקְדוּשׁ, וּפְנִיָה מְאִירִים.
 וּבְזִמְן שְׁמַתְרַבִּים הֲרָשָׁעִים בְּעוֹלָם, כְּכִיכּוֹל אֵין
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מַעֲלָה רֵיחֹת טוֹבִים, וְטוֹעֵמַת
 מִתְּצַד הָאֲחֵר הֵמֶר, אָז כְּתוּב (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ
 מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ וְגו', וּפְנִיָה חֲשׂוּכִים.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, בְּשָׁעָה שְׁמַתְרַבִּים צְדִיקִים בְּעוֹלָם, כְּתוּב (שם ב) שְׂמֵאלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְנֹו תַחֲבִקֵנִי. וּבְזִמְן שְׁמַתְרַבִּים רְשָׁעִים בְּעוֹלָם, כְּתוּב הַשֵּׁיב אַחֲזֹר וַיִּמְנֹו. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר מִכָּאן, (משלי יז) וַנִּרְנֵן מִפְּרִיד אֱלוֹתָ, כְּלוּמַר, מִפְּרִיד אֶת הַמֶּלֶךְ מִהַנְּבִירָה. זְהוּ שְׁכַת־טוֹב עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי אָבִיו. אָמַר לוֹ, אִם פֶּרְקֵלִיט יֵשׁ בְּעוֹלָם, הוּא נִמְצָא עִם הַנְּבִירָה. וְאִם יֵשׁ בְּעוֹלָם קָטִיגוֹר, הוּא נִמְצָא עִם הַנְּבִירָה. לָמָּה? אָמַר לוֹ, לְמַלְךְ שֶׁתְּהִיָּה לוֹ בֵּן מִן הַנְּבִירָה - כֹּל זִמְן שְׂאוֹתוֹ תִּבֵּן עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹן הַמֶּלֶךְ, הַמֶּלֶךְ שָׁם מְדוֹרוֹ עִם הַנְּבִירָה. וְכֹל זִמְן שְׂאוֹתוֹ בֵּן לֹא עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹן הַמֶּלֶךְ, מִפְּרִיד אֶת מְדוֹרוֹ מִן הַנְּבִירָה.

כֶּף הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל - כֹּל זִמְן שִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂים אֶת רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁם מְדוֹרוֹ עִם כְּנֶסֶת

ישראל. וְכֹל זְמַן שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים אֶת רְצוֹנוֹ
 שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁם
 מְדוּרוֹ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מָה הַטַּעַם? כִּי יִשְׂרָאֵל
 הוּא בְּנוֹ הַבְּכוֹר שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂפָתוֹב
 בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל. הָאֵם זוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׂפָתוֹב
 (משלי א) וְאֵל תִּפְיֵשׁ תּוֹרַת אִמְךָ.

בַּיָּא רֵאָה, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל רְחוּקִים מִהֵיכַל
 הַמֶּלֶךְ, כְּבִיכּוֹל הַגְּבִירָה הַתְּרַחֲקָה עִמָּהֶם.
 מָה הַטַּעַם? כִּי הַגְּבִירָה לֹא הִקְדִּימָה שְׂבִטָהּ לִבֶּן
 הַיָּוֵה לְהַלְקוֹתוֹ כִּדִּי לְלָכֶת בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל, כִּי הַמֶּלֶךְ
 לֹא מִלְקָה אֶת בְּנוֹ לְעוֹלָמִים, אֶלָּא מִשְׁאִיר הַכֹּל
 בְּיַד הַגְּבִירָה לְהַנְהִיג אֶת הַיֵּיכָל וּלְהַלְקוֹת אֶת
 בְּנָהּ וּלְהַנְהִיגוֹ בְּדַרְךְ הָאֵמֶת בְּנִגּוּד הַמֶּלֶךְ. (דף עד ע"ב)

וְסוּד הַדָּבָר - שְׂפָתוֹב (משלי לא) דְּבָרֵי לְמוֹאֵל מְלֶךְ
 מִשָּׂא אִשָּׁר יִסְרְתוּ אִמוֹ, (אמו ודאי) זוֹ בַת שְׂבַע,
 וְחָרִי נֶאֱמַר הַכְּתוּב (שם י) מִשְׁלֵי שְׁלֵמָה בֶּן חָכֵם
 יִשְׁמַח אָב וּבֶן כְּסִיל תּוֹנֵת אִמוֹ. תּוֹנֵת אִמוֹ וְדָאֵי.
 רֵאָה מָה כְּתוּב, בֶּן חָכֵם יִשְׁמַח אָב. בְּעוֹד שְׂחַבֵּן

הזוהר הולך בדרך ישראל והוא חכם - ישמח אב
 (בלל), זה המלך הקדוש למעלה. ישמח אב סתם.
 נמצא הפן הזה בדרך בושלת - מה כתוב? ובן
 בסיל תונת אמו. תונת אמו ודאי, זו פנסת
 ישראל. וסוד הדבר כתוב, (ישעיה נ) ובפשעיהם
 שלחה אמכם.

בא ראה, לא נמצאת שמחה לפני הקדוש ברוך
 הוא כמו היום שעלה שלמה לחכמה ואמר
 שיר השירים. אז האירו פני הנבירה, ובא המלך
 להשרות את מדורו עמה. זהו שכתוב (מלכים א ד)
 ותרב חכמת שלמה וגו'. מה זה ותרב? שעלה
 חיפי של הנבירה והתנדלה בדרגותיה על כל
 שאר הדרגות, כי המלך שם את מדורו עמה. וכל
 כך למה? כי הוציאה את הפן החכם הזה לעולם
 (למלך).

ובשהוציאה את שלמה, היא הוציאה לכל
 ישראל, וכלם היו בדרגות
 עליונות צדיקים בשלמה (בשלים), שחקדוש ברוך

הוא שַׁמַּח בָּהֶם, וְהֵם בּוֹ. וּבַיּוֹם שֶׁתִּקַּן שְׁלֹמֹה אֶת
הַבַּיִת לַמֶּטֶה, תִּקְנָה הַגְּבִירָה בַּיֵּת לַמֶּלֶךְ, וְשָׁמוֹ
מְדוּרָם יַחַד, וְהֵאִירוּ פָּנֶיהָ בְּשִׂמְחָה וּשְׁלֵמוֹת. אִזּוֹ
נִמְצְאָה שִׂמְחָה לְכֹל, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. וְכֹל כֶּף
לָמָּה? כִּי כָּתוּב מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אָמוֹ, שֶׁהַגְּבִירָה
אוֹתוֹ לְרִצּוֹן הַמֶּלֶךְ.

וּכְשֶׁתִּבֶן תֵּוָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרָנוּ (שְׁצַרְיָה), אֵינּוּ מִתְּנַהֵג
לְרִצּוֹן הַמֶּלֶךְ, אִזּוֹ זֹו עֲרוֹת הַכֹּל, עֲרוֹת
כָּל הַצְּדִדִּים, שֶׁהָרִי הַמֶּלֶךְ פּוֹרֵשׁ מִהַגְּבִירָה,
וְהַגְּבִירָה הַתְּרַחֲקָה מֵהֵיכָלוֹ, וּמִשׁוּם כֶּף זֹוהִי
עֲרוֹת הַכֹּל. וְכִי אֵיזֵן זֹו עֲרוֹתָ, מֶלֶךְ בְּלִי גְּבִירָה,
וְגְּבִירָה בְּלִי מֶלֶךְ?! וְעַל זֶה כָּתוּב, עֲרוֹת אֲבִיךָ
וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלַח אִמְךָ הִיא. אִמְךָ הִיא
וְדַאי, וְשׁוֹרָה עִמְךָ. מִשׁוּם כֶּף לֹא תִגְלַח עֲרוֹתָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הַקַּיִשׁ יָדִינוּ וּנְכָה וְאָמַר: אִזּוֹ אִם אָמַר
וְאִגְלַח סוּדָה, אִזּוֹ אִם לֹא אָמַר, שֶׁיִּאֲבָדוּ
הַחֲבֵרִים דְּבָרָה. (יחזקאל יא) אָתָּה ה' אֱלֹהִים כָּלָה אֶתָּה
עֲשֵׂה אֶת שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל. מַה זֶה אָתָּה? וְמַה זֶה

כָּלָה אַתָּה עֹשֶׂה? אֵלֶּא סוּד הַדְּבָר - בְּזִמְנֵי שָׁה' תַּחְתּוֹנָה הַתְּנַרְשָׁה מֵהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, ה' אַחֲרַת עֲלִיּוֹנָה מוֹנֵעַת בְּרַכָּתָהּ, וְאִז כָּתוּב, אֵתָה כָּלָה אַתָּה עֹשֶׂה. מִשּׁוֹם שְׂכַשְׁחִיא (תה' הוֹאֵת) נִמְנָעַת מִבְּרָכוֹת, ה' אַחֲרַת מוֹנֵעַת אוֹתָם מֵהַכּוֹל. מָה הַפְּעַם? כִּי בְּרָכוֹת אֵינָן מְצוּיּוֹת, אֵלֶּא בְּמָקוֹם שְׂשׁוּרִים זָכָר וּנְקֵבָה.

וְעַל זֶה כָּתוּב, (ירמיה כה) ה' מְמָרוֹם יִשְׁאֵג וּמִמְעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שְׁאֵג יִשְׁאֵג עַל גְּבוּהוֹ. עַל גְּבוּהוֹ מִמָּשׁ. זֶה הַגְּבִירָה, וְזֶהוּ וַדַּאי. וּמַהוּ אוֹמֵר? אוֹי שְׂהַחֲרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְכוּ'. בֵּיתִי זֶהוּ זְיוֹג הַגְּבִירָה. וְזֶהוּ וַדַּאי עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלַח. שְׁחַרְי מְכַל הַצְּדָדִים זֶה עֲרוֹת. וְאִז, לְבָשׁוּ שָׁמַיִם קְדָרוֹת וְשָׁק הוֹשֵׁם בְּסוֹתָם, שְׁחַרְי מְקוֹם יִרְשֵׁת הַבְּרָכוֹת שֶׁל מַעֲיֵנוֹת הַנְּחָלִים שְׁחַרְי שׁוֹפְעִים וּמִשְׁקִים כְּרָאוֹי, נִמְנָעוּ.

שְׁנִינּוּ, כְּשֶׁנִּפְרַד הַמֶּלֶךְ מִן הַגְּבִירָה וְאִין בְּרָכוֹת מְצוּיּוֹת, אִז נִקְרָא ו"י. מָה הַפְּעַם ו"י? שְׁלִמְדָנוּ, רֵאשׁ תִּיסוּד י', שְׁחַרְי יִסוּד הוּא ו' קַטְנָה,

והקדוש ברוך הוא ו' גדולה עליונה. ולכן כתוב
 ו"ו, שתי ווי"ם באחד. והראש של היסוד הזה הוא
 י'. וכשמתרחקת הנבירה מן המלך והפרכות
 נמנעות מן המלך, והזיווג לא נמצא בראש היסוד,
 נוטל ו' העליון את הראש הזה של היסוד, שהוא
 י', ומשפיעו אליו, ואז הוא ו"י, ו"י לכל, לעליונים
 ולתחתונים.

ועל זה שנינו, מיום שחרבה ירושלים לא נמצאו
 ברכות בעולם, ואין לה יום שלא מצויים בו
 קלות, שחרי הפרכות מנועות בכל יום. אמר לו,
 או כך: או"י, או: הו"י. (או זה) מה הוא?

אמר לו, כשהדבר תלוי בתשובה ולא שבנים,
 אז ה' העליונה נוטלת אותם ומשפיעה
 לוא"ו וי' אליה, (דף עה ע"א) כי לא שבנים, ואז נקרא
 הוי. הוי כשהסתלק המלך למעלה למעלה,
 וצווחים בני אדם ואין משגיח בהם. ואותו
 העליון אהיה הוא הטמיר, מעלה לו, וי' אליו,
 כי לא התקבלה תפלתו, אז נקרא אוי, שחרי

א' עוֹלָה לְו' וַי', (שְׁהִיא א' עוֹלָה לְה' לְו' לְו') וְאִז אִין
 מְצוּיָה תְּשׁוּבָה, וְלִכְּן הִסְתַּלְּקָה מִהֶאֱוֹתִיּוֹת הַלְלוֹ
 ה', שְׁחֵרֵי לֹא תִלּוּי בְּתִשׁוּבָה.

וְדֹאֵי כְּשֶׁהִתְרַבּוּ יוֹתֵר חֲטָאֵי הָעוֹלָם, וְתִשׁוּבָה
 הִיָּתָה תִּלּוּיָה בְּרֵאשׁוֹנָה וְלֹא רְצוֹ, אִזִּי
 הִסְתַּלְּקָה ה', וְא' הִעֲלִתָּה אֶת ו' וַיִּז"ד אֵלָיו, וְנִקְרָא
 אִזִּי. וְכִשְׁחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְהִתְשׁוּבָה הִסְתַּלְּקָה (וְלֹא
 מְעַלָּה), אִזִּי צָנְחוּ וְאָמְרוּ, (יִרְמִיָּה ו') אִזִּי לָנוּ כִּי פָּנָה
 הַיּוֹם. מַה זֶה כִּי פָּנָה הַיּוֹם? זֶהוּ הַיּוֹם הָעֲלִיּוֹן,
 שֶׁנִּקְרָא תִשׁוּבָה, שֶׁהִסְתַּלַּק וְעָבַר וְלֹא מְצוּי. אוֹתוֹ
 הַיּוֹם שְׁנוֹדָע, לְפֶשֶׁט תִּימִין כְּנֶגֶד הַרְשָׁעִים, וְחֵרֵי
 הַתְּפִנָּה מִהַכֹּל וְלֹא נִמְצָא, וְלִכְּן אָמְרוּ אִזִּי וְלֹא
 הוּי. כִּי יִנְטוּ צִלְיֵי עָרֵב, שְׁחֵרֵי נִתְּנָה רִשׁוֹת לְגְדוּלֵי
 הַמַּמְנִים שֶׁל שָׂאֵר הָעַמִּים לְשֹׁלֵט עֲלֵיהֶם.

לְמַדְּנוּ, עֲלִתָּה ו' לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהַיִּכָּל נִשְׂרַף,
 וְהָעַם נָלָה, וְהַגְּבִירָה גְרָשָׁה, וְהַכִּיָּת נִחְרַב.
 אַחַר כֵּן שְׁיָרֵד ו"ו לְמַקוֹמוֹ, הַשְּׁנִיחַ עַל בֵּיתוֹ וְהִנֵּה
 חֲרַב, בְּקֶשׁ אֶת הַגְּבִירָה, וְהִנֵּה הַתְּרַתְּקָה וְהִלְכָה.

רָאָה אֶת הַיְכָלוֹ, וְהִנֵּה נִשְׂרָף. בִּקֵּשׁ אֶת הָעַם, וְהִנֵּה
נָלְהָ. רָאָה אֶת בְּרָכוֹת הַנְּחָלִים הָעֲמֻקִּים שֶׁהָיוּ
שׁוֹפְעִים, וְהִנֵּה נִמְנְעוּ. וְאִזּוֹ כְּתוּב, (ישעיה כב) וַיִּקְרָא
ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבָבִי וּלְמִסְפָּד
וּלְקִרְחָה וּלְחֹגֵר שָׁק. וְאִזּוֹ לָבִשׁוּ שָׁמַיִם קִדְרוֹת.

אֲזַי ו' ה' (ו' י') נִמְשְׁכוּ אֶחָד בְּנֶגֶד הָאֶחָד, וְה'
הָעֲלִיזוֹת הַשְּׂפִיעָה אֶת הַמְעִינּוֹת לַצַּד
הָאֶחָד, וְהַבְּרָכוֹת לֹא נִמְצְאוּ, שְׁחָרִי לֹא נִמְצְאוּ
הַזֵּכֶר וְהַנִּקְבָּה וְלֹא שְׂרוּיִים בְּאֶחָד. אֲזַי שָׂאֵנִי
יִשְׂאֵנִי עַל גִּוְהוֹ. בָּכָה רַבִּי שְׂמַעוֹן, וּבָכָה רַבִּי
אֶלְעָזָר. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכִיָּה תִקְוְעָה בְּלִבִּי
מִצַּד אֶחָד, וְשִׂמְחָה בְּלִבִּי מִצַּד אֶחָד, שְׁחָרִי
שָׂמַעְתִּי דְבָרִים שְׂלֹא שָׂמַעְתִּי עַד עַתָּה. אֲשֶׁרִי
חֲלָקִי!

עֲרוֹת אִשְׁתְּ אַבִּיךָ לֹא תִנְלֶהָ. מִי זֶה אִשְׁתְּ אַבִּיךָ?
אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הֲרִי שְׂנִינּוּ, כָּל דְּבָרֵי
הַתּוֹרָה נִסְפָּר וְנִנְלָה, כְּמוֹ שֶׁהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ נִסְפָּר
וְנִנְלָה, הַתּוֹרָה שְׂהִיא שֵׁם קָדוֹשׁ, כִּף נִם נִסְפָּר

וּנְגִלָּהּ. כָּאֵן הַכֹּל בְּנִגְלָהּ, יְדִיעָה נִסְתָּרָת כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְנוֹ.

וְהַפְּסוּק הַזֶּה הוּא כֹּד: אִשְׁתְּ אַבִּיךָ - לְמַדְּנוּ, כָּל
זְמַן שֶׁהַגְּבִירָה נִמְצְאָת עִם הַמְּלֶךְ וְהִיא
מִיְנִיקָה אוֹתָךְ, נִקְרָאת אִמָּךְ. בְּעֵת שֶׁנִּגְלָתָה עִמָּךְ
וְהִתְרַחַקָה מִן הַמְּלֶךְ, הִיא נִקְרָאת אִשְׁתְּ אַבִּיךָ.
אִשְׁתְּ הַמְּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ לֹא נִפְטָרָת בְּגִירוּשֵׁין מִמֶּנּוּ,
הִיא וְדַאי אִשְׁתּוֹ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שם ג) כֹּה אָמַר ה'
אִי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוֹת אִמְכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ. אֵלֶּא
וְדַאי שֶׁהִיא אִשְׁתְּ הַמְּלֶךְ, אַף עַל גַּב שֶׁנִּגְלָתָה.

וְלָכֵן צִוָּה עָלֶיךָ פְּעָמִים - כְּשִׁישְׁבָה עִם הַמְּלֶךְ
בְּזוּיג אַחֵר, וְנִקְרָאת אִמָּךְ, שְׁכָתוּב עֲרוֹת
אִמָּךְ לֹא תִגְלֶה, אֵל תַּעֲשֶׂה שִׁיתְרַחֲקוּ זֶה מִזֶּו
וְתִשְׁלַח עַל חֲטָאֶךָ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב וּבְכַשְׁעֵיכֶם
שִׁלַּחְתָּ אִמְכֶם. וְאַחֵר כְּשֶׁהִיא בְּגִלוֹת עִמָּךְ וְנִגְלָתָה
מִהִיבֵל הַמְּלֶךְ, וְנִקְרָאת אִשְׁתְּ הַמְּלֶךְ. אַף עַל גַּב
שֶׁהִתְרַחַקָה מִמֶּנּוּ, אֵל תַּעֲשֶׂה כְּדִי שֶׁתִּזְוֶז מִבֵּינְךָ
וְיִשְׁלְטוּ בְךָ שׁוֹנְאֵיךָ, וְלֹא תִשְׁמַר עָלֶיךָ בְּגִלוֹת. זֶהוּ

שְׁכַתוֹב עֲרוֹת אִשֶׁת אָבִיךָ לֹא תִגְלֶהָ. מָה הַטַּעַם?
 מִשּׁוּם כִּי עֲרוֹת אָבִיךָ הוּא. אִם עַל גַּב שֶׁהִתְרַחֲקָה
 מִן הַמֶּלֶךְ, בָּהּ הִשְׁנַחֲת הַמֶּלֶךְ תָּמִיד, וְצָרִיךְ
 לְהִשָּׁמֵר בְּנִגְדָה יוֹתֵר וְלֹא תִחַטָּא אֵלֶיהָ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (דברים כג) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מֵתִהְיֶה
 בְּקָרֵב מִחֲנֹךְ לְהִצִּילְךָ וְגו'. כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ - זוֹ
 הַשְּׂכִינָה שֶׁנִּמְצְאָת עִם יִשְׂרָאֵל, וְכָל שָׂכֵן בְּגִלוֹת,
 לְהִגֵּן עֲלֵיהֶם תָּמִיד מִכָּל הַצָּרִדִים וּמִכָּל שָׂאֵר
 הָעַמִּים כִּדְרֵי שְׁלֹא יִשְׁמִידוּ אֶת יִשְׂרָאֵל.

שְׁלֹמֹדָנוּ, לֹא יְכוּלִים ^(דף עה ע"ב) שׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
 לְהִזִּיק לָהֶם עַד שִׁיִּשְׂרָאֵל מִחֲלִישִׁים
 בַּח הַשְּׂכִינָה מִלְּפָנֵי גְדוּלֵי הַמְּמַנִּים שֶׁל שָׂאֵר
 הָעַמִּים, וְאִזּוּ יְכוּלִים לָהֶם שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹלְטִים
 עֲלֵיהֶם וְגוֹזְרִים עֲלֵיהֶם כַּמָּה גְּזֵרוֹת רָעוֹת. וּכְשֶׁהֵם
 שָׂבִים אֵלֶיהָ, הִיא מְשַׁכֶּרֶת הַכַּח וְהִתְקַף שֶׁל
 שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל וְנִפְרַעַת לָהֶם מִן הַכַּל.

וְעַל כֵּן וְהָיָה מִחֲנֹךְ קְדוֹשׁ, שֶׁצָּרִיךְ אָדָם שְׁלֹא
 יִטְמָא בַחֲטָאֵיו וַיַּעֲבֹר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה.

שָׂאם הוּא עוֹשֶׂה כָּךְ, מִטְּמָאִים אוֹתוֹ, כִּמוֹ
שְׂכֵתוֹב וְנִטְמָתָם כָּם, בְּלִי א'. וְלִמְדָנוּ, מֵאֲתִים
אֲרָבָעִים וְשִׁמוֹנֶה אֵיבָרִים בְּגוֹף, וְכֻלָּם נִטְמָאִים
כִּשְׂהוּא נִטְמָא. כְּלוֹמֵר, כִּשְׂהוּא רוֹצֵה לְהִטְמָא.

וְעַל כֵּן וְהָיָה מִחֲנִיף קְדוֹשׁ. מַה זֶה מִחֲנִיף? אֵלּוּ
הֵם אֵיבָרֵי הַגּוֹף. וְלֹא יֵרָאֶה כִּי עֲרוֹת דְּבָר,
מַה זֶה עֲרוֹת דְּבָר? עֲרוֹת נְכַרְיָה שְׂוִיה (שְׂהוּא) דְּבָר
רְמוֹ, לְדָבָר הַזֶּה, כִּמוֹ שְׂבִאֲרָנוּ. שָׂאם כָּךְ, וְשָׂב
מֵאֲחֲרֵיךָ וְדֹאֵי. וְעַל כֵּן עֲרוֹת אִשְׁתְּ אַבִּיךָ לֹא תִגְלֶה.
מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂכֵתוֹב עֲרוֹת אַבִּיךָ הוּא, כִּמוֹ
שְׂבִאֲרָנוּ.

לְמִדְנוּ, עַל שְׂלֶשָׁה דְּבָרִים מִתְּעַכְבִּים
יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת: עַל שְׂעוֹשִׂים קְלוֹן
בְּשִׂכְנִינָה בְּגִלוֹת, וּמְחֹזִירִים פְּנִיָהם מִהַשְׂכִּינָה,
וְעַל שְׂמִטְמָאִים אֶת עַצְמָם לְפָנֵי הַשְׂכִּינָה,
וְאֵת כָּלָם בִּאֲרָנוּ בְּמִשְׁנֵתָנוּ.

רַבִּי אֲבָא הָיָה הוֹלֵךְ לְקַפּוּטְקַיָא, וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי
יוֹסִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה

בא עם רשם אחד בפניו. אמר רבי אבא, נסטה
 מהדרך הזה, שהרי פניו של זה מעידים עליו שעבר
 על ערוה של התורה, כי כף רשום בפניו. אמר
 לו רבי יוסי, אם הרשם הזה היה לו פשהיה
 תינוק, איזו ערוה תמצא בו? אמר לו, אני רואה
 בפניו שמעידים על ערוה של התורה.

קרא לו רבי אבא, אמר לו, אמר דברך, הרשם
 הזה שבפניך מה זה? אמר להם, בבקשה
 מכם, אל תענישו יותר את אותו אדם, שהרי
 חטאיו נרמו לו. אמר רבי אבא, מהו? אמר לו,
 יום אחד הייתי הולך בדרך אני ואחותי, ושהינו
 במלון אחד ושתיתי יין, וכל אותו הלילה אחותי
 באחותי. בבקר קמנו, ובעל בית המלון התקוטט
 עם איש אחד, ונכנסתי ביניהם, וקשרו אותי זה
 מצד זה וזה מצד זה, והרשם הזה היה נכנס למת,
 ונצלתני על ידי רופא אחד שיש בתוכנו.

אמר לו, מי הרופא? אמר לו, זה רבי שמלאי.
 אמר לו, איזו רפואה נתן לך? אמר לו,

רפואת הנפש. ומאותו יום חזרתי בתשובה. ובכל
 יום אני רואה את פני כמראה אחת, ואני בוכה
 לפני הקדוש ברוך הוא, שהוא רבון העולמים, על
 אותו החטא, ומאותן המעות רחצתי פני. אמר
 רבי אבא, אם לא שנמנעה ממך תשובה, הייתי
 מעביר מפניך את אותו הרשם, אבל אני קורא
 עליך, (ישעיה ו) וסר עונך וחסאתך תכפר. אמר לו,
 אמר שלש פעמים. אמר לו שלש פעמים והרשם
 עבר.

אמר רבי אבא, ודאי אדונך רצה להעבירו ממך,
 שודאי נמצאת בתשובה. אמר לו, נדרתי
 מהיום תיה לעםק בתורה יומם ולילה. אמר לו,
 מה שמך? אמר לו, אלעזר. אמר לו, אל עזר,
 ודאי שהשם גורם שאלקיך סיע לך ותיה בעזרה.
 שלח אותו רבי אבא וברך אותו.

בפעם אחרת היה רבי אבא חולך אל רבי
 שמעון, נכנס לעירו, מצא אותו שהיה
 יושב ודורש (תהלים צב) איש בער לא ידע וכסיל

לא יבין את זאת. איש בער לא ידע וגו', כמה
 בפשיים אותם בני העולם שלא משגיחים ולא
 יודעים ולא מסתכלים לדעת את דרכי הקדוש
 ברוך הוא על מה הם עומדים בעולם, מי מעכב
 אותם לדעת? בפשותם, כי לא עוסקים בתורה.
 שאלו עוסקים בתורה, היו יודעים את דרכי
 הקדוש ברוך הוא.

וכסיל לא יבין את זאת, שלא מתבונן ולא יודע
 (דף עו ע"א) ההנהגות של זאת בעולם. (שם על גב)

שדן את העולם בדיניו ורואים את דיניה של זאת
 הוא שמגיעים לבני אדם שהם צדיקים, ולא מגיעים
 על הרשעים החיבים שעוברים על דברי התורה,
 שכתוב בפרוץ רשעים כמו עשב וגו'. שאת
 העולם הזה הם יורשים אותו בכל צדדיו, וחדנים
 לא מגיעים אליהם בעולם הזה. ואלמלא שדוד
 המלך הודיע אותו בסוף הכתוב, לא היינו
 יודעים, שכתוב להשמדם עדי עד, להשמדם
 מאותו העולם, ושיהיו עפר תחת רגלי הצדיקים,

שְׁפָתוֹב (מלאכי ג) וְעִסוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אִפְרַת תַּחַת
כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם.

עוֹד פֶּתַח וְאָמַר, (איוב טו) וַיִּקָּם כִּי כַחֲשֵׁי כַּפְּנֵי
יַעֲנֶה. בַּמָּה מְדַבֵּר? אֵלָּא אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל
אָדָם שְׂמֵשֶׁתִּדְּל בַּתּוֹרָה לְדַעַת אֶת דְּרָכֵי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. שְׂכַל מִי שְׂמֵשֶׁתִּדְּל בַּתּוֹרָה, כְּאֵלּוֹ
הַשֶּׁתִּדְּל בְּשִׂמּוֹ מִמֶּשֶׁ. מַה שְּׂמּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עוֹשֶׂה הַנְּהַגוֹת, אֵף הַתּוֹרָה גַּם כֵּן. בֵּא וּרְאֵה,
מִי שְׁעוֹבֵר עַל דְּבָרֵי תּוֹרָה, הַתּוֹרָה עוֹלָה וַיּוֹרֶדֶת
וְעוֹשֶׂה בְּאָדָם רְשׁוּמִים בְּכַפְּנָיו, כִּדְרֵי שְׂיִסְתַּכְּלוּ בּוֹ
עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְכֻלָּם שׁוֹפְכִים קָלְלוֹת עַל
רֵאשׁוֹ.

וְלַמְדָּנוּ, כָּל אוֹתָם עֵינֵי ה' שְׂהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים
בְּעוֹלָם לְדַעַת אֶת דְּרָכֵי כַּפְּנֵי אָדָם, כֻּלָּם
זוֹקְפִים עֵינִים וּמְסַתַּכְלִים בְּכַפְּנֵי אוֹתוֹ הָאִישׁ,
וְרוֹאִים אוֹתָם, וְכֻלָּם פּוֹתְחִים עֲלָיו: וַי וַי. אוֹי לוֹ
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאוֹי לוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא. הַסֶּתֶלְקוֹ
מִסְכִּיב לְפָלוֹנֵי, שְׁחָרֵי עֲדוֹת כַּפְּנָיו, וְרוּחַ טְמֵאָה

שׁוֹרָה עָלָיו. וְכָל אוֹתָם יָמִים שֶׁנִּמְצָא רֵשֶׁם בְּפָנָיו
 לְעֵדוּת, אִם מוֹלִיד בֶּן, הוּא שׁוֹלֵף לוֹ רוּחַ מִצַּד
 הַטְּמֵאָה, וְאֵלּוּ יֵהם הַרְשָׁעִים שֶׁל הַדּוֹר, עֵינֵי הַפְּנִים,
 שָׂרְבוּנָם עֲזִיב אוֹתָם בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַשְׁמִידָם לְעוֹלָם
 הַבָּא.

שְׂנֵינּוּ, הַצַּדִּיק הַזֶּכַּאי הַזֶּה שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יוֹמָם
 וְלַיְלָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁף עָלָיו חוֹט
 אֶחָד שֶׁל חֶסֶד וְנִרְשָׁם לוֹ בְּפָנָיו, וּמֵאוֹתוֹ רֵשֶׁם
 פּוֹחֲחִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. כִּי נִם מִי שֶׁעוֹבֵר עַל
 דְּבָרֵי תּוֹרָה, מוֹשְׁכִים עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה וְנִרְשָׁם לוֹ
 בְּפָנָיו, וּמִמֶּנּוּ פּוֹרְחִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. וְכִלָּם
 מִכְרִיזִים עָלָיו: הִסְתַּלְּקוּ מִסְּבִיב לְפָלוֹנִי, שֶׁעָבַר עַל
 דְּבָרֵי תּוֹרָה וְעַל מִצְוֹת רַבּוֹנוֹ. אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ!
 חֲרֵי שְׁלֵף רוּחַ טְמֵאָה שֶׁנִּמְצָאת עִמּוֹ וְהוֹרִישָׁה
 לְבָנוּ, וְזֶהוּ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵין לוֹ כּוֹ חֵלֶק,
 וְעֲזִיב אוֹתוֹ לְהַשְׁמִידוֹ לְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֲבָא, יָפָה אִמְרַתְּ, אֲבָל מִנֵּין לָךְ
 אֵת זֶה? אָמַר לוֹ, כִּי לְמַדְתִּי, וְלְמַדְתִּי

וְשִׁירְשָׁה הִרְעָה הַזֶּה יוֹרְשִׁים כָּל בְּנָיו, אִם לֹא
 שִׁישׁוּבוּ, שְׁהִירִי אֵין דְּבַר שְׁעוּמַד לְפָנַי תְּשׁוּבָה.
 וְאֲנִי כִּף לְמִדַּתִּי, שְׁרַפּוּאָה זֶה נָתַנּוּ לִי פַעַם אַחַת,
 שְׁהִיִּיתִי רָשׁוּם בְּפָנַי, וַיּוֹם אַחַד הִיִּיתִי הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ
 וּפְנִישָׁתִי צַדִּיק אַחַד, וְעַל יָדוֹ עָבַר מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ
 הַרְשָׁם. אָמַר לִי, מַה שְׁמָךְ? אָמַרְתִּי לוֹ, אֶלְעָזָר,
 וְקָרָא עָלַי אֶלְעָזָר אַחַד. אָמַר לוֹ, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן
 שְׁרַאֲתִי אוֹתְךָ וְזָכִיתִי לְרֵאוֹתְךָ בְּזוֹת. אֲשֶׁרִי חֶלְקְךָ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. (אָמַר לוֹ) אֲנִי הוּא
 שְׁפִנְשָׁתִי כִּף.

הַשְׁתַּטַּח לְפָנָיו וְהִבִּיאוּ לְבֵיתוֹ. הַתְּקִין לְפָנָיו
 חֵלֶת (טְרַכּוּסָא) לֶחֶם וּבֶשֶׂר שֶׁל עֵגֶלָה
 מִשְׁלֵשֶׁת. אַחַר שְׁאָכְלוּ, אָמַר לוֹ אוֹתוֹ הָאִישׁ:
 רַבִּי, אָמַר לִי דְבַר אַחַד, פָּרַח אֲדַמָּה יֵשׁ לִי, אֲמוֹ
 שֶׁל הָעֵגֶל שְׁאֵת בְּשָׂרוֹ זֶה עָתָה אֶכְלֶנּוּ, וַיּוֹם אַחַד
 מֵרַם שְׁהַתְּעַבְּרָה וְהוֹלִידָה, הִלְכֵתִי אַחֲרֶיהָ לְמַרְעָה
 בַּמִּדְבָּר, בְּעוֹד שְׁאֲנִי מִנְהִיג אוֹתָהּ עָבַר לְפָנַי אִישׁ
 אַחַד, אָמַר לִי, מַה שְׁמָךְ שֶׁל הַפָּרָה הַזֶּה?
 אָמַרְתִּי, מִיּוֹם שֶׁנּוֹלְדָה לֹא קָרָאתֶיהָ בְּשֵׁם. אָמַר

לִי, הִיא נִקְרֵאת בַּת שֶׁבַע אִם שְׁלֹמֹה, אִם תּוֹכָה
לְכַפְּרָה. וְאֲנִי, בְּעוֹד שֶׁחֲתוּרְתִי אֶת רֵאשִׁי, לֹא
רְאִיתִי אוֹתוֹ, וְצַחֲקֹתַי מֵאוֹתוֹ הִדְבָּר. (דף עו ע"ב)

וְעַכְשָׁיו שְׂוֹכֵיתִי בַּתוֹרָה, הִתְעוֹרַרְתִּי עַל הַדְבָּר
הַהוּא, וּמִיּוֹם שֶׁנִּפְטַר מִכָּאן רַבִּי שִׁמְלַאי,
לֹא הָיָה אִישׁ שְׂיֵאִיר לָנוּ בַּתוֹרָה כְּמוֹתוֹ, וְאֲנִי
כְּחֻדְתִּי לֹאמַר דְּבַר תּוֹרָה שְׁלֹא לְמִדְתִּי. וְהַדְבָּר הַזֶּה
שֶׁהִסְתַּכְּלַתִּי שְׂדֵבֵר חֲכָמָה הוּא, וְלֹא יִדְעֵתִי. אָמַר
לוֹ, וַדַּאי שְׂוֹהוּ דְּבַר חֲכָמָה, וְרָמַז עֲלֵיוֹן הוּא
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

אָבֵל בַּא רְאִיהָ, בַּת שֶׁבַע נִקְרֵאת מִמָּשׁ כְּסוּד
הַחֲכָמָה, מִשּׁוּם כֶּךָ כָּתוּב בָּהּ הַכֹּל
בְּשֶׁבַע: שֶׁבַע פָּרוֹת, שֶׁבַע שְׂרָפוֹת, שֶׁבַע הַזְּאוֹת,
שֶׁבַע כְּבוֹסִים, שֶׁבַע טַמְאִים, שֶׁבַע מְהוֹרִים,
שֶׁבַע כְּהֻנִים. וּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּחֻשְׁבוֹן, שְׂכַתוֹב
וַיִּדְבֵּר ה' אֶל מִשָּׁה וְאַהֲרֹן וְגו'. וַיִּפֶּה אָמַר אוֹתוֹ
הָאִישׁ שֶׁאָמַר בַּת שֶׁבַע, וְהַכֹּל הוּא סוּד שֶׁל
חֲכָמָה.

אמר לו, ברוך תרחמן ששמעתי דבר זה, ברוך
 הוא, שחרי הקדים לי שלום בראשונה
 לזכות לזה, שכתוב (ישעיה נז) שלום שלום לרחוק
 ולקרוב אמר ה'. כשאני הייתי רחוק, הקדים לי
 הקדוש ברוך הוא שלום להיות קרוב. קרא עליו
 רבי אבא, (שמואל א ב) אתה שלום וביתך שלום וכל
 אשר לך שלום.

ערות אחות אביך לא תגלה. רבי תיבא פתח,
 ואיש אשר יקח את אחתו בת אביו או
 בת אמו וראה את ערותה וגו'. שם שנינו, מאה
 ושלושים שנה פרש אדם מאשתו ולא היה מוליד.
 משתרג קון את הכל לא רצה אדם להודיג עם
 אשתו. רבי יוסי אמר, משעה שנגזרה עליו ועל
 כל העולם מיתה. אמר, למה אני אוליד לבהלה?
 מיד פרש מאשתו.

ושתי רוחות נקבות היו באות ומזדווגות עמו
 והולידו. ואותם שהולידו היו המזיקים של
 העולם, ונקראים נגעי בני אדם, ואלה מסיתים בני

אָדָם וְשׁוֹרִים בְּפֶתַח הַבַּיִת וּבְכוֹרוֹת וּבְכֹתֵי הַכֶּסֶּא.
 וְעַל כֵּן כֵּן אָדָם שֶׁנִּמְצָא בְּפֶתַח בֵּיתוֹ הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 שִׁדְי בְּכֹתָרִים עֲלִיּוֹנִים, כָּלָם בּוֹרְחִים וּמְתַרְחָקִים
 מִמֶּנּוּ. וְהוּא שֶׁכָּתוּב (תהלים צא) וְנִנְע לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלָיָהּ.
 מַה זֶה וְנִנְע לֹא יִקְרַב? אֵלּוּ נִנְעֵי בְּנֵי אָדָם.

וְלִמְדֵנוּ, בְּשַׁעַת שְׁיָרֵד אָדָם בְּדִיוֹקָן עֲלִיּוֹן, בְּדִיוֹקָן
 קָדוֹשׁ, וְרָאוּ אוֹתוֹ עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים,
 כָּלָם קָרְבוּ אֵלָיו וְהִמְלִיכוּהוּ עַל הָעוֹלָם הַזֶּה. לְאַחַר
 שֶׁבָּא הַנְּחָשׁ עַל חוּהַ וְהִטִּיל בָּהּ זַחְמָה, אַחַר כֵּן
 הוֹלִידָה אֶת בָּיִת, וּמִשָּׁם (בְּתַנְחֻמִּים) נִתְחַיְבוּ כָּל דּוֹרוֹת
 הָרָשָׁעִים בְּעוֹלָם. וּמִדּוֹר הַשְּׂדִים וְהַרוֹחֹת מִשָּׁם
 נִמְצְאוּ, וּמִצְדוֹ. וּמִשׁוֹם כֵּן כָּל הַשְּׂדִים וְהַרוֹחֹת,
 חֲצִי יֵשׁ בָּהֶם מִבְּנֵי אָדָם שֶׁלְמִטָּה, וְחֲצִי מִמְּלֶאכִים
 עֲלִיּוֹנִים שֶׁלְמַעְלָה. וְכֵן בְּשִׁנּוּלָדוֹ מֵאָדָם אוֹתָם
 אַחֲרֵים, כָּלָם נִמְצְאוּ כְּגוֹן זֶה - חֲצִי מִתַּחְתּוֹנִים,
 וְחֲצִי מִתְּעֲלִיּוֹנִים.

אַחַר שִׁנּוּלָדוֹ מֵאָדָם, (חֲזוֹן לֹא קָצַת מֵאוֹתָן רוֹחֹת שֶׁנִּמְצְאוּ מִתְּשׁוּבָתוֹ
 בְּחֻלּוֹם) הוֹלִיד מֵאוֹתָן רוֹחֹת בְּנוֹת שְׂדוּמוֹת

לִיפֵי הָעֲלִיּוֹנִים וְלִיפֵי הַתַּחְתּוֹנִים, וְעַל זֶה כָּתוּב,
 (בראשית ו) וַיֵּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי
 מִטֹּב הָנָּח וְגו', וְשָׁעוּ כָּלָם אַחֲרֵיהֶן. וְזָכַר אֶחָד
 נִמְצָא שָׁבָא לְעוֹלָם מְרוּחוֹ שֶׁל צַדִּיק, וְקָרְאוּ לוֹ
 תוֹבֵל קִיָּן, וְנִקְבְּהָ אַחַת יְצָאָה עֲמוֹ, וְהָיוּ הַכְּרִיּוֹת
 מוֹעִים אַחֲרֶיהָ, וְנִקְרְאוֹת נַעֲמָ"ה. מִמֶּנָּה יֵצְאוּ רוּחוֹת
 וְשָׂדִים אַחֲרֵים, וְהֵם תְּלוּיִים בְּאֵוִיר וּמוֹדִיעִים
 דְּבָרִים לְאוֹתָם אַחֲרֵים שְׂמֻצוּיִים לְמַטָּה.

וְתוֹבֵל קִיָּן הָיָה הוֹצִיא כָּלִי זֵיַן לְהַרְגוֹ לְעוֹלָם,
 וְנַעֲמָה הָיָה הַתְּרַעְשָׁה בְּרַגְשָׁה, וְנִדְבָקָה
 בְּצַדִּיקָה. וְעַד עַכְשָׁיו הִיא קִיָּמָה, וּמְדוּרָה בֵּין שְׂאוֹן
 חַיִּים הַגָּדוֹל, וְיוֹצֵאת וְצוֹחֶקֶת עִם בְּנֵי אָדָם,
 וּמִתְחַמֶּמֶת מֵהֶם בְּחֵלוֹם בְּאוֹתָהּ הַתְּשׁוּקָה שֶׁל
 אָדָם, וְנִדְבָקָת בּוֹ. תְּשׁוּקָה הִיא נוֹטָלָה, וְלֹא יוֹתֵר.
 וּמֵאוֹתָהּ תְּשׁוּקָה הִיא מִתְעַפְּרָה, וּמוֹצִיאָה מִיָּנִים
 אַחֲרֵים לְעוֹלָם.

וְהַכְּרִיּוֹת הֵלְלוּ שְׂמוֹלִידָה מִבְּנֵי אָדָם
 נִמְצָאִים כְּנֶגֶד נִקְבוֹת בְּנֵי הָאָדָם,

ומתעברות מהם ומולידות רוחות, וכלם הולכים
 אל לילית הראשונה, והיא מגדלת אותם. והיא
 יוצאת לעולם ורוצה (דף עז ע"א) תינוקותיה. ורוצה
 תינוקות של בני אדם ונדפקת להם לחרג אותם,
 ולהשאב לרוחות תינוקות בני האדם, והולכת עם
 אותה הרוח (תינוק), ומודמנים שם שלש רוחות
 קדושות, ומסים לפניה, ונוטלים ממנה אותה
 הרוח (תינוק), ומניחים אותה לפני הקדוש ברוך
 הוא, ושם נחקקים (לומדים) לפניה.

משום כך התורה מזהירה את בני האדם,
 והתקדשותם והיותם קדשים, ודאי. אם
 נמצא אדם קדוש, לא פוחד ממנה, שאז מזמין
 הקדוש ברוך הוא את אותם שלשת המלאכים
 הקדושים שאמרנו, ושומרים את אותו התינוק,
 והיא לא יכולה להרע לו. והו שכתוב לא תאנה
 אליו רעה ונגע לא יקרב באהלו. מה הטעם לא
 תאנה אליו רעה? משום שפי מלאכיו יצוה לו.
 וכתוב פי כי חשק ואפליטהו.

נְשָׂאִם אָדָם לֹא נִמְצָא קְדוֹשׁ, וְשׁוֹלֵף רוּחַ מִצַּד
 הַטְּמֵאָה, אֵינִי הִיא בָּאָה וְצוֹחֶקֶת עִם אוֹתוֹ
 תִּינוּק. וְאִם הִיא הוֹרֶגֶת אוֹתוֹ, הִיא נִשְׂאֶכֶת
 לְאוֹתָהּ הָרוּחַ וְלֹא זֹזָה מִמֶּנָּה לְעוֹלָמִים. וְאִם
 תֵּאמַר, אוֹתָם הָאֲחֵרִים שֶׁהִרְגָה אוֹתָם וְהוֹדְפָנוּ
 לְפָנֶיהָ הֵם אוֹתָם שְׁלֹשָׁה קְדוֹשִׁים, וְנוֹטְלִים מִמֶּנָּה
 אוֹתָהּ הָרוּחַ, הֲרִי לֹא נִמְצָאוּ בְּצַד הַטְּמֵאָה, לָמָּה
 הִיא שׁוֹלֶטֶת לְהַרְגֵם אוֹתָם? אֵלֶּא זֶה בְּשֵׁהָאִישׁ הַזֶּה
 אֵינוֹ מִתְקַדֵּשׁ, אֲבָל לֹא מִתְבַּוֵּן לְהַטְמֵא וְלֹא נִטְמָא,
 כִּי כִּדְ הִיא יְכוּלָה לְשַׁלֵּט בְּנוֹף וְלֹא בְרוּחַ.

וְלְפָעֲמִים נִמְצָא שִׁיּוּצֵאֵת נַעֲמָה לְעוֹלָם לְהַתְחַמֵּם
 עִם בְּנֵי אָדָם, וְנִמְצָא אָדָם בְּקִשְׁר (בְּקִשְׁרִי)
 שֶׁל תְּשׁוּקָה עֲמָה, וּמִתְעוֹרֵר מִשְׁנָתוֹ, וְאוֹחֵז בְּאִשְׁתּוֹ
 וְשׁוֹכֵב עִמָּה, וְהַרְצוֹן שָׁלוֹ בְּאוֹתָהּ תְּשׁוּקָה שֶׁהִתְהַוְּתָה
 לוֹ בְּחִלּוּמוֹ, אִזּוֹ אוֹתוֹ תִּבְּנֵן שְׁמוֹלִיד בָּא מִצְדָּה שֶׁל
 נַעֲמָה, שֶׁהֲרִי בְּתְשׁוּקָה שְׁלָה זֶה נִמְצָא. כְּשִׁיּוּצֵאֵת
 לִילִי"ת וְרוּאָה אוֹתוֹ, הִיא יוֹדַעַת הַדְּבָר וְנִקְשָׁרֶת
 בוֹ, וּמְגַדֶּלֶת אוֹתוֹ כְּמוֹ הָאֲחֵרִים בְּנֵי נַעֲמָה,
 וְנִמְצָאֵת עִמּוֹ זְמַנִּים רַבִּים וְלֹא הוֹרֶגֶת אוֹתוֹ.

וְהוּ אִישׁ, שְׁכָכַל לְכָנָה וּלְכָנָה נְחָסָר, וְלֹא
 מִתְיַאֲשֶׁת מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים, שְׁחֲרֵי כָּכַל לְכָנָה
 וּלְכָנָה כְּשֶׁהִיא מִתְחַדָּשֶׁת בְּעוֹלָם, לִילִי"ת יוֹצֵאת,
 וּפּוֹקֶדֶת עַל כָּל אֵלֶּה שֶׁהִיא מְנַדְּלֶת וְצוֹחֶקֶת בָּהֶם,
 וְאִזּוֹ אוֹתוֹ הָאִישׁ פָּגוּם בְּאוֹתוֹ זְמַן. אֲשַׁדִּיָּהֶם
 הַצְּדִיקִים שְׁמֵתִקְדָּשִׁים בְּקִדְשֶׁת הַמֶּלֶךְ, עֲלֵיהֶם
 כְּתוּב, (ישעיה סו) וְתָהָ מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שָׁבֹת
 בְּשַׁבְּתוֹ וְגו'.

אֵת הַדְּבָרִים הַלְלוּ גְּלָה שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ בְּסִפְרוֹ שֶׁל
 אֲשַׁמְדָּאֵי הַמֶּלֶךְ, וּמִצְאָנוּ בּוֹ אֵלֶּךְ וְאֶרְבַּע
 מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה מֵינֵי טְמֵאָה שְׁנִטְמָאִים בָּהֶם כְּנִי
 אָדָם. אֵת זֶה גְּלָה אֲשַׁמְדָּאֵי לַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה.

אִזִּי לָהֶם לְבָנֵי אָדָם, שְׁכָכַם אֲטוּמִים וּסְתוּמֵי
 עֵינַיִם, וְלֹא יוֹדְעִים וְלֹא שׁוֹמְעִים וְלֹא
 מִשְׁנִיחִים אִיךָ הֵם עוֹמְדִים בְּעוֹלָם. וְהִנֵּה יַעֲצָה
 וּרְפוּאָה לְפָנֵיהֶם, וְאֵינָם מְסִתְּפְלִים. שְׁחֲרֵי אֵין
 אֲנָשִׁים יְכוּלִים לְהַנְצִיל אֵלֶּה בְּעַצְהָ שֶׁל הַתּוֹרָה,
 שְׁכָתוּב (דברים כג) כִּי יִתְּהָ בְּךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא מֵחֹר

מְקַרְה לְיִלָּה. אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה מָהוּר דְּוִקָא, מְקַרְה לְיִלָּה דְּוִקָא, וַהֲרִי בְּאַרְנוּ אֶת הַדְּבָרִים בְּעֵצַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. שְׂפָךְ כְּתוּב בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהַתְּקוּדָשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.

לְמִדְּנוּ, אַחַר שֶׁהִסְתַּלְּקוּ קִוּוּ וְהִכָּל, חוֹר אָדָם לְאַשְׁתּוֹ, וְהַתְּלַבֵּשׁ בְּרוּחַ אַחֲרָת, וְהוֹלִיד אֶת שֵׁת. מִכָּאן תְּתִיחֶסוּ דוֹרוֹת הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם, וְהַגְּדִיל הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא אֶת הַחֶסֶד בְּעוֹלָם, וְלִכְל אֶחָד נוֹלָדָה עִמּוֹ נִקְבָּה, שְׂיִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה. וַהֲרִי פִרְשׁוּהָ הַחֲבָרִים בְּסִתָּם מִשְׁנָה, שְׂכַתוֹב וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֶחָתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ וְגו', חֶסֶד הוּא. חֶסֶד הוּא וְדַאי. וְאַחַר שְׂשָׂרָה חֶסֶד, יֵצְאוּ גִזְעִים וְשָׂרִשִׁים מִתַּחַת לְמַעְלָה, וְנִפְרְדוּ הָעֲנָפִים, וְהַקְּרוֹב הַתְּרַחֵק. אוֹ גִּדְל הָעֲנָף וּבֹא לְהַתְּחַבֵּר בְּזוּוּג אֶחָד עִם הָאֵילָן. זֶה כְּרֵאשׁוֹנָה, וְזֶה כְּסִתָּר הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שְׂכַתוֹב (תהלים פב) אִמְרַתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. אֲבָל מִכָּאן וְהַלָּאָה, אֲנָשִׁים שְׂיִמְצְאוּ בוֹ - וְנִכְבְּרָתוֹ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם.

לְמַדְנֵנוּ, עֲרוֹת אַחוֹת אַבִּיךָ, כְּמוֹ שְׁנֵת־גְּלָה בְּנִסְתָּר.
 כְּתוּב (הושע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל הִרְכִּי ה' וְצַדִּיקִים
 יִלְכוּ בָּם וְגו'. אֲשֶׁר־י חֲלָקָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים שִׂיּוּדָעִים
 בְּרִכֵּי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהוֹלְכִים בָּהֶם וְנוֹדָעִים
 אֲלֵיהֶם. אֲשֶׁר־י חֲלָקָם.

לְמַדְנֵנוּ, הַתְּעַבְרָה ה' עֲלֵינוּהָ בְּאַהֲבָה וַחֲבִיבוּת
 שְׂאִין נִפְרָד מִמָּנָה יו"ד לְעוֹלָמִים.
 הַתְּעַבְרָה וְהוֹצִיָּאָה וְא"ו, אַחַר כֶּךָ עֶמֶד לְפָנֶיהָ
 וְהִינִיקָה אוֹתוֹ, וְזוֹ (וְזוֹ בְּעוֹלָם) הוּא"ו כְּשִׁי צִיָּאָה, בַּת
 זוּגוֹ יִצְאָה עִמוֹ. כֹּא הַחֶסֶד וְהַתְּעוּרָר אֵלָיו, וְהַפְּרִיד
 אוֹתָם, וְיִצְאוּ גִזְעִים מִתַּחַת לְמַעְלָה, וְהַתְּפַשְׁטוּ
 עַנְפִּים וְהַתְּרַבּוּ, וְנִעְשְׂתָה ה"א תַּחְתּוֹנָה. וְהַתְּרַבְּתָה
 בְּעַנְפֶיהָ לְמַעְלָה לְמַעְלָה, עַד שֶׁתּוֹדוּנָה בְּאֵילָן
 הָעֲלִיּוֹן, וְהַתְּחַבְּרוּ וְא"ו עִם ה"א. מִי גֵרָם לָהֶם?
 חֶסֶד הוּא. חֶסֶד הוּא וְדָאֵי. שְׁחַבְּרָם בְּאַחַד.

יו"ד עִם ה"א עֲלֵינוּהָ, אֵינן תְּלוּי חֲבוּרָן בְּחֶסֶד,
 אֲלָא חֲבוּרָן תְּלוּי בְּמִזְל, וַחֲבִיבוּתָן, שְׁלֵא
 נִפְרָדוֹת לְעוֹלָמִים. יו"ד נִקְשְׂרַת לְה"א, וְה"א

נְקֻשֶׁת לְוֹא"ו, וְאִ"ו נְקֻשֶׁת בְּה"א, וְהִ"א
 נְקֻשֶׁת בְּכָל. וְהַכֹּל הוּא קֻשֶׁר אֶחָד וְדָבָר אֶחָד.
 לֹא נִפְרְדוֹת זוּ מִזוּ לְעוֹלָמִים. כְּכִיכּוֹל מִי שְׁנוֹרֵם
 אֶת הַפֶּרוֹד כְּאֵלוֹ הַחֲרִיב עוֹלָם, וְנִקְרָא עֲרוֹת
 הַכֹּל.

וְלַעֲתִיד לָבֵא עֲתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהָשִׁיב
 שְׂכִינָה לְמִקְוָמָה, וְשִׁמְצָא הַכֹּל בְּזוּוֹג
 אֶחָד, שְׁכָתוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד
 וְשִׁמוֹ אֶחָד וְגו'. וְאִם תֹּאמֶר, עֲכָשׁוּ אֵינּוּ אֶחָד?!
 לֹא, שְׁחֲרִי עֲכָשׁוּ הַרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם נִרְמוּ שְׁלֹא
 יִמְצָא אֶחָד, שְׁחֲרִי הַגְּבִירָה הַתְּרַחֲקָה מִן הַמְּלֶךְ,
 וְלֹא נִמְצָאִים בְּזוּוֹג. הָאִם הָעֲלִיזָנָה הַתְּרַחֲקָה
 מִתְּמֶלֶךְ וְלֹא מִיִּנְיָקָה אוֹתוֹ.

כִּי מְלֶךְ בְּלִי גְבִירָה לֹא מִתְעַפֵּר בְּעֲטְרוֹתָיו עִמָּה
 (שֶׁל הָאִם) כְּמוֹ כְּרֹאשׁוֹנָה כְּשֶׁהַתְּחִבֵּר עִם הַגְּבִירָה,
 שְׁעֲטָרָה אוֹתוֹ כְּכִמָּה עֲטָרוֹת, כְּכִמָּה זְהָרִים
 בְּעֲטָרוֹת קְדוֹשׁוֹת עֲלִיזוֹת, שְׁכָתוּב (שִׁיר ג) צִאֲיָנָה
 וְרִאֲיָנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמְּלֶךְ שְׁלֵמָה וְגו', שְׁחֲזָרוּג עִם

הַגְּבִירָה, אִז עֲטָרָה אֹתוֹ הָאֵם הָעֲלִיזָה פָּרְאוּי.
 וְכַעַת שְׁאִין נִמְצָא הַמֶּלֶךְ עִם הַגְּבִירָה, אִזִּי הָאֵם
 הָעֲלִיזָה נוֹטֶלֶת אֶת בְּתָרָה (עֲטָרָתָה) וּמוֹנַעַת מִמֶּנּוּ
 אֶת מַעֲיִנוֹת הַנְּחָלִים, וְלֹא נִמְצָא בְּקִשָּׁר אֶחָד.
 כְּבִיכּוֹל אֵינּוּ בַּנְּמֻצָא אֶחָד.

וּבְזִמָּן שֶׁתִּשׁוּב הַגְּבִירָה לְמָקוֹם הַיְכָלָה וְהַמֶּלֶךְ
 יִזְדַּיֵּג עִמָּה בְּזוּיג אֶחָד, אִז יִתְחַבֵּר הַכֹּל
 בְּאֶחָד בְּלִי פְרוּד. וְעַל זֶה פְּתוּב, פִּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
 ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד. פִּיּוֹם הַהוּא, בְּזִמָּן שֶׁתִּשׁוּב
 הַגְּבִירָה לַהֵיכָל, אִז הַכֹּל יִמְצָא אֶחָד בְּלִי פְרוּד. וְאִז
 - (עובדיה א) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשִׁפְט וְגו'.

שֶׁלְּמִדְּנוּ, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, לֹא תִכְנַס הַגְּבִירָה
 בְּשִׁמְחָה לַהֵיכָל עַד שֶׁתִּדּוֹן מַלְכוּת
 עֲשׂוֹ וְתִקַּח מִמֶּנּוּ נְקֻמוֹת שְׁנֵרְמָה כֹּל זֶה. אַחַר כֵּן
 תִּזְדַּיֵּג עִם הַמֶּלֶךְ וְתִהְיֶה שִׁמְחָה שְׁלֵמָה. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב
 וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשִׁפְט אֶת הָרַע עֲשׂוֹ -
 פְּרָאשׁוּנָה, וְאַחַר כֵּן - וְהִיְתָה לַה' הַמְּלוּכָה. מִי
 הַמְּלוּכָה? זֶו הַגְּבִירָה. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב וְהִיְתָה לַה'

הַמְלוּכָה. וְאַחַר שִׁיזְדוּגְנוּ כְּאַחַד מֵהַ כְּתוּבִים? וְהִיָּה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד.

עֲרוֹת אַחֵי אַבִּיךָ לֹא תִגְלֶה, שָׁנָה רַבִּי יְהוּדָה - זֶהוּ יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה. וְאַחֲזוֹת אִמְךָ - זֶה יְרוּשָׁלַיִם שְׁלִמָּה. בְּחֻטָּאִים הִלְלוּ יִגְלוּ יִשְׂרָאֵל לְבֵין הָעַמִּים וְתִתְרַב יְרוּשָׁלַיִם לְמִטָּה. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, אֲהַבַת הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא שֶׁקָּרָא לְיִשְׂרָאֵל אֲחִים, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכב) לְמַעַן אֲחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה נָא וְגו'. (ובארנו תדבָרִים, וְשֵׁם (דְּבָרִים שָׁם) פֶּת כְּנֶה וְכַת בְּתָה. וְאֵת עַל גַּב שָׁהֵם בְּנִגְלָה וּבְנִסְתָּר וּבֵן אֲחֵרֵי. שְׁחָרֵי הָעוֹלָם צָרִיךְ לְהֵם, וְהֵם יִשׁוּב הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (משלי כו) רַעַף וְרַע אֲבִיךָ) וְזֶה סוּד הַדְּבָר. שֶׁאֵמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן.

אֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם אֲחֵי, לָמָּה רַעֵי? וְאִם רַעֵי, לָמָּה אֲחֵי? אֵלֵּא לְמַדְנֵנו, אֲזִתָּו דְּבָר שְׁלֵא סָר לְעוֹלָמִים נִקְרָא רַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר רַעַף וְרַע אֲבִיךָ אֵל תַּעֲזֹב. וְזֶהוּ סוּד הַדְּבָר שֶׁאֵמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִם הָעֲלִיזָה נִקְרָאת רַעֵיהָ, כִּי לֹא זֶה אֲהַבַת הָאֵב

מִמָּנָה (דף עח ע"א) לְעוֹלָמִים. וְהָאֵם הִתְחַתְּוֹנָה נִקְרְאת
כְּלָה, וְנִקְרְאת אָחוֹת, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ (שיר ח) אָחוֹת
לָנוּ קַמָּנָה.

וְהִינוּ סֵתֵם מִשְׁנָה שְׁלָנוּ, שְׂכָתוֹב כָּאֵן עֲרוֹת
אָחוֹתָךְ בֵּת אֲבִיךָ אִו בֵּת אִמְךָ. בֵּינָן שְׂאֲמַר
בֵּת אֲבִיךָ, מַה זֶה אִו בֵּת אִמְךָ? אֵלָּא, אִם הִיא
נִמְצֵאת מִצַּד הָאֵב, נִקְרְאת חֲכָמָה. וְאִם מִצַּד
הָאִם, נִקְרְאת בִּינָה. וְעַל כָּל פָּנִים, בֵּין כָּךְ וּבֵין
כָּךְ, הִיא נִמְצֵאת מִהָאֵב וְהָאִם. שְׁתֵּרֵי יו"ד אֵינָה
זוֹה מַה' לְעוֹלָמִים. וְזֶהוּ סוּד הַדְּבָר, מוֹלְדֵת בֵּית -
מִצַּד הָאֵב. אִו מוֹלְדֵת חוּץ - מִצַּד הָאִם.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, (משלי כד) בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת. מִי
הַבַּיִת שֶׁנִּבְנָה בְּחֲכָמָה? הֵי אֹמֵר זֶה הַנְּהַר
שִׁיוֹצֵא מֵעֵרֶן. מִשׁוּם כָּךְ מוֹלְדֵת בַּיִת אִו מוֹלְדֵת
חוּץ, כְּשִׁיִּצְאָה מוֹ, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (בראשית ב) עֲצָם
מִעֲצָמִי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי. וְכָתוּב וַיִּקַּח אֶחָת
מִצְלָעֵתָיו, וְזֶהוּ מוֹלְדֵת חוּץ, מִמְּקוֹם שֶׁל זְעִיר
אֲנִפִּין נִמְצֵא, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

וְעַל זֶה אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים אַחִים
 לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂלֵא סָרָה אֶהְבְּתֶם
 לְעוֹלָמִים. יְרוּשָׁלַיִם שְׁלֵמָה נִקְרָאת אַחוֹת אִמָּה,
 כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (תהלים קכב) יְרוּשָׁלַיִם הַכְּנוּיָה כְּעִיר
 שְׂחֵבְרָה לָּהּ יַחְדָּו וְגו'. מַה זֶה שְׂחֵבְרָה לָּהּ יַחְדָּו?
 כִּדְרֵי שְׂיֻזְרוּג עָמָה הַמְּלֹךְ מִשְׁשָׁה צְדָדִים, בְּכָל צְדָדֵי
 הַמְּלֹךְ, בְּדַרְגַּת הַצְּדִיק, וְכָל כִּתְרֵי הַמְּלֹךְ שְׁכָלוּלִים
 בוֹ. וְהִנֵּנוּ שְׂחֵבְרָה לָּהּ יַחְדָּו.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׁשֵׁם עָלוּ שְׂכָבִים שְׂכָבֵי יָהּ.
 מִי הַשְּׂכָבִים? אֵלּוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר תַּחֲוּמִים
 שְׁנִפְרָדִים מֵאוֹתוֹ אֵילָן גְּדוֹל וְחֹק שְׁיִרֵשׁ אוֹתָם
 מִצַּד הָאֵב וְהָאֵם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב שְׂכָבֵי יָהּ, מִיָּפִי
 הַעֲדוֹת שְׁמַעִיד הַבֵּן הַקְּדוֹשׁ, (שְׁמַעִיד אָפָא וְאָפָא בֵּן הַקְּדוֹשׁ)
 שְׂכָתוֹב שְׂכָבֵי יָהּ עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְהֵם נִהְרֹת
 עִמָּקוֹם שְׁשׁוּפָעִים וְנִמְשָׁכִים מִן י"ה. וְהַכֹּל (וְכָל כֶּף
 לְמַה?) לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה'. כִּי שָׁמָּה יֵשְׁבוּ כִסְאוֹת
 לְמִשְׁפַּט כִּסְאוֹת לְבֵית דִּין, לְרִשְׁתָּהּ אֶת הַמְּלָכוֹת
 הַקְּדוֹשָׁה הוּא וּבְנָיו לְדוּרֵי דוּרוֹת, וְזוֹתֵי הַשִּׁירָה
 שְׁאָמַר דִּין עַל הַמְּלָכוֹת הָעֲלִיזָה הַקְּדוֹשָׁה.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, הַכֹּל בְּסוּד עֲלִיּוֹן הוּא, לְהִרְאֹת שְׁמֵי שְׁפוּגִים לְמַטָּה - פּוּגִים לְמַעְלָה. עֲרוֹת פְּלִתָּךְ לֹא תִגְלֶה, שְׁשָׁנִינוּ, עוֹנָתָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מִשִּׁפְּתַי לְשִׁפְּתַי. מִכִּיּוֹן שְׂיֻדְעִים אֶת סוּד הַדָּבָר וַיְכֻּנּוּ אֶת הַלֵּב, וַיִּמְצֵא רְצוֹנָם שָׁלֵם, וְהַכְּנִים שְׁמוֹלֵי־יָדַיִם נִקְרָאִים הַכְּנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ. וְאִם אֵלֶּה פּוּגִמִּים דָּבָר לְמַטָּה, כְּכִיכּוֹל הֵם פּוּגִמִּים כְּכֹלָה שְׁלִמְעָלָה, וְאִזּוּ כְּתוּב עֲרוֹת פְּלִתָּךְ לֹא תִגְלֶה. זֶה בְּשִׁבִיל אֵלֹו שְׂיֻדְעִים אֶת דִּינֵי הַתּוֹרָה. שְׂאֵר הָעַם אוֹתוֹ שֶׁבִּנְגְלָה, פְּלִתָּךְ מִמֶּשׁ, וּבַחֲטָא הִזְהָה הַשְּׂכִינָה מִסַּתְלָקָת מִבִּינֵיהֶם.

לְמַדְנֹו, נְחַקֵּק הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ בְּצַדְדִּים יְדוּעִים, בְּאוֹתֵיזוֹת רְשׁוּמוֹת שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם (י)

פּא, א' פּי, י' פּב, ב' פּי, י' פּא, ב' פּה, ו' פּג, י' פּה, י' פּג, ה' פּי, ג' פּה, ה' פּד) י' פּא, א' פּי, י' פּב, ב' פּי, י' פּא, ה' פּג, יו"ד פּה"א, יו"ד פּגימ"ל, ה"א בּיו"ד גימ"ל פּה"א, ה"א פּדל"ת. פּלָן נְחַקְקוֹת בּיו"ד, יו"ד מַעְלָה אוֹתָן.

ה"א כלולה ביו"ד, ממנו יוצאת, אז מעטרים את
האבות. נפתחת ה"א בנחלים שלה,
ומעטרת את ראש הו', ששם שרויים האבות.

ו' בוללת שש אותיות, ואת כלם בוללת יו"ד.
יו"ד נחקקת בגלופיה, ועולה להתעטר בשתיים
עשרה אותיות אחרות, ממנו יוצאות עשר
אמירות בגלופים שלו, וכלם שבילים של הדרך
העליונה, (של דרכי מתורה) הנבכרה מהכל. אזי ה"א
אחרת נכללת מכלם, חקוקה מצד מתוח (מתנחלת)
טמיר להוליד למטה.

נחקקו (נחלקו) כלם בארבעים ושתיים אותיות, ואת
כלם פרשנו במשנתנו, וכלם עולים
לראש המלך.

שבע שבתות שלמות מתפרשות בשבעים
אותיות. שבעים ושתיים עלו, והן עלו
באות ו' (יו"ד), רשומות בפרשת ויהי בשלח
פרעה בפסוק ויסע ויבא ויט. פשה שכינה
נוטלת ושבעה רשומים נרשמו בה, מתעלות

שָׁבַע ^(דף עח ע"ב) מִמֶּנָּה בְּמַעֲשֵׂים רְשׁוּמִים. לְמַדְנִי
 שֶׁהַתְּעִלּוּ הָאוֹתִיּוֹת בְּרִשְׁמֵים יְדוּעִים וּדְרָכִים
 סְתוּמֹת, פָּרַט לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, עֲמוּדֵי הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּא רְאֵה, עֲשָׂרִים
 וּשְׁתַּיִם הָאוֹתִיּוֹת שֶׁחֲקוּקוֹת בַּתּוֹרָה, כִּלְּן
 מִתְּפָרְשׁוֹת ^(מֵאֵלֶּיךָ) בְּעֵשֶׂר הָאֲמִירוֹת הַלָּלוּ, כָּל
 אֲמִירָה וְאֲמִירָה מֵאוֹתָן הָעֵשֶׂר, שֶׁהֵן כַּתְּרֵי הַמְּלָכָה,
 כִּלְּן חֲקוּקוֹת בְּאוֹתִיּוֹת יְדוּעוֹת ^(אֲחֵרוֹת). מִשּׁוּם כִּי
 הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ מִתְּכַסֶּה בְּאוֹתִיּוֹת אֲחֵרוֹת, וְכִלְּ
 אֲמִירָה מְלֹחָה לְאֲמִירָה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה אֶת אוֹתִיּוֹתֶיהָ,
 מִשּׁוּם שֶׁנִּכְלָלוֹת זֶה עִם זֶה. וְלִכֵּן אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 חֲקַקְנוּ אוֹתוֹ בְּאוֹתִיּוֹת אֲחֵרוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהַתְּכַסּוֹ זֶה
 בְּזוֹ וְזוֹ בְּזוֹ, עַד שֶׁכִּלְּן נִקְשְׁרוֹת בְּאַחַת.

וּמִי שְׂרוּצָה לְדַעַת אֶת צְרוּפֵי הַשְּׂמוֹת הַקָּדוֹשִׁים,
 שִׁידַע אֶת אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת הַרְשׁוּמֹת בְּכָל
 כְּתוּב וְכֵתוּב, וְאִזּוּ יֵדַע וַיִּתְקַיֵּם בְּכָל. וְהָרִי חֲקַקְנוּ
 אוֹתָם בְּכָל אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת שְׂרִשׁוּמֹת וַיְדוּעוֹת
 בְּכָל כְּתוּב וְכֵתוּב מִהַסְּפָר הָעֲלִיּוֹן שֶׁל שְׁלֹמֹה. וְכִי

עֲלֵה בְיַדֵּינוּ, וְהַחֲבֵרִים חֲקִקוּ אֹתָם, (וְלַחֲבֵרִים גְּלִינוּ אֹתָם)
 וַיָּפֶה הוּא. שְׁחֵרֵי כָּל כְּתֵר וְכְתֵר מְלוֹה לַחֲבֵרוֹ אֶת
 אוֹתֵינוּ, כְּמוֹ שְׂבֵאֲרֵנוּ, וְלַפְעָמִים שְׂלֵא צָרִיךְ
 אֵלָּא בְּאוֹתֵינוּ אֹתָם שְׂרְשׁוּמִים בּוֹ. וְכֵלָם יְדוּעִים
 לַחֲבֵרִים, וְחֵרֵי בְּאֲרֵנוּ אֹתָם.

אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא,
 שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בְּכַבּוּדָם
 וּמְנַלָּה לָהֶם סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים שֶׁל שְׁמוֹ הַקְּדוּשׁ, שְׂלֵא
 גָּלָה לְעֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים, וְעַל זֶה יָכֹל מֹשֶׁה לְהַתְעַטֵּר
 בֵּין קְדוּשִׁים, וְכֵלָם לֹא יָכֹלוּ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, כִּי אִשׁ
 יוֹקֶדֶת וְנִחְלִי אִשׁ. שְׂאֵם לֹא כָּף, מִי הֵיָה לוֹ לְמֹשֶׁה
 לְעֵמֶד בֵּינֵיהֶם? אֵלָּא אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ שֶׁל מֹשֶׁה, שְׁחֵרֵי
 בְּשֶׁהִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, רָצָה
 לְדַעַת אֶת שְׁמוֹ הַקְּדוּשׁ (שְׁמוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים), נִסְתָּר וְנִגְלָה,
 בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד פְּרָאוּי, וְאִזּוֹ נִדְבַק וַיֵּדַע יוֹתֵר מִכָּל
 בְּנֵי הָעוֹלָם.

בֹּא רֵאָה, בְּשַׁעֲהַ שְׁעָלָה מֹשֶׁה לְתוֹךְ הָעֵנָן הַנִּכְבָּד,
 נִכְנַם לְבֵין קְדוּשִׁים. פָּנַע בּוֹ מִלְּאָף אֶחָד

בְּשִׁלְהֵבוֹת אֵשׁ, בְּעֵינַיִם לוֹהֵטוֹת, וּכְנָפָיו שׁוֹרְפוֹת.
 רָצָה לְשֹׂאֵף אוֹתוֹ לְתוֹכוֹ. וְשֵׁם אוֹתוֹ מִלְּאֶךָ
 גְּבִרְיָאֵל (גִּדְרִיא"ל) (גִּדְרֵנָא"ל). אִזּוּ הַזְּכִיר מֵאִשָּׁה שֵׁם קָדוֹשׁ
 אֶחָד שְׁהֵיחַ חֶקוֹק עִם שְׁתֵּימָּה עֲשִׂרָה אוֹתִיּוֹת,
 וְהוֹדִיעָנוּ וְהִתְרַגְּשׁ, עַד שֶׁעָלָה מֵאִשָּׁה בִּינֵיהֶם, וְכֵן
 לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ, וְחֵרֵי בְּאֲרָנוֹ אֶת
 הַדְּבָרִים.

עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִפְתָה לֹא תִגְלֶה. לְמִדְּנוּ, בְּתַקּוּנֵי
 הַגְּבִירָה בְּאֲרָנוֹ אֶת הָעֲרִיּוֹת הַלָּלוּ, אֵיךְ עַל
 גַּב שְׂחָם (עֲרִיּוֹת הֵם) בְּנִגְלָה וּבְנִסְפָּר, וְשֵׁם בַּת בְּנָה
 וּבַת בִּפְתָה. שְׁחֵרֵי הָעוֹלָם צָרִיךְ אוֹתָם, וְהֵם יֵשׁוּבוּ
 שָׁל עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוֹ. וּמִי שֶׁמְנַלָּה עֲרוֹה אַחַת
 מֵהֵן, אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ, שְׁחֵרֵי גְלָה בְּשִׁבִיל זֶה
 עֲרִיּוֹת אַחֲרוֹת.

וְלְמִדְּנוּ, הַדְּבָר הָאֲחֵרוֹן שֶׁל עֶשֶׂר הָאֲמִירוֹת שֶׁל
 הַתּוֹרָה - (שְׁמוֹת ב) לֹא תִחַמַּד אִשָּׁת רֵעֶךָ,
 כִּי זֶהוּ הַכֶּלֶל שֶׁל כָּלָם. וּמִי שֶׁחֹמַד אִשָּׁה אַחֲרַת
 בְּאֵלוֹ עֶבֶר עַל כָּל הַתּוֹרָה. בְּרָם, אִיזְ דְּבָר שֶׁעוֹמַד

לפני תשובה, וכל שכן אם קבל ענשו כמו דוד המלך. אמר רבי יוסי, שנינו, כל מי שחטא ופרש מאותו חטא, התשובה מועילה לו יותר. ואם לא, לא עולה בידו תשובה ולא מועילה לו. אם כן, אז איך דוד לא פרש מבת שבע לאחר מכן? אמר לו, בת שבע היתה שלו, ואת שלו הוא לקח, שהרי מת בעלה.

שלבמדנו, מומנת היתה בת שבע לדוד מיום שנברא העולם, ומה עכב אותו? שנשא את בתו של שאול המלך, ואותו יום נשא אותה אוריה ברחמים, אף על גב שלא היתה שלו. אחר כך בא דוד ונטל את שלו. ועל שדוד דחק את השעה לפני הקדוש ברוך הוא להרג את אוריה ולעשות כן, הרע לפניו, והעניש את דוד, שהרי הקדוש ברוך הוא רצה להשיבה לדוד, לקים לו את המלכות הקדושה העליונה. ובשהשתוקק, לשלו השתוקק.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מֵהוּ שְׁפָתוֹב אֲנִי ה' - אֲנִי
ה' עֲתִיד לְהֵן שְׁכָר טוֹב לְצַדִּיקִים לְעֲתִיד
לָבֵא. אֲנִי ה' עֲתִיד לְהַפְרֵעַ מִן הַרְשָׁעִים לְעֲתִיד
לָבֵא, אוֹתָם שְׁפָתוֹב בָּהֶם הַפְשָׁעִים פִּי. פָּתוֹב אֲנִי
ה', וְכָתוֹב (דברים לב) אֲנִי אֲמִית וְאַחֲתִית. אַף עַל פִּי
שְׁאֲנִי בְּמִדַּת תְּרַחֲמִים, הַרְשָׁעִים הוֹפְכִים (דף עט ע"א)
אוֹתִי לְמִדַּת חֲדִין. שְׁלִמְדֵנוּ, שֵׁם מְלֵא - ה' אֱלֹהִים.
זְכוּ - ה', וְאִם לֹא - אֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
הַרְשָׁעִים עוֹשִׂים פָּגָם לְמַעְלָה. אֵיזָה פָּגָם? כְּמוֹ
שְׁבִאֲרֵנוּ פָּגָם מִמָּוֶשׁ, וְחָרִי נִתְפָּאֵר.

לְמַדְנֵנוּ, פָּתוֹב וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַּת טְמֵאָתָה לֹא
תִקְרַב לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ. שְׁנָה רַבִּי יְהוּדָה,
דוֹר שְׁרַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי שָׂרוּי בְּתוֹכוֹ, כָּלָם
צַדִּיקִים, חֲסִידִים, כָּלָם הֵם יִרְאִי חֲטָא, וְשְׂכִינָה
שׁוֹרָה בֵּינֵיהֶם, מֵה שְׁאִין בֵּן בְּדוֹרוֹת אַחֲרִים.
מִשׁוֹם כֶּךָ הַדְּבָרִים תִּלְלוּ מִתְפָּרְשִׁים וְלֹא נִטְמָנִים.
בְּדוֹרוֹת אַחֲרִים לֹא בֵן, וּדְבָרִים שֶׁל סוּדוֹת
עֲלִיוֹנִים לֹא יְכוּלִים לְגִלּוֹת, וְאוֹתָם שִׁיזְדַּעִים
הוֹחֲרִים. שְׁבִאֲשֶׁר תִּיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר סוּד

הַפְּסוּק הַזֶּה, עֵינֵי כָּל הַחֲבָרִים נִבְעוּ דְמָעוֹת, וְכָל
הַדְּבָרִים שֶׁאָמַר הָיוּ בְּעֵינֵיהֶם גְּלוּיִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(במדבר יב) פַּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמְרֵאָה וְלֹא
בְּחִידָת.

שִׁינּוּם אֶחָד שָׁאֵל רַבֵּי יִיסָא, אָמַר, בִּיצָה שֶׁל אֱמֶת
(מִדָּה) שִׁינְצָאָה מֵעוֹף שִׁשְׁרׁוּי (שְׁנׁוּרָק) בְּאוּר,
וְהַתְּבַקְעָה לְאַרְבָּעָה צְדָדִים, שְׁנַיִם עוֹלָיִם מֵהֶם,
וְאֶחָד מִתְּנִיפָה, וְאֶחָד רוּבֵין בְּמַרְבֵּין (מִבּוּעֵי הַמַּעְיִן) שֶׁל
הַיָּם הַגָּדוֹל. אָמַר רַבֵּי אֲבָא, עָשִׂיתָ לְפָנַי רַבֵּי
שְׁמַעוֹן קִדְשׁ חַל, שֶׁחֲרֵי כָּתוּב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר
בּוֹ. אָמַר לוֹ רַבֵּי שְׁמַעוֹן, מָדָם שֶׁתְּבַקַּע הַבִּיצָה,
תִּסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם. וְכֵן הָיָה בְּאַדְרָא שֶׁל רַבֵּי
שְׁמַעוֹן.

לְמַדְנׁוּ, בִּימֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן הָיָה אוֹמֵר אָדָם
לְחֲבָרׁוֹ: פֶּתַח פִּיךָ וַיֵּאִירוּ דְבָרֶיךָ.
אַחַר שֶׁנִּפְטַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, הָיוּ אוֹמְרִים: (קהלת
ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת בְּשָׁרְךָ.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִם בְּנֵי הָעוֹלָם
מִסְתַּכְּלִים בְּמָה שְׁכָתוּב בַּתּוֹרָה, לֹא
יבואוּ לְהַרְגִּיזוּ לְפָנַי רַבּוֹנָם. לְמַדְנֵנוּ,
בְּשִׁמְתֵּעוֹרְרִים תְּהִינִים הַקָּשִׁים לְרֵדֶת לְעוֹלָם,
וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדָּת טַמְאָתָהּ וְגו'. כָּאֵן כָּתוּב (תהלים
כה) סוּד ה' לִירְאֵיו, וּבְאִדְרָא (ובדור תהיה) תְּקַדּוּשָׁה
נֵאמַר, כָּאֵן הַצְּטֻרְכָנוּ לְגִלוֹת, שְׁחֲרֵי לְמָקוֹם
תְּהִה הַסְתַּלְק.

שְׁשַׁנִּינֵנוּ, בְּשַׁעָה שְׁהַנְּחָשׁ הַתְּקוּף שֶׁל מַעֲלָה
הַתְּעוֹרֵר בְּשִׁבִיל חֲטָאֵי בְּנֵי הָאָדָם,
הַתְּחִיל לְהַתְּחַבֵּר עִם נִקְבָּה וְהַטִּיל בָּהּ זְהֻמָּה, נִפְרַד
מִמָּנָה תּוֹכֵר, מִשׁוּם שְׁחֲרֵי נְטִמָּאָה וְנִקְרָאת טַמְאָה,
וְאִין רְאוּי לְזָכַר לְקָרַב אֵלֶיהָ. שְׂאֵוֵי אִם הוּא נְטִמָּא
עָמָה בְּזִמְן שְׁהִיא טַמְאָה.

וְלְמַדְנֵנוּ, מֵאָה עֲשָׂרִים וַחֲמִשָּׁה מִינֵי טַמְאָה יִרְדּוּ
לְעוֹלָם שְׂאֵחֻזִּים מִצְדוֹ שֶׁל הַנְּחָשׁ הַחֹזֵק,
וְשִׁבְעָה וְעֲשָׂרִים גְּדוּלִים מֵהֶם נֵאֲחֻזִּים בְּנִקְבוֹת
וְנִדְבָקִים בָּהֶם. אוּי לְמִי שִׁיקְרַב אֵלֶיהָ בְּאוֹתוֹ זִמְן,

שְׁמִי שִׁיקְרָב עִמָּה, מְרָאָה בְּנָם לְמַעְלָה, שְׁהָרִי
 בַּחֲטָא הָיָה מִתְעוֹרָר הַנְּחָשׁ הַקָּשָׁה לְמַעְלָה וּמִטִּיל
 זַהֲמָה בְּמָקוֹם שְׁלֹא צָרִיךְ, וּמִתְחַבֵּר עִם הַנְּקֵבָה,
 וְגִדְלוֹת שְׁעָרוֹתָיו שֶׁל הַזָּכָר, וְהַנְּקֵבָה נִטְמָאת,
 וְשְׁעָרָה גְּדוֹל וְצִפְרָנֶיהָ גְּדוֹלוֹת, וְאִז הַדֵּינִים שׁוֹרִים
 לְהַתְעוֹרָר בְּעוֹלָם וְנִטְמָאִים הַכֹּל. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (במדבר
 יט) כִּי אֵת מִקְדָּשׁ ה' טִמְא, מִקְדָּשׁ ה' נִטְמָא בַּחֲטָאֵי
 בְּנֵי הָאָדָם.

לְמַדְנֹו, מַה שְׁכַתּוֹב (בראשית ג) וְאִיבָה אִשִּׁית בֵּינְךָ
 וּבֵין הָאִשָּׁה, אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים מִיְּנֵי טִמְאָה
 הַטִּיל הַנְּחָשׁ בַּנְּקֵבָה בְּשֵׁתְחַבֵּר עִמָּה, בְּחֻשְׁבוֹן
 וְאִיבָה, וְעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה מִיְּנֵים (דֵּינִים) מִתְעוֹרְרִים
 לְמַעְלָה, וְעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לְמַטָּה. וְשְׁעָר גְּדוֹל
 וְצִפְרָנִים גְּדוֹלוֹת, וְאִז מִתְעוֹרְרִים הַדֵּינִים בַּכֹּל.
 וְלְמַדְנֹו, בְּשֵׁרוּצָה אִשָּׁה לְהַטְהֵר, צָרִיכָה לְסַפֵּר
 אוֹתוֹ שְׁעָר שְׁגָדָל בַּיּוֹם שֶׁהִיא טִמְאָה, וּלְסַפֵּר אֵת
 צִפְרָנֶיהָ, וְכֹל אוֹתָהּ זַהֲמָה שְׁכַתּוֹן.

שְׁלֹמֹדְנוּ בְּסוּדוֹת הַטְּמֵאָה, שְׁזַחַמַת הַצְּפָרְנִים
 מְעוֹרְרַת זְהָמָה אַחֲרַת, וּמִשׁוּם כִּךְ
 צְרִיכִים גְּנִיזָה, וּמִי שְׁמַעְבִּירָם לְגַמְרִי, כְּאֵלוֹ הַעִיר
 חֶסֶד בְּעוֹלָם. שְׁלֹמֹדְנוּ, אִין צְרִיךְ אָדָם לְתֵת זְכָר
 לְמִינִים רָעִים. שְׁשֻׁנִינוּ, אֶלְף וְאַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה
 מִינִים רָעִים נִאֲחֲזִים בְּאוֹתָהּ הַזְּהָמָה שְׁהַטִּיל הַנְּחָשׁ
 הַחֲזוּק, וּבְכֵלִם מִתְעוֹרְרִים בְּאוֹתָהּ זְהַמַת הַצְּפָרְנִים.
 וְאַפְלוּ מִי שְׁרוּצָה, יַעֲשֶׂה בָהֶם כְּשָׂפִים לְבְנֵי אָדָם,
 מִשׁוּם אוֹתָם שְׁתְּלוּיִים בָּהֶם. וּמִי
 שְׁמַעְבִּירָם, ^(דף עט ע"ב) כְּאֵלוֹ הִרְבָּה חֶסֶד בְּעוֹלָם, וְדִינִים
 רָעִים לֹא נִמְצְאִים, וְתַעֲבֹר אוֹתָהּ זְהָמָה וְצְפָרְנֶיהָ
 שְׁרִשׁוּמוֹת בָּהּ. שְׁלֹמֹדְנוּ, מִי שְׁדוּרְךָ בְּרָגְלוֹ אוֹ
 בְּנַעְלוֹ עֲלִיחֹן, יָכוֹל לְהַזְנוֹק. וּמָה בְּשִׁירֵי הַשִּׁירִים
 שֶׁל הַזְּהָמָה שְׁלִמְעָלָה כִּךְ - אִשָּׁה שְׁמַקְבֶּלֶת
 וּמִתְחַפֶּרֶת עִם הַנְּחָשׁ וְהַטִּיל בָּהּ זְהָמָה עַל אַחַת
 בְּמָה וּבְמָה. אוֹי לְעוֹלָם שְׁמַקְבֶּל מִמֶּנָּה אוֹתָהּ
 זְהָמָה. מִשׁוּם כִּךְ, וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאָתָה לֹא
 תִקְרָב.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הֵבִיאוּ
 עָלַי בַּפֶּה בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ. עָלַי וְהֵאֵן, בְּדִי
 שְׂיַעֲבֹר אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ וַיִּתְּפֹשֵׁם מִי שְׂצָרִיךְ. עָלַי, כָּמוֹ
 שְׂפָתוֹב (ישעיה ו) שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. וְעַל זֶה
 כְּתוּב בְּקִנְיָה, (במדבר טו) הַנְּעָדִים עַל ה', שְׂפָנֶלְלָם
 מִתְּעוֹרָר מִי שְׂמֵתֵעוֹרָר שְׂפָא מִצְדָּם. אִף כָּאֵן
 הֵבִיאוּ עָלַי בַּפֶּה, עָלַי מִמָּשׁ, בְּדִי שְׂיִתְּפֹשֵׁם וַיַּעֲבֹר
 וְלֹא יִמָּצֵא הַנְּחָשׁ בְּמָקוֹם שְׂשׂוֹרָה. וְכָל כֶּךָ לָמָּה?
 עַל שְׂמַעְטָתִי אֵת הַיָּרֵחַ וְשׂוֹלֵט בָּהּ מִי שְׂלֹא צָרִיךְ.
 וּמִשׁוּם כֶּךָ כְּתוּב, וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאָתָה לֹא
 תִּקְרַב.

אֲשֶׁרִי תְּדוּר שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ.
 אֲשֶׁרִי גוֹרְלוֹ בֵּין עֲלִיוֹנִים וְתַתְּוֹנִים. עָלָיו
 כְּתוּב (קהלת ו) אֲשֶׁרִיךְ אֶרֶץ שְׂמֵלֶכֶךְ בֶּן חוֹרִים. מֵהוּ
 בֶּן חוֹרִים? שְׂזוֹקֶךָ רֵאשׁ לְגִלּוֹת וּלְפָרֵשׁ דְּבָרִים
 וְאֵינּוּ פוֹחֵד. כְּזֶה שְׂהוּא בֶּן חוֹרִין, וַיֹּאמֶר מֵה
 שְׂהוּא רוֹצֵה וְלֹא פוֹחֵד. מִי זֶה מִלְּכֶכֶךְ? זֶה הוּא
 רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, בַּעַל הַתּוֹרָה, בַּעַל הַחֲכָמָה.
 שְׂכַשְׁתִּיה רַבִּי אֶפָא וְהַחֲבָרִים רוֹאִים אֵת רַבִּי

שְׁמַעוֹן, הִיוּ רָצִים אַחֲרָיו וְאוֹמְרִים: (חושע יא) אַחֲרֵי
ה' יִלְכוּ כְּאַרְיֵה יִשָּׁאֵן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתוּב (ישעיה סו) וְהָיָה מִיַּד חֲדָשׁ
בְּחֲדָשׁוֹ וּמִיַּד יְשֻׁבָת בְּשֻׁבָתוֹ. לָמָּה שָׁקוּל זֶה
בְּזֶה? אֵלֶּא הַכֹּל בְּדַרְגָּה אַחַת עוֹלָה. זֶה מְזַדְּוֵג עִם
זֶה, וְשִׁמְחָה שָׁל זֶה עִם זֶה לֹא נִמְצְאוּת, אֵלֶּא
בְּשִׁמְחַתְנָלָה הָעֵתִיק הַקְּדוּשׁ, אִזּוּ זֹהִי חֲדוּת הַכֹּל.
וְשִׁנְיָנוּ, כְּתוּב (תהלים צב) מְזַמֵּר שִׁיר לְיוֹם הַשֻּׁבָת,
לְיוֹם הַשֻּׁבָת מִמָּשׁ. הַשֻּׁבָת שְׁמֻשְׁבַּח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, אִזּוּ נִמְצְאוּת שִׁמְחָה, וְנִשְׁמָח מִתּוֹסֶפֶת. שְׁחֵרֵי
הָעֵתִיק הַתְּנַלָּה, וְהַזְּוִוֵּג יוֹדֵמֵן.

אִתָּה בְּךָ בְּחֲדוּשׁ הַלְּבָנָה, שְׁחֵרֵי מֵאִיר הַשֻּׁמֵשׁ
בְּשִׁמְחַת הָאוֹר שָׁל הָעֵתִיק לְמַעְלָה. מִשּׁוּם
בְּךָ הַקְּרָבֵן תְּהִיָה הוּא לְמַעְלָה, בְּיַד שְׁחַבֵּל יִתְבַּשֵּׂם
וְתִמְצָא שִׁמְחָה בְּעוֹלָם, וְעַל כֵּן הֵבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה,
דְּבַר מְדִיק.

לְמַדְּנוּ, כְּתוּב (במדבר כח) עֲלֵת יְשֻׁבָת בְּשֻׁבָתוֹ עַל
עֲלֵת הַתְּמִידָה, שְׁצַרִּיךְ לְבִוֵּן אֶת הַלֵּב

לְמַעַלְהָ לְמַעַלְהָ יוֹתֵר מִבְּשָׂאֵר הַיָּמִים. וְעַל זֶה עַל
 עֲלֵת הַתְּמִיד דְּוִקָּא. לְמַדְנֵנוּ, כְּתוּב בְּחִנּוּחַ (שְׁמוּאֵל-א א) (א)
 וּתְתַפְּלֵל חֲנָה עַל ה', עַל דְּוִקָּא, מִשּׁוּם שְׁחַבְּנִים
 תְּלוּיִים בְּמִזְלַת הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שְׂפִי אֲרָנוּ. וְאִין לָךְ דְּבַר
 בְּתוֹרָה אִוּ אֹת קִטְנָה בְּתוֹרָה שְׁלֵא רְמוּזָה בְּחֻכְמָה
 הָעֲלִיּוֹנָה, וּתְלוּיִים מִמְּנָה תְּלֵי תְּלִים שֶׁל סוּדוֹת
 הַחֻכְמָה הָעֲלִיּוֹנָה. זֶהוּ שְׂפִי תוּב (שִׁיר ה) קִנְצוֹתֵינוּ
 תְּלֵי תְּלִים, וְחֵרֵי נִתְּבָאֵר.

רַבִּי יוֹסִי מְצָא אֶת רַבִּי אֲבָא שְׁתֵּיהּ יוֹשֵׁב וְקוֹרֵא
 אֶת הַפְּסוּק שְׂפִי תוּב, (תְּהִלִּים נח) הַשֵּׁלֶךְ עַל ה'
 יְהִבֵּה, עַל דְּוִקָּא. שְׁתֵּיהּ מְזוֹנוֹת תְּלוּיִים בְּמִזְלַת. רַבִּי
 יְהוּדָה תֵּיב קוֹרֵא, (שֵׁם לב) עַל זֹאת יְתַפְּלֵל כָּל תְּסִיד
 אֲלִיךָ לְעַת מְצָא. עַל זֹאת וּדְאִי. לְעַת מְצָא, חֵרֵי
 בְּאֲרָנוּ. אֲבָל לְעַת מְצָא, כְּמוֹ שְׂפִי תוּב (יִשְׁעִיה נח)
 דְּרִשׁוּ ה' בְּהַמְצָאוֹ קְרֵאָהוּ בְּהִיזוֹתוֹ קְרוּב. דְּבַר אַחַר
 לְעַת מְצָא - בְּשַׁעַת שְׁנִיחָרוֹת שׁוֹפְעִים וְנִמְשָׁכִים,
 וְהָאֲבוֹת נְהַנִּים, וְהַכֹּל מִתְּפָרְכִים. רַק לְשִׁטְף מִים
 רַבִּים, מִי זֶה הַשִּׁטְף מִים רַבִּים? זֶהוּ עִמָּךְ הַנְּחָלִים
 וְהַנְּחָרוֹת, שְׁמִי יוֹכֵחַ לוֹ וּמִי יוֹכֵחַ לְהַתְּקַרֵּב

וְלַעֲלוֹת לְשָׁם. וְהוּא שְׂכָתוֹב בּוֹ, (תהלים לח) רַק לְשִׁטָּף
 מִיָּם רַבִּים אֵלָיו לֹא יִגִּיעוּ, שְׁהָרִי לֹא זוֹכִים וְלֹא
 יִכּוּלִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, פְּתוּב (שם כו) אַחַת שְׂאֵלָתִי מֵאֵת
 ה' אֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ וְגו'. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים
 שְׂכַמָּה גְנוּזִים עֲלֵיוֹנִים שְׂמוּרִים לָהֶם פְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם,
 שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִמָּם בְּאוֹתָם
 הָעוֹלָמוֹת, כְּמוֹ שְׂפִאֲרָנוּ בְּנַעַם ה', וְהָרִי נִתְּפֵאֵר.
 רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, מִכָּאן (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָה
 אֱלֹהִים זוּלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחֲבֵה לוֹ. יַעֲשֶׂה! תַּעֲשֶׂה
 תִּיְהִי צְרִיךְ לְהִיּוֹת! אֵלֶּךָ יַעֲשֶׂה וְדַאי. תִּיְנֹו (שם לח)
 יוֹסֵף עַל יָמֶיךָ חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וְתִיְנֹו הַשְּׁלֵךְ עַל
 ה' יְהַבֵּךְ. וְכַתוּב וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה'. וְהַכֹּל אַחֲדָה.

אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם תְּהִי וּבְעוֹלָם
 (דף פ ע"א) הַכָּא. עֲלֵיהֶם פְּתוּב (תהלים ה) וַיִּשְׁמְחוּ
 כָּל חוֹסֵי בְךָ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ וְתָסֵךְ עֲלֵימוֹ וַיַּעֲלֶצּוּ
 בְךָ אֲהַבֵי שְׁמֶךָ. וְכַתוּב (שם קמ) אַךְ צְדִיקִים יוֹדוּ
 לְשִׁמְךָ יֵשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ. וְכַתוּב (שם ט)

וַיִּבְטְחוּ בְךָ יִדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עֲזַבְתָּ הַרְשִׁיף ה'!
בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמֶלֶךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמֻשָּׁה חֲמֻשֵׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשֵׁת קְדוּשִׁים

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרָשֶׁת קְדָשִׁים

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל כָּל עֵדֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי

קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם. רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (תהלים לב)

אֵל תִּהְיוּ כְּסוּם כְּפָרָד אֵין הָבִין וְגו'. כְּכֹמָה פְּעָמִים

הַתּוֹרָה מְעִידָה בְּבְנֵי אָדָם, כְּמָה פְּעָמִים הִיא

מְרִימָה קוֹלוֹת לְכָל הַצְּדִידִים לְהַעִיר אוֹתָם, וְכָל־

רְדוּמִים בְּשִׁנָּה בַּחֲטָאֵיהֶם (מְחִירֵיהֶם), אֵינָם מְסַתְּכָלִים

וְאֵינָם מִשְׁנִיחִים בְּאִיזָה פָּנִים יַעֲמְדוּ לְיוֹם הַדִּין

הָעֲלִיזוֹן, כְּשִׁיתַּבַּע אוֹתָם הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיזוֹן עַל עֲלִבּוֹן

הַתּוֹרָה שְׁצוּעָקָת כְּנֻגָדָם, וְאֵינָם מְחִזְרִים פְּנִיָּהֶם

מוֹלָה, שְׂכָל־ם פְּנוּמִים כְּכָל, שְׂאֵינָם יוֹדְעִים אֶת

אֱמוּנַת הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיזוֹן, אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם!

שְׂתֵּהֲרֵי הַתּוֹרָה מְעִידָה בּוֹ וְאוֹמְרָת, (משלי ט) מִי פָּתִי

יָסַר הִנֵּה חֶסֶד לֵב (וְאִמְרָה) אִמְרָה לוֹ. מַה זֶה

חֶסֶד לֵב? שְׂאֵין בּוֹ אֱמוּנָה. שְׂמִי שְׂאֵינּוֹ עוֹסֵק

בַּתּוֹרָה, אֵין בּוֹ אֱמוּנָה וּפְנוּם הוּא מִתְּכָל. (וְאִמְרָה)

אִמְרָה לוֹ?! אוֹמְרָה לוֹ הִנֵּה צְרִיךְ לְהִיזוֹת, כְּמוֹ

שְׁנַאֲמַר (תהלים מב) אֹמְרָה לֵאל סְלֵעִי. מַה זֶה אֹמְרָה?
אֵלֶּא לְהַכְלִיל וּלְהוֹסִיף אֶת הַתּוֹרָה שְׁלִמְעָלָה,
שֶׁהִיא קוֹרֵאת לוֹ חֶסֶד לְב, פְּנוּם מִהַאֲמוּנָה.

שְׁכַךְ שְׁנִינוּ, שְׁכַל מִי שֶׁלֹּא מִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, אֲסוּר
לוֹ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, לְהַשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ וּלְעֲשׂוֹת
עִמּוֹ סְחוּרָה, וְכֹל שֶׁכֵּן לְלַכֵּת עִמּוֹ בַּדֶּרֶךְ, שְׁחֵרֵי אִין
בוֹ אֲמוּנָה. (ועל זה) שְׁנִינוּ, כָּל אָדָם שֶׁהוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ
וְאִין עִמּוֹ דְבָרֵי תּוֹרָה, מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ. כָּל שֶׁכֵּן מִי
מִתְחַבֵּר בַּדֶּרֶךְ עִם מִי שֶׁאִין בוֹ אֲמוּנָה, שֶׁלֹּא
מִחְשִׁיב אֶת כְּבוֹד אֲדוֹנוֹ וְאֶת שְׁלוֹ, שֶׁלֹּא חָם עַל
נַפְשׁוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, מִי שֶׁלֹּא חָם עַל נַפְשׁוֹ, אִיךְ
יִשְׁלַף נַפְשׁוֹ בְּשִׂרָה לְבָנוֹ? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
תְּמַהְנִי עַל הַדּוֹר, וְחֵרֵי תִדְבָר נֶאֱמַר וְכוּ'. וְעַל זֶה
כְּתוּב אֵל תִּהְיוּ כְּסוּם כְּפָרֶד אִין הַבַּיִת. אֲשֶׁרִיחֵם
הַצַּדִּיקִים שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה וְיוֹדְעִים אֶת דְּרָכֵי
הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא, וּמְקַדְּשִׁים אֶת עַצְמָם בְּקַדְשֵׁת
הַמְּלָכָה, וְנִמְצְאִים קְדוּשִׁים בְּכֹל, וּמִשׁוּם כֶּךָ שׁוֹלְפִים

רוח של קדש מלמעלה, וכל בניהם הם צדיקי
אמת, ונקראים בני המלה, בני קדושים.

אוי להם לרשעים, שכלם חצופים ומעשיהם
חצופים, ומשום כך יורשים בניהם נפש
חצופה מצד הטמאה, כמו שכתוב ונטמתם
בם. בא להטמא - מטמאים אותו. אל תהיו
בסום כפרה, שהם בעלי זנות (של טמאה) על
הכל. אין הבין, שלא ישתדלו אנשים בדרך
הזו. שאם כך, כתוב כאן אין הבין, וכתוב
שם (ישעיה נו) והכלבים עוי נפש לא ידעו
שבעה והמה רעים לא ידעו הבין. כלומר,
יהיו מודמנים אותם שנקראים עוי נפש. מה
הטעם? משום שלא ידעו הבין.

והמה רעים, מה זה (דף פ ע"ב) רעים? אלו אותם
המובילים והמנהיגים את האדם לגיהנום.
לא ידעו שבעה, כמו שנאמר (משלי ה) לעלוקה שתי
בנות הב הב. משום כך שהם הב הב, לא ידעו
שבעה. כלם לדרךם פנו איש לבצעו מקצהו.

שְׁתֵּרֵי הֵם תִּירֵי הַגִּיהֶנֶם. וְכֹל זֶה מִי גָרַם לָהֶם?
 מִשּׁוֹם שְׁלֹא הִתְקַדְּשׁוּ בְּאוֹתוֹ זְוֹנָה כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ. וְעַל
 זֶה כְּתוּב, קִדְשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה'. אָמַר
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים לֹא רָצִיתִי
 לְהִדְבִּיק בִּי אֱלֹהֵי בְּקִי יִשְׂרָאֵל, שְׂכַתוֹב (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם
 הִדְבַּקְתֶּם בְּח'. אַתֶּם, וְלֹא שְׂאֵר הָעַמִּים. (וְעַל כֵּן כְּתוּב
 כָּאן קָדוֹשׁ) מִשּׁוֹם כֵּן (קִדְשִׁים תִּהְיוּ בְּקִיא).

קִדְשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה'. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח,
 (ישעיה יח) הוֹי אֶרֶץ צִלְצֹל כְּנַפְיִם וְגו'. וְכִי
 מִשּׁוֹם שֶׁהִיא אֶרֶץ צִלְצֹל כְּנַפְיִם נִמְצְאָה בָּהּ קְנִטוֹר,
 שְׂכַתוֹב הוֹי אֶרֶץ? אֱלֹהֵי אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעַה
 שְׂכַרָּא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָעוֹלָם וְרָצָה לְגַלּוֹת
 עֲמֻקּוֹת מִתּוֹךְ תְּהוֹמֹתָהּ, וְאוֹר מִתּוֹךְ תְּחִשְׁבָּתָהּ, הָיוּ
 כְּלוּלִים זֶה עִם זֶה. וּמִשּׁוֹם כֵּן מִתּוֹךְ תְּחִשְׁבָּתָהּ יֵצֵא
 אוֹר, וּמִתּוֹךְ תְּהוֹמֹתָהּ יֵצֵא וְהַתְּנַלְתָּה הָעֵמֶק, וְזֶה יֵצֵא
 מִזֶּה. שְׂמִתּוֹךְ הַטּוֹב יוֹצֵא הָרַע, וּמִתּוֹךְ הַרְחִמִים
 יוֹצֵא דִין, וְהַכֹּל נִכְלָל זֶה בְּזֶה - יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר
 הָרַע, יָמִין וּשְׂמָאל, יִשְׂרָאֵל וּשְׂאֵר הָעַמִּים, לְבָן
 וְשָׁחַר, וְהַכֹּל תְּלוּי הָאֶחָד בְּאֶחָד.

לְמִדְנֹו, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל
הָעוֹלָם כֵּלֹו לֹא נִרְאָה, אֵלָּא בַּעֲטָרָה
אַחַת הַמְדַבֵּקֶת (מיוסרת) בְּקִשְׁרֵיו. כְּשֶׁנֶּדוֹן הָעוֹלָם
בְּדִין, הוּא נֶדוֹן כָּלֹול בְּרַחֲמִים. וְאִם לֹא, אִין
הָעוֹלָם יָכוֹל לַעֲמֹד רֵנַע אַחֵר, וְחָרִי בְּאַרְנוּ אֶת
הַדְּבָרִים, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (שם כו) כִּי כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטִיךְ
לְאַרְץ צֶדֶק לְמִדּוֹ יִשְׁבִּי תִבֵּל.

וְלְמִדְנֹו, בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁחַדִּין תָּלוּי בְּעוֹלָם וְצֶדֶק
מִתְעַטֵּר בְּדִינֵיו, כִּמְהַ בַּעֲלֵי כְּנָפִים
מִתְעוֹרְרִים כְּנִגְדַּ בַּעֲלֵי חַדִּין הַקָּשָׁה לְשֵׁלֵט בְּעוֹלָם.
פּוֹרְשִׁים כְּנָפִים מֵהַצַּד הַזֶּה וּמֵהַצַּד הַזֶּה לְהִשְׁתַּטַּח
(לְהִשָּׁנִית) בְּעוֹלָם. אִז מִתְעוֹרְרוֹת הַכְּנָפִים לְפָרֵשׁ אוֹתָן
וּלְהִשָּׂאב (וּלְהִשְׁתַּפֵּף) בְּדִין הַקָּשָׁה, וּמִשׁוֹמְטוֹת בְּעוֹלָם
לְחָרַע. אִז כְּתוֹב, הוּי אֶרֶץ צֶלְצֵל כְּנָפִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רְאִיתִי בְּנֵי הָעוֹלָם בְּחֻצְפָּה, פָּרַט
לְאוֹתָם צְדִיקֵי הָאָמֶת. וּמִשׁוֹם כָּה, כְּבִיכּוֹל,
חֶבֶל כָּה נִמְצָא. כָּה לְהִטָּהֵר - מִסִּיעִין אוֹתוֹ. כָּה
לְהִטָּמֵא - כְּמוֹ שְׂבִאֲרֵנוּ וְנִטְמָתָם כָּם.

רַבִּי יוֹסִי הָיָה הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, פָּגַשׁ בּוֹ רַבִּי חִיָּיא.
 אָמַר לוֹ, זֶה שְׂבָאֲרוֹ הַחֲבֵרִים, שְׂכַתוֹב בְּעַלְי
 (שמואל-א ג) וְלִכְּן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֲלִי אִם יתְכַפֵּר עוֹן
 בֵּית עֲלִי בְּזִבְחָ וּבְמִנְחָה עַד עוֹלָם, בְּזִבְחָ וּבְמִנְחָה
 אֵינּוּ מִתְכַּפֵּר, אֲבָל מִתְכַּפֵּר הוּא בְּדַבְרֵי תוֹרָה.
 לָמָּה? מִשּׁוֹם שְׂדַבְרֵי תוֹרָה עוֹלִים עַל כָּל הַקְּרָבָנוֹת
 שְׂבַעֲעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂבָאֲרוֹהָ שְׂכַתוֹב, (ויקרא ז) זֹאת
 הַתּוֹרָה לָעֹלָה לְמִנְחָה וְלַחֲטָאת וְלֹאֲשָׁם וְלַמִּלּוֹאִים,
 שְׂקוּלָה הַתּוֹרָה כְּנֶגֶד כָּל הַקְּרָבָנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם.
 אָמַר לוֹ, כִּךָּ זֶה וְדַאי, שְׂכָל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה,
 אֵף עַל גַּב שְׂנֵגוֹר עֲלָיו עֵנֵשׁ מִלְּמַעְלָה, נוֹחַ לוֹ מִכָּל
 הַקְּרָבָנוֹת וְהָעוֹלוֹת, וְאוֹתוֹ הָעֵנֵשׁ נִקְרָע. (ומשום שְׁעוֹסֵם

כֹּה לְשִׁמּוּהָ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְפַּיִם עִמּוֹ).

וְכֵן רֵאָה, הָאָדָם לֹא נִטְהַר לְעוֹלָמִים, אֲלֹא בְּדַבְרֵי
 תּוֹרָה. מִשּׁוֹם כִּךָּ דַבְרֵי תוֹרָה לֹא מְקַבְּלִים
 טְמֵאָה, מִשּׁוֹם שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת לְטִהַר אֶת אֱלוֹ
 הַטְּמֵאִים, וְהִרְפוּאָה נִמְצָאת בַּתּוֹרָה, שְׂכַתוֹב (משלי
 ג) רַפְּאוֹת תִּהְיֶי לְשִׁרְךָ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ. וְהַטְּהַרָה
 נִמְצָאת בַּתּוֹרָה, שְׂכַתוֹב (תהלים יט) יִרְאֵת ה' מְהִירָה

עוֹמְדָת לְעֵד. מַה זֶה עוֹמְדָת לְעֵד? שְׁעוֹמְדָת תָּמִיד
בְּאוֹתָהּ טְהוֹרָה, וְלֹא זוּזָה מִמְּנָה לְעוֹלָמִים.

אָמַר לוֹ, יִרְאֵת ה' כְּתוֹב, וְלֹא תוֹרָה. אָמַר לוֹ,
כִּי הוּא וְדָא, שְׁחֲרֵי הַתּוֹרָה כְּפֹאֵה מַצֵּד
הַגְּבוּרָה. אָמַר לוֹ, וּמִשָּׁם יִצְאָה?! מִכָּאן יִצְאָה!
שְׁכָתוֹב רְאֵשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה', וְכָתוֹב יִרְאֵת ה'
טְהוֹרָה.

וְתוֹרָה נִקְרְאֵת קְדֻשָּׁה, שְׁכָתוֹב כִּי קְדוּשׁ אָנִי ה',
זוּז הַתּוֹרָה שְׁחֵיָא הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ הָעֲלִיּוֹן.
וְעַל כֵּן, ^(דף פא ע"א) מִי שְׁמַשְׁתִּידֵל בָּהּ נִטְהָר, וְאַחַר כֵּן
מִתְקַדֵּשׁ, שְׁכָתוֹב קְדֻשִׁים תְּהִיּוּ. לֹא כְּתוֹב קְדֻשִׁים
הִי, אֱלֹא תְהִיּוּ, תְהִיּוּ וְדָא. אָמַר לוֹ, כִּי הוּא,
וּמִקְרָא כְּתוֹב, (שְׁמוֹת יט) וְאַתֶּם תְּהִיּוּ לִי מִמְּלַכֶּת
כְּהִנִּים וְגוֹי קְדוּשׁ, וְכָתוֹב אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגו'.

לְמִדְּנוּ, קְדֻשַׁת הַתּוֹרָה קְדֻשָּׁה שְׁעוֹלָה עַל כָּל
הַקְּדֻשּׁוֹת. וְהַקְּדֻשָּׁה שֶׁל הַחֲכָמָה
הַגְּסֻתָּרַת עוֹלָה עַל הַכָּל. אָמַר לוֹ, אֵינן תּוֹרָה בְּלִי
חֲכָמָה, וְאֵינן חֲכָמָה בְּלִי תּוֹרָה, וְהַכָּל הוּא בְּדַרְגָּה

אַחַת וְהַכֹּל אַחֵד. אֵלֶּא תוֹרָה נִמְצְאָת עִם הַחֲכָמָה
הָעֲלִיּוֹנָה, וְכֹה הִיא עוֹמֶדֶת, וְכֹה נִטְעוּ שְׂרָשֶׁיָהּ
מִכָּל הַצְּרָדִים.

בְּעוֹד שָׁהִיו הוֹלְכִים מְצָאוּ אִישׁ אַחֵד בְּלִקְוִיטַת
עֲצִים (בְּלִקְוִיטַת יָרְעִים) רְכוּב עַל סוּסוֹ. הַשְּׂמִיט
יָדוּ לְעֵנָף אַחֵד שֶׁל הָאֵילָן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֶהוּ
שְׂכֵתוּב וְהַתְּקַדְּשָׁתָם וְהִיטָתָם קֳדָשִׁים. אָדָם מִקֳדָשׁ
עֲצָמוֹ מִלְּמַטָּה - מִקֳדָשִׁים אוֹתוֹ מִלְּמַעְלָה. זֶהוּ
שְׂכֵתוּב קֳדָשִׁים תְּהִיו כִּי קֳדוֹשׁ אֲנִי ה'.

שָׁנָה רַבִּי אַבְא, הַתְּפָרְשָׁה הַזֹּאת הִיא כְּלָלָה שֶׁל תוֹרָה,
וְחֻתָּם הָאֵמֶת שֶׁל הַחוֹתֻמָּת הִיא. בְּתַפְרֵשָׁה זֶה
הַתְּחִדְּשׁוּ סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים שֶׁל הַתוֹרָה בְּעֵשֶׂר
אַמִּירוֹת, וְגִזְרוֹת וְעֲנָשִׁים, וּמִצְוֹת עֲלִיּוֹנוֹת,
שְׂכֵשְׂמֻנִיעִים לְתַפְרֵשָׁה הַזֹּאת הִיוּ שְׂמֵחִים.

אָמַר רַבִּי אַבְא, מָה הַטַּעַם שֶׁתְּפָרְשֶׁת עֲרִיּוֹת
וּתְפָרְשֶׁת קֳדָשִׁים תְּהִיו סְמוּכוֹת זֶה לְזֶה? אֵלֶּא
כִּדְ לְמִדְנָה, כֹּל מִי שֶׁנִּשְׁמָר מִן הָעֲרִיּוֹת הַלְלוּ, וְדַאי

שְׁנַעֲשֶׂה בְּקִרְשָׁהּ. וְכֹל שֶׁכֵּן אִם מִתְקַדֵּשׁ בְּקִרְשָׁתָּהּ
רְבוּנוּ, וְהָרִי הַעִירוּ הַחֲבָרִים.

מִתִּי הִיא עֹנֶנְתָם שֶׁל כָּלֶם שִׁיתְקַדֵּשׁ אָדָם? בֵּא
רְאֵה, מִי שְׂרוּצָה לְהִתְקַדֵּשׁ בְּרִצּוֹן רְבוּנוּ, אֵל
יִשְׁמַשׁ אֵלָּא מִחֲצוֹת הַלְּיָלָה וְאֵילָּה, אִזּוּ בְּחֲצוֹת
הַלְּיָלָה. שְׁהָרִי בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִמְצָא בְּגֵן עֵדֶן, וְהַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹנָה מִתְעוֹרְרָתָהּ, וְאִזּוּ
הַשְּׁעָה לְהִתְקַדֵּשׁ. זֶה לְשָׂאֵר בְּנֵי הָאָדָם, תְּלַמִּידֵי
חֲכָמִים שִׁיּוֹדְעִים אֶת דְּרָכֵי הַתּוֹרָה, בְּחֲצוֹת הַלְּיָלָה
שְׁעָתָם לְעֵמֶד וְלַעֲסֵק בַּתּוֹרָה, לְהוֹדוּג עִם כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, לְשַׁבַּח אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, אֶת הַמְּלֶכֶךְ
הַקְּדוֹשׁ.

בְּלֵיל שַׁבָּת, שְׁנִמְצָא הַרְצוֹן שֶׁל הַכֹּל, הוֹדוּג שְׁלָחָם
בְּאוֹתָהּ שְׁעָה לְהוֹצִיא אֶת רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁנִאָמַר שְׁכַתוֹב,
(דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. וְאֵלָּה נִקְרָאִים
קְדוֹשִׁים, שְׁכַתוֹב קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה'.

וְכַתּוּב (תהלים א) וְהָיָה כְּעֵץ שֶׁתּוֹלַע עַל פְּלִיגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרְיוֹ יִהְיֶה בְּעֵתוֹ וְגו'.

קְדוּשֵׁים תִּהְיוּ. רַבִּי אֲבָא פָתַח, (שמואל-ב ז) וּמִי כְּעֶמְדָּה בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ. פֶּאֶרְאָה, בְּכָל עַמֵּי הָעוֹלָם לֹא רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָהֶם, פָּרַט לְיִשְׂרָאֵל בְּלִבָּדָם, וְעָשָׂה אוֹתָם עִם יְחִיד בְּעוֹלָם, וְקָרָא לָהֶם גּוֹי אֶחָד כְּשֵׁמוֹ, וְעָטַר אוֹתָם בְּכִמְהָ עֲטָרוֹת וְכִמְהָ מְצוּוֹת לְהַתְּעַטֵּר בָּהֶן. וְעַל כֵּן תִּפְלִין שֶׁל רֹאשׁ וְתִפְלִין שֶׁל זְרוּעַ שְׂבִיתְעֵטֵר בָּהֶן כֵּן אָדָם כִּמוֹ שְׁלִמְעָלָה, וְלִהְפָּצֵא אֶחָד שָׁלֵם בְּכָל.

וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה שְׂמַתְעֵטֵר בָּהֶן אָדָם וּמִתְקַדֵּשׁ בָּהֶן, גַּעֲשֵׂה שָׁלֵם וְנִקְרָא אֶחָד, שֶׁלֹּא נִקְרָא אֶחָד אֲלֵא כְּשֶׁהוּא שָׁלֵם. וּמִי שֶׁפָּגוּם, לֹא נִקְרָא אֶחָד. וְעַל כֵּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא אֶחָד - בְּשִׁלְמוֹת הַכָּל, בְּשִׁלְמוֹת הָאֲבוֹת, בְּשִׁלְמוֹת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִשּׁוּם כֵּן יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה נִקְרָאִים אֶחָד. שְׂפָאֲשֶׁר מְנִיחַ אָדָם תִּפְלִין וּמִתְכַּפֶּסֶה בְּכַסּוֹי

שָׁל מִצֻּוֹה, אִזִּי הוּא מְתַעֵפֵר בְּעֲטָרוֹת קְדוּשׁוֹת כְּמוֹ
שְׁלִמְעָלָה, וְנִקְרָא אַחֵר.

וּמִשׁוּם כֵּן, יֵבֵא אַחֵר וַיִּשְׁתַּדֵּל עִם אַחֵר. הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא אַחֵר יִשְׁתַּדֵּל עִם אַחֵר,
שְׁתֵּרֵי אִין מְלֶךְ מִשְׁתַּדֵּל אֵלָּא בְּמַה שְׁרָאוּי לוֹ.
וּמִשׁוּם כֵּן פְּתוּב, וְהוּא בְּאַחֵר וּמִי יִשְׁיכְנוּ, אִין
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹרָה וְלֹא נִמְצָא אֵלָּא בְּאַחֵר.
בְּאַחֵר?! אַחֵר צָרִיךְ לְהִיּוֹת! אֵלָּא בְּמִי שְׁמַת־תִּקֵּן
בְּקִרְשָׁה עֲלִיזָנָה לְהִיּוֹת אַחֵר, אִזִּי הוּא שׁוֹרָה בְּאַחֵר,
וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר.

וּמִתִּי נִקְרָא אָדָם אַחֵר? בְּשַׁעָה שְׁנִמְצָא זָכָר
וְנִקְבָּה, וּמִתְקַדֵּשׁ בְּקִרְשָׁה (בְּעֲטָרָה) עֲלִיזָנָה,
וּמִתְכַּוֵּן לְהִתְקַדֵּשׁ. וּבֵא רֵאֵה, בְּזִמְן ^(דף פא ע"ב) שְׁנִמְצָא
אָדָם בְּזוּוּג אַחֵר זָכָר וְנִקְבָּה וּמִתְכַּוֵּן לְהִתְקַדֵּשׁ
בְּרָאוּי, אִזִּי הוּא שְׁלָם, וְנִקְרָא אַחֵר בְּלִי פָנָם.

מִשׁוּם כֵּן צָרִיךְ אָדָם לְשַׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ בְּאוֹתָהּ
שַׁעָה, לְזִמְן אוֹתָהּ בְּרָצוֹן אַחֵר עִמוֹ.
וַיִּתְכַּוֵּן שְׁנִיחָם בְּאַחֵר לְאוֹתוֹ הַדְּבָר. וּכְשֶׁנִּמְצָאִים

שְׁנֵיהֶם בְּאַחַד, אֲזִי הַכֹּל אַחַד בְּנֶפֶשׁ וּבְגוֹף. בְּנֶפֶשׁ
 - לְהַדְבִּק זֶה בְּזֶה בְּרֵצוֹן אַחַד. וּבְגוֹף - כְּמוֹ
 שְׁלֵמֵדְנוּ שְׁאֲדָם שְׁלֵא נִשְׂא הוּא כְּמִי שְׁנִחְלָק,
 וּכְשֶׁמֶתְחַפְּרִים זָכָר וּנְקֵבָה, אִזּוּ נַעֲשִׂים גּוֹף אַחַד.
 נִמְצָא שֶׁהֵם נֶפֶשׁ אַחַת וְגוֹף אַחַד, וְנִקְרָא אָדָם
 אַחַד. אִזּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹרֵה בְּאַחַד, וּמִפְקִיד
 רוּחַ שֶׁל קְדֻשָּׁה בְּאוֹתוֹ אַחַד.

וְאֵלּוּ נִקְרָאִים בָּנִים שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר. וּמִשׁוֹם כֶּן קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ
 אֲנִי ה'. אֲשַׁרְיָהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁלֵא בְּאֵר הַדָּבָר הַזֶּה
 בְּמָקוֹם אַחֵר, אֵלֶּא כּוּ מִמֶּשׁ, שְׁכַתוֹב כִּי קְדוֹשׁ
 אֲנִי ה', כִּדִּי לְהַדְבִּק כּוּ וְלֹא בְּאַחֵר. וְעַל כֵּן
 קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.

אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְגו'. הֲרִי שְׁנֵינוּ שְׁפָרְשָׁה
 זוּ הִיא הַכֹּלָל שֶׁל הַתּוֹרָה. מִקִּישׁ יִרְאֵת אָב
 וְאִם לְשִׁכְתוֹתֵי. אֵלֶּא אָמַר רַבֵּי יוֹסֵי, הַכֹּל אַחַד. מִי
 שְׁיָרָא מִזֶּה, שׁוֹמֵר אֶת זֶה.

אִישׁ אָמוֹ, מָה הַטַּעַם הַקָּדִים אָמוֹ לְאָבִיו בִּירְאָה?
כְּמוֹ שְׂבָאוֹת. אֲבָל הָאֵם שְׂאִין רְשׁוֹת בִּירְיָה
כָּל כֶּף כְּמוֹ אָבִיו, (אֲבָל בֵּא רְאֵה, אָמוֹ - זוֹ בְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, וּמִשׁוֹם
שָׂבַח שׁוֹרֵה תִּירְאָה וְהִיא נִקְרָאת יְרָאת ה')

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מַה פְּתוּב לְמַעְלָה? קְדָשִׁים תְּהִיוּ.
כִּי אָדָם לְהַתְקַדֵּשׁ עִם אִשְׁתּוֹ כְּאַחַד, מִמִּי
הוּא יוֹתֵר שְׂבַח בְּאוֹתָהּ קְדָשָׁה? הֲיֵה אוֹמֵר
מִתְנַקְּבָה. מִשׁוֹם כֶּף אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירְאוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירְאוּ, כְּגוֹן זֶה
(בְּרֵאשִׁית ב) כִּיּוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.
וּבְמָקוֹם אַחַר הַקָּדִים שָׁמַיִם לְאֶרֶץ. אֵלֶּא לְהִרְאוֹת
שְׂשֻׁנֵיהֶם כְּאַחַד נִעְשׂוּ. אִף כִּי אֵין הַקָּדִים אִם לְאָב,
וּבְמָקוֹם אַחַר הַקָּדִים אָב לְאִם, לְהִרְאוֹת שְׂשֻׁנֵיהֶם
כְּאַחַד הַשְּׂתֵדְלוֹ בּוֹ.

וְאֵת שְׂבָתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ. זֶה שְׁקוּל לְזֶה, וְהַכֹּל כְּאַחַד
נִשְׁקָל כְּמִשְׁקָל אַחַד, שְׂבָתוֹב (שְׁמוֹת לז)
וְשִׁמְרֵתֶם אֵת הַשְּׂבָת כִּי קִדְשׁ הִיא לָכֶם, וְכִתוּב
(וַיִּקְרָא כו) זְכוֹר אֵת יוֹם הַשְּׂבָת לְקִדְשׁוֹ. אֵלֶּא אַחַד

לְאֵב, וְאַחַד לְאֵם. כְּתוּב כָּאן, אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו
 תִּירָאוּ וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ. וְכְתוּב שָׁם, אֵת
 שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמִקֳדְשֵׁי תִירָאוּ. מִהוּ מִקֳדְשֵׁי? ^{טז}
 כִּמְשָׁמְעוּ. עוֹד מִקֳדְשֵׁי - אֵלּוּ אוֹתָם שְׁמִקֳדְשֵׁים ^(פב ע"א)
 עֲצָמָם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. כִּמוֹ זֶה, (יחזקאל ט) וּמִמִּקֳדְשֵׁי
 תִּחְלוּ. אֵל תִּקְרִי מִמִּקֳדְשֵׁי אֵלָא מִמִּקֳדְשֵׁי. מִה
 לְמַעַלָּה מִמִּקֳדְשֵׁי, אֵף כָּאן מִמִּקֳדְשֵׁי, שֶׁהֵם הָאֵב
 וְהָאֵם.

אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כְּתוּב
 (דברים ד) וְאֹתָם תִּדְבְּקִים בַּח' וְגו'. אֲשַׁרְיָהֵם
 יִשְׂרָאֵל שְׁנֵדְבָקִים בּוּ בְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, (הם וְלֹא אֲמוֹת
 עוֹבְדֵי בֹכָבִים וּמִלּוֹת) וּמִשׁוּם שְׁנֵדְבָקִים בּוּ בְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, כִּלְמֵם נְדָבָקִים כְּאַחַד זֶה עִם זֶה.

בֵּיא רֵאָה, בְּשַׁעָה שְׁאָדָם מִקֳדֶשׁ לְמִשְׁתָּה, כִּמוֹ
 הַחֲבָרִים שְׁמִקֳדְשֵׁים אֵת עֲצָמָם מִשַּׁבַּת
 לְשַׁבַּת, בְּשַׁעָה שֶׁהַזּוּג הָעֲלִיּוֹן נִמְצָא, שְׁחָרִי בְּאוֹתָהּ
 הַשַּׁעָה נִמְצָא תְּרִצוֹן וְהַבְּרָכָה מִזְדַּמְּנָת, אִזּוּ כִלְמֵם
 נְדָבָקִים כְּאַחַד - תִּנְפֶּשׁ שֶׁל שַׁבַּת, וְהַגּוֹף שְׁמִזְדַּמְּנָת

בְּשַׁבָּת. וְעַל זֶה כָּתוּב אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ,
שֵׁיהֶם וְיוֹג אֶחָד בְּגוֹף בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה לְהִתְקַדֵּשׁ.

השלמה מההשמטות סימן ב'

שָׁמֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, הֵחֵא בְּמִדָּה שְׁבִיעִית
נֹאמֶר, שַׁבָּתוֹב אֶת שַׁבָּתִי תִשְׁמְרוּ
וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ. מַה זֶה מִדָּה שְׁבִיעִית? הֵינָה אוֹמֵר,
זוֹ מִדַּת טוֹבוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמָה הַטַּעַם
אָמַר שַׁבָּתִי וְלֹא אָמַר שַׁבְּתִי?

מִשָּׁל לְמָה תִּדְבֹר הוֹמָה? לְמַלְךְ שִׁתִּיתָ לוֹ אִשָּׁה
נָאָה, וְכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ מִזְמִינָה יוֹם אֶחָד
לְהִיּוֹת עִמּוֹ, וְהַמְּלֶךְ יֵשׁ לוֹ בָּנִים נָאִים וְאוֹתָבָם,
וְאָמַר לָהֶם: הוֹאִיל וּבֵן הוּא, שִׁמְחוּ גַם אַתֶּם בְּיוֹם
שִׁמְחָתִי, כִּי אֲנִי בְּשַׁלְּכֶם אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל, וְגַם אַתֶּם
תִּדְרוּ אוֹתִי. וּמָה הַטַּעַם זָכוֹר וְשָׁמֹר? זָכוֹר לְזָכָר,
וְשָׁמֹר לְכַלָּה. וּמָה הַטַּעַם וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ? שִׁמְרוּ
עֲצֻמְכֶם מִן תַּהֲרֵחוֹר, כִּי מְקַדְּשֵׁי קְדוּשׁ הוּא, לְמָה?
כִּי אֲנִי ה' בְּכָל צַד: (ע"ב מההשמטות).

וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ - זוֹ שַׁבַּת הָעֲלִיזָה וְשַׁבַּת
 הַתְּחִתּוֹנָה, שֶׁהֵן מִזְמָנוֹת אֶת הַנֶּפֶשׁ לְאוֹתוֹ
 הַגּוֹף מֵאוֹתוֹ הַזּוּזוּג הָעֲלִיזוֹן. וְעַל כֵּן, וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי
 תִּשְׁמְרוּ - שְׁנַיִם, וְהַכֹּל נִדְבָק זֶה עִם זֶה. אֲשֶׁרֵי
 חֶלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

דְּבַר אַחֵר וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ - לְהַזְהִיר אֶת
 אוֹתָם שֶׁמְחַכִּים לְזוּזוּגֵם מִשַׁבַּת לְשַׁבַּת, וְהֵרִי
 בְּאַרְנוֹ, כְּמוֹ שַׁבְּתוֹב, (ישעיה נז) לְסַרְיָסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ
 אֶת שַׁבְּתוֹתַי. מִי הֵם הַסַּרְיָסִים? אֵלּוּ אוֹתָם
 הַחֲכָרִים שֶׁמְסַרְסִים אֶת עַצְמָם כָּל שָׂאֵר הַיָּמִים
 כִּדְרֵי לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, וְהֵם מְחַכִּים מִשַׁבַּת לְשַׁבַּת. זֶהוּ
 שַׁבְּתוֹב אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (בראשית לו) וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדְּבָר, וּמִשׁוּם כֵּן - וְאֵת
 שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ. אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ - זֶה
 הַגּוֹף. וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ - זוֹ הַנֶּפֶשׁ. וְהַכֹּל
 נִדְבָק זֶה עִם זֶה. אֲשֶׁרֵי חֶלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שְׂפָתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ.
 מִצָּוָה זוֹ שְׁקוּלָהּ זוֹ לְזוֹ. שְׁקוּל כְּבוֹד אָב
 וְאִם לְכְבוֹד הַשְּׂפָת. לְאָב הַקָּדִים כְּבוֹד, וְזֶהוּ
 שְׂאֵמֶר הַכְּתוּב (מלאכי א) וְאִם אָב אֲנִי אֵיךְ כְּבוֹדִי
 וְאִם אֲדוֹנִים אֲנִי אֵיךְ מוֹרְאִי. כְּבוֹדִי עוֹלָה
 בְּחִשְׁבוֹן עֶשֶׂר אַמִּירוֹת, וְל"ב אֱלֹהִים שֶׁל מַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית.

וּבְכָל מְקוֹם (משלי ג) כְּבוֹד חַכְמִים יִנְחָלוּ, וּפְרָשׁוּהָ
 רַבּוֹתֵינוּ, אֵין כְּבוֹד אֶלָּא תוֹרָה. מִשּׁוּם
 שֵׁיהֶם ל"ב אֱלֹהִים שֶׁל תוֹרָה, הַכְּבוֹד שָׁלוֹ. וְאֵלוֹ (הם)
 הַחַכְמִים שֶׁל הַתוֹרָה, חַכְמִים בְּחַכְמָה יוֹרְשִׁים אֵת
 הַכְּבוֹד הַזֶּה וְלֹא טַפְשִׁים, שְׁעֲלִיחָם נֶאֱמַר וּכְסִילִים
 מֵרִים קָלוֹן. וּמִנֵּין לָנוּ שְׁמִי שְׂאֵינּוּ מִכִּיר אֵת
 הַתוֹרָה נִקְרָא כְּסִיל? שְׂפָתוֹב (תהלים צב) וּכְסִיל לֹא
 יִבִּין אֵת זֹאת. וְאֵין זֹאת אֶלָּא תוֹרָה, שְׂפָתוֹב (דברים
 ה) וְזֹאת הַתוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מַעֲשֵׂה.

רוּעָה הַנְּאֻמָּן, מִשּׁוֹם שְׁחֵלוּשׁ אֶתָּה פְּתַחְתִּי אֶת
הַפְּרָשָׁה בַּמְצֻוֹת הַלָּלוּ, לְהִיּוֹת לְךָ מְעַט
לְעֹזֵר. הַתְּחִיב בְּךָ, שְׁתֵּרֵי הַמַּחֲנוֹת שֶׁל הַיְּשִׁיבוֹת
בָּאִים אֵלֶיךָ, בְּמִצְוַת אַחַר זֶה, שֶׁהִיא מִצְוַת לְהַעֲמִיד
עֲלֶיךָ מִלֶּךְ לְמַעְלָה. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲמִיד
אוֹתְךָ מִלֶּךְ בְּעֲלִיזוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים בְּדִיּוֹקְנוֹ, מִשּׁוֹם
שְׂרַבּוֹתֵינוּ מִחִיּוּשִׁיבָה, עֲלֵיהֶם שְׂכִינָה וְתַחֲתוֹנָה.
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִלֶּךְ בְּאֶמְצַע, אוֹחֵז בְּעֲלִיזוֹנִים
וּבַתְּחִתּוֹנִים. בְּךָ אֶתָּה תִּהְיֶה בְּדִיּוֹקְנוֹ, תִּבֶּן שְׁלוֹ,
עֹמֵד לְכַבוֹד הַמֶּלֶךְ.

עֹמֵד הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, וְהַרִים יָדָיו לְמַעְלָה וְאָמַר:
יְהִי רְצוֹנְךָ, עֲלֵת הָעֲלוֹת, שְׂאֵתָה מִתְּעֲלָה
מִעֲלוֹי לְעֲלוֹי, עַד אֵין עֲלוֹי, אֵלֶּא שְׂאֵתָה מִעַל לְכָל
עֲלוֹי, (לְמַת) לִי כַח לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנְךָ בְּדַרְגוֹתֶיךָ,
שְׁחֵן אָב וְאִם, וְאֵנִי תִּבֶּן שְׁלָהֶם, וּבִיחּוֹד שְׁלָךְ
שְׂנִיָּהֶם אַחַד. וְאֶתָּה הַשְׁוִיֵת אֶת יְרֵאת אָב וְאִם
לְיִרְאָתְךָ, אַחַר שְׂאֵתָה בְּאֶמְצַע, אַחַד וְלֹא שְׁנַיִם,
בְּלִי שְׂתַפּוֹת, אַף עַל גַּב שְׂתַפּוֹת שְׁלָךְ, אֲבָל

אתה אחד בלי שתפות של שני. ומשום זה נאמר
בך, ואין אלהים עמדי.

תן לי כח להתעורר בכבודך בראשונה, ואחר כך
בכבוד אבי ואמי שבשמים, שעליהם בארו,
גזול אביו ואמו ואומר אין פשע חבד הוא לאיש
משחית. ופרשה בעלי המשנה, אין אביו אלא
הקדוש ברוך הוא, ואין אמו אלא בנסת ישראל.
והכבוד שלך, אבא, חכמה, שכוללת עשר
ספירות מטה שלו למעלה, ושניהם הם כסא
כסל תחתיו לכבודך.

וכך תקנו, שיהיה קטן מכבוד את הגדול
שלמעלה ממנו. אב הוא חכמה, הלא אב
אחד לבנו, להיות משמש תחתיו, ואתה פתח
עליון על ראשו. ואין עליך פתח, ואין אלוה אחר.
והאם לשמש את האב, שהיא תחתיו, להיות כסא
תחתיו.

ויאמר הוא בכל מאמר עד שלשים ושנים, יהי
בן, ויהי בן. והיא עשתה מאמרו מיד.

וּמַשׁוּם שֶׁעָשְׂתָה מֵאָמְרוֹ וְצוּוּיָו בְּלִי עֲבוֹב כָּלֵל
 בְּל"ב שְׁבִילִים שֶׁבָּהֶם נִבְרָא כָּל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
 נִקְרְאת כְּבוֹד, (תהלים כט) וּבְהִיכָלוֹ כֵּלָו אֹמֵר כְּבוֹד.
 (יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ. אֵיחָ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ
 לְהַעֲרִיצוֹ.

וְתִרְגְּמוּם כְּבוֹד אָבִיו - יִקְרָא יְאֵבוּהִי. וְזֶה (תהלים יט)
 תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, עֲלֶיָה נֹאמֵר (משלי ו)
 יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים.

וַיִּשְׁרָאֵל שֶׁנִּקְרְאוּ בָּנִים, בְּכֹלֵל בֵּן וּבַת, מֵצַד שֶׁל
 תְּפֹאֶרֶת וּמַלְכוּת, שֶׁהֵם בֵּן וּבַת, הַכְּבוֹד
 שֶׁל אָבִיו וְאִמּוֹ לַעֲשׂוֹת אֶת הַצּוּוֵי שֶׁלוֹ, וְהַצּוּוֵי שֶׁלוֹ
 אוֹתָן מַצּוּוֹת עֲשֵׂה. וְהִרִי פִרְשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמַּשְׁנָה, יֵשׁ
 מַצּוּוֹת וְעוֹשָׂה. וּמַשׁוּם כֶּךָ הוּא נִבְעָשָׂה וְנִשְׁמָע. וְזֶהוּ
 כְּבוֹד אָב וְאִם, שֶׁיִּצְוֶה אֶת בְּנוֹ שֶׁיַּעֲשֵׂה כֶּךָ, וְהוּא
 עוֹשֵׂה מִיַּד בְּלִי עֲבוֹב כָּלֵל.

וְעֵלֶת עַל הַכֹּל, אָנִי רוֹצֵה לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכְבוֹדָה,
 לְתַקֵּן אֶת הַמַּדּוֹת שֶׁל אָפָא וְאָפָא
 לְכְבוֹדָה. תִּהְיֶה בְּעֲזָרֵי לְסִדֵּר הַכֹּל כְּרֵאוּנֵי. וְאַתָּה

תִּסְדֵּר אוֹתִי וְאֵת כָּל רְאֵשֵׁי הַיְשִׁיבוֹת מִעֲלָה וּמִטָּה,
 וּמִחֲנוֹת הַמַּלְאָכִים הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים, לְהִיּוֹת
 מִתְקַנִּים וּמְסֻדְרִים לְכְבוֹדָךְ וּלְכְבוֹד אָבִא וְאִמִּי,
 לְהִיּוֹת סֶפֶסֶל תַּחַת רַגְלֶיךָ, וְלַעֲשׂוֹת צְוִיֶיךָ בְּכָל
 מְצֻוֹתֶיךָ, וְלִירָא מִמֶּנּוּ בְּכָל הַמְצֻוֹת שֶׁל לֹא
 תַעֲשֶׂה.

וְזָהוּ אִישׁ ^(דף פב ע"א) אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ, וְסִמְךָ לוֹ וְאֵת
 שְׁבֹתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ. וּבְכַסּוּק אַחֵר וְאֵת מְצֻוֹתַי
 תַעֲשׂוּ. מִצַּד שֶׁל מְצֻוֹת עֲשֶׂה שֶׁהֵם כְּבוֹד, הַקְּדִים
 אֵב לָאֵם, וְזָה י"ה. מִצַּד שֶׁל לֹא תַעֲשֶׂה הַקְּדִים אִם
 לָאֵב, וְזָה ה"י, וְהִינוּ (משלי כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסֵּתֵר
 דְּבָר. לְאֵלוֹ שְׂאִינָם מְשֻׁתָּדְלִים בְּכְבוֹד תְּהֵא, הַסֵּתֵר
 דְּבָר מֵהֶם.

וְעֲלִיָּהֶם נֹאמֵר, (משלי ג) וּכְסִילִים מֵרִים קָלוּן. אֵלוֹ
 הֵם עַמֵּי הָאָרֶץ, מֵאַחֵר שְׂאִינָם
 מְשֻׁתָּדְלִים בְּכְבוֹד תְּהֵא שֶׁל הַתּוֹרָה, וְאִיךְ אוֹמְרִים,
 אָבִינוּ שְׂבֻשָׁמִים שָׁמַע קוֹלֵנוּ חוּם וְרַחֵם עָלֵינוּ
 וּקְבֵל תְּפִלָּתֵנוּ? תְּרִי הוּא יֹאמֵר לָהֶם: וְאִם אֵב

אָנִי אֵיךָ כְּבוֹדִי? אֵיךָ הַשְׁתַּדְּלוּתְכֶם בַּתּוֹרָה
וּבְמִצְוֹתַי לַעֲשׂוֹת אֶת הַצְּוויִים שְׁלִי? שְׁמִי שְׂאִינוּ
מִכִּיר אֶת הַצְּווי שֶׁל אֲדוֹנָו, אֵיךְ יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ?

פָּרַט לְמִי שֶׁשׁוֹמֵעַ מִחֻכְמִים וְעוֹשֶׂה, וְזֶהוּ שֶׁקִּבַּל
נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. וְעַם כָּל זֶה, מִי שֶׁלֹּא קִבַּל
מֵאֲדוֹנָו, אֵלֶּה מִשְׁלוּחוֹ, יֵשׁ הַבְּדִל. וְאֵיזֶה הַבְּדִל יֵשׁ
בֵּין זֶה לְזֶה? שְׁתֵּרֵי כְּתוּב, מִשֶּׁה קִבַּל הַתּוֹרָה מִסִּינַי,
וְאַחַר כֵּן מִסְרָה לִיהוֹשֻׁעַ. אֲנִי קִבַּלְתִּי, וְאַחַר כֵּן
מִסְרָתִי לְכֻלָּם. וְכֵן מִי שֶׁמִּקִּבַּל מֵאַחַר, כִּקִּבַּלְתִּי
הַלְבָּנָה וְהַכּוֹכָבִים מִן הַשֶּׁמֶשׁ, וּבְקַבּוּל הַזֶּה הוּא
מִתְמַלֵּא. וְמִי שֶׁמִּקִּבַּל, יְכוּלָה לְהַסְתִּיל מִפְּנֵי
הַנְּבִיעָה, כְּמוֹ שֶׁרָאִיתִי בַשֶּׁמֶשׁ וּבַלְבָּנָה, שֶׁמִּסְתִּילֵק
הָאוֹר שֶׁלָּהֶם בַּלֵּילָה, שְׂאִין הַשֶּׁמֶשׁ מֵאִיר, אֵלֶּה
בַּיּוֹם. וְהַלְבָּנָה בַּלֵּילָה.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁאֵלֶּה אוֹר שֶׁל הַלְבָּנָה הוּא מִן
הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁאֵיךְ עַל נֶבֶשׁ הַתְּכֵנִים, הוּא מֵאִיר
בַּלְבָּנָה וּבַכּוֹכָבִים, הֲרֵי רָאִינוּ מִצַּד אַחַר בְּלִקּוּי
הַלְבָּנָה וְהַשֶּׁמֶשׁ שֶׁמִּסְתִּילֵק אוֹרָם, וְנִשְׁאָרִים כְּמוֹ

גוף בלי נשמה, שיש עליהם ארון שמהשיך את מאוריהם. אבל עקר האור אותו מקום שנובע, שאין הפסק לאור שלו, ואין עליו אלוה אחר להפסיק ממנו את מאורו.

ועלת העלות, מאחר שאתה שם, אין הפסק לנביעת אור התורה. יהי רצונך שלא תזוז מאבא ואמא שלי ולא מבניו. וכך מי שממית עצמו על התורה, שהיא יקרה, מתקיימת בו ואינה מפסיקה ממנו. מה שאין בן מי שאינו משתדל בה, אלא אף על גב שעושה צווי חכמים, הוא שמש שלהם, עבד ולא בן. אבל אם הוא נאמן, אדונו משליט אותו בכל אשר לו.

אבל מי שלא משתדל בתורה ולא משמש חכמים לשמע מהם מצוות, לקיים נעשה ונשמע, אלא שפירח ועבר על לא תעשה, הוא שקול לאמות העולם עובדי עבודה זרה, בני סמא"ל ונחש, שנאמר בהם (משלי ג) וכסילים מרים קלון, שלא רצו לקבל את התורה, שכל שאין בו תורה,

אֵין בּוֹ כְבוֹד, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (שם) כְּבוֹד חֲכָמִים
יִנְחָלוּ.

וְעַם כָּל זֶה, רֵאשִׁי הַיְשִׁיבָה, לֹא כָּל כְּבוֹד שְׂוָה,
שֶׁחֲרִי בֵּן יִכְבֵּד אָב וְעֶבֶד אֲדוֹנָיו. בֵּן יִכְבֵּד,
עַל מְנַת שְׂלֵא לְקַבֵּל שְׂכָר, אֲבָל הוּא מְצַנֵּה בְּכַבּוֹד
אָב וָאִם. וְאִם לֹא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת צוּוּיוֹ, יִכּוּ אוֹתוֹ
הָאָב וְהָאִם עַד שִׁיעֲשֶׂה בְּעַל כָּרְחוּ. וְאִם הָיָה בֵּן
גָּדוֹל, בֵּית דִּין בּוֹפִים אוֹתוֹ. שְׂאִם אֵינּוּ רוֹצֵה
לַעֲשׂוֹת, מַה כְּתוּב בּוֹ? (דברים טז) בְּיָנּוּ זֶה סוֹרֵר
וּמָרָה אֵינָנּוּ שִׁמְעַע בְּקִלְנוּ, וְדָנִים אוֹתוֹ בְּסִקִּילָה.
אֲבָל עֶבֶד שְׂמִשְׁמֵשׁ עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶם, אִם אֵינּוּ
עוֹשֶׂה אֶת צוּוֵי רַבּוֹ, אֲדוֹנּוֹ מֵעֶבֶד אוֹתוֹ מִתּוֹךְ
בֵּיתוֹ וַיִּקַּח אַחֵר, מַה שְׂלֵא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כְּדֹ
לְבָנוּ, אֵלֶּא אוֹ שִׁיעֲשֶׂה אֶת הַצּוּוֵי שְׁלוֹ, אוֹ שִׁיִּחְרַג
אוֹתוֹ.

אֲמַר לוֹ הַמְּנֹרָה הַקְּדוּשָׁה, מִי גָרַם שְׂלֵא יַעֲשֶׂה
אֶת צוּוּיוֹ, הוֹאִיל וּבָנוּ הוּא? אֲמַר הַרוֹעֵה
הַנֶּאֱמָן, וַדַּאי תַּעֲרֹבֶת שֶׁל רַע, וְסוֹד זֶה גָרַם

לְיִשְׂרָאֵל לְחֵטְא לְאִבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים. וְסוּד זֶה - (תהלים קו) וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם. וְזֶה גֵרָם הָרַג לְיִשְׂרָאֵל, וְהַחֲרִיב אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּמִשׁוּם זֶה אֵין מְקַבְּלִים גֵּרִים לְיָמוֹת הַמָּשִׁית, אֲלָא - (דברים לב) ה' כָּדָד יִנְתְּנוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֹכַר.

נְשִׂיִשְׂרָאֵל הֵם מֵעַן הַחַיִּים, עֶבֶד טוֹב וְעֶבֶד רַע. מֵצַד שֶׁל מְטַטְרוֹ"ן עֶבֶד טוֹב, עֶבֶד נְאֻמָּן לְרַבּוֹ. עֶבֶד רַע - סְמָא"ל. מִי שֶׁהוּא מֵעַן הַחַיִּים, הוּא בֶן הָעוֹלָם הַבָּא, בֶּן מֵצַד שֶׁל בֶּן י"ה, בִּינָה. וַיּוֹרֵשׁ אֶת הַמְּלָכוֹת שֶׁהֵיא ה'. וְאִיךָ יוֹרֵשׁ אוֹתָהּ? אִם עוֹשֶׂה אֶת הַצּוֹוֵי שֶׁל אֲבָא וְאִמָּא, מִשׁוּם שֶׁהֵיא מְלָכוֹת מְצוֹת הַמְּלָךְ, וְעֲלִיו נְאֻמְר (אסתר ג) מִדּוּעַ אָתָּה עוֹבֵר אֶת מְצוֹת הַמְּלָךְ. הֵיא מְצוֹה, וְצוּוִי שֶׁל הַמְּלָךְ עַל עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

מְצוֹה מִן הַתּוֹרָה, שֶׁהֵיא תְּפִאֲרַת. וְכֹאן אֵין שָׁם פְּרוּד, הַקְּדוּשׁ פְּרוּף הוּא אִמָּת, תּוֹרָתוֹ תּוֹרַת אִמָּת, הוּא תּוֹרָתוֹ וּמְצוֹתוֹ. כְּמוֹ שֶׁבִּינָה, תּוֹרָתוֹ וּמְצוֹתוֹ שֶׁל תְּכֻמָּה. שְׂיֵשׁ תּוֹרָה שֶׁל בְּרִיאָה,

וְחִכְמָה שֶׁל בְּרִיאָה, וּבִינָה שֶׁל בְּרִיאָה, וְכֹךְ בְּכָל
הַמַּדּוֹת. בְּזוֹת יָכוֹל בֶּן פִּתּוּרָה הַזֶּה לְהִיּוֹת בְּלִי מִצְוָה,
וּמִצְוָה בְּלִי תּוֹרָה בְּפִירוּד. וּמִכָּאן (דף פג ע"א) בֶּן סוֹרֵר
וּמוֹרֵה. אֲבָל מִצַּד שֶׁל אֲצִילוֹת אֵין הַכִּדּוּל שָׁם, וְכֵן
מִשָּׁם אֵין חֲטָא בָּא עַל יָדוֹ, וְאֵין כּוֹ עֹנֵשׁ וְלֹא שָׂכָר
וְלֹא מִיתָה.

וּמִשּׁוּם כֵּן, הַתּוֹרָה זֶה עֵץ הַחַיִּים, שְׂכָר הָעוֹלָם
הַבָּא, וְהָאֵילָן הַזֶּה נִקְרָא עֵץ הַחַיִּים,
וְנִקְרָא הָעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא נִקְרָא כּוֹ שְׂכָר, מִשּׁוּם
שֶׁהוּא בֶּן. מִשָּׁם לֹא מִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה לְקַבֵּל שְׂכָר,
לֹא בְּמַעֲשֵׂה וְלֹא בְּדַבּוּר וְלֹא בְּמַחֲשָׁבָה.

בָּא הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה לְנִשְׁקֵי אֶת יָדוֹ. אָמַר, וַדַּאי
אֶתָּה הוּא בֶּן מִשָּׁם, בְּדִיוּקָן שֶׁל בְּנֵי כְּבוֹדוֹ,
תְּפִאֶרֶת בֶּן שֶׁל אָבִא וְאִמָּא הָעֲלִיּוֹנִים, הָאֲצִילוֹת
שֶׁלוֹ בְּלִי הַפְּסָקָה, לֹא קָדַם אוֹתָהּ בֶּן אַחֵר, לֹא
בְּמַחֲשָׁבָה, וְלֹא בְּדַבּוּר, וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה. אָמַר הָרוּעָה
הַנְּאֻמָּן, וְאֶתָּה וְהַחֲבָרִים, וְרֵאשֵׁי מוֹרֵי הַיְשִׁיבוֹת,

שְׁמוֹמָנִים לְכֹאן עָמִי בְּלִי הַפְסָקָה כָּלֵל וּבְלִי
תַעֲרָבָת. נִשְׁקוּ כֻלָּם זֶה לָזֶה, וְהַכִּירוּ בְּאַחֻוּה וּבְכוּ.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, עִם כָּל זֶה, בֵּין בְּכוֹר
חַיִּיבִים כָּל אֲחָיו בְּכַבּוּדוֹ, שְׁחָרִי פְתוּב (שמות

ב) כִּבְד אֶת אָבִיךָ, וּפְרָשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, אֶת - לְרַבּוֹת

אֲחִיךָ הַגָּדוֹל. וְאִפְלוּ מִכָּל צַד הוּא מְפָרֵשׁ עֲלֶיךָ

בַּתּוֹרָה, בְּשֵׁנִים - זֶה הַכָּל. וְלֹא הָיָה לְאָדָם הָרֹאשׁוֹן

בֵּין קְרָמוֹן מִמֶּנּוּ, וּפְרָשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, בְּשֵׁנִים - זֶה

מַעֲשֵׂה. שָׁבַן הַמֶּלֶךְ בְּכָל מְקוֹם, אֶתְּהָ הַבְּכוֹר מִצַּד

שֶׁל עֵץ הַחַיִּים שֶׁל טוֹב וְרָע, אֶתְּהָ הוּא טוֹב. זֶהוּ

שְׁכַתוֹב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם כִּי טוֹב,

(שמות ב) וַתֵּרָא אֶתּוֹ כִּי טוֹב הוּא.

וּמִשָּׁם קָרָא אוֹתָךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֶבֶד נְאֻמָּן.

אַחַר כֵּן עָלִיתָ לְהִיזֵת מֶלֶךְ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב

(דברים לג) וַיְהִי בִישְׂרוֹן מֶלֶךְ. אַחַר כֵּן בָּן בֵּית לְמַעְלָה.

מֶלֶךְ מִצַּד שֶׁל מַלְכוּת שֶׁל בְּרִיאָה, בֵּין בֵּית מִצַּד

שֶׁל בֵּינָה שֶׁל בְּרִיאָה. כָּעֵת אֶתְּהָ מֶלֶךְ מִצַּד שֶׁל עֵץ

הַמַּלְכוּת שֶׁל אֲצִילוֹת. בֵּין בֵּית מִצַּד שֶׁל בֵּין י"ה.

תִּפְאֶרֶת שֶׁל אֲצִילוֹת, אֲשֶׁרֵי חֻלְקָהּ. וּמִי גַרַם לָךְ
 אֵת זֶה? מִשּׁוֹם הַשְׁתַּדְּלוּתְךָ בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוָה, לִיַּחַד
 אֵת הַקְּדוּשׁ כְּרוֹךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתּוֹ, לְהַעֲלוֹת אֵת
 הַמֶּלֶךְ עַל מְקוֹמוֹ וְעַל מַחְנוֹתָיו לְמַעַלָּה וְעַל יִשְׂרָאֵל
 לְמַטָּה.

וּמִשּׁוֹם כֵּךְ (וּבְגִלְלוֹךְ) בְּכֶם יוֹרְשִׁים נִשְׁמֹת שֶׁל
 אֲצִילוֹת מִמֶּנּוּ, וְנִקְרָאִים בָּנִים שְׁלוֹ,
 מִשּׁוֹם יְהוָה שֶׁל אֲצִילוֹת שְׂאִין שָׁם פֶּרוּד וְקִצּוּץ.
 שֶׁבְּרֵאשׁוֹנָה נֹאמַר בָּהֶם בָּנִים לְקְדוּשׁ כְּרוֹךְ הוּא
 וְשִׁכְיִנְתּוֹ, מִצֵּד יְהוָה שֶׁל בְּרִיאָה, שֶׁנֹּאמַר בּוֹ
 בְּרֵאשִׁיתוֹ יִצְרַתּוֹ אֶת עֲשִׂיתּוֹ, כְּגוֹן בָּנִים לִיהוָה
 שֶׁל אֲצִילוֹת.

וּבֶךְ הַתְּקִימָה הַמִּצְוָה, שֶׁהִיא מִצְוָה עַל יִשְׂרָאֵל
 לְהַעֲמִיד לָהֶם מֶלֶךְ. וְהוּא שֶׁכַּתּוּב, (שם י) שׁוֹם
 תְּשִׁים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ. וְהַתְּקִים בָּךְ (שם לג) וַיְהִי בִּישְׂרוֹן
 מֶלֶךְ, כְּבְרֵאשׁוֹנָה. וְכֹלֶם מִתְּנַהֲגִים אַחֲרֶיךָ, כְּמוֹ
 אִיבָרִים שֶׁכֹּלֶם מִתְּנַהֲגִים בְּתַנוּעַת הַנִּשְׁמָה
 שֶׁמִּתְּפַשְׁטָת עַל כָּל אִיבָר. מִשּׁוֹם שֶׁכַּתּוּב עֲלִיוֹן

אתה תהיה מעטר בו, שבו עלת העלות הוא פתך
 על הכל, טמיר ונגוז מבפנים מפנו. ומפנו
 מתפשט על כל הספירות, ומסדר אותם להיות
 זה גדול, וזה קטן, וזה בינוני, ומנהיג אותם
 לרצונו ומאיר בהם, ומקשר אותם ומיחד אותם.

פכה אתה תהיה מנהיג לישראל בכל המדות
 הטובות שלו, ותסדר כל אחד פראוי לו
 - הכבוד בכבודתו, והצעיר בצעירותו, והבינוני
 כפי דרגתו. ותקשר אותם קשר אחד לאביהם
 שבשמים, להיות כלם בשפה ברורה, לברך את
 הקדוש ברוך הוא, ולקדשו וליחדו בדרגה שלו,
 במחשבה שלו, באצילות שלו, שחתקים בך
 (כמדבר יא) ואצלתני מן הרוח אשר עליך ושמתי
 עליהם. קום התעורר במצוה, להכרית זרעו של
 עמלק.

איש אמו ואביו תיראו וגו'. מצוה זו לכבד אב
 ואם, שצריך בן אדם לירא מאביו ומאמו
 ולכבד אותם. כמו שצריך בן אדם לכבד את

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵצַד הָרוּחַ שֶׁנִּתֵּן בְּתוֹכוֹ וְלִירָא
 מִמֶּנּוּ, כִּי צָרִיךְ לְכַבֵּד אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ מֵצַד
 שֶׁל הַגּוֹף שָׁלוֹ וְלִירָא מֵהֶם, שֶׁהָרִי הֵם מִשְׁתַּתְּפִים
 עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹשִׂים לוֹ גּוֹף. וְהוֹאִיל וְהֵם
 שֶׁתְּפִים בַּמַּעֲשֶׂה, יְהִיוּ שֶׁתְּפִים בְּיִרְאָה וְכְבוֹד.

כִּמוֹ כֵּן, שְׁלֹשָׁה שֶׁתְּפִים נִמְצְאוּ לוֹ לְמַעְלָה בְּסוּד
 שֶׁל אָדָם. אָדָם הָרֵאשׁוֹן, אֵף עַל גַּב שְׁגוּפּוֹ
 הָיָה מֵעֶפֶר, לֹא מֵעֶפֶר שֶׁל פֶּאֶן הָיָה, אֲלֹא מֵעֶפֶר
 שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה. הָאֵב וְהָאֵם נִמְצְאוּ,
 וְהַמְּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן הִשְׁתַּתַּף עִמָּם, וְשָׁלַח בּוֹ רוּחַ שֶׁל
 חַיִּים וְנִבְרָא. וְכִמוֹ זֶה נִמְצָא הַכֹּל לְמַעְלָה וְלִמַּטָּה.
 וְעַל כֵּן צָרִיךְ אָדָם לִירָא מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְלִירָא מֵאָבִיו וְאִמּוֹ.

בְּסִתְרֵי תוֹרָה, אָדָם הָרֵאשׁוֹן לֹא הָיָה לוֹ מִהָעוֹלָם
 הַזֶּה כְּלוּם. צָדִיק אֶחָד עָשָׂה שְׁמוֹשׁ עִם
 נִקְבָּתוֹ, וְנַעֲשָׂה מֵאוֹתוֹ הַשְּׁמוֹשׁ גּוֹף אֶחָד, שְׁאוּרוֹ
 יוֹתֵר מִכֹּל אוֹתָם הַמְּלֹאכִים הַשְּׁלוּחִים לְמַעְלָה.
 וְכִשְׁנִבְרָא אוֹתוֹ הַגּוֹף, הַמְּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן שָׁלַח בְּאוֹתוֹ

הצדיק עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתוֹת, וְהַשְׁתַּתֵּף עִמָּם
וַיֵּצֵא לְעוֹלָם.

בִּיּוֹן שִׁיּוּצָא, רָאוּ אוֹתוֹ הַשְּׁמַיִם וְהַלְבָּנָה וְהַסְּתִירוּ
אֶת אוֹרָם, שְׁתַּפּוּחַ רָגְלוֹ הַחֲשִׁיד אֶת (דף פג ע"ב)
הָאוֹר שְׁלָחָם. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁמִּמַּעֲשֵׂה הַשְּׁמַיִם
וְהַלְבָּנָה יֵצֵא. בִּיּוֹן שְׁחַטָּא, נְחֻשָׁה, וְהַקְּטִין עֲצָמוֹ,
וְהַצְּטִיד לְגוֹף אַחֵר בְּעוֹר וּבְבָשָׂר, שְׁכַתוּב (בראשית
ב) וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר
וַיְלַבְּשֵׂם. כִּמוֹ אוֹתוֹ הַשְּׁמַיִם שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ צְדִיק
עִם נִקְבָּתוֹ, לֹא נִמְצָא מִקְדָּם לָכֵן וּלְאַחַר מִכֵּן,
שְׁחֵרֵי טָרָם יֵצֵא לְצוּרָה אֲמֵן.

עַד שֶׁבָּא חֲנוּךְ, וְנִטְלָ אוֹתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא מִן
הָאָרֶץ, וְנִבְרְרָה הַפְּסָלָת וְהַזְּהֻמָּה מִן הַכֶּסֶף,
וְכֵן בְּכָל אוֹתָם הַצְּדִיקִים שְׁכַתָּאָרֶץ. אַחֵר כִּד
הַתַּתִּיבָן אוֹתוֹ הַמָּקוֹם, וְנַעֲשׂוּ רוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת
בְּשִׁמּוּשֵׁיהֶם וְחַגּוּף מְלִמְטָה בְּאָרֶץ. וְעַל כֵּן,
בְּשִׁתְּפוּת שְׁלִמְעָלָה וּלְמִטָּה בָּא הָאָדָם לְעוֹלָם,

וְצָרִיךְ לִירָא מֵאוֹתָם הַשְּׂתָפִים וּלְכַבֵּד אוֹתָם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּתְבָאָר. (עד כאן רעיא מהימנא).

זוהר

אַל תִּפְנּוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאֵלֵהי מִסִּכָּה לֹא תַעֲשׂוּ
לָכֶם. רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח, (דברים ט) אֵל תִּתְּנָן אֵל
קִשֵׁי הָעַם הַזֶּה וְגו'. אֵל תִּתְּנָן, וְכִי מִי שְׂיֵאמֵר לְמִלְךָ
אֵל תִּתְּנָן? וְחֲרִי פְתוּב (איוב לד) כִּי עֵינָיו עַל דְּרָכֵי
אִישׁ. וְכִתוּב (ירמיה כד) אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי
לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה', וְחֲרִי בְּכָל מִשְׁגִּיחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וּמִסְתַּכֵּל עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים, וּמַכְנִים בְּדִין עַל
כָּל־ם, אִם טוֹב וְאִם רָע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת יב)
הָאֱלֹהִים יָבִיא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל נַעֲלָם אִם טוֹב וְאִם
רָע, וּמִיָּשָׁה אֹמֵר אֵל תִּתְּנָן?!

אֵלֵךְ בְּכַח צָרִיךְ אָדָם לְהִשְׁמַר מִחֲטָאוֹ כִּדְרֵי שְׂלֵא
יִחֲטָא לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. בֵּא רְאֵה, בֵּן
אָדָם שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוָה, אוֹתָהּ מִצְוָה עוֹלָה וְעוֹמְדָת
לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאוֹמְרָת: אֲנִי מִפְּלוֹנִי
שֶׁעָשָׂה אוֹתִי. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹנֶה אוֹתָהּ

לפניו, להשגיח בזה כל יום, להיטיב לו בשבילה.
 עבר על דברי תורה - אותה עברה עולה לפניו
 ואומרת: אני מפלוגי שעשה אותי. והקדוש ברוך
 הוא מונה אותה, ועומדת שם להשגיח בזה,
 לבלות אותו. זהו שכתוב (דברים לב) וַיֵּרָא ה' וַיִּנְאֹץ
 מִפְּעַם בְּנֵיו וּבְנֹתָיו. מה זה וַיֵּרָא? אותו שעומד
 לפניו.

שׁב בַּתְּשׁוּבָה - מה כתוב? (שמואל-ב יב) גַּם ה' הֵעֲבִיר
 חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. שהעביר אותו החטא
 מלפניו בדי שלא יסתכל בו, להיטיב לו. ועל כן,
 אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל
 חטאתו. אמר רבי יוסי, וכן מכאן משמע, שכתוב
 (ירמיה ב) נִכְתַּם עֲוֹנְךָ לְפָנָי.

רבי יוסי הקטן נכנס לפני רבי שמעון יום אחד,
 מצא אותו שהיה יושב וקורא, כתוב (בראשית
 ב) וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִיא
 נְתָנָה לִי מִן הָעֵץ וְאָכַל. משמע שאדם וחוה נבראו
 באחד ובגוף אחד, שכתוב אשר נתתה עמדי, ולא

כְּתוּב אֲשֶׁר נִתְּתָ לִי. אָמַר לוֹ, אִם כָּה, וַהֲרִי כְּתוּב
 (שמואל א א) אֲנִי הַאֲשָׁה הַנִּצְּבֶת עִמָּכָה בָּזָה, וְלֹא
 כְּתוּב הַנִּצְּבֶת לְפָנַיִךְ. אָמַר לוֹ, אִם כְּתוּב הַנִּצְּבֶת
 עִמָּךְ - הֵייתִי אוֹמֵר כָּה, כִּמּוֹ שְׂכֵתוּב אֲשֶׁר נִתְּתָה
 עִמָּדִי, אֲבָל הַנִּצְּבֶת כְּתוּב.

אָמַר לוֹ, וַהֲרִי כְּתוּב (בראשית ב) וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים
 לֹא טוֹב הַיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֲזָר
 כְּנֶגְדּוֹ. אֶעֱשֶׂה לוֹ עֲבָדָיו. אָמַר לוֹ, כָּה הוּא וַדַּאי,
 שְׂאָדָם הָיָה לְבַדּוֹ, שְׁלֹא הָיָה לוֹ סֶמֶךְ מִנְּקֻבְתּוֹ,
 מִשּׁוּם שֶׁהֵיטָה בְּעָדוֹ כְּפִי שְׂבִאֲרֵנוּ. וּמָה שְׂאָמַר
 אֶעֱשֶׂה לוֹ עֲזָר - כָּה הוּא, שְׁלֹא כְּתוּב אֲבָרָא לוֹ
 עֲזָר, מִשּׁוּם שְׂכֵתוּב (שם ה) זָכַר וּנְקֻבָה בְּרָאָם. אֲבָל
 כְּתוּב אֶעֱשֶׂה. וּמָה הוּא אֶעֱשֶׂה? אֶתְקַן. מִשְׁמַע
 שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָטַל אוֹתָהּ מִצְדוֹ, וְתִקַּן אוֹתָהּ
 בְּתִקּוּן, וַהֲבִיא אוֹתָהּ לְפָנָיו. וְאִזּוֹ הִשְׁתַּמְשׂ אָדָם
 בְּאִשְׁתּוֹ, וַהֲיָה לוֹ סֶמֶךְ.

וְשְׁנֵינּוּ, יָפִיו שֶׁל אָדָם כִּסָּא שֶׁל תְּקֻשָׁר הָעֲלִיזוֹן,
 מִהַזְהַר הַמַּאִיר. יָפִיָה שֶׁל חוּה, שְׁלֹא הָיוּ

יכולים כל חבריות להסתכל בה. ואפלו אדם
הראשון לא היה מסתכל בה, עד אותו הזמן
שחמאנו, והוסר (והקפין) היפי שלהם. אז הסתכל בה
אדם והכיר בה לשמש עמה. זהו שכתוב (שם ד)
וידע אדם עוד את אשתו. וידע - בכל. וידע -
בתשמיש. וידע - שהכיר בה והסתכל בה.

ושנינו, אסור לו לאדם להסתכל ביפיה של
אשה, כדי שלא יבא להרהור רע, ויעקר
לדבר אחר. וכך היה רבי שמעון עושה -
(דף פד ע"א)
כשהיה הולך בעיר והיו החברים הולכים אחריו
וראה נשים יפות, השפיל את עיניו, והיה אומר
לחברים: אל תפנו.

וכל מי שמסתכל ביפי של אשה ביום, בא
להרהור בלילה. ואם עולה אותו הרהור
רע עליו, עובר משום ואלהי מסכה לא תעשו
לכם. ועוד, אם שמש עם אשתו בזמן שעולה בו
אותו הרהור הרע, אותם פנים שמולידים
נקראים אלהי מסכה. ועל זה כתוב אל תפנו אל

הַאֱלִילִים וְאֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. רַבִּי אֲבָא
אָמַר, אָסוּר לוֹ לְאָדָם לְהִסְתַּכֵּל בְּאֱלִילֵי עֲבוּדָה
זָרָה, וּבְנִשּׁוֹת הָעַמִּים, וְלֹא לְהִנּוֹת מִהֵן, וְלֹא
לְהִתְרַפֵּא בָהֶן. שְׂאֵסוּר לוֹ לְאָדָם לְהִסְתַּכֵּל בְּמָקוֹם
שֶׁלֹּא עָרִיד.

רַבִּי אֲבָא פָתַח, (תהלים פו) פְּנֵה אֵלַי וְחַנּוּנִי תִּנֶּה עִוְדִי
לְעַבְדֶּךָ. פְּנֵה אֵלַי וְחַנּוּנִי, וְכִי לֹא הָיָה לוֹ
לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם יָפָה בְּדוֹד, שֶׁהוּא אוֹמֵר
פְּנֵה אֵלַי וְחַנּוּנִי? אֵלֶּא כִּי שְׁנִינּוּ, דְּדוֹד אַחֲרֵי יֵשׁ
לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא מְמַנֶּה עַל כַּמָּה אוֹכְלוּסִים
עֲלִיוָנִים וּמַחֲנוֹת. וּבְשִׁרְוֹצָה תְּקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְרַחֵם עַל הָעוֹלָם, מִסְתַּכֵּל בְּדוֹד הַזֶּה, וּמֵאִיר לוֹ
פְּנִים, וְהוּא מֵאִיר לְעוֹלָמוֹת וְחָם עַל הָעוֹלָם.

וַיִּפְּיוּ שֶׁל תְּדוֹד הַזֶּה מֵאִיר לְכָל הָעוֹלָמוֹת, רֵאשׁוּ
גְּלִגְלַת זָהָב שֶׁנִּרְקְמָה בְּשִׁבְעָה תְּכֵשִׁיטִי
מִיָּנִים שֶׁל זָהָב, וְחָרִי פְּרִשׁוּתָּהּ. וְחִבִּיבוֹתָיו שֶׁל
תְּקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּנִגְדוֹ, וּמֵרַב אֶתְּבַתּוֹ אֵלָיו אָמַר
לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיחֲזוֹר עֵינָיו בְּנִגְדוֹ וַיִּסְתַּכֵּל בּוֹ,

מִשׁוּם שֶׁהֵם יָפִים בְּכָל, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ו) הַסְּבִי
 עֵינַיִךְ מִמִּנְדֵי וְגו'. הַסְּבִי עֵינַיִךְ מִמִּנְדֵי, שֶׁבְּשָׂעָה
 שֶׁהָעֵינַיִם הִלְלוּ מִסֵּתְכָלוֹת בּוֹ בְּקִדּוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא,
 אֲזִי מִתְעוֹרְרִים בְּלִבּוֹ חֲצִי בַּלַּיִסְטְרָאוֹת פְּאַהֲבָה
 עֲלִיוֹנָה, וּמִגִּדֵּל הַשְּׁלֵהֶבֶת שֶׁל הָאֲהָבָה הָעֲלִיוֹנָה
 אֵלָיו, אָמַר הַסְּבִי עֵינַיִךְ מִמִּנְדֵי, סוֹכְבֵי עֵינַיִךְ לְצַד
 אַחַר מִמֵּנִי, שֶׁהֵם שׁוֹרְפִים אוֹתִי בְּשִׁלְהֵבוֹת אֲהָבָה.
 וְעַל כֵּן כָּתוּב בְּדוֹד, (שמואל א טו) וְהוּא אֲדַמְנִי עִם יָפָה
 עֵינַיִם וְטוֹב רֵאִי. וּבְשִׁבִיל אוֹתוֹ דָּוִד עֲלִיוֹן הִנָּאָה,
 אֲהָבָתוֹ וְתִשׁוּקָתוֹ שֶׁל הַקִּדּוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא לְהַדְבִּק
 עִמּוֹ, אָמַר דָּוִד פִּינָה אֵלַי וְחַנּוּנִי.

כָּמוֹ זֶה, (בראשית כו) וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנֵי כְרִית שְׂדֵה
 אֲשֶׁר בְּרַכּוֹ ה'. מִשְׁמַע שֶׁנִּכְנָס עִם יַעֲקֹב בֶּן
 עֶדֶן, שֶׁהוּא שְׂדֵה הַתְּפוּחִים הַקִּדּוּשִׁים. וְכִי אֵיךְ
 יְכוּל בֶּן עֶדֶן לְהִכָּנֵס עִמּוֹ, שֶׁחֲרִי בֶּן עֶדֶן כְּפָה הוּא
 גְּדוֹל בְּרַחֵב וּבְאֲרֵךְ, כְּפָה מֵינִים שֶׁל כְּתִים עֲלִיוֹנִים
 קִדּוּשִׁים, דְּרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת, מְדוּרִים עַל מְדוּרִים יִשׁ

שָׁם?

אֵלֶּא גַּן אַחַר עֲלִיזוֹן קְדוֹשׁ יֵשׁ לְקְדוֹשׁ פְּרוּף הוּא,
 וְאוֹתוֹ הִגָּן הוּא אֶהְבֶּתוּ, וְנִדְבָק בּוֹ, וְיֵאִינוּ
 שְׁמוֹר אֵלֶּא לְקְדוֹשׁ פְּרוּף הוּא לְבָדוּ, שֶׁהוּא נִכְנָם
 בּוֹ. וְזֶה הוֹרִישׁ תְּקֵדוֹשׁ פְּרוּף הוּא לְהַפְּצִיא תָּמִיד
 עִם הַצְּדִיקִים, וְכָל שָׁכֵן לְהַפְּצִיא בּוֹ עִם יַעֲקֹב, וְזֶה
 מֵה שְׂוִמֵן לוֹ תְּקֵדוֹשׁ פְּרוּף הוּא לְהַפְּצִים עִמּוֹ לְסִיע
 לוֹ.

כְּמוֹ כֵּן, (שם כח) אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֲבִיךָ וְאֱלֹהֵי
 יִצְחָק הָאָרֶץ וְגו'. שְׂנִינוּ, מִלְּמַד שְׁנֵתְקַפְּלָה לוֹ
 אָרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכִי אָרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא אַרְבַּע מֵאוֹת
 פָּרְסָה עַל אַרְבַּע מֵאוֹת פָּרְסָה, אֵיךְ נִעְקְרָה
 מִמְּקוֹמָה וַיֵּשְׁבָה תַּחְתֵּינוּ? אֵלֶּא אָרֶץ אַחֲרַת עֲלִיזוֹנָה
 קְדוֹשָׁה יֵשׁ לְקְדוֹשׁ פְּרוּף הוּא, וְנִקְרָאת אָרֶץ
 יִשְׂרָאֵל. וְהִיא תַּחַת וְרַגְלַת יַעֲקֹב שְׁעוֹמֵד עָלֶיהָ,
 וְהוֹרִישׁ אוֹתָהּ תְּקֵדוֹשׁ פְּרוּף הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּשִׁבִיל
 אֶהְבֶּתֶם, לְדוֹר עָפָם וּלְהִנְהִיג אוֹתָם וּלְהִגֵּן עֲלֵיהֶם
 מִחֶבֶל, וְנִקְרָאת אָרֶץ חַיִּים.

בַּא רְאֵה, אָסוּר לוֹ לְאָדָם לְהִסְתַּכֵּל בְּמָקוֹם
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹאֵם בוֹ וְנִפְשׁוֹ רְחוּקָה
 מִמֶּנּוּ. וְכֵן בְּמֵה שְׂאוֹהֵב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָסוּר
 לְהִסְתַּכֵּל בוֹ - בְּמֵה שֶׁרְחוּק עַל אַחַת בְּמֵה וְכֵן.
 שְׂבֵא רְאֵה, אָסוּר לוֹ לְאָדָם לְהִסְתַּכֵּל בְּקִשְׁתּוֹ,
 מִשּׁוּם שֶׁהִיא מְרֵאָה שֶׁל דְּיוֹקָן עֲלִיּוֹן. אָסוּר לוֹ
 לְאָדָם לְהִסְתַּכֵּל בְּאוֹת הַבְּרִית שְׁלוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
 רוֹמֵז לְצַדִּיק שֶׁל עוֹלָם. אָסוּר לוֹ לְאָדָם לְהִסְתַּכֵּל
 בְּאַצְבָּעוֹת הַכַּהֲנִים בְּשָׁעָה שְׂפוֹרְשִׁים יְדֵיהֶם,
 מִשּׁוּם שֶׁשָּׁם שְׂרוּי כְבוֹד הַמַּלְאָךְ הָעֲלִיּוֹן. וְכֵן
 בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ עֲלִיּוֹן ^(דף פד ע"ב) אָסוּר לְהִסְתַּכֵּל -
 בְּמָקוֹם טָמֵא רְחוּק לֹא כָּל שָׁכֵן. מִשּׁוּם כֵּן, אֵל
 תִּפְנֵנו אֵל הָאֱלִילִים. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְכֵן
 לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם אָסוּר - לְעַבְדֵי אוֹתָם אוֹ לַעֲשׂוֹת
 אוֹתָם עַל אַחַת בְּמֵה וְכֵן.

וּמִשּׁוּם כֵּן, אֵל תִּפְנֵנו אֵל הָאֱלִילִים. כָּאֵן בַּא
 לְהוֹחִיר אֶת יִשְׂרָאֵל כְּבָרָא שׁוֹנָה, כְּנֶגֶד
 לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. וְאֵלֵהי
 מִסִּבָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם, כְּנֶגֶד לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל

אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם. כְּנֶגֶד אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ - אִישׁ אָמוֹ
 וְאָבִיו תִּירָאוּ. כְּנֶגֶד כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ -
 וְאֶת שְׂבֻתֹתַי תִּשְׁמְרוּ, וְזִכֹּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקֹדֶשׁוֹ.
 לֹא תִשָּׁבְעוּ בִשְׁמִי לְשָׁקֶר - לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה'
 אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא. לֹא תִגְנוּבוּ - לֹא תִגְנוּב. וְלֹא תִבְחָשׁוּ
 - וְלֹא תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעַמִּיתוֹ, לֹא תַעֲנֶה בְרַעְיָךְ עַד
 שָׁקֶר. מוֹת יוֹמַת הַנֶּאֱפֵף וְהַנֶּאֱפֵת - לֹא תִנְאָף. לֹא
 תַעֲמֹד עַל דַּם רַעְיָךְ - לֹא תִרְצַח. וְחֵרֵי פִרְשׁוֹתַי, וְעַל
 בֵּן כָּלֵל הַתּוֹרָה בַּפְּרָשָׁה הַזֹּאת.

אָמַר רַבִּי חֲמִינָא, בְּרֵאשׁוֹנָה - אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ. וְזִכֹּר
 אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. לֹא תִשָּׂא. לֹא תִרְצַח. לֹא
 תִנְאָף. לֹא תִגְנוּב. בְּלִשׁוֹן יְחִיד. וְכֹאן - אֲנִי ה'
 אֱלֹהֵיכֶם. אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, וְאֶת שְׂבֻתֹתַי
 תִּשְׁמְרוּ. אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלֹהִים. בְּלִשׁוֹן רַבִּים.
 אֲלֵא בֵּא רֵאה, מִיּוֹם שִׁחִיּוֹ יִשְׂרָאֵל מְצוּיִים בְּעוֹלָם,
 לֹא נִמְצְאוּ לְפָנַי תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא בְּלֵב אֶחָד
 וּבְרָצוֹן אֶחָד כְּמוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם שִׁעְמָרוּ בְּהַר סִינַי,
 וְעַל בֵּן כָּלֵל נֶאֱמַר בְּלִשׁוֹן יְחִיד. אַחַר בְּלִשׁוֹן רַבִּים,
 שִׁחִיּוֹ לֹא נִמְצְאוּ כָּל כֶּךָ בְּאוֹתוֹ תְּרָצוֹן.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסִי בֶּן
 רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא חָמִינִי, וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי
 חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְשָׂדֵה אַחַת, יָשְׁבוּ תַּחַת
 אֵילָן אֶחָד. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל אֶחָד יֹאמֶר דְּבַר
 תּוֹרָה. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (הושע יג) וְאַנְכִי ה'
 אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֱלֹהִים זִוְלָתִי לֹא יָדָע. לֹא
 כָּתוּב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲלֵא אֲנֹכִי
 ה' אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְכִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה
 לָהֶם לְמִלָּה, וְלֹא מִקֶּדֶם לָבֵן? וְהֲרִי פָתוּב (בראשית לה)
 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו הִסְרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנִּבְכָר אֲשֶׁר
 בְּתִבְכֶם, וּכְתוּב וְנִקְוָמָה וְנִנְעָלָה בֵּית אֵל, וְאַתָּה
 אָמַרְתָּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם!?

אֲלֵא, מִיּוֹם שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם, לֹא הִכִּירוּ אֶת
 כְּבוֹד הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, רַק בְּאֶרֶץ
 מִצְרַיִם, שֶׁהָיוּ בְּאוֹתָהּ עֲבוּדָה קָשָׁה וְצָוָחוּ בְּנִגְדּוֹ,
 וְלֹא שָׁנוּ מִנִּימוֹסֵיהֶם לְעוֹלָמִים. וְשֵׁם נִבְחָנוּ
 הָאֲבוֹת, בְּזָהָב מִתּוֹךְ הַפֶּסֶלֶת (בְּחַתּוּף הַזֶּהָב מִתּוֹךְ הַשְּׁלֵחָה).
 וְעוֹד, שֶׁהָיוּ רוֹאִים בְּכָל יוֹם כַּמָּה כְּשָׁפִים, כַּמָּה
 מִיָּנִים רָעִים, לְהַטְעוֹת אֶת בְּנֵי הָאָדָם, וְלֹא סָטָן מִן

הַדָּרֶךְ לְיָמִין וְלִשְׂמָאל. וְאִף עַל גַּב שְׂלֵא הָיוּ
מִבִּירִים כָּל כֶּף בְּכַבּוּדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
אֵלֶּא הָיוּ הוֹלְכִים אַחַר מְנַהֲגֵי אַבּוֹתֵיהֶם.

וְאַחַר כֵּן רָאוּ בַּמָּה נַפְסִים וּבַמָּה גְבוּרוֹת, וְלָקַח
אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעַבְדוּתוֹ. וּמִשׁוּם
שֶׁכָּלֶם רָאוּ בַּמָּה נַפְסִים וְאוֹתוֹת בְּעֵינֵיהֶם, וְכָל
אוֹתָם נַפְסִים וּגְבוּרוֹת, אָמַר וְאֶנְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם. שֵׁשׁ הָיָה כְבוֹדוֹ בְּהַתְנַלּוֹת. וְהַתְנַלָּה
עֲלֵיהֶם עַל הַיָּם, וְרָאוּ אֶת זֵיו הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן פְּנִים
בְּפְנִים. שְׂלֵא תֹאמְרוּ שֶׁאֵלֹהֵי אַחַר הוּא שְׂדֵבֵר
עַמּוּנו, אֵלֶּא אֲנִי הוּא שְׂרָאֵיְתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲנִי
הוּא שְׂחַרְגַּתִּי אֶת שׁוֹנְאֵיכֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲנִי
הוּא שֶׁעָשִׂיתִי כָּל אוֹתוֹן עֶשֶׂר מִכּוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם.
וּמִשׁוּם כֵּן, וְאֵלֵהִים זוּלָּתִי לֹא תִדַּע, שְׂלֵא תֹאמַר
שֶׁאַחַר הָיָה, אֵלֶּא אֲנִי הוּא הַכֹּל.

עוֹד פָּתַח, לֹא תַעֲשֶׂק אֶת רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזֹל וְלֹא
תִלְוֶה פְּעֻלַּת שְׂכִיר עַד בִּקְרָה. לָמָּה לֹא תִלְוֶה
פְּעֻלַּת שְׂכִיר? אֵלֶּא מִכְּתוּב אַחַר נִשְׁמָע, שֶׁכְּתוּב

(דברים כד) בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תִבּוֹא עָלָיו הַשְּׂמֶשׁ
 כִּי עָנִי הוּא וְיֵאלֹוּ הוּא נִשְׂא אֶת נַפְשׁוֹ. לֹא תִבּוֹא
 עָלָיו הַשְּׂמֶשׁ, הַזֹּהָר שְׁלֹא תִתְכַּנֵּם בְּגִלְלוֹ מִן הָעוֹלָם
 מִדָּם יִגִּיעַ וּמִנֶּדֶךְ לְהִתְכַּנֵּם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת יב) עַד
 אֲשֶׁר לֹא תִחַשְׁףַּהּ הַשְּׂמֶשׁ וְגו'. מִכָּאן לְמִדְנוּ דְּדָבָר
 אַחֵר - מִי שֶׁמִּשְׁלִים לְנַפְשׁוֹ הָעָנִי, אֶפְלוּ (דף פה ע"א)
 שֶׁהִגִּיעוּ יָמָיו לְהִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מִשְׁלִים לְנַפְשׁוֹ וְנוֹתֵן לוֹ יוֹתֵר חַיִּים.

לֹא תִלִּין פְּעֻלַּת שְׂכִיר. בֵּא רֵאָה, מִי שֶׁנֹּטֵל אֶת
 שְׂכָר הָעָנִי, כְּאִלּוּ נֹטֵל אֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת שְׁל
 אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ. הוּא הַקְּטִין אֶת נַפְשׁוֹ - תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מִקְטִין אֶת יָמָיו וּמִקְטִין אֶת נַפְשׁוֹ מֵאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם. שְׂחָרֵי כָּל אוֹתָם הַהֶבְלִים שִׁיּוּצָאִים מִפִּי
 כָּל אוֹתוֹ חַיִּים, כֵּלָם עוֹלִים לְפָנָי תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְעוֹמְדִים לְפָנָיו, אַחֵר כִּדְ עוֹלָה נַפְשׁוֹ וְנַפְשׁוֹת
 בְּנֵי בֵיתוֹ, וְעוֹמְדִים עִם אוֹתָם הַהֶבְלִים שֶׁל פִּי.
 וְאוֹ, אֶפְלוּ נִגְזַר עַל אוֹתוֹ הָאִישׁ כְּמָה יָמִים וְכְמָה
 טוֹבוֹת, כֵּלָם נִעְקָרִים מִפְּנֵי וּמִסְתַּלְּקִים מִפְּנֵי.

וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא שֶׁנִּפְשׁוֹ אֵינָה עוֹלָה לְמַעְלָה,
 וְהִינּוּ מַה שֶּׁאָמַר רַבִּי אֲבָא: תִּרְחֹמֶן
 יִצְיִלְנוּ מֵהֶם וּמַעְלָבוֹנָם. וּפְרָשׁוּהָ, אֲפֹלוֹ שֶׁהוּא
 עֲשִׂיר, וְאֵלָיו הוּא נִשְׂא אֶת נִפְשׁוֹ דְּוָקָא, אֲפֹלוֹ
 מִכָּל אָדָם גַּם כֵּן, וְכָל שָׂכֵן עֲנִי. וְהִינּוּ מַה
 שֶׁתִּיהָ עוֹשָׂה רַב הַמְנוּנָא, כְּשֶׁתִּיהָ אוֹתוֹ שְׂכִיר
 מִסְתַּלֵּק מִעֲבוֹדָתוֹ, תִּיהָ נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ וְאוֹמֵר
 לוֹ: מַל אֶת נַפְשֶׁךָ שֶׁהִפְקַדְתָּ בְיָדִי, מַל אֶת
 פְּקֻדוֹנֶךָ.

וְאֲפֹלוֹ אָמַר יְהִי בְיָדְךָ, שְׂאֵנִי (לא) רוֹצֵה לְוֹתֵר עַל
 שְׂכָרִי - לֹא תִיהָ רוֹצֵה. אָמַר: פְּקֻדוֹן שֶׁל
 גּוֹפֶה לֹא רְאוּי לְהִיּוֹת מִפְּקֻד בְּיָדִי, כָּל שָׂכֵן פְּקֻדוֹן
 הַנִּפְשׁ, שֶׁתִּירִי פְּקֻדוֹן הַנִּפְשׁ לֹא נִתֵּן אֵלֶּא לְקַדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, שְׂכָתוֹב (תהלים לא) בְּיָדְךָ אֲפַקִּיד רוּחִי.
 אָמַר רַבִּי תִיבָא, וּבְיַד אַחַר מִתֵּר. אָמַר לוֹ, אֲפֹלוֹ
 בְּיָדוֹ, אַחַר שֶׁנִּתֵּן.

כְּתוֹב לֹא תִלִּין פְּעֻלַת שְׂכִיר, וְכְתוֹב וְלֹא תִבּוֹא
 עֲלָיו הַשְּׂמֶשׁ. אֵלֶּא תִירִי פְּרָשׁוּהָ, אֲבָל בֵּא

רֵאָה, אֵינִי לָךְ יוֹם וַיּוֹם שְׁלֹא שׁוֹלֵט בּוֹ יוֹם אַחֵר
 עֲלִיּוֹן. וְאִם הוּא אֵינּוּ נוֹתֵן לוֹ אֶת נַפְשׁוֹ בְּאוֹתוֹ
 יוֹם, כְּמִי שְׁפוֹנֵם אֶת אוֹתוֹ יוֹם עֲלִיּוֹן. וּמִשׁוֹם כֶּךָ
 בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תָבֹא עֲלָיו הַשְּׂמֶשׁ. וְזֶה
 שְׁנֵאֵמַר לֹא תִלִּין, מִשׁוֹם שֶׁנַּפְשׁוֹ לֹא עוֹלָה, וְעוֹלָה
 אוֹתָהּ נֶפֶשׁ הָעֶנִי וְשָׁל אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵתְכָאֵר.

רַבִּי חֲנִיָּא פָּתַח וְאָמַר פְּסוּק אַחֲרָיו, לֹא תִקְלָל
 חֵרֶשׁ וְלִפְנֵי עוֹר וְגו'. פְּסוּק זֶה כְּמִשְׁמַעוֹ,
 אֲבָל מִפְּרָשָׁה זוֹ כִּלְתָה לְמַדְנּוּ מִמֶּנָּה דְבָרִים אַחֲרִים,
 וּבְכֹלם תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה. בֵּא רֵאָה, מִי שְׁמַקְלָל אֶת
 חֵבְרוֹ, וְהוּא לְפָנָיו, וּמְבִישׁ אוֹתוֹ, כְּאֵלוֹ שֶׁכֶּךָ אֶת
 דָּמוֹ, וְחָרִי בְּאֲרָנוֹ. וּפְסוּק זֶה כְּשֵׁאִין חֵבְרוֹ עִמוֹ,
 וְהוּא קָלִל אוֹתוֹ, אוֹתוֹ תְּדַבֵּר עוֹלָה.

שְׁאִיִן לָךְ דְּבִר וְדְבִר שִׁיּוּצָא מִפִּיו שְׁאִיִן לוֹ קוּל.
 אוֹתוֹ קוּל עוֹלָה לְמַעְלָה, וּכְכֹה מְלֵאכִי
 חֲבָלָה מִתְּחִבְרִים לְאוֹתוֹ הַקוּל, עַד שֶׁעוֹלָה וּמַעִיר
 אֶת הַתְּהוֹם תְּגִדוּל, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּתָהּ, וּכְכֹה הֵם

שְׁמַתְעוֹרְרִים עַל הָאָדָם. אוֹי לְמִי שְׁמוּצִיא דְּבַר רַע
מִפִּי, וַחֲרֵי פִרְשׁוּהָ.

וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מְכֻשׁוֹל, כְּמִשְׁמָעוֹ. וּפִרְשׁוּהָ,
בְּמִי שְׁנוֹרָם לְאַחַר לְחַטָּא. וְכֵן מִי שְׁמַכָּה
אֶת בְּנוֹ הַגְּדוֹל. וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן וְגו', בְּמִי שְׁלֹא
הִגִּיעַ לְהוֹרָאָה וּמוֹרָה, (כְּמוֹ שְׁנַיִמַר) שְׁפַתוֹב (מִשְׁלֵי ז') כִּי
רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה וְעַצְמִים כָּל הַרְגִיתָ. וְזֶה עֲבַר,
מִשׁוּם וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מְכֻשׁוֹל, מִשׁוּם שְׁהַכְשִׁיל
אֶת חֲבֵרוֹ לְעוֹלָם הַבָּא.

שְׁשֻׁנֵינוּ, מִי שְׁהוֹלֵךְ בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל בַּתּוֹרָה וּמִי
שְׁמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה כְּרֵאוֹי, יֵשׁ לוֹ תָמִיד
חֶלֶק טוֹב לְעוֹלָם הַבָּא. שְׁאֹתוֹ דְּבַר הַתּוֹרָה
שְׁהוּצִיא מִפִּי, הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹמֵט בְּעוֹלָם, וְעוֹלָה
לְמַעְלָה. וּכְמָה עֲלִיּוֹנִים קְדוֹשִׁים מִתְּחַבְּרִים עִם
אוֹתוֹ הַדְּבָר, וְעוֹלָה בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל, וּמִתְעַטֵּר בְּעֲטָרָה
קְדוֹשָׁה, וְרוֹחֵץ הַנְּהַר שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, שׁוֹפֵעַ
וְיוֹצֵא מֵעֵדֶן, וּמִתְקַבֵּל בּוֹ וּנְשָׂאֵב לְתוֹכוֹ, וּמִתְעַנֵּג
(וּנְפֵעַ) סְבִיב אוֹתוֹ הַנְּהַר, הָעֵץ הָעֲלִיּוֹן. וְאִזּוֹ שׁוֹפֵעַ

ויוצא אור עליון ומתעטר עם אותו אדם כל יום,
כמו שנתבאר.

ומי שעוסק בתורה ולא משתדל בה בדרך
אמת (דף פה ע"ב) ובדרך ישרה, אותו הדבר עולה
וסוטה בדרכים, ואין מי שיתחבר עמו, והכל
דוחים אותו החוצה, והולך ומשויטט בעולם ולא
ימצא מקום. מי גרם לו את זה? אותו שהסטה
אותו מדרך הישר. זהו שכתוב ולפני עור לא תתן
מכשול. ומשום כך כתוב, ויראת מאלהיך אני ה'.

ומי שתשוקתו לעסק בתורה ולא מוצא מי
שילמד אותו, והוא באהבת התורה לומד
אותה, ומגמגם בה בגמגום שאינו יודע - כל דבור
ודבור עולה, והקדוש ברוך הוא שמח באותו דבור
ומקבל אותו, ונוטע אותו סביב אותו הנחל,
ונעשים מאותם דבורים עצים גדולים, ונקראים
ערבי נחל. זהו שכתוב (משלי ה) באהבתה תשגה
תמיד.

וְדוֹד הַמֶּלֶךְ אָמַר, (תהלים פו) הוֹרֵנִי ה' דְּרָכֶיךָ אֱהִי לְךָ
 בְּאַמְתֶּךָ. וְכָתוּב (שם כז) וְנִתְּנִי בְּאַרְחַ מִישׁוֹר
 לְמַעַן שׁוֹרְרֵי. אֲשֶׁרֵי אוֹתָם שְׂיִוְדָעִים אֶת דְּרָכֵי
 הַתּוֹרָה וּמִשְׁתַּדְּלִים בָּהּ בְּדַרְךְ יִשְׁרָה, שָׁהֵם נוֹמְעִים
 עֲצֵי חַיִּים לְמַעַלָּה, שְׂכָלָם רְפוּאָה. וּמִשׁוּם כֶּךָ
 כָּתוּב, (מלאכי ב) תּוֹרַת אֱמֶת הִיִּתָּה בְּפִיָּהּ. וְכִי יֵשׁ
 תּוֹרָה שְׂאִינָה אֱמֶת? בֵּן, כִּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ, שְׂמוֹרָה מִי
 שְׁלֵא יוֹדֵעַ, וְאִינוּ אֱמֶת, וְאוֹתוֹ שְׁלוֹמֵד מִמֶּנּוּ, לוֹמֵד
 דְּבַר שְׂאִינוּ אֱמֶת. וּמִשׁוּם כֶּךָ כָּתוּב, תּוֹרַת אֱמֶת
 הִיִּתָּה בְּפִיָּהּ.

וְעַם כָּל זֶה, צָרִיךְ אָדָם לְלַמֵּד דְּבָרֵי תּוֹרָה מִכָּל
 אָדָם, אֲפִלוּ מִמֵּי שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ. מִשׁוּם שְׁעַל בֵּן
 יִתְעוֹרֵר בַּתּוֹרָה, וְיִבֵּא לְלַמֵּד מִמֵּי שְׂיִוְדָעַ, וְאַחַר כֶּךָ
 נִמְצָא שְׁהוֹלֵךְ בַּתּוֹרָה בְּדַרְךְ אֱמֶת. בֵּא רֵאָה,
 יִשְׁתַּדֵּל אָדָם בְּעוֹלָם בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹתֶיהָ אֲפִלוּ
 שְׂאִין עוֹשֶׂה לְשִׁמָּה, שְׂמֵתוֹךְ שְׁלֵא לְשִׁמָּה בֵּא
 לְשִׁמָּה.

רַבִּי יוֹסִי פָּתַח בַּפֶּסוּק אַחֲרָיו וְאָמַר, לֹא תַעֲשׂוּ
 עוֹל בַּמִּשְׁפָּט וְגו'. לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בַּמִּשְׁפָּט,
 בַּמִּשְׁפָּעוֹ. אֲבָל חֲרִי נֹאמַר, שְׂבַפְרָשָׁה הוּוּ יֵשׁ בָּהּ
 דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים וְנִכְבָּדִים בְּמַצּוֹת הַתּוֹרָה. מִסּוּף
 הַפֶּסוּק הַזֶּה מִשְׁמַע, שְׂכַתוֹב בְּצַדֵּק תִּשְׁפָּט עַמִּיתְךָ.
 בֵּא רֵאא, שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן כָּאֵן - מִשְׁפָּט וְצַדֵּק. מַה
 בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֶּא אֶחָד רַחֲמִים וְאֶחָד דִּין, וְזֶה
 מִתְבַּשֵּׂם עִם זֶה.

בְּשִׁמְתֵּעוֹרֵר צַדֵּק, הוּוּ דִין אֶת הַכֹּל בְּאֶחָד,
 שְׂאִין בּוּ רַחֲמִים וְלֹא וַתְּרַנּוֹת.
 בְּשִׁמְתֵּעוֹרֵר מִשְׁפָּט, יֵשׁ בּוּ רַחֲמִים. יְכוּל יִתְּיָה הַכֹּל
 בַּמִּשְׁפָּט? בֵּא הַכְּתוּב וְאֹמַר, בְּצַדֵּק תִּשְׁפָּט
 עַמִּיתְךָ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂצַדֵּק לֹא דִן אֶת זֶה
 וְעוֹזֵב אֶת זֶה, אֵלֶּא כָּלָם כְּאֶחָד בְּמִשְׁקָל אֶחָד. כְּמוֹ
 בֵּן, לֹא תִשָּׂא פָּנֵי דָל וְלֹא תִתְדַר פָּנֵי גְדוּל, אֵלֶּא
 כָּלָם בְּמִשְׁקָל אֶחָד, בְּצַדֵּק. יְכוּל יִתְּיָה הַכֹּל בְּצַדֵּק
 בְּלִבְדוּ? בֵּא הַכְּתוּב וְאֹמַר תִּשְׁפָּט, שְׂצַרְיֹךְ לְתַכְר
 אוֹתָם כְּאֶחָד שְׂלֹא יִמָּצֵא זֶה כְּלִי זֶה, וְזוֹהֵי שְׂלֵמוֹת
 תְּדִין.

וְכָל כֶּף לְמָה? מִשּׁוּם שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצוּי
 שָׁם. וּמִשּׁוּם כֶּף צָרִיךְ לְהַשְׁלִים אֶת הַדִּין.
 כְּמוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁלוֹ מִמַּשׁ עוֹשֶׂה
 לְמַעְלָה. וּבֹא רְאֵה, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁם כִּסֵּא
 שֶׁל דִּין בְּשַׁעַה שְׁיֹשְׁבִים הַדַּיָּנִים, זֶהוּ שְׂכַת־טוֹב
 (תהלים ט) כּוֹנֵן לְמִשְׁפַּט כִּסֵּאוֹ. וּמִשָּׁם נִתְקַן כִּסֵּאוֹ
 שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִי הוּא הַכִּסֵּא? אֵלֹהֵי
 הַם צָדֵק וּמִשְׁפָּט. זֶהוּ שְׂכַת־טוֹב (שם פט) צָדֵק
 וּמִשְׁפָּט מְכוּן כִּסֵּאָךְ. וּמִי שֹׁדֵן דִּין, צָרִיךְ לָדוֹן
 (לְשַׁבֵּת) בְּכִסֵּא הַמִּלֻּךְ. וְאִם פּוֹגֵם אֶחָד מֵהֶם, כָּאֵלֹהֵי
 פָּנִים אֶת כִּסֵּא הַמִּלֻּךְ. וְאִזּוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִסְתַּלֵּק מִבֵּין הַדַּיָּנִים, וְלֹא עוֹמֵד בְּדִינֵיהֶם. וּמָה
 אוֹמֵר? (שם יב) עֲתָה אָקוּם יֹאמֵר ה' וְגו'. וְרוּחַ
 הַקְדוֹשׁ אוֹמְרָת, (שם נז) רוּחָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.

רַעֲיָא מַהִימְנָא

לֹא תִשָּׁנָא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְכֶךָ הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת
 עַמִּיתְךָ וְגו'. מִצְוָה זוֹ לְהוֹכִיחַ אֶת אוֹתוֹ
 שְׂחַטָּא לְהִרְאוֹת לוֹ אֶהְבֵּה רַבָּה, שְׂאוּהֵב אוֹתוֹ, כִּדִּי

שֶׁהוּא לֹא יַעֲנֶשׁ. שְׁתֵּרֵי כְּתוּב בְּקִדּוּשׁ כְּרוּךְ הוּא,
 כִּי אֵת אֲשֶׁר יֵאָהֵב ה' יוֹכִיחַ. וְכִמוֹ שֶׁעוֹשֶׂה הַקִּדּוּשׁ
 כְּרוּךְ הוּא וּמוֹכִיחַ אֵת מִי שֶׁאֹהֵב אוֹתוֹ, כֶּךָ יִלְמַד
 אָדָם מֵאוֹתָהּ הַדָּרָךְ וְיוֹכִיחַ אֵת חֲבֵרוֹ. בַּמָּה מוֹכִיחַ
 הַקִּדּוּשׁ כְּרוּךְ הוּא אֵת הָאָדָם? הוּא מוֹכִיחוֹ
 בְּאִהָבָה בַּסֵּתֶר. אִם יִקְבֹּל אוֹתוֹ - יִפְתָּה. וְאִם לֹא
 מוֹכִיחוֹ בֵּין אוֹהֲבָיו, אִם יִקְבֹּל - יִפְתָּה, וְאִם לֹא -
 מוֹכִיחוֹ בְּגִלּוּי לְעֵינַי כָּל. אִם יִקְבֹּל - יִפְתָּה. וְאִם לֹא
 - יִמְנִיחַ אוֹתוֹ וְלֹא מוֹכִיחַ אוֹתוֹ, וְעוֹזֵב ^(דף פו ע"א) אוֹתוֹ
 שְׂיִלֵךְ וַיַּעֲשֶׂה אֵת רְצוֹנוֹ.

בְּרֵאשׁוֹנָה מוֹדִיעָה לוֹ בַּסֵּתֶר, כִּדְרֵי לְהוֹכִיחַ אוֹתוֹ
 וְלַעֲזֹר אוֹתוֹ, שֶׁלֹּא יִכִּיר כּוֹ כֵּן אָדָם.
 וְזֶה הוּא בֵּינוֹ לְבֵינוֹ. אִם מְקַבֵּל - טוֹב, וְאִם לֹא
 - מוֹדִיעַ לוֹ בֵּין אוֹהֲבָיו. בְּזִמְנֵי שֶׁחִפְזֵי הַגְּדוּל הִיָּה
 בְּעוֹלָם, נָתַן לוֹ מַחֲלָה בְּמִשְׁתּוֹ, וְכֵאֵל אוֹהֲבָיו שֶׁל
 הַקִּדּוּשׁ כְּרוּךְ הוּא, וּמוֹדִיעִים לוֹ, שֶׁאִם יֵשׁ כּוֹ
 חוֹבָה שֶׁיָּשׁוּב מִמֶּנָּה וַיַּעֲזֵב בְּדַבְּרָיו. אִם מְקַבֵּל -
 מוֹטֵב, וְאִם לֹא - מוֹכִיחַ אוֹתוֹ בְּגִלּוּי, בְּמִמּוֹנּוֹ,
 בְּבִנְיָו, שֶׁכֻּלָּם מְדַבְּרִים עֲלָיו וַיִּבֹא אוֹתוֹ. אִם

מִקְבֵּל - מוֹטֵב, וְאִם לֹא - מִתִּיר לוֹ קוֹנֵוֹ לַעֲשׂוֹת
 רְצוֹנֵוֹ, וְלֹא מִחֲזִיק בּוֹ לְעוֹלָמִים. כְּגוֹן זֶה צָרִיךְ לוֹ
 לְהוֹכִיחַ לְחֻבְרוֹ כְּרֵאשׁוֹנָה בַּפֶּתַח, וְאַחַר כֵּךְ בֵּין
 אוֹהֲבָיו, וּלְבִסּוֹף בְּגִלּוּי. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה יַעֲזֹב לוֹ
 וַיַּעֲשֶׂה כְרֵצוֹנֵוֹ.

וְעַל זֶה כָּתוּב הוֹכַח תּוֹכַח. הוֹכַח - בַּפֶּתַח,
 שְׁלֹא יֵדַע בּוֹ בֶּן אָדָם. תּוֹכַח - בֵּין חֻבְרָיו
 וְאוֹהֲבָיו. אֵת עֲמִיתֵךְ - בְּגִלּוּי. וְעַל כֵּן לֹא כָּתוּב
 כְּרֵאשׁוֹנָה תּוֹכַח, אֲלָא הוֹכַח. וְעוֹד הוֹכַח - אִם
 הוּא אָדָם שְׂיִתְבַּיֵּשׁ, לֹא יֵאמַר לוֹ וְלֹא יוֹכַח
 אוֹתוֹ אֲבָלוּ בַּפֶּתַח, אֲלָא יֵאמַר לְפָנָיו כְּמִי
 שְׂמַסְפֵּר בְּדַבָּרִים אַחֲרָיִם. וּבְתוֹךְ אוֹתָם דְּבָרִים
 יִזְכִּיר מִי שְׁעוֹשֶׂה אוֹתוֹ תַחֲטֵא הוּא כֵּךְ וְכֵךְ, כִּדִּי
 שֶׁהוּא יֵדַע כְּעֲצָמוֹ וַיַּעֲזֹב אֵת אוֹתוֹ תַחֲטֵא. וְעַל
 כֵּן הוֹכַח. וְאִם לֹא - תּוֹכַח. וְאַחַר כֵּךְ אֵת
 עֲמִיתֵךְ - בְּגִלּוּי. מִכָּאֵן זֶה הִלָּאָה - וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו
 תַּחֲטֵא.

דָּבָר אַחֵר וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא - שְׁחֵרֵי בִּינּוֹ
 שְׂאֵדָם מוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ וּמְזַדְמֵן לְהוֹכִיחוֹ
 בְּגִלוּי, לֹא יַעֲלֶה לְפָנָיו אוֹתוֹ חֲטָא שְׁעֵשָׂה, שְׂאֵסוּר
 לוֹ וְדַאי, אֵלֶּא יֹאמֵר סְתָם, וְלֹא יַעֲלֶה עָלָיו אוֹתוֹ
 חֲטָא בְּגִלוּי, וְלֹא יִרְשֵׁם עָלָיו חֲטָא. שְׁחֵקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא חָם עַל כְּבוֹדוֹ שֶׁל אָדָם אֲפֵלוֹ בְּרָשָׁעִים. (עד כאן
 רעיא מהימנא).

פְּתַח וְאָמַר, וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְגו'. וַיְהִי קוֹל
 הַשֹּׁפָר, כָּאֵן נֶחֱלְקוּ סְפָרֵי הַקְּדֻמוֹנִים וְכו',
 עַד שְׂכָאוּ רַבֵּי אַבָּא וְרַבֵּי יְהוּדָה, וְהוֹדוּ לְרַבֵּי אֲחָא.
 קָמוּ. עַד שְׁחֵיו הוֹלְכִים, אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר, לֹא
 תִלְךְ רַבִּיל בְּעַמִּיךָ, לֹא תִשְׁנֵא אֶת אַחִיךָ,
 לֹא תִקָּם וְלֹא תִטַּר. הֵרִי בַּאֲרָנוּ אוֹתָם, וְכֻלָּם
 הִתְעוֹרְרוּ עֲלֵיהֶם הַחֲכָרִים. אֲבָל נֵאמַר דָּבָר
 בְּפִרְשָׁה הַזֹּה. פְּתוּב אֶת חֻקְתֵי תִשְׁמְרוּ, בְּהַמְתִּיק לֹא
 תִרְבִּיעַ כְּלָאִים, שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים, וּבְגֵד
 כְּלָאִים שְׁעִטְנוּ לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, אַתֶּם עַדֵי נֶאֱמַר ה' וְעַבְדֵי
 אֲשֶׁר בְּחִרְתִּי לְמַעַן תִּדְעוּ וְתֵאֱמִינוּ וְגו'.

אַתֶּם עַדֵי, אֵלֹהֵי הֵם יִשְׂרָאֵל. וְשָׁנִינוּ, אֵלֹהֵי הֵם שָׁמַיִם
 וְאָרֶץ, שְׁכֵתוֹב (דברים ה) הַעִידֵתִי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת
 הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל הֵם עַדִים אֵלֹהֵי
 עַל אֵלֹהֵי, וְשָׁמַיִם וְאָרֶץ וְהַכֹּל עַדִים עֲלֵיהֶם. וְעַבְדֵי
 אֲשֶׁר בְּחִרְתִּי - זֶה יַעֲקֹב, שְׁכֵתוֹב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר
 לִי עַבְדֵי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר, וְכֵתוֹב
 אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב. וַיֵּשׂ אֲוֹמְרִים, זֶה דָּוִד. וְנִקְרָא
 דָּוִד עַבְדֵי, שְׁכֵתוֹב (שם לו) לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדֵי
 אֲשֶׁר בְּחִרְתִּי, זֶה דָּוִד הַעֲלִיּוֹן.

לְמַעַן תִּדְעוּ וְתֵאֱמִינוּ לִי וְתִבְנֶנוּ כִּי אֲנִי הוּא (ישעיה
 מט). מַה זֶה כִּי אֲנִי הוּא? שְׁהַתְרַצִּיתִי בְּאוֹתוֹ
 דָּוִד וּבְאוֹתוֹ יַעֲקֹב, אֲנִי הוּא הֵם מִמָּוֶשׁ. לְפָנַי לֹא
 נּוֹצֵר אֵל, שְׁשָׁנִינוּ, קָרָא תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא לְיַעֲקֹב
 אֵל, שְׁכֵתוֹב (בראשית לו) וַיִּקְרָא אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
 תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא קָרָא לְיַעֲקֹב אֵל. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב
 לְפָנַי לֹא נּוֹצֵר אֵל וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה. וּמִשּׁוּם כֵּן אֲנִי

הוא, הכל, כמו שנאמר. ואחרי לא יהיה, שהרי
 דוד נקרא בך, ואין אחריי אחר.

בא ראה, כשנרא הקדוש ברוך הוא את העולם,
 תקן כל דבר ודבר, כל אחד ואחד בצדו,
 ומנה עליהם כחות עליונים. ואין לך אפלו עשב
 קטן בארץ שאין לו כח עליון למעלה. וכל מה
 שעושים עם כל אחד ואחד, (שתי נוסחאות) וכל מה
 שכל אחד ואחד עושה, הכל הוא בתוק של אותו
 הכח העליון שממנה עליו מלמעלה. וכל ההנהגות
 גזורות מן הדין, על דין הם נוסעים, ועל הדין הם
 עומדים. אין מי שיצא ^(דף פו ע"ב) ממקומו החוצה.

וכל הממנים, מיום שנברא העולם, נתמנו
 שליטים על כל דבר ודבר, וכלם
 מתנהגים על הנהגה אחרת עליונה שנוטלים כל
 אחד ואחד, כמו שכתוב (משלי לא) ותקם בעוד
 לילה ותתן מרף לביתה וחק לנערתי. בין
 שנוטלים אותו חק, כלם נקראים חקות, ואותו
 החק שנתן להם בא משמים, ואז נקראים חקות

שָׁמַיִם. וּמִנֵּיִן שָׁבָאִים מִשָּׁמַיִם? שְׂפָתוֹב (תהלים פא)
כִּי חֵק לְיִשְׂרָאֵל הוּא.

וְעַל כֵּן כָּתוּב אֶת חֻקְתֵי תִשְׁמְרוּ, מִשׁוּם שְׂפָל
אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנָּה עַל דְּבַר יְדוּעַ פְּעוּלָם,
בְּאוֹתוֹ הַחֵק. מִשׁוּם כֶּךָ אָסוּר לְתַחֲלִיף מִיָּנִים
וּלְהַכְנִים מִיָּן בְּמִין אַחֵר, מִשׁוּם שְׁעוּקָר אֶת כָּל
כַּח וְכַח מִמְּקוֹמוֹ, (וּמִכְחִישׁ פְּמִלְאָא שֶׁל מַעְלָה) וּמִכְחִישׁ
אֶת פְּרָסוּם הַמְּלָךְ.

כְּלָאִים, מֵהוּ כְּלָאִים? כְּמִי שְׁנוֹתֵן מִיִּשְׁהוּ אַחֵר
בְּבֵית הָאִסּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לז)
אֶל בֵּית הַכְּלָא, כִּי לֹא לַעֲשׂוֹת דְּבַר. כְּלָאִים -
מְנִיעָה, שְׁמוֹנֵעַ אֶת כָּל אוֹתָם הַכּוֹת מִן הַמַּעֲשֵׂה
שְׂלָחָם. כְּלָאִים - עֲרֻבוּבָיָה, שְׁעוּשָׁה עֲרֻבוּבָיָה כַּכּוֹ
שְׂלָמַעְלָה וּמִכְחִישׁ אֶת פְּרָסוּם הַמְּלָךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
וּבְגָד כְּלָאִים שֶׁעָטְנוּ לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

בֹּא רְאֵה, כָּתוּב (בראשית ב) וַיַּעַן הַדְּעַת טוֹב וְרָע
לֹא תֹאכַל מִפִּנּוֹ כִּי בְיוֹם אֶכְלֶךָ מִפִּנּוֹ מוֹת
תָּמוּת. וְהָרִי גַתְּבָאָר, שֶׁשָּׁנָה מִצֹּת הַמְּלָךְ, וְהַחֲלִיף

עין חיים, שבו השתלם הכל ובו תלויה האמונה, ונדבק במקום אחר. והרי שנינו, בכל צריך אדם להראות מעשה כמו שלמעלה ולעשות מעשה כמו שצריך. ואם שנה בדבר אחר, הוא משפיע להשרות בו דבר אחר שלא צריך.

ובא ראה, בשעה שאדם מראה למטה בדרך ישרה כמו שצריך, שופעת ויוצאת ושוה עליו רוח קדושה עליונה. ובשעה שהוא מראה מעשה למטה בדרך עקמה, שאינה דרך ישרה, אז שופעת ויוצאת ושוה עליו רוח אחרת, שלא צריכה, שמסטה את האדם לצד רע. מי מושך עליו אותה הרוח? הנה אומר, אותו מעשה שחראה בצד אחר.

פתוב (משלי לא) דרשה צמר ופשתים. דרשה, מהו דרשה? שמבקשת ודורשת על צמר ופשתים, מי שמחבר אותם באחד. ואם תאמר למה בציצית מתר? הרי פרשוה. אבל שם הוא אותו לבוש בתקונו, בהשלמת המעשה בראוי.

(וזה) עֹדָה, דְּרַשָּׁה צֶמֶר וּפְשָׁתִים - לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּמִי
שֶׁמְחַבֵּר אוֹתָם יַחַד. אֲבָל מִתִּי שׁוֹרָה? בְּשַׁעֲהָ
שָׁהוּא בְּשִׁלְמוֹת, שְׁכַתוֹב וַתַּעַשׂ בְּחֶפְזָא בְּפִיָּה.
וְצִיצִית, הֲרִי בְּאַרְנוֹ שֶׁשָּׁם בְּאוֹתוֹ הַכָּלֵל שֶׁל
הַשִּׁלְמוֹת נִמְצָא, וְלֹא עוֹשֶׂה דָבָר. אֲבָל בְּשַׁעֲהָ שֶׁלֹּא
נִמְצָא בְּשִׁלְמוֹת, מִי שֶׁבָּא לְחַבְרָם יַחַד, מְעוֹרֵר עָלָיו
רוּחַ שְׂאִינָה צְרִיכָה.

מִי מוֹכִיחַ דָּבָר זֶה? קוֹן וְהַכֵּל מוֹכִיחִים, שְׁוֵה בָּא
מִצַּד אַחֵר, וְזֶה בָּא מִצַּד אַחֵר, וּמִשׁוֹם כַּף
אֵינָנו צְרִיכִים לְחַבְרָם יַחַד. (מִי מוֹכִיחַ דָּבָר זֶה? קוֹן וְהַכֵּל
מוֹכִיחִים) וְקָרְבָנוֹ שֶׁל קוֹן הַתְּרַחֵק מִלְּפָנֵי קָרְבָנוֹ שֶׁל
הַכֵּל.

וְעַל כֵּן, וּבְגֵד בְּלֵאִים שֶׁעָטְנוֹ לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ. לֹא
יַעֲלֶה עָלֶיךָ סֹתָם, לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ רוּחַ אַחֶרֶת
לְשֵׁלֵט בָּךְ. וְצָרִיךְ לוֹ לְאַדָּם לְהִרְאוֹת מִעֲשֵׂה כָּשֶׁר
כְּמוֹ שְׂרָאוּי, וּבְאוֹתוֹ מִעֲשֵׂה שׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ
קְדוּשָׁה, רוּחַ עֲלִיזוֹנָה, לְהַתְּקַדֵּשׁ בּוֹ. בָּא לְהַתְּקַדֵּשׁ

- מִקְדָּשִׁים אוֹתוֹ, שְׁכָתוֹב וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם
קְדָשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה'.

כָּתוּב וּמַעֲיָן תִּדְעֵת מִזֶּה וְרַע. וְמָה עַל זֶה גָרַם
אָדָם מִיָּתֵהּ בְּעוֹלָם - מִי שֶׁמָּרָאָה מַעֲשֵׂה
אֲחֵר שְׁלֹא צָרִיךְ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. שׁוֹר וְחֲמוֹר
מוֹכִיחִים. מֵצֵד זֶה נִקְרָא שׁוֹר, וּמֵצֵד זֶה נִקְרָא
חֲמוֹר. וְעַל כֵּן כָּתוּב, (דברים כב) לֹא תִחְרַשׁ בְּשׁוֹר
וּבְחֲמֹר יַחְדָּו. אֵל תַּעֲשֶׂה עֲרֻבוּבֵיהּ יַחַד, מִשּׁוּם
שֶׁמִּתְעוֹרֵר לְהִתְחַפֵּר הַצֵּד הָאֲחֵר כְּאֲחֵר לְהִרְע
לְעוֹלָם. וּמִי שֶׁמִּפְרִיד, מְרַבֵּה שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. אִם
כָּאֵן מִי שֶׁמִּפְרִיד אוֹתָם בְּאוֹתוֹ גִּזְוֹן כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ,
שְׁלֹא נִמְצָא שׁוֹעַ ^(דף פז ע"א) מִזֵּוּי וְנוֹז כְּאֲחֵר, זֶה אָדָם
שֶׁמְרַבֵּה שְׁלוֹם עָלָיו וְעַל כָּל הָעוֹלָם.

קָרְבָּנוֹ שֶׁל קִזְוֵה הָיָה פְּשׁוּתִים, וְקָרְבָּנוֹ שֶׁל הַבֵּל הָיוּ
צָמֵר, לֹא זֶה כְּזֶה, וְלֹא זֶה כְּזֶה. סוּד הַדָּבָר
- קִזְוֵה כְּלֵאִים, עֲרֻבוּבֵיהּ שְׂאִינָה נִצְרָכֵת, הַצֵּד
הָאֲחֵר, שְׂאִינֵנו מִיָּנָם שֶׁל אָדָם וְחֲזוּת, וְקָרְבָּנוֹ מֵאוֹתוֹ
הַצֵּד הוּא כָּאֵן. הַבֵּל מֵצֵד אֲחֵר שֶׁל אָדָם וְחֲזוּת.

ובמעיה של חנה התחברו שני הצדדים הללו.
ומשום שהתחברו באחד, לא באה מהם תועלת
לעולם ונאבדו.

ועד היום הנה הצד שלהם קיים. ומי שמראה את
עצמו במעשה של החבור הנה, מעורר עליו
את אותם הצדדים באחד, ויכול להנזק, ושורה
עליו רוח אחרת שאינה צריכה. וישראל צריכים
לעורר עליהם רוח קדשה להיות קדושים, להמצא
בשלום בעולם הנה ובעולם הבא.

כתוב (ויקרא ו) וְלִבַּשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנִסֵי בַד יִהְיוּ
עָלָיו בְּשָׂרוֹ, (שם טז) וּבְאַבְנֵי בַד יַחְנֹר. למה
נקרא בַד, יחירי? משום שלא צריך לחבר את
הפשתים הנה עם אחר, ועל כן לא כתוב מִדּוֹ
פשתים, אלא בַד, יחירי.

ולמה הכהן צריך להתראות בזה? אלא לבושי
הבד הללו צריך להתראות בהם על מופת
העולה, כשהיה מפנה את הדשן (האפר) של דשן
העולה, שחרי העולה באה מהצד של עבודה זרה

והרהור רע. ומשום כך צריך להראות פהם
 בלבדם, ולא בערבוביה כפי שאמרנו, כדי
 שיתכפרו לאדם כל אותם חטאים שפאים מאותו
 הצד.

וכשנבנים למקדש, המקום ששם נמצאת
 השלמות וכל אותן עבודות
 השלמות, אף על גב שהתחברו, אין לנו פנה
 ענין, כמו שאמרנו בציצית, משום ששם נמצאו
 והתחברו כל אותם המינים שלמעלה, וכל אותם
 כלי המקדש, נמצאים בו פמה מינים שונים זה
 מזה, וכלם נכללו שם כמו שלמעלה. אשריהם
 ישראל, שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורת
 אמת, תורה של אמונה, ואהב אותם מכל שאר
 העמים עובדי עבודה זרה, שפתוב (מלאכי א) אהבתי
 אתכם אמר ה'.

פתח רבי חייא אחריו ואמר, כי תבאו אל הארץ
 ונטעתם כל עץ מאכל וגו', ובשנה הרביעית
 יהיה כל פרי קדש הלולים לה'. כי תבאו אל

הָאָרֶץ, הִרֵי פְּרִשׁוֹתָ הַחֲבָרִים. אֲבָל בֹּא רְאֵה, שְׁהִרֵי
הָאֵילָן אֵינּוּ עוֹשֶׂה פְּרוֹת, אֶלָּא בְּאָרֶץ, וְהָאָרֶץ
מוֹצִיָּאָה אוֹתָם וּמְרַאָה אֶת אוֹתוֹ הַפְּרִי לְעוֹלָם.
וְאֵין הָאָרֶץ עוֹשֶׂה פְּרוֹת אֶלָּא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ כִּחַ אַחַר
שְׁמַעְלִיָּהּ, כְּמוֹ שֶׁהִנְקָבָה אֵינָה עוֹשֶׂה פְּרוֹת אֶלָּא
מִתּוֹךְ כִּחַ הַזָּכָר.

וְאוֹתוֹ הַפְּרִי לֹא נִשְׁלַם בְּשִׁלְמוֹת עַד שֶׁלֹּשׁ
שָׁנִים, וְהַכֵּחַ לֹא נִפְקָד עָלָיו לְמַעְלָה
עַד שְׁנַשְׁתַּלֵּם. אַחַר שֶׁשְׁתַּלֵּם, נִפְקָד עָלָיו
הַכֵּחַ, וְהָאָרֶץ מִתְּפַקֶּנֶת בּוֹ. שְׁהִרֵי עַד שֶׁלֹּשׁ
שָׁנִים אֵין הָאָרֶץ מִתְּפַקֶּנֶת בּוֹ וְלֹא (נִמְצָאָה)
מִשְׁתַּלְּמָת (מִתְּפַשְׁמָת) (מִסְכִּימָה) עִמּוֹ. אַחַר שֶׁשְׁתַּלְּמוּ
וְהִתְּפַקְּנוּ כְּאַחַד, אֵין זֶה שִׁלְמוֹת.

בֹּא רְאֵה, הִנְקָבָה, עַד שֶׁמִּתְּעַבְּרָת שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים,
פְּרִי מַעֲיָה לֹא נִשְׁלַם. אַחַר שֶׁלֹּשָׁה הֶרִיוֹנוֹת
הִנְקָבָה מִתְּפַקֶּנֶת בְּאוֹתוֹ הַפְּרִי, וּמִסְכִּימִים כְּאַחַד.
אֵין אוֹתוֹ הַפְּרִי הוּא שִׁלְמוֹת הַכֵּל וְהִיפִי שֶׁל הַכֵּל.
אַחַר שֶׁיִּצְא, עַד שֶׁלֹּשׁ שָׁנִים אֵין לוֹ כִּחַ לְמַעְלָה,

שְׁהָרִי אִזּוּ הִיא הַבְּשָׁלָתוֹ. לְוִי נִרְצָה מִהַכֹּל, שְׁלִישֵׁי
 לְאֵמוֹ, שְׁהַתְּקַנָּה בּוֹ וְהַסְּכִימָה (וְהַתְּבַשְׂמָה) עִמּוֹ.

אַחַר שְׁלֹשׁ שָׁנִים הַתְּמַנָּה עָלָיו (הַתְּמַנָּה עָלֶיהָ) כַּח עֲלִיּוֹן
 לְמַעְלָה, וּבַשָּׁנָה הַרְבִּיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִי
 קֹדֶשׁ הַלְוִיִּם. מֵהוּ קֹדֶשׁ הַלְוִיִּם? הַשְּׂכָחוֹת לְשִׁבְחַת
 אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. עַד כָּאן. מִכָּאן וְאֵלֶךְ סוּד
 הַדָּבָר, שְׂבַשְׂנָה (דף פז ע"ב) הַרְבִּיעִית מִזְדוּנָה כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַלּוּלָה אַחַת
 נִמְצְאָתָה, שְׂכַתוֹב קֹדֶשׁ הַלְוִיִּם, הַלּוּלָה וְשִׂמְחָה
 בַּפֶּעַם (בְּזוּיג) אַחַת.

מַה זֶה הַשָּׁנָה (הַרְבִּיעִית)? זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 וְשְׁנֵינֵי, שָׁנָה הַרְבִּיעִית זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 שֶׁהִיא עֲמוּד רְבִיעִי לְכֶסֶף, וְהַכֹּל אַחַד, שְׁהָרִי
 אִזּוּ מִזְדוּנָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 וְאִזּוּ הִיא קֹדֶשׁ, וְנִמְצְאָתָה הַלּוּלָה קְדוּשָׁה, (וְהַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִזְדוּנָה עִמָּה) וְאִזּוּ הַחִילּוֹת מִתְּמַנִּים עַל הָעוֹלָם,
 עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר בְּרֵאשִׁי לוֹ. מִכָּאן וְהַלָּאָה בְּלָם

מִתְבָּרְכִים וּמְתָרִים לְמֵאֲכָל, שְׁהָרִי בְּלָם בְּשִׁלְמוֹת
הַכֹּל, בְּשִׁלְמוֹת שֶׁל מַעֲלָה וּמִטָּה.

וְעַד שֶׁלֹּא נִשְׁלַם בְּכֹל מִמִּטָּה וּמִמַּעֲלָה, אֲסוּר
לְאֹכַל מִמֶּנּוּ. וּמִי שֶׁאֹכֵל מִמֶּנּוּ, כְּמִי שֶׁאִין
לוֹ חֵלֶק בְּקִדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא וּבְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי
אוֹתוֹ הַפְּרִי עוֹמֵד בְּלִי רְשׁוֹת עֲלִיזָה קְדוּשָׁה,
שְׂאִינָה שׁוֹרָה עֲלָיו עַד שִׁישְׁתַּלֵּם. וּבְלִי רְשׁוֹת
פְּחֻתוֹנָה, שְׁהָרִי לֹא הִסְכִּימָה (הַתְּבַשְׂמָה) כִּחַ הָאֲרֶץ בּוֹ.
וְאוֹתוֹ שֶׁאֹכֵל מִמֶּנּוּ, מֵרָאֵה אֶת עֲצָמוֹ שֶׁאִין לוֹ
חֵלֶק לְמַעֲלָה וּלְמִטָּה, וְאִם בִּרְךָ עֲלָיו, זֶה בְּרָכָה
לְבַטָּלָה, שְׁהָרִי הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא עַד עַכְשָׁיו לֹא
שׁוֹרָה עֲלָיו, וְאִין בּוֹ חֵלֶק. הִרְחַמְנָנוּ יְצִילֵנוּ מֵאוֹתָם
שְׂאִינָם מִשְׁנֵיחִים לְכַבוֹד רַבּוֹנָם.

אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיהֶם
כְּתוּב (מְשִׁלֵי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאֹרֶן נִגְהָ.
מִשׁוּם שֶׁבְּאוֹתוֹ זְמַן יִסְתַּלֵּק הַנְּחָשׁ, שֶׁשָּׂרָה עִם
הַנְּקֵבָה בְּרֵאשׁוֹנָה, וַיָּבֵא הַזָּכָר לְשָׂרוֹת בְּמִקוֹמוֹ

בְּבִרְאשׁוֹנָהּ, וְהַכֹּל יִהְיֶה שָׁלֵם. לְמַדְנֹה, בְּזִמְנֵי שְׂצָדִיק
שׁוֹרָה בְּעוֹלָם וְכוּ', עַד צָדִיק בַּתָּמָר יִפְרָח.

רַבִּי יוֹסֵי פָתַח בְּפֶסוּק וְאָמַר, לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם.
הֲרִי בְכַמָּה מְקוֹמוֹת פִּרְשׁוּהָ הַחֲבָרִים, וְכָל
הַפְּסוּקִים הִלְלוּ אֶתְרִיּוֹ, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּגִלּוּי.
אֲבָל יֵשׁ לְהַתְעוֹרֵר בְּפֶסוּק הַזֶּה, שְׂכָתוֹב מִפְּנֵי
שִׁיבָה תָקוּם וְגו'. מִפְּנֵי שִׁיבָה, שִׁיבָה שֶׁל הַתּוֹרָה
סֵתָם. תָקוּם, מִכָּאן שְׂצָרִיד אָדָם לְעֹמֵד בְּעֹמְדוֹ (מִכָּאן
שְׂצָרִיד אָדָם לְעֹמֵד) מִלְּפָנֵי סֵפֶר תּוֹרָה, וְכֵן רַב הַמְּנוּנָא
(יִיבָא) סָבֵא, בְּשִׁתְּיָה רוּאָה סֵפֶר תּוֹרָה, הִיָּה קָם
מִלְּפָנָיו וְאוֹמֵר: מִפְּנֵי שִׁיבָה תָקוּם. (בְּשִׁתְּיָה רוּאָה חֲמִשׁ שָׁל
הַתּוֹרָה, הִיָּה עוֹמֵד מִלְּפָנָיו) (עוֹשֶׂה לוֹ הַדּוּר) (וְהִיָּה אוֹמֵר: וְהַדְרַתְּ פָנֵי זָקֵן) כְּמוֹ
בֶן צָרִיד אָדָם לְעֹמֵד בְּמְקוֹמוֹ מִלְּפָנֵי תַלְמִיד חֲכָם,
מִשׁוּם שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּמְקוֹם (בְּדִיוּקָן) קְדוֹשׁ עֲלִיוֹן. וְרַמֵּז
לְבַתֵּן הָעֲלִיוֹן (וְכֵאן רַמֵּז לְעֵתִיק) הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיוֹן, שְׂכָתוֹב
וְהַדְרַתְּ פָנֵי זָקֵן, שֶׁהוּא בְּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן,
מִכָּאן רַמֵּז לְתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, וְרַמֵּז לְתּוֹרָה שְׂבַעֵל

פַּה.

וְעוֹד שְׁנֵינוּ, תְּפֹסוּק הַזֶּה בָּא לְדַרְשָׁה. מִפְּנֵי
 שִׁיבָה תְּקוּם, כְּמוֹ שֶׁהֵעִירוּ בּוֹ הַחֲבָרִים,
 מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, הַזֹּהִיר אֶת הָאָדָם מִטָּרֵם שִׁיעָלָה
 לְשִׁיבָה שִׁיעָמַד בְּקִיּוּם טוֹב בְּעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁזָּהוּ
 הַחֲדוּר שְׁלוֹ. אֲבָל לְסוֹף יָמָיו אֵין לְאָדָם שְׂבַח כָּל
 כֶּךָ, בְּשָׂחָה זָקֵן, וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת רַע. אֲלֵא
 הַשְּׂבַח שְׁלוֹ בְּשָׂחָה בְּכַחוֹ, וְהוּא טוֹב. וְשָׁלְמָה
 תְּמַלֵּךְ צִוּוֹת וְאוֹמֵר, (שם ב) גַּם בְּמַעַלְלָיו יִתְנַכֵּר נֶעֱר
 וְגו'. כְּמוֹ בֵּן כְּתוּב, (קהלת יב) וְזָכַר אֶת בּוֹרְאֵיךְ
 בְּיָמֵי בְּחֹרְתֶיךָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי (כָּךְ הוּא)
 שֶׁתְּדַרְךְ תִּזוּ מִתְקַנֵּת לְפָנֵינוּ, וְזוֹהִי דְרָכּוֹ שֶׁל
 תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים א) כִּי יוֹדַע ה' דְּרָךְ צַדִּיקִים
 וְדְרָךְ רָשָׁעִים תֵּאבֵד. מַה זֶה כִּי יוֹדַע ה'?
 אֲלֵא תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹדַע וּמְשַׁנֵּיחַ עַל דְּרָכֵי
 הַצַּדִּיקִים לְהִיטִיב לָהֶם וּלְהַגִּין עֲלֵיהֶם, וְהוּא הוֹלֵךְ
 לְפָנֵיהֶם לְשֹׁמֵר אוֹתָם. וּמִשּׁוּם כֶּךָ, מִי שִׁוִּיצָא
 לְדְרָךְ, צָרִיךְ שְׂאוֹתָהּ תְּדַרְךְ תִּתְּיָה דְרָכּוֹ שֶׁל
 תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וַיִּשְׁתַּף אוֹתוֹ עִמּוֹ. וּמִשּׁוּם כֶּךָ

פְּתוּב, כִּי יוֹדַע ה' דְּרָךְ צְדִיקִים וְדְרָךְ רָשָׁעִים
הַנֶּאֱבָר. הִיא מַעֲצָמָה, מִשּׁוֹם שְׂאִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא ^(דף פח ע"א) מִכִּיר בְּאוֹתָהּ דְּרָךְ שְׁלָחָם, וְאִינוּ הוֹלֵךְ
עִמָּם.

פְּתוּב דְּרָךְ, וְכֶתוּב אֶרֶח. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֵא,
דְּרָךְ - שְׁשָׂאָר קְרַסְלֵי בְּנֵי אָדָם הָלְכוּ בָהּ.
אֶרֶח - שְׁהוּא נִפְתָּח מִזְמַן מוֹעָט ^{(זֶה אֶרֶח, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר}
^{אִיּוֹב לֵד) וְאֶרֶח לְחִבְרָה עִם פְּעֻלֵי אֲנִי,} וְעַל הָאֶרֶח הַזֶּה פְּתוּב,
^(מִשְׁלֵי ד) וְאֶרֶח צְדִיקִים כְּאֹר נִגְה הוֹלֵךְ וְאֹר עַד
נִכּוֹן הַיּוֹם. אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם
אֲמֵן וְאֲמֵן. יְמִלּוּךְ יי' לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן.

**ספר זוהר השפּת – לְאַבוֹת וּפְנִים, זְמַנִּים עִם זְמַנִּים
עִם לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ – מְנוקָד מְפָסָק וּמְחַוֵּל לְקַטְעִים
מְסוּדָר עַל הַפְּרָשׁוֹת**

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמֻשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרֻשֵׁת אַמּוֹר

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

פְּרִישַׁת אָמַר

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא יִשָּׂא בְּעַמּוּיוֹ.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָה הַטַּעַם זֶה בְּנִגְדָּה זֶה, שְׂפָתוֹב
 לְמַעַלְתָּהּ, וְאִישׁ אִו אֲשָׁה פִי יִהְיֶה בָהֶם אִוֹב אִו
 יִדְעֵנִי מוֹת יוֹמָתוֹ, וְסִמוּךְ לוֹ אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים?
 אֶלֶּא (מִשְׁמַע) בֵּינָן שְׁתִּזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל לְקִדְשׁ אֹתָם
 בְּכָל, הַזְהִיר אֶת הַכֹּהֲנִים לְקִדְשׁ אֹתָם, וְכֵן אֶת
 הַלְוִיִּם. לְכֹהֲנִים מִנִּין? שְׂפָתוֹב אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים.
 וּמִנִּין לְלוֹיִם? שְׂפָתוֹב (בְּמִדְבַר י"א) וְאֵל הַלְוִיִּם תִּדְבֹּר
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם. בְּדִי שִׁימְצֵאוּ כָּלֶם צִדִּיקִים
 קְדוֹשִׁים מְהוֹרִים.

אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן. מָה הַטַּעַם כָּאֵן בְּנֵי
 אַהֲרֹן? וְכִי לֹא יִדְעֵנוּ שְׁהֵם בְּנֵי אַהֲרֹן? אֶלֶּא
 בְּנֵי אַהֲרֹן וְלֹא בְּנֵי לוֹי, שְׂאֲהֲרֹן הוּא רֵאשִׁיתָם שְׁל
 כָּל הַכֹּהֲנִים שְׁל הָעוֹלָם, שְׁכּוּ הַתְּרַצָּה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִחֶבֶל בְּדִי לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם.
 וּמִשׁוֹם שְׂאֲהֲרֹן, דְּרָכֵיו הֵעֵלוּ אוֹתוֹ לְזֶה, שְׁכָּל יָמָיו

שָׁל אַהֲרֹן הָיָה מִשְׁתַּדֵּל לְהַרְבּוֹת שָׁלוֹם בְּעוֹלָם.
 וּמִשׁוֹם שֶׁדָּרְכוּ כָּךְ, הֵעֲלָה אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לָזֶה, לְהַכְנִים שָׁלוֹם בְּפִמְלִיָּא שָׁל מֵעֲלָה, וּמִשׁוֹם
 כָּךְ - אָמַר אֵל הַכְּהֻנִים בְּנֵי אַהֲרֹן.

אָמַר אֵל הַכְּהֻנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם. רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים לא) מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר
 צִפַּנְתָּ לִירְאִיךָ וְגו'. מָה רַב טוֹבָךְ, כִּמְהָ עֲלִיּוֹן
 וּנְכַבֵּד אוֹתוֹ הָאֹר הָעֲלִיּוֹן שֶׁנִּכְרָא טוֹב, שֶׁכְּתוּב
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, וְזֶה הוּא הָאֹר
 הַגָּנוּז, שֶׁכּוּ עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא טוֹב בְּעוֹלָם,
 וְלֹא מוֹנֵעַ אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם, מִכִּיּוֹן שֶׁכּוּ מִתְקַיֵּם
 הָעוֹלָם וְעוֹמֵד עָלָיו. אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירְאִיךָ, שֶׁשְּׂנִינּוּ,
 אֹר עֲלִיּוֹן עֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁכְּרָא אֶת
 הָעוֹלָם, וְגַנְזוֹ אוֹתוֹ לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבֵא. וְהוּ
 שֶׁכְּתוּב אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירְאִיךָ.

פָּעֲלָתָ לַחֹסִים כָּךְ. פָּעֲלָתָ, בּוֹמֵן שֶׁנִּכְרָא הָעוֹלָם
 אוֹתוֹ הָאֹר הָיָה עוֹמֵד וּמֵאִיר מֵרֵאשׁ
 הָעוֹלָם לְסוּפֵי הָעוֹלָם. כְּשֶׁהִסְתַּכַּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא באותם הרשעים שעתידיים לעמד, גנו את
 אותו האור, שכתוב (איוב לה) וימנע מרשעים אורם.
 ועתיד להאיר לצדיקים לעולם הבא, וזה הוא
 אשר צפנת ליראה, וכתוב (מלאכי ג) וזרחת לכם
 יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

בא ראה, בשעה שכן אדם עומד לקחת לאותו
 העולם והוא בבית חליו, באים עליו שלשה
 שלוחים, ורואה שם מה שלא יכול לראות אדם
 בשעה בעולם הזה. ואותו היום הוא יום הדין
 העליון, שמבקש המלך את פקדונו. אשרי האיש
 שמישיב למלך את פקדונו, כמו שנתן לו פתוכו.
 אם אותו הפקדון התטנף בטנופי הגוף, מה יאמר
 לבעל הפקדון?

מרים עיניו, ורואה את מלאך המות עומד לפניו,
 וחרבו שלופה בידו, קושר בקשרים
 במאסר של אותו האיש. ואין לנפש קשי בכל
 בפרדתה מן הגוף. ואדם לא ית עד שרואה את

השכינה, ומתוך גדל התשוקה לשכינה, הנפש
יוצאת ^(דף פח ע"ב) לקבל את השכינה.

אחר שיצאה, מי הנפש שנדבקת בה (והתקבל)
ויקבל בגוף (לתוכה)? והרי בארנו את
הדברים האלה. אחר שיצאה הנפש מן הגוף
ונשאר הגוף בלי רוח, אסור להשאירו בלי קבורה,
שפתוב (דברים כא) לא תלין נבלתו על העץ כי קבור
תקברנו ביום ההוא. משום שמת שישתתה כ"ד
שעות, שהם יומם ולילה, בלי קבורה, נותן חלשה
באיברי המרכבה, ומעכב את מעשה הקדוש ברוך
הוא מלהעשות, שאפשר שתקדוש ברוך הוא גוזר
עליו כדי לבא בגלגול אחר מיד באותו יום
שנפטר להיטיב לו, וכל זמן שלא נקבר הגוף,
הנשמה לא נכנסת לפני הקדוש ברוך הוא, ולא
יכולה להיות בגוף אחר עד שיקבר הראשון. וזה
דומה לאדם שמתה אשתו, לא ראויו לו לשא אשה
אחרת עד שקובר את הראשונה, ומשום כך
אמרה תורה, לא תלין נבלתו על העץ.

דָּבָר אַחַר - בְּשִׁנְפָּרְדַּת הַנְּשָׁמָה מִן הַגּוּף וְרוּצָה
 לְלַכֵּת לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם, לֹא תִכְנַס לְאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם עַד שְׁנוֹתֵנִים לָהּ גּוּף אַחַר מְאוּרָה, וְאַחַר כֵּן
 יִכּוּלָה לְהִכָּנַס. וּמֵאַלְיָהוּ תִדַּע, שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁנֵי גּוּפִים,
 אֶחָד שָׁבוּ נִרְאָה לְמִטָּה לְבָנֵי אָדָם, וְאֶחָד שָׁבוּ
 נִרְאָה לְמַעְלָה בֵּין מַלְאָכִים עֲלִיּוֹנִים קְדוּשִׁים. וְכָל
 עוֹד שֶׁהַגּוּף לֹא נִקְבְּרָה, זֶהוּ צֶעַר לְנִשְׁמָה, וְרוּחַ
 טְמֵאָה מְזַדְּמָנֶת לְשָׂרוֹת עֲלָיו וּלְטֵמָא אֶת אוֹתוֹ
 הַגּוּף.

וּמִשּׁוֹם שֶׁאוֹתָהּ רוּחַ הַטְּמֵאָה מְזַדְּמָנֶת, לֹא צָרִיךְ
 לְאִישׁ לְהִלִּין אֶת אוֹתוֹ הַגּוּף לִילָה אֶחָד,
 כִּי רוּחַ טְמֵאָה נִמְצָאָת בְּלִילָה וּמִשְׁתַּטַּחַת בְּכָל
 הָאָרֶץ לְמִצָּא גּוּף בְּלִי נֶפֶשׁ לְטֵמָא אוֹתָהּ, וְנִטְמָא
 יוֹתֵר, וְעַל כֵּן הַזְּהִיר אֶת הַכֹּהֲנִים וְאָמַר, לְנֶפֶשׁ לֹא
 יִטְמָא בְּעַמּוּיוֹ. מִשּׁוֹם שֶׁהֵם קְדוּשִׁים, לֹא תִשְׁרָה
 עֲלֵיהֶם רוּחַ טְמֵאָה, וְלֹא יִטְמָאוּ.

אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אָמַר אֵל
 הַכֹּהֲנִים, בְּלַחֲשׁ. כִּמוֹ שֶׁכָּל מַעֲשֵׂי הַכֹּהֲנִים

בְּלַחֵשׁ, כִּדְ אַמִּירְתֶּם בְּלַחֵשׁ. אָמַר וְאִמְרַתְּ - פַּעַם
 אַחַת וּפַעַמִּים, לְהִזְהִיר אֹתָם עַל קִדְשָׁתָם כִּדְי
 שְׁלֹא יִטְמְאוּ. שְׁמִי שְׁמִשְׁמֵשׁ בְּאַתֵּר קְדוֹשׁ, צְרִידֶיךָ
 שְׁיִמְצֵא קְדוֹשׁ בְּכֹל. לְנַפֵּשׁ לֹא יִטְמֵא, כְּמוֹ
 שְׁבִיאָרְנוּ, שְׁנוּף בְּלִי רוּחַ טָמֵא הוּא, וְשׁוֹרָה עָלוּ
 רוּחַ טָמֵאָה, שְׁחֵרֵי תְּשׁוּקָתָם שֶׁל הַרוּחֹת הַטָּמְאוֹת
 הֵיא אֵל גּוֹפּוֹת יִשְׂרָאֵל, מִבִּיּוֹן שְׁחֵתְרוּקְנָה מֵהֶם
 הַרוּחַ הַקְּדוֹשָׁה, וְעַם בְּלִי שֶׁל קִדְשׁ הֵם בָּאִים
 לְהִתְחַבֵּר. וְהַכֹּהֲנִים, שְׁהֵם קְדוֹשִׁים קִדְשָׁה עַל
 קִדְשָׁה, לֹא צְרִיכִים כָּלֵל לְהִטְמֵא, כִּי כָּתוּב כִּי יָגֹד
 אֱלֹהֵיו עַל רֵאשׁוֹ. וְכָתוּב כִּי שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהֵיו
 עָלָיו אָנִי ה'.

וְהוּא כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה עוֹמֵד לְמִטָּה, שְׁכָתוּב (תהלים
 קלג) בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֵאשׁ יָרַד עַל הַזֶּקֶן
 זְקוֹן אֶחָד שְׁיָרַד עַל כִּי מְדוּתָיו. הַפְּסוּק תִּזְהַ בְּאַרְנוֹ.
 אָבֵל בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֵאשׁ, זֶהוּ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קִדְשׁ
 הָעֲלִיּוֹן, שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מִמְּקוֹם תִּנְהַר הָעֵמֶק שֶׁל
 הַכֹּל. דְּבַר אַחֵר, שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מִרֵּאשׁ שֶׁל כָּל

הָרֵאשִׁים, הַנִּסְתָּר שֶׁל כָּל הַנִּסְתָּרִים. עַל הָרֵאשׁ,
וַדַּאי עַל הָרֵאשׁ, רֵאשׁוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן.

יֵרֵד עַל הַזְּקָן - זֶה הַזְּקָן הַנִּכְבָּד, כְּמוֹ שֶׁבִּיאָרוּהָ.
זְקָן אַחֲרָן - זֶה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁלְמַעֲלָה,
וְהָרִי פְרִשׁוּהָ. וְאוֹתוֹ שָׁמֶן ^(דף פט ע"א) יֵרֵד עַל פִּי
מִדֹּתָיו, שֶׁמֶאֱוָתָן הַמִּדּוֹת שׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא וְיֵרֵד
לְתַחְתּוֹנִים. וְכֵמוֹ זֶה שׁוֹפֵעַ וּמִתְעַפֵּר הַכֹּהֵן
הַתַּחְתּוֹן בְּשָׁמֶן מִשָּׁחָה לְמִטָּה.

הַפְּסוּק הַזֶּה אֵין רֵאשׁוֹ סוּפוֹ, וְאֵין סוּפוֹ רֵאשׁוֹ.
כְּתוּב אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַחֲרָן
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא יִטְמָא. לֹא יִטְמָאוּ הָיָה
צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מַה זֶה לֹא יִטְמָא? אֵלֶּא עַל אוֹתוֹ
הַכֹּהֵן הָעֲלִיּוֹן מִכָּלֶם הוּא אָמַר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
וְהָרִי כְּתוּב וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאַחֲיוֹ? אֵלֶּא וַדַּאי כִּי
הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכֹּהֵן שֶׁעוֹמֵד
לְמִטָּה, כְּמוֹ שֶׁלְמַעֲלָה, בְּקִדְשָׁה הוּא צָרִיךְ לְהִטְמָא
יֹתֵר מִהַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָּאָר.

רְעִיָא מְהִימְנָא

מְצוּחַ זו, שְׂיִסְדֵּר הַכֵּהֵן בְּכָל יוֹם גִּירוֹת בְּבֵית
הַמְּקֻדָּשׁ, וְהָרִי בְּאַרְנוּ בְּסוּד הַמְּנוּחָה. וְהוּא
סוּד כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה, מִשּׁוּם שֶׁהָאֹר הָעֲלִיּוֹן כִּשְׁמֹן
מִשְׁחָה יוֹרֵד עַל רֹאשׁ הַכֵּהֵן בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּן
הוּא מְדֻלֵּק וּמְאִיר אֶת כָּל הַגִּירוֹת, שְׂכֵתוֹב כִּשְׁמֹן
הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ וְגו', וְכֵתוֹב כִּי שְׁמֹן מִשְׁחַת אֱלֹהִיו
עֲלָיו וְגו'. וְעַל כֵּן נִתְּנָה רְשׁוּת לַכֵּהֵן לְבַדּוֹ לְסִדֵּר
אֶת הַגִּירוֹת וּלְהַדְלִיק אוֹתָם בְּכָל יוֹם פְּעָמִים, כְּנֶגֶד
אֹר הַיַּחֲוֹד פְּעָמִים, קֶרֶבֶן בְּכָל יוֹם פְּעָמִים, וְהַכֵּל
צָרִיךְ.

וְעַל יְדֵי הַכֵּהֵן מְאִירִים הַגִּירוֹת בְּכָל, לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה, לְשִׁמְחַת בְּשִׁמְחָה וּלְהַמְצִיא שְׂמֻחָה
בְּכָל הַצְּדָדִים בְּהַדְלָקַת הַגִּירוֹת, שְׂחֵרֵי שְׁנֵי אֱלֹהִים עַל
יְדֵי הַכֵּהֵן, לְהַמְצִיא שְׂמֻחָה בְּכָל הַצְּדָדִים, וְאֵלוֹ הֵם
הַדְלָקַת הַגִּירוֹת וְהַקְטָרֶת, וְהָרִי בְּאַרְנוּ שְׁמֹן וְקַטְרֶת
יִשְׂמַח לָב. (עַד כֵּאן רְעִיָא מְהִימְנָא).

וְלֹאֲחֵתוּ הַבְּתוּלָה הַקְּרוּבָה אֵלָיו וְגו'. מַה כְּתוּב
לְמַעְלָה? כִּי אִם לְשֹׂארוֹ הַקְּרוֹב אֵלָיו

וְגו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח, (ישעיה סג) מִי זֶה כָּא מֵאָדוּם
חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה וְגו'. מִי זֶה כָּא מֵאָדוּם? עֲתִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְלַבֵּשׁ בְּגָדֵי נְקָמָה עַל אָדוּם,
שֶׁהִחְרִיבוּ אֶת בֵּיתוֹ וְשָׂרְפוּ אֶת הַיְכָלוֹ, וְהִגְלוּ אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַמִּים, וְלַעֲשׂוֹת לָהֶם נְקָמָה
עוֹלָמִים, עַד שִׁמְצָאוּ כָּל הַהָרִים מִחֲרֵי הָעוֹלָם
מִלְּאִים מִחֲרוּגֵי הָעַמִּים, וְלִקְרֹא לְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם
עֲלֵיהֶם, וְכָל חַיּוֹת הַפָּר יִזְוְנוּ מֵהֶם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת
חֳדָשִׁים, וְעוֹף הַשָּׁמַיִם שִׁבְעַת שָׁנִים, עַד שֶׁלֹּא תִסְבַּל
הָאָרֶץ אֶת הַנְּוִוֵל שֶׁלָּהֶם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם לד) כִּי זָבַח
לָהּ בְּבָצָרָה וְטָבַח גְּדוֹל בְּאָרֶץ אָדוּם, עַד שֶׁאֲזַתֶּם
לְבוּשֵׁים יִטְמְאוּ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם סג) וְכָל מִלְּבוּשֵׁי
אֲנִיאֲלֵתִי.

חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה, מִשׁוּם שֶׁמִּמְנַח יֵצְאוּ
אוֹכְלוֹסֵי הָעוֹלָם לְצַבֵּא עַל יְרוּשָׁלַיִם, וְהֵם
הִתְחִילוּ לְשַׂרֵף אֶת הַיְכָל, וּבְנֵי אָדוּם מִתְרַסְּמִים
אֶת תְּחוּמוֹת, וְעָקְרוּ אֶת אֲבֵנֵי הַיְסוֹד. זֶהוּ שְׂפָתוֹב

(תהלים קלז) זָכַר ה' לְבִנֵי אָדָם וְגו', הַאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ
עַד הַיּוֹסֵד בָּהּ.

זֶה הַדּוֹר בְּלְבוּשׁוֹ, בְּאוֹתָם לְבוּשֵׁי הַנְּקָמָה שְׁעַתִּיד
לְלַבֵּשׁ. צַעַח בָּרַב כַּחוֹ, מַה זֶה צַעַח? מִשְׁפָּר,
כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (תהלים מה) עַמִּים תַּחֲתִיךָ יִפְלוּ וְגו'.
אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לִישְׁעֶיךָ, מִי הוּא זֶה שְׁיַעֲשֶׂה כָּל כָּךְ?
פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה סג) אֲנִי מְדַבֵּר בְּצַדִּיקָה, אוֹתוֹ
שָׁהוּא רַב לְהוֹשִׁיעַ, אוֹתוֹ שְׂפָתוֹב כּוֹ (תהלים לג) אֱהִיב
צַדִּיקָה וּמִשְׁפָּט. וְהוּא צַדִּיקָה מִמֶּשׁ, וְהוּא רַב
לְהוֹשִׁיעַ.

וְכָל כֵּן לָמָּה? מִשׁוֹם שְׁנָרְמוּ לְכַנְּסֵת יִשְׂרָאֵל
לְהִיזֹת שׁוֹכְבֵת לְעַפָּר בְּגָלוֹת וְלִנְפֹל לְאָרֶץ,
כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוֹם בְּתוֹלֵת
יִשְׂרָאֵל. וּמִשׁוֹם כֵּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְלַבֵּשׁ לְבוּשֵׁי
נְקָמָה עֲלֵיהֶם לְטִמָּא אוֹתָם בְּרַב הַהֲרוּגִים, שְׂפָתוֹב
וְכָל מִלְּבוּשֵׁי אֲנָאֵלְתִי.

וְכָל כֵּן לָמָּה? שְׂפָתוֹב וְלֹאֲחֹתוֹ תְּבַתּוּלָה הַקְּרוּבָה
אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הִתְּהָ לְאִישׁ. שְׂאִינָה חֶלְקוֹ שֶׁל

עָשׂוּ, וְלֹא הִיָּתָה בְּנוֹרְלוֹ שָׁל אוֹתוֹ שְׂפָתוֹב כּוּ
 (בראשית כה) אִישׁ יֵדַע צִיד אִישׁ שָׂדֶה. לָהּ יִטְמָא,
 בְּאוֹתָם לְבוֹשֵׁי נְקָמָה, שְׁעֵתִיד לְהִטְמָא בֵּין אוֹתָם
 הַהֲמוֹנִים, שְׂפָתוֹב כּוּ לָהּ יִטְמָא, בְּשִׁבְלָהּ, מִשׁוֹם
 שְׁהִיא שׁוֹכְבֵת לְעֶפֶר, וְהוּא רוֹצֵה לְהַקִּים אוֹתָהּ.
 זְהוּ שְׂפָתוֹב (ישעיה ט) קוֹמֵי אוֹרֵי כִי בֹא אוֹרְךָ. (עמוס

ט) פִּיּוֹם הַהוּא אֲקִים אֶת סִבֵּת דְּוִיד הַנְּפִלָה.

לֹא יִקְרָחָה קְרָחָה בְּרֵאשָׁם. רַבֵּי יוֹסִי אָמַר, לֹא
 יִקְרָחָה בְּה"א, מָה תַּעֲשֶׂם? אֵלֶּא, אוֹתוֹ שְׁמֹן
 עֲלִיּוֹן, שְׁהוּא שְׁמֹן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, שְׁמִשְׁלִים אֶת כָּל
 שְׂבַעַת הַיָּמִים כְּמוֹ שְׁנֵאמַר, שְׂפָתוֹב (ויקרא ח) כִּי
 שְׂבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יְדָכֶם, אוֹתוֹ שְׁמֹן עֲלִיּוֹן
 הוֹסֵר מִפְּנֵי וְנִקְרָחָה, אִם הוּא פָּנָם אֶת רֵאשׁוֹ. מִשׁוֹם
 שְׁרֵאשׁוֹ שָׁל תַּכְהֵן הָעֲלִיּוֹן הֵנּוּ אוֹתוֹ שְׁמֹן עֲלִיּוֹן,
 וְעַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לַכְהֵן שְׁלִמְטָה לְהִרְאוֹת בְּעֶצְמוֹ
 פָּנָם כָּלֵל, וְהִרֵי זֶה נֵאמַר. וּמִשׁוֹם כֶּךָ כְּתוֹב בְּה"א.

כְּתוֹח וְאָמַר, (תהלים קכו) בְּשׁוֹב ה' אֶת שְׁיִבַת צִיּוֹן
 תִּינֵנוּ בְּחִלְמִים. בְּשׁוֹב ה' אֶת שְׁיִבַת, זְהוּ

נאמר בגלות ככל, שלא נמצאו יותר בגלות אלא
 שבועים שנים, שבתוב (ידמיה בט) כי לפי מלאת לבכל
 שבועים שנה אפקד אתכם. וכתוב היינו כחלמים,
 מה זה כחלמים? אלא הרי התעוררו החברים,
 שיש שבועים (דף פט ע"ב) שנים בחלום.

ובא ראה, כתוב כי שבעת ימים ימלא את ידכם.
 מי שבעת הימים? הרי נתבאר, אותו מקום
 עליון שהוא כלל של כל השת האחרים נקרא
 שבעת ימים, ונקרא תשובה. שנינו, מי שיושב
 בתענית בשבת, קורעים לו גזר דינו של שבועים
 שנה, ושבועים שנה הם שבע פני המלה, שאפלו
 הסבימו כלם עליו (הכל) לרע, נקרע אותו גזר הדין.
 מה הפעם? משום שאחז באותו תיום בכלל של
 כלם, שנקרא שבועה, ונקרא תשובה, ומשום כך
 בכלם הוא אחז, וחזר בתשובה, ונקרע גזר הדין
 בכלם. ועל כן שבועים שנה יש בחלום.

כמו כן הפהן מתעפר בשבועה, שנקרא שבעת
 ימים. אם פנים את ראשו, אותו שבועה

שְׁהוּא כָּלָל שָׁל כְּלָם, מְקַרִיחַ מִמְּנוּ כָּל אוֹתָהּ
 קַדְשָׁה שָׁל כְּלָם שְׁשׁוּרָה עָלָיו. וְעַל כֵּן הִזְהָרוּ שְׁלֹא
 יִקְרָחַה קְרָחַה בְּרֹאשָׁם, וַיִּמָּצְאוּ פְּנוּמִים מִהַכֹּל.
 וּמִשׁוּם כֶּף הַכֹּהֵן צָרִיף לְהַמָּצֵא בְּשִׁלְמוֹת יוֹתֵר
 מִהַכֹּל, כָּל שְׁכֵן אוֹתוֹ שְׁהוּא עָלְיוֹן מִכְּלָם.

אָמַר רַבִּי אַבְא, כָּאֵן בְּה"א תַּחְתּוֹנָה, כָּאֵן בְּה"א
 עָלְיוֹנָה. כֹּהֵן גְּדוֹל, שְׁהוּא עָלְיוֹן מִכְּלָם,
 בְּה"א עָלְיוֹנָה, שְׁכַתּוֹב אֲשֶׁר יוֹצֵק עַל רֹאשׁוֹ שְׁמֵן
 הַמְּשָׁחָה וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ וְגו'. וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ, שְׁכַתּוֹב
 שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יָדָם. כֹּהֵן אַחֵר בְּה'
 תַּחְתּוֹנָה, שְׁכַתּוֹב לֹא יִקְרָחַה קְרָחַה בְּרֹאשָׁם,
 וּכְתוֹב אַחֲרָיו, וְלֹא יַחְלְלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם. וְהַשֵּׁם תְּהִיהַ
 חֲנוּ יְדוּעַ. וּמִשׁוּם כֶּף כְּתוֹב, וְהַכֹּהֵן הַגְּדוֹל מֵאַחֲיוֹ
 אֲשֶׁר יוֹצֵק עַל רֹאשׁוֹ שְׁמֵן הַמְּשָׁחָה לְלִבָּשׁ אֶת
 הַבְּגָדִים, כְּמוֹ שְׁאַמְרָנוּ. וּמִשׁוּם שְׁהוּא קְדוֹשׁ כְּמוֹ
 שְׁלִמְעֵלָה, כְּתוֹב וּמֵן הַמְּקַדֵּשׁ לֹא יֵצֵא.

רַבִּי אַבְא פֶּתַח וְאָמַר, (דניאל ט) לָךְ ה' הַצְּדָקָה
 וְלָנוּ בַשֵּׁת הַפְּנִים כְּהִיּוֹם תְּהִיהַ לְאִישׁ יְהוּדָה

וּלְיִשְׁכְּנֵי יְרוּשָׁלַם. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הִתְרַצָּה בָהֶם מִכָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה
 זָרָה, וּמִתּוֹךְ אֲהַבְתָּם נָתַן לָהֶם תּוֹרַת אֱמֶת,
 לְדַעַת אֵת יְדָרְךָ הַמְלֹךְ הַקְדוֹשׁ. שְׁכָל מִי
 שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, בְּאֵלוֹ הַשְׁתַּדֵּל בַּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שֶׁהַתּוֹרָה בְּלֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הִיא. וּמִשׁוֹם כֵּן, מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, מִתְעַסֵּק
 בְּשְׁמוֹ, וּמִי שֶׁמִּתְרַחֵק מִן הַתּוֹרָה, הוּא רְחוּק
 מִהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

בא ראה, לך ה' הצדקה, כמו שנאמר (דברי הימים-א
 כט) לך ה' הגדלה והגבורה. מי הצדקה?
 המקום שכל הפנים המאירות אחוזים בו, והוא
 אוהו בכלם ובו נמצאים. ולנו בפשת הפנים,
 המקום שכל הפנים המאירות מתרחקים ממנו.
 צדקה, אמת קשומ, ואור הכל, ואור של פנים
 שמחת הכל. בפשת, בוששה והרחוק של האמת מי
 שמתבייש, משום שהאמת, שהיא צדקה, התרחקה
 ממנו רחוק של פנים מאירות.

בֵּיא רֵאָה, חִבְהֵן הָעֲלִיּוֹן צָרִיךְ לְהִרְאוֹת בִּיפֵי
 הַפְּנִים, בְּהֶאֱרַת הַפְּנִים, בְּשִׂמְחָה יוֹתֵר
 מִחֶבֶל, וְלֹא צָרִיךְ לְהִרְאוֹת בּוֹ עֲצָבוֹת וְרָגֶז, אֵלֹא
 חֶבֶל כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ, שְׁעָלְיוֹ כְּתוּב
 אֲנִי חֶלְקֶךָ וְנִחַלְתֶּךָ. וְכְתוּב (דְּבָרִים יח) ה' הוּא נִחַלְתּוֹ.
 וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְהִרְאוֹת שְׁלֵם בְּכֹל, בְּעֲצָמוֹ,
 בְּלְבוּשׁוֹ, שְׁלֵם יִפְגַּם עֲצָמוֹ בְּכֹל, כְּמוֹ שֶׁנִּתְּבָאָר.

וְהוּא אִשָּׁה בְּבְתוּלִיָּה יִקָּח. רַבִּי שְׂמֵעוֹן פָּתַח, (שם
 כב) וְהִנֵּה הוּא שָׁם עֲלִילַת דְּבָרִים וְגו'.
 וְכְתוּב וְעֲנִשׁוּ אֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְגו', כִּי הוֹצִיא שָׁם
 רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. וְכִי ^(דף ז ע"א) בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל
 הִיא? בְּתוּלַת אָבִיָּה אוֹ בְּתוּלַת בַּעֲלָהּ הִיא. מַה זֶה
 בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל כָּאֵן? זֶהוּ שְׂכָתוּב (דְּבָרִים לב) שְׂאֵל
 אָבִיךָ וַיִּגְדֶּךָ וַיִּקְנֶיךָ וַיֹּאמְרוּ לְךָ. אַף כָּאֵן חִבְהֵן
 שְׁעוֹמֵד כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה, כְּתוּב וְהוּא אִשָּׁה בְּבְתוּלִיָּה
 יִקָּח, כֶּךָ גַּם בְּבְתוּלִיָּה, שְׁלֵם תֵּצֵא מִשְׁעַר תְּצַרְחָה
 פַּעַם הַחִוּצָה, וְתִרִי נִתְּבָאָר.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

כִּי אִם בְּתוּלָה מִעַמּוּי יִקַּח אִשָּׁה. פֶּתַח הַרְוֵעָה
הַנְּאַמָּן וְאָמַר, מִצְנָה זֹו שִׁישָׂא בִּהֵן גְּדוּל
בְּתוּלָה, וְהוּ שְׂפִתוֹב אֶלְמָנָה וְגִרוּשָׁה וַחֲלָלָה זֹנָה
אֶת אִלָּה לֹא יִקַּח כִּי אִם בְּתוּלָה מִעַמּוּי יִקַּח אִשָּׁה.
וְלָמָּה צְרִיכִים שְׂלֹא יִשָּׂא אִלָּא בְּתוּלָה בְּלִי פְּנָם?
אִלָּא אִשָּׁה הִיא כּוּם שְׂל בְּרָכָה. טָעְמוֹ - פְּנָמוֹ.
וּכְהֵן שְׂמִקְרִיב קְרָבָן לְפָנֵי ה', צְרִיךְ שְׂחִוָא יְהִיָּה
שְׂלֵם בְּלִי פְּנָם, שְׂלֵם בְּאִיבְרִיו בְּלִי פְּנָם, שְׂמוּמִים
פּוּם לִים בְּכַהֲנִים. שְׂלֵם בְּנוּפוֹ, שְׂלֵם בְּנִקְבָּתוֹ, לְקַיִם
בָּה (שִׁיר ד) בְּלָךְ יִפָּה רַעֲיָתִי וּמוּם אִין בָּהּ.

שְׂקָרָבָן הוּא מִנְחָה, וְצְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְשַׁלַּח אֶת
מִנְחָתָם לְמַלְךְ עִם אִישׁ (בְּנוּף) שְׂלֵם, שְׂחֵם
בְּחֶפֶד שְׂל תַּצַּד הָאֲחֵר, שְׂחֵרִי בְּיַד אִישׁ עֵתִי פְּנָמוֹ
הָיוּ שׂוֹלְחִים לוֹ דוּרוֹן, שְׂפִתוֹב (וּיִקְרָא טו) גְּדוּל אֶחָד
לְה' וְגוּרָל אֶחָד לְעֹזְאֹוֹל. שְׂאֵלְהִים אֲחֵרִים בְּלָם
פְּנָמוּם מַצַּד תַּצְפוּן, וְכֵן רַב בְּתֵי תַעֲבוּדָה וְרָה יְהֵם
פְּנָמוּם בְּנִקְבָּה שְׂלָחָם, תְּרָבָה, לִילִית, פְּנָמוּם וְכו'.

(ורועה הנאמן) הוא ו' מלא, והוא בסודור זה הי"ו. ה' אחרונה, פום מלא ברפת ה', מצד הימין ומצד הנבורה שהוא דין, השכינה נקראת הוי"ה, זהו שכתוב (שמות ט) הנה י"ד יהו"ה הויה במקנה אשר בשדה. קם רועה הנאמן והשתטח לפניו, ואמר: אשרי חלקי שפעלי הנבירה (והנבירה) הם פעורי. (עד כאן רעיא מהימנא).

רבי שמעון היה הולך בדרך, והיו עמו רבי יהודה ורבי יוסי ורבי חזקיה. פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים קיא) מרר נתן ליראיו יזכר לעולם בריתו. מרר נתן ליראיו - אלו הם הצדיקים, אותם יראי הקדוש ברוך הוא. שכל מי שירא ממנו נקרא מאנשי בית המלך, ועליו כתוב (שם קיב) אשרי איש ירא את ה'.

מהו מרר נתן ליראיו? אלא כמו שכתוב, (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן מרר לביתה. מכאן למדנו, שכל אדם שעוסק בתורה בלילה, וקם בחצות הלילה, בשעה שפנסת ישראל

מתעוררת להתקין בית למלך - זה משתתף עמה, וזה נקרא מבית המלך, ונותנים לו כל יום מאותם תקוני הבית. והו' שכתוב ותתן טרף לביתה וחק לנערתי. מי זה ביתה? כל אותם שמשתתפים עמה בלילה נקראים ביתה, בני ביתה. ומשום כך, טרף נתן ליראיו.

מה זה טרף? טרף ממש, שהיא נוטלת ממקום רחוק עליון, שכתוב (משלי לא) ממרחק תביא לחמה. ומי זוכה לטרף הזה? סוף הכתוב מוכיח, שכתוב (תהלים קיא) יזכר לעולם בריתו. מי שמתבונן (שמשתדל) בתורה להשתתף עמה בלילה. ולא עוד, אלא שצדיק אחד עליון יש לו לקדוש ברוך הוא, והוא משתתף עמו, ויורשים שניהם את בנות ישראל, שכתוב (ישעיהו ט) צדיקים לעולם יירשו ארץ.

עוד פתח ואמר, ולא יחלל ורעו בעמיו כי אני ה' מקדשו. בא ראה, כל מי שמוציא ורע לבטלה, לא זוכה לראות פני שכינה, ונקרא רע.

שְׁכַתוּב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֶפְזֵי רָשָׁע אֶתָּה לֹא
 יִגְדֹךָ רָע. זֶה מִי שְׁמוֹצִיא אוֹתוֹ בְּיָדוֹ, אִי בְּאִשָּׁה
 אַחֲרַת שְׂאִינָה בְּשָׂרָה. וְאִם תֹּאמַר שְׁמוֹצִיא אוֹתוֹ
 בְּאִשָּׁה שְׂאִינָה מִתַּעֲפָרֶת, כָּךְ נִם? לֹא. אֵלֶּיָּא כִּמוֹ
 שְׂאִמְרֵנוּ.

וְעַל כֵּן יִבְקֹשׁ אָדָם מִתְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִזְמִין לוֹ
 כָּלִי כָשֶׁר, שְׁלֹא יִפְגַּם זְרַעוֹ. מִי שְׁמוֹצִיא זְרַע
 בְּכָלִי שְׁלֹא כָשֶׁר, פּוֹגֵם אֶת זְרַעוֹ. אִי לְמִי שְׁפּוֹגֵם
 אֶת זְרַעוֹ. וְמָה בְּשָׂאֵר בְּנֵי אָדָם כָּךְ - בְּכִהֵן שְׁעוֹמֵד
 לְמַטָּה כִּמוֹ שְׁלִמְעָלָה בְּקַדְשָׁה עֲלִיוֹנָה עַל אַחַת
 כְּמָה וְכְמָה.

בְּעַמּוּיֹ, מָה זֶה בְּעַמּוּיֹ? שְׁחֲרֵי כְּתוּב לְמַעְלָה,
 אֲלִמְנָה וְגִרְוִשָׁה וְחִלְלָה זִנָּה אֶת אֵלָה
 לֹא יִקָּח, וְכַתוּב וְלֹא יִחַלֵּל זְרַעוֹ בְּעַמּוּיֹ. בְּהֵם
 הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת, מָה זֶה בְּעַמּוּיֹ? אֵלֶּיָּא דְבָר זֶה
 קְלוּז בְּעַמּוּיֹ, פְּגָם בְּעַמּוּיֹ, וְעַל כֵּן כְּתוּב, כִּי אִם
 בְּתוּלָה מִעַמּוּיֹ יִקָּח אִשָּׁה, מִעַמּוּיֹ וְדַאי, הַכֹּל כִּמוֹ
 שְׁלִמְעָלָה. כִּי אֲנִי ה' מִקְדָּשׁוֹ, מָה זֶה מִקְדָּשׁוֹ?

אֵלֶּא אֲנִי הוּא אֹתוֹ שְׁמֻקְדָּשׁ אֹתוֹ בְּכָל יוֹם,
 וּמִשׁוֹם כֶּךָ לֹא יִפְגַּם זְרַעוֹ וְלֹא יִמָּצֵא בּוֹ פְגָם.
 (וּמִשׁוֹם זֶה) שְׁחֵרֵי אֲנִי ה' מְקַדְּשׁוֹ, שְׁאֲנִי רוֹצֵחַ לְקַדְּשׁ
 אֹתוֹ, וַיִּמָּצֵא קְדוֹשׁ בְּכָל, שְׁקָדוֹשׁ יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל
 יְדֵי קְדוֹשׁ.

בֵּא רְאֵה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא ^(דף צ ע"ב) יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי
 הַכֹּהֵן, וַיִּמָּצֵא קְדוֹשׁ בְּשָׂפָא לְשִׁמְשׁ, וּמִשׁוֹם
 שְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי הַכֹּהֵן שְׁהוּא
 קְדוֹשׁ, הַכֹּהֵן יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי מָהוּר, שְׁהַתְּקַדְּשׁ
 בְּמַהְרָתוֹ, וּמִי הוּא? זֶה לְוִי. אָדָם (כֹּהֵן) אַחֵר יִשְׁתַּמֵּשׁ
 עַל יְדֵי קְדוֹשׁ אַחֵר, בְּדֵי שְׂכָלָם יִמָּצְאוּ בְּקַדְשָׁה
 לְשִׁמְשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
 בְּעוֹלָם תְּזַח וּבְעוֹלָם תִּבְּא, שְׁעֲלֵיהֶם כְּתוּב (ויקרא ט)
 וְאַבְדֵּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי. כִּמְחַ פְּרוֹשִׁים
 הֵם יִשְׂרָאֵל בְּקַדְשָׁה לְשִׁמְשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם) וְהַתְּקַדְּשָׁתֶם וְהִיּוֹתֶם קְדוֹשִׁים כִּי
 אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ג) לַה' הִישׁוּעָה עַל עַמּוֹךְ
 בְּרַכְתֶּךָ סֵלָה. לַה' הִישׁוּעָה - כֶּךָ שְׁנִינּוּ,
 אֲשֶׁרִיחֵם יִשְׂרָאֵל, שְׁלָכַל מְקוֹם שְׁנָלוּ, שְׁכִינָה נִלְתָה
 עִמָּהֶם. כְּשֵׁיבְאוּ יִשְׂרָאֵל מִהַגְּלוּת, לְמִי הִנְאֻלָּה -
 לְיִשְׂרָאֵל אוֹ לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? אֵלָּא תִּרִי פִּרְשׁוּהָ
 בְּכַמָּה כְּתוּבִים, וְכֹאֵן - לַה' הִישׁוּעָה וַדָּאֵי. מִתִּי?
 עַל עַמּוֹךְ בְּרַכְתֶּךָ סֵלָה. בְּשַׁעַת שְׁתַּקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 יִשְׁנִיחַ בְּבְרָכוֹת עַל יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן
 הַגְּלוּת וּלְהִיטִיב לָהֶם, אֲנִי - לַה' הִישׁוּעָה וַדָּאֵי.
 וְעַל כֵּן שְׁנִינּוּ שְׁתַּקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יָשׁוּב עִם יִשְׂרָאֵל
 מִן הַגְּלוּת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב, (דברים ד) וְשָׁב ה' אֵלֶיךָ אֶת
 שְׁבוּתֶךָ וּרְחַמְךָ.

אִישׁ מוֹרְעֶךָ לְדַרְתָּם אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם. רַבִּי יִצְחָק
 אָמַר, מִשּׁוּם שֶׁהוּא פְּגוּם, וּמִי שֶׁהוּא פְּגוּם
 לֹא רָאִי לְשִׁמֵּשׁ בְּקַדְשׁ. וְתִרִי פִּרְשׁוּהָ, שְׁאָדָם
 שְׁנִמְצָא פְּגוּם אֵין בּוֹ אֲמוּנָה, וְאוֹתוֹ הַפְּגָם מֵעִיד
 עָלָיו, כָּל שֶׁכֵּן כִּהֵן, שְׁצָרִיךְ לְהַמְצִיא שְׁלָם, בְּעַל
 תְּאֲמוּנָה, יוֹתֵר מִתְּכַל, וְתִרִי פִּרְשׁוּהָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב בְּהִיכָל שָׁל בֵּית חָמִיו, וְהוּא
 הָיָה אֹמֵר, לְזַלְיָנַת הַדְּמָעוֹת שֶׁבְּהִיכָל יֵשׁ
 עֲצָה לְמַצָּא. בֵּין כֶּף עֶבֶר אִישׁ אֶחָד פָּגוּם בְּעֵינַי
 אֶחָת. אָמַר חָמִיו, נִשְׁאַל אֶת זֶה. אָמַר, הוּא פָּגוּם
 וְלֹא נִיָּאֵמֵן. אָמַר, נִשְׁאַל אוֹתוֹ. בָּאוּ וְשִׁאֲלוּ אוֹתוֹ.
 אָמַר לוֹ, מִיְהוּ הַמַּאֲשָׁר שֶׁפָּעוּלָם? אָמַר, הֶעֱשִׂיר,
 אֲבָל אִם יִנְתֵּק, עֲמוּ אֲנִי מִכָּלֵם. (הֶעֱשִׂיר, אֲבָל אִם יִנְתֵּק, אִי
 עַל זֶה, עֲמוּ אֲנִי מִכָּלֵם) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִדְּבָרָיו נִשְׁמַע
 שֶׁאֵין בּוֹ אֶמוּנָה, וְלֹא בֶן אֶמוּנָה הוּא. בֹּא רֵאֵה,
 הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא אָמַר, כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא
 יִקְרָב, שְׁתָּרִי הַקְּדוּשָׁה שֶׁלְּמַעַלָּה אֵינָה שׁוֹרָה בְּמָקוֹם
 פָּגוּם.

פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה ח) לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה אִם לֹא
 יֵאמְרוּ בְּדָבָר תְּהִיָּה. לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה, מִי
 הִיא תוֹרָה, וּמִי הִיא תְּעוּדָה? אֵלֶּא תוֹרָה - זוֹ
 תוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב. תְּעוּדָה - זוֹ תוֹרָה שֶׁפָּעֵל פֶּה. תוֹרָה
 שֶׁפָּעֵל פֶּה אֵינָה שׁוֹרָה בְּמָקוֹם פָּגוּם, שְׁתָּרִי מִתוֹרָה
 שֶׁבְּכַתָּב נִבְנִיתָ. כֶּתוּב צוּר תְּעוּדָה חֲתוּם תוֹרָה
 בְּלִמְדֵי. צוּר תְּעוּדָה - זוֹ תוֹרָה שֶׁפָּעֵל פֶּה, מִשּׁוּם

וְשָׁם נִצָּרָר צָרוּר הַחַיִּים, וּבַתְּעוּדָה נִקְשָׁר קֶשֶׁר
הַחַיִּים (קֶשֶׁר הַמְּמוּנָה) שְׁלֵמְעֵלָה, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד.

וּמִשָּׁם לְמִטָּה נִפְרָדוֹת הַדְּרָכִים וְהַשְּׂבִילִים, וּמִשָּׁם
נִפְרָדוֹת הַדְּרָכִים בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת. זֶהוּ
שְׁכַת־טוֹב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה
רְאשִׁים.

חֲתוּם תּוֹרָה, חֲתִימָה שֶׁל תּוֹרָה, שְׂהִיא תּוֹרָה
שְׂכַתְּבָה, בְּאִיזָה מְקוֹם? בְּלִמְדֵי, אֵלּוּ
הַנְּבִיאִים, בְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (מלכים-א ז) וַיִּקֶּם אֶת הָעֵמוּד
הַיְמָנִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יָכִין וַיִּקֶּם אֶת הָעֵמוּד
הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ בַעֲזוֹ. וּמִשָּׁם נִפְרָדוֹת
הַדְּרָכִים לְנְבִיאִים הַנְּאֻמָּנִים. וְאַלְהַ עוֹמְדִים בְּקִיּוּם
לְגוֹף, לְשִׁשֶׁת הָאֲוֵרוֹת, זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב (שיר ח) שׁוֹקֵינוּ
עֲמוּדֵי שֵׁשׁ. וְהַכֹּל לֹא עוֹמֵד אֵלָּא בְּשִׁלְמוֹת, וְלֹא
שׁוֹרָה קִדְשָׁה שֶׁל הַכֹּל אֵלָּא בְּשִׁלְמוֹת,
בְּשִׁמְת־חֲבָרִים זֶה עִם זֶה, הַכֹּל הוּא שְׁלֵם, הַכֹּל הוּא
אֶחָד, לֹא נִפְנָם הַמְּקוֹם. וְלִכֵּן נִקְרָאת בְּנִסְת

ישראל שלם, כמו שנאמר (בראשית יד) ומלכי צדק
 מלך שלם, (תהלים עו) ויהי בשלם סופו.

ומשום כך לא שורה הכל אלא במקום שלם.
 ועל כן כל איש אשר בו מום לא יקרב.
 כמו כן תקרבן שבו מום לא יתקרב. מה הטעם?
 שכתוב כי לא לרצון יהיה לכם. ואם תאמר, הרי
 תקדוש ברוך הוא לא שורה אלא במקום שבור,
 בכלי שבור, שכתוב (ישעיה נז) ואת דבא ושפל רוח.
 המקום הזה הוא שלם יותר מהכל, (שכתוב ישעיה נז)
 ואת דבא ושפל רוח) משום שמנמיה עצמו להשרות עליו
 את גאות הכל, הגאות שלמעלה, וזהו שלם. אבל
 לא כתוב, ואת (דף צא ע"ב) עור ושבור וחרום ושרוע,
 אלא ואת דבא ושפל רוח. מי שמנמיה עצמו,
 תקדוש ברוך הוא זקף אותו.

ומשום כך, הכהן שעומד למטה כמו שלמעלה
 צריך להיות שלם יותר מהכל, ולא יראה
 פגום, ועל כן הזהיר את הכהנים, שכתוב איש
 מורעף לדרתם אשר יהיה בו מום.

עוד פתח ואמר, (מלאכי א) וכי תגשון עור
 לזבח אין רע וכי תגישו פסח וחלה
 אין רע. וכי תקדוש ברוך הוא אומר אין
 רע? אם כך טוב הוא! אלא סוף הכתוב
 מוכיח, שישראל באותם הימים היו ממנים
 בהנים בעלי מומים על גבי המזבח ולשמש
 על המקדש, ואומרים: מה אכפת לקדוש ברוך
 הוא זה או אחר. והם היו שאומרים אין רע.
 ותקדוש ברוך הוא השיב להם אותו דבר
 שהיו אומרים. אמר: ישראל, אתם אומרים
 בשמקריבים בעלי מומים לעבודתי אין רע,
 מה אכפת לו לקדוש ברוך הוא.

בסוף הפסוק מה כתוב? הקריבהו נא לפתחך
 הירצה או הישא פניך. אדם מכם, אם
 תרצו לשלם למלך ולהקריב לפניו דורון, אתם
 שולחים לו עם פגם או לא?! הירצה או הישא
 פניך באותו הדורון?! כל שפן וכל שפן כשאתם
 מקריבים לפני אדם פגום להקריב דורון, הרי
 הדורון שלכם נמסר לכלב, שודאי אדם שהוא

פָּנּוּם, פָּנּוּם הוּא מִהַבֵּל, פָּנּוּם הוּא בְּאַמוּנָה. וְעַל
כֵּן כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרַב.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁלִים
עִם יִשְׂרָאֵל וְשִׁמְצָאוֹ שְׁלֵמִים בְּכֹל, שְׁהָרִי
לֹא יִהְיוּ בָּהֶם כָּלָל בְּעֵלֵי מוֹמִים, מִשּׁוּם שִׁיְהִיוּ
תְּקוּנָו שֶׁל עוֹלָם, כְּמוֹ הַבָּלִים הַלָּלוּ וּלְבוֹשׁוֹ שֶׁל
אָדָם שֶׁהֵם תְּקוּן הַגּוֹת. וְהוּא שְׂכֵתוֹב (אִיּוֹב ל"ח) וַיִּתְיַצְבוּ
כְּמוֹ לְבוֹשׁ.

(דְּבַר אַחֵר) בֵּא רְאֵה, כְּשִׁיתְעוֹרְרוּ מִהַעֲפָר, כְּמוֹ
שֶׁנִּכְנְסוּ כָּךְ יְקוּמוּ, חֲגָרִים אִו סוּמִים נִכְנְסוּ, חֲגָרִים
וְסוּמִים - יְקוּמוּ, בְּאֹתוֹ לְבוֹשׁ. שְׁלֵא יֵאמְרוּ שְׂאֵחֵר
הוּא שֶׁתְּעוֹרֵר. וְאַחֵר כָּךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִרְפֵּא
אוֹתָם וְיִמְצָאוּ שְׁלֵמִים לְפָנָיו, וְאִזּוּ יִהְיֶה הָעוֹלָם
שְׁלֵם בְּכֹל, אִזּוּ - (זְכַרְיָה י"ד) בְּיוֹם תִּהְיֶה ה' אַחֵר
וְשָׂמוּ אַחֵר.

שׁוֹר אִו כְּשֵׁב אִו עֵז כִּי יוֹלֵד וְהָיָה שְׂבַעַת יָמִים
תַּחַת אִמּוֹ וְגו'. רַבִּי יוֹסֵי פָתַח, (תַּחֲלִים לו')
צְדָקָתְךָ כְּהָרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיוּם רַבָּה אָדָם

וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ ה'. בַּפֶּסוּק הַזֶּה יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן בּוֹ,
 אֲבָל בֹּא רְאֵה, צֶדֶק - בְּתֵר קְדוֹשׁ עֲלִיּוֹן. בְּהִרְרֵי
 אֵל - כִּמוֹ אוֹתָם הָרִים עֲלִיּוֹנִים קְדוֹשִׁים שֶׁנִּקְרְאוּ
 הָרֵי אֲפֶרֶסְמוֹן וְנֶ. וּמִשׁוֹם שֶׁהֵיא עוֹלָה לְהִתְקַשֵּׁר
 בָּהֶם לְמַעְלָה, כָּל דִּינֵיהָ בְּמִשְׁקַל אֶחָד לְכֹל, שְׂאִין
 בְּאוֹתוֹ תְּדִין רַחֲמִים. מִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיוּ רַבָּה - מִשְׁפָּט
 שֶׁהוּא רַחֲמִים יוֹרֵד לְמַטָּה לְאוֹתָהּ תִּדְרָגָה לְתַקֵּן
 עוֹלָמוֹת, וְחָם עַל הָעוֹלָם, וְעוֹשֶׂה דִין בְּרַחֲמִים
 לְבִשָּׁם אֶת הָעוֹלָם.

וּמִשׁוֹם שֶׁהוּא רַחֲמִים - אָדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ ה'.
 לְכֹל בְּמִשְׁקַל אֶחָד. אָדָם וּבְהִמָּה, הָרֵי
 פְּרִשׁוּתָהּ, מִי שֶׁהוּא אָדָם וְשָׁם אֶת עֲצָמוֹ כְּבְהִמָּה.
 אָדָם וּבְהִמָּה - דִּין אָדָם וְדִין בְּהִמָּה אֶחָד הוּא. אָדָם
 - (בראשית י"ז) וּבֶן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוּל לָכֶם כָּל זָכָר.
 בְּהִמָּה - וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה לְקַרְבֵּן אִשָּׁה לָהּ, כִּדִּי
 שֶׁתַּעֲבֹר עֲלֵיהֶם שִׁבְתָּ אֶחָת, וְהָרֵי פְּרִשׁוּתָהּ.

רַבִּי חֵינּוּא פָּתַח, (שופטים ה) ה' בְּצֵאתְךָ מִשְׁעִיר
 בְּצֵעְדְךָ מִשְׁדֵּה אָדוּם אֶרֶץ רָעָשָׁה גַם שָׁמַיִם
 נִטְפוּ. בֹּא רֵאשִׁי, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הָיָה
 וּבְעוֹלָם הַבֹּא, שֶׁהַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא הַתְּרַצָּה בָהֶם,
 וְהֵם נִדְבָקִים בּוֹ וְנִקְרָאִים קְדוֹשִׁים, עִם קְדוֹשׁ. וְכֵן
 עַד שֶׁהֵעֵלָה אוֹתָם לְדִרְגָּה עֲלִיוֹנָה שֶׁנִּקְרָאת קֹדֶשׁ,
 שְׁפָתוֹב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה.
 כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוּ, שֶׁחֲרֵי יִשְׂרָאֵל מִשְׁמוֹנָה יָמִים נִדְבָקִים
 בְּשִׁמּוֹ וּרְשׁוּמִים בְּשִׁמּוֹ וְהֵם שְׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמִי
 בְּעַמֶּךָ בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ. וְהַעֲמִים לֹא
 נִדְבָקִים בּוֹ וְלֹא הוֹלְכִים בְּהִנְהַגוּתוֹ, וְהַרְשָׁם
 הַקְּדוֹשׁ נֶעְדָּר מֵהֶם, עַד (דף צא ע"ב) שֶׁהֵם נִדְבָקִים לְצַד
 הַאֲחֵר שְׂאִינּוֹ קְדוֹשׁ.

וּבֹא רֵאשִׁי, בְּשַׁעַה שֶׁרַצָּה הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא לְתֵת
 תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הַזְּמִין אוֹתָהּ לְבָנֵי עֲשׂוֹ. אָמַר
 לָהֶם: רוּצִים אַתֶּם לְקַבֵּל תּוֹרָה? בְּאוֹתָהּ שַׁעַה
 רָגְזָה הָאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, וְרַצָּתָה לְהַכְּנִים לְנֶקֶב תְּהוֹם
 רַבָּה. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, שֶׁעֲשׂוּעֵי הַשְּׂמִיחָה
 (שָׁל הָעוֹלָם) אֲלֵפִים שָׁנִים מָרַם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, יוֹדֵמְנוּ

לְפָנַי (וְדַמְנֵי תוֹךְ) (וְדַמְנֵי לְפָנַי) עַרְלִים שְׂאִינָם רְשׁוּמִים
בְּבְרִיתְךָ!?

אָמַר לָהּ הַקְּרוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא: כִּסֵּא כִּסֵּא, יֵאבְדוּ
אֵלֶיךָ אַמּוֹת פְּמוֹתָם, וּבְרִית הַתּוֹרָה לֹא
תִּדְמֵן לְפָנֶיהֶם. וְהוּא שְׂכָתוֹב ה' בְּצֵאתְךָ מִשְׁעִיר
בְּצִעְדְךָ מִשְׁדָּה אֲדוּם אֶרֶץ רַעֲשָׁה. וְדַאי מִשׁוּם
שְׁתֵּתוֹרָה לֹא נִתְּנָה (מִשׁוּם שֶׁהִיא בְּרִית קְדוּשָׁה) אֵלָּא לְמִי
שְׂיֵישׁ בּוֹ בְּרִית קְדֻשָׁה. וּמִי שְׂמִלְמֵד תּוֹרָה לְמִי שְׂלֹא
נִמּוּל, מְשַׁקֵּר בְּשִׁתֵּי בְּרִיתוֹת - מְשַׁקֵּר בְּבְרִית
הַתּוֹרָה, וּמְשַׁקֵּר בְּבְרִית שֶׁל צְדִיק וּכְנֻסֶת יִשְׂרָאֵל,
שְׁתֵּתוֹרָה נִתְּנָה לְמָקוֹם הַזֶּה, וְלֹא לְאַחֵר.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, מְשַׁקֵּר בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת עֲלִיזִים
- מְשַׁקֵּר בַּתּוֹרָה, מְשַׁקֵּר בְּנִבְיָאִים, מְשַׁקֵּר
בְּכַתוּבִים. מְשַׁקֵּר בַּתּוֹרָה, שְׂכָתוֹב (דְּבָרִים ד) וְזֹאת
הַתּוֹרָה וְגו'. מְשַׁקֵּר בְּנִבְיָאִים, שְׂכָתוֹב (ישעיה נד) וְכָל
בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה'. הֵם לְמוֹדֵי ה' וְלֹא אַחֵר, וְכָתוֹב (שם
ה) חֲתוּם תּוֹרָה בְּלִמְדֵי, הֵם וְלֹא אַחֵר. מְשַׁקֵּר
בְּכַתוּבִים, שְׂכָתוֹב (תהלים עח) וַיִּקֶּם עֲדוֹת בְּיַעֲקֹב

וְתוֹרָה שָׁם בְּיִשְׂרָאֵל, וְכֵתוּב (שם קמ) אֵךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ
 לְשִׁמּוֹךְ. מִי הַצַּדִּיקִים? זֶה צַדִּיק וְכִנְסֵת יִשְׂרָאֵל.
 שְׂמִי שְׂלֵא נִמּוּל וְלֹא נִכְנַס לַבְּרִית שְׁלָהֶם, לֹא יוֹדוּ
 לְשִׁמּוֹ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי חֵינָא, כִּיּוֹן
 שֶׁהַתְּנַלְתָּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַר סִינַי לְתֵת
 תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שְׂכַכָּה הָאָרֶץ וְשָׂכָה לְמְנוּחָהּ. זֶהוּ
 שְׂכַתוּב (שם עו) אָרֶץ יְרֵאָה וְשָׂקָטָה.

בֵּיא רְאִיהָ, אָדָם שְׂנוּלָד לֹא הִתְמַנָּה עֲלָיו הַכַּחַ
 שְׂלִמְעָלָה עַד שְׂנַמּוּל. כִּיּוֹן שְׂנַמּוּל, מִתְעוֹרְרֵת
 עֲלָיו (רוּחַ) הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל רוּחַ שֶׁל מַעְלָה. זוּכָה
 לְהַתְעַפֵּק בַּתּוֹרָה - מִתְעוֹרְרֵת עֲלָיו הַתְּעוֹרְרוֹת
 יִתְרָה. זוּכָה וְעוֹשֶׂה מְצוּוֹת הַתּוֹרָה, מִתְעוֹרְרֵת עֲלָיו
 הַתְּעוֹרְרוֹת יִתְרָה. זוּכָה וְנוֹשֵׂא - זוּכָה וּמוֹלִיד בְּנִים
 וּמְלַמֵּד אוֹתָם אֵת דְּרָבֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, הֲרִי אִז
 הוּא אָדָם שְׂלָם, שְׂלָם בְּכָל.

אֲבָל בְּהִמָּה שְׂנוּלָדָה, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׂנוּלָדָה,
 אוֹתוֹ כַּח שְׂיֵשׁ לָהּ בְּסוּפָה יֵשׁ לָהּ בְּאוֹתָהּ
 שְׁעָה שְׂנוּלָדָה, וְהַתְמַנָּה עֲלֶיהָ. וּמַשׁוּם כֵּךְ כְּתוּב,

שׁוֹר אִו כְּשֶׁב אִו עֵז כִּי יוֹלֵד. עֵגֶל אִו מָלָה אִו
שְׁעִיר אִו גְּדִי לֹא נֹאמֵר, אֲלֵא שׁוֹר אִו כְּשֶׁב אִו
עֵז. אֹתוֹ שְׁיֵשׁ לוֹ לְסוּף - יֵשׁ לוֹ בְּשַׁעַה שְׁנוּלָד.

וְהָיָה שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ, כִּדִּי לִיִּשֵׁב בּוֹ אֹתוֹ
כַּח וּמִתְקַיֵּם בּוֹ. וּבִמָּה יִתְקַיֵּם בּוֹ?
בְּשֶׁת־שָׁרָה עָלָיו שְׁבַת אַחַת, וְאִם לֹא - לֹא יִתְקַיֵּם.
(ועוד, שְׁתֵּי־נִשְׁבַּשׁ מִזְבַּחַת אִמּוֹ) וְאַחַר שְׁתֵּי־תְקַיֵּם בּוֹ אֹתוֹ הַכַּח,
כְּתוּב יִרְצָה לְקַרְבַּן אִשָּׁה לָהּ, בְּקִיּוֹם שָׁל שְׁבַת
אַחַת שְׁעֶבְרָה עָלָיו.

וּבֶן אָדָם, בְּקִיּוֹם שָׁל שְׁבַת אַחַת מִתְקַיֵּמַת בּוֹ
הַתְּעוֹרְרוֹת שָׁל הָעוֹלָם תְּהִיָּה וְהַכַּח שָׁלוֹ. אַחַר
שְׁנַמּוּל, מִתְּעוֹרְרַת עָלָיו הַתְּעוֹרְרוֹת שָׁל רוּחַ
עֲלִיזוֹנָה, וּבְנִסָּת יִשְׂרָאֵל עוֹבְרַת עָלָיו וְרוֹאָה אֹתוֹ
בְּרָשָׁם קְדוֹשׁ, וּמִתְּעוֹרְרַת עָלָיו וְשׁוֹרָה עָלָיו הָרוּחַ
שָׁל אֹתוֹ עוֹלָם קְדוֹשׁ, כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר (יחזקאל מ"ז)
וְאֵעֲבֹר עָלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ מִתְּבוֹסָסַת בְּדָמֶיךָ וְגו'. בְּדָמֶיךָ
- בְּשָׁנִים.

וְאִם תֹּאמַר, שָׁם כְּשִׁינְיָאן יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים, שְׁהִינּוּ
מְצוּי בִּינֵיהֶם דָּם פְּסַח וְדָם מִילָה, אֲזִי כְּתוּב
בְּדַמְיָךְ חַיִּי, כָּאֵן מַה זֶה בְּדַמְיָךְ? אֵלָּא שְׁנַיִם - אֶחָד
שֶׁל מִילָה וְאֶחָד שֶׁל פְּרִיעָה. אֶחָד שֶׁל מִילָה שֶׁל
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאֶחָד שֶׁל פְּרִיעָה בְּצַדִּיק יְסוּד
עוֹלָם. וְאֵלּוּ שְׁנַיִ דָּמִים שְׂאֵדָם עוֹמֵד בְּשִׁבְלֵם
בְּקִיּוּם שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׂכָתוּב בְּדַמְיָךְ חַיִּי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (תהלים כה) סוּד ה' לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ
לְהוֹדִיעֵם. סוּד ה' לִירְאָיו - זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם - זֶה צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם, (דף צב ע"א)
בְּקִשְׁר אֶחָד.

י"ד, שְׁלֵשׁ אֲזוּתֵיזוֹת, הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הַכֹּל. י' רֵאשִׁית
הַכֹּל. י" עֲלִיזוֹנָה שֶׁל הַכֹּל, וְא"ו אֲמִצְעָה,
שְׁלֵמוֹתָם שֶׁל כָּל הַצְּדִיקִים, מִעֲבִיר אֶת כָּל
הַרוּחוֹת, בּוֹ תְלוּיָה הָאֲמוּנָה. דָּל"ת, הַגֶּן, צְרוּר
הַחַיִּים. הָאוֹת הַזֹּו קַטְנָה, שְׁלֵמוֹת שֶׁל הַכֹּל.

הָאוֹת הַזֹּו סְתוּמָה שֶׁל כָּל הַצְּדִיקִים. כְּשִׁינְיָאן,
יִזְעָת כְּמוֹ מֶלֶךְ עִם חִילוּתָיו. שְׂבָה

(יושבת) אחר כך י' לְבַדְתָּ, כָּה נִסְתָּר הַדָּבָר, כָּה יוֹצֵא, סוּגָר וּפּוֹתֵחַ. (שופע ויוצא ופותח).

ה"א (ii) תְּשַׁלְּמוֹת שֶׁל הַכֹּל, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. וְהָרִי נִתְּבָאֵר, ה"א ה', הָרִי יְדוּעָה. א' הִיא יו"ד, שְׁלֵמוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת שֶׁהֵן פְּרָאֵשׁ, שְׁסֹתוּמּוֹת (ביו"ד, וְהָרִי פְּרָשׁוּקָה) בּוֹ ו' עַל גַּבֵּי א' (ש"א ה"א), וְהָרִי פְּרָשׁוּקָה (ביו"ד, וְהָרִי פְּרָשׁוּקָה), וְהַכֹּל הוּא דָּבָר אַחֵר, שְׁלֵמוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ, הוּא שְׁלֵמוֹת שֶׁל מַעַלָּה (וּמַטָּה). מִשּׁוּם כֵּן לְפַעֲמִים ה"א נוֹטְלָת א', בְּזִמְנֵי שֶׁהִיא מִתְעַטָּרֶת בְּעֶטְרוֹתֶיהָ.

כֵּן רְאֵה, בְּכֹל אוֹת וְאוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ נִרְאִית הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל כָּל הַשֵּׁם. יו"ד הָרִי נִתְּבָאֵר שְׁלֵמוֹת הַכֹּל. ה' שְׁלֵמוֹת שֶׁל הַכֹּל, וְאִף עַל גַּב שְׂאִינָה בְּאֵלֶּף, ה' בְּלְבַדְתָּ, הָרִי נִתְּבָאֵר בְּדִיּוֹקָן (ii) א' הִיא וְכוּ') ה"י (הִיא) (זו ה'). הוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל. ו' בֵּין בְּצַד זֶה בֵּין בְּצַד אַחֵר, שְׁלֵמוֹת הוּא שֶׁל הַכֹּל. ו"ה הִיא שְׁלֵמוֹת יִתְרָה, לְעֵפֶר אֵת הַכֹּל זֶה שֶׁהַכֹּל אַחֵר, וְהָרִי הִתְעוֹרְרוּ בּוֹ הַחֲבֵרִים.

בא ראה, והיה שבעת ימים וגו'. יו"ד ה"א וא"ו
ה"א (וא"ו ה"א יו"ד ה"א) - נחקקו אותיות (ותיה). ו'
ה', הרי שבעת ימים נכללו באחד. י' ה', שבעת
ימים. י' אחד, הכלל של הכל. ה' שלשה, היא
ושני בנים. ובן אחד, שני אבות כלולים בו - הרי
שלשה (חמשה). פת נקבה אחת - הרי שבעה (ששה).
נשמע שה' עליונה כלל של שלשה. י"ה הרי שבעה.
הינו שפתיב (מלכים א-ח) שבעת ימים ושבעת ימים
ארבעה עשר יום.

והיה שבעת ימים תחת אמו. תחת אמו,
התעטרו שבעת ימים, שפתיב (דברי הימים א-
בט) לך ה' התגדלה ותגבורה וגו'. ועל פן שבעת
ימים למטה לכבוד האם העליונה. תחת אמו
למטה, שפתיב (שמואל א-ב) עד עקרה ילדה שבעה
ורבת בנים אמללה. העקר של כל תבית, ילדה
שבעה, אלו שבעת הימים של חג הספות.
ורבת בנים אמללה - אלו קרפנות החג
שיורדים בכל יום מן המנין.

וּבֵּא רֵאָה, אֵלֹהֵי עוֹלָיִם לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְאֵלֹהֵי
יִוְרְדִים לְמַטָּה לְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (עובדיה א)
אִם תִּגְבִּיחַ בְּנֶשֶׁךְ וְאִם בֵּין כּוֹכָבִים שָׁמַיִם קִנְיָךְ מִשָּׁמַיִם
אוֹרִיךָ נְאֻם ה'. וַיִּשְׂרָאֵל עוֹלָיִם מִמַּטָּה לְמַעְלָה,
שְׁפָתוֹב (בראשית כח) וְהָיָה זֶרְעֶךָ בְּעַפְרֵי הָאָרֶץ, וְכָתוּב
(שם כו) וְהִרְבִּיתִי אֶת זֶרְעֶךָ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם. וְאַחֲרַיִךְ
כָּדֵר עוֹלָיִם עַל הַכֹּל וְנִדְבָקִים בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן עַל
הַכֹּל. וְהוּא שְׁפָתוֹב (דברים ה) וְאַתֶּם תִּדְבָקִים בְּה'
אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

וְשׁוֹר אִי שָׁה אֶתּוֹ וְאֶת בְּנוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
כְּתָרְנוּמוֹ: אֹתָהּ וְאֶת בְּנָהּ. שְׁעַקֵּר הָאִם
לְדַעַת אֶת בְּנָהּ, וְהוּא הוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ, וְלֹא הוֹלֵךְ
אַחֲרֵי אָבִיו, וְאַנּוּ לֹא יוֹדְעִים מִי הוּא? לֹא תִשְׁחַטּוּ
בַּיּוֹם אֶחָד.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה תִּפְעֵם? אִם תֵּאמַר מִשׁוֹם
עֲגֻמַת נֶפֶשׁ שֶׁל הַבְּהֵמָה, אִי נִשְׁחַט אֶת זֶה
בְּבֵית אֶחָד וְאֶת הַחַיָּה בְּבֵית אֶחָד, אִי אֶת זֶה

עכשו ואת זה אחר כך. אמר לו, יש מי שמתיר,
ולא כך, אלא ביום אחד ממש.

בא ראה, יפה התענית לחלום באש לנערת. ועקר
התענית היא באותו יום ממש, ולא ביום
אחר. מה הטעם? משום שאין לה יום למטה שלא
שולט בו יום אחר עליון. וכשהוא שרוי בתענית
חלום, למדנו שאותו יום לא מוסר, עד
שמתבטלת אותה גזרה. ואם דוחה אותה ליום
אחר, הרי שלטונו של היום האחר הוא, ולא נכנס
יום ביום אחר של חברו. כמו זה, אין לה יום שלא
התמנה עליו יום עליון למעלה. וצריך אדם
להשמר שלא יעשה פגם באותו היום, ולא יפגם
לפני שאר הימים האחרים.

וישנינו, במעשה שלמטה מתעורר מעשה
למעלה. אם אדם עושה מעשה למטה
כראוי, ^(דף צב ע"ב) כך מתעורר כח כראוי למעלה.
עושה אדם חסד בעולם - מתעורר חסד למעלה,
ושורה באותו היום, ומתעטר בו בשכילו. ואם

נוהג אדם ברחמים למטה - מעורר רחמים על
 אותו יום, ומתעטר ברחמים בשבילו. ואז אותו
 היום עומד עליו להיות אפורופום עליו בשעה
 שיצטרף אותו.

כמו זה בהפך של זה. (ועל הכל) אם עושה אדם
 מעשה אכזרי, כך מעורר באותו יום ופוגם
 אותו, ואחר כך עומד עליו כמו אכזרי לבלותו
 מן העולם. באותה מדה שאדם מודד - כה מודדין
 לו.

שנינו, שישראל נמנעה מהם אכזריות מכל שאר
 העמים, ולא יראו מהם מעשה פעולם.
 שהרי כמה בעלי עינים עומדים על האדם באותו
 המעשה. אשרי מי שמראה מעשה כשר למטה,
 שהרי במעשה תלוי הדבר בכל, לעורר דבר אחר.
 רבי שמעון פתח, (בראשית מב) וירא יעקב כי יש
 שבר במצרים. בפסוק זה יש סוד של
 חכמה, ויש לנו להתבונן בו, שאין סופו ראשו
 ואין ראשו סופו.

אֵלֶּא כִּי רָאָה, בְּשַׁעַת שְׁחֵקְרוּשׁ כְּרוּף הוּא רוֹצֵה
 לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם בְּרָעַב, אֵינּוּ נוֹתֵן דְּבַר זֶה
 לְיַד הַכְּרוּז, שְׁחָרִי כֹּל הַדִּינִים הָאֲחֵרִים שֶׁל
 הָעוֹלָם, הַכְּרוּז מְכַרִּיז עֲלֵיהֶם מָרָם שְׂיָבֵאוּ לְעוֹלָם,
 וְהַדִּין תּוֹה לא נִתֵּן לְכְרוּז, אֵלֶּא הַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא
 מְכַרִּיז עֲלֵיו וְקוֹרֵא. זֶהוּ שְׂכַתוֹב (מלכים-ב ח) כִּי קָרָא
 ה' לְרָעַב. מֵאוֹתָהּ שַׁעַת נִפְקָדִים עַל הָעוֹלָם מְמַנִּים
 אֲחֵרִים בְּפִקְדוֹת הַרָעַב (שֶׁל הַשְּׁעָרִים).

וְאִם וְ לְאָדָם שְׂיֵשׁ לוֹ שֶׁבַע לְהִרְאוֹת בְּעֲצָמוֹ
 שֶׁבַע, שְׁחָרִי מִרְאָה פָּנָם לְמַעְלָה וּמִכְחִישׁ
 אֶת דְּבַר הַמִּלָּה, וְכַבֵּיכּוֹל הַעֲבִיר אֶת הַמְּמַנִּים שֶׁל
 הַמִּלָּה מִמְּקוֹמָם. וְעַל כֵּן אָמַר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה
 תִּתְּרֵאוּ, לָמָּה תַעֲשׂוּ פָּנָם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְהַכְחִישׁ
 אֶת דְּבַר הַמִּלָּה וְכֹל אוֹתָם הַמְּמַנִּים בְּכַרְיֹזָה שָׁלוֹ.
 אֲבָל הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי יֵשׁ שָׂכָר בְּמִצְרַיִם רְדוֹ שָׁמָּה,
 וְשָׁם הִרְאוּ אֶת עֲצָמָכֶם בְּשֶׁבַע, וְאֵל תִּכְחִישׁוּ
 בְּמִלְּיָא שֶׁל מַעְלָה כָּאֵן. וְכֵּן רָאָה, כִּמְהַ תְּבוֹאָה

הִיְתָה לְיַעֲקֹב, וְלֹא רָצָה לְשַׁכַּר אֱלֹהַּ בְּתוֹךְ הַבָּאִים,
כִּי שָׁלֵא יִמָּצֵא פָּנָם בְּמַעֲשֵׂהוּ.

השלמה מההשמטות סימן ג

אָמַר רַבִּי רְחוּמַאי, מֵהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּשָּׂא אַחֲרָיו אֶת
יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם וַיִּירָה, וַתְּרִי כָּכָר יִרְדָּ?
אֱלֹהַּ וַיִּירַד מִעֲשֵׂת הַחַטָּאת וְהַעֲלָהּ, וְאַחֲרַי כֶּךָ וַיִּשָּׂא
אַחֲרָיו אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם! נְשִׂאוֹת זֶו לְמָה? לְפִי
שֶׁהַקָּרִיב קָרְבָן וְנִתְרַצָּה לְפָנַי אֲבִיָּהֶם שְׁבַשְׁמִים.
כְּמוֹ שֶׁאָמַר, צָרִיךְ אוֹתוֹ שְׁמֹקְרָכֶם לְעֲלִיּוֹנִים
וּמִיְחָדֶם, לְיַחַד בְּכָלֵלֶם אֵלֶּוּ. וּמֵהוּ אֶל הָעַם?
בְּעֵבוֹר הָעַם. וּמָה הַטַּעַם בְּנְשִׂאוֹת לְבָרֶךְ אוֹתָם
בְּבִרְכָה? אֱלֹהַּ מִשּׁוֹם שֵׁישׁ בְּאָדָם עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת,
רְמִזָּ לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁנִּחְתְּמוּ בְּהֵן שָׁמַיִם וְאָרֶץ: (ע"ב

מההשמטות).

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא ט) וַיִּשָּׂא אַחֲרָיו אֶת יָדוֹ אֶל
הָעַם וַיְבָרְכֵם. וְשִׁנְיָנוּ, יָדוֹ כְּתוּב, שְׁרָצָה לְזִקְנָה
יָמִין עַל שָׁמַאל. וְלָמָּה? לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה לְמִטָּה,
כִּי שִׁיתְעוֹרֵר מַעֲשֵׂה לְמַעְלָה.

פְּתוּב (שם כה) וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֲדָשׁ
הַשְּׁבִיעִי וְגו'. לָמָּה שׁוֹפָר תְּרוּעָה? אֵלֶּיךָ
שׁוֹפָר שְׁמִשְׁבַּר שְׁלִשְׁלָאוֹת, שְׁמִשְׁבַּר אֶת הַשְּׁלִטוֹן
מִכָּל הָעֲבָדִים. וְצָרִיךְ לְהִרְאוֹת שׁוֹפָר שֶׁהוּא פְּשׁוּט,
וְלֹא כְּפוּת, לְהִרְאוֹת חֲרוּת לְכֹל, שְׁחָרֵי הַיּוֹם גּוֹרֵם.
וּבְכָל צָרִיךְ לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה, וְעַל כֵּן שׁוֹפָר וְלֹא
קָרָן, כִּדְרֵי לְהִרְאוֹת מִיְהוּ הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא שׁוֹפָר.

אֲשִׁירִיָּהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם תְּהִי וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֵם
יּוֹדְעִים לְהַדְבִּיק בַּמִּלָּךְ הַקָּדוֹשׁ, וְלַעֲזוֹר
כַּח שְׁלִמְעֵלָה, וְלְהַמְשִׁיךְ אֶת קִדְשֵׁי רַבּוֹנָם עֲלֵיהֶם.
מִשׁוּם כֶּךָ פְּתוּב, (דברים לג) אֲשִׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְּמוֹךָ
וְגו'. (שם ד) וְאַתֶּם תְּדַבְּקוּם בַּח' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם
הַיּוֹם.

הַקְּדַמְתָּ רַעֲיָא מְהִימְנָא

וְשִׁמְרִיתֶם מִצְוֹתַי וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְגו'. מִצְוֹתַי
שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם, הֵרִי שְׁנִינֹו,
שְׁפָתוֹב וְשִׁמְרִיתֶם מִצְוֹתַי וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם. אִי
שְׁמִירָה הֵם צְרִיכִים, לָמָּה מַעֲשֵׂה? וְעוֹד, כָּל

מצוות התורה הם בפני גונים שהם אחד, וזכור
 ושומר. וזכור לזכר, ושומר לנזקתה, וכלם כלל
 אחד. אם שומר לנזקתה, למה פתוב ושמרתם
 (את כל) מצותי?

אלא הכל בפסוק הזה. ושמרתם - זה שומר.
 ועשיתם - זה זכור, שהכל סוד אחד.
 וכירה זוהי עשייתה. שהרי מי שמזכיר הדבר למטה,
 מתקין (עושים משם לאותו סוד שלמעלה, וכל מי שעושה דבר למטה)
 ונעשה אותו הסוד שלמעלה. מצוות התורה אלו
 הן יש מאות ושלא עשרה מצוות, שהן כלל של
 זכר ונזקתה, והכל סוד אחד. (דף צג ע"א)

רעיא מהימנא

ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני
 ישראל וגו'. מצוה זו לקדש אותו בכל יום
 להעלות קדשתו ממטה למעלה, כמו שהיא קדוש
 למעלה, עד שעולה קדשתו לאבות ובנים. וסוד
 זה, ונקדשתי בתוך בני ישראל, מעלה ומטה.
 מעלה בשלש דרגות, למטה בשלש דרגות.

קְדוּשָׁה זוּ הִרִי בְּאַרְנוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, אֲבָל כְּמוֹ
 שֵׁישׁ קְדוּשָׁה לְמַעְלָה עַל הַכֹּל, כִּי יֵשׁ
 קְדוּשָׁה בְּאַמְצֵעַ, קְדוּשָׁה לְמַטָּה. וְהַכֹּל בְּסוּד שְׁלֵמַטָּה
 (בְּשֵׁלְשָׁה), קְדוּשָׁה שְׁלֵמַעְלָה לְמַעְלָה, בְּסוּד אֶחָד.
 קְדוּשָׁה בְּאַמְצֵעַ וּלְמַטָּה, שְׁלֵשׁ הִדְרָגוֹת שֶׁהֵן אֶחָת.

קְדוּשָׁה הוּא צִד עֲלִיּוֹן, שֶׁנִּמְצָא רְאשִׁית לְכָל
 הִדְרָגוֹת. וְאֵף עַל גַּב שֶׁהוּא צִד טָמִיר
 וְנִקְרָא קְדוּשָׁה, מִשָּׁם הִתְפַּשְׁטָה הַתְּפִשְׁטוֹת, שְׁמַאיֲרָה
 בְּשֵׁבִיל אֶחָד בַּקַּי וְנִסְתָּר הַיּוֹף הָאֲמִצֵּעַ. כִּיּוֹן
 שְׁמַאיֲרָה הָאֲמִצֵּעִית, אִזּוּ נִרְשָׁמֶת ו' אֶחָת שְׁמַאיֲרָה
 בְּתוֹךְ הַקְדוּשׁ תְּוָה, וְנִקְרָאת קְדוּשָׁה. מִהֲאֹר תְּוָה
 מִתְּפִשְׁטָה הַתְּפִשְׁטוֹת לְמַטָּה, הַסּוּף שֶׁל כָּל
 הִדְרָגוֹת. כִּיּוֹן שְׁמַאיֲרָה בְּסוּף, אִזּוּ נִרְשָׁמֶת בְּאֹר ה'
 אֶחָת, וְנִקְרָאת קְדוּשָׁה, וְהִרִי בְּאַרְנוּת.

וְמָה שֶׁנִּקְרָא קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה, שֶׁהִרִי קְדוּשָׁה צָרִיךְ
 לוֹ, הַסּוּד שֶׁל רְאשִׁית (שֶׁהוּא רְאשִׁית) הַכֹּל, הוּאִיל
 וּמִשָּׁם נִמְצָא, וְאִם כִּי, לָמָּה נִקְרָא לְמַעְלָה קְדוּשָׁה,
 שֶׁהִרִי שָׁם לֹא נִמְצָאת ו' ?

אֵלֶּא הַסּוּד כִּךְ הוּא וְדַא, וַיִּשְׁרָאֵל מִקְדָּשִׁים
 לְמַטָּה כְּמוֹ שֶׁהַמַּלְאָכִים הָעֲלִיּוֹנִים לְמַעְלָה,
 שְׁכַתּוֹב בָּהֶם (ישעיהו ו) וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ.
 וּבִיּוֹן שְׂיִשְׁרָאֵל מִקְדָּשִׁים, הֵם מַעְלִים מִמַּטָּה
 לְמַעְלָה אֶת הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן, עַד שְׁמַתְעִלִית ו',
 שֶׁהִיא סוּד שֶׁל הַשָּׁמַיִם הָעֲלִיּוֹנִים לְמַעְלָה. בִּיּוֹן
 שְׁאוֹתָם הַשָּׁמַיִם הִתְעַלּוּ לְמַעְלָה, מֵאִיר בָּהֶם אוֹתוֹ
 הַקְּדוֹשׁ, וְאִזּוּ נִקְרָא לְמַעְלָה קְדוֹשׁ. וְאַחַר כִּךְ מֵאִיר
 אוֹתוֹ אִזּוּ עֲלִיּוֹן עַל הַכֶּסֶּא, שֶׁהוּא שָׁמַיִם. וְאוֹתָם
 שָׁמַיִם שָׁבִים לְמִקְוָמָם, וְהִתְיַשְּׁבוּ בּוֹ בְּאוֹתוֹ הָאוֹר,
 וְאִזּוּ נִקְרָא קְדוֹשׁ. אַחַר כִּךְ יוֹרֵד אוֹתוֹ הָאוֹר, עַד
 שְׁנוּטֵל הַכֹּל צְדִיק עֲלִיּוֹן אַחַד, הַדְּרָגָה הַנִּבְכָּדָה
 לְקִדְשׁ הַכֹּל לְמַטָּה. בִּיּוֹן שֶׁהוּא נוֹטֵל אֶת הַכֹּל, אִזּוּ
 נִקְרָא קְדוֹשׁ, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁל הַכֹּל.

וּמִי שֶׁשָּׂם רְצוֹנוֹ בְּזֶה, עוֹשֶׂה יָפֶה. וּמִי שֶׁשָּׂם רְצוֹנוֹ
 בְּשֵׁלֶשׁ הַדְּרָגוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת בְּכֹלל אַחַד, לְיַחַד
 אוֹתָם בְּתוֹךְ הַקְּדוֹשָׁה חַיִּים, אִם אֵינּוּ יְכוּל לְשִׁים
 רְצוֹנוֹ יוֹתֵר, הוּא עוֹשֶׂה יָפֶה, וְהַכֹּל לְהוֹרִיד מִתּוֹךְ
 הַקְּדוֹשָׁה שְׁלִמַעְלָה לְמַטָּה. שְׁכַל אַחַד יְקַדֵּשׁ אֶת

עצמו בקדשה הו' ולשמר אותה, לפרש את פרישת הקדשה עליו. וסוד זה, ונקדשתי בתוך בני ישראל - בראשונה, ואחר כך - אני ה' מקדשכם.

באיזה מקום יקדש אדם את עצמו בתוך הקדשה הו' להכליל את עצמו בה? בשמניע אדם לשם הקדוש ה' צבאות, וסוד זה - אני ה' מקדשכם. זה מצאנו בסוד של ספרי הקדמונים, ואנו לא עושים כך, אלא אחר ה' צבאות לברו'. ואחר כך בשמניע אדם למלא כל הארץ כבודו, אז יכלל את עצמו באותה קדשה, להתקדש למטה בתוך אותו הכבוד שלמטה, וסוד זה - (שמות כט) ונקדש בכבודי. ואחר כך יעשה בדרך פרט, שיתקדש הכל. כמו שאנו עושים לעמתם של המלאכים העליונים, שאומרים (יחזקאל ג) ברוך כבוד ה' ממקומו, זה כבוד עליון. ואחר כך, (תהלים קמו) ימלך ה' לעולם וכו', זה הכבוד שלמטה.

וּבְסִפְרוֹ שֶׁל רַב יִיבֵא סְבֵא, קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ
 וְכוּ' - זוּהִי הַקְדְּשָׁה שֶׁתִּקְדֶּשׁ תּוֹרָה
 שֶׁבְכַתֵּב בְּכָל אֶחָד. וְאַחַר כֵּן לְעַמְתָּם בְּרוּךְ כְּבוֹד
 ה' - אֵלֹהֵי נְבִיאִים. וְאַחַר כֵּן יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם. סוּד
 זֶה אָנוּ צְרִיכִים בְּקְדֻשָּׁה זוֹ, שֶׁתִּמְצֵא שֵׁם קְדֻשָּׁה
 וּבְרָכָה וּמְלָכוּת שִׁימְצֵא הַכֹּל בְּאֶחָד. קְדֻשָּׁה, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר קְדוּשׁ. בְּרָכָה, בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.
 מְלָכוּת, יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם. וְעַל כֵּן אָנוּ צְרִיכִים
 לְהַשְׁלִים אֶת הַכֹּל, וְעַל כֵּן יִבּוֹן אָדָם וַיְשִׁים אֶת
 רְצוֹנוֹ בְּכָל יוֹם. (ע"ב רע"א מהימנא).

זוהר

דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר
 תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קְדֻשׁ אֱלֹהִים הֵם מוֹעֲדֵי.
 רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם
 וְגו'. שְׁנֵינֵנו, הָאוֹר שֶׁהָיָה בְּרֵאשִׁוֹנָה הָיָה מֵאִיר
 מִסּוּף הָעוֹלָם עַד סוּף הָעוֹלָם, כְּשֶׁהִסְתַּכַּל הַקְדֻשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּרִשְׁעִים שְׁעֵתִידִים לְעַמֵּד בְּעוֹלָם, גָּנוּ
 אוֹתוֹ לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (איוב לח)

וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרָם. וְכָתוּב (תהלים צ"ו) אֹרֶךְ יָרֵעַ לְצַדִּיק.

בֵּן רֵאָה, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וְלַחֲשָׁךְ קָרָא לַיְלָה. חֲרֵי שְׁנֵינוּ, יְהִי אֹר, אֹר שְׁכָכָר הָיָה. וְכֵאֵן, אִם תֹּאמַר אֹר שְׁתוּא יוֹם בְּלִבְדוֹ, חֲזֹר וְאָמַר, וְלַחֲשָׁךְ קָרָא לַיְלָה. אִם תֹּאמַר כָּל אֶחָד לְבִדּוֹ - (דף צג ע"ב) חֲזֹר וְאָמַר, וַיְהִי עָרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. שְׁאִין לַיְלָה כְּלִי יוֹם, וְאִין יוֹם כְּלִי לַיְלָה. וְלֹא נִקְרָא אֶחָד אֶלָּא בְּזוּג אֶחָד, וְחֻקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל נִקְרָא אֶחָד, וְזֶה כְּלִי זֶה לֹא נִקְרָא אֶחָד.

בֵּן רֵאָה, מִשּׁוּם שְׁכִנְסַת יִשְׂרָאֵל עֲכָשׁוּ בְּגִלוּת, כְּבִיכּוֹל לֹא נִקְרָא אֶחָד. וּמִתִּי נִקְרָא אֶחָד? בְּשַׁעָה שְׁיִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת, וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל תִּחְזֹר לְמִקּוּמָהּ לְחֻזְרוֹג עִם הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁכַתוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד. (מִשּׁוּם כִּד וַיְהִי עָרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד) וְזֶה כְּלִי זֶה לֹא נִקְרָא אֶחָד.

בַּיָּא רֵאָה, מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם וְגו'. לְזִמְן
 אֵת הַכֹּל לְמָקוֹם אֶחָד וְשִׁימְעֵא הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת
 בְּסוּד שֶׁל אֶחָד, וְלִהְיוֹת יִשְׂרָאֵל (בְּזוּוֹג אֶחָד) לְמִטָּה גּוֹי
 אֶחָד בְּאֶרֶץ. נִנְיַח שְׁתִּקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא עִם כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָא אֶחָד - יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה שֶׁהֵם מְזַמְּנִים
 כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה, בְּמָה יִהְיוּ נִקְרָאִים אֶחָד?

אֵלֶּיךָ בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מִטָּה יִקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל אֶחָד.
 מִנֵּיִן לָנוּ? שְׂכַת־טוֹב (שְׁמוּאֵל-ב ז) גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ.
 וְדַאי, בְּאֶרֶץ הֵם גּוֹי אֶחָד, עֲמָה הֵם נִקְרָאִים אֶחָד,
 וְאֵינָם לְבָדֵם. שְׁתִּירֵי וְמִי כְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד
 מִסְּפִיק לוֹ, אֲבָל לֹא נִקְרְאוּ אֶחָד אֵלֶּיךָ בְּאֶרֶץ, בְּזוּוֹג
 שֶׁל הָאֶרֶץ הוּוּ כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה. וּמִשׁוּם כֵּן הַכֹּל
 קָשׁוּר זֶה עִם זֶה בְּזוּוֹג אֶחָד. אֲשֶׁרִי חֶלְקֵם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל. שִׁשֶׁת יָמִים תִּעָשֶׂה מְלֶאכֶת נְאֻמָּה, וְחִרֵי
 פְּרִשׁוּתָהּ.

אֵלֶּיךָ מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם
 בְּמוֹעֲדֵם. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים כז) לֵךְ אָמַר
 לְבִי בִקְשׁוּ פָנַי אֵת פְּנִיךָ ה' אֲבִיבֶשׁ. אֵת הַפְּסוּק

הָיָה בְּאֵרוֹ הַחֲבָרִים בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, אֲבָל הַפְּסוּק
הָיָה כִּי נֶאֱמַר, לֵךְ אָמַר לְבִי, דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר אֶת
זֶה בְּשִׁבִיל כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל כְּנִגְדַּת הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. וְמָה
אָמַר? לֵךְ אָמַר לְבִי, בְּשִׁבִילֵךְ אָמַר לְבִי לְבִנֵי
הָעוֹלָם, וְהִזְהִיר אוֹתָם לְבִי, שֶׁהוּא אֲחוּז בּוֹ, שְׁאֵת
זֶה בְּשִׁבִיל הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן הוּא אָמַר. בִּקְשׁוּ פָּנַי,
אֵלֹהֵי עֲטֹרוֹת הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא אֲחוּז בָּהֶן, וְהֵם בּוֹ. הֵם
שְׁמוֹ, וְהוּא וְשְׁמוֹ דָּבָר אֶחָד הוּא. מִשׁוּם כִּי אָמַר
דָּוִד, אֶת פָּנֶיךָ ה' אֲבַקֵּשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם קה) דְרִשׁוּ
ה' וְעִזּוּ בִקְשׁוּ פָּנָיו תָּמִיד.

בֵּן רֵאָה, רֵאָה הוּא דָּוִד הַמֶּלֶךְ לֹאמַר שִׁירָה
בְּשִׁבִיל כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם,
וְלֹאמַר דְּבָרִים שֶׁל כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל לְמֶלֶךְ, מִשׁוּם
שֶׁהוּא אֲחוּז בָּהּ.

דָּבָר אֲחֵר לֵךְ אָמַר לְבִי בִקְשׁוּ פָּנַי - בְּשִׁבִילֵךְ
אָמַר לְבִי לְבִנֵי הָעוֹלָם בִּקְשׁוּ פָּנַי, (אֶת פָּנֶיךָ
ה' אֲבַקֵּשׁ) אֵלֹהֵי זְמַנִּים וְחַנּוּם שֶׁכֻּלָּם הַזְמִין לָהֶם
לְמָקוֹם שֶׁנִּקְרָא קִדְשׁ, כִּדְרֵי לְעֵטֵר אוֹתָם כָּל אֶחָד

וְאַחַד בְּיוֹמוֹ, כָּל אֶחָד וְאַחַד בְּזִמְנֵנוּ, וַיִּשְׁאַבוּ כֻלָּם
מֵאוֹתוֹ עֵמֶק הַעֲמֻקִּים שְׁתַּנְחָלִים וְהַמְעִינֹת
יּוֹצְאִים מִשָּׁם. מִשּׁוֹם כֶּךָ כָּתוּב מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ,
מְזַמְנִים הֵם לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ, לְהַתְעַטֵּר
בּוֹ וּלְהִשָּׂאב בּוֹ, כִּדְרֵי שְׁתִּתְקַדְּשׁוּ כֻלָּם בְּאַחַד,
וְתִמְצֵא בָּהֶם שְׂמֵחָה.

רַבִּי אַבְנָא אָמַר, מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ - זִמְנִים שָׁל קֹדֶשׁ.
וּכְשֶׁמְזַמְנֵה הֵם מְזַמְנִים, הֵם מְזַמְנִים מִן הַנַּחַל
שֶׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא. לְמַלְךְ שֶׁהַזְמִין בְּנֵי אָדָם לְסְעוּדָתוֹ,
עֵטָר לְפָנֵיהֶם בְּכָל מִינֵי מַאֲכָלִים שֶׁבָּעוֹלָם, פֶּתַח
לָהֶם חֲבִית יַיִן, יָפָה בְּרִיחַ וַיָּפָה לְמִשְׁתָּה. שְׂכָר
רְאוּי, מִי שֶׁמְזַמְנִין - לְמַאֲכָל וּלְמִשְׁתָּה הוּא מְזַמְנִין.
כֶּךָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ - בֵּינָן שֶׁהֵם מְזַמְנִים לְסְעוּדָת
הַמֶּלֶךְ, מְזַמְנִים הֵם לֵינָן טוֹב וַיָּפָה שְׂמֵשְׁמֵר. (כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) כִּי טוֹבִים דְּדִידָהּ מִיָּוִן) וְעַל כֵּן כָּתוּב מִקְרָאֵי
קֹדֶשׁ.

אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם, כָּתוּב (שְׁמוֹת כב) וְאֲנִשִּׁי
קֹדֶשׁ תַּהֲיוּן לִי. יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה נִקְרָאִים אֲנִשִּׁי

קדש. כיון שהם מזמנים מקדש שלמעלה, אתם אנשי קדש למטה הזמינו אותם, אז התקינו סעודה ושמחה, שהרי לכם ראוי זה, משום שאתם נקראים אנשי קדש, ויהיו כלם ^(דף צד ע"א) מזמנים בכל הצדדים של קדש למעלה ולמטה.

דבר אחר אלה מועדי ה', מה זה מועדי ה'? רבי שמעון אמר, הם מה, שבו נקשרו ממטה למעלה וממעלה למטה. כלם קשורים בו, וכלם מתעטרים ^(ומתאחדים) ^(ומזמנים) להקשר קשר אחד בקשר של המלך. מה הטעם? כמו שמלך יורש את האב והאם, ואחוז באותו קדש ומתעטיר בהם. ^(בשביל) כך כל אותם שאחוזים במלך צריכים להודמן לאותו מקום עליון שנקרא קדש, כדי שכלם יתאחדו באחד ^(למלך). ועל כן נקרא מועדי ה', ואחר כך מקראי קדש, שהרי בהם מתעטיר במלך.

אשר תקראו אתם במועדם, שני חלקים יש לישראל בהם. אם מצד המלך - יש

לְיִשְׂרָאֵל חֶלֶק עֲלִיּוֹן בּוֹ, שְׁכַתּוֹב (דברים ה) וְאַתֶּם
הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו', (שם לב) כִּי חֶלֶק ה' עִמּוֹ.
וְאִם מֵצַד הָעֲלִיּוֹן שֶׁל קֹדֶשׁ - יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל חֶלֶק
עֲלִיּוֹן בּוֹ, שְׁכַתּוֹב וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּ לִי, וְכַתּוֹב
(ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לְה'. וְעַל כֵּן רְאוּי לָכֶם לְזַמֵּן
אוֹתָם וּלְתַקֵּן לַכֹּהֲנִים שְׂמֻחָה וּסְעוּדָה וּלְשֻׂמְחָה
בָּהֶם.

וְכִי שְׂמוֹמֵן לְאַחַר (לאורח), צָרִיךְ לְהִרְאוֹת לוֹ שְׂמֻחָה
וּפְנִימִים מְאִירוֹת לְעֵטֶר (לְשִׁמְרָה) אֶת אוֹרְחוֹ שֶׁל
אוֹתוֹ הָאוֹרֵחַ. לְמַלְךְ שְׂהוֹמִין אוֹרֵחַ יָקָר, אָמַר לְבָנֵי
הַיְכָלוֹ: כָּל שְׂאֵר הַיָּמִים הַיִּיטֶם כָּל אֶחָד בְּבֵיתוֹ, זֶה
עוֹשֶׂה עֲבוֹדָתוֹ, וְזֶה הוֹלֵךְ עִם סְחוּרָתוֹ, וְזֶה הוֹלֵךְ
בְּשִׂדְהוֹ. פָּרַט לְאוֹתוֹ יוֹם שְׁלֵי, שְׂפָלָם מִתְעוֹרְרִים
(מוֹמֵנִים) לְשֻׂמְחָתִי. עֲבָשׁוּ הוֹמְנֵתִי אוֹרֵחַ עֲלִיּוֹן וַיָּקָר,
אֵינִי רוֹצֵה שֶׁתִּשְׁתַּדְּלוּ בְּעֲבוֹדָה, וְלֹא בְּסְחוּרָה, וְלֹא
בְּמִדְבָּרִיּוֹת, אֲלֵא כָּלָם הוֹדְמָנוּ, כָּמוֹ שְׂאוֹתוֹ יוֹם
שְׁלֵי, וְהִתְקִינוּ עֲצֻמְכֶם לְקַבֵּל אֶת אוֹתוֹ אוֹרֵחַ
בְּפְנִימִים מְאִירוֹת, בְּשֻׂמְחָה וּבְתִשְׁבַּחַת. הִתְקִינוּ לוֹ

סְעוּדָה נִכְבְּדָה כְּדִי שְׂיִהְיֶה מוֹדֵמִן אֵלַי בְּכָל
הַצָּדִדִים.

כִּי אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: כִּנֵּי, כָּל
שָׂאָר הַיָּמִים אַתֶּם מְשַׁתְּדְּלִים בַּעֲבוּדָה
וּבִסְחוּרָה, פָּרַט לְאוֹתוֹ יוֹם שְׁלִי. עֲכָשׁוּ אֹרַח עֲלִיּוֹן
וַיִּקַּר הוֹמְנָתִי, אַתֶּם קִבְּלוּ אוֹתוֹ בְּפָנִים מְאִירוֹת,
הוֹמִינוּ אוֹתוֹ, תִּקְנֵנוּ לוֹ סְעוּדוֹת עֲלִיּוֹנוֹת, שְׁלַחְנוֹת
עֲרוּכִים, כְּמוֹ שְׂאוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁלִי. מִשּׁוֹם כֵּן, תִּקְרְאוּ
אֶתֶם בְּמוֹעֲדָם.

בֵּן רְאֵה, בְּשָׁעָה שְׂיִשְׂרָאֵל לְמַטָּה שְׂמִיחִים
בְּמוֹעֲדִים הֶלְלוּ וּמְשַׁבְּחִים שְׂבַח לַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, עוֹרְכִים שְׁלַחְנוֹת, מִתְקַנִּים עֲצָמָם בְּכִלֵּי
נִכְבְּדִים, הַמְּלֹאכִים הָעֲלִיּוֹנִים אוֹמְרִים: מַה טֵּיבָם
שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּכֵן? אוֹמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֹרַח
עֲלִיּוֹן יֵשׁ לָהֶם בַּיּוֹם הַזֶּה. אוֹמְרִים: וְלֹא שְׁלָךְ הוּא,
מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא קִדְשׁ? אוֹמַר לָהֶם: וְכִי
יִשְׂרָאֵל אֵינָם קִדְשׁ, וְנִקְרָאִים קִדְשׁ?! לָהֶם רְאוּ
לְהוֹמִין אֶת הָאוֹרַח שְׁלִי, אַחַד מֵהַצָּד שְׁלִי, שְׁחִרֵי

הם דבקים ב'י, ואחד מצד של קדש, שפכתוב (ירמיה
 ב) קדש ישראל לה'. הואיל וישראל נקראים קדש,
 ודאי שהוא אורח שלהם, משום שהזמנת האורח
 הנה היא מקדש, שפכתוב מקראי קדש. פתחו בלם
 ואמרו: (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו.

שלשה הם מזמנים מקדש, ולא יותר: חג
 המצות, וחג השבועות, וחג הסוכות.
 אמר לו רבי אבא, וכי שבת אינה מקדש מזמנת?
 אמר לו, לא, בשני צדדים, אחד - שהוא ודאי
 נקרא קדש, שפכתוב (שמות לא) ושמרתם את השבת
 כי קדש היא לכם. ואחד - ששבת אינה זמינה,
 שהרי ירשתו היא ודאי. ירשה של קדש הוא יורש
 ואינו מזמן, ועל כן בלם מזמנים בקדש,
 ומתקשרים בשבת ומתעטרים בו. כן היום
 השביעי מתעטר בו, ועל כן שבת אינה מזמנת.

לבן שנכנס לבית אביו ואמו ואכל ושחה בשעה
 שהוא רוצה. למלך שהנה לו כן יחיד, חביב
 נפשו, נתן לו שושבין לשמר אותו ולהתחבר עמו.

אמר המלך, נאה הוא להזמין את השושבינים
הללו של בני ולהראות את הכבוד והחביבות שלי
עמם. הזמין את השושבינים הללו. הִבֵּן לֹא רָאוּ
לְזִמּוֹן, אֲלָא לְהַכְנִים וְלֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת פְּבִית אָבִיו
בְּשַׁעַה שֶׁהוּא רוֹצֵה. וְהוּ שֶׁכָּתוּב (שם טו) מִי כַמֶּכֶה
בְּאֵלֶם ה' מִי כַמֶּכֶה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ. (דף צד ע"ב) נֶאֱדָר
בְּקֹדֶשׁ וְדָא, כִּבְּן שֶׁחֵתֵתִיקוֹן (שְׁחֵתֵתִיקוֹן) בְּאָבִיו נֶאֱדָר
בְּקֹדֶשׁ, וְלֹא מְזִמֵּן מִחֻקֵּי דִשׁ.

ששית ימים תעשה מלאכה. ששית ימים מה
מעשיהם? אמר רבי יוסי, פתוב כי
ששית ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ,
ולא כתוב בששית, וחרו פרושה, וכל יום ויום
עושה מעשהו, ונקראים ימי מלאכה.

אמר רבי יצחק, אם כך, למה נקראו ששית ימי
חל? למה חל? אמר רבי יוסי, עכשו
מתנהג העולם על ידי השלוחים שלהם, משום כך
נקראים ימי חל.

רבי חייא אמר, משום שמתר לעשות בהם
 עבודה, ומשום כך לא נקראים קדש, ומי
 שלא נקראים קדש, נקראים חל, ועל כן התקינו
 החברים בהבדלה, בין קדש לחל. מה ההבדלה
 כאן? אלא קדש הוא דבר בעצמו, ומתחילות
 מִמֶּנּוּ האותיות. ועל כן אלו למעשה, ואלו לשמר.
 ומתי נמצאת בהם שמירה? בשמֹנְנִים מקדש.

אמר רבי יהודה, השמחה והשמירה של יום
 השבת הם על הכל, ומשום שהיום הזה
 מתעטר באבא ובאמא, ונוספת קדשה על
 קדשתו, מה שאין כן בשאר הימים, שהרי הוא
 קדש ומתעטר בקדש, ומוסיף קדשה על קדשתו,
 משום כך היום הזה הוא שמחת העליונים
 ותחתונים, כלם שמחים בו, ממלא ברכות בכל
 העולמות. כלם נתקנו (ניינו) ממנו. ביום הזה
 מנוחת עליונים ותחתונים. ביום הזה מנוחת
 הרשעים בגיהנם.

לְמַלְךְ שְׁעָשָׂה הַלּוּלָא לְבָנוּ הַיְחִיד, עֵטֶר אוֹתוֹ
 בְּעֵטְרָה עֲלִיּוֹנָה, מְנַח אוֹתוֹ הַמְּלָךְ עַל הַכֹּל. בַּיּוֹם
 הַזֶּה שְׂמֵחַת הַכֹּל. שׁוֹטֵר אַחַד שְׁתֵּיהֶ מִמְּפָקֵד עַל
 דִּינָם שֶׁל בְּנֵי אָדָם, הָיוּ בָּיָדוֹ וְגִבְרִים שְׁצֻרִיכִים
 הַרְיָגָה, וְגִבְרִים שְׁתֵּיהֶ צֻרִיכִים לְהִלְקָאָה. בְּשִׁבִיל
 כְּבוֹד הַיּוֹם הַזֶּה שֶׁל שְׂמֵחַת הַמְּלָךְ עוֹזֵב אֶת דִּינָיו,
 וְשׁוֹמֵר אֶת שְׂמֵחַת הַמְּלָךְ.

כֶּךָ אוֹתוֹ הַיּוֹם, הַלּוּלָת הַמְּלָךְ עִם הַגְּבִירָה, שְׂמֵחַת
 הָאָב וְהָאִם עֲלָיו, שְׂמֵחַת הָעֲלִיּוֹנִים
 וְהַתְּחִתּוֹנִים. בְּשְׂמֵחַת הַמְּלָךְ כָּלָם שְׂמֵחִים, וְלֹא
 יִצְטָעְרוּ בּוֹ. עַל זֶה כְּתוּב (ישעיה נח) וְקִרְאתָ לַשֵּׁבֶת
 עֲנֵג. מַה זֶה עֲנֵג? עֲנֵג לֹא נִמְצָא אֵלָּא בְּמִקּוֹם
 שְׁשׁוּרָה הַקֹּדֶשׁ הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אִזּוֹ תִתְעַנֵּג עַל
 ה'. שְׁתֵּרֵי עֲנֵג הוּא עַל ה'. וְהַיּוֹם הַזֶּה שֶׁהוּא הַלּוּלָת
 הַמְּלָךְ, מִתְעַטֵּר בְּאוֹתָהּ עֵטְרָה שֶׁל עֲנֵג. זֶהוּ שְׂפָתוֹב
 וְקִרְאתָ לַשֵּׁבֶת עֲנֵג, מַה שְׂאִין נִמְצָא בֵּין בְּשִׁאֵר
 הַיָּמִים.

בַּיּוֹם הַזֶּה שָׁלַשׁ סְעוּדוֹת צְרִיכִים בְּנֵי הַמֶּלֶךְ לְזִמְן
 וּלְעֶרְךָ שְׁלֵחָנוֹת בְּשָׂבִיל כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ
 שְׂבִיאָרְנוּ. וּבְשִׁמּוֹדֵמֵן כּוּ חַג אִו זְמַן, לֹא יִסְדֵּר אָדָם
 שְׁנֵי שְׁלֵחָנוֹת בְּכָל סְעוּדָה, אֶחָד לְשַׁבָּת וְאֶחָד
 לְאוֹרֶחַ, מִשּׁוּם שְׁפָתוֹב (שְׂמוּאֵל-ב ט) עַל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ
 תָּמִיד הוּא אֹכֵל, תִּהְנָאָה הִיא בְּשִׁלְחַן הַמֶּלֶךְ לְאוֹתוֹ
 הָאוֹרֶחַ שְׂבִיא אֵלָיו. וְעַל כֵּן צָרִיךְ אָדָם לְעֶרְךָ שְׁלַחַן
 שָׁלֵם לְמֶלֶךְ, וְהוּא נוֹתֵן מִמֶּנּוּ לְאוֹרֶחַ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַסְּעוּדָה הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבָּת,
 כְּשֶׁנִּקְרָה בָּהּ אוֹרֶחַ, הֵאֵם עוֹזְבִים אוֹתָהּ אוֹ
 לֹא עוֹזְבִים אוֹתָהּ? אִם לֹא עוֹזְבִים אוֹתָהּ, נִמְצָא
 הָאוֹרֶחַ דְּחוּי מִשְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ. וְאִם עוֹזְבִים אוֹתָהּ,
 נִמְצָא כִּנָּם בְּשִׁלְחַן הַמֶּלֶךְ.

אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבִיו, לְמֶלֶךְ שֶׁנִּקְרָה לוֹ
 אוֹרֶחַ, וְלָקַח מֵאֹכֵל מִלְּפָנָיו וְהִעֲלָהוּ
 לְאוֹרֶחַ. נִמְצָא, אִף עַל גַּב שֶׁהַמֶּלֶךְ לֹא אֹכֵל עִמּוֹ
 - מִמֵּאֲכֵל הַמֶּלֶךְ הוּא אוֹכֵל, וְהַמֶּלֶךְ נָתַן לוֹ לְאֹכֵל.
 וְכֵל זֶה מִשּׁוּם שֶׁהוּא אוֹרֶחַ הַמֶּלֶךְ. וּבְבֵית רַב

הַמְנוּנָא סְבָא לֹא חוֹשְׁשִׁים לְאוֹרַח בְּשַׁעַת זֹו, וְאַחַר
כֶּךָ עוֹרְכִים שְׁלַחַן לְאוֹרַח.

בַּיּוֹם הַזֶּה אָסוּר דְּבוּר, וְהוּוּ שְׂפָתוֹב (ישעיה נח) מְמַצָּא
חֶפְצֵךְ וְדָבָר דְּכָר. וְשָׁנִינוּ, חֶפְצֵךְ כְּתוּב,
מִשׁוּם שְׂפִיוֹם זֶה נִקְשְׁרַת בּוּ כָּל הָאֱמוּנָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִיךְ אָנּוּ עוֹשִׂים שְׁלֵא לְעֵרְךְ
(לְסַלֵּק) סְעוּדַת הַמְּלָךְ לְאוֹרַח, שְׁתַּרִּי אַרְבָּעָה
עֶשֶׂר שְׁחָל לְהִיּוֹת בְּשַׁבָּת, עוֹלָה סְעוּדַת הַמְּלָךְ
לְפָסַח, אַף עַל גַּב שְׂאִינוּ הָאוֹרַח שְׁלוֹ.

אָמַר לוֹ, כֶּךָ אָנִי אוֹמֵר, שְׂאָם הוּא הָאוֹרַח שְׁלוֹ
- (כָּל אוֹתוֹ יוֹם) יָכוֹל לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ, וְאָם לֹא -

אִינוּ מַעֲלָה אוֹתוֹ. וְאָם נֹאמַר שִׁי"ד שְׁחָל (דף צה ע"א)
לְהִיּוֹת בְּשַׁבָּת, נְדָחִית סְעוּדַת הַמְּלָךְ מִלְּפָנֵי סְעוּדַת
הַפָּסַח - שׁוֹנָה הַפָּסַח, שְׂסְעוּדַת שַׁבָּת נְדָחִית
מִכַּפָּה גּוֹנִים: אַחַד בְּשִׁבִיל מִצּוֹת וּמְרוֹרִים, שְׂצָרִיךְ
שְׂאָדָם יְהִיָּה תֵּאָב. וְאַחַד מִשׁוּם פָּסַח. וְתַרִּי לְחָם
אִינוּ נִמְצָא מִשֵּׁשׁ שְׁעוֹת וּמַעֲלָה, שְׂעָרִיכַת הַשְּׁלַחַן
כְּלֵי לְחָם אִינָה עָרִיכָה.

וְאִם תֹּאמַר בְּיַיִן - בְּיַיִן מִתֵּר, מִשּׁוּם שְׁהֵלֵב תֵּאֵב
 (שְׁגוּרָה. ס"א שְׁגוּבָר). אֲכַל מִיָּמֵי הַשְּׁתַדְלָתִי שְׁלֹא
 בִּטְלָתִי סְעוּדַת שַׁבָּת, אֲפֹלוּ אוֹתָם יָמִים שְׁנַמְצָא
 בוֹ. בַּיּוֹם הַזֶּה שִׁירָה הַתְּפוּחִים הַקְדוּשִׁים מִתְּפִירָה,
 וּמִתְּפִירָכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְהַיּוֹם הַזֶּה הוּא
 הַקְּשׁוּר שֶׁל הַתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, כִּדְ הָיָה עוֹשֶׂה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּזִמְנָא
 שְׁעֵלְתָה סְעוּדַת שַׁבָּת, עוֹרָךְ שֶׁלְחָנוּ
 וּמִשְׁתַּדֵּל בְּמַעֲשֵׂה מְרֻכָּבָה, וְהָיָה אוֹמֵר: הֲרִי
 סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ שֶׁיֵּבֵא לְאֹכַל אֲצִלִּי. מִשּׁוּם כִּדְ
 נִמְצְאוּ שַׁבָּת עֲדִיפָה בְּכָל מְכָל הַזְּמַנִּים וְתַחְתּוֹנִים,
 וְנִקְרְאוּת קִדְשׁ וְלֹא מִקְרָא קִדְשׁ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל הַמוֹעֲדִים קוֹרְאִים בָּהֶם
 מִקְרָאֵי קִדְשׁ. אֲכַל יוֹצְאִים רֹאשׁ הַשָּׁנָה
 וַיּוֹם כְּפֹר שְׁלֹא נִמְצְאוּ בָהֶם שְׂמֻחָה, שְׁחֲרִי הֵם
 דִּין הֵם, אֲכַל אֵלוּ הַשְּׁלֵשָׁה מְזֻמָּנִים מִהַקְּדִשׁ
 לְשִׂמְחַת הַכֹּל, לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ בָּהֶם בְּקָדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 זֶהוּ שַׁבָּתוֹב (דְּבָרִים יב) וְשִׂמְחָתָם לְפָנַי ה' אֱלֹהֵיכֶם,

וְכַתּוּב (שם ב) וְשִׂמְחָתָהּ לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיהָ. בְּיוֹם הַשָּׂבָת
הָזֶה נִשְׁכַּח כָּל הַצָּעֵר וְכָל הָרָגוּז וְכָל הַדַּחֲק מִכָּל
הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא יוֹם הַלּוֹלָת הַמַּלְאָךְ, שֶׁנִּשְׁשָׂמוֹת
מֵתוֹסְפוֹת, כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הֵבֵא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי יְהוּדָה, כָּתוּב (שמות ב) זְכוֹר
אֶת יוֹם הַשָּׂבָת לְקַדְּשׁוֹ, וְשָׁנִינוּ, וְזָכְרָהּ עַל
הַיּוֹם. לָמָּה עַל הַיּוֹם? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁיּוֹם הוּא
שִׂמְחַת הַתּוֹרָה, וַיִּינָה שָׁל תּוֹרָה הוּא שִׂמְחַת הַכּוֹל.
וְהַיּוֹם הָזֶה מְעַטֵּר אֶת הַמַּלְאָךְ בְּעֶטְרוֹתָיו. זֶהוּ
שִׂבְתוֹב (שיר ג) צִאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמַּלְאָךְ
שְׁלֵמָה בְּעֶטְרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אָמוֹ. וְשָׁנִינוּ, בְּכָל
צְרִיךְ לְהִרְאוֹת אָדָם מַעֲשֵׂה. שְׁלֵא נִמְצְאוֹת קַדְשָׁה
אֶלָּא בְּיָי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר א) כִּי טוֹבִים דְּדִיךְ
מִיָּי, מִיָּי הֵם טוֹבִים, נִזְכִּירָה דְּדִיךְ מִיָּי. וְעַל כֵּן
קַדְשָׁה שָׁל שָׂבָת בְּיָי, וְחֵרִי פִּרְשׁוּתָהּ, וְחֵרִי נִתְּפָאֵר.
וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ וְגו'.
רַבִּי חֵיִיא פָּתַח, (שם ה) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עָר
קוֹל דְּדוּרֵי הוֹפֵק וְגו'. אָמְרָה בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, אֲנִי

ישנה - בנלות מצרים, שהיו בני בשעבוד של קשי. ולפי ער - לשמר אותם שלא יכלו בנלות. קול דודי דופק - זה הקדוש ברוך הוא, שאמר (שמות ג) ואזכר את בריתי.

פתחי לי פתח פתחו של מחט, ואני אפתח לכם שערים עליונים. פתחי לי אחתי, שהרי הפתח להכניס אותי הוא כה, שלא יכנסו אצלי בני אלא כה, את הוא הפתח להכניס אותי (כה). אם את לא תפתחי פתחה, הרי אני סגור, שלא ימצאו אותי. משום כן פתחי לי. פתחי לי ודאי. ועל כן אמר דוד, כשרצה להכניס למלך, אמר (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה. זה השער לה, זהו ודאי הפתח להכניס למלך. זה השער לה, למצא אותו ולהדבק בו, ועל כן פתחי לי אחתי רעייתי שראשי וגו'. כדי להודיג עמה, ולהיות עמה בשלום לעולמים.

בא ראה, בשעה שהקדוש ברוך הוא היה הורג את בכורי מצרים, כל אותם שהרג בַּחֲצוֹת הלילה והוריד דַּרְגוֹת מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִיּוֹם שֶׁל הָאוֹת הַקְּדוֹשׁ, נִמְּלוּ וְהִשְׁתַּתְּפוּ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְנֶאֱחָזוּ בָּהּ. אִזּוֹ אוֹתוֹ הָדָם הָרָאוּ אוֹתוֹ עַל הַפֶּתַח. וּשְׁנֵי דָמִים הָיוּ - אֶחָד שֶׁל הַפֶּסֶחַ, וְאֶחָד הָדָם שֶׁנִּמְּלוּ. וְהָיָה רָשׁוּם עַל הַפֶּתַח רָשָׁם הָאֲמוּנָה, אֶחָד כָּאֵן וְאֶחָד כָּאֵן וְאֶחָד בֵּינֵיהֶם, וְהָרִי נֹאמֵר (שמות יב), וְנָתַנּוּ עַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמַּשְׁקוּף, כְּדִי לְהַרְאוֹת אֲמוּנָה.

וּבְאַרְבָּעָה (ובחמשה) עָשָׂר, הָרִי נֹאמֵר, שְׁתֵּי אִזּוֹ מִבְּטָלִים חֶמֶץ וּשְׂאֹר, וְהִתְעַלּוּ יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוֹת הָאֶתְרֵת, וְנִעְקְרוּ מִמֶּנָּה וְנֶאֱחָזוּ בְּמַצָּה, (דף צה ע"ב) הַקָּשֶׁר הַקְּדוֹשׁ. אַחַר שֶׁנִּמְּלוּ נִכְנְסוּ בָּהּ, עַד שֶׁנִּפְרְעוּ וְהִתְנַלְּהָ הָרָשָׁם שְׁלָהֶם, וְאִזּוֹ נָתַן לָהֶם קָשֶׁר בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן, בְּקָשֶׁר שֶׁל הָאֲמוּנָה, בְּמָקוֹם שְׁפָתוֹב (שמות טז) הַנָּבִי מִמְּטִיר לָכֶם לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, מִן הַשָּׁמַיִם דּוֹקָא, וְהָרִי פִּרְשׁוּתָּהּ.

בֹּא רְאֵה, בְּאַרְבָּעָה (בַּחֲמִשָּׁה) עֲשָׂר, בְּשָׁעָה שְׁזוּוּג
הִלְבְּנָה נִמְצָא בְּשִׁלְמוֹת עִם הַשֶּׁמֶשׁ,
וְהַכֹּתְרִים הַתְּחִתּוֹנִים לֹא נִמְצָאִים כָּל כֹּף בְּעוֹלָם,
שְׁתֵּרֵי בְּחֻדוֹשׁ הִלְבְּנָה נִמְצָאִים מִיָּנִים רְעִים,
וּמִתְעוֹרְרִים לְהַתְּפִיט בְּעוֹלָם. וּבְשָׁעָה שְׁזוּוּג שֶׁל
הִלְבְּנָה נִמְצָא בְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ בְּשִׁלְמוֹת, כָּלֵם
מִתְבַּנְּסִים לְמָקוֹם אֶחָד, וְהַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל הַמְּלֹךְ
מִתְעוֹרְרוֹת. אִזּוּ כְּתוּב, (שם יב) לֵיל שְׁמָרִים הוּא לַה',
שְׁתֵּרֵי תוּוּג הַקְּדוּשׁ נִמְצָא, וְהוּא שְׁמוּרִים כֹּכֵל.

רַבִּי אֶחָד אָמַר, מִשּׁוּם כֹּף תִּקּוּן שֶׁל הַכֹּל (שֶׁל הַכֹּלָה)
הוּא בְּאוֹתוֹ יוֹם, וּבְלֵילָה נִמְצָא הַיִּשּׁוּב שֶׁל
הַבַּיִת. אוֹי לְאוֹתָם שְׁאִינָם מִבְּנֵי הַבַּיִת, כְּשֶׁבָּאִים
לְהוֹדוּג הַתּוֹרָה (הַאֲרִיזוֹת) יַחַד. אוֹי לְאוֹתָם שֶׁלֹּא
נוֹדְעִים אֶצְלָם. מִשּׁוּם כֹּף יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים
מִתְקַנְּנִים לָהֶם הַבַּיִת כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְעַל יָדָם
נִבְנָסִים מִי שְׁנִבְנָסִים, וְהֵם שְׂמֵחִים וּמְזוּמְרִים
שְׁנִיָּהֶם. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבֹּא.

אמר רבי יוסי, למה לנו להטריח כל זה, מקרא שלם הוא, שחרי בלילה תהיה תזווג העליון הקדוש מתעורר ונמצא. זהו שכתוב הוא הלילה תהיה לה' שמרים. מה זה שמרים? שנים, תזווג של הלבנה עם השמש. לכל בני ישראל לדרתם, שחרי מבאן והלאה נתאחדו ונקשרו בקשר של השם הקדוש ויצאו מרשות אחרת. משום כך בארבעה עשר מתקנים את עצמם, ומבערים חמץ מפיניהם ונכנסים לרשות הקדושה, ואז מתעפרים חתן וכלה בעטרות האם העליונה, וצריך אדם לתראות את עצמו בן חורין.

אמר רבי יוסי, ארבע הכוסות הללו של אותו הלילה למה? אמר רבי אבא, הרי פרושה תחברים, כנגד ארבע נאלות. אבל יפה הוא בספרו של רב ייסא סבא, שאמר, הואיל ותזווג הקדוש נמצא בלילה תהיה בכל הצדדים, ותזווג הוא בארבעה קשרים, שהם ארבע דרגות, ולא נפרדים זה מזה, כשהזיווג תהיה נמצא, ואנו בשמחתם מתעוררים, משום שחרי וכינו בהם,

שְׁמִי שְׂאוּחוֹ בְּזֶה - זֹכָה בְּכָל. וְעַל כֵּן הִשְׁתַּנָּה
הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל שְׁאָר הַלַּיְלוֹת, וְצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת
שֵׁם בְּכָל וְלִשְׁמַח בַּלֵּילָה הַזֶּה, מִשּׁוּם שְׂשֻׁמְחָה הִיא
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

וְעוֹד אָמַר, שְׂאֲרַבֵּעַ אֵלֹהֵי אַרְבַּע גְּאֻלוֹת קוֹרְאִים
לָהֶם. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂתִדְרַגְנָה
הָאֲחֵרוֹנָה הַזֶּה נִקְרְאת גּוֹאֵל, הַמְּלֶאכֶד הַגּוֹאֵל. וְלֹא
נִקְרְאת גּוֹאֵל אֶלָּא עַל יְדֵי דַרְגָּה אַחֶרֶת עֲלִיוֹנָה
שְׂעוֹמֶדֶת עָלֶיהָ וּמְאִירָה לָּהּ, וְזוֹ לֹא מוֹצִיָּאָה לָּהּ
אוֹר, אֶלָּא בְּשֵׁמִי (בְּאוֹתֵן דַּרְגוֹת) הַדַּרְגוֹת הַלְלוּ שְׂעֵלְיוֹ.
נִמְצָא שְׂאֲרַבֵּעַ אֵלֹהֵי הַן אַרְבַּע גְּאֻלוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה שָׁאֵל אֶת רַבִּי אַבְיָ, הֲרִי פְתוּב (וְהוּ
שְׂפָתוֹב) שְׂבַעַת יָמִים שְׂאוֹר לֹא יִמְצָא בְּכַתִּיבְכֶם,
וְשֻׁמְחָה הִיא כָּל שְׂבַעָה, לָמָּה לֹא נִשְׁלָם הַלֵּל כָּל
שְׂבַעַת הַיָּמִים כְּמוֹ בְּסִפּוֹת, שְׂנִמְצָא שְׂמוֹנָה יָמִים
הַלֵּל, בְּשֻׁלְמוֹת שֶׁל שְׂמְחָה כָּל יוֹם וַיּוֹם?

אָמַר לוֹ, יָפָה אָמַרְתָּ, אֲבָל יְדוּעַ הוּא, שְׂחֲרֵי פֶאֶן
לֹא נִקְשְׂרוּ יִשְׂרָאֵל כָּל כָּךְ בְּכָל כְּמוֹ

שְׁנֵקְשָׁרוּ אַחַר כָּךְ. מִשּׁוּם כָּךְ בְּלִילָה הַזֶּה, שְׁזוּוּג
 נִמְצָא (בְּכָל אֹתָן דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת) וְשִׁמְחַת הַכֹּל נִמְצָאָת,
 וַיִּשְׁרְאֵל נִקְשָׁרוּ בְּאוֹתָהּ שִׁמְחָה, עוֹשִׂים שְׁלֵמוֹת,
 וְהַחֲלִיל נְשָׁלָם. (אֲבָל בְּאוֹתָן דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת) אַחַר כָּךְ, אַף עַל
 נֵב שְׁכָלָם נִמְצָאִים, עַד כְּעַת יִשְׂרָאֵל לֹא נִקְשָׁרוּ
 בָּהֶם, וְלֹא נִפְרְעוּ לְגִלוֹת אֶת הַרְשָׁם הַקְּדוֹשׁ, וְלֹא
 קִבְּלוּ תוֹרָה, וְלֹא נִכְנְסוּ בְּמַה שְׁנִכְנְסוּ אַחַר כָּךְ.

מִשּׁוּם כָּךְ בְּפִסְכּוֹת שְׁלֵמוֹת הַכֹּל נִמְצָאָת בּוֹ
 וְשִׁמְחָה שֶׁל הַכֹּל יוֹתֵר, אֲבָל כָּאֵן עַד
 עַכְשָׁיו לֹא זָכוּ, וְלֹא נִמְצָאָת בּוֹ שְׁלֵמוֹת כָּל כָּךְ,
 אַף עַל נֵב שְׁנִמְצָאִים כָּל הַשְּׂבָעָה אֵינּוּ בְּהַתְנַלּוֹת,
 וַיִּשְׁרְאֵל טָרָם נִקְשָׁרוּ בָּהֶם כְּרָאוּי.

וְעַל כֵּן שִׁמְחַת הַכֹּל וְשִׁלְמוֹת הַחֲלִיל בְּלִילָה הַזֶּה,
 מִשּׁוּם אוֹתוֹ הַחֲלֵק שְׁנִקְשָׁרוּ בּוֹ. מָה הַטַּעַם?
 שְׁכִיּוֹן שְׁנִמְצָאָת בְּאוֹתוֹ הַלִּילָה זְוֹוּג, כָּל הַקְּשָׁר שֶׁל
 הַכֹּל נִמְצָאָת בְּצַד שֶׁל הַזְוּוּג, וְלֹא בְּצַד שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
 שְׁכַאֲשֶׁר זְוֹוּג נִמְצָאָת בָּהּ, נִמְצָאָת (דף צו ע"א) שְׁתֵּי (שְׁלֵשׁ)
 הַדְּרָגוֹת הִלְלוּ שְׁעוֹמְדוֹת עֲלֶיהָ. וּכְשֶׁאֵלָה נִמְצָאָת,

הרי כל הגוף נמצא בהם, ואז שלמות הכל,
 ושמחה מן הכל, וההלל נשלם, שהרי אז
 מתעטרת הלבנה בכל, אבל לא אחר כה, שכל
 יום ויום נמצאים, וישראל מרם זכו בהם, הרי אין
 ההלל שלם כמו בזמנים אחרים.

אמר לו רבי יהודה, יפה הוא, וכך הוא ודאי,
 והרי פעם אחרת שמעתי אותו בנגון תוה,
 ושכחתי את הדברים. עכשו דבר אחר אני רוצה
 לדעת, הרי ראינו בפסח ז' ובסכות ז', ושלמות
 השמחה ביום אחר. בשבועות למה נמצאו בו ז'
 ימים, והרי כאן ראויים יותר מהכל?

פתח ואמר, (שמואל ב ז) ומי בעמך בישראל גוי אחד
 בארץ. וכי מה שונה כאן שישראל נקראו
 אחד יותר במקום אחר? אלא כיון שהשבח של
 ישראל בא לפרש, קרא להם אחד, שהרי בכל
 מקום השבח של ישראל הוא אחד. מה הפעם?
 משום שכל הקשר של עליונים ותחתונים נמצא
 במקום תוה שנקרא ישראל. שנקשר במה

שְׁלֹמֶעֱלָה, וְנִקְשָׁר בְּמַה שְׁלֹמֶטָה, וְנִקְשָׁר בְּכַנָּסֶת
 יִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן הַכֹּל נִקְרָא אֶחָד. וּבְמָקוֹם הַזֶּה
 נִדְרָעַת הָאֱמוּנָה, וְהַקְשָׁר הַשְּׁלֵם, וְהַיְחוּד הָעֲלִיּוֹן
 הַקְּדוֹשׁ.

וְעַל כֵּן הַיּוֹם הַזֶּה הוּא קוֹשֶׁר הָאֱמוּנָה, הַקְשָׁר שֶׁל
 הַכֹּל. וְכַתוּב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים
 בָּהּ, עֵץ הוּא שֶׁנִּקְרָא אֶחָד. וְעַל כֵּן, מִשּׁוֹם שֶׁהֵם
 נִקְשָׁרִים בְּמָקוֹם הַזֶּה, נִקְרָא כָּךְ. וְעַץ חַיִּים הוּא
 וְדַאי אֶחָד נִקְרָא, מִשּׁוֹם שֶׁהַכֹּל נִקְשָׁר בּוֹ, וְהַיּוֹם
 (וְהַשֵּׁם) שֶׁלוֹ וְדַאי אֶחָד, קוֹשֶׁר שֶׁל הַכֹּל וְאֲמַצֵּעַ שֶׁל
 הַכֹּל.

וְהוּ שְׁכַתוּב (בראשית ב) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן, בְּתוֹךְ
 מִמֶּנּוּ, בְּאֲמַצֵּעַ, וְאֲחוּזוֹ בְּכֹל הַצְּדָדִים וְנִקְשָׁר
 בּוֹ. וְעַל כֵּן פֶּסַח וְסִבּוֹת, וְהוּא בְּאֲמַצֵּעַ. מִשּׁוֹם
 שֶׁהוּא הָאֲמַצֵּעַ שֶׁל הַכֹּל, וְזֶהוּ הַשֵּׁבַח שֶׁל הַתּוֹרָה
 בַּיּוֹם הַזֶּה, וְלֹא יוֹתֵר. שֵׁבַח הָאֱמוּנָה וְקוֹשֶׁר שֶׁל
 הַכֹּל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרוּךְ תְּרַחֲמֵן שִׁשְׁאֲלָתִי
 וְנִכִּיתִי לְדַבָּרִים הַלְלוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁמַחַה וְשִׁירָה עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל
 לְשַׁבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ הַשֶּׁבַח
 שֶׁשֶּׁבַחְתִּים יִשְׂרָאֵל בְּלֵיל הַפֶּסַח, שְׁכַנְּסַת יִשְׂרָאֵל
 מִתְּקַדְּשָׁת בְּקַדְּשַׁת הַמֶּלֶךְ. וְהוּא שְׁכַתוּב (ישעיה ל)
 הַשִּׁיר יִהְיֶה לָּכֶם בְּלֵיל הַתְּקַדֵּשׁ חָג. בְּלֵיל
 הַתְּקַדֵּשׁ חָג וַיִּקְרָא. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

וּבִיּוֹם הַכַּפּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחַה חֲדָשָׁה לַה'
 בְּשֶׁבַע־תֵּיכֶם מִקְרָא קִדְּשׁ יִהְיֶה לָּכֶם וְגו'
 (במדבר כח). רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (דברי הימים-א מז) אִזּו יִרְנְנוּ
 עֲצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי ה' כִּי בָא לְשָׁפוֹט אֶת הָאָרֶץ.
 אֲשֶׁרֵי חֶלְקֶם שָׁל אֹתָם הַמְּשַׁתְּדָלִים בַּתּוֹרָה יוֹמָם
 וְלַיְלָה, שְׂיֻדְעִים אֶת דְּרָכֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְנֶאֱחָזִים בְּשִׁמּוֹ (בַּל יום). אִזּו לְאֹתָם שְׁלֵא מְשַׁתְּדָלִים
 בַּתּוֹרָה, שְׁחָרֵי אֵינן לָהֶם חֶלֶק בַּשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְלֹא
 נֶאֱחָזִים בּוֹ, לֹא בְּעוֹלָם תְּהִי וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. מִי
 שְׂזוּכָה בְּעוֹלָם תְּהִי, זוּכָה בְּעוֹלָם הַבָּא. שְׁכַדֵּךְ
 שְׁנִינּוּ, (שיר ז) דוֹכַב שִׁפְתֵי יִשְׁנִים, אֶף עַל גַּב שְׁהֵם
 בָּאוּתוֹ עוֹלָם, שְׁפַתוֹתֵיהֶם מְרַחֲשׁוֹת שָׁם תּוֹרָה.

בֹּא רֵאָה, עַד עֲכָשׁוּ הַקְּרִיבוּ יִשְׂרָאֵל תְּבוֹאֹת
הָאָרֶץ, תְּבוֹאֹת הָאָרֶץ וְדָאִי, וְהִתְעַפְּקוּ בָּהּ
וּנְקָשְׁרוּ בְּאוֹתוֹ קָשָׁר. וְאִף עַל גַּב שְׁחֵדִין נִמְצָא,
נִמְצָא בּוֹ דִין בְּשָׁלוֹם (שְׁהַעוֹלָם הִתְנַהֵג בּוֹ). וְהַקְּרִיבוּ
שְׁעוֹרִים, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא רֵאשׁוֹן מִכָּל שְׂאֵר הַתְּבוֹאֹת,
וּמִקְרִיבִים מִתְּרֵאשׁוֹן וְלֹא מֵאוֹתוֹ שְׂמֵת־אֲחֵר, שְׁחֵרֵי
הָאֲחִיזָה תְּרֵאשׁוֹנָה שִׁישְׂרָאֵל נֶאֱחָזוּ בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא הֵיא כָּאֵן. אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲנִי נִתְּתִי
לָכֶם מִן בְּמִדְבָּר מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם,
שְׂפָתַיִב (שְׁמוֹת טו) הִנְנִי מִמְּטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם,
וְאַתֶּם מִקְרִיבִים לְפָנַי שְׁעוֹרִים.

וְסוּד תְּדַבֵּר - זֹאת תּוֹרַת הַקְּנֵאָת, חֶסֶד. אֲזַתְרָה
לְנִשּׁוֹת הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יִסְמוּ תַּחַת בְּעֵלְיָהֶן.
וְאִם לֹא, אִזּוּ קָמַח שְׁעָרִים עֲתִיד לְהַקְרִב. וּמִתְּדַבֵּר
הַזֶּה נוֹדַע דְּבַר אֲחֵר. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
שְׁחֵרֵי בְּנֵסֵת יִשְׂרָאֵל לֹא מִשְׁקָרַת בְּפִלְדֵי הַקְּדוּשׁ
לְעוֹלָמִים. בְּנֵסֵת יִשְׂרָאֵל תְּמַחֵת, (בְּמִדְבָּר ה) אָשֶׁר
תְּשַׁמֵּחַ אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁה!? מִשּׁוֹם כִּךְ דִּין הָאִשָּׁה
חַזוּ (דף צו ע"ב) מִמְּקוֹמָהּ הֵיא בָּאָת. וּמִי הוּא מְקוֹמָהּ?

אוֹתָהּ שְׁכָתוּב בָּהּ (משלי לא) אִשְׁתַּ חֵיל מִי יִמָּצֵא
וְרַחוּק מִפְּנִינִים מְכָרָהּ. (שם יב) אִשְׁתַּ חֵיל עֲטָרַת
בַּעֲלָהּ.

וְאוֹתוֹ קָמַח שְׁעוּרִים שְׁמֵכִיָּא אוֹתָהּ אִשְׁתָּה, נִקְרָא
מְנַחַת קִנְיָאָה, חֶסֶד. כֶּךָ נִקְרָאָהּ כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן כָּתוּב בְּפִנְחָם, תַּחַת אֲשֶׁר קִנְיָא
לְאַלְהֵינוּ, שְׁקִנְיָאָה כָּאֵן נֶאֱחָזֶת. שְׁמִי שְׁמִשְׁקָר בְּבְרִית
הַזֶּה, מִתְעוֹרְרַת עָלָיו קִנְיָאָה, וְלָכֵן קִנְיָאִים פּוֹנְעִים
בּוֹ. בֵּא רְאֵה, קָמַח שְׁעָרִים, הָעֵמֶר הַזֶּה, שְׁכִינּוֹן
שְׁתֵּיהֶם מְנַיֵעַ לְרַחֲמֵם שָׁל גְּרוּסוֹת, מְפִיקִים מִפְּנֵינוּ
עֲשָׂרוֹן מְנַפֵּה בְּשֵׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה נְפֵה.

וְזֶה שְׁבַע שְׁכָתוֹת תְּמִימוֹת. אַחַר שְׁעוּלוֹת שְׁבַע
הַשְּׁכָתוֹת הַלָּלוּ, בָּא הַמְּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ לְהוֹדוֹג
עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְנִתְּנָה הַתּוֹרָה. וְאִזּוּ הִתְעַטַּר
הַמְּלֶךְ בְּיַחּוּד שְׁלָם, וְנִמְצָא אַחַד לְמַעְלָה וְלְמַטָּה.
וּכְשֶׁמִתְעוֹרֵר הַמְּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ וּמְנַיֵעַ זְמַן הַתּוֹרָה, כָּל
אוֹתָם הָאֵילָנוֹת שְׁמֵכִבְרִים אֶת הַפְּרוֹת שְׁלָהֶם,
מֵעֲלִים שִׁירָה. וְמָה הֵם אוֹמְרִים בְּשָׁעָה שְׁלוֹקֵטִים

אותם? פוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים קג) ה' בְּשָׁמַיִם הֵכִין
בְּסֵאוֹ וּמִלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה. (שם לו) ה' בְּהַשְׁמַיִם
חִסְדּוֹ. וְכַתּוּב (ישעיה נה) וְכֹל עֲצֵי הַשָּׁדָה יִמְחֵאוּ כָּף.

עוֹד פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים צח) מִזְמוֹר שִׁירוֹ לַה' שִׁיר
חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה. שִׁיר חֲדָשׁ הוּא
נִקְרָא. מִשּׁוּם כִּד בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה. שֵׁם
מִנְחַת קִנְאֹת, כָּאֵן מִנְחָה חֲדָשָׁה. חֲדָשָׁה, שְׁחֵדוּשׁ
הַכֹּל (תהלים) יֵשׁ כָּאֵן. קָשֶׁר שֶׁל הַכֹּל שֶׁל מַעְלָה
וּמִטָּה, קָשֶׁר הָאֲמוּנָה, וְלָכֵן יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם הִתְעַטֵּר
בְּעֲטֹרוֹתָיו, וְנִתְּנָה הַתּוֹרָה.

וּבְשִׁמְנֵי־עַיִם הַבְּבוּרִים לִבְהֵן, הָיָה צָרִיךְ אָדָם
לֵאמֹר וּלְפָרֵשׁ דְּבָרִים עַל אוֹתוֹ הָעַיִן
שְׁבֹאֲרִין, שֶׁנֶּשְׁלָם כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה בְּשָׁנִים עֶשְׂרִי
הַחֹמִיִם, בְּשִׁבְעֵים עֶנְפִים, וְצָרִיךְ לְאֵבֵד אֶת לֶבֶן
הָאֲרָמִי, שֶׁבִגְלָלוֹ נִפְגַּם הָעוֹלָם. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַצִּיל אוֹתוֹ וְהִתְעַטֵּר בְּדִינָיו (בְּבִינָיו), כְּמוֹ שְׁבֹאֲרָנוּ.
מִשּׁוּם שֶׁאוֹתוֹ הָעַיִן, שֶׁכָּל קָשֶׁר הָאֲמוּנָה תְלוּי בּוֹ,
וְעַל כֵּן נִקְרָא מִנְחָה חֲדָשָׁה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם

שְׁהִיא שְׂמֵחַת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחִתּוֹנִים וְשְׂמֵחַת
הַלְּבָנָה. וּבְכֹל זְמַן שֶׁל הַלְּבָנָה, הוּא קָשָׁר הָאֱמוּנָה
וְשְׂמֵחַתָּהּ (שֶׁל הַלְּבָנָה).

לְמַלְךָ שִׁחִיו לוֹ בָּנִים וּבַת אַחַת, הַתְּקִין סְעוּדָה
לְכָל הַבָּנִים, לֹא נִמְצְאָה אוֹתָהּ הַבַּת עַל
הַשְּׁלֶחֶן. בְּשִׂבְעָתָהּ, אָמְרָה לְמַלְךָ: אֲדוֹנֵי, אֵת כָּל
אֲחֵי הַזְּמַנֹּת וְנִתְּתָה לְכָל אֶחָד בָּלִים יְדוּעִים, וְלִי
לֹא נִתְּתָה חֶלֶק בִּינֵיהֶם. אָמַר לָהּ: חַיִּיד בַּתִּי,
הַכְּלִי שֶׁלְּךָ יִמְצָא עַל אֶחָד פִּי שָׁנִים, חֲרִי בְּלָם
יִתְּנוּ לָךְ מִחֶלְקָם. נִמְצָא לְאַחַר בְּיַדֶּיהָ חֶלְקִים,
עַל כֹּל אֶחָד פִּי שָׁנִים מִהַכֹּל. כֶּךָ בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל,
מִהַכֹּל נִטְלָה חֶלְקִים, וְעַל כֵּן נִקְרְאָת בְּלָה
בְּלוּלָה, כְּכֹלָה שֶׁכָּלֵם מִזְּמִינִים לָהּ בָּלִים וְחֶלְקִים
וְתַכְשִׁיטִים. כֶּךָ הִיא בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, הַחֲדוּשׁ שֶׁלָּהּ
(שְׂמֵחַתָּהּ) בְּכֹל, וּבְכָלֵם נוֹתְנִים לָהּ חֶלְקִים וּבָלִים.

בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעַה שֶׁחֶמְלָךְ הִקְדוּשׁ נִמְצָא
בְּעֶטְרוֹתָיו, זוֹ שְׂמֵחַתָּהּ שֶׁל בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל.
וּבְשִׁתּוּרָה נִתְּנָה, הַתְּעַטְרָה בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל בְּעֶטְרוֹת

עליונות, ומשום שכל קשר האמונה נקשר בעין הנה, נקרא יום אחד, שבתוב (וכריה יד) והיה יום אחד הוא יודע לה'. יום אחד ודאי, שפנסת ישראל יום אחד בקשר שלמעלה.

הקשר שלמעלה - הראש והגלגלת והמחין. קשר אחר - שתי זרועות וגוף, שאחוזים מהכח שפראש. ובארה רב המנונא, בשלשת קשרי האבות (קשר אחר). שני עמודים (בליות שלמטה) שנמשכו בשמן משחה (בקיום) בשתי דרגות, שני נחלים לבנם את הודע, להוציא לדרגה אחרת, פפי האמה. העין הנה הוא גוף האמצע, שאוחז את כל אלה, וכלם מקשרים בו, והוא בהם, ועל בן הכל אחד. וכשמודונת עמו הנבירה, אזי הוא אחד, וחרו בארנו את הדברים.

בא ראה, כתוב פיום השמיני עצרת. מי העצרת? אלא באותו מקום שהכל נקשרים באחד נקרא עצרת. מה זה עצרת? (בנופיה) התכנסות. ואם תאמר, באן שנקרא עצרת מה הפעם? אלא בכל

אותם ימים, ימי הסעודות של ענפי האילן (דף צו ע"א)
 היו. ועל כן שבעים פרים הם. אחר כך שמחת
 (הגוף) האילן ממש ושמחת התורה. ובגללו הוא יום
 אחר עצרת. שמחת התורה, שמחת האילן, שהוא
 הגוף.

ועל כן אין חלק ביום הזה אלא לקדוש פרוך הוא
 עם בנסת ישראל. משום כך עצרת תהיה
 לכם, לכם ולא לאחר. (אחר כך שמחת האילן ממש, ובגללו הוא
 יום אחר, ואין חלק ביום הזה אלא לקדוש פרוך הוא ובנסת ישראל, ולכן כתוב
 עצרת תהיה לכם. אם פאן ביום הזה שמחת התורה, שמחת האילן, שהוא גוף,
 והכל נמצא בו) שחרי בשעה שהמלך נמצא, הכל נמצא
 בו. ועל כן שנינו, בעצרת על פרות האילן, וחרי
 פרשה, משום כך נקרא אחד, אחד ודאי, כמו
 שאמרנו.

בא ראה, מה כתוב? ממשבתיכם תביאו לחם
 תנופה וגו', סלת תהינה חמץ תאפינה. מה
 שונה פאן חמץ (בנסת ישראל)? אלא משום שהכל
 אחוים בו (וכן) באילן, שחרי באילן אחוים ענפים,

בְּאֵילָן אַחֲזוּזִים עָלִים, קְלָפוֹת, דִּינִים רַבִּים בְּכָל
הַצְּדָדִים, הַכֹּל נִמְצָא בּוֹ. וּמִשּׁוֹם שֶׁהָאֵילָן הֵוָה
מְכַפֵּר עַל יֵצֵר הָרָע, שֶׁהוּא בְּבֵית מוֹשֵׁב הָאָדָם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִהָאֵילָן הֵוָה נְזוּנִים כָּל שְׂאֵר
הָאֵילָנוֹת לְמַטָּה, וְהוּא הַשְּׁתֵרֶשׁ עַל גֹּהַר
אֶחָד עָמַק שֶׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא, וַאֲיֵן פּוֹסְקִים מִימֵינו
לְעוֹלָמִים. עָלָיו כָּתוּב (ירמיה יז) וְהָיָה כְּעֵץ שְׂתוּל עַל
מַיִם וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שָׂרָשָׁיו, וְעַל כֵּן נִקְרְאת תּוֹרָה
(משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא וְגו'. וְכֵּן הָיָה וְתִמְכֶּיָה מֵאֲשֶׁר?
הָרִי פְרִשׁוּתָהּ, אֲבָל וְתִמְכֶּיָה מֵאֲשֶׁר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(בראשית ל) בְּאֲשֶׁרֵי כִי אֲשֶׁרוּנֵי בָנוֹת.

רַעֲיָא מִהֵימְנָא

וְהֵנִיף אֶת הָעֵמֶר וְגו'. מִצָּוָה זוֹ לְהִקְרִיב קָרְבַּן
הָעֵמֶר. הַקָּרְבָּן הֵוָה הוּא כֵּלּוּ בְּדַבְּקוֹת
מֵעֵלָה וּמִמָּטָה, הַגְּבִירָה וּבְנִיָּה הוֹלְכִים בְּאֶחָד. הָעֵמֶר
הֵוָה מִקְרִיבִים יִשְׂרָאֵל בְּטַהֲרָתָם, וְאוֹתוֹ הַקָּרְבָּן
הוּא מִשְׁעוֹרִים, וְזֶה הַקָּרִיבוֹ, לְהַכְנִים אֶתְּהָבָה בֵּין
אִשָּׁה וּבַעֲלָהּ.

אִשָּׁת וְנוֹנִים הִרְחִיקָה עֲצָמָה מִבִּינֵיהֶם, שְׁלֹא
 יְכוּלָה לַעֲמֹד עַל גַּבָּהּ. אִשָּׁת חֵיל הַקְּרִיבָה
 עֲצָמָה לְהִתְקַרֵּב לִכְהֵן הַגָּדוֹל, וְדָאֵי הִיא מְהוֹרָה,
 (במדבר ה) וְנִקְתָּה וְנִזְרָעָה וְדָע, וּמוֹסִיפָה כַח וְאַהֲבָה
 לְבַעֲלָהּ. אִשָּׁת וְנוֹנִים בּוֹרַחַת מִהַמְּקוֹדֵשׁ, שְׁלֹא
 לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, שְׁאֵלְמָלֵא בָּאוּתוֹ זְמַן שְׂאִישָׁת חֵיל
 בּוֹדֵקֶת עֲצָמָה, הִיא מִתְקַרְבֶּת אֵלָיָה, הִיָּתָה אוֹבְדַת
 מִן הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן לֹא רוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב לַמְּקוֹדֵשׁ,
 וּבוֹרַחַת מִמֶּנּוּ, וְנִשְׁאָרִים יִשְׂרָאֵל וּכְבָאִים, כְּלִי
 עֲרֻבֹב אַחֵר, אֵל סוּד הָאִמוּנָה.

סוּד הַסֵּתֵר הָזֶה שְׁתֵּי אַחֲיוֹת. וּכְשֶׁהָרִיחַ זֶה אֶת זֶה
 בְּבִדְיָקָה שְׁלָה, צָבְתָה בְּמִנְהָ וְנִפְלָה יִרְכָה.
 שְׁתֵּי בְּדִיקַת אִשָּׁת חֵיל הוּא סֵם הַמּוֹת לְאִשָּׁת
 וְנוֹנִים. וְזוֹהִי הָעֲצָה שְׁנֵתָן הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְבָנָיו
 לְהַקְרִיב קֶרְבָּן זֶה בְּשִׁבִיל אִשָּׁת חֵיל, שְׁתִּבְרַח
 מִמֶּנָּה אִשָּׁת וְנוֹנִים, וְנִשְׁאָרִים יִשְׂרָאֵל כְּלִי עֲרֻבֹבֵי
 אַחֲרָת. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הָזֶה וּבְעוֹלָם הַבָּא. (ע"ב רע"א

רַבִּי אֲבָא וְרַבִּי חֲזִיא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי חֲזִיא, כָּתוּב וּסְפָרְתֶם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשָּׁבֹת מִיּוֹם הַבְּיָאָכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה. מַה זֶה אוֹמֵר? אָמַר לוֹ, הֲרֵי פִרְשׁוּהָ הַחֲבֵרִים.

אָבֵל בֵּא רֵאָה, כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל פְּמַצְרִים, הָיוּ בְּרָשׁוֹת אַחֲרָת, וְהָיוּ אוֹתוּזִים בְּטַמְאָה כְּאִשָּׁה הַזֹּאת כְּשֶׁהָיָא יוֹשֶׁבֶת בְּיַמֵּי טַמְאָתָהּ. אַחַר שֶׁנִּמְוָלוּ, נִכְנְסוּ בַחֲלָק הַקְּדוֹשׁ, שֶׁנִּקְרָא בְרִית. בֵּינָן שֶׁנִּשְׁנָחוּזוּ בּוֹ, פְּסָקָה מֵהֶם הַטַּמְאָה, כְּאִשָּׁה הַזֹּאת שֶׁפּוֹסְקִים מִמֶּנָּה דְּמֵי טַמְאָתָהּ. אַחַר שֶׁפּוֹסְקוּ מִמֶּנָּה, מַה כָּתוּב? (ויקרא טו) וּסְפָרְתָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים. אַף כֵּאֵן, בֵּינָן שֶׁנִּכְנְסוּ בַחֲלָק הַקְּדוֹשׁ, פְּסָקָה מֵהֶם טַמְאָה, וְאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאן וְהִלָּאָה חֲשִׁבּוֹן לְטַחֲרָת.

וּסְפָרְתֶם לָכֶם, לָכֶם דְּוִקָא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּסְפָרְתָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים. לָּהּ - לְעֶצְמָהּ. אַף כֵּאֵן לָכֶם - לְעֶצְמְכֶם. וְלָמָּה? כִּדְרֵי לְהַטָּהֵר בְּמִים

קדושים עליונים, ואחר כך להתחבר עם המלך
ולקבל תורה.

שם וספירה לה שבעת ימים, כאן שבע
שבתות. למה שבע שבתות? כדי לזכות
להטהר בפנים של אותו נהר ששופע ויוצא,
ונקרא מים חיים. ואותו הנהר, שבע שבתות
יצאו ממנו. ועל בן שבע שבתות ודאי, כדי
לזכות בו, כמו שאשה טהרתה בליילה לשמש
עם בעלה.

כך פתוב, ובקדמת הטל על המחנה לילה. על
המחנה פתוב, ולא כתוב ובקדמת הטל לילה,
אלא על המחנה, משום שיוירד מאותה נקדה על
אותם הימים שנקראו מחנה, ומתחברת עם המלך
הקדוש. ומתי יורד הטל הזה? בשקרבנו ישראל
להר סיני, אז ירד אותו הטל בשלמות, ונטהרו
ופסקה זיהמתם מהם, והתחברו עם המלך ועם
בנות ישראל וקבלו תורה, ויהי בארנו. ובאותו
זמן, ודאי כל הנחלים הלכים אל תים, להטהר

וְלַרְחִיץ, וְהַכֹּל נִקְשָׁרוּ (הַתְּקַדְשׁוּ) וְהַתְּחַבְּרוּ עִם הַמַּלְךְ
הַקָּדוֹשׁ.

כֹּא רֵאָה, כָּל אָדָם שְׂאִינֵו מוֹנֵה חֲשָׁבוֹן זֶה, אוֹתָן
שְׁבַע שְׁפָתוֹת תְּמִימוֹת, לְזָבוֹת לְטַהֲרָה הַזֶּה,
לֹא נִקְרָא טָהוֹר, וְאִינֵו בְּכֹלֵל שֶׁל טָהוֹר, וְאִינֵו
כֹּדָאי לְהִיזֵת לוֹ חֵלֶק בַּתּוֹרָה. וּמִי שְׂמַנְיַע טָהוֹר
לַיּוֹם הַזֶּה וְהַחֲשָׁבוֹן לֹא נֶאֱכָד מִמֶּנּוּ, כְּשֶׁמַּנְיַע
לְלִילָה הַזֶּה צָרִיךְ לוֹ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, וְלַהֲתַחַבֵּר
עִמָּהּ, וְלִשְׁמֹר טַהֲרָה עֲלֵיוֹנָה שְׂמַנְיַעַה עֲלָיו כְּאוֹתוֹ
הַלִּילָה, וְנִטְהָר.

וְלַמְדָּנוּ, (דף צח ע"א) שְׁתַּתּוֹרָה שְׂצָרִיךְ לוֹ לַעֲסֹק בְּלִילָה
הַזֶּה - תּוֹרָה שְׁבַעֲלֵ פֶה, כִּדִּי שְׂיִטְהָרוּ
(שְׂיִתְדַבֵּק) כְּאַחַד מִמַּעֲיָן הַנִּחַל הָעַמֶּק. אַחַר כֵּן בַּיּוֹם
הַזֶּה תָּבֵא תּוֹרָה שְׂכַבְתָּב, וְיִתְחַבֵּר (בְּהֵם) עִמָּהּ,
וְיִמְצְאוּ כְּאַחַד בְּזוֹנֵג אֶחָד לְמַעֲלָה. אִזּוּ מִכְרִיזִים
עֲלָיו וְאוֹמְרִים: (יִשְׁעִיה נִט) וְאִנִּי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם
אָמַר ה' רוֹחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרִי אֲשֶׁר שְׂמַתִּי בְּפִיךָ
וְגו'.

וְעַל כֵּן חֲסִידִים הָרֵאשׁוֹנִים לֹא הָיוּ יְשָׁנִים בְּלִילָה
 הַזֹּה, וְהָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וְאוֹמְרִים: נָבִיא
 אֶת הַיְרֵשָׁה הַקְּדוּשָׁה לָנוּ וּלְבָנֵינוּ בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת.
 וְאוֹתוֹ הַלִּילָה מִתְעַפָּרֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם,
 וּבָאָה לְהוֹדוֹת עִם הַמֶּלֶךְ, וּשְׁנִיחָם מִתְעַפָּרִים עַל
 רֵאשִׁים שֶׁל אוֹתָם שְׂזוּכִים לָזֶה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן כֶּדֶ אָמַר, בְּשָׁעָה שְׁמֵת כְּנָסִים הַחֲבָרִים
 בְּלִילָה הַזֹּה אֵלָיו, נָבִיא לְתַקֵּן אֶת תְּכֵשִׁיטֵי
 הַכֹּהֵן, כִּדִּי שֶׁתִּמְצָא לְמַחֵר בְּתְכֵשִׁיטָהּ וּבְתַקּוּנָהּ
 אֵל הַמֶּלֶךְ כְּרֵאוּי. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל הַחֲבָרִים
 בְּשִׁיבְכָשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת הַנְּבִירָה, מִי תִקֵּן תְּכֵשִׁיטָהּ
 וְהֵאִיר אֶת הָעֶפְרַת שְׁלָה וְשָׁם אֶת תַּקּוּנָהּ. וְאִין
 לָךְ בְּעוֹלָם מִי שִׁיּוּדַע לְתַקֵּן אֶת תְּכֵשִׁיטֵי הַכֹּהֵן,
 אֵלֶּה הַחֲבָרִים. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא.

בֵּן רֵאָה, הַחֲבָרִים מִתְקַנִּים בְּלִילָה הַזֹּה אֶת
 הַתְּכֵשִׁיטִים לַכֹּהֵן, וּמְעַפָּרִים אוֹתָהּ בְּעֶפְרָה
 שְׁלָה אֵל הַמֶּלֶךְ. וּמִי מִתְקִין לַמֶּלֶךְ בְּלִילָה הַזֹּה

לְהַמְצִיא עִם הַכֶּלֶה, לְהוֹדוֹג עִם הַגְּבִירָה? הַנְּהַר
הַקָּרוֹשׁ הָעֵמֶק שֶׁל כָּל הַנְּהָרוֹת, הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה. זֶהוּ
שְׁכַתוֹב (שיר ג) צֵאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה וְגו'. אַחַר שֶׁהִתְקִינָה אֶת הַמֶּלֶךְ וְעִטְרָה
אוֹתוֹ, הִיא בָּאָה לְטַהֵר אֶת הַגְּבִירָה וְאֶת אוֹתָם
שֶׁנִּמְצְאִים עִמָּהּ.

לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ בֶּן יָחִיד, בָּא לְזוּג אוֹתוֹ עִם
הַגְּבִירָה הָעֲלִיּוֹנָה. מָה עָשְׂתָה אִמּוֹ כָּל אוֹתוֹ
הַלֵּילָה? נִכְנְסָה לְבֵית גְּנֻזָּהּ, הוֹצִיָּאָה עִטְרָה
עֲלִיּוֹנָה עִם שְׁבָעִים (דף צח ע"ב) יָאֲבָנִים יְקָרוֹת סְבִיבָה
וְעִטְרָה אוֹתוֹ. הוֹצִיָּאָה כְּלֵי מִילֵת וְהִלְבִּישָׁה אוֹתוֹ,
וְתַקְנָה אוֹתוֹ בְּתַקְוֵי מְלָכִים.

אַחַר כֵּן נִכְנְסָה לְבֵית הַכֶּלֶה, רְאֵתָה אֶת
עֲלְמוֹתֶיהָ שֶׁמִּתְקַנּוֹת אֶת הָעִטְרָה שְׁלָה
וְאֶת לְבוּשֶׁיהָ וְאֶת תְּכֵשִׁיטֶיהָ לְתַקֵּן אוֹתָהּ. אָמְרָה
לְהֵן: הֲרֵי הִתְקַנְתִּי בֵּית מְבִילָה, מְקוֹם שָׁמַיִם
נוֹבְעִים, וְכָל הַרְיָחוֹת וְהַפְּשָׁמִים סְבִיב אוֹתָם הַמַּיִם
לְטַהֵר אֶת כְּלֵתִי, שֶׁתֵּבֵא כְּלֵתִי, הַגְּבִירָה שֶׁל כְּנִי,

וְעַל־מִוֹתִיָּהּ, וַיִּטְהָרוּ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהִתְקַנְתִּי בְּאוֹתוֹ
 בֵּית הַטְּבִילָה שֶׁל הַמַּיִם הַנוֹכְעִים שְׁעָמִי. אַחַר כֵּן
 תִּקְנֶנּוּ אוֹתָהּ בְּתַכְשִׁיטִיָּהּ, הִלְבִּישׁוּ אוֹתָהּ אֶת
 לְבוּשִׁיָּהּ, עֲטְרוּ אוֹתָהּ בְּעֶטְרָה שְׁלֹה. לְמַחֵר בְּשִׁיבָא
 בְּנֵי לְהוֹדוֹת עִם הַגְּבִירָה, יִתְקַן הַיֵּכָל לְכֹלָם, וַיִּמְצָא
 אֶת מְדוּרָו עִמָּכֶם בְּאַחַד.

כֵּן הַמֶּלֶךְ הִקְדוּשׁ וְהַגְּבִירָה וְהַחֲבָרִים כִּמוֹ זֶה,
 וְהָאֵם הָעֲלִיזָה שְׁמַתְקַנְתִּי אֶת הַכֹּל. נִמְצָא
 שֶׁהַמֶּלֶךְ הָעֲלִיזִין וְהַגְּבִירָה וְהַחֲבָרִים, מְדוּרָם בְּאַחַד,
 וְאִין נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב, ה' מִי יִגוֹר
 בְּאַהֲלָךְ וְגו', הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צָדֵק. מִי הוּא פֹעֵל
 צָדֵק? אֵלָא אֵלֹו שְׁמַתְקַנִּים אֶת הַגְּבִירָה עִם
 תַּכְשִׁיטִיָּהּ, בְּלְבוּשִׁיָּהּ, וּבְעֶטְרָה שְׁלֹה. וְכֹל אַחַד
 נִקְרָא פּוֹעֵל צָדֵק.

אָמַר רַבִּי תַּיִיא, אֵלְמָלֵא לֹא זְכִיתִי בְּעוֹלָם אֵלָא
 לְשִׁמְעַת אֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ - דִּי לִי. אֲשֶׁרִי
 הִלְקַם שֶׁל אוֹתָם שְׁמַשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה וַיּוֹדְעִים אֶת
 דְּרַבֵּי הַמֶּלֶךְ הִקְדוּשׁ, שְׂרָצוֹנָם בְּתוֹרָה, עֲלִיהֶם

כְּתוּב (תהלים צא) כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפִלְטָהוּ. וְכְתוּב
אֲחֻלְצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ.

רְעִיָא מְהִימְנָא

וּסְפִרְתֶּם לָכֶם מִמְחֵרַת הַשִּׁבְתָּ וְגו'. מְצוּהָ זוֹ
לְסַפֵּר סְפִירַת הָעֵמֶד הַרִי בְּאַרְנוּ. וְסוּד
זֶה - יִשְׂרָאֵל, אֵף עַל גַּב שְׁנִמְתְּרוּ לַעֲשׂוֹת פֶּסַח
וַיֵּצְאוּ מִן הַטְּמֵאָה, לֹא הָיוּ שְׁלֵמִים וּמְהוּרִים
כְּרֵאֵוִי. וְעַל כֵּן אֵין תֵּלֵל גְּמוּר בְּיַמֵּי הַפֶּסַח, שְׁעַד
עַכְשָׁיו לֹא הִשְׁתַּלְּמוּ כְּרֵאֵוִי.

כִּמוֹ אִשָּׁה שְׂוִיצֵאת מִטְּמֵאָה, וְכִיּוֹן שְׂוִיצֵאתָ, מִשָּׁם
וְהִלָּאתָ, וְסִפְרָה לָּהּ. אֵף כֵּאֵן יִשְׂרָאֵל
כְּשִׁיֵּצְאוּ מִמְצָרִים, יֵצְאוּ מִטְּמֵאָה, וְעָשׂוּ פֶסַח
לְאֵכֹל בְּשִׁלְחַן אֲבִיהֶם, וּמִשָּׁם וְהִלָּאתָ יַעֲשׂוּ חֲשִׁבוֹן
לְקָרֵב אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ, לְהִתְחַפֵּר עִמוֹ, וְאוֹתָם חֲמֻשִׁים
יָמִים שָׁל טְהוּרָה לְהַפְגִּים לְסוּד הָעוֹלָם הַבֹּא, וּלְקַבֵּל
תּוֹרָה, וּלְקָרֵב אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ. וּמִשׁוּם שְׁהֵימִים תִּלְלוּ
יָמִים שָׁל עוֹלָם תּוֹכֵר, לֹא נִמְסָר חֲשִׁבוֹן זֶה אֶלָּא
לְגַבְרִים לְבָדֶם. וְלָכֵן חֲשִׁבוֹן זֶה הוּא בְּעַמִּידָה,

וּדְבָרֵי הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן בִּישׁוּבָהּ, וְלֹא בַעֲמִידָהּ.
וְסוּד זֶה, תְּפִלַּת הָעֲמִידָה וְתְּפִלָּה שֶׁל מִישָׁב.

וְהַחֲמֻשִּׁים הִלְלוּ יְהִם אַרְבָּעִים וְתִשְׁעַ, כָּלֵל הַפְּנִים
שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׁתֵּרֵי כְּיּוֹם הַחֲמֻשִּׁים הוּא
סוּד תּוֹרָה מִמָּשׁ. וְיֵאלּוּ יְהִם חֲמֻשִּׁים יָמִים שָׁבוּ
שְׁמִטָּה וְיִזְבֵּל. וְאִם תֵּאמֶר, חֲמֻשִּׁים? הֲרֵי יְהִם
אַרְבָּעִים וְתִשְׁעַ! אֶחָד הוּא מְמִיר, וְהָעוֹלָם נִסְמָךְ
עָלָיו. וּבְאֹתוֹ יוֹם הַחֲמֻשִּׁים הַתְּנַלָּה הַמְּמִיר
וְהַתְּכֻסָּה (וּנְמָצָא) בּוֹ, כְּמוֹ מְלֶךְ שֶׁכָּא לְבֵית שׁוֹשְׁבֵינוּ
וּנְמָצָא שָׁם, אֵף כָּאן יוֹם הַחֲמֻשִּׁים, וְהֲרֵי כְּאֵרְנוּ
אֶת הַסוּד הַזֶּה.

הַמְּצוּהָ (ל"ג) שְׁאַחַר זֶה, לַעֲשׂוֹת חַג שְׁבוּעוֹת,
שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים טו) וְעֲשִׂיתָ חַג שְׁבֻעוֹת
לְה' אֱלֹהֶיךָ. שְׁבוּעוֹת - עַל שְׁנַכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל
לְסוּד חֲמֻשִּׁים הַיָּמִים, שָׁהֵם שְׁבַעַה שְׁבוּעוֹת,
וּבְקֶרְבֵן הָעֶמֶר הַתְּפִטֵּל יִצָּר הָרַע, שְׁבוּרַח
מֵאַשָׁת חֵיל. וּכְשֶׁשָׁם לֹא נִקְרַב, מֵתְּדַבְּקִים

ישראל עם הקדוש ברוך הוא, ומתבטל ממעלה וממטה.

ומשום כך נקרא בגוון זה עצרת, שיש בו בטול יצר הרע, ועל כן לא כתוב בו חטאת כמו שאר הזמנים שכתוב בהם חטאת (לה). ואז כל האורות מתכנסים לאשת חיל, ומשום כך עצרת.

שבעות, ולא כתוב פמה הם. אלא בכל מקום שנאמר סתם, השם גורם שהם מן שבע. וכתוב (ש) שבעה שבעת תספר לה, לפמה כתוב שבעת לברוך? אלא כך צריך שבעות סתם, להכליל מעלה ומטה, שחרי בכל מקום שאלו מתעוררים, אף אלה מתעוררים עמם. טרם שהיה שלמה, לא היו מתגלים. כיון שבא שלמה, עשה מהם פרט, שכתוב שבעת ימים ושבעת ימים. זהו פרט.

בזמן אחר בכלל, שבעות סתם. ולא צריך לאדם אחר לעשות מהם פרט, חוץ

מְשֻׁלְמָה, מְשׁוּם שְׁהֵם שְׁבָעַת יָמִים שְׁלֹמָה, לֹא
 מְאִירִים בְּשִׁלְמוֹת, עַד שָׁבָא שְׁלֹמָה, וְאִז עֲמָדָה
 הִלְבְּנָה בְּהַשְׁלָמָתָהּ בְּאוֹתָם שְׁבָעַת הַיָּמִים. וְכֵן
 חַג שְׁבוּעוֹת סֶתֶם, מְשׁוּם שְׁנִבְלָלוּ תַּחְתּוֹנִים
 בְּעֲלִיּוֹנִים, וְלֹא הֵאִירוּ כְּמוֹ הַיּוֹם שֶׁל שְׁלֹמָה.

מְצֻוָּה (ל"ד) אַחַר זֶה - לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. הַרִי
 בְּאַרְנוֹ, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם - שְׁתֵּי שְׁכִינּוֹת,
 עֲלִיּוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה, וְהַתְּחַבְּרוּ כְּאַחַד. לְגִבְיָהֶם, שְׁתֵּי
 הַלֶּחֶם בְּשִׁבְתָּ, שֶׁהוּא מְזוּן שֶׁל אֶחָד שְׁנַיִם שֶׁל
 מַעְלָה וּמַטָּה. וְעַל זֶה כְּתוּב, שְׁנֵי הָעֶמֶד לְאַחַד.
 לְאַחַד וּדְאִי, לְהַתְיַחַד בְּמָקוֹם אֶחָד אֶל אוֹתוֹ
 שְׁנִבְקֵרָא אֶחָד. וּמִי הוּא? הַקַּל קוֹל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא
 יוֹרֵשׁ מַעְלָה וּמַטָּה שְׁנֵי לְחָמִים בְּאַחַד. וּמְשׁוּם
 שְׁשִׁבְתָּ הוּא סוּד שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה, וְהַכֹּל הוּא
 שִׁבְתָּ, (בְּקֵרָאוֹ) שְׁנֵי לְחָמִים. (עַד כֵּן)

מְצֻוָּה אַחַר זֶה - לְהַסְדִּיר לֶחֶם וּלְבוֹנָה, לְהַקְרִיב
 עֶמֶד, שְׁכֵתוֹב וְעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הַנִּיפְכֶם אֶת
 הָעֶמֶד כְּבֶשׂ תָּמִים לְעֹלָה. וְכֵן בְּשְׁבוּעוֹת לְהַקְרִיב

שְׁתֵּי הַלָּחֶם, וְכֹךְ כָּכֵל הַיָּמִים הַטּוֹבִים לְהִקְרִיב
 קֶרְבָּן שֶׁל מוֹסָפִים. אֵלֶּא וְדֹאֵי כָּכֵל יוֹם שֶׁל מוֹעֲדִים
 צָרִיךְ לְהִקְרִיב אֶת הַקֶּרְבָּן שְׁלוֹ. צָרִיךְ לְהִקְרִיב עָלָיו
 תּוֹסֵפֶת שְׂיֵשׁ לוֹ, כְּמוֹ תּוֹסֵפֶת כֹּתֵבָה וּמִתְנָה
 שְׁמוֹסִיף חֶתֵן לְכֹלָה. וְשִׁבְתָּ תְּמִלְכָּה, שְׂחִיא כֹלָה,
 בְּשִׁבְתוֹת וּבְכֹל יָמִים טוֹבִים, צָרִיכָה תּוֹסֵפֶת, שְׂחִים
 מוֹסָפִים שֶׁל קֶרְבָּנוֹת, וּמִתְנוֹת, שְׂחֵן מִתְנוֹת כְּהִנָּה.
 וּבְשִׁבּוֹעוֹת שְׂחִיא מִתֵּן תּוֹרָה, שְׁנַתְּנוּ שְׁנֵי לוֹחֹת
 הַתּוֹרָה מִתְּצַד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים, צָרִיךְ
 לְהִקְרִיב לָהֶם שְׁתֵּי הַלָּחֶם, שְׂחֵן ה"ה. שְׂשֵׁנֵי יָמִים
 שֶׁל שְׁבּוֹעוֹת הֵם י"ו צָרִיךְ לְהִקְרִיב לָהֶם שְׁתֵּי
 הַלָּחֶם מֵאוֹתָן ה"ה, שְׂשֵׁנֵהוּ לָהֶם שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׂשֵׁנֵי אֶמֶר
 בּוֹ לְכוּ לַחֲמוּ בְּלֶחֶמִי, ה"ה, מִן הַמּוֹצֵיא לָהֶם מִן

הַאָרֶץ.

וְזָחֵו מֵאֲכֹל אָדָם, שְׂחִיא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.
 (כַּמְדַּבֵּר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. (ויקרא א) אָדָם כִּי
 יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבָּן לַה'. עֹמֵר שְׁעוֹרִים, מֵאֲכֹל
 בְּהֵמוֹת, שְׂחֵן תִּיּוֹת הַקֶּדֶשׁ, שְׂשֵׁמָהֶם צָרִיךְ לְהִקְרִיב,

וְהוּ שְׂפָתוֹב מִן הַבְּהֵמָה. אֵילָם - מְנַגְּחִים בַּמְּשָׁנָה,
 בְּאֵלוֹ הַפְּשָׁטִים. מִן הַבְּקָר - פָּרִים מְנַגְּחִים בַּמְּשָׁנָה,
 בַּחֹזֶק יִתֵּר. וּמִן הַצֵּאֵן - שְׂאֵר הָעֵם, הַקָּרְבָּן שֶׁלָּהֶם
 תְּפִלוֹת, וְעֲלֵיהֶם נֹאמֵר (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֵאֲנִי צֵאֵן
 מִרְעִיתִי אָדָם אֲתָם.

שְׂבַעֲלִי קִבְלָהּ וּבַעֲלִי מִדוֹת הֵם מִצַּד שֶׁל עֵץ
 הַחַיִּים. שְׂאֵר הָעֵם מִהַצַּד שֶׁל עֵץ טוֹב
 וְרָע, אֲסוּר וְהִתֵּר. וּמִשׁוּם כֶּף מִן הַבְּהֵמָה, מֵאֲכָל
 שֶׁלָּהֶם עֹמֵר, לָחֶם שְׂעוּרִים. וַיֹּמַד שֵׁשׁ שְׂעוּרִים וַיִּשֶׁת
 עֲלֶיהָ - תּוֹרָה שְׂבַעֲלָהּ שֶׁל שְׂשָׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה.
 אֲבָל אֵלוֹ שֶׁל עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהֵם אָדָם, הַתּוֹרָה
 שֶׁלָּהֶם הִיא לְחֶמּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהוּ
 שְׂפָתוֹב (משלי ט) לָכוּ לְחֶמּוֹ בְּלַחְמִי, וְחִינוּ שְׂתִי
 הַלָּחֶם. שְׂמַחוּ כֹל הַתְּנַאֲיִם וְהַאֲמוּרָאִים וְאָמְרוּ: מִי
 עוֹמֵד לְפָנַי סִינִי? (ע"ב רע"א מהימנא).

בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שם)
 פ"א) תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם תְּגִינוּ.
 אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרַב אֹתָם

אֵלָיו מִכָּל הָאֲמוֹת עֹזְבֵי עֲבוֹדַת זָרָה וְהַתְּרַצָּה
 בָּהֶם, וּמִמָּקוֹם רְחוֹק קָרַב אֹתָם אֵלָיו. זֶהוּ שְׂפָתוֹב
 (יהושע בד) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר ה'
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הִנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם.
 לְהִרְאוֹת שְׁחָרֵי מִמָּקוֹם רְחוֹק הַתְּרַצָּה בָּהֶם וְקָרַב
 אֹתָם אֵלָיו, וְכַתוּב, וַאֲקַח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם
 מֵעֶבֶר הִנָּהָר וְגו'. בְּפֶסְוִקִים הִלְלוּ יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, וְכִי
 כָּל יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ יוֹדְעִים אֶת זֶה, וְכָל שְׂבִין
 יְהוֹשֻׁעַ?

אֵלָּא כָּל הַתּוֹרָה נִסְתַּרְתָּ וְנִגְלִיתָ, כְּמוֹ שֶׁהַשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ נִסְתַּר וְנִגְלָה, מִשׁוֹם שְׂכָל הַתּוֹרָה
 הִיא שֵׁם קָדוֹשׁ, וְעַל כֵּן הִיא נִסְתַּרְתָּ וְנִגְלִיתָ. אִם
 יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׂרָאֵל ^(דף צט ע"א) הָיוּ יוֹדְעִים, לָמָּה כָּתוּב כֹּה
 אָמַר ה'? אֵלָּא וַדַּאי סֵתֵר הַדְּבָר - הַטּוֹב הָרַב
 שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַתְּרַצָּה
 בְּאֲבוֹת, וְעָשָׂה אֹתָם מְרַכְּבָה קְדוֹשָׁה עֲלֵיוֹנָה
 לְכַבּוֹדוֹ, וְהוֹצִיא אֹתָם מִתּוֹךְ נֶהָר עֲלִיּוֹן נִכְבָּד
 קְדוֹשׁ, מְאֹד כָּל הַמְּאֹרוֹת, כִּדֵּי שִׁיתְעַטֵּר בָּהֶם.
 זֶהוּ שְׂפָתוֹב, כֹּה אָמַר ה' בְּעֶבֶר הִנָּהָר יָשְׁבוּ

אבותיכם מעולם. הנהר - אותו הנהר שמכר
ונודע.

מעולם - מה הוא רוצה כאן? אלא להראות
חכמה. מעבר הנהר מעולם, אלא
אותו נהר נקרא עולם, ועל פני מעבר הנהר
ישבו אבותיכם מעולם, להראות הטוב והאמת
שעשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל. ואקח
את אניכם את אנבהם מעבר הנהר. מה זה
אומר? אלא אנבהם לא נדבק באותו נהר
כמו יצחק שנדבק בו בצדו להתחזק.

בא ראה, הנהר הזה, אף על גב שאינו דין,
יוצאים דינים מצדו ומתחזקים בו. וכשיצחק
מתחזק (בדינו) בבניו, אזי העליונים והתחתונים
מתכנסים לדין, וכסא הדין מתתקן, והמלך
הקדוש יושב על כסא דין ודן את העולם. אז,
תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. אשריהם
ישראל שיודעים לסלק כסא הדין ולתקן כסא של
רחמים, ובמה? בשופר.

רַבִּי אֲבָא הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ,
 הֲרִי פְעָמִים רַבּוֹת שָׂאֲלֹתַי עַל הַשּׁוֹפָר הַזֶּה
 מַה זֶה אוֹמֵר, וְעַד כָּאֵן לֹא הִתִּישְׁבֹּתִי בּוֹ. אָמַר לוֹ,
 הֲרִי וַדַּאי זָהוּ בְרוּר הַדְּבָר, שִׁישְׁרָאֵל צְרִיכִים פְּיוֹם
 הַדִּין (הַזֶּה) שׁוֹפָר וְלֹא קָרָן, מִשּׁוֹם שֶׁקָּרָן הֲרִי נוֹדֵעַ
 בְּאִיזָה מְקוֹם הִיא, וְלִהְדַּבֵּק בְּדִין אֵינְנֵנו רוֹצִים. אֲבָל
 הֲרִי שְׁנִינוּ, בְּדַבָּרִים וּבְמַעֲשִׂים צְרִיכִים לְהִרְאוֹת
 וּלְהַעִיר דְּבָרִים נִסְתָּרִים.

בַּיָּא רֵאָה, כְּשִׂאוֹתוֹ שׁוֹפָר עַלְיוֹן, שָׁבוּ הָאוֹר שֶׁל
 הַכֹּל, מִסְתַּלֵּק וְלֹא מֵאִיר לְפָנִים, אֲזַי מִתְעוֹדֵר
 הַדִּין, וְהַכְּסָאוֹת מִתְקַנְנִים לְבֵית הַדִּין, וְזֶה הַשּׁוֹפָר,
 נִקְרָא אֵילוּ שֶׁל יִצְחָק, תְּקַפּוּ (דף צט ע"ב) שֶׁל יִצְחָק,
 תִּשְׁכַּחַת הָאָבוֹת, כְּשִׁמְתַעֲלָה אוֹתוֹ שׁוֹפָר גָּדוֹל
 שְׂאִין מִיְנִיק אֶת הַכְּנָנִים, אֲזַי יִצְחָק מִתְחַזֵּק,
 וּמִתְתַקֵּן לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם.

וּכְשִׁמְתַעוֹדֵר הַשּׁוֹפָר הַזֶּה וּכְשִׁפְנֵי אָדָם שָׁבִים
 מִחַטָּאֵיהֶם, צְרִיכִים לְהַשְׁפִּיעַ קוֹל
 שׁוֹפָר מִמַּטָּה, וְאוֹתוֹ קוֹל עוֹלָה לְמַעְלָה, אֲזַי

מתעורר שופר אחר עליון, ומעורר רחמים
 ומסתלק הדין. וצריכים להראות מעשה בשופר,
 לעורר שופר אחר, ולהוציא בשופר תודה למטה
 אותם קולות, להראות שכל אותם קולות
 שלמעלה, שכלם כלולים באותו שופר עליון,
 יתעוררו לצאת.

ובקולות הללו שלמטה נותנים ישראל ב"ח (לרחמים
 מלמטה, ומתעורר השופר הגדול) למעלה, ועל כן
 צריכים לזמן שופר ביום תודה ולערך קולות, לבנו
 בו כדי לעורר שופר אחר, שבו כלולים הקולות
 למעלה (ולסדר קולות בשופר).

סדרה ראשונה - יוצא קול ומתעטר למעלה,
 עולה רקיעים, ונבקע בין הרים רמים,
 ומגיע לאברהם ושורה בראשו ומתעטר, והוא
 מתעורר ומתקין את הכסא. ובספר האגדה שנינו,
 בשעה שאותו קול ראשון עולה, מתעורר
 ומתעטר אברהם, ומתקין את הכסא, ופוקד עליו
 (אבא ואבא) אבא.

בִּינְתֵימ עוֹלָה הַשְּׁנִי, הַתְּקִיף (לְחַפֵּר) לְשֹׁבֵר אֶת
 הַדִּינִים הַקָּשִׁים. וְזֶה הַסֵּדֵר הַשְּׁנִי, אֹתוֹ
 הַקּוֹל שׁוֹבֵר בְּכַחוֹ. וְאִז עוֹלָה, וְכָל הַדִּינִים
 שְׂמַתְעוֹרְרִים (שְׁנַגְרִים) לְפָנָיו נִשְׁפָּרִים, עַד שְׁעוֹלָה
 לְמַקוֹמוֹ שֶׁל יִצְחָק. בֵּינּוֹן שְׂמַתְעוֹרֵר יִצְחָק וְרוֹאֶה
 אֶת אַבְרָהָם, מִתְקַן אֶת הַכֶּסֶף לְעַמּוּד לְפָנָיו. אִז
 נִבְנָע, שׁוֹבֵר אֶת הַתְּקִיף הַקָּשֶׁה. וְכֹזֶה צְרִיךְ מִי
 שְׂתוֹקֵעַ לְבֹזֵן הַלֵּב וְהַרְצוֹן, בְּדִי לְשֹׁבֵר הַכֶּסֶף וְהַתְּקִיף
 שֶׁל הַדִּין הַקָּשֶׁה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תַּחֲלִים פֶּט) אֲשֶׁרֵי הָעַם
 יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי תְרוּעָה וְדָאֵי.

סְדֵרָה שְׁלִישִׁית - יוֹצֵא קוֹל וְעוֹלָה, וּבּוֹקֵעַ כָּל
 אוֹתָם רְקִיעִים, וּמַתְעוֹרְרִים רַחֲמִים, וּמְנִיעַ
 אוֹתוֹ קוֹל לְרֵאשׁוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, (דף ק ע"א) וַיַּעֲקֹב מַתְעוֹרֵר
 וְרוֹאֶה אֶת אַבְרָהָם מִתְקַן בְּצַד הָאֲחֵר. אִז
 אוֹחֲזִים שְׁנֵיהֶם בְּיִצְחָק, זֶה מְצַד זֶה וְזֶה מְצַד זֶה,
 וְלֹא יְכוּלִים הַתְּקִיף שֶׁלּוֹ לְצַאת תְּחוּצָה, וְשֶׁלֹּשׁ
 הַסֵּדְרוֹת הַלְלוּ הֵן סְדֵרָה אֲחֵת.

סִדְרָה אַחֶרֶת - קוֹל יוֹצֵא וְעוֹלָה, וְנוֹטֵל אֶת
אֲבָרָהֶם מִמְקוֹמוֹ, וּמִשְׁפִּיעַ אוֹתוֹ לְמִטָּה,
לְמָקוֹם שֶׁהַגְּבוּרוֹת שָׁל יִצְחָק שׁוֹרִים שָׁם,
וּמְקַיְמִים אֶת אֲבָרָהֶם בְּתוֹכָם.

סִדְרָה שְׁנִיָּה - יוֹצֵא קוֹל שָׁבוּר, לֹא חֹזֵק כְּמוֹ
הָרֵאשׁוֹן. לֹא שֶׁחֲלָשׁ אוֹתוֹ קוֹל שֶׁתִּקְעַה,
אֲלֹא שֶׁאוֹתוֹ קוֹל אֵינּוֹ אֵצֶל יִצְחָק כְּבָרֵאשׁוֹנָה,
שֶׁשָׁם שׁוֹרָה הַתִּקְוָה הַתְּקִיף, אֲלֹא רַק לְאוֹתָם בֵּית
דִּין שָׁל מַעֲלָה שֶׁהֵם יוֹתֵר רְפִים, וְכֵלָם רוֹאִים אֶת
אֲבָרָהֶם אֵצֶלָם, וְנִכְנָעִים לְפָנָיו.

בֵּינֵתִים סִדְרָה שְׁלִישִׁית - יוֹצֵא קוֹל וְעוֹלָה,
וּמִתְעַטֵּר בְּרֵאשׁוֹ שָׁל יַעֲקֹב, וּמִשְׁפִּיעַ
אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁאוֹתָן הַגְּבוּרוֹת שׁוֹרוֹת, וְעוֹמֵד
בְּנִגְדָן, אֲבָרָהֶם מִצַּד זֶה וַיַּעֲקֹב מִצַּד זֶה, וְהֵם
בְּאִמְצַע, וְאֵז כֵּלָם נִכְנָעִים וְנִמְצָאִים (וְשׁוֹכְבִים)
בְּמְקוֹמָם. וְאֵלוֹ כֵּלָם סִדְרָה אַחֶר שְׁנִי.

סִדְרָה אַחֲרוֹנָה - שֶׁצָּרִיךְ לְהַעֲלוֹתָם לְמְקוֹמָם
וּלְיֵשֵׁב (וּלְיִשָּׁר) בֵּינֵיהֶם אֶת יִצְחָק כְּמִקְדָּם,

משום שאת זה צריך לִישַׁר בְּמִקוּמוֹ, וְלֹא יֵצֵא
בְּגִבּוּרֹתָיו הַחוּצָה, אִזּוּ כָּל הַדִּינִים נִכְנָעִים,
וּמִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים.

עַל כֵּן צָרִיךְ לְבִינֵן אֶת הַלֵּב וְהַרְצוֹן בְּקוֹלוֹת
הַלְלוֹ, וְלַחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה לְפָנָי רַבּוֹנִים. אִזּוּ
בְּשִׂישְׁרָאֵל מִתְקַנִּים וּמִסְדְּרִים קוֹלוֹת בְּרָצוֹן הַלֵּב
בְּרֵאֵי בִשׁוּפָר הַזֶּה, חוֹזֵר אוֹתוֹ שׁוּפָר עֲלִיוֹן.
וּכְשִׁחְזוֹר, מְעַטֵּר אֶת יַעֲקֹב, וְהַכֹּל נִתְקַן. וְכִסֵּא
אַחַר עוֹלָה, וְאִזּוּ נִמְצְאָת שְׂמֵחָה כָּל, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵם עַל הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֶלְקֵם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל שְׂיִוְדָעִים לְהַנְהִיג וְלִמְשֹׁךְ ^(דף ק ע"ב) אֶת רַבּוֹנִים
מִדִּין לְרַחֲמִים, וְלִתְקִן אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת עַל
יְדֵיהֶם.

בֵּיא רְאֵה, כְּנִגְדֵךְ זֶה נִפְתָּחִים שְׁלֹשָׁה סְפָרִים בְּיוֹם
זֶה, וְכִמוֹ שְׂרַחֲמִים מִתְעוֹרְרִים וְהַדִּינִים
הַקָּשִׁים נִכְנָעִים וְנִכְנָסִים לְמִקוּמָם - כִּךָּ הוּא לְמִטָּה
כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה, הַדִּינִים הַקָּשִׁים נִכְנָעִים וּמְעַבְרִים
מִן הָעוֹלָם. וּמִי הֵם? אֵלּוּ אוֹתָם רְשָׁעִים גְּמוּרִים,

אָהֵם דִּינִים קָשִׁים שְׁנִכְנְעוּ וְהַעֲבְרוּ מִן הָעוֹלָם. וְעַל
 בֵּין נִכְתָּבִים וְנִחְתָּמִים וְכוּ'. אָמַר רַבִּי אַבְא, וְדַאי
 וְהוּ בְּרוּר הַדָּבָר. בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שְׁשֹׂאֲלֵתִי וְהַרְוֵחֵתִי
 אֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב וּכְרוֹן תְּרוּעָה, עוֹשִׂים
 וּכְרוֹן, לְבוֹן אֶת הַלֵּב וְהַרְצוֹן. יִשְׂרָאֵל
 עוֹשִׂים וּכְרוֹן לְמַטָּה, בַּמָּה? בְּמַעֲשֵׂה, בְּדִי
 שְׂיִתְעוֹרֵר דָּבָר בְּאוֹתוֹ נוֹן שְׁלִמְעָלָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (תהלים פא) בַּכֶּסֶה לְיוֹם
 חֲגִנּוּ, שְׂמַת־כֶּסֶה בּוֹ הַלְּבָנָה. וְאִיךְ מִתְּכַפֶּה?
 אֵלֶּה בְּשִׁעוּמֵי עֵנָן וְהַשְּׁמֵשׁ אֵינּוּ מְאִיר, אֲנִי הַלְּבָנָה
 מִתְּכַפֶּה וְלֹא מְאִירָה. וְעַל בֵּין מִלְּפָנֵי עֵנָן הַשְּׁמֵשׁ
 אֵינָה מְאִירָה, כָּל שֶׁכֵּן הַלְּבָנָה שְׂמַת־כֶּסֶה וְאֵינָה
 מְאִירָה. וְעַל בֵּין בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲגִנּוּ, בְּה"א,
 שְׂמַת־כֶּסֶה הַלְּבָנָה. וּבַמָּה מְאִירָה? הַכֹּל בְּתִשׁוּבָה,
 וּבְקוֹל שׁוֹפָר, שְׂכַתוּב אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה.
 אִז - ה' בְּאוֹר פְּנִיךָ יְהַלְבוֹן.

רְעִיָּא מְהִימְנָא

בַּחֲרֹשׁ הַשְּׂבִיעִי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ וְגו'. מִצְוָה זוֹ לְתַקַּע
 שׁוֹפָר בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין
 לְעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וַחֲרֵי פְרָשׁוּתָהּ, שֶׁכָּתוּב תִּקְעוּ
 בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם תִּגְנוּ. וַחֲרֵי גִתְבָּאֵר. שֶׁהוּא
 יוֹם שֶׁכּוּ מִתְכַּסֶּה הַלְבָנָה, וְהָעוֹלָם עוֹמֵד בְּדִין.
 מִשּׁוֹם שֶׁאֲוֹתוֹ הַמְּקַטְרֵג חוֹפֶה וּמְכַסֶּה וְנוֹעֵל אֶת
 הַפֶּתַח עַל הַמַּלְאָךְ, הַמְּקוֹם שֶׁהַדִּין שׁוֹרָה לְתַבַּע דִּין
 עַל הָעוֹלָם.

וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ נִתְּנָת רְשׁוּת לְאֲוֹתוֹ הַמְּקַטְרֵג
 לְכַסּוֹת וּלְתַבַּע דִּין? אֵלָּא וַדַּאי בְּיַד
 הַמְּקַטְרֵג הֵיזָה שֶׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַבַּע דִּין
 עַל כָּל הָעוֹלָם, וְשֵׁם לוֹ יוֹם יְדוּעַ לְתַבַּע לְפָנָיו אֶת
 כָּל דֵּינֵי הָעוֹלָם, שֶׁחֲרֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה
 אֲוֹתוֹ וְשֵׁם אֲוֹתוֹ לְפָנָיו, שֶׁתְּהִיָּה יִרְאֵת הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עוֹלָה וְשׁוֹרָה עַל הַכֹּל. וְסוּד זֶה - (קחלת
 6) וְהַאֲלֹהִים עֹשֶׂה שְׂיִרְאוֹ מִלְּפָנָיו. מָה עֹשֶׂה? עֹשֶׂה
 אֶת הַמְּקַטְרֵג הֵיזָה וְהַתְּקִין אֲוֹתוֹ לְפָנָיו לְהִיּוֹת תְּרַב

שְׁנוּנָה עַל כָּל הָעוֹלָם, וְכָל זֶה (דף צט ע"א) בְּדֵי שְׂיִירָאוּ
 כָּלֵם מִלְּפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְזֶהוּ הַשּׁוֹמֵר
 שְׁתוּבֵעַ אֶת חַטָּאי בְּנֵי הָאָדָם, וְתוֹבֵעַ דִּין, וְתוֹפִים
 בְּנֵי אָדָם וְהוֹרֵג אוֹתָם, וּמִלְקָה אוֹתָם, הַכֹּל כְּפִי
 שְׂיִוצָא מִן הַדִּין.

כְּמוֹ אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה שֶׁל בֵּית הַדִּין שְׁלֵמָה, שְׁנֵתְנָה
 לוֹ רְשׁוֹת לְהוֹכִיר לְפָנַי בֵּית הַדִּין: פְּלוֹנֵי
 עֲשֵׂה כָּךְ, וּפְלוֹנֵי עֲבַר עַל כָּךְ. וְלִתְבַע עֲלֵיהֶם דִּין.
 וְשְׁנִינוּ, נִתְּנָה רְשׁוֹת לְאוֹתוֹ מְמַנֶּה בֵּית דִּין לְנַעַל
 עַל בֵּית הַדִּין אֶת הַפֶּתַח עַד שְׂיִגְזֹרוּ דִין עַל כָּל מֵה
 שֶׁהוּא תוֹבֵעַ, וְאִין רְשׁוֹת לְבֵית הַדִּין לְדַחוֹת אוֹתוֹ,
 מִשּׁוּם (ישעיה סא) כִּי אֲנִי ה' אוֹהֵב מְשַׁפֵּט. וְהוּא רוֹצֵה
 שְׁהַעוֹלָם יַעֲמַד בְּדִין, וְלְהוֹדִיעַ שְׂיִישׁ דִּין וַיֵּשׁ בְּיָן.

כְּמוֹ זֶה שָׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת זֶה לְפָנָיו,
 שֶׁהוּא תוֹבֵעַ דִּין לְפָנַי הַמְּלֹךְ עַל כָּל בְּנֵי
 הָעוֹלָם, וּבִיּוֹם הַזֶּה נִתְּנָת לוֹ רְשׁוֹת לְכַסּוֹת אֶת
 פֶּתַח הַמְּלֹךְ, וְהַלְבְּנָה מִתְכַּפֶּה לְפָנָיו, עַד שְׂיִגְזֹר

הדין על כל בני העולם. ואף על גב שכל גלוי לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך אלא בדין.

הכל כגון אחד מעלה ומטה, התקין כפיא דין ביום הנה, והשוטר בא ותובע דין על כל מעשי העולם, כל אחד ואחד כפי דרכו וכפי מה שעשה, והעדים באים ומעידים על כל מעשי בני העולם. ואלו הם עיני ה', שהם משוטטים בכל העולם. וכמה הם עיני ה', שאין להם חשבון, שהולכים ומשוטטים בכל העולם, ורואים כל מעשי בני העולם.

אוי לאותם שאינם משגיחים ולא מסתכלים במעשיהם, שהרי לגביהם עומדים העדים של המלך הללו, ומשגיחים ורואים את כל מה שהם עושים, ואומרים, שהרי הם עולים ומעידים לפני המלך, והשוטר הנה עומד לפני המלך ותובע דין: פלוני עבר על דין, ופלוני עשה כן. והרי כאן עדים. ועד שהקדוש ברוך הוא לא

שואל אותם, אינן להם רשות להעיד, אז הם עדים
של העדות.

והכל נכתב לפני המלך בפתק. בבית המלך יש
היכל אחד. ההיכל הזה מלא באש לבנה,
והאש הזו מתנלנלת בענול, והשביבים לזהטים,
וזה לא פוסק לעולמים. בתוך ההיכל הזה יש
היכל אחר מלא אש שחורה, שלא פוסקת
לעולמים. שני סופרים עומדים תמיד לפני המלך.
בשעת הדין מעידים כל העדים לפני המלך. אותם
עדים נ"א סופרים) נוטלים מאותו ענול של אש לבנה,
וכותבים עליו באותה האש השחורה.

ואז המלך מעבב את הדין עד זמן ידוע, אולי בין
כך ובין כך יחזרו בתשובה. אם יחזרו -
נקרעים הפתקים. ואם לא - המלך יושב, וכל
אותם של בית הזכות עומדים לפניו, הכרוז קם
ומבריו: פלוני עשה כך, מי ילמד עליו זכות? אם
יש מי שילמד עליו זכות - יפה. ואם לא - הוא
נמסר לשומר.

וְהַכֹּל יוֹדֵעַ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָמָּה צָרִיךְ אֶת כָּל
 זֶה? שְׁלֹא בְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה פֶתַח־חַוֹן פֶּה לְבָנֵי
 הָעוֹלָם, אֲלֵא לְהִרְאוֹת שְׁהַכֹּל עוֹשֶׂה בְּדַרְךְ אֱמֶת,
 וְנוֹחַ לְפָנָיו מִי שֶׁנֶּצֶל מִן הַדִּין. וְאִם תֹּאמֶר, מִנֵּי־
 לָנוּ? זֶה נִמְסַר לְחַכְמִים. וְאֶפְלוּ לָמִי שְׂאִין יוֹדְעִים,
 מִי שְׂרוּצָה לְהַסְתִּיבֵל, יִשְׁנִיחַ בָּמָּה שֶׁהוּא בְּנִגְלָה,
 וַיֵּדַע מַה שֶׁהוּא בְּנִסְתָּר, שְׁתִּירֵי הַכֹּל בְּגִוּוֹן אַחֵר. כָּל
 מַה שֶׁמִּנְהַ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ, הַכֹּל הוּא כְּמוֹ
 שְׁלִמְעֵלָה.

הַיּוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם הַדִּין, וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב
 בְּכִסֵּא הַדִּין, הַשּׁוֹמֵר כָּא וּמְכַסֶּה אֶת פֶּתַח
 הַמֶּלֶךְ וְתוֹבֵעַ דִּין. וְאִף עַל גַּב שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אוֹהֵב אֶת הַדִּין, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סא) כִּי אֲנִי ה'
 אוֹהֵב מִשְׁפָּט, מְנַצַּחַת אֶהְיֶה בְּנֵי אֶת אֶהְיֶה
 הַדִּין. וּבְשָׁעָה שֶׁהַשּׁוֹמֵר קָם לְטַעַן דְּבָרִים עֲלֵיהֶם,
 הוּא מִצְוֶה לְתַקֵּעַ בַּשּׁוֹפָר, בְּדִי לְעוֹרֵר רַחֲמִים
 מִלְמַטָּה לְמַעַלָּה בְּאוֹתוֹ שׁוֹפָר.

אֹתוֹ הַקּוֹל עוֹלָה, כָּלוּל בְּאֵשׁ רוּחַ וּמִים, וְנַעֲשֶׂה
 מֵהֶם קוֹל אֶחָד, וּמִתְעוֹרֵר קוֹל אֶחָד
 לְמַעַלָּה. כְּשֵׁאוֹתוֹ הַקּוֹל מִתְעוֹרֵר מִמַּעַלָּה וּמִמַּטָּה,
 אֲזַי כָּל הַטְּעָנוֹת שְׁטוּעֵן אוֹתוֹ מִקְטֵרָג מִתְעַרְבְּבוֹת.
 בַּיּוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹצֵא יִצְחָק לְבָדוֹ, וְקוֹרֵא
 לְעֵשׂוֹ, לְהַטְעִים אוֹתוֹ תַבְּשִׁילִים שֶׁל כָּל
 הָעוֹלָם, כָּל אֶחָד כְּפִי דְרָכּוֹ, שֶׁתִּירֵי בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה
 (בראשית כו) וְתִכְהִינן עֵינָיו מִרְאֵת, שְׂיִצְא מִמֶּנּוּ מִי
 שֶׁתִּחְשִׁיף אֶת פְּנֵי הַכְּרִיּוֹת, וְנִפְרָד, וְשׁוֹכֵב עַל מַטָּה
 הַדִּין, וְקוֹרֵא לְעֵשׂוֹ וְאוֹמֵר, וְצוּדָה לִי צִידָה וְעֵשָׂה
 לִי מִטְעָמִים, וְהִבִּיאָה לִי.

וְרַבָּקָה אָמְרָה אֵל יַעֲקֹב בְּנָה, אֶהוּב נִפְשָׁה, הַבֵּן
 הָאֶהוּב שְׁנַמְסֵר לָהּ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם,
 וּמִצְוָה אוֹתוֹ שֶׁתּוֹא יִתְעוֹרֵר בְּאוֹתָם מִטְעָמִים שְׁלוֹ.
 וַיַּעֲקֹב מִתְעוֹרֵר מִלְּמַטָּה, מִלְּבֶשׁ בְּתַפְלוֹת
 וּבְבִקְשׁוֹת, וְהַקּוֹל יַעֲקֹב בְּאוֹתוֹ שׁוֹפֵר שְׁעוֹלָה,
 וּמִתְעוֹרֵר יַעֲקֹב אֱלִיוֹ, וְנִקְרַב עִמּוֹ, וַיִּנָּשׁ לוֹ וַיֵּאכַל,
 וְנִכְלָלִים זֶה עִם זֶה. בֵּינוֹן שְׁנִכְלָל עִמּוֹ, וַיָּבֵא לוֹ יֵין,

וזה יין המְשַׁמֵּר, היין שֶׁהוּא שְׂמַחַת הַלֵּב, הַסּוּד שֶׁל
הָעוֹלָם הַבּוֹא. אִז - וַיֵּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו, הַתְּפִלוֹת
שֶׁעוֹלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת. וַיְבָרְכֵהוּ, נַח הָרְגְזוֹ וְשִׂמְחַת הַלֵּב,
וְהַכֹּל הוּא רַחֲמִים.

בַּיּוֹן שֶׁנִּכְלַל בְּיַעֲקֹב, כָּל אוֹתָם תִּלּוֹת וּגְבוּרוֹת
שֶׁהָיוּ מְזֻמְנִים הַתְּפִירוֹ, וְלֹא נִמְצְאוּ שָׁם.
וַיִּשְׂרָאֵל יוֹצְאִים מִן הַדִּין בְּשִׂמְחָה וּבִבְרָכוֹת. וַיְהִי
אֲךָ יָצָא יָצָא יַעֲקֹב מֵאֵת פָּנָיו יִצְחָק אָבִיו, בַּיּוֹם
הַזֶּה, בְּשִׂמְחָה וּבִבְרָכוֹת עֲלִיוֹנוֹת, וְעָשׂוֹ אָחִיו כָּאֵל
מִצִּידוֹ, טוֹעֵן מְעַנּוֹת מִמַּעֲשֵׂי הָעוֹלָם, וַיַּעַשׂ גַּם הוּא
מִמַּעֲמִים, לְשׁוֹנוֹ חֲדָה לְטַעֵן מְעַנּוֹת. מִסִּדְרַ עֲדִים,
וַיָּבֹא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר יָקָם אָבִי, יתְעוֹרֵר עִם דֵּינָיו,
וַיֹּאכַל כֹּמֵחַ מִמַּעֲשֵׂים רָעִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם
שֶׁמְצָאָתִי.

וַיִּתְחַרֵּד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, שֶׁחֲרִי אֵינּוּ
יָכוֹל לְהַפְרִיד מִכָּל שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא
בְּשִׂמְחָה. וַיֹּאמֶר מִי אֵפּוֹא הוּא הַצָּד צִיד, כִּבְמָה
תְּפִלוֹת וּבְבָקָשׁוֹת, וְאֹכֵל מִכָּל בְּטָרָם תִּבּוֹא

וְאֶבְרַכְהוּ גַם כָּרוּךְ יְהִיָּה. כְּשִׁמְעַע עֲשׂוֹ אֶת דְּבָרֵי
 (יִצְחָק) אָבִיו וַיִּצְעַק צְעָקָה גְדֹלָה וְגו', שְׂרָאָה שְׁחֵרֵי
 צִידוֹ לֹא הָיָה כָּלוּם. עַד לְאַחַר שְׂאֵמֶר לוֹ, הִנֵּה
 מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְגו', אֵלּוּ הַחֲזֻקִים וְהַהֲמוֹנִים שֶׁל
 שְׂאֵר הָעַמִּים, וְזֶה קִשְׁיָה לוֹ מִהַכֹּל. וַיִּשְׁטַם עֲשׂוֹ אֶת
 יַעֲקֹב, לְלָבֶת אַחֲרָיו וּלְהַתְנַרְוֹת בּוֹ תָּמִיד.

וַיַּעֲקֹב הָלַךְ בְּאוֹתָם יָמִים שְׁבִין רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה לְיוֹם
 הַכַּפּוּרִים, כָּרַח לְהַנְצִיל מִמֶּנּוּ. שָׁב
 בְּתִשְׁבּוּבָה, וְשָׁם עֲצָמוֹ כְּתַעֲנִית, עַד שֶׁבָּא רֵאשֵׁי
 הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים, אָז יוֹדְעִים יִשְׂרָאֵל שֶׁעֲשׂוֹ
 בָּא, וְעָמוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ, כֻּלָּם מְקַטְרְגִים
 מְזַמְּנִים לְקַטְרֵג לָהֶם. מִיָּד - וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד
 וַיֵּצֵר לוֹ, וְהִרְבָּה בְּתַפְלוֹת וּבְקִשְׁוֹת. (כְּרֵאשִׁית ל"ב)
 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אֶבְרַחֵם וְאֱלֹהֵי אָבִי וְגו'.
 עַד שֶׁנִּטְלָה עֲצָה וְאָמַר, כִּי אָמַר אֶבְרַחֵם פָּנָיו
 בְּמִנְחָה תִּהְיֶה לְפָנָיו. וַיִּקַּח מִן הַבָּא בְּיָדוֹ מִנְחָה
 וְגו', עֲזִים מְאֹתִים וּתְיָשִׁים עֲשָׂרִים רְחֵלִים מְאֹתִים
 וְגו'.

גַּמְלִים וְגו', כִּי הוּא הַצַּד שְׁלוֹ. גַּמְלִים הוּא נְחֹשׁ,
 כְּמִין גַּמֶּל. בְּשָׁעָה שִׁפְתָּה סָמְא"ל אֶת
 אָדָם, רָכַב עַל נְחֹשׁ כְּמִין גַּמֶּל. שְׁנִינּוּ, מִי שְׂרוּאָה
 גַּמֶּל בַּחֲלוּמוֹ, מִיתָה נִקְנְסָה עָלָיו מִלְמַעְלָה וְנִצּוֹל
 מִפְּנֵה. וְהַכֹּל אַחֵר.

וְאִז תִּזְרַע עֲשׂוֹ לְאִפּוֹטְרוֹפּוֹם שֶׁל יַעֲקֹב, וַיַּעֲקֹב לֹא
 רָצָה דְבָשׁוּ וַיַּעֲקֹצוּ. יַעֲבֹר נָא אֲדָנִי לְפָנַי עֲבָדוּ.
 אִז - וַיֵּשֶׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֲשׂוֹ לְדַרְכּוֹ. מָתִי? בְּשָׁעַת
 נַעֲלָה, שְׁתֵּרֵי נִפְרָד מִן הָעַם הַקְּדוֹשׁ. וְהַקְּדוֹשׁ פָּרוּף
 הוּא עֹזֵב אֶת חֲטָאֵיהֶם וּמַכִּיפָר עֲלֵיהֶם. בִּיּוֹן
 שְׂאוֹתוֹ הַמְּקַטְרֵג הוֹלֵךְ עִם אוֹתוֹ דוֹרוֹן וְנִפְרָד
 מֵהֶם, רוֹצֵחַ הַקְּדוֹשׁ פָּרוּף הוּא לְשִׁמְחָה עִם בְּנָיו. מֵה
 כְּתוּב? וַיַּעֲקֹב נָסַע סִבְתָּה וַיִּבֶן לוֹ בַּיִת וְגו'. עַל כֵּן
 קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם סְבוֹת. בִּיּוֹן שְׂיוֹשְׁבִים בְּסִבּוֹת,
 תֵּרֵי נִצּוֹלוֹ מִן הַמְּקַטְרֵג, וְהַקְּדוֹשׁ פָּרוּף הוּא שְׂמִיחַ
 עִם בְּנָיו. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

(ע"כ רעיא מהימנא).

בַּיָּא רֵאָה, בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְכַּפֶּסֶת הַלְבָנָה, וְלֹא מְאִירָה
 עַד בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ, כְּשֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל שָׁבִים
 בְּתִשְׁבֹּתָהּ, וְהָאֵם הָעֲלִיזָנָה שָׁבָה וּמְאִירָה לָּהּ. וְהַיּוֹם
 הַזֶּה אֶת אֹר הָאֵם נוֹטֵל, וְנִמְצָאת שְׂמֵחָה כִּכְל.
 וְעַל כֵּן כְּתוּב, יוֹם הַכְּפָרִים הוּא. יוֹם כְּפֹר הָיָה
 צָרִיךְ לְהִיזָה! מַה זֶה יוֹם הַכְּפָרִים? אֵלֶּא מְשׁוּם
 שְׁשָׁנֵי מְאֹרוֹת מְאִירִים כְּאַחַד. הַמְּאֹר הָעֲלִיזוֹן
 מְאִיר לְמְאֹר הַתְּחִתּוֹן, וּבַיּוֹם הַזֶּה מְאִיר מְהֵאֹר
 הָעֲלִיזוֹן, וְלֹא מְאֹר הַשְּׁמַשׁ, וּמְשׁוּם כִּךְ כְּתוּב
 בְּכֶסֶת לַיּוֹם חֲנִנּוּ.

רַבִּי אַבְנָא שְׁלַח לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, מָתַי תְּזוּנָה
 שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עִם הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ? שְׁלַח
 לוֹ, (בראשית כ) וְגַם אִמְנָה אַחֲתִי בֵּת אָבִי הִיא אֵךְ
 לֹא בֵּת אָמִי וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה. הַתְּרַגְּשׁ רַבִּי אַבְנָא,
 חֲרִים קוֹלוֹ, בְּכָה וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי מְנוּרָה הַקְּדוֹשָׁה,
 אוֹי וְאָבוֹי לָעוֹלָם כְּשֶׁתֵּצֵא מִמֶּנּוּ! אוֹי לְדוֹר שִׁיְהִיו
 בְּעוֹלָם כְּשֶׁתִּסְתַּלֵּק מֵהֶם וַיִּשְׁאַרוּ יְתוּמִים מִמֶּךָ!
 אָמַר לוֹ רַבִּי תִּיֵּא לְרַבִּי אַבְנָא, זֶה שְׁשָׁלַח לְעַמְתָּךְ,
 מָה אָמַר?

אמר, ודאי שאין זיוג המלך עם הנבירה אלא בזמן שמאיר מהאב העליון, וכשנאור ממנו, קוראים לו קדש, שחרי מבית אבא זה נוטל, ואז מודונים באחד, משום שהמלך נקרא קדש, שכתוב (ירמיה ב) קדש ישראל לה, שנוטל ממקום שנקרא קדש. אזי אחתי בת אבי הוא אך לא בת אמי, שחרי מבית אבא השם הזה, ולא מבית אמא. ועל כן ותהי לי לאשה, להודיג באחד, בזמן הזה ולא בזמן אחר, בזמן שנוטלים מבית אבא, ולא בזמן שנוטלים מבית אמא. ויום הפפורים מוכיח, שמשמיש המטה אסור, משום שאין נמצא זיוג, שחרי מבית אמא נוטל, ולא מבית אבא. אמר רבי תיבא, ודאי אשרי הדור שרבי שמעון שרוי בתוכו. אשרי אותם שעומדים לפניו כל יום.

אמר רבי אבא, בראש השנה נברא אדם, ועמד בדין לפני אדונו ושם ^(דף קא ע"א) בתשובה, וקבל אותו הקדוש ברוך הוא. אמר לו, אדם, אתה תהיה סימן לבניך לדורי דורות, פיום הנה יעמדו

בְּדִין. אִם יִשׁוּבוּ, אֲנִי אֶקְבֵּל אוֹתָם, וְאֶעֱמַד מִכַּסֵּא
 דִּין, וְאֶתְיָשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וְאֶרְחֵם עֲלֵיהֶם. וְדוֹד
 אָמַר, (תהלים קד) אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת קוֹלִי
 תַּחֲנוּנָי. וְעַל זֶה כָּתוּב, (שם קל) כִּי עֲמָךְ הִסְלִיחָה
 לְמַעַן תִּנָּרְא. וְכָתוּב, (שם לו) כִּי עֲמָךְ מְקוֹר חַיִּים
 בְּאוֹרְךָ נִרְאָה אוֹר.

אֵךְ בְּעֵשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׂבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכַּפָּרִים הוּא
 מִקְרָא קֹדֶשׁ יְהִיָּה לָכֶם. רַבִּי תִיַּא פֶתַח, (שם לב)
 לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פִשְׁעֵי כֶסֶף חֲטָאָה. לְדוֹד
 מִשְׁכִּיל, חֲרִי שְׁנִינוּ, בְּעֵשְׂרָה מִיָּנִי וְאָמַר נִקְרָא (נתיב)
 סֵפֶר תְּהִלִּים: בְּנִצּוֹת, בְּנִגּוֹן, בְּמִשְׁכִּיל, בְּמִכְתָּם,
 בְּמִזְמוֹר, בְּשִׁיר, בְּאֲשֶׁרִי, בְּתַפְלָה, בְּחוֹדָאָה,
 בְּהַלְלוּתָהּ. וְהַעֲלִיזוֹן מִכָּלֶם - תְּהִלּוּתָהּ, וְחֲרִי פִרְשׁוּתָהּ.

רַעֲיָא מִהֵימְנָא

מִצָּוָה זוֹ, לְהַתְעַנּוֹת בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, לְהַכְנִיעַ אֶת
 הַגּוֹף וְאֶת הַנֶּפֶשׁ, בְּסוּד שֶׁל חֲמִשָּׁה עֲנוּיִים
 שֶׁל חֲמִשׁ דְּרָגוֹת שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים. שְׁחֲרִי הַמְּקַטְרֵג
 בָּא לְהוֹכִיר אֶת חֲטָאֵיהֶם, כְּמוֹ שְׁנַת־בְּאֵר, וְכָלֶם

בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנַי אֲבִיָּהֶם. הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. (ע"כ רע"א מהימנא).

כָּאן מִשְׁכִּיל, מְקוֹמוֹ יְדוּעַ. מֵהוּ מִשְׁכִּיל? מִיָּם
שֶׁמְחַכְּיָמִים אֶת אוֹתָם שְׁשׁוֹתִים אוֹתָם,
אוֹתוֹ הַמְּקוֹם (שְׁמִשְׁפָּדִילִים בְּאוֹתוֹ מְקוֹם) שֶׁנֶּקְרָא מִשְׁכִּיל,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יז) מִשְׁכִּיל עַל דָּבָר יִמְצָא טוֹב.
וּמִשׁוֹם שֶׁנֶּקְרָא כָּךְ, תְּלוּיָהּ בּוֹ סְלִיחָה, חֲרוֹת
הַחֲרִיּוֹת. זֶהוּ שֶׁכֶּתוּב אֲשֶׁרֵי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי
חֲטָאָה.

מַה זֶה כְּסוּי חֲטָאָה? הֲרֵי פִּרְשׁוּהָ, שֶׁהוּא כְּסוּי
מִפְּנֵי אָדָם אוֹתוֹ חֲטָא שֶׁחֲטָא לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְהוֹדָה לְפָנָי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֲבָל (כְּסוּי חֲטָאָה)
בֹּא רְאֵה, כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, וּמִתְחַיֵּב פַּעַם אַחַת
וּפַעַמִּים וְשָׁלֹשׁ וְלֹא חוֹזֵר בּוֹ, הֲרֵי חֲטָאוּ הֵם
בְּנִלְוִי, וּמִפְּרָסְמִים אוֹתָם לְמַעְלָה, וּמִפְּרָסְמִים
אוֹתָם לְמַטָּה. וְהַכְּרוּזִים הוֹלְכִים לְפָנָיו וּמְכַרְיָזִים:
הַסִּתְּלָקוּ מִסְּכִיב לְפָלוּגִי, נְזוּף הוּא מֵאֲדוֹנּוֹ, נְזוּף
הוּא לְמַעְלָה, נְזוּף הוּא לְמַטָּה, אוֹי לוֹ שֶׁפָּגַם אֶת

דיוקן רבונו! אוי לו שאינו חושש על כבוד רבונו!
 הקדוש ברוך הוא מנלה חטאו למעלה. זהו
 שכתוב, (איוב ב) יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה
 לו. וכשאדם הולך בדרך רבונו ומשתדל
 בעבודתו, והודמן לו חטא אחד - הכל מכסים
 עליו, עליונים ותחתונים, זה נקרא פסוי חטאה.
 אמר לו רבי אבא, עד עכשו לא הנעת לעקר
 הדבר, ויפה אמרת. וזהו שאמרו
 החברים - יפה. אבל אם כך, מכסה חטאה
 היתה צריך להיות! מהו פסוי חטאה?

אלא שני דברי חכמה יש בו, ושניהם כך. אחד,
 כמו ששנינו, שמעשים טובים שאדם עושה
 בעולם הזה, עושים לו באתו העולם לבוש נכבד
 עליון להתלבש בהם. וכשאדם מתקן מעשים
 טובים, וגוברים עליו מעשים רעים, והקדוש ברוך
 הוא משגיח בו, ומעשיו הרעים רבים, והוא רשע,
 שנמצא חוטא לפני אדונו, ותוהה על אותן טובות
 שעשה בראשונה, חרי נאבד הוא מן הכל,

מהעולם הזה ומהעולם הבא. מה עושה הקדוש
ברוך הוא מאותן טובות שעשה החוטא הזה
בראשונה?

אלא הקדוש ברוך הוא, אף על גב שאותו רשע
חוטא נאכד, אותן טובות וזכויות לא
נאבדות. יש צדיק שהולך בדרך המלך העליון
ומתקין לבושיו ממעשיו, וטורם שהשלים את
לבושיו הסתלק - הקדוש ברוך הוא משלים לו
מאותם המעשים שעשה (שאבד) הרשע החוטא הזה,
ומשלים את לבושיו שיתתקן בהם באותו עולם.
זהו שכתוב (שם כו) יבין וצדיק ילכש. אותו חוטא
התקין, והצדיק מתכסה ממה שהוא התקין. זהו
שכתוב בסו"ת טא"ה, (הכסוי הוא מזה החטא, מתכסה מהחטא)
ועל כן לא כתוב מכסה, אלא כסוי.

ואחר, שהתכסה אותו החטא של הצדיק הזה
באותם שנקראים מצולות ים, שהרי מי
שנופל במצולות ים, לא נמצא לעולמים, משום
שהמים מכסים עליהם, (מהו המצולות ים?) כמו שנאמר

(מיכה ז) וְתִשְׁלִיךְ (דף קא ע"ב) בְּמִצְלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם. מִי
 הֵם מִצְלוֹת יָם? אֵלָּא סוּד נִכְבָּד הוּא, וְהָרִי (בַּאֲרֵה
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר) בַּיָּאָר אוֹתוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, כָּל אוֹתָם
 שָׁבְאוּ מִצַּד הַקְּשָׁה, וְנִאֲחָזוּ בְּמִינִים רָעִים, פִּכְתָּרִים
 חֲתֻחַתוֹנִים, כְּמוֹ עֲזֵאוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, זֶה נִקְרָא
 מִצְלוֹת יָם, כְּמוֹ פְּסֻלַּת הַכֶּסֶף בְּשִׁפּוֹתָנִים אוֹתוֹ
 בְּאֵשׁ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב הַגּוֹ סִינִים מִכֶּסֶף.

כִּי זֶה, הוּא מֵאוֹתָם מִצְלוֹת יָם, וְנִקְרָא מִצְלוֹת
 יָם, מִצְלוֹת מֵאוֹתוֹ יָם קְדוֹשׁ, מִצְלוֹת -
 זַהֲמַת הַכֶּסֶף. וְעַל כֵּן כָּל אוֹתָם הַחַטָּאִים שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל שׁוֹרִים לְתוֹכוֹ (אֲצִלוֹ), וְהוּא מְקַבֵּל אוֹתָם,
 וְנִשְׁאָבִים לְתוֹכוֹ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהוּא נִקְרָא
 חוּטֵא. מָה זֶה חוּטֵא? תְּפָרוֹן. וְעַל כֵּן הוּא תְּפָרוֹן
 שֶׁל הַכֹּל, וְנִטְלָה אֶת תְּפָרוֹן הַגּוֹף וְהַנְּפֶשׁ. בְּיוֹם הַזֶּה
 יוֹרֵד מִצְלוֹת הַיָּם תְּהֵא, זַהֲמַת (הַכֶּסֶף) תְּנַפֵּשׁ, וְנִטְלָה
 זַהֲמַת הַגּוֹף. מִי הוּא זַהֲמַת הַגּוֹף? זֶה אֵלוֹ הַחַטָּאִים
 שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל יְדֵי יֵצֵר הָרַע שֶׁנִּקְרָא מְזַהֵם מְנוּל.

אמר רבי יוסי, שנינו, ונתן אהרן על שני
השעירים גרלות, אם כן, כבוד הוא של
העזאזל, ראיתם עבד שזרק גרלות עם רבנו?
דרך העולם שעבד אינו נוטל אלא מה שנותן לו
רבנו. אבל משום שפמא"ל מזמן ביום הזה על
מלשינות, וכדי שלא יהיה לו פתחון פה, (בגורל הזה
הוא עולה בו) נותנים לו חלק בזה.

והגורל הזה מעצמו הוא שעולה בו. שאמר רבי
יהודה אמר רבי יצחק, דבר עליון מצאנו
בגורל. בגורל של יהושע פתוב בו, (במדבר כו) על פי
הגורל, על פי הגורל ודאי, שהוא אמר: זה חלקו
של יהודה, זה של בנימין וכו', וכן כלם. אף כאן,
ביון שחכהז שם ידיו, אותם הגרלות מדלגים
ועולים ביד חכהז (ועולים הגרלות ביד חכהז, הם מדלגים מידיו)
ושורים במקומם. זהו שפתוב, והשעיר אשר עלה
עליו הגורל, עלה עליו ודאי.

ולא זה בלבדו, אלא בכל פעם שמומן המלשין
ונתנת לו רשות, צריכים לשים בנגדו במה

שְׂתַעֲסֵק וַיַּעֲזֹב אֶת יִשְׂרָאֵל. בַּיּוֹם הַזֶּה מִזְמַן
 הַמַּלְשִׁין לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ. וְהוּא שְׂכַתּוֹב (אִיּוֹב א) וַיֹּאמֶר
 ה' אֵל הַשָּׁמַיִם מַאֲיִן תָּבֵא. וַחֲרִי שְׁנִינּוּ, מִשׁוֹט פְּאָרְץ,
 מַה זֶה? אֵלֶּה זֶה הַמַּלְשִׁין הַגָּדוֹל מִקְטָרָנָם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל.

וַחֲרִי הַתְּעוֹזְרוּ הַחֲבָרִים, (שְׁנַיִא) בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁהִיוּ
 יִשְׂרָאֵל מִזְמָנִים לַעֲבֹר בֵּינָם וּלְהַפְרֵעַ מִן
 הַמְּצָרִים, אָמַר: אֲנִי עֲבַרְתִּי בְּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה,
 וְרֵאִיתִי שְׂאֵלָה לֹא רְאוּיִים לְהַכְנִים לְתוֹכָהּ. אִם
 אֶתָּה דָן דִּין - הַדִּינִים שְׁלָחָם כָּאֵן כָּמוֹ הַמְּצָרִים.
 מַה שׁוֹנִים אֵלֶּה מֵאֵלֶּה? אוֹ שְׂיָמוֹתוֹ כֻּלָּם בְּאַחֵר, אוֹ
 שְׂיִחְזְרוּ כֻּלָּם לְמְצָרִים. וְלֹא אֶתָּה הוּא שְׂאֵמְרָת,
 (בראשית טו) וַעֲבָדוּם וַעֲנוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה?
 וַחֲרִי לֹא עָלוּ מִחֲשָׁבוֹנָו אֵלֶּה מֵאֵתָּה וַעֲשֶׂה, וְלֹא
 יוֹתֵר.

אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מַה אַעֲשֶׂה? כָּאֵן צְרִיכָה
 הַשְׂתַּדְּלוּת, לְהַבְיֵא קָרָב בְּנִגְדוֹ. אֶתָּה לֹא כְּמָה
 שְׂתַעֲסֵק, וַיַּעֲזֹב אֶת בְּנֵי, וַחֲרִי נִמְצָא כְּמָה

שיתעסק. מיד אמר לו: השמתי לך אל עבדי איוב
 כי אין כמותו בארץ. מיד חלק לו המלשין בדברים,
 ויען השטן את ה' ויאמר החנם ירא איוב אלהים.

לרועה שרצה להעביר עליו בנחר אחר. עבר
 ואל להתגרות בעליו. הרועה היה חכם,

אמר: מה אעשה, שבעוד שאני מעביר את
 הטלאים, הוא יתגרה בעצמי? הרים עיניו וראה בין
 הצאן תיש אחד מאותם תישי חבר, שתיה גדול
 וחקק. אמר: אורק זה פגגו, ובעוד שמתגרים זה
 בזה, אעביר את כל הצאן וינצלו ממונו.

כך תקדוש ברוך הוא. אמר: וראי התייש הנה
 גדול אחד וחקק ואלים, אורק פגגו, ובעוד
 שהוא מתעסק עמו, יעברו בני, ולא ימצא
 קטגור עליהם. מיד - ויאמר ה' אל השטן השמתי
 לך. עד שתקדוש ברוך הוא ווג אותם באחד,
 שכתוב הנו בידך. בעוד שהוא מתעסק בו, עזב
 את ישראל, ולא נמצא מקטרג אליהם.

אָהָב כָּאֵן בַּיּוֹם הַזֶּה הַמְּלָשִׁין מְזַמְּן לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ,
 וְצָרִיכִים לְשַׁלַּח כְּנַגְדּוֹ בְּמַה שְּׂוִיתֶעֱסֵק (בְּדִנְיָמָה
 שְׁלוֹ), וּבְעוֹד שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בּוֹ, עוֹזֵב אֶת יִשְׂרָאֵל.
 וּמִשָּׁל אֹמְרִים לְמִזְלָזֵל שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ: תֵּן לוֹ מְעַט
 יַיִן, וְיִשְׁכַּבְתָּ לְפָנָי הַמֶּלֶךְ. וְאִם לֹא, יֹאמֵר לְמֶלֶךְ
 דְּבוֹר רָע. לְפַעְמִים נוֹטְלִים אֶת אוֹתוֹ דְּבוֹר עֲלִיוֹנֵי
 בֵּית הַמֶּלֶךְ, וְהַמֶּלֶךְ עוֹשֶׂה בְּגִלְלוֹ דִּין.

רַבִּי (דף קב ע"א) יִצְחָק אָמַר, לְשׁוֹמְטָה שֶׁעוֹמֵד לְפָנָי
 הַמֶּלֶךְ, תֵּן לוֹ יַיִן, וְאַחֵר כֶּךָ אָמַר לוֹ וְהִרְאֶה
 לוֹ כָּל אוֹתָן טְעִיּוֹת שֶׁעָשִׂיתָ וְכָל אוֹתָן רְעוּת, וְהוּא
 יָבֵא וְיִשְׁכַּב אֹתָךְ, וְיֹאמֵר שְׁלֵא נִמְצָא בְּעוֹלָם
 כְּמוֹתָךְ. אָהָב כָּאֵן, תִּרִי עוֹמֵד הַמְּלָשִׁין תָּמִיד לְפָנָי
 הַמֶּלֶךְ, יִשְׂרָאֵל נוֹתְנִים לוֹ אֶת הַדּוֹרוֹן תְּזַה, וּבַדּוֹרוֹן
 תְּזַה פֶּתֶק לְכָל הַרְעוּת וּלְכָל הַטְּעִיּוֹת וּלְכָל
 הַחֲטָאִים שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא כָּאֵן וּמִשְׁכַּב אֶת
 יִשְׂרָאֵל, וְנַעֲשֶׂה עֲלֵיהֶם סִנְגוֹר, וְתִקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 מִתְחַזֵּר אֶת הַכֹּל לְרֹאשׁ הַרְעִים שֶׁל עַמּוֹ, מִשּׁוּם
 שְׂכַתוֹב (מִשְׁלֵי כח) כִּי גִחְלִים אֶתְּהָ חֲתָה עַל רֹאשׁוֹ.

אמר רבי יוסי, אוי לו לעם של עשו בשעה
 ששולחים את השעיר הזה לאותו המלשין
 שממנה עליהם, שבגללו בא לשבח את ישראל,
 והקדוש ברוך הוא מחזיר את כל החטאים על
 ראש עמו, משום שכתוב (תהלים קא) דבר שקרים
 לא יבון לנגד עיני. אמר רבי יהודה, אלמלא היו
 יודעים אמות העולם מהשעיר הזה, לא משאירים
 את ישראל יום אחד בעולם.

בא ראה, כל אותו יום הוא מתעסק עם אותו
 שעיר, ומשום כך הקדוש ברוך הוא מכפר
 לישראל ומטהר אותם מהכל, ולא נמצאת
 קטגוריה לפניו. אחר כך הוא בא ומשבח את
 ישראל, ואז שואל אותו, כמו שנאמר, ויאמר ה'
 אל השמן מאין תבא. משיב בתשבתם של
 ישראל, והקטגור נעשה סנגור והולך לו.

אז הקדוש ברוך הוא אומר לשבעים השרים
 שסביב הכפא: ראיתם את המלשין הזה, איך
 עומד על פני תמיד? (מסבימים) תרי שעיר אחד

שְׁנַמְצָא (שְׁנַשְׁלַח) אֶצְלוּ בְּפִתְקָא עִם כָּל חֲטָאֵיהֶם וְכָל
 טְעוּיֹתֵיהֶם, וְכָל מַה שֶּׁחֲטָאוּ וְחָבוּ לְפָנַי, וְהוּא קָבַל
 אוֹתָם. אֵיזוּ כְּלָם מִסְכִּימִים שֶׁיִּחְזְרוּ אוֹתָם הַחֲטָאִים
 עַל עַמּוֹ.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, כָּל אוֹתָם עֲוֹנוֹת וְחֲטָאִים
 נִדְבָקִים בּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִכָּה ז') וְתִשְׁלִיךְ
 בְּמַצְלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם. וְאַחַר כֵּךְ כְּלָם חוֹזְרִים
 עַל רֵאשֵׁי עַמּוֹ, וְהוּוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא טו') וְנִשְׂאָה הַשָּׁעִיר
 עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. כִּיֹּם הָיָה
 מִתְעַטֵּר הַכֹּהֵן בַּעֲטָרוֹת עֲלִיוֹנוֹת, וְהוּא עוֹמֵד בֵּין
 עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וּמְכַפֵּר עָלָיו וְעַל בֵּיתוֹ, וְעַל
 הַכֹּהֲנִים, וְעַל הַמְּקַדָּשׁ, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

לְמַדְנֵנוּ, בְּשַׁעֲהָ שֶׁנִּכְנָס עִם דַּם הַפָּר, מְכוּוֹן בְּרֵאשֵׁי
 הָאֵמוּנָה, וּמִזֶּה בְּאֶצְבָּעוֹ, כְּכָתוּב וְהָיָה
 אִתּוֹ עַל הַכַּפֶּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֶּרֶת. וְאֵיךְ עוֹשֶׂה?
 טוֹבֵל בְּרֵאשֵׁי (בְּדַבּוּק) הָאֶצְבָּעוֹת, וּמִזֶּה כְּמַצְלִיף
 בְּטַפּוֹת הָאֶצְבָּע לְצִדֵי הַטַּבּוֹר (הַשְּׂפֹעַ) (הַכַּפֶּרֶת), מִזֶּה
 וּמִתְכוּוֹן, וּמִתְחִיל לְמַנּוֹת: אַחַת, אַחַת וְאַחַת. אַחַת

לְבַדָּהּ, וְאַחַת שְׂבוּלָלֶת הַכֹּל. אַחַת הַשֹּׁבַח שֶׁל
הַכֹּל, הָאֶחָת שֶׁהַכֹּל חוֹזְרִים בְּנִגְדָּהּ, אַחַת הָרֹאשׁ
שֶׁל הַכֹּל. אַחַר כֵּן אַחַת וְאַחַת, שָׁהֵם שׁוֹרִים
בְּאַחַד, בְּרִצּוֹן וּבְאַחֲוָה, וְלֹא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים.

אַחַר שֶׁמִּנִּיעַ לְוַאֲחַת הַיּוֹ, שֶׁהִיא אִם הַכֹּל, מִכָּאן
מִתְחִיל לְמִנּוֹת בְּזוּוֹג, וּמִזֵּנָה וְאוֹמֵר: אַחַת
וְשִׁתַּיִם, אַחַת וְשָׁלֹשׁ, אַחַת וְאַרְבַּע, אַחַת וְחֲמִשׁ,
אַחַת וְשֵׁשׁ, אַחַת וְשִׁבְעִי. כִּדְרִי לְמִשְׁדֵּךְ וּלְהַשְׁפִּיעַ
לְאַחַת הַיּוֹ, שֶׁהִיא הָאֵם (תָּיִם) הָעֲלִיּוֹנָה, בְּדִרְגוֹת
יְדוּעוֹת, לְכַתֵּר (לְנֶהֱרַךְ לְאַמֵּא) שֶׁל אֵמָּה הַתְּחִתּוֹנָה,
וּלְהַמְשִׁיךְ נְהָרוֹת עֲמֻקִּים מִמְּקוֹמָם לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל.
וְעַל כֵּן בַּיּוֹם הַשְּׁנַי שְׁנַי אֲזוֹרוֹת מְאִירִים בְּאַחַד,
הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה מְאִירָה לָאֵם הַתְּחִתּוֹנָה, וְעַל כֵּן
כְּתוּב יוֹם הַכַּפּוּרִים, כְּמוֹ שְׁנַת־כַּפָּר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׂרָשְׁרַת אַחַת קָשׁוּרָה לְרַגְלֵי
הַכֹּהֵן בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה נִכְנָם, שָׂאֵם יָמוֹת
שָׁם, יוֹצִיאֻהוּ מִבְּחוּץ. וּבְמָה יוֹדְעִים? בְּאוֹתָהּ
זְהוּרִית נוֹדַע וְהִכָּר, בְּשָׁלֹא נִהְפָּךְ צִבְעוֹ. בְּאוֹתָהּ

שָׁעָה נִדְרַע שְׁהִכְהִין נִמְצָא בְּפָנִים בְּחֵטְא. וְאִם
 יֵצֵא בְּשָׁלוֹם, בְּזוּהוּרִית יוֹדַע וַיִּבֶר, שְׁיִהְיֶה צְבָעוֹ
 לְלֶבֶן, אִזִּי שְׂמֻחָה הִיא בְּעֵלְיוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים.
 וְאִם לֹא, כִּלְאִם נִמְצָאוּ בְּצַעַר, וְהָיוּ כֻּלָּם יוֹדְעִים
 שְׁלֹא הִתְקַבְּלוּ תְּפִלוֹתֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בִּיּוֹן שְׁתֵּיהֶם נִכְנָס, וְטַמְטֵם אֶת
 עֵינָיו שְׁלֹא לְהִסְתַּכֵּל בְּמַחַ שְׁלֹא צָרִיךְ,
 וְהָיָה שׁוֹמֵעַ קוֹל בְּנִפְי הַכְּרוּבִים מְזוֹמְרִים
 וּמְשַׁבְּחִים, הָיָה יוֹדַע הַכְּהִין שְׁחָכַל הָיָה בְּשְׂמֻחָה,
 וַיֵּצֵא בְּשָׁלוֹם. וְעַם כָּל זֶה, בְּתַפְלָתוֹ הָיָה יוֹדַע,
 שְׁהַמְּלִים יוֹצְאִים בְּשְׂמֻחָה וּמִתְקַבְּלִים (דף קב ע"ב)
 וּמִתְפָּרְכִים כְּרֵאוּי, וְאִזִּי הִיא שְׂמֻחָה בְּעֵלְיוֹנִים
 וּבַתְּחִתּוֹנִים.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאַל אֶת רַבִּי שְׂמַעוֹן אַבְיוּ. אָמַר לוֹ,
 לָמָּה בְּמָקוֹם הַזֶּה הַיּוֹם הַזֶּה תִּלְוִי וְלֹא בְּדַרְגָּה
 אַחֲרָת, שְׂרֵאוּי הוּא לְהִיּוֹת בְּדַרְגָּה שְׁשָׁם שׁוֹרָה
 הַמְּלִךְ יוֹתֵר מִחֶכְל? אָמַר לוֹ רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֶלְעָזָר
 בְּנִי, כִּי הוּא וְדֵאוּי, וַיִּפֶּה שְׂאֵלָתָ.

בַּיָּמֵינוּ רֵאשִׁית, הַמְּלֶכֶת הַקְּדוּשָׁה הַשְּׂאִיר אֶת הַיְכָלוֹ וּבֵיתוֹ
 בְּיַד הַגְּבִירָה, וְהַשְּׂאִיר אֶת בְּנָיו עִמָּה בְּיַד
 לְהַנְהִיגָם וּלְהַלְקוֹתָם וְלִשְׂרֹת בְּתוֹכָם. שָׂאֵם זֹכִים,
 הַגְּבִירָה נִכְנָסָה בְּשִׂמְחָה וּבְכָבוֹד אֶל הַמְּלָכָה. וְאֵם
 לֹא זֹכִים, הִיא וְהֵם חוֹזְרִים לְגָלוּת. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ,
 כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (משלי יט) מְשַׁדָּד אֶב יִבְרִיחַ אֵם. וְכָתוּב
 (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שִׁלַּחָה אִמְכֶם.

וְעַל כֵּן יֵשׁ יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה לְהַשְׁנִיחַ בָּהֶם וּלְעִיֵּן
 בָּהֶם. וּבְשִׂמְחָתָם הַיּוֹם הַזֶּה, הָאֵם הָעֲלִיזָה,
 שְׂפָל הַחֲרוּת בְּיַדָּהּ, מוֹדַמְנַת כְּנָגְדוֹ לְהַסְתַּכֵּל
 בְּיִשְׂרָאֵל. וְיִשְׂרָאֵל מוֹדַמְנַת בַּיּוֹם הַזֶּה בְּכַמָּה
 עֲבוֹדוֹת, בְּכַמָּה תַּפְלוּת, בְּכַמָּה עֲנוּוִיִּים, בְּכַל
 בְּזוּבוֹת. וְאִזּוֹ מוֹדַמְנַת לָהֶם חֲרוּת, מִהַמְּקוֹם שְׂפָל
 הַחֲרוּת בְּיַדָּהּ שֶׁל הַגְּבִירָה. בְּנֵי הַמְּלָכָה בְּנֵיהָ,
 שְׂנַפְקָרוֹ בְּיַדָּהּ, בְּכַל וּבְכַל, בְּכַל חַטָּאִים,
 בְּכַל עוֹזוֹנוֹת. אִזּוֹ מוֹדַמְנַת (ובאשר מודמן היום הנה וישראל הודמנו
 ביום הנה בכמה עבודות, בכמה תפלות, בכמה ענווים - הכל בזכות. אז האם
 העליונה שפלה החרות בנדיה מודמנת כנגדו להסתכל בישראל, ורואה את בני
 המלך בנייה (בנה) שנפקרו בנדיה של הגבירה, בלם ובאים בלי חטאים, בלי חובות,

וְאִי מְזַמְנֵת לָהֶם חֲרוֹת מִמָּקוֹם שֶׁכָּל חֲרוֹת כְּנִדְיָה שֶׁל הַגְּבִירָה, וְאִי הַגְּבִירָה
 הָעֲלִיזָה) לְמַלְךְ בְּאוֹר, בְּשִׂמְחָה, בְּשִׂלְמוֹת, בְּרָצוֹן.
 שְׁחַרְי גְּדֻלָּה בָּנִים לְמַלְךְ הָעֲלִיזוֹן כְּרֵאֵוִי.

וּכְשֶׁפִּיּוֹם תְּהִה אֵינָם נִמְצָאִים כְּרֵאֵוִי - אֵוִי לָהֶם!
 אֵוִי לְשִׁלּוּחֵיהֶם! אֵוִי שְׁחַרְי הַגְּבִירָה
 הַתְּרַחֲקָה מִן הַמְּלָךְ, וְהֵאִם הָעֲלִיזָה מִסֵּתֶלְקֵת,
 וְלֹא יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ חֲרוֹת לְעוֹלָמִים. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
 שְׁחַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַד אֹתָם אֶת דְּרָכָיו כִּדְי
 לְהַנְצִיל מִן הַדִּין, וְיִמְצָאוּ צְדִיקִים לְפָנָיו. זֶהוּ
 שְׁכַתוֹב (ויקרא מז) כִּי בַיּוֹם תְּהִה יִכְפַּר עֲלֵיכֶם לְמַחַר
 אֶתְכֶם. וְכַתוֹב (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם
 מֵהַזָּרִים וּמִתְּרַתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וְגו'.

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו'. רַבִּי יוֹסִי
 שָׁאֵל אֶת רַבִּי אֲבָא. אָמַר לוֹ, הַחֲמִשָּׁה
 עָשָׂר יוֹם הַלָּלוּ, מַה הֵם אוֹמְרִים? אָמַר לוֹ, וַדָּאִי
 זֶהוּ סוּד נִכְבָּד. כֹּא רֵאָה, בֵּין לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה,
 כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּדַרְכּוֹ נוֹסֵעַ, וּבְדַרְכּוֹ יוֹשֵׁב, וּבְדַרְכּוֹ
 מֵתְעוֹרֵר וְעוֹשֶׂה מַה שְּׁעוֹשֶׂה. הָעֲשׂוֹר תְּהִה הֵם

מבִּנְנֵת יִשְׂרָאֵל. וְהַיּוֹם הָעֲשִׂירִי עוֹמֵד בְּעֲשִׂירֵי. וְעַל
 בֵּן, (שמות יב) בְּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֹׁה
 לְבַיִת וְגו'. וְהַיּוֹם הַזֶּה הוּא שְׁלָה. וְחַמְשָׁה יָמִים
 אַחֲרֵיהֶם הוּא שֶׁל הַמֶּלֶךְ, הַיּוֹם שָׁבָא עָלֶיהָ. שְׁתֵּרֵי
 הַחֲמִישִׁי, בּוּ יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ בְּכֶסֶף. וּבְכָל מָקוֹם
 בְּעֲשׂוֹר, הוּא שֶׁל הַגְּבִירָה. חַמְשָׁה עָלֵיהֶם, שֶׁל
 הַמֶּלֶךְ הוּא (אותו הַיּוֹם שֶׁעָלֶיהָ מְשׁוּם שֶׁתְּדַרְגָּה חַמְשִׁית בָּהּ יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ
 בְּכֶסֶף, וּבְכָל מָקוֹם וְכו'). אוֹתוֹ הַיּוֹם שָׁבָא עָלֶיהָ, שְׁתֵּרֵי
 הַחֲמִישִׁי, בּוּ יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ בַּשַּׁעַר.

וּבְכָל מָקוֹם בְּעֲשׂוֹר, הוּא שֶׁל הַגְּבִירָה. חַמְשָׁה
 עָלֵיהֶם, שֶׁל הַמֶּלֶךְ הוּא, אוֹתוֹ יוֹם שָׁבָא
 עָלֶיהָ. מְשׁוּם כִּי חַמְשָׁה יָמִים מִתְחַדֵּשׁ לַתּוֹרָה. וְאִם
 תֹּאמַר שְׁבִיעִי, בְּזִמְנֵי שְׁשִׁנֵּי אָבוֹת נִמְצְאוּ בּוּ,
 שְׁתֵּרֵי הַמֶּלֶךְ בָּהֶם, וְאִזּוּ מִתְעַפֵּר בְּכָל. וְדָבָר אֶחָד
 שְׁבִיעִי וְחֲמִישִׁי.

בֵּן רֵאָה, הַחֲמִישִׁי הוּא שְׁלוֹ וְדֹאֵי, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר,
 וְאִזּוּ מֵאִיר הָאֵב לָאֵם, וּמֵאִירִים מִמְּנָה חַמְשִׁים
 שְׁעָרִים לְהָאִיר לְחֲמִישִׁי. וְאִם תֹּאמַר הַשְּׁבִיעִי,

משום שהמלך בשלמות של האבות, ועטרה יורש
 מהשביעי, כמו שכתוב (שיר ג) צאינה וראינה בנות
 ציון. ועל זה בשביעי הוא היום שמעטר המלך
 בעטרתו, ואז יורש המלך את האב ואת האם,
 שמזדווגים באחד. ועל כן הכל תלוי באחד.

ובחמשה עשר יום. רבי יהודה פתח, (במדבר כא)
 וישמע הבנעני מלך ערד. שנינו, שלש
 מתנות עליונות הודמנו לישראל על ידי שלשה
 אחים: משה, אהרן ומרים. מן - בזכות משה. ענני
 כבוד - בזכות אהרן. באר - בזכות מרים. וכלם
 אחוזים למעלה. מן בזכות משה, שכתוב (שמות מז)
 הנני ממטיר לכם לחם (דף קג ע"א) מן השמים. מן
 השמים (דוקא) - זה משה.

ענני כבוד בזכות אהרן, שכתוב (במדבר יד) אשר עין
 בעין (אמר) נראה אתה ה' וגו', וכתוב (ויקרא מז)
 וכסה ענן הקטרת. מה למעלה שבעה, אף כאן
 גם שבעה, שהרי בקטרת שבעה עננים נקשרים

בְּאַחַד (ועידה). וְאַחֲרָיו הוּא רֹאשׁ לְכָל שְׁבַעַת הָעֲנָנִים,
וְהוּא קוֹשֵׁר אֶת שֵׁשֶׁת הָאֲחֵרִים עִמּוֹ בְּכָל יוֹם.

בְּאֵר בּוֹכוֹת מְרִים, שְׁתֵּי הֵיא וְדַאי נִקְרְאוֹת
בְּאֵר. וּבְסֵפֶר הָאֲגָדָה, (שמות ב) וַתִּתְצַב
אֲחִתּוֹ מִרְחֹק לְדַעַה וְגו' - זוֹהִי בְּאֵר מִים חַיִּים,
וְהַכֹּל קוֹשֵׁר אֶחָד. מִתָּה מְרִים - הַסְּתַלְקָה
הַבְּאֵר, שְׁכַתוֹב (במדבר ב) וְלֹא הָיָה מִים לָעֲדָה.
וּבְאֹתָהּ שָׁעָה רָצְתָה בְּאֵר אֲחֵרֵת לְהַסְתַּלֵּק,
שְׁהִיתָה מְצוּיָה עִם יִשְׂרָאֵל. בְּשִׂרְאֲתָה שְׁשָׁה
עֲנָנִים שְׁחִיו קוֹשֵׁרִים עָלֶיהָ, נִקְשָׁרָה הֵיא בָּהֶם.

מֵת אֲחֵרָיו, הַסְּתַלְקוּ אֹתָם עֲנָנִים וְהַסְתַּלְקוּ עֲנָנִים
הַבְּאֵר עִמָּהֶם. בָּא מִשָּׁה, הַחֲזִיר אֹתָם. זֶהוּ
שְׁכַתוֹב (תהלים סח) עָלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִית שְׁבִי לְקַחֲתָ
מִתְּנוֹת בְּאָדָם. לְקַחֲתָ מִתְּנוֹת וְדַאי, אֹתָן מִתְּנוֹת
שְׁחִיו בְּרֵאשׁוֹנָה - בְּאֵר וְעֲנָנִים.

בְּאֵר - זוּ בְּאֵרוֹ שֶׁל יִצְחָק. עֲנָנִים - אֵלוֹ הָעֲנָנִים
שֶׁל אֲחֵרָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִפְּנֵי מָה זָכָה
אֲחֵרָיו לָזֶה? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא קוֹשֵׁר בְּעֲנָנִים (ראשׁ לְעֲנָנִים),

וְהוּא נִקְוֶה כָּל יוֹם וַיּוֹם לְכֻלָּם כְּאַחַד, שְׂכָלָם
מִתְבָּרְכִים עַל יָדוֹ.

בא ראה, על כל חסד שעשה תקדוש פרוך הוא
עם ישראל, קשר עמם שבעה עננים
נכבדים, וקשר אותם עם בנות ישראל, שהרי
הענון שלה נקשר עם ששה אחרים. ועם כל
השבעה הלכו ישראל במדבר. מה הטעם? משום
שכלם הם הקשר של האמונה, ועל זה פסכת
יתשבו שבעת ימים. מה זה אומר? משום שפכתוב
(שיר ב) בצל חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחבי.
וצריך אדם להראות את עצמו שישב תחת צל
האמונה.

בא ראה, כל אותן השנים שעמד אהרן, היו
ישראל בצל האמונה תחת העננים הללו.
אחר שמת אהרן, הסתלק ענו אחר, שהוא הימין
של הכל. וכשהו הסתלק, הסתלקו כל השאר עמו
(עננים) ונראו כלם בחסרון. ויהי פרשונה, שפכתוב
(במדבר כא) ויראו כל העדה כי גוע אהרן. אל תקרי

וַיֵּרְאוּ אֱלֹהֵי יִירָאוּ. מִיָּד - וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עָרֹד
יָשֵׁב הַנְּגֹב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דָּרָךְ הָאֲתָרִים. שָׁמַע
שֶׁהִסְתַּלְּקוּ אוֹתָם הָעֲנָנִים, וּמֵת הַתֵּיָר הַגָּדוֹל שָׁפַל
אוֹתָם הָעֲנָנִים נִקְשְׁרוּ עִמוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עָרֹד יָשֵׁב הַנְּגֹב
וַדְּאִי. וּכְשֶׁבָאוּ אוֹתָם מְרַגְלִים שֶׁשָּׁלַח מֹשֶׁה,
אָמְרוּ (שם יג) עֲמֹלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנְּגֹב, כְּדִי לְשַׁבֵּר
אֶת לֶבָם, שֶׁהָרִי בְּעֲמֹלֵק נִשְׁבַּר כִּחֵם בְּרֵאשׁוֹנָה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי, מַה זֶה אוֹמֵר כָּאֵן
אַחַר שֶׁהִסְתַּלְּקוּ אוֹתָם הָעֲנָנִים? אֵלֶּיךָ בְּכַנְעֵן
כְּתוּב, וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְּנַעֲן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֲחִיו.
כָּאֵן לְמִדְּנוּ, מִי שֶׁמוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִצֵּל הָאֱמוּנָה,
רְאוּי לְהִיּוֹת עֶבֶד לְעַבְדֵי עֲבָדִים. זֶהוּ שְׁכַתוּב וַיִּלְחַם
בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁב מִמֶּנּוּ שְׂבִי. הוּא נִטַּל עֲבָדִים
מִיִּשְׂרָאֵל לְעַצְמוֹ.

וְעַל כֵּן כְּתוּב, כָּל הָאֲזָרַח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסִּפָּת.
כָּל מִי שֶׁהוּא מִשְׂרָשׁ וְגִזַּע קְדוּשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
יֵשְׁבוּ בַּסִּפָּת, תַּחַת צֵל הָאֱמוּנָה. וּמִי שֶׁאֵינוֹ מִגִּזַּע

וְשָׂרֵשׁ קְרוּשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, לֹא יוֹשֵׁב בְּהֶם, וּמוֹצִיא
אֶת עֲצָמוֹ מִתַּחַת צֵל הָאֱמוּנָה.

בְּתוֹב (הושע יב) בְּנִעַן בְּיָדוֹ מֵאֲוִי מִרְמָה, זֶה אֱלִיעֶזֶר
עֶבֶד אֲבִרָהִם. וּבֹא רְאֵה, בְּתוֹב אֲרוּר בְּנִעַן,
וּמִשׁוּם שְׂזוּכָה בְּנִעַן זֶה לְשִׁמּוֹשׁ אֶת אֲבִרָהִם, בִּיּוֹן
שִׁשְׁמִשׁ אֶת אֲבִרָהִם, יָשַׁב תַּחַת צֵל הָאֱמוּנָה, זָכָה
לְצֵאת מֵאוֹתָהּ קָלְלָה שְׁהִתְקַלְלָה, וְלֹא עוֹד, אֵלֶּי
שְׂפָתוֹב בּוֹ בְּרָכָה, שְׂפָתוֹב (בראשית כד) וַיֹּאמְרוּ בֹא
בְרוּךְ ה'. מַה זֶה אוֹמֵר? שְׂכָל מִי שִׁיּוֹשֵׁב תַּחַת צֵל
הָאֱמוּנָה, יוֹרֵשׁ חֲרוֹת לוֹ וּלְבָנָיו לְעוֹלָמִים וּמִתְפָּרֵד
בְּרָכָה עֲלִיוֹנָה. וּמִי שִׁמוֹצִיא אֶת עֲצָמוֹ מִצֵּל
הָאֱמוּנָה, יוֹרֵשׁ גְּלוּת לוֹ וּלְבָנָיו, שְׂפָתוֹב וַיִּלְחָם
בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂכַּב מִמֶּנּוּ שְׂבִי. (דף קג ע"ב)

בַּסִּכּוּת תִּשְׁכּוּ חָסֵר, וְזֶה עֲנֵן אַחַד שְׂכָלֵם קְשׁוּרִים
בּוֹ, שְׂפָתוֹב כִּי עֲנֵן ה' עֲלֵיהֶם יוֹמָם.
וּבְתוֹב וּבְעֶמֶד עֲנֵן אֶתָּה הַלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. זֶהוּ
עֲנָנוּ שֶׁל אַחֲרָן, שֶׁנִּקְרָא יוֹמָם, שְׂפָתוֹב (תהלים מב)
יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסִדוֹ. עֲנֵן אַחַד נוֹטֵל עִמּוֹ חֲמִשָּׁה

אחרים, והם ששטה. וענן אחר, שכתוב ובעמוד אש
לילה, זה האיר לישראל מהאור של אותם הששטה.

רעיא מהימנא

בפסכת תישבו שבועת ימים וגו'. מצוה (מ"ה) זו
לישב בפסכה. וחרו בארנו, כרי להראות
שישראל יושבים בסוד האמונה בלי פחד כלל,
שחרי המקטרג נפרד מהם, וכל מי שהוא בסוד
האמונה, יושב בפסכה, כמו שבארנו, שכתוב כל
האזרח בישראל יישבו בפסכת. מי שהוא בסוד
האמונה ומהורע והשרש של ישראל, יישבו בפסכת.
והסוד תזה נאמר בכמה מקומות.

מצוה (מ"ו) אחר זו, להקריב קרבן בכל יום,
והקרבן תזה להיות חלק בכל, בשמחת
בניו, מביון שכלם אחוים באילן. הענפים שלמטה
שלגבי שרש האילן, הכל מתברכים משום האילן.
אף על גב שאין בהם תועלת, כלם מתברכים.
ושמחת ישראל באביהם שלמעלה, נותנים חלק

שֶׁל בְּרָכוֹת לְכֹל אוֹתָם שָׂאָר הָעַמִּים שְׂיֵשׁ לָהֶם
אֲחִיזָה וְנֶאֱחָזוּ בָהֶם בְּיִשְׂרָאֵל.

וְכֹל הַקְּרָבָנוֹת הַלְלוּ, לָתֵת מְזוּזָה לְאוֹתָם הַמְּמַנִּים
שֶׁל שָׂאָר הָעַמִּים, שְׂחָרֵי מִתּוֹךְ הָאֲהָבָה
שֶׁאֱהָב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵי, רוֹצֵה שְׂכָלָם
יְהִיו אוֹהָבִים שְׂלָהֶם. וְסוּד זֶה - (משלי י"ז) בְּרָצוֹת ה'
דְּרָכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ. אֲפֹלוּ כָּל אוֹתָם
הַמְּקַטְרָגִים הָעֲלִיזִים, כְּלָם חוֹזְרִים לְהִיּוֹת אוֹהָבִים
אֶת יִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁחֲתִילוֹת שֶׁל מַעְלָה הוֹפְכִים
לְאוֹהָבֵי יִשְׂרָאֵל - כָּל אוֹתָם שְׂלֻמָּטָה עַל אַחַת
כַּמָּה וְכַמָּה.

וְאִם תֹּאמַר, לָהֶם הָיוּ מְקַרְיָבִים הַקְּרָבָן? לֹא כֵּן.
אֲלֵא הַכֹּל עוֹלָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִקְרָב.
וְהוּא מִפְּרִיד הַמְּזוּזָה לְכֹל הַתְּמוּנִים שֶׁל הַצְּדָדִים
הָאֲחֵרִים שְׂיִהְנוּ בְּאוֹתוֹ הַדּוֹרוֹן שֶׁל בְּנֵי, וַיִּהְפְּכוּ
לְאוֹהָבִים שְׂלָהֶם, שְׂיִדְעוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה שְׂאִין עִם
כָּעִם יִשְׂרָאֵל, שְׂהֵם חֲלָקוֹ וְגוֹרְלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וּמִתְעַלָּה כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעְלָה

וּמָטָה כָּרְאוּי. וְכָל הָאוֹכְלוֹסִים הָעֲלִיזִים פּוֹתְחִים
וְאוֹמְרִים: (שמואל-ב ז) וּמִי כְעֶמְךָ בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד
כְּאַרְיֵן. (עד כאן רעיא מהימנא).

רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, כֹּה אָמַר ה' וְכִרְתִּי לָךְ חֶסֶד
נְעוּרֶיךָ וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה נֶאֱמַר עַל כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת שְׁהִיְתָה הוֹלֶכֶת בְּמִדְבָּר עִם
יִשְׂרָאֵל. וְכִרְתִּי לָךְ חֶסֶד - זֶהוּ עֲנָנוּ שֶׁל אֶחָד
שְׁנוֹסֵעַ עִם חַמְשָׁה אַחֲרִים שֶׁנִּקְשְׂרוּ עֲלֶיךָ
וּמְאִירִים עֲלֶיךָ. אֶהְבֵּת כָּל־לִתְיָךְ - שְׁנַתְקֵנוּ לָךְ
(וְכֹלָם נִתְקֵנוּ בְּךָ) וְעָטְרוּ אוֹתְךָ, וְחִתְקִינוּ אוֹתְךָ כְּמוֹ
כֶּלֶה שְׁעוֹנֶדֶת אֶת תְּכֵשִׁיטָהּ. וְכָל כֶּךָ לָמָּה?
בְּשִׁבִיל לְכַתֵּךְ אַחֲרֵי בְּמִדְבָּר כְּאַרְיֵן לֹא זְרוּעָה.

בֵּיא רֵאָה, בְּשַׁעַת שְׁאָדָם יוֹשֵׁב בְּמִדְבָּר הַזֶּה, צֵל
הָאֱמוּנָה, הַשְּׂכִינָה פּוֹרְסַת אֶת כְּנַפְיָהּ עֲלָיו
מִלְמַעְלָה, וְאַבְרָהָם וְחַמְשָׁה צַדִּיקִים אַחֲרֵים שָׁמַיִם
אֶת מְדוּרָם עָמוּ. אָמַר רַבִּי אֲבָא, אַבְרָהָם וְחַמְשָׁה
צַדִּיקִים וְדוֹד הַמֶּלֶךְ שָׁמַיִם מְדוּרֵיהֶם עָמוּ. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב, בְּפִסְתָּ תִשְׁכּוּ שְׁבַעַת יָמִים. שְׁבַעַת יָמִים

כְּתוּב, וְלֹא בְּשִׁבְעַת יָמִים. כְּמוֹ זֶה כְּתוּב (שְׁמוֹת ל"א)
 כִּי יֵשְׁעַת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְגו'. וְצָרִיךְ
 אָדָם לְשַׁמַּח בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּפָנִים מְאִירוֹת
 בְּאוֹרְחֵים הַלָּלוּ שְׁשׁוּרִים עִמוֹ.

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא, כְּתוּב בְּסֵפֶת הַתְּשׁוּבָה שְׁבַעַת יָמִים,
 וְאַחַר כֵּן יֵשְׁבוּ בְּסֵפֶת. בְּרֵאשׁוֹנָה הַתְּשׁוּבָה,
 וְאַחַר כֵּן יֵשְׁבוּ. אֵלֶּא הָרֵאשׁוֹן לְאוֹרְחֵים, הַשְּׁנִי
 לְבְנֵי הָעוֹלָם. הָרֵאשׁוֹן לְאוֹרְחֵים, כְּמוֹ שְׂרַב הַמְּנוּנָא
 סְבָא, בְּשִׁהִיָּה נְכַנָּם לְסִפְּהָ הִיא שְׁמִיחָה, וְעוֹמֵד עַל
 פֶּתַח הַסִּפְּהָ מִבְּחוּץ וְאוֹמֵר: גְּזִמֵּן לְאוֹרְחֵים. מְסִדֵּר
 אֶת הַשְּׁלֶחָן, וְעוֹמֵד עַל רִגְלָיו, וּמְבַרֵּךְ וְאוֹמֵר:
 בְּסִפּוֹת הַתְּשׁוּבָה שְׁבַעַת יָמִים. שְׁבוּ אוֹרְחֵים עֲלִינוּנִים,
 שְׁבוּ. שְׁבוּ אוֹרְחֵי הָאֱמוּנָה, שְׁבוּ. הַרִים (רַחֲמִין) יָדָיו
 וְשִׁמְחָה, וְאָמַר: אֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ, אֲשֶׁרֵי חֶלְקֵם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל, שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֶלֶק ה' עִמּוֹ וְגו'. וְהִיא
 יוֹשֵׁב.

הַשְּׁנִי - לְבְנֵי הָעוֹלָם, שְׁמִי (דף קד ע"א) שְׁיֵשׁ לוֹ חֶלֶק
 בְּעַם וּבְאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, יוֹשֵׁב בְּצֵל הָאֱמוּנָה,

לְקַבֵּל אֶת הָאוֹרְחִים, לְשִׁמַּח בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
הַבָּא, וְצָרִיךְ לְשִׁמַּח אֶת הָעֲנִיִּים. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שֶׁתְּחַלֵּק שָׁל אוֹתָם אוֹרְחִים שְׂזֵמֵן, הוּא לְעֲנִיִּים.
וְאוֹתוֹ שְׂיֹשֵׁב בְּצֵל הַזֶּה שָׁל הָאֲמוּנָה, וּמִזְמִין אֶת
הָאוֹרְחִים הָעֲלִיּוֹנִים הַלָּלוּ, אוֹרְחֵי הָאֲמוּנָה, וְלֹא
נוֹתֵן לָהֶם חֶלְקָם, כְּכֹל קָמִים מִמֶּנּוּ וְאוֹמְרִים: (מִשְׁלֵי
בג) אֵל תִּלְחַם אֶת לָחֶם רַע עֵינַי וְגו'. נִמְצָא שְׂאוֹתוֹ
שֶׁלְחָן שְׂתֵקֵן - שָׁלוֹ הוּא, וְלֹא שָׁל תְּקֹדֶשׁ פְּרוּךְ
הוּא. עָלָיו כָּתוּב (מִלֵּאכֵי ב) וְזָרִיתִי פָּרַשׁ עַל פְּנֵיכֶם
וְגו', פָּרַשׁ חֲנִיכֶם, וְלֹא חֲנִי. אוֹי לוֹ לְאוֹתוֹ אָדָם
בְּשַׁעַת שְׂאוֹרְחֵי הָאֲמוּנָה הַלָּלוּ קָמִים מִשְׁלְחָנוּ.

וְאָמַר רַבֵּי אֲבָא, אֲבָרְהָם, כָּל יָמָיו הָיָה עוֹמֵד
בְּפִרְשַׁת דְּרָכִים לְזֵמֵן אוֹרְחִים וּלְסִידֵר לָהֶם
שְׁלֵחָנוֹת. עֲבָשׁוּ שְׂמִזְמִינִים אוֹתוֹ וְאֵת כָּל הַצַּדִּיקִים
וְאֵת דָּוִד הַמֶּלֶךְ וְאִין נוֹתְנִים לָהֶם אֶת חֶלְקָם,
אֲבָרְהָם עוֹמֵד מִתְּשֵׁלְחָן וְקוֹרָא: (בְּמִדְבָר טז) סוּרוּ נָא
מֵעַל אֶהְלֵי תְּאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה. וְכֹלָם עוֹלִים
אֲחֲרָיו. יִצְחָק אָמַר, (מִשְׁלֵי יג) וּבִטָּן רְשָׁעִים תִּתְחַסֵּר.
יַעֲקֹב אָמַר, (שֵׁם בג) בְּתֵד אֲכַלְתָּ תְּקִיָּאָנָה. וְשָׂאֵר כָּל

הַצְדִּיקִים אֹמְרִים, (ישעיה כח) כִּי כָּל שְׁלֹחַנוֹת מִלְּאוֹ
 קִיָּא צֵאָה בְּלִי מְקוֹם.

דְּוֹד הַמְּלֶךְ אָמַר, וְהַשְּׁלִים דִּינוֹ, שְׂפָתוֹב (שמואל א כח)
 וַיְהִי בַעֲשֻׁרַת הַיָּמִים וַיִּגַּף ה' אֶת נֹבֵל וַיָּמַת.
 מַה זֶה אֹמֵר? מִשּׁוֹם שְׂדוּד שָׂאֵל מִנֹּבֵל וַנַּעֲשֶׂה לוֹ
 אוֹרַח, וְלֹא רָצָה. וְזֶה הַזְּמִין אוֹתוֹ, וְלֹא נָתַן לוֹ
 חֶלֶק. וּבְאוֹתָם עֲשָׂרָה יָמִים שְׂדוּד הַמְּלֶךְ דָּן אֶת
 הָעוֹלָם, נִדוּן עָלְיוֹ אוֹתוֹ אָדָם שֶׁהַשְּׁלִים לוֹ רַע יוֹתֵר
 מִנֹּבֵל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, (משום כד) אִין הַתּוֹרָה מִטְרִיחָה עַל
 אָדָם יוֹתֵר, אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁהוּא יָכוֹל, שְׂפָתוֹב
 (דברים לו) אִישׁ כְּמִתְנַת יָדוֹ וְגו'. וְלֹא יֹאמֵר אָדָם אֲכִל
 וְאֶשְׂבַּע וְאֶשְׁתָּה כְּרֵאשׁוֹנָה, וּמַה שִׁישְׂאֵר אֵיתָן
 לְעַנְיִים. אֶלָּא רֵאשִׁית הַכֹּל הוּא שֶׁל הָאוֹרְחִים. וְאִם
 שָׂמַח אֶת הָאוֹרְחִים וְהִשְׁקָה אוֹתָם, הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ
 הוּא שְׂמִיחַ עִמּוֹ, וְאִבְרָהָם קוֹרֵא עָלָיו, (ישעיה כח) אִז
 תִּתְעַנֵּנּי עַל ה' וְגו'. וַיִּצְחַק קוֹרֵא עָלָיו, (שם נד) כָּל
 כְּלִי יוֹצֵר עָלָיְךָ לֹא יִצְלָח. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֶת

וזה דוד המלך אמר אותו, משום שכל כלי הויז
 של המלך והקרבות של המלך נפקדו ביד דוד.
 אבל יצחק אמר, (תהלים קב) גבור בארץ יהיה ורעו
 וגו', הוין ועשר וגו'.

יעקב אמר, (ישעיה נח) אז יבקע בשחר אורך וגו'.
 שאר הצדיקים אומרים, (שם) ונחך ה' תמיד
 והשביע וגו'. דוד המלך אמר, (שם נד) כל כלי יוצר
 עליך לא יצלת, שחרי הוא נפקד על כל כלי הויז
 של העולם. אשרי חלקו של האדם שזוכה לכל
 זה. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם
 הבא, עליהם כותב (שם ס) ועמד כלם צדיקים וגו'.

ולקחתם לכם ביום הראשון וגו'. רבי שמעון
 פתח, (שם מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי
 בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. כל הנקרא בשמי -
 זה אדם, שהקדוש ברוך הוא ברא אותו בשמו
 (בדמותו), שכתוב (בראשית ב) ויברא אלהים את האדם
 בצלמו. וקרא לו בשמו, בשעה שהוציא אמת ודין

בְּעוֹלָם, וְנִקְרָא אֱלֹהִים, שְׁפָתוֹב (שמות כב) אֱלֹהִים לֹא
תִקְלָל.

רְעִיָא מְהִימְנָא

מִצְוָה (מ"ז) זוֹ לְטַל לֹוֹב בְּאוֹתוֹ יוֹם עִם אוֹתָם
הַמִּינִים שְׁלוֹ, וְהַסּוֹד הַזֶּה בְּאַרְנוֹ, וּפְרָשׁוּהָ
הַחֲבֵרִים, כְּמוֹ שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אֶת
יִשְׂרָאֵל בְּיָמֵם הַלְלוֹ וְשִׁמַּח בָּהֶם, אַף כִּי יִשְׂרָאֵל
נוֹטֵלִים אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחֻלְקָם וְשִׁמְחִים
עִמוֹ. וְזֶהוּ הַסּוֹד שֶׁל הַלֹוֹב וְהַמִּינִים שָׁבוּ, שֶׁהוּא
סוֹד הַדְמוּת שֶׁל אָדָם, וְהָרִי גִתְבְּאָר. (ע"ב רעיא מהימנא).

קָרָא לוֹ בְּשֵׁמוֹ, שְׁפָתוֹב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצִלְמוֹ, וַיְיָהּ. הָרִי בְּאַרְנוֹ, שְׁפָתוֹב
נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמוֹ בְּדְמוּתֵנוּ, בְּשַׁעַה שְׁתִּזְוֹוג
נֶאמַר. וְכִי הוּא בְּזוּוֹג שֶׁל שְׁנֵיהֶם, בְּצִלְם וּדְמוּת.
וְאָדָם יֵצֵא מִזְכָּר וּנְקֵבָה.

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ. בְּסִפְרוֹ שֶׁל
שְׁלֵמָה הַמְלֶכֶךְ מְצֵאנוֹ, שֶׁבְּשַׁעַה שְׁתִּזְוֹוג ^{דף}
נִמְצָא לְמַטָּה, שׁוֹלֵחַ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְיוֹקָן ^(קד ע"ב)

אחד כמו פְּרִצוּף אָדָם, רְשׁוּם חָקוּק בְּצֵלָם, וְעוֹמֵד
 עַל אֹתוֹ זוּג. וְאַלְמָלֵא נִתְּנָה רְשׁוּת לְעֵינַי לְרֵאוֹת,
 רוֹאֶה אָדָם עַל רֵאשׁוֹ צֵלָם אֶחָד רְשׁוּם בְּפִרְצוּף שֶׁל
 אָדָם, וּבְאוֹתוֹ צֵלָם נִבְרָא הָאָדָם. וְעַד שְׁעוֹמֵד (וְיָרֵם
 שְׁעוֹמֵד) אֹתוֹ צֵלָם שִׁשְׁלַח לוֹ רְבוּנוֹ עַל רֵאשׁוֹ וַיִּמְצֵא
 שָׁם, לֹא נִבְרָא הָאָדָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
 אֶת הָאָדָם בְּצֵלְמוֹ.

אֹתוֹ הַצֵּלָם מוֹדֵמֵן כְּנִגְדּוֹ עַד שִׁיּוּצֵא לְעוֹלָם.
 בְּשִׁיּוּצֵא, הוּא מִתְנַגֵּד עִם אֹתוֹ צֵלָם,
 בְּאוֹתוֹ צֵלָם הוֹלֵךְ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תַּחֲלִים לֵט) אֶךְ בְּצֵלָם
 יִתְחַלֵּף אִישׁ. וְהַצֵּלָם הַזֶּה הוּא מְלִמְעָלָה.

בְּשַׁעֲהָ שְׂאוֹתָן רוּחוֹת יוֹצֵאוֹת מִמְּקוֹמָן, כָּל רוּחַ
 וְרוּחַ מִתְתַקְנֶת לְפָנַי הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ
 בְּתַקוּנֵי כְבוֹד, בְּפִרְצוּף שְׁעוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה,
 וּמֵאוֹתוֹ דִּיּוֹקֵן תַּקּוּן כְּבוֹד יוֹצֵא הַצֵּלָם הַזֶּה. וְזֶה
 שְׁלִישֵׁי לְרוּחַ, וּמִקְדִּימָה בְּעוֹלָם הַזֶּה בּוֹמֵן שְׁנַמְצֵא
 הַזּוּג. וְאִין לָךְ זוּג בְּעוֹלָם שְׁלֵא נִמְצֵא בְּתוֹכָם
 צֵלָם. אֲבָל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים, הַצֵּלָם הַזֶּה קְדוֹשׁ,

וּמִמָּקוֹם קָדוֹשׁ הוּא נִמְצָא בְּתוֹכְכֶם. וְלְעוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמְזֹלוֹת צַלְם מֵאוֹתָם הַמִּינִים הָרָעִים, מִצַּד
 הַטְּמֵאָה נִמְצָא בְּתוֹכְכֶם. וְעַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לְאָדָם
 לְעַרֵב צַלְם שְׁלוֹ בְּצַלְם שֶׁל עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,
 מִשּׁוֹם שֶׁזֶה קָדוֹשׁ - וְזֶה טָמֵא. בֵּא רְאֵה מַה בֵּין
 יִשְׂרָאֵל לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֹלוֹת וְכו'.

שְׁפָתוֹב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם,
 שְׁחַרְי הַיּוֹם הַזֶּה מִהַמֶּלֶךְ הוּא בְּלִבְדוֹ,
 שְׂמַחְתוּ עִם יִשְׂרָאֵל. מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שְׂחִזְמִין אֹרְחִים,
 וְהַשְׁתַּדְּלוּ עִמָּהֶם כָּל בְּנֵי הַיִּכְלוֹ. אַחַר כֵּן אָמַר
 הַמֶּלֶךְ: עַד כָּאֵן אֲנִי וְאַתֶּם הִתְעַסְקֶנוּ בְּכֶם
 בְּאֹרְחִים, וְהִקְרַבְתֶּם קְרִבְנוֹת עַל שְׂאֵר הָעַמִּים
 בְּכָל יוֹם, מִכָּאֵן וְהִלָּאָה אֲנִי וְאַתֶּם נִשְׂמַח יוֹם אֶחָד.
 זֶהוּ שְׁפָתוֹב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם. לָכֶם,
 לְהַקְרִיב קְרִבְנוֹת עֲלֵיכֶם. אֲבָל אֹרְחֵי הָאֱמוּנָה
 נִמְצָאִים בַּמֶּלֶךְ תְּדִיר, וּבַיּוֹם שֶׁל שְׂמַחַת הַמֶּלֶךְ,
 בְּכֶם מִתְבַּנְּסִים עִמּוֹ וְנִמְצָאִים. וְעַל זֶה פָּתוֹב
 עֲצַרְתָּ, תְּרַנּוּמוֹ: בְּנוֹם.

וְהַיּוֹם הַזֶּה יַעֲקֹב הוּא רֹאשׁ לְשִׁמְחָה, וְכָל אוֹתָם
 אוֹרְחִים שְׂמִיחִים עִמּוֹ. וְעַל כֵּן כָּתוּב (דברים
 לג) אֲשַׁרְיָךְ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ. וְכָתוּב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר
 לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

וַיִּקְחוּ אֵלָיךְ שָׁמֶן זַיִת וְךָ פָתִית לְמֵאוֹר וְגו'. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, הֲרֵי פִרְשׁוּהָ. אֲבָל לָמָּה הִסְמִיךְ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פִרְשָׁה זוֹ לְפִרְשַׁת מוֹעֲדִים?
 אֵלֶּה כָּל הַמֵּאוֹרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, כֻּלָּם מֵאוֹרוֹת
 לְהַדְלִיק שָׁמֶן מִשְׁחָה עֲלִיּוֹן, וְהֲרֵי נִתְפָּאֵר. וְעַל יְדֵי
 יִשְׂרָאֵל מִתְּבָרְכִים עֲלִיּוֹנִים וְתַתְּחוֹנִים, וְנִדְלָקִים
 הַמֵּאוֹרוֹת, כְּמוֹ שְׂפִאָרוֹת, שְׂכָתוּב (משלי כז) שָׁמֶן
 וְקִטְרֵת יִשְׁמַח לֵב, שְׂמִיחַת (דף קה ע"א) הָעֲלִיּוֹנִים
 וְתַתְּחוֹנִים.

רַבִּי אֲבָא פָתַח, (תהלים לב) שְׂמִיחוּ בְּה' וְגִילוּ צְדִיקִים,
 (שְׂמִחוּ בְּה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר) וְכָתוּב (שם קיח) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה
 ה' נְגִילָה וְנִשְׂמַחָה בּוֹ. וּפִרְשׁוּהָ, שְׂחֲרֵי בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא (בְּמוֹעֲדִים) צָרִיךְ לְשִׂמְחָה וּלְהֵאִיר פָּנִים, וַיִּמָּצֵא
 אָדָם בְּשִׂמְחָה, מִשּׁוּם שְׂאוֹתָהּ שְׂמִיחָה הִיא שֶׁל

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁפָתוֹב נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ -
בַּיּוֹם. בּוֹ - בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַכֹּל דָּבָר אַחֵר.

שְׂמֵחוּ בַה', בְּשִׂחֵי־יָמִים נִבְנְעִים וּמִתְעוֹרְרִים
רַחֲמִים, וּבְאֲשֶׁר מִתְעוֹרְרִים חֲרַחֲמִים,
אֲוִי וְגִילּוֹ צְדִיקִים, (בְּתוֹב) צְדִיק וְצַדִּיק מִתְבָּרְכִים
יַחַד, שְׂנֵקְרָאִים צְדִיקִים, כְּמוֹ שְׁנֵתְבָאֵר, שְׂחֵרֵי אֱלֹהֵי
מִתְבָּרְכִים (מְבָרְכִים) לְעוֹלָמִים, וְשְׂמֵחִים לְעוֹלָמִים
בְּכֹל. וְחֲרַנְיָנוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב - אֱלֹהֵי בְּנֵי הָאָמוּנָה,
לְהַקְשִׁיר לָהֶם.

וּבְכֹל צְרִיךְ מַעֲשֵׂה לְמַטָּה לְעוֹרֵר לְמַעְלָה.
בֵּא רְאֵה, מִי שְׂאֹמֵר שְׂלֵא צְרִיךְ
מַעֲשֵׂה בְּכֹל, אִם דְּבָרִים לְהוֹצִיא אֹתָם
וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶם קוֹל, תִּפְּח רִוְחוֹ. וְחֵרֵי כָּאֵן
הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת תּוֹכֵיחַ, הַדְּלָקָה הַנִּירוֹת וְקַטְרֵת
הַבְּשָׂמִים, (בְּאֵחֵר, מִשׁוּם) שְׁפָתוֹב שְׁמֵן וְקַטְרֵת
יִשְׂמַח לֵב. (וּבְזֶה) וּבְמַעֲשֵׂה הַזֶּה נִמְצְאָה הַדְּלָקָה
לְמַעְלָה וְשְׂמֵחָה לְמַטָּה (הַדְּלָקָה וְשְׂמֵחָה לְמַעְלָה וְלְמַטָּה)
וְהַתְּבַשְׂרוֹת יַחַד בְּרֵאֵוִי. (וּבְמַעֲשֵׂה שְׂלֵמָה מִתְעוֹרֵר מַעֲשֵׂה

אמר רבי יהודה, המזבח שלמטה
מעורר מזבח אחר. הכהן שלמטה מעורר
כהן אחר. במעשה שלמטה מתעורר מעשה
שלמעלה.

רבי יוסי ורבי יצחק היו הולכים בדרך. אמר רבי
יוסי לרבי יצחק, פתוב (ישעיה נח) וקראת
לשבת ענג לקדוש ה' מכבוד וגו', וכבודתו מעשות
דרכיך - יפה. אבל ממצוא חפצך ודבר דבר מה
זה? ומה חסרון הוא לשבת?

אמר לו, ודאי שזהו חסרון, שאין לך דבור
ודבור שיוצא מפיו של אדם שאין לו
קול, ועולה למעלה ומעורר דבור אחר. ומה
הוא? אותו שנקרא חל, (למעלה) מאותם ימים של
חל וכשמתעורר חל ביום קדוש, ודאי זהו חסרון
למעלה, והקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל
שואלים עליו: מי הוא שרוצה להפריד הזוג
שלנו? מי הוא שרוצה חל כאן? העתיק הקדוש
לא נראה, ולא שורה על חל.

מִשּׁוּם כִּי הִרְהוּר מִתֵּר. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
 שֶׁהִרְהוּר לֹא עוֹשֶׂה דָבָר וְלֹא נִעְשֶׂה
 מִמֶּנּוּ קוֹל, וְלֹא עוֹלָה. אֲבָל אַחַר שֶׁהוֹצִיא דְבוּר
 מִפִּיו, אוֹתוֹ דְבוּר נִעְשֶׂה קוֹל, וּבּוֹקֵעַ אוֹיְרִים
 וְרַקִּיעִים, וְעוֹלָה לְמַעְלָה וּמַעוֹרֵר דָּבָר אַחֵר, וְעַל
 כֵּן כֶּתוּב מִמִּצְוֹת חֲכָמָיִךָ וְדָבָר דָּבָר. וּמִי שֶׁמוֹצִיא
 דְבוּר קָדוֹשׁ מִפִּיו, דָּבָר תּוֹרָה, נִעְשֶׂה מִמֶּנּוּ קוֹל
 וְעוֹלָה לְמַעְלָה, וּמַתְעוֹרְרוֹת קַדְשׁוֹת הַמֶּלֶךְ
 הָעֲלִיּוֹן וּמַתְעַטְרוֹת בְּרֵאשׁוֹ, וְאֵז נִמְצְאוֹת שְׂמֻחָה
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

אָמַר לוֹ, וַיֵּדָע כִּי הוּא, וַתִּרֵי שֶׁמֵּעֲנוּ אֶת הַדָּבָר.
 אֲבָל מִי שֶׁשָּׂרוּי בְּתַעֲנִית בְּשִׁבְתָּ, עוֹשֶׂה
 חִסְרוֹן לְשִׁבְתָּ אוֹ לֹא? אִם תֹּאמַר שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה
 חִסְרוֹן, תִּירֵי סְעוּדַת הַיְמוּנָה בְּהַל מִמֶּנּוּ וְעֲנֵשׂוּ רַב,
 תִּירֵי שְׂמֻחַת הַשִּׁבְתָּ בְּהַל מִמֶּנּוּ.

אָמַר לוֹ, דָּבָר זֶה שֶׁמֵּעֲתִי, שְׂוָהוּ שְׂמִשְׁנֵי חַיִּים עָלָיו
 מִלְּמַעְלָה מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהַיּוֹם
 הַזֶּה הוּא שְׂמֻחָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, שְׂמֻחַת כָּל

השְׂמֹחֹת, שְׂמֵחָה שְׂכָל הָאִמוּנָה נִמְצָאת בָּהּ,
וְאִפְלוּ הָרָשָׁעִים שֶׁל הַגֵּיהֶנֶם נָחִים בַּיּוֹם הַזֶּה.
וְהָאִישׁ הַזֶּה אֵין לוֹ שְׂמֵחָה וְאֵין לוֹ מְנוּחָה, וְזֶה
שׁוֹנֶה מִכָּל הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים. כֵּלָּם שׁוֹאֲלִים
עָלָיו: מַה שׁוֹנֶה שְׂפִלוֹנִי הוּא בְצַעַר?

וּבְשַׁעָה שְׁהַעֲתִיק הַקְּרוֹשׁ מִתְנַלָּה בַּיּוֹם הַזֶּה וְזֶה
נִמְצָא בְצַעַר, הַתְּפִלָּתוֹ עוֹלָה וְעוֹמְדָת
לְפָנָיו, אִזּוֹ נִקְרָעִים כָּל גְּזָרֵי הַדִּינִים שֶׁנִּגְזְרוּ עָלָיו,
וְאִפְלוּ הַסְּכִימוֹ בְּבֵית הַדִּין שֶׁל הַמֶּלֶךְ עָלָיו לְרַע -
הַכֹּל נִקְרָע, מִשׁוֹם שֶׁבְשַׁעָה שְׂמֵחָה הַעֲתִיק,
נִמְצָאִים כָּל הַחֲרוֹת וְכֹל הַשְׂמֵחָה, מִשׁוֹם שְׂמֵחָה
בְּהַלּוּלַת הַמֶּלֶךְ.

וְעַל זֶה שְׂנִינּוּ, קוֹרְעִים לוֹ גְזָר דִּינּוֹ שֶׁל שְׂבָעִים
שָׁנָה. מִי הַשְׂבָעִים שָׁנָה? אֵלֵּא, אֵיךְ עַל גֵּב
שֶׁהַסְּכִימוֹ עָלָיו כָּל אוֹתָם שְׂבָעִים בְּתַרֵּי הַמֶּלֶךְ,
שֶׁהוּא נִרְאָה בָּהֶם, הַכֹּל נִקְרָע, מִשׁוֹם שְׁהַעֲתִיק
הַקְּרוֹשׁ נוֹטֵל (מִכִּסֵּל אוֹתוֹ וּמִחֲנִיחָה) אֵת הָאָדָם,

והדברים הללו, כשמתעוררים עליו בחלום כליל
שבת.

למלך שעשה הלולא לבנו, וגור שמחה על הכל.
ביום הזה של ההלולא כל העולם היו
שמחים, ואיש אחד היה עצוב, תפום בקולר. בא
המלך לשמחה, ראה את כל העם שמחים כמו
שהוא גור. הרים עיניו, ראה את אותו האיש
התפום בקולר עצוב. אמר, ומה כל בני העולם
שמחים בהלולא של בני, וזה תפום בקולר? מיד
צוה והוציאו אותו והתירו אותו מקולרו (מקשריו).

כך זה שאריו בתענית בשבת, כל העולם שמחים
- והוא עצוב, וזה נתפם בקולר. בשעה
שהעתיק הקדוש מתנלה ביום הזה ונמצא האיש
הזה תפום בקולר - אף על גב שהסכימו עליו כל
אותם שבעים שנים שאמרנו, הכל נקרע, ולא
שורה עליו הדין. ביום אחר יש בו רשות לקרע
אותו. באותו יום, כל שכן בשבת.

שְׂאִין לְךָ יוֹם שְׁלֹא נִמְצָא בוֹ כֶּחַ, וּמִי שְׂשָׂרוּי
 בְּתַעֲנִית חֲלוֹם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, לֹא עוֹלָה
 אוֹתוֹ הַיּוֹם עַד שְׁקוֹרֵעַ דִּינוֹ. אֲבָל לֹא שְׂשֻׁבְעִים
 שָׁנָה כְּיוֹם הַשְּׁפָת. מִשּׁוֹם כֶּךָ, בְּאוֹתוֹ יוֹם מִמָּשׁ,
 וְלֹא כְּיוֹם אַחֵר, שְׂאִין רְשׁוֹת לְיוֹם עַל יוֹם אַחֵר. כָּל
 יוֹם, מִה שְׂאִרְעַ כְּיוֹמוֹ - עוֹשֶׂה. שְׁלֹא אֲרַע כְּיוֹמוֹ -
 אֵינוֹ עוֹשֶׂה. וְעַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לְאָדָם לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ
 מִיוֹם זֶה לְיוֹם אַחֵר. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ שְׂנִינּוּ, דְּבַר יוֹם
 כְּיוֹמוֹ, וְלֹא דְבַר יוֹם לְיוֹם אַחֵר.

וּבֹא רְאֵה, לֹא לְחֲנָם מִתְעוֹרְרִים עָלָיו בְּחֲלוֹם, כְּדִי
 לְבַקֵּשׁ עָלָיו רַחֲמִים. אוֹי לְאוֹתוֹ אָדָם שְׁלֹא
 מִתְעוֹרְרִים עָלָיו וְלֹא מוֹדִיעִים לוֹ בְּחֲלוֹם, שְׁנֵה
 נִקְרָא רָע. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ כְּתוּב, (תהלים ה) לֹא יִגְדֹךָ רָע.
 וְכְתוּב (משלי יט) כָּל יִפְקֹד רָע. כָּל יִפְקֹד, מִשּׁוֹם
 שֶׁהוּא רָע.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (ישעיה נח) מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר
 דְּבַר. כִּיּוֹן שְׂכֵתוֹב מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ, מֵהוּ וְדַבֵּר
 דְּבַר? אֵלָּא, עַד שְׂיִנְיֹר חֲדָבֵר כְּרָאוּי וְיַדְבֵּר אוֹתוֹ.

וַיֵּדְאֵי כִּף הוּא בְּרוּר הַדְּבָר, מִשְׁמַע שְׁכַתוּב וְדָבָר
 דְּבָר. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם תְּהִי וּבְעוֹלָם הַבָּא,
 עֲלֵיהֶם כְּתוּב וַיֹּאמֶר אֶךָ עַמִּי הִמָּה בְּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ
 וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ.

וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו'.
 וַיֵּצֵא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, יָצָא מִכָּלֵל שָׁל
 הַחֶלֶק שָׁל יִשְׂרָאֵל, שִׁיָּצָא מִכָּלֵל הַכֹּל, יָצָא מִכָּלֵל
 הָאֱמוּנָה. וַיִּנְצְוּ בַּמַּחֲנֶה, מִכָּאֵן לְמַדְנֹו, כָּל מִי שֶׁבָּא
 מִזֵּה־מַת הַדְּרַע, בַּסּוּף מְנַלִּים אוֹתוֹ לְפָנָי הַכֹּל. מִי
 גָרַם לוֹ? זֵה־מַת הַחֶלֶק הָרַע שִׁישׁ בּוֹ, שְׂאִין לוֹ חֶלֶק
 בְּכָלֵל יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (משלי כה) כְּבֹד אֱלֹהִים הַסֵּתֵר דְּבָר
 וּכְבֹד מַלְכִים חֶקֶר דְּבָר. כְּבֹד אֱלֹהִים הַסֵּתֵר
 דְּבָר, שְׂאִין רְשׁוֹת לְאִישׁ לְגִלוֹת דְּבָרִים סְתוּמִים
 שְׁלֹא נִמְסְרוּ לְגִלוּי, דְּבָרִים שְׁכַפְּסָה אוֹתָם אֹתָם
 עֲתִיק הַיָּמִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כג) לֶאֱכֹל לְשִׁבְעָה
 וּלְמַכֶּסֶה עֲתִיק. לֶאֱכֹל לְשִׁבְעָה, עַד אוֹתוֹ מְקוּם

שֵׁשׁ לוֹ רְשׁוֹת וְלֹא יוֹתֵר. וְעַם כָּל זֶה, וְלִמְכֹסָה
עֲתִיק, לְמִכְסָה עֲתִיק וְדַאי.

דְּבַר אַחַר לֶאֱכֹל לְשִׁבְעָה - אוֹתָם הַחֲבָרִים
שִׁיּוּדָעִים דְּרָכִים וְשִׁבְלִים לְלֶכֶת בְּדַרְךְ
הָאֲמוּנָה בְּרֵאוּי, כְּמוֹ הַדּוֹר שְׂרָבִי שְׂמַעוֹן שְׂרוּי
בְּתוֹכוֹ. וְלִמְכֹסָה עֲתִיק - מְדוּרָת אַחֲרִים, שְׁהָרִי
כֵּלָם לֹא רֵאוּיִים לֶאֱכֹל וְלְשִׁבְעָה וְשִׁתְּנָלוּ דְּבָרִים
בְּתוֹכָם, אֲלֵא לְמִכְסָה עֲתִיק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קְהֵלֶת ה')

אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת כְּשָׁרְךָ.

בִּימֵי רַבִּי שְׂמַעוֹן הָיָה אָדָם אוֹמֵר לְחֲבָרוֹ: פֶּתַח
פִּיךָ וַיֹּאֲרֶוּ דְּבָרֶיךָ. אַחַר שֶׁנִּפְטַר, הָיוּ
אוֹמְרִים: אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ וְגו'. בְּיָמָיו - לֶאֱכֹל
לְשִׁבְעָה. אַחַר שֶׁנִּפְטַר - וְלִמְכֹסָה עֲתִיק. שֶׁהַחֲבָרִים
מְנַמְנָמִים וְלֹא עוֹמְדִים בְּדְבָרִים. דְּבַר אַחַר לֶאֱכֹל
לְשִׁבְעָה - בְּאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁהִתְנָלוּ. וְלִמְכֹסָה עֲתִיק
- בְּאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁהִתְכַּפְּסוּ. (דף קו ע"א)

וַיִּקְבַּ בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם. מַה זֶה
וַיִּקְבַּ? רַבִּי אֲבָא אָמַר, וַיִּקְבַּ וְדַאי, כְּמוֹ

שְׁנַאֲמַר (מלכים-א יב) וַיִּקַּב חַר בְּדִלְתּוֹ, נָקַב אֶת מַה
שְׁהָיָה סְתוּם. וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית בַּת דְּבָרִי, עַד
כָּאֵן נִסְתַּר הַשֵּׁם שֶׁל אִמּוֹ. כִּיּוֹן שְׁכַתוּב וַיִּקַּב,
נָקַב אֶת שֵׁם אִמּוֹ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, אִם לֹא שְׁהִמְנוּרָה הִקְדוּשָׁה עוֹמֵד
בְּעוֹלָם, לֹא הִרְשִׁינוּ לְגִלּוֹת, (מִכָּאֵן וְהִלָּאָה) שְׁחֲרִי
לֹא נִתֵּן דְּבָר זֶה לְגִלּוֹי אֱלֹא לַחֲבֵרִים, שֶׁהֵם בֵּין
קוֹצְרֵי הַשְּׂדֵה. (שָׁאם לָאוּ) תַּפַּח רוּחָם שֶׁל אֱלוֹ שְׁכָאִים
לְגִלּוֹת לְאוֹתָם שְׁלֹא יוֹדְעִים.

בֵּא רֵאָה, כְּתוּב וַיִּנְעֻזוּ בַּמַּחֲנֶה בֵּין הַיִּשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי. הַפְּסוּק תָּזַח חֲרִי בַּאֲרֵנוּ, אֲכַל זֶה
בֵּן אִשָּׁה אַחֶרֶת שֶׁל אָבִיו, בְּעֵלָה שֶׁל שְׁלֹמִית הָיָה.
וְכִיּוֹן שְׁכָא עָלֶיהָ אוֹתוֹ הַמְצָרִי, בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, שָׁב
לְבֵיתוֹ וַיִּדַע אֶת הַדְּבָר, נִפְרַד מִמֶּנָּה וְלֹא בָּא עָלֶיהָ.
וְנִשְׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת וְהוֹלִיד אֶת זֶה, וְנִקְרָא אִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי, וְהָאֲחֵר בֵּין הַיִּשְׂרָאֵלִית. אִם הֵם רָבוּ כָּאֵן
יַחַד, מָה רוֹצֵה כָּאֵן הַשֵּׁם הִקְדוּשׁ? וְלָמָּה קָלַל אֶת
הַשֵּׁם הִקְדוּשׁ?

אֵלֶּיךָ, אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי אָמַר תִּדְבֹר מֵאִמּוֹ מִתּוֹךְ
 קִטְטָה. מִיד - וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקַּב חֹר בְּדִלְתּוֹ. סוּד תִּדְבֹר - נָטַל
 ה' שֵׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ וְקִלְלָהּ, לְהַגִּן עַל אִמּוֹ. וְזוֹהִי
 נְקִיבָה, שֶׁהוּא נִקַּב וּפָרַשׁ אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְנֶאֱמַר
 לְקוֹצְרֵי הַשָּׂדֶה. וְסוּד תִּדְבֹר - (משלי ל) בֶּן דָּרָךְ אִשָּׁה
 מְנַאֲפֶת וְגו'. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים שִׁינְדָעִים
 דְּבָר וּמְכַבְּסִים אוֹתוֹ, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (שם כה) רִיבֹךְ רִיב
 אֶת רֵעֶךָ וְסוּד אַחֵר אֵל תִּגְלֹל.

ה' אַחֲרוֹנָה הִיְתָה נְקִיבָה שִׁינְדָקָת בְּשָׁנֵי צַדִּיקִים,
 מִשׁוּם כִּי נִטְלָה אֶת כְּלֵי זֵינוֹ שֶׁל הַמְּלֹךְ
 וְנוֹקְמַת נְקַמְוֹתֶיהָ, שְׂכָתוֹב הוֹצֵא אֶת הַמְּקַלֵּל. עַל
 זֶה כָּתוּב, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, יִרְאֵת הָאֵם
 הַקָּדִים לְאָב. אֲשֶׁרֵי יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הָזֶה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא.

וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלֵל
 אֶלְהֵיו וְנִשְׂאָה תִּטְאוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הָרִי
 פְּרִשׁוּהָ, אֲבָל כִּי יִקְלֵל אֶלְהֵיו סָתוּם. וּמִשׁוּם שֶׁאָמַר

אֵלֶהּיו סֶתֶם, לְכֹד וְנָשָׂא חֶטְאוֹ. שְׁתֵּרֵי אֵין יוֹדְעִים
 מִי הוּא אֵלֶהּיו, מִי הִירָאָה שְׁלוֹ, אִם אֶחָד מִן
 הַשָּׂרִים, אוֹ אֶחָד מִן הַכּוֹכְבִים, אוֹ אֶחָד מִמִּנְהֵיגֵי
 הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אִם הוּא צְדִיק גָּמוּר, לֹא יַעֲזוֹר
 (דְּבָר) אֶת הַכַּח שְׁלָהֶם, וְכִיּוֹן שְׁעֲזוֹר הַדְּבָר
 הַזֶּה, חוֹשְׁשִׁים שְׁנֹדְרָקָה בּוֹ מִינּוֹת, וְלֹא יָמוּת (אָמַר
 רַבִּי יוֹסֵי, אֶפְלוֹ צְדִיק גָּמוּר לֹא יָמוּת) עַל זֶה, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא דְּבָר
 סֶתוּם.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דְּנִים אוֹתוֹ לְטוֹב בְּזֶה, שְׂאִם
 אָמַר אֵלֶהּי, יְכוּל לְטַעַן: אֵלֶהּי שְׁתֵּיהָ עַד
 עֲכָשׁוֹ, שְׁנַמְשַׁכְתִּי אַחֲרָיו בְּלִבִּי, וְעֲכָשׁוֹ חוֹדְתִּי
 בְּנֶגֶד הָאֱמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה. אֲבָל אִם אָמַר יְיָ אֵלֶהּים,
 אוֹ יְיָ, וְנִקַּב אוֹתוֹ בְּשֵׁמוֹ - לָזֶה אֵין לְטַעַן בְּזֶה,
 מִשּׁוֹם שֶׁזֶהוּי אֱמוּנַת הַכֹּל, וְכָל אוֹת וְאוֹת שָׁל
 הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה עוֹלָה לְשֵׁם הַשָּׁלֵם (לְשִׁבְחָה).

דְּבָר אַחַר וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם
 וַיִּקְלָל - רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה,

לָמָּהּ? אֵלֶּא כִּמוֹ שְׂבִאֲרוֹתָ. אֲבָל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי,
 בַּעֲלָהּ שָׁל שְׁלוּמֵית הָיָה. רַבִּי יְחֻדָּה אָמַר, כְּנֹ
 שָׁל בַּעֲלָהּ שָׁל שְׁלוּמֵית מֵאִשָּׁה אַחֲרַת הָיָה. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, רָבוּ כְּאַחַד, וְאָמַר לוֹ דָּבָר עַל אִמּוֹ,
 וְכִי אָבִיו הָיָה שְׁנֵהֲרַג בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ, כְּמוֹ שְׂבִאֲרוֹתָ
 שְׂכָתוֹב (שמות ב) הִלְחֲרַנִּי אֶתָּה אֹמֵר, שְׁוֹה בְּשֵׁם
 הַקְּדוֹשׁ חָרַג אֹתוֹ מִשָּׁה, וְעַל כֵּן הוֹשִׁיט דְּבוּר
 בְּנִגְדּוֹ.

וְזָהוּ שְׂכָתוֹב, וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת
 הַשֵּׁם וַיִּקְלַל וַיִּבְיֵאוּ אֹתוֹ אֵל מִשָּׁה. לָמָּה?
 (אֵל מִשָּׁה? מִשּׁוֹם שְׁחָרַג אֶת אָבִיו וְכִי) מִשּׁוֹם שְׁחָנִיעַ אֵל מִשָּׁה
 עַל שְׁחָרַג אֶת אָבִיו בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. מִשּׁוֹם כֶּף וַיִּבְיֵאוּ
 אֹתוֹ אֵל מִשָּׁה. כִּיּוֹן שְׂרָאָה מִשָּׁה, מִיָּד וַיִּנְיַחְהוּ
 בַּמִּשְׁמֵר, וְהָאֵב וְחֵבֶן נָפְלוּ בְיַדִּי מִשָּׁה.

אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהָיו וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. רַבִּי יִצְחָק
 פָּתַח, (תהלים פא) שָׁמַע עַמִּי וְאַעֲיֶדָה כֶּף יִשְׂרָאֵל
 אִם תִּשְׁמַע לִי לֹא יִתְּיָה כֶּף אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
 לְאֵל זָר. (דף קו ע"ב) כִּיּוֹן שְׂכָתוֹב לֹא יִתְּיָה כֶּף אֵל זָר,

מה זה ולא תשתחוה לאל נכר? אלא לא יהיה
 בך אל זר, שלא יבנים אדם את היצר הרע לתוכו.
 שכל מי שבא להתחבר עמו, אל זר שרוי בתוכו,
 שהרי בשמתחבר בו אדם, מיד בא לעבר על דברי
 תורה, ובא לעבר על אמונת השם הקדוש, ובא
 אחר כך להשתחוות לאילים אחרים, ועל זה
 כתוב לא יהיה בך אל זר. כיון שלא יהיה בך אל
 זר, לא תבא להשתחוות לאילים אחרים ולעבר
 על אמונת השם הקדוש. זהו שכתוב ולא
 תשתחוה לאל נכר, וזהו אמונה רעה של האדם.
 ועל זה, כי יקלל אלהיו, שיכול לטען שהוא קלל
 את אותו אל זר, יצר הרע שלפעמים שורה
 עליו, ואנו איננו יודעים אם דבריו אמת או לא.
 ועל זה, ונשא חטאו. אבל ונקב שם ה' מות יומת.
 אמר רבי יהודה, אם כן, למה ונשא חטאו?
 ונסלח חטאו היה צריך להיות! (אלא) אמר
 לו, כמו שאמר אלהי, כמו שבארנו סתם, ולא
 פרש. רבי חייא אמר, כי יקלל אלהיו סתם, ולא

פֶּרֶשׁ, וְזֶה וְדַאי וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. אֲבָל וְנִקְבַּ שֵׁם ה' מוֹת יוֹמָת, שְׁהָרִי כָּאֵן תְּלוּיָה אֲמוּנַת הַכֹּל, וְאִין לֹ רְשׁוֹת לְטַעֲן עָלָיו כְּלָל.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כִּךְ זֶה וְדַאי, שְׁהָרִי הַשֵּׁם הָיָה הֵנוּ אֲמוּנַת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים, וְעַל זֶה עוֹמְדִים כָּל הָעוֹלָמוֹת, בָּאוֹת וְעִירָה אַחַת תְּלוּיִים אֶלְף אֶלְפִים וְרַבּוֹא רַבָּבוֹת עוֹלָמוֹת שֶׁל תְּשׁוּקוֹת, וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ קִשׁוּרוֹת אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, וּכְמָה אֶלְף רַבָּבוֹת עֲלִיּוֹנִים (עוֹלָמוֹת) תְּלוּיִים בְּכָל אוֹת וְאוֹת, וְעוֹלוֹת וְנִקְשָׁרוֹת בְּאֲמוּנָה (בְּגִלּוּי), וְנִסְתָּר בְּהֵם מַה שְּׁלֹא הִשְׁיִינוּ הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים, הַתּוֹרָה תְּלוּיָה בְּהֵם, הָעוֹלָם הָיָה וְהָעוֹלָם הַבָּא הוּא וְשִׁמּוֹ אֶחָד. וְעַל כֵּן כְּתוּב, (תְּהִלִּים לט) אָמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְרַכִּי מִחֲטָאוֹ בְּלִשׁוֹנִי. וְכְתוּב, (קִהְלֵת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת בְּשָׁרְךָ.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח, (שְׁמוֹת יט) לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוּל יִסְקָל אוֹ יָרָה יִיָּרָה אִם בְּהִמָּה אִם אִישׁ לֹא יִתְּיָה בְּמִשְׁךְ הַיָּבֵל. וּמָה תָר סִינִי, שֶׁהוּא תָר כְּשֶׁאָר

הרי העולם, משום שנראה עליו כבוד המלך
 הקדוש כתוב לא תנע בו יד כי סקול יסקל או
 ירה יירה - מי שקרב למלך לא כל שכן. ומה הר
 סיני, שיכול אדם להושיט בו יד דרך כבוד
 ביראה, כתוב בו לא תנע בו יד סתם, ואפלו
 בדרך כבוד - מי שמושיט ידו בדרך קלון בנגד
 המלך לא כל שכן.

רבי ייסא פתח ואמר, (שם ג) אל תקרב הלם של
 נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה
 עומד עליו אדמת קדש הוא. ומה משה, מיום
 שנולד, לא סר ממנו הזוהר הקדוש העליון, כתוב
 בו אל תקרב הלם. אמר לו, משה, עד כאן אינך
 בדאי להשתמש בכבודי של נעליך. ומה משה כן,
 שהיה מתקרב ביראה בקדשה כתוב בו כן - מי
 שקרב בארח של קלון אל המלך על אחת כמה
 וכמה.

רבי אבא אמר, איש איש כי יקלל אלהיו ונשא
 חטאו. בא ראה, כשהיו ישראל במצרים, היו

מכירים את אותם הגדולים של העולם שממנים על שאר העמים, ולכל אחד ואחד היה לו פחד לבדו מהם. כיון שנקשרו בקשר האמונה, וקרבו אותם הקדוש פרוץ הוא לעבודתו, נפרדו מהם וקרבו לאמונה העליונה הקדושה. ומשום כך כתוב איש איש כי יקלל אלהיו, ואף על גב שזוהי עבודה זרה, כיון שאני הפקדתי להם ממנה להנהיג את העולם, מי שמקלל ומבזה אותם, ודאי ונשא חטאו, שחרי ברשותי עומדים והולכים ומנהיגים את בני העולם. אבל ונקב שם ה' מות יומת, לא ונשא חטאו כמו לאלו, אלא מות יומת. מות בעולם הזה, יומת בעולם הבא. לאלה ונשא חטאו, משום שמבזה מעשי ידיו, מבזה את השמשים שלי שאני הפקדתי, ואסור הוא, אבל מיתה לא התחייבה בהם.

רבי שמעון היה הולך בדרך, והיו עמו רבי אלעזר ורבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי ורבי יהודה. הגיעו לחריץ מים אחד. החליק רבי יוסי בכנרדיו לתוך המים, אמר, הלואי שחריצי המים לא

היו נמצאים. אמר לו רבי שמעון, אסור לך! שמש של העולם הוא, ואסור לנהג קלון בשמשו של הקדוש ברוך הוא, וכל שכן בשהם מעשים של אמת שנמצאים בהנהגות ההשגחה העליונה.

פתיח ואמר, (בראשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וירא אלהים את כל אשר עשה - סתם, אפלו נחשים ועקרבים ויתושים, ואפלו אותם שנראים מחבלי העולם, בכלם כותב והנה טוב מאד, כלם שמישי העולם, מנהיגי העולם, וכני אדם אין יודעים.

עד שהיו הולכים, ראו נחש אחד הולך לפניהם. אמר רבי שמעון, ודאי זה הולך להרחיש לנו גם. רץ אותו נחש לפניהם ונקשר באפעה אחד בקשר תדרה, הסיטו (גלחמו) זה את זה ומתו. בפשהגיעו, ראו את שניהם שוכבים בדרה. אמר רבי שמעון, ברוך הרחמן שרחיש לנו גם, שהרי כל מי שמתפלל בזה פשהוא בקיומו, או שהוא מסתפל באדם, לא ינצל בודאי. כל שכן אם יקרב

אֵלָיו. קָרָא עָלָיו, (תהלים צא) לֹא תֵאָנֶה אֵלֶיךָ רָעָה
 וְנִגַע לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלֶךָ. וּבְכָל עוֹשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֶת שְׁלִיחוֹתָו, וְאִין לָנוּ לְנֶהֱג בְּוִיזוֹן בְּכָל מַה
 שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. וְעַל זֶה בְּתוֹב, (שם קמה) מֵוֹב ה' לְכָל
 וּרְחַמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וּבְתוֹב, יוֹדוּךָ ה' כָּל
 מַעֲשֵׂיךָ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (שיר ב) אֲנִי חֲבֻצֶלֶת הַשָּׂרוֹן
 שׁוֹשְׁנֵת הָעֲמֻקִּים. כַּמָּה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְשַׁבַּח אוֹתָהּ, וְהִיא מְשַׁבַּח אוֹתוֹ תָּמִיד.
 וְכַמָּה שְׂבָחִים וּזְמִירוֹת מִתְקִינָה לְמִלְךָ תָּמִיד.
 אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂאֲחוּזִים בְּגוֹרֵל תְּחִלָּק
 הַקְּדוֹשׁ, כַּבְּתוֹב (דברים לב) כִּי חֶלְקָהּ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל
 גִּחְלָתוֹ.

אֲנִי חֲבֻצֶלֶת הַשָּׂרוֹן - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׂנִקְרָאת
 חֲבֻצֶלֶת, שְׁעוֹמֶדֶת בְּיַפֵּי שֶׁל נוֹי בְּנֵן עֶדֶן
 לְהַנְטִיעַ. הַשָּׂרוֹן, שֶׁהִיא (שומרת נ"א שרה) וּמְשַׁבַּח אוֹת
 הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיזוֹן. דָּבָר אַחֵר אֲחֵר אֲנִי חֲבֻצֶלֶת הַשָּׂרוֹן -

שְׁצַרִיכָה לְהִיּוֹת מִשָּׁקָה מִהַשְׁקָאת הַנַּחַל הָעֵמֶק, מֵעֵין הַנְּחָלִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר תִּיהֶ הַשְּׂרוּן (בְּעֶרְכָּה). [לְאַנְם (מִים) שׁוֹשְׁנֵת הָעֵמֶקִים, שֶׁעוֹמֵד בְּעֵמֶק שֶׁל הַכֹּל.

שׁוֹשְׁנֵת הָעֵמֶקִים, מִי הֵם הָעֵמֶקִים? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּחִלִּים קל) מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ ה'. חֲבֻצֹת הַשְּׂרוּן, מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהַשְׁקָאת הַנְּחָלִים הָעֵמֶקִים יוֹצְאִים וְלֹא פּוֹסְקִים לְעוֹלָמִים. שׁוֹשְׁנֵת הָעֵמֶקִים, הַשׁוֹשְׁנָה שֶׁל אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא עֵמֶק הַכֹּל, נִסְתָּר מִכָּל הַצְּרָדִים.

בֹּא רְאֵה, בְּרֵאשׁוֹנָה חֲבֻצֹת יִרְקָה עִם עָלִים יִרְקִים, אַחֲרַי כִּי שׁוֹשְׁנָה בְּשָׁנֵי גּוֹנִים - אֶדָם וְלָבֵן. שׁוֹשְׁנֵת - בְּשִׁשָּׁה עָלִים. שׁוֹשְׁנֵת - שֶׁשְׁנֵתָה אֶת גּוֹנֵיהָ, וּמִשְׁתַּנֶּה מִגּוֹן לְגּוֹן. שׁוֹשְׁנֵת, בְּרֵאשׁוֹנָה חֲבֻצֹת. בְּזִמְן שְׂרוּצָה לְהוֹדוּג עִם הַמְּלֶךְ, נִקְרָאת חֲבֻצֹת. אַחֲרַי שְׁנֵדְבָקָה עִם הַמְּלֶךְ עִם אוֹתוֹ נְשִׁיקוֹת, נִקְרָאת שׁוֹשְׁנָה, מִשׁוּם שֶׁכְּתוּב (שִׁיר ה) שְׁכַתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים. שׁוֹשְׁנֵת הָעֵמֶקִים. שְׁחִיא

מִשְׁתַּנֶּה וּמִשְׁנָה אֶת גּוֹנֵיהָ, לְפַעֲמִים לְטוֹב,
 וְלְפַעֲמִים לְרָע. לְפַעֲמִים לְדִין, וְלְפַעֲמִים לְרַחֲמִים.
 וְתֵרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לִמְאֹכֵל וְכִי תֵאָוֶה
 הוּא לְעֵינַיִם וְגו' (בראשית ב). פֶּא רֵאָה, שְׁחֵרִי
 בְּנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים וְלֹא מִשְׁנִיחִים,
 בְּשַׁעַה שֶׁבָרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם וְכִבְד
 אוֹתוֹ בְּכַבּוֹד עֲלִיּוֹן, רָצָה מִמֶּנּוּ לְהַדְבִּק בּוֹ, כִּדִּי
 שְׂיִמְצֵא יְחִידִי, וּבְלֵב יְחִידִי, וּבְמָקוֹם שֶׁל דְּבָקוֹת
 יְחִידָה, שְׁלֹא יִשְׁתַּנֶּה וְלֹא יִתְהַפֵּךְ לְעוֹלָמִים כְּאוֹתוֹ
 קִשָּׁר הָאֱמוּנָה הַיְחִידָה, שֶׁחֵכֵל נִקְשָׁר בּוֹ. זְהוּ
 שְׁכַתוֹב וְעֵץ הַחַיִּים כְּתוּב הֵנּוּ.

וְאַחַר כֵּן סָטוּ מִדְרֹךְ הָאֱמוּנָה, וְעִזְבוּ אֶת הָעֵץ
 הַיְחִיד הָעֲלִיּוֹן מִכָּל הָעֲצִים, וּבָאוּ לְהַדְבִּק
 בְּמָקוֹם שֶׁמִּשְׁתַּנֶּה וּמִתְהַפֵּךְ מִגּוֹן לְגוֹן, וּמִטוֹב לְרָע,
 וּמִרָע לְטוֹב, וַיִּרְדּוּ מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, וְנִדְבְּקוּ לְמַטָּה
 בְּשָׁנוּיִים רַבִּים, וְעִזְבוּ אֶת הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֵּל, שֶׁהוּא
 אַחֵר, וְלֹא מִשְׁתַּנֶּה לְעוֹלָמִים. זְהוּ שְׁכַתוֹב (קהלת ז)
 אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יֶשֶׁר וְהִמָּה בְּקִשּׁוֹ

חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים. וְהִמָּה בְקָשׁוֹ חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים וַדַּאי,
 אִזּוּ הִתְהַפְּדוּ לָבָם לְאוֹתוֹ צַד מִמָּשׁ, לְפַעְמִים לְטוֹב,
 לְפַעְמִים לְרָע, לְפַעְמִים לְרַחֲמִים, לְפַעְמִים לְדִין. ^{יד}
 כְּמוֹ אוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁנִּדְבַּקוּ בוֹ וַדַּאי. וְהִמָּה ^{קז ע"ב}
 בְקָשׁוֹ חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים, וְנִדְבַּקוּ בָהֶם.

אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אָדָם, עֲזֹבֵת אֶת
 הַחַיִּים וְדַבְּקֵת בַּמּוֹת. חַיִּים, שְׂכַתוֹב וְעֵץ
 הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן, הָעֵץ שֶׁנִּקְרָא חַיִּים, שְׂמִי שְׂאוּחֹז
 בּוֹ לֹא טוֹעֵם טַעַם הַמּוֹת לְעוֹלָמִים, וְנִדְבַּקֵת בְּעֵץ
 אַחֵר - הַרִי וַדַּאי מוֹת הוּא כְּנִגְדָּךְ. וְהוּ שְׂכַתוֹב (מִשְׁלִי
 ה) רַגְלֵיהָ יִרְדוֹת מוֹת וְגו'. וְכַתוֹב (קַהֲלַת ז) וּמוֹצֵא אֲנִי
 מִרַ מַּמּוֹת אֶת הָאִשָּׁה. וַדַּאי שֶׁנִּדְבַּק לְמָקוֹם שֶׁל
 מוֹת, וְעֹזֵב אֶת הַמָּקוֹם שֶׁל חַיִּים, מִשּׁוֹם כִּדְּ נִגְדוֹר
 עָלָיו וְעַל כָּל הָעוֹלָם מוֹת.

אִם הוּא חָטָא, מָה חָטָאוּ כָּל הָעוֹלָם? אִם תֹּאמַר
 שְׂכַל הַבְּרִיּוֹת כָּאוּ וְאָכְלוּ מִהָעֵץ הַזֶּה וְנִלְקַח
 מִכֻּלָּם - לֹא כִּי. אֲלָא בְּשַׁעַה שֶׁאָדָם עָמַד עַל
 רַגְלָיו, רָאוּ אוֹתוֹ כָּל הַבְּרִיּוֹת וּפְתַחוּ מִפְּנֵיו, וְהָיוּ

נוסעים אחריו כמו עבדים לפני המלך, והוא
 אומר להם: אני ואיתם, (תהלים צה) בואו נשתחוה
 ונברעה נברכה לפני ה' עושנו. וכלם באו אחריו.
 כיון שראו שאדם משתחוה למקום הזה ונרפק בו,
 כלם נמשכו אחריו, ונרם מות לו ולכל העולם.

אז השתנה האדם לכמה גונים, לפעמים לטוב
 לפעמים לרע. לפעמים רגז, לפעמים נחת.
 לפעמים דין, ולפעמים רחמים. לפעמים חיים,
 לפעמים מות. ולא עומד בקיום תמיד בלאחד
 מהם, משום שאותו מקום נרם לו. ולכן נקרא
 להט התרב המתהפכת, מצד זה לצד זה, מטוב
 לרע, מרחמים לדין, משלום לקרב, היא מתהפכת
 לכל. ונקרא טוב ורע, שפיתוב ומעץ הדעת טוב
 ורע לא תאכל ממנו.

והמלך העליון, המרחם על מעשי ידיו, הוכיח
 אותו ואמר לו, ומעץ הדעת טוב ורע לא
 תאכל ממנו, והוא לא קבל ממנו, ונמשך אחר

אֲשֶׁתוֹ וְנִתְנָהּ לְעוֹלָמִים. שְׁתֵּרֵי הָאִשָּׁה עוֹלָה
לְמָקוֹם הַזֶּה, וְלֹא יוֹתֵר. וְהָאִשָּׁה גְרָמָה מָוֶת לְכָל.

בֹּא רֵאֵה, לְעוֹלָם הַבֹּא כְּתוּב, (ישעיה סה) כִּי כִימֵי
הָעֵץ יְמֵי עַמִּי. כִּימֵי הָעֵץ - אוֹתוֹ עֵץ שְׁנוֹדָע.
בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב, (שם כה) בְּלַע הַמָּוֶת לְנֹצֶחַ וּמָחָה
ה' אֱלֹהִים דְּמָעָה מֵעַל כָּל פָּנִים.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יְמִלְךָ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל הַמִּשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשַׁת בְּהַר

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִשֵׁת בְּהַר

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינִי לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִבְנְאוּ אֶל
 הָאָרֶץ וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (ויקרא ו) וְאֵת תּוֹרַת
 הָעֵלָה הִיא הָעֵלָה וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל
 בְּאֶרְנו, שְׁהִיא עוֹלָה וּמִתְחַבֶּרֶת עִם הַמְּלֶכֶד
 הַקְּרוֹשׁ בְּזוּוּג שְׁלָם.

הִיא הָעֵלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמְּזִבַּח כָּל הַלֵּילָה וְגו'.
 בֹּא רְאֵה, בֵּינוֹן שְׁנֵכְנָם הַלֵּילָה וְהַשְּׁעָרִים
 סְתוּמִים, הַדִּינִים הַתְּחַתּוּנִים מִתְּעוֹרְרִים בְּעוֹלָם,
 וְהוֹלְבִים וּמְשׁוּטְטִים חֲמוּזִים וְאֶתּוֹנוֹת וּכְלָבִים.
 חֲמוּזִים תְּרִי בְּאֶרְנו, וּכְלָבִים וְאֶתּוֹנוֹת לֹא
 מְשׁוּטְטִים וְלֹא הוֹלְבִים, אֲלָא בְּהֶם עוֹשִׂים כְּשָׁפִים
 לְבְנֵי אָדָם, כְּמוֹ בְּלָעָם, וּפְרִשׁוּתָהּ. אִזּוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם
 יִשְׁנִים, וְהַמְּזִבַּח הַתְּחַתּוּן הַחִיצוֹן שׁוֹרֵף.

בְּחִצּוֹת הַלֵּילָה מִתְּעוֹרְרֶת רוּחַ צְפוֹן, וּמֵאוֹתוֹ
 הַמְּזִבַּח הַתְּחַתּוּן יוֹצֵאת שְׁלֵהֶבֶת אֵשׁ,
 וְהַשְּׁעָרִים נִפְתָּחִים, וְהַדִּינִים הַתְּחַתּוּנִים מִתְּכַנְסִים

לְנִקְבִים שְׁלָהֶם, וְאוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת הוֹלֶכֶת
 וּמְשׁוּמְמָת, וְשַׁעֲרֵי גֶן עֵדֶן נִפְתָּחִים, עַד שְׁמֹנִיעַה
 (הַבְּקָר) אוֹתָהּ הַשְּׁלֵהֶבֶת, וּמִתְחַלֶּקֶת לְכַמָּה צְדָדִים
 שֶׁל הָעוֹלָם, וְנִכְנָסֶת (דף קח ע"א) תַּחַת פְּנֵי הַתְּרַנְגוֹל,
 וְהוּא קוֹרָא.

אִז הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בֵּין הַצְּדִיקִים, וְנִכְנָסֶת
 יִשְׂרָאֵל מִשְׁבַּחַת אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד
 שְׁמֹנִיעַ הַבְּקָר. בֵּינֵן שְׁמֹנִיעַ הַבְּקָר נִמְצָאִים מִסְּפָרִים
 בְּסוּד אֶחָד, וַיֵּשׁ לָהּ נִחַת עִם בְּעֻלָּהּ. וְהוּ שְׁכַתוֹב
 עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלֵּילָה וְגו'. עַד הַבְּקָר,
 שְׁחֵרֵי בַּבְּקָר הַדִּינִים וְהַשְּׁלֵהֶבֶת שׁוֹכְבִים, וְאִז
 מִתְעוֹרֵר אֲבָרְהָם בְּעוֹלָם, וּמְנוּחָה הִיא שֶׁל הַכֹּל.

בֵּן רֵאָה, בֵּינֵן שְׁנִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ, לֹא נִמְצָאוּ
 בָּהּ הַדִּינִים הַתַּחְתּוֹנִים, וְנִכְנָסֶת יִשְׂרָאֵל הִיָּתָה
 בָּהּ בְּמְנוּחָה עַל פְּנֵי הַכְּרוֹבִים, כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר, שְׁכַתוֹב
 (ישעיה א) צֶדֶק יִלִּין בָּהּ. אִז הָיָה לָהּ נִחַת מִהַכֹּל, שְׁחֵרֵי
 יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁנִים עַד שְׁמִקְרִיבִים אֶת הַקָּרְבָּן שֶׁל בֵּין
 הָעַרְבִים, וּמִסְתַּלְקִים הַדִּינִים. וְהָעוֹלָה הִיָּתָה בּוֹעֵרֶת

על המזבח, ואז היה לה נחת מהכל, ולא נמצא
אלא אשה עם בעלה. והו שבתוב כי תבאו וגו'
ושבתה הארץ, מנוחה בודאי. ושבתה הארץ שבת
לה, שבת לה' ממש.

עוד פתח רבי אלעזר, (שמות כא) כי תקנה עבד
עברי שש שנים יעבד וגו'. משום שכל בן
ישראל שנמול, שיש בו רשם קדוש, יש לו מנוחה
בשמטה, שהרי שלו היא אותה שמטה, לנוח בה.
וזו נקראת שבת הארץ, ודאי חרות יש בה. מנוחה
בה. כמו ששבת היא מנוחת הכל, כך גם השמטה
היא מנוחת הכל, מנוחה היא של רוח וגוף.

בא ראה, ה' היא מנוחת העליונים והתחתונים.
משום כך, ה' עליונה, ה' תחתונה. מנוחת
העליונים, מנוחת התחתונים. ה' עליונה, שבע
שנים שבע פעמים. ה' תחתונה שבע שנים בלבד.
זו שמטה, וזה יובל.

ובשמים כלים בדברים הכל אחר. משום כך
ושבתה הארץ, באותה מנוחת

הָאָרֶץ צְרִיכִים הָעֲבָדִים מְנוּחָה. וּמִשׁוּם כֵּן,
וּבְשִׁבְעֵית יֵצֵא לַחֲפָשִׁי חֲנָם. חֲנָם, מֵה זֶה חֲנָם?
שָׁלֹא נוֹתֵן לְאֲדוֹנָו כָּלוּם.

אֵלֶּא סוּד זֶה פָּאן לְמִדְנָו, פְּתוּב (במדבר יא) זְכַרְנוּ
אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם, בְּלִי
בְרָכָה. שָׁלֹא הָיָה עָלֵינוּ בְּמִצְרַיִם הָעֵל שְׁלִמְעָלָה.
בֹּא וּרְאֵה, עֲבָדִים פְּטוּרִים מֵעַל הַמְּלָכוֹת
שְׁלִמְעָלָה, וְלָכֵן פְּטוּרִים מִן הַמְּצוּוֹת. מֵה זֶה עַל
מְלָכוֹת שָׁמַיִם? אֵלֶּא כָּאוֹתוֹ שׁוֹר שְׁנוֹתָנִים עָלָיו
עַל בְּהֵתְחִלָּה כִּדִּי לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ טוֹב לְעוֹלָם.
וְאִם לֹא מְקַבֵּל עָלָיו אוֹתוֹ עַל, לֹא עוֹשֶׂה דָבָר.
כֵּן גַּם צָרִיף לְאָדָם לְקַבֵּל עָלָיו עַל בְּהֵתְחִלָּה,
וְאַחַר כֵּן שִׁיעֵבֵד בּוֹ בְּכָל מֵה שְׁצָרִיף. וְאִם לֹא
יְקַבֵּל עָלָיו אֶת זֶה בְּהֵתְחִלָּה, לֹא יוּכַל לְעַבֵּד.

זֶהוּ שְׁפִתוּב, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֶת ה' בִּירְאָה. מֵה זֶה
בִּירְאָה? כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שם קיא) רֵאשִׁית חֲכָמָה
יְרֵאת ה', וְזוֹ מְלָכוֹת שָׁמַיִם. וּמִשׁוּם כֵּן, עַל
מְלָכוֹת שָׁמַיִם. וְעַל כֵּן זֶה הִיא הִרְאשִׁית שֶׁל הַכּוֹל.

מי מוכיח? תפלה, בהתחלה של יד, משום שפיה
 הוא נכנס לשאר הקדשה. ואם זה לא נמצא
 אצלו, לא שורה עליו קדשה למעלה, משום זה
 פתוב, (ויקרא טז) פזאת יבא אחרן אל הקדש וגו'.

והעל הנה לא שורה פמי שפפות לאחר, ועל פן
 עבדים פטורים מעל מלכות שמים. ואם
 מהעל הנה הם פטורים, מכל השאר הם פטורים,
 שהרי השאר לא שורה על האדם, עד שנמצא עמו
 העל הנה, ומשום זה היו אוכלים ישראל במצרים
 חנם. אף כאן יצא לחפשי חנם, שהרי עבד הנה,
 וכל מה שעשה - חנם הוא, בלי על מלכות שמים.
 ואף על גב שתנם היו מעשיו - יצא לחפשי,
 ותהיה לו מנוחה.

לאחר שהוא בחרות ונמצאת בו מנוחה, נותנים
 עליו על, מאותו מקום שהוציא אותו
 לחרות. ואם פן אדם יסרב לצאת לחרות, כמו
 שנאמר ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני
 וגו', הרי פודאי פנים את אותו מקום, שעזב על

מלכות שלמעלה ולקח את על אדונו. ועל זה מה
 פתוב? והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל
 הדלת וגו'. והגישו אדניו אל האלהים, אל
 האלהים סתם, אל אותו המקום שפנים אותו שנים
 בן נקרא אלהים.

ולא יזה מקום יקרב אליו? אל הדלת או אל
 המזוזה. (דף קח ע"ב) משום שהמקום הזה הוא
 הפתח שלמעלה, ונקרא מזוזה, והרי נתבאר. וכיון
 שהוא התבון לפנים את המקום הזה, אותו פנים
 נשאר עמו בו בנופו. והו שפתוב ורצע אדניו את
 אזנו במרצע ועברו לעלם. יהיה עבד תחת רגלי
 אדונו עד שנת היובל.

למה את אזנו? הרי פרשוה. אבל שמיעה
 תלויה במקום הזה, עשייה למעלה.
 ומשום שישראל, כשקרבנו להר סיני והיו באהבת
 לבם להתקרב לקדוש ברוך הוא, הקדימו עשייה
 לשמיעה, שהרי בראשונה השמיעה, ואחר כך
 עשייה. השמיעה תלויה בשמטה הזו. ועל זה

וְהוּא פָּנִים אֶת הַשְּׂמִיעָה הַזֹּה, תִּפְנִים שְׂמִיעָתוֹ
 וַיִּשְׂאֵר בּוֹ פָּנִים, וְהוּא לֹא יִשְׂאֵר עֶבֶד לְאֲדוֹנָו, עַד
 שְׂיִתְקַרֵּב לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂפָנִים, וַיִּפְנִים הוּא לְפָנָיו,
 וַיִּשְׂאֵר בּוֹ אוֹתוֹ פָּנִים. וּמִשׁוֹם זֶה, וְהַגִּישׁוֹ אֲדָנָיו
 אֶל הָאֱלֹהִים סֶתֶם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וְעַל זֶה, וְשָׁבְתָה
 הָאָרֶץ שַׁבָּת לָהּ.

וַיֵּשֶׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךְ וְגו', וּבַשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִת שַׁבָּת
 שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ שַׁבָּת לָהּ. וְהָרִי פְּרִשׁוּתָהּ,
 שַׁבָּתוֹב (שְׁמוֹת כג) וְהַשְּׂבִיעִת תִּשְׁמַטְנָה וְנִטְשָׁתָה וְגו'.
 מָה הַטַּעַם וְאָכְלוּ אֶבְיָנִי עִמָּךְ? מִשׁוֹם שֶׁהָעֲנָיִים
 תִּלְוִיִּים בְּמְקוֹם הַזֶּה, וּמִשׁוֹם זֶה תִּשְׂאִיר אוֹתָם
 לְאָכֹל. וְעַל זֶה, מִי שֶׁמְרַחֵם עַל הָעֲנִי, נוֹתֵן שְׁלוֹם
 בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וּמוֹסִיף בְּרָכָה לְעוֹלָם, וְנוֹתֵן
 שְׂמֻחָה וְכֵחַ לְמְקוֹם שֶׁנִּקְרָא צְדָקָה, לְהוֹרִיק בְּרָכָה
 לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וּבְאַרְנוֹ.

רעיא מהימנא

וּבַשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִת שַׁבָּת שַׁבָּתוֹן וְגו'. מְצֻוֶה זֶה
 לְשַׁבָּת בַּשָּׁנָה הַשְּׂבִיעִת, וּלְאַחֲרֶיהָ

לְשֵׁבֶת בְּשַׁבְּעֵי, וְאַחֲרֶיהָ לְהַשְׁמִיט כֶּסֶפִּים
 בְּשַׁבְּעֵי־ת, וְאַחֲרֶיהָ לְמִנּוֹת שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁבַע פְּעָמִים
 וְהָיוּ לָךְ יָמֵי שֶׁבַע שָׁבֻתַת הַשָּׁנִים תִּשְׁעַ וְאַרְבָּעִים
 שָׁנָה. כָּאֵן הַסּוּד שֶׁל כָּל הַשַּׁבְּעִיּוֹת, מִצַּד הַשַּׁבְּעִי
 שְׁנִמְצֵאת שֶׁבַע, מִצַּד הַצְּדִיק שֶׁהוּא שַׁבְּעֵי לְבִינָה,
 וְהִיא בַּת שֶׁבַע, מִצַּד הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ
 (תהלים קיט) שֶׁבַע בְּיוֹם הַלְּלִיתִיךָ.

שֶׁבַע שָׁמוֹת הֵם אֲבִנֵי־אֵן, וּבָהֶם אֲרַבְּעִים וּשְׁתַּיִם
 אוֹתִיּוֹת, כָּלֵל הָאוֹתִיּוֹת וְהַתְּבוֹת הֵם תִּשְׁעַ
 וְאַרְבָּעִים, הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה, שָׁבָה
 וּקְרֵאתֶם דְּרוֹר. בָּהּ תִּהְיֶה שַׁבְּעִינָה תַּחְתּוֹנָה, דְּרוֹר
 פְּדוּת וּשְׁבִיתָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְתִּהְיֶה זְרַעֲךָ
 כַּעֲפַר הָאָרֶץ.

לְכָל סְפִירָה מִהַשֶּׁבַע הִלְלוּ שֵׁשׁ כְּנָפִים, שֶׁהֵן שֵׁשׁ
 אוֹתִיּוֹת לְכָל אַחַת. וּבָהֵן הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 (וּשְׁבִינָתוֹ) כָּלֵל סְפִירָה מִהַשֶּׁבַע הִלְלוּ, (ישעיה ו) בְּשְׁתַּיִם
 יְכַסֶּה פָּנָיו וּבְשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבְשְׁתַּיִם יַעֲוִפֶה,
 וּבִינָה הִיא אַחַת, וְהַשַּׁבְּעִינָה תַּחְתּוֹנָה הִיא שֶׁבַע,

וּלְמַעַלָּה מִבִּינָה אַחַת וְאַחַת - הָרִי עֶשֶׂר סְפִירוֹת.
שְׁתַּיִם, ג', וְד', וְה', וּו', וּז'.

כָּאֵן וַיֵּלֶךְ הַלּוֹךְ וְגִדְל. מִצַּד זָר - וְהַמִּים הָיוּ הַלּוֹךְ
וְחֶסֶד, מִתִּי? בְּמָקוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה הִתְחַתְּוֶנָה
שׁוֹרָה בּו'. וְהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית ח) וַתִּנַּח הַתֵּבָה בַּחֲדָשׁ
הַשְּׂבִיעִי, זו הַשְּׂכִינָה הִתְחַתְּוֶנָה. בְּשַׁבְּעָה עֶשֶׂר יוֹם
לַחֲדָשׁ, הִיא הַשְּׂבִיעִית וְהַעֲשִׂירִית.

שְׁעוֹלָה בָּהֶם אֶהְיֶה, שְׁהִיא בִינָה, שְׁנַת הַיּוֹבֵל,
הִיא אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, פְּעָמִים אֶהְיֶה
חֲשֹׁבֹן מ"ב, וְשִׁמּוֹנָה אוֹתִיּוֹת בָּהֶם חֲמִשִּׁים, שְׂפָהֶם
מִצְוָה לְחֹשֵׁב שְׁנַת הַיּוֹבֵל. וְבוּ מִצְוָה לְחֹזֵר לְאַחֲזוֹתוֹ
בַּיּוֹבֵל, בְּשְׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תֵּשְׁבוּ וְגו'. כָּל אֶחָד
יִחֹזֵר בּוּ לְדַרְגָּה שְׁלוֹ, שְׁנַשְׁמָתוֹ אֲחֻזָּה מִשָּׁם, כְּמוֹ
שְׂבָארוֹהָ (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'.

שְׂמִיטָה - שְׂכִינָה תְּחַתְּוֶנָה, שְׁהִיא מִשְׁבַּע שָׁנִים.
יּוֹבֵל - הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, בִּינָה, הִיא
לְחֲמִשִּׁים שָׁנִים, וְכֵה מִתְיַחֲסִים יִשְׂרָאֵל בִּיצִיאָתָם
מִהַגְּלוּת. וְהוּ שְׂפָתוֹב וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תֵּשְׁבוּ.

בְּגוֹן שְׂיָצִיאת מִצְרַיִם שְׁאוֹתָם בְּעֲלֵי תוֹרָה בָּהּ,
נֹאמַר בָּהֶם (שמות יג) וַחֲמָשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
וּפְרָשׁוּהָ אֶחָד מִחֲמָשִׁים.

וּשְׂבִינָה תַחְתּוֹנָה הִיא גְּאֻלַּת בְּתֵי עָרֵי חוֹמָה
נֹאמַר בָּהּ, וּבְתֵי עָרֵי הַחֲצַרִּים. שְׂשֻׁנֵי
בְּתִים יֵשׁ בְּלֵב: אִם הֵם מִבְּעֲלֵי תוֹרָה, הֵם נִקְרָאִים
בְּתֵי עָרֵי חוֹמָה, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר בִּיצִיאת מִצְרַיִם, (שם
יד) וַחֲמִיִּם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם ^(דף קט ע"א) וּמִשְׂמָאלָם.
לְאַחֲרֵים שְׂאִינָם בְּעֲלֵי תוֹרָה, נִקְרָאוּ בְּתֵי הַחֲצַרִּים.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, וַחֲרֵי מָצְאוּנוּ חֲצַרִּים שֶׁנֹּאמַר בּוֹ
(אסתר ה) וַתַּעֲמֵד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית
נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ. וּבְכָל מְקוֹם הַמֶּלֶךְ סֹתֵם, זֶה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וַתַּעֲמֵד, אֵינן עֲמִידָה אֶלֶּא
הַפְּלָה. נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ, נֹכַח בֵּית הַמְּקַדָּשׁ, שְׁכַל
יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלָּתָם לְשָׁם וְלִהְיוֹת
נֹכַח בֵּית הַמְּקַדָּשׁ. מִי זֶה כָּאֵן חָצַר הַפְּנִימִית? וַדַּאי
שְׂנִיִּם הֵם חֲצֵרוֹת בֵּית ה'.

אָמַר לוֹ הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה, שְׁנֵי תַצְרִים, הֵם
הַחִיצוֹנִים שֶׁל הַלֵּב, וְהֵם שְׁנֵי אֲזִנִּים שֶׁל
הַלֵּב. וְשְׁנֵי בָּתִּים פְּנִימִים, שְׁנֵי פְתֵי הַלֵּב. וְשְׁנֵים
הֵם הַפְּתִים הַפְּנִימִים, וְשְׁנֵים הֵם פְּתֵים חִיצוֹנִים.
וּבְזֶמֶן שִׁיתְיָה פֶּרְקוֹן, תִּתְיָה גְּאֻלָּה לְכָל־ם, לְאוֹתָם
הַקְרוּבִים לְלֵב, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, וְלֹאֲלָה הַרְחוּקִים
שֶׁהִתְקַרְבוּ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (ישעיה נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק
וְלִקְרוֹב. וּפְרָשׁוֹתָ, לְרַחוּק מִעֲבָרָה, וְלִקְרוֹב מִמְצָוָה.
בְּאוֹתוֹ זְמַן מְצָוָה לְתַקַּע בַּשּׁוֹפָר בַּיּוֹבֵל. זֶהוּ
שְׂפָתוֹב (שם יח) בְּנִשְׂא גַם הָרִים תִּרְאוּ
וּבְתַקַּע שׁוֹפָר תִּשְׁמְעוּ. כְּמוֹ שֶׁבְתַקִּיעַת שׁוֹפָר
הַיּוֹבֵל כָּל הָעֲבָדִים יוֹצְאִים לְחֵרוֹת, כִּדּוּ בַּגְּאֻלָּה
הָאֲחֵרוֹנָה בְּתַקִּיעַת שׁוֹפָר מִתְּכַנְסִים כָּל יִשְׂרָאֵל
מֵאֲרַבְּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם, שֶׁהֵם עֲבָדֵי הַיּוֹבֵל.
שְׂבַבְעֵלִי תוֹרָה, יֵשׁ בָּהֶם עֲבָדִים עַל מְנַת לְקַבֵּל
פָּרֶם, וְנִקְרָאִים עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה. אֲבָל בְּנֵי
הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ - (שמות יט) וְאִשָּׁא אֶתְכֶם עַל בְּנֵי
נְשָׂרִים וְאָבֵא אֶתְכֶם אֵלַי, שֶׁהֵם בְּנֵי חַיּוֹת
הַמְּרַכְּבָה.

מִצְוָה אַחַר זֶה - לָתֵת לַלְוִיִּם עָרִים לְשָׁבֶת. וּמִשׁוּם
 שֶׁהֵם לֹא הִשְׁתַּתְּפוּ בְּעֵגְלָה, הִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא חָלַק אוֹתָם אֵלָיו, שִׁיְהִיו מְנַגְּנִים לוֹ בְּכַמָּה
 מִיְּמֵי נְגוּן. שְׂפֵחֵנִים בַּעֲבוּרְתָם, וְלוֹיִם לְשִׁירָם
 וְלוֹמְרָם, וַיִּשְׂרָאֵל לְנוֹיָהֶם. כֹּהֲנִים בַּעֲבוּרְתָם, שִׁישׁ
 שָׁם כַּמָּה מִצְוֹת.

מִצְוָה אַחַת - לַעֲשׂוֹת שָׁמֶן הַמִּשְׁחָה. ב' - לוֹיִם
 שׁוֹמְרִים בַּמִּקְדָּשׁ. ג' - יִשְׂרָאֵל לִירָא מִן
 הַמִּקְדָּשׁ. ד' - עֲבוּרַת הַלוֹיִם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. ה' -
 לְהַקְטִיר קְטֹרֶת פַּעֲמִים. ו' - כֹּהֲנִים תּוֹקְעִים
 בַּחֲצוֹצְרוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. ז' - לְקַדֵּשׁ זֶרַע אַחֲרֵן בַּמִּקְדָּשׁ.
 ח' - לְלַבֵּשׁ בְּגָדֵי כֹהֲנָה בַּמִּקְדָּשׁ. ט' - רְחִיצַת יָדַיִם
 וְרִגְלָיִם לַעֲבֹד בַּמִּקְדָּשׁ.

י' - לְהִיזֹת הַכֹּהֲנִים עוֹשִׂים קְרָפְנוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. י"א
 - לְפָדוֹת פָּסוּלֵי הַמִּקְדָּשִׁים. י"ב - קְרָפֵן הַיּוֹלָדֹת
 בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי. י"ג - לְמַלַּח קְרָפְנוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. י"ד -
 לַעֲשׂוֹת הָעוֹלָה כַּמִּשְׁפָּטָה. ט"ו - לַעֲשׂוֹת הַחֲטָאת
 כַּמִּשְׁפָּט. ט"ז - אֲכִילַת קֹדְשִׁים כַּמִּשְׁפָּט לַכֹּהֲנִים.

י"ז - אכילת שְׂרֵי מְנַחֵת. ח"י - לַעֲשׂוֹת מְנַחֵת
 בְּמִצְוֹתָן. י"ט - לְהַבִּיא קֶרְבָּנוֹת לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. כ'
 - לְהַבִּיא נֶדֶר אוֹ נִדְבָה לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. כ"א -
 לְהַבִּיא קֶרְבָּנוֹת קִדְשִׁים, תְּמוֹרוֹת וּזְלָדוֹת. כ"ב -
 לְהַקְרִיב שְׂנֵי תְּמִידִין בְּהַלְבָּתָן. כ"ג - לְהַדְלִיק אֵשׁ
 תְּמִיד עַל הַמִּזְבֵּחַ.

כ"ד - לַעֲשׂוֹת תְּרוּמַת הַדָּשֵׁן. כ"ה - לְהַדְלִיק
 נֵרוֹת הַמִּנְזוֹרָה. כ"ו - לְהַקְרִיב מְנַחָה בְּכָל
 יוֹם. כ"ז - לְהַקְרִיב מוֹסֵף בְּשַׁבָּת. כ"ח - לְהַסְדִּיר
 לֶחֶם וּלְבֹנָה. כ"ט - לְהַקְרִיב קֶרֶבַן מוֹסֵף בְּרֵאשִׁית
 חֹדֶשׁ. ל' - לְהַקְרִיב בְּשַׁבַּעַת יְמֵי הַפֶּסַח. ל"א -
 לְהַקְרִיב בַּיּוֹם הָעֹמֵר בְּבֶשֶׁל לְעוֹלָה. ל"ב - לְהַקְרִיב
 (קֶרֶבַן) הָעֹמֵר (הַיְנֵי סְפִירַת הָעֹמֵר). ל"ג - לְהַקְרִיב קֶרֶבַן
 מוֹסֵף בְּשַׁבּוּעוֹת. ל"ד - לְהַקְרִיב שְׁתֵּי תֵּלָחִים
 בְּשַׁבּוּעוֹת. ל"ה - לְהַקְרִיב מוֹסֵף בְּרֵאשִׁית הַשָּׁנָה. ל"ו
 - לְהַקְרִיב מוֹסֵף בַּיּוֹם הַבְּפוּרִים. ל"ז - לְהַקְרִיב
 מוֹסֵף בְּשַׁבַּעַת יְמֵי הַחֵג. ל"ח - לְהַקְרִיב מוֹסֵף
 בְּשִׁמְיֵי עֶצְרָת. ל"ט - לְשַׂרְף אֶת הַנּוֹתָר בְּאֵשׁ. מ'

- לְשָׂרֵף קָרְשִׁים שְׁנַמְמָאוּ. מ"א - לְעַבֵּד כִּהֵן גְּדוֹל
בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים.

מ"ב - הַמּוֹעֵל בַּהֲקָדֵשׁ, קָרַן וְחִמְשׁוֹ. מ"ג - (לְהֵבִיא
הַחֹמֶט קָרְבַּן חֲטָאת עַל חֲטָאוֹ) קָרְבַּן חֲטָאת. מ"ד -
אֲשֶׁם תִּלְוִי עַל סִפְקוֹ. מ"ה - קָרְבַּן אֲשֶׁם וְדָאִי, עַל
הַיְדוּעַ. מ"ו - קָרְבַּן עוֹלָה וַיִּזְרַד. מ"ז - קָרְבַּן
סִנְהֶדְרִין גְּדוֹלָה שְׁטָעוֹ. מ"ח - לְהַקְרִיב הַזֶּבֶח אַחֵר
שְׂיִטָּהֶר. מ"ט - קָרְבַּן זָבַח אַחֵר שְׂתַטָּהֶר. נ' - קָרְבַּן
יּוֹלְדוֹת. נ"א - קָרְבַּן מְצַרְעִים. מִשָּׁם וְאֵילָף שְׂאֵר
הַמְצוּוֹת.

בַּעֲלֵי הַיְשִׁיבוֹת, בְּשִׁבוּעָה עֲלֵיכֶם, אֵל תְּוַזּוּ מִמֶּנִּי
עַד שְׂאֵתִקִּין קָרְבָּנוֹת לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שֶׁהַשְּׂכִינָה הִיא קָרְבַּן לַה' בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר שֶׁל
הַמְּלָךְ, בְּחִבּוּר שָׁלֵם, בְּזָכָר וּנְקֵבָה. בְּכָל הָאֵיבָרִים,
שָׂהֵם: מִהֵם בְּרֵאשׁ, עֵינַיִם בְּעֵינַיִם, אֹזְנִים
(דף קט ע"ב) לְנֵבִי אֹזְנִים, חֹטֵם בְּחֹטֵם, פְּנִים בְּפְנִים, פֶּה בְּפֶה,
בְּגוֹן (מַלְכִים-ב' ד) וַיִּשָּׂם פִּי עַל פִּי וְעֵינָיו עַל עֵינָיו.

וּבִזְוָה הָיָה מִתְּיָה אֶת הַיְלָד. וְכֹךְ יָדֵי הַמַּלְאָךְ עִם יָדֵי
הַגְּבִירָה, גּוֹף בְּגוֹף, בְּכָל אֵיבָרָיו. קָרְבֵן שָׁלֵם.

שָׁכֵן אָדָם בְּלִי אִשָּׁה הוּא תְּצִי גוֹף, וְאִין הַשְּׂכִינָה
שׁוֹרָה עָלָיו. בְּךְ (בְּאִשָּׁר) תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
הוּא אֵינְנוּ בְּקָרְבֵן עִם הַשְּׂכִינָה, בְּכָל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם
אֲנָשֵׁי מִדּוֹת, שֶׁהֵם הָאֵיבָרִים שְׁלָה. עֲלֵת הָעֲלּוֹת לֹא
שׁוֹרָה שָׁם, וּכְבֹּאֵלוֹ לֹא הָיָה תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אַחֵר,
מֵאַחַר שֶׁהוּא אֵינּוּ עִם שְׂכִינָתוֹ. וּבְחֻצָּה לְאָרֶץ,
שֶׁהַשְּׂכִינָה מְרַחֶקֶת מִבְּעֵלָה, נֹאמֵר, כָּל הַדָּר בְּחוּץ
לְאָרֶץ דּוֹמָה כְּמִי שְׂאִין לוֹ אֵלוֹת. מִשּׁוֹם שְׂאִין שָׁם
קָרְבָּנוֹת בְּחֻצָּה לְאָרֶץ. וּבְזִמְן שֶׁתִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
יִתְקַרֵּב עִם שְׂכִינָתוֹ, יִתְקַיֵּם בּוֹ הַפְּסוּק תְּיָה, (וּזְרִיחַ
י) בַּיּוֹם הַהוּא יִתְיָה ה' אַחֵר וְשָׁמוֹ אַחֵר. וְעֲלֵת
הָעֲלּוֹת שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם.

אִף עַל גַּב שֶׁתִּקְנּוּ הָאֲבוֹת תִּפְלוֹת בְּמָקוֹם
קָרְבָּנוֹת, זֶה הוּא לְקָרֵב נִפְשׁוֹת וְרוּחוֹת
וּנְשָׁמוֹת, שֶׁהֵם שְׂכָלָיִים לְקָדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינָתוֹ
בְּאֵיבָרִים לְגַבֵּי הַגּוֹף. אֲבָל מִצַּד הַפְּסָאוֹת

וְהַמְלֵאכִים, שָׁהֵם גּוֹפִים וְאֵיבָרִים שְׂמַחוּן לְמִלְךָ
 וּמַהֲנִיחָה, אֵין שָׁם קְרָבָן. וְלִכֵּן נֶאֱמַר בְּכֶסֶף, (שמות
 י"ו) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֶּסֶף יָהּ. (כס, חסר מכס א') (ה"ו חסר משם)
 (ירמיה י"ו) כֶּסֶף כְּבוֹד מְרוֹם מֵרֵאשׁוֹן מְקוֹם מְקַדְשָׁנוּ.
 וְהַאֵיבָרִים בְּפִרוּד מִתְגּוֹף. הוּא בְּפָנִים, וְהֵם בְּחוּץ.
 זֶהוּ שְׂפָתוֹב הֵן אֲרָאֵלִם צְעֵקוּ חֲצָה, חֲצָה וּדְאִי.

יְהִי רְצוֹן שְׁלֵךְ, לְהַחְזִירֵנוּ לְבֵית הַמְּקֻדָּשׁ, לְבָנִים
 הַתְּפִלָּה שְׂבִאָרוֹת הַקְּדֻמוֹנִים: יְהִי רְצוֹן
 מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂתַעֲלֵנוּ
 בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ, וְתַטְעֵנוּ בְּגִבּוֹלֵנוּ, וְשָׁם נַעֲשֶׂה
 לְפָנֶיךָ אֶת קְרָבָנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִין בְּסִדְרָן, כָּל
 אֶחָד בְּסִדּוּרוֹ, וּמוֹסְפִים בְּהִלְכָתָם. שְׂכַעַת מְחוּץ
 לְאַרְץ אֵין שָׁם קְרָבָנוֹת, כְּמוֹ הַגּוֹפִים שֶׁל הַבְּרִיאָה,
 שְׂתַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנָתוֹ, מֵצַד הָאֲצִילוֹת שְׁלוֹ,
 אֵין שָׁם פִּרוּד וְהַפְּרָדָה. שְׂהַשְׁכִּינָה הִיא יְחוּדוֹ
 וּבְרָכָתוֹ וּקְדוּשָׁתוֹ, וְלֹא נִקְרָאת גּוֹף אֶלָּא
 בְּשִׂמְחָתָנוּ בְּכֶסֶף. וּמִלְּאֵי הַבְּרִיאָה כְּמוֹ
 נְשָׂמָה שְׂמַת־לְפֶשֶׁת בְּגוֹף שְׁפֵל. וְלִכֵּן, בְּשִׂמְחָתָנוּ

היא מחויב להיכל בית המקדש ומחויב לכסאותיה,
בביתו כאלו לא היתה אחר עמו.

מצד הכסא העליון שהוא גוף לקדוש פרוך הוא,
והמלאכים שתלויים ממנו, כמו איברים
שתלויים מן הגוף, שהם זכרים. והנשמות שנגזרו
ממנו זכרים. הכסא השני גוף השכינה, וכל
הנשמות שתלויים ממנו נקבות, והמלאכים
שתלויים מאותו כסא נקבות, וקרבתם לקדוש
פרוך הוא ושכינתו.

כך יחוד הקדוש פרוך הוא ושכינתו, אף על גב
שהם בנשמות לגבי הכסא והמלאכים, כך
הם לגביה עלת העלות, פגוף, שאיתה הוא שמיחד
אותם ומקרב אותם, ולכן אמונתך בהם, ואיתה
אין נשמה עליה, שתהיה איתה פגוף אליה, שאיתה
הוא נשמה לנשמות, ואין נשמה עליה, ולא אלוה
עליה. איתה מחויב לכל, ובתוך הכל, ולכל צד,
ולמעלה מהכל, ולמטה מהכל. ואין אלוה אחר
למעלה ולמטה ומכל צד, ומתוך עשר הספירות,

שְׁמֵהֶם הַכֹּל, וּבָהֶם הַכֹּל תִּלְוִי, וְאַתָּה בְּכֹל סְפִירָה,
בְּאַרְבָּה וּרְחֻבָּה, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וּבֵין כָּל סְפִירָה
וּסְפִירָה, וּבְעֵבִי כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה.

וְאַתָּה הוּא שְׁמִקְרַב אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְשִׁכְנֵתוֹ בְּכֹל סְפִירָה וּסְפִירָה, וּבְכֹל
הָעֲנָפִים שֶׁל הַמְּאֹרוֹת שְׁתֵּלֻיִים מֵהֶם, בְּעֲצָמוֹת,
וְגִידִים, וְעוֹר, וּבָשָׂר, הַתֵּלֻיִים מִן הַגּוֹף. וְאַתָּה אֵין
לָךְ גּוֹף, וְלֹא אֵיבָרִים, וְאֵין לָךְ נִקְבָּה. אֵלֶּא אֶחָד
בְּלִי שְׁנִי. יְהִי רְצוֹן שְׁלָךְ, שֶׁתִּקְרַב אֶתָּה אֶת
הַשְּׁכִינָה לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכֹל הַדְּרָגוֹת שֶׁהֵן
אַצִּילוֹת שְׁלָה, שֶׁהֵן נְשָׁמוֹת שֶׁל בְּעֵלֵי מִדּוֹת. נְשִׂאֵי
יִשְׂרָאֵל. חֲכָמִים. נְבוֹנִים. חֲסִידִים. גְּבוּרִים. אֲנָשֵׁי
אַמֶּת. נְבִיאִים. צַדִּיקִים. מְלָכִים. כָּלֶם מַאֲצִילוֹת,
שֵׁשׁ אַחֲרִים שֶׁל בְּרִיאָה.

שֶׁהַשְּׁכִינָה הִיא קָרְבָּן, שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה. מִיְמִין שְׁמֹן
לְמֵאוֹר, כְּגוֹן (כְּרֵאשִׁית א) אֶת הַמְּאֹר
הַגָּדֹל. שְׁמֹן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ הוּא מִצַּד הַשְּׁמַאל,
שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְקִדְשָׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם. שְׁמֹן כְּתִיב הוּא

מצד של צדיק, שהוא כותש כתישות מאיברים,
 שהם זיתים, להוריד שמן לגבי פתילה, פתיל
 תכלת. והגבורה משם היא יראה, ולזים שומרים
 המקדש.

ומשם מצוה לירא מן המקדש, והיא מצות
 עבודת הלזים במקדש בעשרים וארבע
 משמרות לזים שפוקו היו מומרים לזים בשירה
 ובזמרה לפניך להעלות שכינה, שהיא שירה
 וזמרה, בהם לה'. כ"ד עם שירה וזמרה - כ"ו,
 כחשבון יהו"ה. ולאחריה מצוה, היא מצות
 קטרת תמיד לקדוש ברוך הוא, והקטרת בקרבן.
 והפשיט את העלה ונתח אתה לנתחיה.
 ואמורים ופרדים שהם מתעכלים כל
 הלילה, (דף קי ע"א) הם כפרת איברי הגוף שלו ונפשו
 שלא ישרפו בגיהנם, ולא ימסרו ביד מלאך המות.
 ומשום שכן אדם חטא ביצר הרע, שהוא צפוני,
 כך שחיתתו בצפון, להצילו מאותו צפוני.

וּבְקָרְפָּנוֹת, קח בָּהֶם קל וְחֹמֶר מִנְּבִיאִים.
שֵׁאֵף עַל גַּב שְׁהַתּוֹרָה הִיא שֵׁם

יְהוָה, וְהִנְבוּאָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ישעיה סג) רוּחַ ה' תְּנִיחֶנּוּ - עִם כָּל זֶה, לֹא כָּל בְּעָלֵי תּוֹרָה שְׂקוּלִים, וְלֹא כָּל הַנְּבִיאִים שְׂקוּלִים, שֵׁשׁ נְבִיאִים שֶׁנְּבוּאָתָם בְּלְבוּשֵׁי הַמְּלָךְ, וְכֹךְ הִיא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, בְּמִה בְּעָלֵי סִפְקוֹת וּפְרוּקִים בְּלְבוּשׁ הַמְּלָךְ.

וַיֵּשׁ אַחֲרֵים שְׁעוּלִים יוֹתֵר בְּאֵיבָרֵי גּוֹף הַמְּלָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְאַרְאֶה, וְרֵאִיתִי, בְּמִרְאֶה - בְּעֵינַיִם. (חבקוק ג) ה' שָׁמַעְתִּי שְׁמֵעֵךְ יִרְאֵתִי - בְּשִׁמְיָעָה. יְחֻזְקָאֵל, הִסְתַּכְּלוּתוֹ וְנְבוּאָתוֹ מִתְּעֵינַיִם. חֲבִקוּק מִתְּעֵינַיִם, בְּשִׁמְיָעָה. וְלִכֵּן רָאָה יְחֻזְקָאֵל כָּל מִרְאוֹת הַמְּרַכְּבָה הָאֵלֶּה בְּרֵאִיָּה, בְּעֵין הַשֶּׁכֶל. חֲבִקוּק בְּשִׁמְיָעָה. וַיֵּשׁ נְבִיא שֶׁנְּבוּאָתוֹ בְּפֶה, זְהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּנְעַע עַל פִּי. נְבוּאָה אַחֲרַת מִרְיַח הַחֹטָם, זְהוּ שְׁפָתוֹב (יחזקאל ב) וַתֵּבֵא בִי הָרוּחַ. וַיֵּשׁ שֶׁנְּבוּאָתוֹ בְּיָד, זְהוּ שְׁפָתוֹב (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה. וְאַחֲרֵים לְפָנִים בְּחַיֵּי הַמְּלָךְ, וְאַחֲרֵים לְפָנֵי וְלְפָנִים.

וְכִךְ בַּתּוֹרָה, פְּשָׁטִי"ם, רְאִיוֹ"ת, דְּרָשׁוֹ"ת, סוּדוֹ"ת
 שֶׁל סְתָרֵי תּוֹרָה, וְלִמְעָלָה סְתָרֵי סְתָרִים לַה'.
 כִּי בְּקַרְפָּנוֹת, אֵף עַל גַּב שְׂקַרְפָּנוֹת כֻּלָּם לִיהוָ"ה,
 הוּא לֹקַח הַכֹּל וּמַחְלֵק אֶת הַקַּרְפָּנוֹת לְמַחְנוּתָיו.
 מֵהֶם מְחַלֵּק לְכֹלָבִים, אוֹתָם קַרְפָּנוֹת פְּסוּלִים,
 שְׁנוֹתַן אוֹתָם לְסִמְא"ל הַכֹּלֵב וְלִמַּחְנוּתָיו, וְלִבֵּן
 הַיְתֵה יוֹרֶדֶת דְּמוֹת כֹּלֵב. וּמֵהֶם לְשָׂדִים, שֵׁשׁ בָּהֶם
 בְּבַהֲמוֹת, וּמֵהֶם כְּמִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, וּמֵהֶם כְּבָנֵי
 אָדָם. לְאוֹתָם שְׁמַעְשֵׂיהֶם בְּשָׂדִים, מְחַלֵּק
 קַרְפָּנוֹתֵיהֶם לְשָׂדִים.

אֱלֹהִים שְׁמַעְשֵׂיהֶם כְּמִלְאֲכִים, מְחַלֵּק אֶת
 קַרְפָּנוֹתֵיהֶם לְמִלְאֲכִים. זֶהוּ שְׂפָתוֹב,
 (במדבר כח) אֶת קַרְפָּנֵי לַחֲמֵי לְאִשִּׁי. שְׂאוֹתָם
 קַרְפָּנוֹתֵיהֶם לֹא תְלוּיִים בְּבַהֲמוֹת. שְׂקַרְפָּנוֹת שֶׁל
 בְּהֵמוֹת הֵם שֶׁל עֲמֵי הָאָרֶץ. אוֹתָם קַרְפָּנוֹת (שֶׁל
 מִלְאֲכִים) שֶׁל בְּנֵי אָדָם - תְּפִלוֹת וּמַעֲשִׂים מוֹבִים.
 הַקַּרְפָּנוֹת שֶׁל תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים, בְּעֲלֵי מוֹדוֹת, אֱלֹהִים
 בְּעֲלֵי סוּדוֹת תּוֹרָה וְהַסְתָּרִים הַגְּנוּזִים שֶׁבָּהֶם,
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד בְּעֶצְמוֹ לְקַבֵּל אֶת

קָרְבָּנוֹתֵיהֶם, שֶׁהִיא תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, שְׂכִינָה
קְדוֹשָׁה, מֵעֶשֶׂר מִדּוֹת.

וְתִלְמִידֵי רַבּוֹתֵינוּ, אוֹתָם הַדְּבָרִים שֶׁלָּהֶם כָּמוֹ
אֲכִילַת שְׂיָרֵי מִנְחוֹת. וַיֵּשׁ אַחֲרֵים
שְׂמַת־נְבָרִים עֲלֵיהֶם, שֶׁתּוֹרָתָם כִּפְאֲכִילַת מִנְחוֹת
עֲצָמָן, וְלֹא שְׂיָרֵי מִנְחוֹת. וַיֵּשׁ אַחֲרֵים שֶׁתּוֹרָתָם
אֲכִילַת קָדָשִׁים, מֵאֲכָלִים מִכַּפָּה מִיָּנִים לְמֶלֶךְ. וְאֵת
כָּל הַמִּנְחוֹת שֶׁל מֵאֲכָלִים שֶׁל קָרְבָּנוֹת צְנוּהַ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהַקְרִיב לוֹ בְּכֶל בְּבֵיתוֹ, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה.
וְזוֹהִי הַמְּצוּהָ לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת בְּבֵית הַבְּחִירָה,
לְקַיֵּם (ירמיה ט) כִּי אִם בּוֹאֵת יִתְהַלֵּל הַמֶּתְהַלֵּל וְגו'.

לְמֶלֶךְ שֶׁעֲבָדוֹ וְשָׂרְיוֹ וְשְׁלִיטֵי מַלְכוּתוֹ שׁוֹלְחִים
לוֹ בְּכַף דוֹרוֹנוֹת. אָמַר: מִי שָׂרוּצָה
לְשַׁלַּח לִי דוֹרוֹן, לֹא יִשְׁלַח, רַק בִּידֵי הַנְּבִירָה,
לְקַיֵּם בָּהּ (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָהּ. וּמִשׁוּם
זֶה נִקְרָאת הַשְּׂכִינָה קָרְבָּן לַה', עֲלָה לַה', אֲשֶׁם
לַה', וְאַפְלוֹ קָרְבָּן נְדוּת וַיּוֹלְדוֹת וּמְצַרְעִים וְזָבִים
וְזָבוֹת, הַכֹּל צָרִיךְ לְהַקְרִיב לַה' וְשְׂכִינָתוֹ, וְאַחַר

כָּךְ הִיא מְחַלֶּקֶת לְכָל. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (משלי לא) וְתִתֵּן
 מָרָף לְבֵיתָהּ וְחֵק לְנִעְרֹתֶיהָ. וְאֶפְלוּ מִזֶּזֶן הַחַיּוֹת,
 כְּגֹזֶן קָרְבָּן שְׁעוּרִים מֵאֲכָל הַבְּהֵמוֹת, וּמֵאֲכָל
 עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ, וְאֶפְלוּ שֶׁל
 כְּלָבִים וְשֶׁל חֲמוּרִים וּגְמָלִים, לְקַיֵּם כָּהֵן וּמַלְכוּתוֹ
 בְּכָל מְשָׁלָה. וּמִנֵּיין לָנוּ שְׁעַל יְדִיָּה מִתְחַלֵּק הַכָּל?
 שְׂפָתוֹב וְתִתֵּן מָרָף לְבֵיתָהּ וְחֵק לְנִעְרֹתֶיהָ.

מִשּׁוֹם שֶׁתְּקַדּוּשׁ פָּרוּךְ הוּא בֶּן י"ה, ו' בֶּן י"ה,
 כּוֹלֵל יח"ו. וְשִׁלְמוֹתוֹ ה', הִיא עוֹלָה
 לַיהוָה"ה. קָרְבָּן לַיהוָה"ה. שְׁלָמִים לַה'. קָרְבוֹתוֹ,
 שְׁלָמוֹתוֹ, שָׁבוּ הַשְּׁלִים יח"ו, לְהִיּוֹת יְהוָה"ה.

וְהַכָּל חוֹזֵר בּוֹ, וְלָכֵן (שְׁמוֹת כ"ב) זִבְחַ לְאֱלֹהִים יִחָרֵם
 בְּלִתֵּי לַה' לְבָדוֹ, שְׁלֵא נוֹתֵן שְׁלִטוֹן לַצַּד
 הָאֲחֵר בְּקָרְבָּנוֹ, שְׁכָל אֱלֹהִים אַחֲרֵים הֵם עוֹלָם
 הַפְּרוּד, וְאִין לָהֶם קָרְבָּה וַיְחֻד, וְתְקַדּוּשׁ פָּרוּךְ הוּא
 הַפְּרִידָם מִשְׁמוֹ כְּמוֹ שֶׁתְּפָרִיד חֲשָׁף מֵאוֹר. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין
 הַחֲשָׁף. וּמִי שְׁמִקְרַב לְקַדּוּשׁ פָּרוּךְ הוּא מֵה

שְׁהֶפְרִיד, כְּמִי שֶׁקָּרַב מִמֵּאֵת הַנְּזִיחַ לְבַעֲלָהּ, וְזֶהוּ
סוּד (ויקרא יח) וְאֵל אִשָּׁה בְּנִזְוֹת מִמֵּאֲתָהּ לֹא תִקְרַב
לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ.

וְלֹא תִגְלַח עֲרוֹתָהּ תִּזְוֶה - קְרוֹב, שֶׁכָּל הָעֲרִיּוֹת
שְׁקוּלִים לְעִבּוּדָה וְזֶה שֶׁל כָּל הָעֲדָדִים
הָאַחֲרִים, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (בראשית י) מֵאֲלֶה נִפְרְדוּ אֵינִי
הַגּוֹיִם בְּאֶרְצָתָם. וְכֵתוּב, לְלִשְׁנֹתֵם בְּאֶרְצָתָם
בְּגוֹיֵיהֶם. כִּי שֵׁם בְּלִל ה' שְׁפֵת כָּל הָאָרֶץ וּמִשָּׁם
הִפִּיצָם ה'. וְכֹל מִי שֶׁמִּקְרִיב שׁוֹם קָרְבָן לְעֲדָדִים
הָאַחֲרִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִפְּרִישׁוֹ מִשְׁמוֹ, וְאִין
לוֹ חֶלֶק בְּשְׁמוֹ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּחַר בְּיִשְׂרָאֵל
מִכָּל שְׂאֵר אַמּוֹת, וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב וּבָךְ בָּחַר ה'. וְחֶלְקָם
מֵהֶם לְחֶלְקוֹ, וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (דברים לב) כִּי (דף קי ע"ב) חֶלֶק ה'
עֲמוֹ.

וְלִכֵּן נָתַן לָהֶם תּוֹרַת מִשְׁמוֹ. (שמות ג) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם
וְזֶה זְכָרִי לְדַר דָּר, וְנִתְּרִי בְּרִשׁוֹנָה, י"ה עִם
שְׁמִי - שֵׁם"ה. ו"ה עִם זְכָרִי - רמ"ח. בְּכָל מִצְוָה
וּמִצְוָה קוֹשֵׁר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשְׁמוֹ, לְהִיּוֹת כָּל אִיבָר

וַאִיכָר שְׁלָהֶם חֶלֶק גּוֹרְלוֹ וַיִּרְשָׁתוּ, וְלִכְן זִבְחַ
לְאַלְהֵים יַחֲרֵם וְכוּ'.

עָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְשִׁתֵּף אֶת ה' בְּהַלִּיכְתָּם,
בִּיקִיצָתָם. וְהוּ אֵפוֹ שְׁפָתוֹב (משלי ו)

בְּהַתְּהַלְכָךְ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשִׁבְכָךְ תִּשְׁמַר עָלֶיךָ
וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחָךְ. קָם אוֹתוֹ תִּלְמִיד וְהִשְׁתַּמַּח
לְפָנָיו וְאָמַר: אֲשֶׁרִי הוּא חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שְׂזוּכָה
לְשִׁמְעַ דְּבָרִים אֱלֹהִים, בְּלֵם שֵׁם ה' בְּכָל צַד, וְלֹא
יֵוצֵא מִפְּנֵי הַחוּצָה בְּכָל צָדְדוֹ. (ע"ב רע"א מהימנא).

זחר

וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים
לו) בְּטַח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב שְׂכֵן אֶרֶץ וְרַעַה
אֲמוֹנָה. לְעוֹלָם יִהְיֶה בֵּן אָדָם וְהִיר בְּרַבּוֹנוֹ, וַיִּדְבַּק
לְבוֹ בְּאֲמוֹנָה הָעֲלִיוֹנָה בְּיַדֵּי שְׂיִהְיֶה שְׁלָם עִם רַבּוֹנוֹ.
שְׂפִשְׂיִהְיֶה שְׁלָם עִמוֹ, לֹא יוּכְלוּ לְהַזִּיקוֹ כָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם.

בַּא רֵאָה, בְּטַח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב, מַה זֶה וַעֲשֵׂה
טוֹב? אֵלֶּא כִּךְ שְׁנִינֵנו, בְּמַעֲשֵׂה שְׁלִמָּה

מִתְעוֹרֵר מַעֲשֵׂה שְׁלִמְעָלָה. וְהָרִי פִרְשׁוּהָ, וַעֲשִׂיתֶם
 אֹתָם - בְּבִיכּוֹל אֲתֶם תַּעֲשׂוּ אוֹתָם, מִשׁוּם
 שְׂבִאוֹתֶיהָ הַתְּעוֹרְרוֹת שְׁלָכֶם שְׂאֵתֶם עוֹשִׂים לְמַטָּה,
 מִתְעוֹרֵר לְמַעְלָה, וְעַל זֶה כָּתוּב וַעֲשֵׂה טוֹב, וְאִין
 טוֹב אֵלָּא צְדִיק, שְׂכָתוּב (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק כִּי
 טוֹב. כִּיּוֹן שְׂאֵתֶם עוֹשִׂים אֶת זֶה, וְנֵדְאִי שְׂחַטְטוּב הָיָה
 יִתְעוֹרֵר, וְאִז שְׁכֹן אֶרֶץ וְרַעַה אַמּוֹנִתָה, וְהַכֹּל אַחֲדָה.
 שְׁכֹן אֶרֶץ, אֶרֶץ הָעֲלִיזוֹנָה, שְׁחֲרִי אִין לָהּ בְּעוֹלָם
 שְׂכִיכּוֹל לְשָׂרוֹת עֲמָה עַד שִׁיתְעוֹרֵר הַטּוֹב הָיָה
 אֵלֶיהָ. כִּיּוֹן שְׂמַעוֹרֵר אוֹתוֹ, כְּבִיכּוֹל הוּא עוֹשֵׂה
 אוֹתוֹ, וְאִז שְׁכֹן אֶרֶץ, שָׂרָה בְּתוֹכָהּ וְאֵכֵל פְּרִיָהּ,
 הַשְׂתַּעֲשַׁע עֲמָהּ. וְרַעַה אַמּוֹנִתָה, זוֹ אֶרֶץ, וְהַכֹּל אַחֲדָה,
 כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (תהלים צב) וַאֲמּוֹנִתָךְ בְּלִילוֹת. וְרַעַה
 אַמּוֹנִתָה, הַנְּהִיגָה בְּכֹל רְצוֹנָךְ.

וְאִם לֹא תִתְעוֹרֵר כְּנִגְדָהּ, הַטּוֹב הָיָה מִתְרַחֵק
 מִמֶּנָּה, וְאֵל תִּתְקַרֵּב אֵלֶיהָ, אֵל תִּתְקַרֵּב
 לְתוֹךְ כְּבִשָּׁן אֵשׁ יוֹקֵדָתָה. וְאִם תִּתְקַרֵּב אֵלֶיהָ - בְּפַחַד,
 כְּמִי שְׂפּוֹחַד מִן הַמְּנוֹת, שְׁחֲרִי אִז הָאֵשׁ דּוֹלְקָתָה

וְשׁוֹרְפֹת אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁלְהֵבוֹתֶיהָ. וְכִיּוֹן שְׂמֵתֶעוֹרֵר
 בְּנִגְדָה הַטּוֹב הַזֶּה, אִזּוּ הוּא שׁוֹרֵה בְּתוֹכָהּ, וְאַתָּה
 אֵל תִּפְחַד מִמֶּנָּה. אִזּוּ - (איוב כב) וְתִגְזֹר אֲמַר וַיִּקָּם
 לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ נִגְּה אֹר.

בֵּא רֵאָה, בְּנֵי הָאֱמוּנָה מְנַהֲיָנִים אֶת זֹאת לְרֻצּוֹנָם
 בְּכָל יוֹם. מִי הֵם בְּנֵי הָאֱמוּנָה? אֹתָם
 שְׂמֵעוֹרְרִים הַטּוֹב הַזֶּה בְּנִגְדּוֹ, וְלֹא חָם עַל שְׁלוֹ,
 וַיִּוְדְעִים שְׁחֵרֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן לוֹ יוֹתֵר,
 כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (משלי יא) יֵשׁ מִפִּיךָ וְנוֹסֵף עוֹד. מָה
 הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁוֵה מְעוֹרֵר בְּרָכוֹת בְּנִגְדּוֹ, וְלֹא
 יֹאמַר: אִם אֵתֵן אֶת זֶה עַכְשָׁנוּ, מָה אֶעֱשֶׂה לְמַחֵר?
 אֲלֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לוֹ בְּרָכוֹת עַד בְּלִי
 דֵי, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוֹתָ.

וּמִשּׁוֹם כֵּן, וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל בַּשָּׁנָה
 הַשְּׂבִיעִת וְגו', מַה כְּתוּב? וְצוֹיִתִי אֶת
 בְּרָכְתִי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׂשִׁית וְעָשִׂית אֶת הַתְּבוּאָה
 לְשֵׁלֶשׁ הַשָּׁנִים. וְעָשִׂית?! וְעָשִׂיתָ הֲיֵה צָרִיךְ לְהִיּוֹת!
 מַה זֶה וְעָשִׂית? אֲלֹא לְהוֹצִיא ה', שְׂיֵשׁ לָהּ שְׂמִטָּה

וּמְנוּחָה וְלֹא עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה. כְּתוּב (שמות טז) רְאוּ כִי
 ה' וְגו', נָתַן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לֶחֶם יּוֹמִים וְגו'. כְּגוֹן
 זֶה, וְצוֹיִתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית וְגו'.

רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ, פְּגָעוּ
 בְּאוֹתוֹ הַר, מָצְאוּ שְׁנֵי גְבָרִים שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים.
 בֵּין כֶּף רְאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה בָּא, וְאָמַר לָהֶם:
 בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, תָּנוּ לִי מְזוֹן פֶּת לֶחֶם, שְׁשָׁנֵי יָמִים
 אֵלֶּה שִׁתְּעִיתִי בַּמִּדְבָּר וְלֹא אֲכַלְתִּי דָבָר. נִשְׁמַט
 אֶחָד מֵאוֹתָם שְׁנֵי גְבָרִים, וְהוֹצִיא מְזוֹנוֹ שֶׁהוּא
 הֵבִיא לַדֶּרֶךְ, וְנָתַן לוֹ וְהֵאֲכִיל וְהִשְׁקָה אוֹתוֹ. אָמַר
 לוֹ חֲבֵרוֹ: מַה תַּעֲשֶׂה עִם הַמְּזוֹן, שֶׁחֲרִי אָנִי אֶת שְׁלִי
 אָנִי אוֹכֵל? אָמַר לוֹ: וּמָה עַל שְׁלֶךְ אָנִי הוֹלֵךְ? יֵשֵׁב
 אֶצְלוֹ אוֹתוֹ עָנִי, עַד שֶׁאֲכַל כָּל מַה שֶׁחָיָה אֶצְלוֹ,
 וְאוֹתוֹ לֶחֶם שֶׁנִּשְׁאָר נָתַן לוֹ לַדֶּרֶךְ, וְחָלַךְ לוֹ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, לֹא רָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שֶׁדָּבָר זֶה יַעֲשֶׂה עַל יְדִינּוּ. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, אוֹלֵי נִגְזַר דִּין עַל אוֹתוֹ אִישׁ, וְרָצָה
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַזְמִין לְפָנָיו אֶת זֶה כִּדְרֵי

לְהַצִּילֹוּ. בְּעוֹד שְׁהֻלְכוּ, הִתְעַיַּף אוֹתוֹ אִישׁ
 בְּדַרְךָ. אָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: וְלֹא ^(דף קיא ע"א) אָמַרְתִּי לָךְ
 שְׁלֹא תִּתֵּן לָחֶם לְאַחֵר? אָמַר רַבִּי חֲיִיאָה לְרַבִּי
 יוֹסִי, חֲרִי מִזֶּזֶן עִמָּנוּ, נִתֵּן לוֹ לֶאֱכֹל. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, הִתְרַצָּה לְהוֹצִיא מִמָּנוּ אֶת הַזְּכוֹת? גִּלְדָּךְ
 וְנִרְאָה, שְׁחָרִי בְּיָדַי בְּצוּרַת פָּנָיו שֶׁל זֶה,
 הִדְפוּם שֶׁל הַמְּוֹת נִיאָחוּ, וְרַצָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְזַמֵּן זְכוֹתוֹ בְּרִי לְהַצִּילֹוּ.

בֵּין כֶּף יָשַׁב אוֹתוֹ הָאִישׁ וַיִּשֶׁן תַּחַת אֵילָן אַחֵר,
 וַחֲבֵרוֹ הִתְרַחַק מִמָּנוּ וַיִּשַׁב בְּדַרְךָ אַחֲרָת. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲיִיאָה, כָּעֵת נִשַׁב וְנִרְאָה, שְׁוֹדַאי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהַרְחִישׁ לוֹ גַּם. קָמוּ
 וַחֲבֹו. בֵּין כֶּף רָאוּ צוּרָה אַחַת שֶׁלְּהַכּוֹת עוֹמְדַת
 לְפָנָיו. אָמַר רַבִּי חֲיִיאָה, אוֹי עַל אוֹתוֹ הָאִישׁ,
 שְׁעַבְדָּשׁוּ יָמוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרִי אוֹתוֹ הָאִישׁ,
 שְׁתַּקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַרְחִישׁ לוֹ גַּם. בֵּין כֶּף יָרַד
 מֵאֵילָן אַחַד נָחַשׁ אַחַד וְרַצָּה לְהַרְגוֹ. קָמָה אוֹתָהּ
 צוּרָה עָלָיו וַתְּהַרְגֵתוּ. סוּבְכָה הַצּוּרָה בְּרֹאשָׁהּ,
 וַהֲלָכָה לָהּ.

אמר רבי יוסי, ולא אמרתי לך שתקדוש ברוך
 הוא רוצה להרחיש לו גם, ולא תוציא
 זכותו ממנו? בין כך התעורר אותו האיש, וקם
 והלך לו. אחזו בו רבי חייא ורבי יוסי, ונתנו לו
 לאכל. אחר שאכל, הראו לו הנם שהרחיש לו
 תקדוש ברוך הוא.

פתיח רבי יוסי ואמר, (תהלים לו) פתיח בה' ועשה
 טוב שכן ארץ ורעה אמונה. אשרי חלקו
 של האיש שעושה טוב משלו, שהרי מעורר טוב
 עם בנות ישראל, ובמה? בצדקה. שפשצדקה
 מתעוררת, הוא טוב, או מתעורר אל בנות
 ישראל, ועל זה כתוב (משלי י) וצדקה תציל ממות.
 מה הטעם? משום שצדקה היא עין תחיים,
 ומתעוררת על אותו עין המות, ולוקח אותם
 שאחוזים בו ומצילים מהמות. מי גרם לאותו עין
 תיים שיתעורר לזה? הנה אומר, אותה צדקה
 שהיא עושה, בכיכול הוא עשה אותו למעלה,
 כמו שנאמר (תהלים קו) עשה צדקה בכל עת.
 והרי נתפאר.

השלמה מההשמטות סימן ז'

וכי בכל עת יכול אדם לעשות צדקה? אם כן, שהים עשרה שעות ביום מי יכול?! אלא כך למדנו, מי שעושה צדקה בכל עת. מהו בכל עת? כמו שנאמר (ויקרא טז) ואל יבא בכל עת אל הקדש, ובארות. ולא תאמר בכנסת ישראל לבדה, שהיא עת רצון קדוש בצדיק, אלא אפלו בכל עת שלמטה מרבה צדקה עליהם, ומתעוררת צדקה בכלם, בעליונים ותחתונים. מפני כן ישם אדם לבו ורצונו וידבק בו בקדוש ברוך הוא.

כיון שהגיעו לפני רבי שמעון, ספרו לו המעשה. אמר, ומה זה בעצמו, אפלו כל מי שמחזיק לאילן (באילן) החיים נצול בעולם הזה, ואפלו מן מיתת העולם משאר בני אדם, כל שכן מאחר.

אמר רבי שמעון, בכלם מעוררת הצדקה את אילן החיים, ומקום זה הוא המזון לכל, ולתלמידי החכמים מה מעשיהם? שחרי כל בני

הָעוֹלָם לֹא יְכוּלִים לְעוֹרֵר צְדָקָה עֲלֵיהֶם, שְׁתַּרְי הֵם
 אַחֲוָיִם בְּצְדָקָה, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם נוֹזְנִים בְּזִכּוֹתָם,
 בָּהֶם מִמָּשׁ. וְהֵם לֹא יְכוּלִים לְהַתְּפָרְנֵם מֵהֶם מִמָּשׁ,
 מִפְּנֵי שְׂכָל מִי שְׂמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, מִשְׁתַּדֵּל בְּאֵילָן
 הַחַיִּים שְׂכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְּפָרְנִים מִמֶּנּוּ.

נִמְצָא שֶׁהַתְּלִמִּידֵי חֲכָמִים מְעוֹרְרִים מְזוּזָה לְעוֹלָם
 וְשָׁלוֹם. אִם לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְּעוֹרֵר
 מְזוּזָה, מִדּוּעַ לָהֶם לֹא מִתְּעוֹרֵר? אֵלֶּא תִּלְמִיד חֲכָם
 הוּא אֵילָן הַחַיִּים מִמָּשׁ, וְאֵילָן הַחַיִּים לֹא נִזּוֹן
 אֵלֶּא מִן הָעוֹלָם הַבָּא, וְהָעוֹלָם הַבָּא לֹא נִמְצָא
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֵלֶּא לְאַחַר שְׁעוֹלָה לְעוֹלָם הַחַיִּים,
 אִזּוֹ נִזּוֹן מִמֶּנּוּ וְנִשְׁרָשׁ שְׁרָשָׁיו עָלָיו. עַכְשָׁיו אוֹכְלִים
 מִפְּרֵי עֵץ הַחַיִּים. וּמָה הוּא? אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּמְצָא
 אֵצֶל הָעֲנָנִים, וְהוּא נִקְרָא (כְּרַאשִׁית ג) פְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר
 בַּתּוֹרָה הַזֶּה. וְעַל זֶה אוֹכְלִים מִתְּפָרְי הוּא בְּעוֹלָם
 הַזֶּה.

וְעַל זֶה לְמַדְנֵנוּ, הֵם נוֹזְנִים בְּזוּזָה. מַהִי הַזּוּזָה? זֶה
 גְּבוּרָה. וְהֵם מְזוּמְנִים לְעוֹלָם הַבָּא. שְׂמִזּוֹן

הָעוֹלָם הַבָּא אֵינוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲלָא צְמִצוּם קָטָן
 שֶׁל הַכַּח שְׁלוֹ שְׁנִמְצָא בְּמַתִּיקוֹת הַתּוֹרָה. וְזֶה
 מַעֲמוֹ עַל הַפְּרִי הַהוּא שֶׁל הָעֵץ הַתְּחִתּוֹן, וְזוֹ
 שְׂמִחָה שֶׁל הַתְּלִמִּידֵי חֲכָמִים וּמִזּוֹן הָעֲלִיוֹן שֶׁלָּהֶם.
 כִּיּוֹן שִׁיעֲבְרוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה, כַּמָּה נִחְלִים עֲלִיוֹנִים
 שֶׁל עוֹלָם הַבָּא מְקִיפִים לְמִקּוּמָם, וַיִּשְׁתַּרְשׁוּ בוֹ
 וַיַּעֲלוּ לְמַעְלָה לְמַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סד) עֵינַי לֹא
 רָאִיתָ אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲבֵה לוֹ.

מֵהוּ יַעֲשֶׂה? זֶה הַיּוֹבֵל, זֶה שֶׁנִּקְרָא עוֹלָם הַבָּא.
 לְמַחֲבֵה לוֹ, וְרֵאֵי. שְׁלֹא רוֹצִים מִזּוֹן לְעוֹלָם
 הַזֶּה עַד שִׁיִּגְיֵעוּ (שִׁימְנוּ) לְמִזּוֹן שֶׁלָּהֶם. וּמֵהוּ הַמִּזּוֹן
 שֶׁלָּהֶם? הָעוֹלָם הַבָּא. וְעַל זֶה זְכָאִים בְּכָל,
 שֶׁעֲלִיָּהֶם כְּתוּב עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים וְגו': (עד כאן

מההשמטות).

רַעֲיָא מֵהִימְנָא

וְהַתְנַחֲלֶתֶם אַתֶּם לְבָנֵיכֶם וְגו', לְעֵלָם בָּהֶם
 תַּעֲבְדוּ וְגו'. מִצְוָה זוֹ לְעַבְדַּ בְּעֶבֶד
 כְּנַעֲנִי, שְׁכַתּוּב לְעֵלָם בָּהֶם תַּעֲבְדוּ, וְהֵם מֵהַצָּד שֶׁל

חם שגלה עריות, שנאמר עליו (בראשית ט) ארור כנען
 עבד עבדים יהיה לאחיו. למה עבד עבדים? אלא
 עבד לאותו עבד עולם, שהוא עולמו של יובל.
 ואם תאמר שהי אחיהם של שם ויפת היה, למה
 לא היה כך כמותם? וכן, מתורע של חם היה
 אליעזר עבד אברהם, למה לא היה כמותו, שיצא
 צדיק, והקדוש ברוך הוא הודה בכרכתו כשפרך
 אותו לבן?

אלא ודאי כן כסוד הגלגול, גולל אור מפני
 חשך - עבד אברהם שיצא מהחשך, וזה
 תורע של חם, דיו לעבד להיות פרבן, שהוא
 אברהם, שיצא מתרח עובד עבודה זרה, וחשך
 מפני אור - זה ישמעאל שיצא מאברהם, ועשו
 מיצחק.

וסוד תערכת טפות במקום שאינו שלו גרם את
 זה. מי שמערב טפה שלו בשפחה מחלת
 בת ישמעאל, או בבת אל נכר, שהם רע חשך,
 והטפה שלו טוב אור, (שם א) וירא אלהים את

הָאוֹר כִּי טוֹב, מְעַרְב טוֹב עִם רָע, עוֹזֵר עַל מְאֹמֵר
 רְבוּנוֹ שְׂאֵמֵר, (שם ב) וּמַעֲזֵן הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא
 תֵּאכַל מִמֶּנּוּ.

הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא מְרַכֵּב אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ שְׂעָרֵב
 (רב), וּמְבִיאוֹ בְּגִלְגּוּל לְקַבֵּל
 עֲנָשׁוֹ. אִם חֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, הַתְּעִיֵּם בַּתּוֹרָה וְהַפְּרִיד
 טוֹב מִרָע, שְׂהֵם אִסּוּר וְהִתֵּר, טְמֵאָה וְטַהֲרָה, כָּשֵׁר
 וּפְסוּל - בְּזָה נִפְרָד הָרָע מִהַטּוֹב, שְׂנֵאֵמֵר בּוֹ וַיִּיצֵר,
 יִצְרָה לְטוֹב וַיִּצְרָה לְרָע. בַּתּוֹרָה הַפְּרִיד אוֹתָם.
 הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא מוֹרִישׁ לוֹ נִשְׁמָה מִמֶּנּוּ, שְׂיִהְיֶה
 שׁוֹלֵט עַל שְׂנֵיחֵם, בְּאַחֵד שְׂהוּא אוֹר - הָעוֹלָם
 הַבָּא, וּבְאַחֵד שְׂהוּא חֹשֶׁךְ - הָעוֹלָם הַזֶּה. זֶהוּ
 שְׂכַתוֹב וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים.

וּכְפִי זְכִיּוֹת וְחוּבוֹת, כְּמוֹ שְׂבִאֲרוֹהָ, הָעוֹשֶׂה מְצוּהָ
 אַחַת מִיִּטְיָבִין לוֹ. בִּינּוֹנִי - זְכִיּוֹת וְחוּבוֹת
 שְׂקוּלִים, חֲצִי זְכִיּוֹת לְמַעְלָה (וְחֲצִי לְמַטָּה) וְחֲצִי חֲטָאוֹ
 לְמַטָּה, וְזֶה סוּד (אסתר ה) מַה שְׂאֵלְתָךְ וַיִּנְתֵּן לְךָ וּמַה
 בְּקִשְׁתָּךְ עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתַעֲשֵׂ. צְדִיק נְמוּר - כָּל

וְכִיּוֹתָיו לְמַעַלָּה, וְחֻבּוֹתָיו לְמַטָּה. רָשָׁע גָּמּוּר -
חֻבּוֹתָיו לְמַעַלָּה, וְכִיּוֹתָיו לְמַטָּה.

וּבֶן אָדָם שֶׁחָטָא בְּגִלּוּי, הוּא בְּשָׁנֵי דְרָגוֹת: אִם חֹזֵר
בְּתִשׁוּבָה בְּגִלּוּי - בֵּין צַדִּיקִים, (דף קיא ע"ב) מִשּׁוּם
שִׂיּוּדָעִים דִּינֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹמְרִים עֲצָמָם
מִלְּחָטָא. וּבְמִכְסָה - בֵּין רָשָׁעִים, לְקַיָּים בָּהֶם (איוב יא)
וְעֵינֵי רָשָׁעִים תִּכְלִינָה.

וּמִשּׁוּם זֶה הַחָטָא שֶׁאָדָם עָבַר עַל (בראשית ב) וַיֵּצֵא
ה' אֱלֹהִים, וּפְרָשׁוּהָ אֵין צו אֵלָא עֲבוּדָה
זָרָה, עָבַר עָלָיו, הִרְכִּיב אוֹתוֹ בְּטַפַּת תְּרַח, שָׁפוּ
הִרְגִּיז אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁעָבַר עַל צו
מִעֲבוּדָה זָרָה. חֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְשָׁבַר צְלָמֵי עֲבוּדָה
זָרָה וְכָל מְזוֹנָו. הוּא תִקַּן בְּמַה שֶׁחָטָא, וְשָׁבַר אֶת
הַחָטָא וְאֶת הַבְּנִין הָרַע שֶׁבָּנָה, וְהַמְלִיךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנָתוֹ עַל הָעוֹלָם.

בַּמָּה? מִשּׁוּם שֶׁקָּדַשׁ שְׁמוֹ יִתְפָּרֵד בְּרַפִּים וְנִבְנִים
לְיָאשׁ לְשָׂרְף אֶת עֲצָמוֹ, לְקַיָּים בּוֹ (דברים ז)
פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרַפּוּן בְּאֵשׁ. וְלֹא עוֹד, אֵלָא

נְשֵׂאת אָבִיו תֵּרַח הַחֲזִיר בְּתִשׁוּבָה, וְהַכְּנִים אוֹתוֹ
 וְאֵת אִמּוֹ וְאֵת כָּל פְּרָנְסֵי אוֹתוֹ דוֹר לְגַן עֵדֶן, וְכֹדֶד
 הַתְּלַבֵּן בְּאֵשׁ כַּכֶּסֶף, שֶׁהִיא מִטְבַּע הַמְּלָךְ, וְזִיף
 אוֹתָהּ בְּעֵפְרַת, הַכְּנִים אוֹתָהּ לְאֵשׁ, וַיִּצְאָה הָעֵפְרַת
 הַחוּצָה, יִשְׁמַעֲאֵל. וְלִפְיֶכָד יֵצֵא מִצַּחֲק בַּעֲבוּדָה
 זָרָה. וְנִשְׂאֵר אָדָם מְלָבֵן, וְזֶהוּ שְׁנוּי הַשֵּׁם.
 שְׂכַשְׁמַתְגַּלְגַּל אָדָם, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לוֹ שְׁנוּי הַשֵּׁם,
 שְׁנוּי מְקוֹם, וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה.

אַחֲרֵי כֵן בָּא יִצְחָק, וְהִתְחַזַּק בּוֹ מִהַחֲטָא הַשְּׁנִי
 שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ עַל הָאָדָם, שְׁוֵה שְׂפִיכוֹת דְּמִים,
 וְזֶה גַרֵם אֶת הַנְּפִיזוֹן שֶׁל יִצְחָק בְּסַפִּיז, וְהִתְפַּרֵּר בּוֹ,
 כְּמִי שֶׁבּוֹרֵר אֶכֶל מִתּוֹךְ פְּסֻלָּת, וַיִּצְאָה הַפְּסֻלָּת
 הַחוּצָה, עֲשׂוֹ שׁוֹפֵךְ דְּמִים.

אַחֲרֵי כֵן בָּא יַעֲקֹב וְהִרְכִּיב אוֹתוֹ בְּלָבֵן, וְנִעֲשְׂהָ
 עֶבֶד אֱלֹוִי, זֶהוּ שְׂכַתּוּב (בראשית כט) אֶעֱבֹדְךָ
 שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל. וּבְאוֹתָהּ סָבָה שֶׁהַחֲלִיפָה
 בְּאֶחָוֶתָהּ, עֲשְׂהָ שְׁבַע שָׁנִים אַחֲרוֹת, לְהוֹצִיא שְׁתֵּי

מַטְוֹת שְׁזָרְק אָדָם בְּמָקוֹם נְכָרִי, וְזֶה גְלוּי עֲרִיּוֹת,
וְזֶהוּ לֵאמֹר. וְהוֹצִיאָם מִלְּבָן הָאֲרָמִי, נְחָשׁ.

וּבְשִׁלְשֵׁת אֵלֶּה הָיָה לְאָדָם שְׁנוּי הַשֵּׁם, וְשְׁנוּי
מָקוֹם, וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה. שְׁנוּי הַשֵּׁם -
בְּאַבְרָהָם. וְשְׁנוּי מָקוֹם - בְּיִצְחָק. וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה -
בְּיַעֲקֹב. וְאִם לְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (אִיּוֹב כח) אֲזִי רָאִיתִי
וַיִּסְפְּרָה קִבְּלַתְּ שׁוֹכֵתָ, כָּל שָׁכֵן לְאַחֲרֵימָם.

וּמִשּׁוֹם זֶה, עֲבָד טוֹב הַמָּקוֹם גּוֹרֵם, וְעֲבָד רָע גַּם
כִּן. אֲבָל שְׂאֵר עֲבָדִים, לְעֵלָם בָּהֶם
תִּעֲבְדוּ. קָמוּ בְּעַלְי תִּישִׁיבָה וְאָמְרוּ, (תהלים קמד)
אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּבָה לוֹ, שֶׁכָּבָה בְּגִימְטְרִיא מִשָּׂה.
קָם הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן וְאָמַר, אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁה' אֵלֵהוּ.
(ע"כ רעיא מהימנא).

זָהָר

כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְגו'. מִצְוָה לְעַבֵּד בְּכָל
מִינֵי עֲבוּדָה בַּמִּקְדָּשׁ, וּמְחוּץ לַמִּקְדָּשׁ בְּכָל
אוֹתָן עֲבוּדוֹת שֶׁנִּקְרְאוֹת עֲבוּדָה, בְּתַפְלָה,
לְהַשְׁתַּדֵּל אַחַר מִצְוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהַכֹּל נִקְרָא

עבודה, בעבד שמשתדל אחר רבו בכל מה
שצריך.

משום שישראל קרא להם עבדים, שכתוב (ויקרא
כה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם. מה
הטעם הם עבדים? משום שכתוב אשר הוצאתי
אותם מארץ מצרים. ומשום כך כתוב בעשרת
הדברות אחר כך, שכתוב אנכי ה' אלהיך אשר
הוצאתיך מארץ מצרים, לעבד אותו בעבד
שעובד את רבו שפדה אותו ממות, ושפדה אותו
מכל הרעות של העולם.

בשני סוגים (שמות אלו) נקראים ישראל לקדוש
ברוך הוא עבדים, שכתוב עבדי הם (שם),
ונקראים בנים, שכתוב (דברים יד) בנים אתם לה'
אלהיכם. בזמן שמכיר האדם את הקדוש ברוך
הוא בדרך כלל, אז הוא נקרא עבד שעושה
מצות רבו, ואין לו רשות לחפש בגנזיו ובסודות
ביתו. בזמן שמכיר אותו האדם בדרך פרט, אז

נִקְרָא בֵּן, אֲהוּב שְׁלוֹ, כְּמוֹ בֵּן שְׂמֵחַפֵּשׁ בְּגִנְזוֹ,
בְּכָל סוּדוֹת בֵּיתוֹ.

וְאֵף עַל גַּב שְׁנֵקְרָא בֵּן, בֵּן בְּכוֹר לְקָדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (שמות ד) בְּנֵי
בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, אֵל יוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִכָּל־
שָׁל עֶבֶד, לְעַבְד אֶת אָבִיו בְּכָל הָעֲבוֹדוֹת שֶׁהֵן
בְּכוֹר אָבִיו. וְכֵן צָרִיךְ לְכָל בֵּן אָדָם לְהִיּוֹת
בֵּן לְגַבֵּי אָבִיו, לְחַפֵּשׁ בְּגִנְזוֹ וְלִדְעַת סוּדוֹת
בֵּיתוֹ וְלְהַשְׁתַּדֵּל אַחֲרֵיהֶם, וְלְהִיּוֹת עֶבֶד לְגַבֵּי
אָבִיו.

וְסוּד הַדְּבָר - שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן לְמַעְלָה שְׁצָרִיךְ בֵּן
אָדָם לְהַתְעַטֵּר בָּהֶן, וְהֵן סוּד הָאֱמוּנָה, וְהֵן
אֶחָת. אֶחָת סוּד שְׁל עֶבֶד, וְאֶחָת סוּד שְׁל בֵּן.
וְהָעֶבֶד תּוֹה נִקְרָא אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בֵּן, כְּמוֹ
שְׁבֵאֲרָנוּ, בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַכָּל סוּד אֶחָד שְׁל
הָאֱמוּנָה. וְצָרִיךְ בֵּן אָדָם לְהַתְעַטֵּר בְּדְרָגוֹת הַלָּלוּ,
לְהַכְּלִיל בְּסוּד הָאֱמוּנָה.

עֶבֶד, לְעַבְד בְּכָל מִינֵי עֲבוּדָה, בְּתַפְלָה שְׁנִקְרָאת
 עֲבוּדָה, כְּמוֹ אוֹתוֹ עֶבֶד שֶׁהוּא סוֹד עֲלִיּוֹן,
 שְׁלֵא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים תָּמִיד, וּמְשַׁבַּח וּמְנַגֵּן תָּמִיד.
 וְהֵרִי נִתְפָּאֵר בְּעֲבוּדוֹת אַחֲרוֹת, שֶׁכָּל הָעֲבוּדוֹת
 וּדְבָרֵי הָעוֹלָמוֹת, כֻּלָּם הוּא עוֹשֶׂה וְעוֹבֵד. וּמִשׁוֹם
 זֶה נִקְרָא אֲדוֹן, מִשׁוֹם שֶׁהוּא עֶבֶד לְעַבְדָּה, נִקְרָא

אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בֶּן אָדָם שְׁמַתְעֵיטָר בַּסּוֹד (דף קיב ע"א)
 הַזֶּה, לְהִיּוֹת עֶבֶד לְעַבְד עֲבוּדַת רַבּוֹ, הוּא עוֹלָה
 וּמַתְעֵיטָר לְהִיּוֹת בְּדַרְגָּה חַיִּים, וְנִקְרָא אֵף כָּאֵן
 אֲדוֹן, שֶׁהֵרִי הוּא מְבָרֵךְ בְּכָל הָעֲבוּדוֹת הָאֵלֶּה אֶת
 הָעוֹלָם הַזֶּה וּמַעְמִידוֹ, וְעַל זֶה נִקְרָא אֲדוֹן. (אֲדוֹנֵי

הָאָרֶץ)•

אֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ שֶׁל חֲבֵן הַזֶּה, שְׁזוֹכָה לְהַשְׁתַּדֵּל לְדַעַת
 בְּגִנְיֵי אָבִיו וּבְכָל סוּדוֹת בֵּיתוֹ, כְּמוֹ בֶּן
 יְחִידִי שֶׁהַשְּׁלִיטוֹ אָבִיו בְּכָל גְּנֻזָיו, וְזֶהוּ הַכְּבוֹד,
 שֶׁשׁוֹלֵט עַל הַכֹּל מִי שֶׁמַּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה לְדַעַת אֶת
 הַקְּדוּשָׁה פְּרוּךְ הוּא. וּבְאוֹתָם הַגְּנֻזִים שְׁלוֹ נִקְרָא בֶּן
 לְקְדוּשָׁה פְּרוּךְ הוּא, בְּכָל כַּחוֹת הַשָּׁמַיִם אֵין מִי
 שְׁיִמָּחַה בְּיָדוֹ, בְּכָל שְׁעָה שֶׁמַּצְטַרֵּךְ לְהַכְנִים אֶל

אָבִיו. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וּמִשּׁוֹם זֶה,
בְּשֵׁמֶשׁ־תִּדְרֹל לְהַכִּירוֹ בְּדָרְךָ פְּרָט, בְּסוּד הַחֲכָמָה, אִז
נִקְרָא בֵּין.

בְּעִבּוּדָה שְׂפָן אָדָם עוֹבֵד לְקַדּוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא יֵשׁ
עִבּוּדָה שְׂצָרִיךְ אָדָם לְהַכְּלִיל בְּשֵׁנִיהֶם,
לְהִיּוֹת עֶבֶד וּבֵן, לְהַתְּעַטֵּר בְּקַדּוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא.
וּמַהוּ? זוֹ עִבּוּדַת הַתְּפִלָּה, שְׂצָרִיךְ לְהִיּוֹת בָּהּ עֶבֶד
וּבֵן, לְהַכְּלִיל בְּדַרְגּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת הַלְלוֹ. לְעֶבֶד
וּלְהַתְּקִין תְּפִלָּה בְּסוּד שָׁל עֶבֶד, לְעֶבֶד אֶת הָעִבּוּדָה
שָׁל תְּקוּן הָעוֹלָמוֹת, וּלְהַדְּבִיק רְצוֹנוֹ בְּסוּדוֹת
הַחֲכָמָה, לְהַתְּדַבֵּק בְּרַבּוֹ בְּגִנּוּיִם עֲלִיּוֹנִים כְּרָאוּי.

בֵּין נִדְבָק תָּמִיד בְּאָבִיו לְלֹא פְרוּד כְּלָל, אִינּוּ מִי
שִׁימְחָה בְּיָדוֹ. הָעֶבֶד עוֹשֶׂה עִבּוּדַת רַבּוֹ וּמִתְקִין
תְּקוּנֵי הָעוֹלָם. מִי שִׁיחָהּ שְׂנִיחָהּ בְּכָלֵל אַחַד,
בְּחִבּוּר אַחַד, זָהוּ אָדָם שֶׁמִּתְקִין אֶת סוּד כָּל
הָאֲמוּנָה בְּכָלֵל אַחַד, לְלֹא פְרוּד כְּלָל, וּמְחַבֵּר אֶת
כָּל כָּאֶחָד. זָהוּ בֵּן אָדָם שֶׁהִקְדִּישׁ פְּרוּךְ הוּא
מִכְרִיז עָלָיו בְּכָל אוֹתָם חִילוֹת וּמִחֲנוּת שָׁל כָּל

הָעוֹלָמוֹת וּבְכָל אוֹתָם הִרְקִיעִים: הִזְהָרוּ בְּפָלוֹנֵי
נְאֻמָּן בֵּית הַמֶּלֶךְ, שָׁכַל גְּנֹי רַבּוֹ בִּידוֹ. אֲשֶׁרִיו
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲשֶׁרִיו בְּעוֹלָם הַבָּא.

מֵאוֹתוֹ יוֹם וְהִלָּאָה נוֹדַע הָאָדָם וְנִרְשָׁם בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת. בְּשַׁעַח שְׁצָרִיךְ, כָּל הַחִילּוֹת
וְהַמַּחֲנוֹת, בְּלָם מְזַהְרִים לְהִיּוֹת אֶצְלוֹ, וְהַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לֹא רוֹצֵחַ אֶלָּא אוֹתוֹ בְּלִבּוֹ. וְקוֹל
מִתְעוֹרָר: רְאוּי הוּא לְיַחֵיד לְהִיּוֹת אֶצְל הַיַּחִיד
וּלְהִתְעַסֵּק יַחִיד בְּיַחִיד.

וְהַסּוֹד שֶׁל שְׁתֵּי הַדְּרָגוֹת הָאֵלוֹ מְצֵאֵנוּ בְּפֶסֶק
אַחַד, שְׁפָתוֹב (ישעיה ט"ז) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי
אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר. וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי
אַתָּה - הִרִי עַבְדִּי. יִשְׂרָאֵל - הִרִי בִּנְיָ. שְׁכַנְאֲשֶׁר הֵם
כָּלֵל אַחַד, אִזּוֹ כְּתוּב אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלֵךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.

ספר הזוהר הקדוש חב"ל ישראל ב'ה' דינמי עם לשון הקודש – ממוקד מופסק ומחולק לקטעים מסודר על הפרשיות

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשַׁת בְּהַקּוֹתִי

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

פָּרָשַׁת בְּחֻקְתֵּי

אִם בְּחֻקְתֵּי תִלְכוּ וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פָּתַח, (מיכה)
 (1) עַמִּי זָכַר נָא מַה יַּעֲזֹב בְּלֶקְ מִלְּךָ מוֹאָב
 וּמַה עָנָה אֹתוֹ בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר וְגו'. עַמִּי זָכַר
 נָא, אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שָׁל הָעַם הַזֶּה שְׂרַבּוֹנָם מוֹכִיחַ
 אוֹתָם בָּךְ. עַמִּי זָכַר נָא, אֵף עַל גַּב שְׂאֵתָם
 סוֹטִים מִדְּרָכֵי - עַמִּי אַתֶּם, שְׂאֵינִי רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת
 לָכֶם כְּמַעֲשֵׂיכֶם.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שָׁל הָעַם שְׂרַבּוֹנָם
 אוֹמַר לָהֶם: עַמִּי מַה עָשִׂיתִי לָךְ וּמַה הִלְאַתִּיךָ
 עָנָה בִּי. מַה יַּעֲזֹב בְּלֶקְ מִלְּךָ מוֹאָב. בְּכַמָּה דְבָרִים
 וּמַעֲשִׂים אָמַר לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם מִהָעוֹלָם, וְכַמָּה
 כְּשָׁפִים עוֹרַר כְּנַגְדְּכֶם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אָמַר לָהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְיִשְׂרָאֵל: זָכַר נָא. אוֹי שְׂאֵנִי צוֹנְחִים בְּכָל
 יוֹם, וְגוֹעִים וּבוֹכִים, (איכה ה) זָכַר ה' מַה הָיָה לָנוּ,
 (תהלים קלז) זָכַר ה' לְבָנֵי אֲדוֹם, וְלֹא רוֹצֵה לְהַשְׁגִּיחַ
 עָלֵינוּ, הוּא אָמַר לָנוּ: בְּבִקְשָׁה זָכַר נָא. אִין נָא

אֵלֶּא לְשׁוֹן בְּקִשָּׁה, וְאֵנוּ לֹא הִשְׁגַּחְנוּ בּוֹ. כְּמוֹ כֵּן
אֵנוּ צוֹחִים: זְכַר ה' מָה הָיָה לָנוּ, זְכַר ה' לְבָנֵי
אָדָם, (שם עד) זְכַר עֲדַתְךָ קְנִיַת קָדָם, (שם קו) וְזָכַרְנִי ה'
בְּרִצּוֹן עֲמֶךָ, וְלֹא רוּצָה לְהִשְׁגִּיחַ עָלֵינוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, וַדַּאי שְׁתֵּקֵדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁגִּיחַ
עָלֵינוּ תָמִיד וְזוֹכֵר אוֹתָנוּ, שְׂאֵם הוּא לֹא
יִשְׁגִּיחַ עַל יִשְׂרָאֵל וְזוֹכֵר אוֹתָם, לֹא יַעֲמְדוּ יוֹם אֶחָד
בְּנִלּוֹת. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (ויקרא כו) וְיָאֵף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם
בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. (דף קיב ע"ב) הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוּ
עוֹשֶׂה לָנוּ כְּמַעֲשֵׂינוּ.

בֵּא רֵאָה, בְּלֶק חָכָם הָיָה, וְגִדּוֹל הַמְּכַשְׁפִּים
כְּמַעֲשֵׂי יָדָיו יוֹתֵר מִבְּלָעָם. וְכֵן לְמִדְּנוּ, כָּל
מֵה שְׂרוּצָה בֶּן אָדָם בְּעוֹלָם הָיָה בְּעִבּוֹדַת הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, צָרִיךְ לְעוֹרֵר בְּמַעֲשֵׂה לְמַטָּה. שְׂבַמַּעֲשֵׂה
שְׂלֻמַּטָּה מִתְּעוֹרֵר מַעֲשֵׂה לְמַעְלָה, וְהַמַּעֲשֵׂה הָיָה
צָרִיךְ בְּקִדְשָׁה, וְהָרִי פִּרְשׁוּתָהּ. וּבְמָקוֹם שְׂאִין מַעֲשֵׂה,
יֵשׁ דְּבוּר. וּבְדְבוּר הַפָּה תִּלּוּי הַמַּעֲשֵׂה, לְעוֹרֵר
לְמַעְלָה. כְּמוֹ שְׂצָרִיכִים לְעוֹרֵר קִדְשָׁה עָלֵינוּ

בְּמַעֲשֵׂה וּבְדַבָּר, כִּי גַם אוֹתָם שָׁפְּאִים מִצַּד
הַטְּמֵאָה צָרִיכִים לְעוֹרֵר אֶת הַצַּד שֶׁלָּהֶם בְּמַעֲשֵׂה
וּבְדַבָּר הַזֶּה.

וְאֵף עַל גַּב שֶׁבְּלָעַם הָיָה הַגְּדוֹל מִכָּל מִבְּשָׁפֵי
הָעוֹלָם - מִבְּשָׁף עֲלִיּוֹן מִמֶּנּוּ הָיָה בָּלָק.
בְּקֶסֶם הָיָה בָּלָק גְּדוֹל מִכָּל הַחֲכָמִים, וּבְלָעַם בְּנַחֲשׁ
(וַחֲרֵי פְּרִשׁוּתָהּ). קֶסֶם וְנַחֲשׁ שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן. קֶסֶם תְּלוּי
בְּמַעֲשֵׂה, נַחֲשׁ לֹא תְלוּי בְּמַעֲשֵׂה, אֲלָא בְּהַסְתַּכְּלוֹת
וּבְדַבָּר הַזֶּה, וְאִזּוּ מְעוֹרְרִים עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה
לְהַתְּלִיב בָּהֶם, וְעוֹשֶׂה מֵה שְׁעוֹשֶׂה.

וַיִּשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים לֹא כָּךְ, אֲלָא כָּלֵם קְדוֹשִׁים,
וְכָל מַעֲשֵׂיהֶם לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם רוּחַ
קְדוֹשָׁה, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה לב) עַד יַעֲרָה עָלֵינוּ רוּחַ
מִמָּרוֹם. וְעַל זֶה כָּתוּב, (במדבר כג) כִּי לֹא נַחֲשׁ בִּיעַקֵּב
וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁחָרִי הֵם אַחֲזוּיִם בְּצַד
הַקְּדוֹשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה. וּמַעֲשֵׂיהֶם בְּקַדְשָׁה בָּאִים,
וְקַדְשָׁה מִתְּעוֹרְרָת עֲלֵיהֶם וּמִתְּלַבְּשִׁים בָּהּ.

וּבֹא רְאֵה, בְּקֶסֶם הָיָה בְּלָק גְּדוֹל מִכָּל הַחֲכָמִים,
 וּבְלָעָם בְּנַחֲשׁ. וְעַל זֶה, בְּשַׁעַת שְׂרָצָה בְּלָק
 לְהַתְּחַבֵּר עִמּוֹ, מַה פְּתוּב? (שם כב) וַיִּלְכוּ וַיִּקְנִי מוֹאֵב
 וַיִּקְנִי מִדִּיִן וּקְסָמִים בְּיָדָם. (ובלעם מעשיו בנחש) בֹּא רְאֵה,
 בְּדַבּוּר הַפֶּה הָיָה בְּלָעָם גְּדוֹל מִכָּל הַמְּכַשְׁפִּים שֶׁל
 הָעוֹלָם, וּבְהַסְתַּכְּלוֹת אוֹתוֹ נִחַשׁ הָיָה יוֹדֵעַ לְכוּן
 אֶת הַשַּׁעַת, וְעַל זֶה רָצָה בְּלָק לְהַשְׁלִים דְּבַר (הַכֹּל)
 קֶסֶם וְנַחֲשׁ.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רָשָׁע, הֲרִי קִדְמוּךָ
 בְּנִי. מַעֲשֵׂה יֵשׁ בְּתוֹכָם שָׂכַל הַצְּדָדִים
 הָרָעִים וְהַמֵּינִים הָרָעִים וּבְשִׁפֵּי הָעוֹלָם לֹא יְכוּלִים
 לְהַתְּקַרֵּב אֲלֵיהֶם, שְׂכָלָם בּוֹרְחִים מִלְּפָנָיו. וּמַהוּ?
 אֶחָל מוֹעֵד, וּבְגֵדֵי קִדְשׁ, וְשִׁמוֹשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ, וּקְטָרֶת
 הַבְּשָׂמִים, שְׂמֵבֶטְלֶת כָּל רֵתְחָה וְרָגוֹ שֶׁל הָעוֹלָם
 שְׂלֵמְעָלָה וְלִמְטָה, וְעוֹלוֹת וּקְרָבָנוֹת בְּכָל יוֹם, וְשָׁנִי
 מוֹבַחֹת, לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה מוֹבַחֹת, וְשִׁלְחָן וְלֶחֶם
 הַסֵּנִים, וְאֶת הַכִּיּוֹר וְאֶת כֶּנֶן, וּבִמָּה שִׁמוֹשֵׁים
 לַמַּעֲשֵׂה, לְדַבּוּר תְּפִיחָה, הָאָרוֹן וְשָׁנִי לוֹחֹת הַתּוֹרָה,
 וְאֶהְרֹן לְכַהֵן עַל הָעָם בְּתַפְלָה בְּכָל יוֹם. בִּיּוֹן

שְׁהִשְׁגִּיחַ אוֹתוֹ רָשָׁע בְּזֶה, אָמַר כִּי לֹא נִחַשׁ בְּיַעֲקֹב
וְלֹא קָסַם בְּיִשְׂרָאֵל. מָה הַטַּעַם? ה' אֱלֹהֵיו עִמּוֹ
וְתִרְוַעַת מְלֻךְ בּוֹ.

וְעַל זֶה עָמִי זָכַר נָא, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, זָכְרוּ אוֹתוֹ
זְמַן שֶׁהִתְחַבְּרוּ בְּלֶק וּבְלָעַם לְהַשְׁמִידְכֶם וְלֹא
יָבִלוּ, שְׂאֵנִי אֲחֻזְתִּי בְכֶם כִּמּוֹ אֵב שְׂאוּחֻז אֶת בְּנוֹ
וְלֹא מִשְׂאִיר אוֹתוֹ בְּיַד אַחֵר. מִן הַשְּׂטִיִּים עַד הַגְּלָגָל,
מַה זֶה לְעֵמֶת זֶה? אֵלֶּא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
יִשְׂרָאֵל, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, תִּהְיוּ זוֹכְרִים כָּל זְמַן
שֶׁהֵייתֶם אֲחוּזִים בִּי, וְלֹא יָבִיל אוֹתוֹ רָשָׁע בְּכַשְׁפֵּי
וְקַסְמֵי לְשַׁלֵּט עֲלֵיכֶם. כִּיּוֹן שֶׁעֲזַבְתֶּם אֶת יְדֵיכֶם
מִלְּאֲחֻז בִּי וְהֵייתֶם בַּשְּׂטִיִּים, מַה כְּתוּב? וַיֹּאכַל הָעַם
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְאֱלֹהֵיהֶן. בְּגִלְגָּל, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (הוֹשֵׁעַ יב)
בְּגִלְגָּל שְׂוֹרִים זִבְחוּ, וְאִזּוֹ שָׁלְטוּ בְכֶם שׂוֹנְאֵיכֶם.

וְכָל זֶה לָמָּה? לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת ה'. כָּל אוֹתָן
צְדָקוֹת שֶׁעָשִׂיתִי לָכֶם בְּזְמַן שֶׁאַתֶּם אֲחוּזִים
בִּי, וְלֹא הִשְׁאַרְתִּי דָבָר בְּעוֹלָם לְשַׁלֵּט בְכֶם, וְהִרְגֵנוּ

שְׁלַמְעָלָה וּלְמַטָּה וְהַמִּינִים הַרְעִים לֹא יִכּוּלִים
לְקַרֵּב לָכֶם.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֹה הַלַּיְלָה וְהִשְׁבַּתִּי אֶתְכֶם
דָּבָר כַּאֲשֶׁר יִדְבַר ה' אֵלַי. בֹּא רְאֵה,
בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנַס הַשָּׁמֶשׁ, וְכָל הַשְּׁעָרִים נִסְתָּמִים,
וְנִכְנַס הַלַּיְלָה וּמַחֲשִׁידָה, כַּמָּה קְבוּצוֹת מִתְּרִים
מִשְׁלֹשְׁלוֹתֵיהֶם, וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם, וְכַמָּה
מִמֵּנִים גְּדוֹלִים עֲלֵיהֶם שֶׁמְנַהֲיָנִים אוֹתָם. וַיֵּשׁ מִמֵּנָה
גְּדוֹל עַל הַכֹּל מִצַּד הַשָּׁמַאֵל, וְאוֹתוֹ רָשַׁע הָיָה מְצוּי
אֲצֵל אוֹתוֹ הַמִּמֵּנָה הָעֲלִיּוֹן מִהַכֹּל בְּכֹשֶׁפָיו. וְהוּא
הָיָה אוֹמֵר בְּכֹשֶׁפָיו בַּלַּיְלָה, בְּזִמְנֵן שֶׁהוּא שׁוֹלֵט בְּכָל
סִיעֵתוֹ, וְהוּא הָיָה כֹּה לְהַמְצֵא אֲצֵלוֹ, וּמוֹדִיעַ לוֹ
מֶה שֶׁהוּא רוֹצֵה.

כְּגוֹן זֶה, (דף קיג ע"א) (בראשית לא) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל לָבָן
הָאֲרַמִּי, אוֹתוֹ שֶׁמְצוּי אֲצֵלוֹ. (שם ב) וַיָּבֹא
אֱלֹהִים אֶל אַבְרָמָה, בְּכָל כְּגוֹן זֶה. בְּכָל מָקוֹם
קוֹרְאִים לוֹ כֵּן בְּשֵׁמִים, וְעַל זֶה הָיָה מְצוּי
בַּלַּיְלָה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בַּיּוֹם, וְתָרִי פִּרְשׁוֹתָ. וְכָל

הַמְכַשְׁפִּים וְהַחֲכָמִים הָאֵלוֹ הָיוּ לְאַבְימֶלֶךְ, שְׁכַתוֹב
 (שם כו) וַיִּשְׁקֹף אַבְימֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן.
 כְּתוֹב כָּאֵן בְּעַד הַחֲלוֹן, וְכַתוֹב שָׁם, (שופטים ה) בְּעַד
 הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתִּיבַב אִם סִיסְרָא. לָכֵן הִרִי
 פִּרְשׁוּתָהּ, בְּלָעָם כְּמוֹ זֶה.

וְעַל זֶה כְּתוֹב בְּכָל־אֱלֹהִים; וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל
 בְּלָעָם, וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל לָכֵן, וַיָּבֵא אֱלֹהִים
 אֶל אַבְימֶלֶךְ. הוּא בָּא אֵלֵיהֶם, וְלֹא הֵם אֵלָיו,
 שֶׁהִרִי אֵין לָהֶם מָקוֹם זְמִין. וְאִם תֹּאמַר, הִרִי כְּתוֹב
 אֱלֹהִים! אֵלֶּא שֶׁהַשֵּׁם הַזֶּה מְשַׁתְּתֵף בְּכָל, וְאֵפְלוֹ
 עֲבוּדָה זָרָה נִם נִקְרְאוֹת אֱלֹהִים, אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם,
 וּבְכָל־שָׁל אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם אֵלֶּה מְמַנִּים, וּבְכָל־זֶה
 הָיוּ, וְלָכֵן נִקְרָא כֹּךְ. וְאוֹתוֹ רָשַׁע הָיָה אוֹמֵר
 בְּכַשְׁפִּיו וְקוֹרָא לוֹ, וְכָא אֵלָיו. וּמִשׁוֹם כֹּךְ כְּתוֹב,
 לִינּוּ פֶה הַלְיָלָה וְהִשְׁכַּחְתִּי אֶתְכֶם דְּבַר כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר
 ה' אֵלָי. אוֹתוֹ רָשַׁע מְשַׁבַּח אֶת עַצְמוֹ, שֶׁהִרִי לֹא
 כְּתוֹב כּוּ, אֵלֶּא וַיָּבֵא אֱלֹהִים.

דָּבָר אַחֵר כַּאֲשֶׁר יִדְבַר ה' אֵלַי - עַל יְדֵי אֹתוֹ
שָׁלִיחַ שֶׁל תֵּצֵד הָאֲחֵר. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי
בַּיּוֹם נִמְצָא אֶצְלוֹ (בְּשִׁחְיָה אֶצְל בְּלָק. אֶלָּא) - אֶלָּא וַדַּאי
בְּנִחַשׁ הַהֲתַבּוֹנָנוֹת הִיָּתָה בּוֹ, וּבְאוֹתוֹ זְמַן הָיָה
מִסְתַּכֵּל לְבִוֵן אֶת הַשְּׁעָה. וְהוּא שְׂפָתוֹב וְלֹא הִלְךְ
בְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאֵת נְחָשִׁים. וַיֵּרָא בְּלָעָם כִּי טוֹב
בְּעֵינַי ה' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא שְׂאוֹתוֹ יוֹם
הַסְתַּכֵּל לְבִוֵן אֶת הַשְּׁעָה, וְלֹא נִמְצָא בְּשִׂאֵר
הַיָּמִים, וְאִזּוֹ רָאָה שְׂאִין רָגוּ גְדוֹל נִמְצָא בְּעוֹלָם, אִזּוֹ
יָדַע כִּי טוֹב בְּעֵינַי ה' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. בְּאוֹתוֹ
זְמַן הֶעָזִיב אֶת עַצְמוֹ מִכָּל הַנְּחָשִׁים שֶׁל הָעוֹלָם,
וְלֹא הִסְתַּכֵּל בָּהֶם. וְהוּא שְׂפָתוֹב וְלֹא הִלְךְ בְּפַעַם
בְּפַעַם לְקִרְאֵת נְחָשִׁים.

בֵּא רֵאָה, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁהֲרָגוּ נִמְצָא, אִזּוֹ הַשְּׂמֵאל
מִתְעוֹרֵר, וְהָיָה יוֹדֵעַ אֹתוֹ הַרְשָׁע אֶת הַמָּקוֹם
לְאַחֲזוֹ בְּצֵד הַשְּׂמֵאל לְקַלֵּל. וְהַתְּבִינָן בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן,
וְלֹא מִצָּא. וְאִזּוֹ מָה כְּתוּב? (במדבר כג) מָה אָקֵב לֹא
קִבָּה אֵל וּמָה אָוָּעִים לֹא זָעַם ה'. וּמִשׁוֹם כֶּהָ, (מיכה
ו) עָמִי זָכַר נָא מָה יַעֲזִין בְּלָק וְגוֹ' וּמָה עָנָה אֹתוֹ

בְּלֶעָם בֶּן בְּעוֹר. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. (שְׂרַבְנָם הוֹכִיחַ לָהֶם בְּדָבָר).

אִם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ. אִם בְּחַקְתִּי - זֶה מְקוֹם שְׂגוּרוֹת
הַתּוֹרָה תְּלוּיֹת בְּאוֹתוֹ מְקוֹם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(וַיִּקְרָא יט) אֶת חַקְתִּי תִשְׁמְרוּ. חֶק הוּא שֶׁנֶּקְרָא בָּהּ,
וּגְזוּרוֹת הַתּוֹרָה בּוֹ נִכְלָלוֹת. (שם כה) וְאֶת מִשְׁפָּטֵי
תִּשְׁמְרוּ. מִשְׁפָּטֵי - זֶהוּ מְקוֹם אַחֵר עֲלִיּוֹן שְׂאוֹתָהּ
חֶקָה אַחוּזָה בּוֹ, וּמִתְחַבְּרִים זֶה בְּזֶה, שֶׁל עֲלִיּוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים, וְכָל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, וְכָל גְּזוּרוֹת הַתּוֹרָה,
וְכָל קַדְשוֹת הַתּוֹרָה בְּזֶה אַחוּזִים, מִשּׁוּם שֶׁזוֹ תּוֹרָה
שְׂבֻכָתָב, וְזוֹ תּוֹרָה שְׂבֻעֵל פֶּה.

וְעַל זֶה אִם בְּחַקְתִּי. כָּל אוֹתָם גְּזוּרוֹת וְדִינִים
וְעֲנָשִׁים וּמִצְוֹת, שֶׁהֵם בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנֶּקְרָא
תּוֹרָה שְׂבֻעֵל פֶּה - חֶקָה. וְאֶת מִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ,
בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנֶּקְרָא תּוֹרָה שְׂבֻכָתָב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. וְזֶה אַחוּזוֹ בְּזֶה וְזֶה בְּזֶה, וְהַכֹּל
אַחֵר. וְזֶהוּ כִּלְלֵי הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. וּמִי שֶׁעוֹבֵר עַל דְּבָרֵי
הַתּוֹרָה, כְּאֵלוֹ פָּנִים אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, מִשּׁוּם שֶׁחֶק

וּמְשַׁפֵּט זֶהוּ הַשֵּׁם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְעַל זֶה,
אִם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ - זוּ תוֹרָה שֶׁבְעַל פִּה. וְאֵת
מְשַׁפְּטֵי תִשְׁמְרוּ - זוּ תוֹרָה שֶׁבְכֹתֵב, וְזֶהוּ כָּלֵל
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם. מַה זֶה וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם? כִּי־
שֶׁאֵמַר תִּלְכוּ וְתִשְׁמְרוּ, לָמָּה וְעֲשִׂיתֶם?
אֵלֶּא מִי שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְהוֹלֵךְ בְּדַרְכֶיהָ,
כְּבִיכּוֹל כְּאֵלֹה עֹשֶׂה אוֹתוֹ לְמַעַלָּה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, כְּאֵלֹה עֹשֶׂאֲנִי, וּפְרָשׁוּתָהּ. וְעַל זֶה וְעֲשִׂיתֶם
אֹתָם. וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם כְּתוֹב וְדַאי, וְהוֹאִיל
וּמִתְעוֹרְרִים עֲלֵיכֶם לְהִתְחַפֵּר זֶה כְּזֶה, שֶׁיִּמָּצֵא
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרֵאוֹי, וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְדַאי.

כְּמוֹ זֶה אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, (שְׁמוּאֵל ב' ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם,
וְכִי דָוִד עֹשֶׂה אוֹתוֹ? אֵלֶּא מִשּׁוֹם שֶׁהִלֵּךְ
בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְעֹשֶׂה מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְהִנְהִיג אֶת
הַמְּלָכוֹת כְּרֵאוֹי, כְּבִיכּוֹל עֹשֶׂה שֵׁם לְמַעַלָּה, וְלֹא
הָיָה מִלֵּךְ בְּעוֹלָם שְׂזֻכָּה (דף קיג ע"ב) לָזֶה כְּמוֹ דָוִד, שֶׁהָיָה
קָם בְּחִצּוֹת הַלְּיָלָה וְהָיָה מְשַׁבֵּחַ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא, עד שעולה השם הקדוש בכפא, בפעה
 שעולה היום. בכיכול הוא עשה שם ממש, כמו
 שנאמר (ויקרא כד) ויקב בן האשה הישראלית את
 השם ויקלל. ומשום כן, ויעש דוד שם. ועל זה
 כתוב ועשיתם אתם, ואם אתם תשתדלו לעשות
 אותם, להתקין את השם הקדוש כראוי, כל אותן
 ברכות שלמעלה ימצאו אצלכם בתקונין כראוי.

ונתתי גשמיכם בעתם וגו'. כל אחד ואחד יתן
 כחו עליכם. מי הם? אותו תקון שעשיתם

של אותו השם הקדוש, כמו זה כתוב (בראשית יח)
 ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. וכי כיון
 שכתוב ושמרו דרך ה', למה לעשות צדקה
 ומשפט? אלא מי ששומר דרכי התורה, בכיכול
 הוא עושה צדקה ומשפט. ומה זה צדקה ומשפט?
 זה הקדוש ברוך הוא. בכה רבי שמעון ואמר, אוי
 להם לבני אדם שלא יודעים ולא משגיחים בכבוד
 רבונם. מי עושה השם הקדוש בכל יום? הנה
 אומר, מי שנותן צדקה לעניים.

בֵּא רֵאָה, הִרִי פִרְשׁוּהָ כִּף הוּא, שְׁהַעֲנִי אָחוּז בְּדִין,
וְכָל מֵאֲכָלוֹ הוּא בְּדִין, הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא צְדָק,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קב) תִּפְלָה לְעֵנִי כִּי יַעֲטֶה. תִּפְלָה,
זוֹ תִּפְלָה שֶׁל יָד, וּבִאֲרָנוּ. וּמִי שֶׁנֹּתֵן צְדָקָה לְעֵנִי,
הוּא עוֹשֶׂה לְמַעַלָּה שֵׁם קָדוֹשׁ שְׁלֵם כְּרֵאוּי. כִּי
צְדָקָה זֶה עֵץ חַיִּים, וְצְדָקָה נֹתֵן לְצְדָק. וּבְשִׁנּוֹתֵן
לְצְדָק, אֵז מִתְחַבֵּר זֶה עִם זֶה, וְהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ נִמְצָא
שְׁלֵם.

מִי שֶׁעוֹשֶׂה זֶה הַתְּעוֹרָרוֹת (שְׁעוֹשֶׂה הַתְּעוֹרָרוֹת זוֹ)
שְׁלֵמָה, בְּנֵדָאֵי בְּאֵלוֹ עֲשֶׂה אֶת הַשֵּׁם
הַקָּדוֹשׁ בְּשִׁלְמוֹת. כְּמוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְמַטָּה, כִּף
מִתְעוֹרֵר לְמַעַלָּה. וְעַל זֶה כָּתוּב, (שם קו) אֲשֶׁרִי
שְׁמִרִי מִשְׁפָּט עֲשֶׂה צְדָקָה בְּכָל יְעַת. עֲשֶׂה
צְדָקָה - זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּבְיָכוֹל הוּא
עוֹשֶׂה אוֹתוֹ.

בֵּא רֵאָה, הָעֵנִי הִרִי נִתְבָּאֵר מִיְהוּ מְקוֹמוֹ. מָה
הַטַּעַם? כִּי הָעֵנִי אֵין לוֹ מִשְׁלוֹ כְּלוּם אֵלָּא מָה

שְׁנוֹתַי לֹא, וְהִלְכָנָה אִין לָהּ אֹר מִשְׁלָה אֶלָּא מָה
שֶׁהַשָּׁמַשׁ נוֹתֵן לָהּ.

בֹּא רֵאָה, לָמָּה עָנִי חָשׁוּב בְּמֵת? מָה הַטַּעַם? כִּי
אוֹתוֹ מְקוֹם גֹּרָם לוֹ, שְׁחֵרֵי בְּמְקוֹם הַמְּוֹת
הוּא מְצוּי, וְלִכֵּן נִקְרָא מֵת. אוֹתוֹ שָׁחַם עָלָיו הוּא
נוֹתֵן לוֹ צְדָקָה, עֵץ הַחַיִּים שׁוֹרָה עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(משלי י) וְצְדָקָה תַצִּיל מִמָּוֶת. וְכְמוֹ שֶׁעוֹשֶׂה אָדָם
לְמִטָּה, כִּדְּגָם הוּא עוֹשֶׂה לְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ. אֲשֶׁרֵי
חִלְקוֹ שֶׁל הַזִּוְכָה לַעֲשׂוֹת שֵׁם קְדוֹשׁ לְמַעַלָּה, מִשׁוּם
כִּדְּ הַצְדָקָה עוֹלָה עַל הַכֹּל.

וְהַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כִּשֶׁהַצְדָקָה לְשִׁמְהָ, שְׁחֵרֵי
מְעוֹרָר צְדָקָה לְצַדֵּק לְחַבְרָם כְּאֶחָד,
וְשִׁיחֵיהָ הַכֹּל שֵׁם קְדוֹשׁ כְּרֵאָוִי. שְׁחֵרֵי צַדֵּק לֹא
מִתְתַּקֵּן וְלֹא נִשְׁלָם אֶלָּא בְּצְדָקָה, שְׁכַתוֹב (ישעיה נד)
בְּצְדָקָה תִּבְוֹנָנִי. וְלִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר, וּמִשׁוּם כִּדְּ
וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְגו'.

וְנִתְתִּי שְׁלוֹם בְּאָרְצְךָ וְשָׁכַבְתָּם וְאִין מִחֲרִיד וְגו'.

רַבֵּי יוֹסֵי פְתַח, (תהלים ד) רָגַזוּ וְאֵל תִּחַטְּאוּ

וְגו'. רָגִזוּ וְיָאֵל תַּחֲטְאוּ, פָּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ, שְׁצַרִיךְ
 בֶּן אָדָם לְהַרְגִיז יֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר הָרַע, וְיִפֶּה. אֲבָל
 בְּשַׁעַה שְׁיִוְרַד הַלְיָלָה וּבֶן אָדָם שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ,
 בְּמָה מְמַנִּים עַל הַחֲקִים מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם,
 וְהוֹלְכִים וּמְשׁוּמְטִים, וּבְנֵי אָדָם צְרִיכִים לְהַחֲרִד
 מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְפַחַד מִמֶּנּוּ, בְּשִׁבְלֵי
 שְׁלֵא תִמְצֵא נִפְשׁוֹ בְּתוֹכְכֶם וַיִּנְצַל מֵהֶם, וַיִּצְטַרֵּךְ לוֹ
 לְבֶן אָדָם שְׁלֵא יוֹצִיא מִלָּה בְּפִיו מֵהֶם, בְּדֵי שְׁלֵא
 יַעֲזֹר אוֹתָם אֵלָיו וְלֹא יִמְצְאוּ עִמוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
 אָמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם עַל מִשְׁכַּבְּכֶם וְדַמּוּ סֵלָה. שְׁלֵא
 יוֹצִיא מֵהֶם דְּבוּר בְּפִיו.

בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעַה שְׁנִמְצְאִים יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים לְפָנֵי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מָה כָּתוּב? וְנִתְּתִי שְׁלוֹם
 בְּאָרְץ. זֶה לְמַעַלָּה. שָׂבֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהִתְחַבֵּר עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָן, וְשִׁכַּבְתֶּם וְאִין
 מִחֲרִיד. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם זֶה שְׁכַתִּי חָיָה רָעָה מִן
 הָאָרְץ. (דף קיד ע"א) זֶה חָיָה שֶׁל מִינ רַע לְמַטָּה. וּמַהִי?
 אֲגֵרַת בַּת מַחֲלַת, הִיא וְכָל סִיעָתָהּ. זֶה בְּלִילָה.

ביום, בני אדם שבאים מצדה, זהו שפתוב (ויקרא
 ב) וחרב לא תעבר בארצכם.

רבי אבא אמר, הרי פרשוה שאפלו חרב של
 שלום, כמו פרעה נכה. אבל וחרב לא
 תעבר, זו הסיעה שלה. והשפתי חיה רעה, שלא
 תשלט בארץ, ואפלו העברה בעלמא לא תעבר
 עליכם, ואפלו חרב של שאר העמים, ואפלו בן
 אדם מזין לא יעבר עליכם.

ואת זה דרש יאשיהו המלך, ופרשוה שהוא
 נתפס בחטאי ישראל, כמו שפתוב (איכה ד)
 רוח אפינו משיח ה' נלכד בשחיתותם וגו'. פאן
 יש להסתכל, שהרי שנינו, אם ראש העם הוא
 טוב, כל העם נצולים בנללו. ואם ראש העם לא
 כשר, כל העם נתפסים בחטאו. והרי יאשיהו
 ראש כשר היה ומעשיו כשרים, למה נתפס
 בחטאי ישראל?

אלא על שלא האמין בירמיהו ולא יסר את
 ישראל, שחשב שכלם צדיקים כמותו.

וַיִּרְמֶיָה הָיָה אֹמֵר לוֹ, וְלֹא הָאֱמִין בּוֹ, וְלָכֵן
נִתְּפַס בַּחֲטָאֵיהֶם. וְעוֹד, שְׁהִלְבָּנָה הַנְּמִיכָה אֶת
אוֹרָה, וְרָצָתָה לְהַסְתֵּם.

וְנִתְּתִי מִשְׁפְּנֵי בְּתוֹכְכֶם וְגו'. וְנִתְּתִי מִשְׁפְּנֵי - זו
הַשְּׂכִינָה. מִשְׁפְּנֵי - מִשְׁפּוֹנֵי, שְׁהִתְמַשְׁכְּנָה
בַּחֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל. וְנִתְּתִי מִשְׁפְּנֵי, מִשְׁפּוֹנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
מִשְׁפּוֹנֵי לָכֵן אָדָם שֶׁהָיָה אוֹהֵב אֶחָד אַחֵר, אָמַר לוֹ:
וְנֵדָאֵי בְּאַהֲבָה עֲלִיזוֹנָה שְׂיֵישׁ לִי אֵלֶיךָ אֲנִי רוֹצֵה לְדוֹר
עֲמֻךָ. אָמַר, אֵיךְ אֲדַע שֶׁתְּדוֹר אֲצִלִּי? לָקַח כָּל
חֲמֻדַּת בֵּיתוֹ וְהֵבִיא אֵלָיו. אָמַר, הִנֵּה הַמִּשְׁכָּן
אֲצִלְּךָ שְׂלֵא אֲפִרְד מִמֶּךָ לְעוֹלָמִים.

כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְדוֹר עִם יִשְׂרָאֵל, מָה
עָשָׂה? לָקַח אֶת חֲמֻדָּתוֹ וְהוֹרִיד לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל.
אָמַר לָהֶם: יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה מִשְׁפּוֹנֵי אֲצִלְּכֶם כִּדֵּי שְׂלֵא
אֲפִרְד מִכֶּם לְעוֹלָמִים. וְאֵף אֵף גַּב שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא הִתְרַחַק מֵאַתָּנוּ, אֶת הַמִּשְׁכָּן הַשְּׂאִיר בְּיַדֵּינוּ,
וְאֲנִי שׁוֹמְרִים אֶת אוֹתָהּ חֲמֻדָּתוֹ. מִי שֶׁיִּרְצֶה אֶת
מִשְׁפּוֹנֵנוּ, יָבֵא לְדוֹר אֲצִלָּנוּ. לָכֵן וְנִתְּתִי מִשְׁפְּנֵי

בְּתוֹכְכֶם, מִשְׁכּוֹן אֶתֶן בְּיַדְכֶם בְּדֵי שְׂאֵדוֹר עִמָּכֶם.
וְאִם עַל גַּב שִׂישְׁרָאֵל כָּעֵת בְּגִלוֹת, מִשְׁכּוֹנוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲצִלָּם, וְלֹא עָזְבוּ אוֹתוֹ
לְעוֹלָמִים.

וְלֹא תִגְעַל נַפְשֵׁי אֶתְכֶם. לְאָדָם שְׂאוּהֵב אֶת חֲבֵרוֹ
וְרוֹצֵה לְדוֹר עִמוֹ, מָה עֹשֶׂה? לָקַח מִטָּתוֹ
וְהִבִּיאה לְבֵיתוֹ. אָמַר, זֶה מִטָּתִי בְּבֵיתְךָ בְּדֵי שֶׁלֹּא
אֶתְרַחֵק מִמֶּךָ, מִמִּטָּתְךָ וּמִכְלִיֶּךָ. כִּךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אָמַר, וְנָתַתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשֵׁי
אֶתְכֶם. הִנֵּה מִטָּתִי בְּבֵיתְכֶם. בֵּינוֹן שְׂמִטָּתִי עִמָּכֶם,
תִּדְעוּ שֶׁלֹּא אֶפְרָד מִכֶּם, וְלָכֵן וְלֹא תִגְעַל נַפְשֵׁי
אֶתְכֶם.

וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים. בֵּינוֹן
שְׂמִשְׁכְּנִי אֲצִלְכֶם, בְּנֻדְאֵי תִדְעוּ
שְׂאֵנִי הוֹלֵךְ עִמָּכֶם, כְּמוֹ שְׂנֵאָמַר (דברים כג) כִּי ה'
אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקִרְבְּךָ מִחֲנֹךְ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת אִיבֶיךָ
לְפָנֶיךָ וְתִיחַ מִחֲנִיֶּךָ קְדוֹשׁ.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ מְצוּיִים לִילָה אֶחָד
בְּכֶפֶר קְרוֹב לַיָּם טְבַרְיָה, קָמוּ בַּחֲצוֹת
הַלַּיְלָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי יְהוּדָה, נֹאמַר בְּדַבְרֵי
תּוֹרָה, שְׂאֵף עַל גַּב שְׂאֵנוּ בְּמָקוֹם זֶה, לֹא צְרִיכִים
לְהַפְרֵד מֵעֵץ הַחַיִּים.

פָּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (שמות לג) וּמִשָּׁה יִקַּח אֶת
הָאֶהָל וְנָטָה לוֹ מַחוּץ לַמַּחֲנֶה וְגו'. וּמִשָּׁה
יִקַּח אֶת הָאֶהָל לָמָּה? אֵלֶּא אָמַר מִשָּׁה, הוֹאִיל
וַיִּשְׂרְאֵל מִשְׁקָרִים בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַחֲלִיפוּ אֶת
בְּבוֹדוֹ, הָרִי מִשְׁכּוֹנוֹ יִהְיֶה בְּיַד שָׁל נְאֻמָּן, עַד
שְׁנֵרְאָה אֵצֶל מִי יִשְׂאֵר.

אָמַר לוֹ לִיהוֹשֻׁעַ, אַתָּה תִּהְיֶה הַנְּאֻמָּן בֵּין הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וּבֵין יִשְׂרָאֵל, וַיִּשְׂאֵר הַמִּשְׁכּוֹן
בְּיַדֵּךְ בְּנְאֻמָּנוֹת, וְנִרְאָה ^(דף קיד ע"ב) אֵצֶל מִי יִשְׂאֵר. מַה
כְּתוּב? וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה וּמִשְׁרַתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן
נָעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֶהָל. מָה הַטַּעַם לִיהוֹשֻׁעַ?
מִשּׁוֹם שֶׁהוּא כְּלַבָּנָה לְנָבִי הַשְּׁמַשׁ, וְהוּא רְאוּי

לְשֹׁמֵר אֶת הַמְּשֻׁכּוֹן, וְעַל זֶה לֹא יִמְיֵשׁ מִתּוֹךְ
הָאֵהָל.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה: מִשָּׁה, לֹא
רְאוּי כָּהֵן, שְׁחֵרֵי מְשֻׁכּוֹנֵי נְתַתִּי בְיַדֵיהֶם. אַף
עַל פִּי שֵׁיהֶם חָטְאוּ אֵלַי, הַמְּשֻׁכּוֹן יִהְיֶה אֲנִי
שְׁלֵא יִפְרְדוּ מִמֶּנּוּ (שְׁלֵא יִפְרַד מֵהֶם). הַתְּרַצָּה שְׁאֶפְרַד
מִיִּשְׂרָאֵל, וְלֹא אָשׁוּב אֵלֵיהֶם לְעוֹלָמִים?! אֵלֹהִים
הָיִשׁב אֶת מְשֻׁכּוֹנֵי אֵלֵיהֶם, וּבִגְלָלוֹ לֹא אֶעְזֹב אוֹתָם
בְּכָל מְקוֹם.

אַף עַל גַּב שִׁיִּשְׂרָאֵל חָטְאוּ לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
אֶת הַמְּשֻׁכּוֹן הָיָה שָׁלוֹם הֵם לֹא עֲזָבוּ,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא לִזְקַח אוֹתוֹ מִבְּיַנְיָהֶם.
וְעַל זֶה, בְּכָל מְקוֹם שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל, שְׁכִינָה
עִמָּהֶם. וְעַל זֶה כָּתוּב וְנַתַּתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם,
וַהֲרִי פְרִשׁוּתָהּ.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) דוֹמָה דוֹרֵי
לְצַבִּי אוֹ לְעַפְרָה הָאֵילִים הִנֵּה זֶה וְגו'.

אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁכָנוּ שְׁמִשְׁכּוֹן זֶה יִהְיֶה אֲנִי

מהמלך העליון. שאף על גב שהם בגלות, הקדוש
 ברוך הוא בא בכל ראש חדש ושבתות וזמנים
 להשגיח עליהם, ולהסתכל באותו משכון שיש לו
 אצלם, שהוא חמדתו.

למלך שסרחה הנבירה, והוציאה מהיכלו. מה
 עשתה? לקחה את הבן שלו, חמדת
 המלך, אהובו. ומשום שדעת המלך עליה,
 השאירו בידיה. בשעה שעולה רצון המלך על
 הנבירה ועל בנו, הנה עולה לעליות ויורד
 מדרגות, ועולה על הכתלים, להסתכל ולהשגיח
 בין נקבי הכתל עליהם. כיון שרואה אותם, הוא
 מתחיל לבכות מאחורי חרפי הכתל, ואחר כך
 הולך לו.

כך ישראל, אף על גב שיצאו מהיכל המלך,
 אותו המשכון הם לא עזבו, ומשום שרצון
 המלך עליהם, השאיר אותו עמם. בשעה שעולה
 רצון המלך הקדוש על הנבירה ועל ישראל, הוא
 עולה עליות (מקמץ על הנבעות), יורד מדרגות, ועולה

עַל הַכֹּתָלִים, לְהִסְתַּכֵּל וּלְהִשְׁגִּיחַ בֵּין חֲרָבֵי הַכֹּתֵל
עֲלֵיהֶם. כִּיּוֹן שָׂרוּאָה אֹתָם, מִתְחִיל לְכַבּוֹת. זֶהוּ
שְׂפָתוֹב דּוֹמָה דוֹרֵי לְצַבֵּי אוֹ לְעַפְרֵי הָאֲיָלִים, לְדַלֵּג
מִכֹּתֵל לְעֲלִיָּה, וּמֵעֲלִיָּה לְכֹתֵל.

הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתָלָנוּ, בְּבֵיתִי כְּנִסְיוֹת וּבְבֵיתִי
מְדַרְשׁוֹת. מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלָנוֹת, (שְׁבֻנְדָאֵי בֵית הַכְּנִסָּת
צְרִיף מְלֻוֹנֹת). מִצִּיץ מִן הַחֲרָבִים, לְהִסְתַּכֵּל וּלְהִשְׁגִּיחַ
עֲלֵיהֶם. וְלִכֵּן יִשְׂרָאֵל צָרִיכִים לְשִׁמְחַ בְּאוֹתוֹ יוֹם,
שֶׁהֵם יוֹדְעִים זֶה וְאוֹמְרִים, (תְּהִלִּים קִיח) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה
ה' נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ.

וְאִם בְּחֻקְתִּי תִמְאָסוּ וְגו'. רַבֵּי יוֹסֵי פֶתַח, (מִשְׁלֵי ג)
מוֹסֵר ה' בְּנֵי אֵל תִּמְאָס וְאֵל תִּקְיָן
בְּתוֹכָתוֹ. כַּמָּה חֲכִיבִים יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהוֹכִיחַ
אוֹתָם וּלְהִנְהִיגָם בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ אֵב שְׂאוּהֵב אֶת
בְּנוֹ, וּמִתּוֹךְ אֲהַבְתּוּ אֵלָיו יֵשׁ בִּידוֹ שְׂרָבִיט תָּמִיד
לְהִנְהִיגוֹ בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל, שְׂלֵא יִסְטָה לְיָמִין וּלְשִׁמְאֵל.
זֶהוּ שְׂפָתוֹב (ש) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֵאָהֵב ה' יוֹכִיחַ וּכְאֵב

את בן ירצה. ומי שלא אוהב את הקדוש ברוך הוא, ושונא אותו, הוא מם־לק ממנו תוכחה, ומם־לק ממנו את השרביט.

פְּתוּב (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה' וְגו'. מתוך אהבתו יש בידו תמיד שרביט להנהיגו. ואת עשו שנאתי, משום כך סלקתי ממנו את השרביט, סלקתי ממנו תוכחה, כדי שלא איתן לו חלק בי. הוא רחוק נפשי, אבל אתם - אהבתי אתכם ודאי. ומשום כך, מוסר ה' בני אל תמאם ואל תקיץ בתוכחתו. מה זה ואל תקיץ? כמו מי שפורח מתוך קוצים, שאותם דפורים כמו קוצים אליו בעצמו.

בא ראה, בשעה שמתעורר צדק בדיניו, כמה צדדי רוחות מתעוררים מימין ומשמאל, כמה שרביטים יוצאים, מהם שרביטי אש, שרביטי גחלים, שרביטי שלהבת, כלם יוצאים ומתעוררים בעולם ומלקים בני אדם. תחתיהם ממנים אחרים, בעלי חפלה, ממנים של ארבעים

חָסֵר אַחַת. מְשׁוּטְטִים וַיּוֹרְדִים, מַלְקִים וְעוֹלָיִם
 וְנוֹטְלִים רְשׁוֹת, נִכְנָסִים ^(דף קטו ע"א) לְנִקְבַּת תְּהוֹם רַבָּה,
 מְצַבְעִים צוּרוֹת, וְאֵשׁ שְׂדוּלָקֶת מִתְחַבֶּרֶת עִמָּהֶם,
 יוֹצְאִים הַנְּחָלִים וּמְשׁוּטְטִים וַיּוֹרְדִים, וְנִמְצְאִים
 בְּנִיגַד בְּנֵי אָדָם. וְהִינוּ מֵה שְׂכַת־טוֹב, וַיִּסְפְּתֵי לַיִסְרָה
 אֶתְכֶם. אֵתֵן לְבַעְלֵי הַדִּין תּוֹסֶפֶת עַל הַדִּין שְׁלָהֶם.

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, (בראשית ח) לֹא אִסַּף לְקַלֵּל עוֹד אֶת
 הָאָדָמָה בְּעֵבוֹר הָאָדָם. מַה זֶה לֹא אִסַּף? לֹא
 אֵתֵן תּוֹסֶפֶת לְבַעְלֵי דִין לְהַשְׁמִיד אֶת הָעוֹלָם, אֶלָּא
 תּוֹסֶפֶת כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם יָכוֹל לְסַבֵּל. וְעַל זֶה וַיִּסְפְּתֵי,
 אֵתֵן תּוֹסֶפֶת וַדַּאי.

לְמַה תּוֹסֶפֶת? כִּדֵּי לַיִסָּר אֶתְכֶם שְׁבַע עַל
 חַטֹּאתֵיכֶם. שְׁבַע? וְהָרִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אִם גּוֹבֵה אֶת שְׁלוֹ, אִין הָעוֹלָם יָכוֹל לְסַבֵּל
 אֶפְלוֹ רִנֵּעַ אַחַד, זֶהוּ שְׂכַת־טוֹב (תהלים קל) אִם עֲוֹנוֹת
 תִּשְׁמַר יְהִי אֲדֹנָי מִי יַעֲמֵד, וְאִתָּה אִמְרַת שְׁבַע
 עַל חַטֹּאתֵיכֶם!?

אֵלֶּא מַה תִּלְמוּד לֹאמֵר שְׁבַע? אֵלֶּא הֲרִי שְׁבַע
בְּנִגְדְּכֶם, וּמִי הִיא? זוֹ שְׁמִטָּה, שְׁהִיא שְׁבַע,
שְׁנִקְרֵאת שְׁבַע, כְּמוֹ שְׁנֵאמֵר (דברים טז) מִקֵּץ שְׁבַע
שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה. וְעַל זֶה שְׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם,
וְנִקְרֵאת שְׁבַע, וְנִקְרֵאת בַּת שְׁבַע. מַה בֵּין זֶה לָזֶה?
אֵלֶּא שְׁבַע לְבִדָּה, לַעֲשׂוֹת שְׁמִטָּה וְלַעֲשׂוֹת דִּינִים,
לְהוֹצִיא חֲרוֹת, שְׁהַכֹּל בָּהּ. נִקְרֵאת בַּת שְׁבַע,
שְׁהַתְּחַבְּרָה עִם אַחֵר בְּאַחֵר, לְהַאִיר, לְשַׁלֵּט
בַּמְּלָכוֹת, לְהוֹדִיעַ הַמְּלָכוֹת בְּאַרְץ וּבְכָל, בַּת שְׁבַע
נִקְרֵאת. כְּתוּב, עַל בֶּן שֵׁם הָעִיר בָּאֵר שְׁבַע עַד
הַיּוֹם הַזֶּה. בָּאֵר שְׁבַע, בָּאֵרוֹ שֶׁל יַצְחָק הִיא, וְהַכֹּל
הוּא דְבַר אֶחָד.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם אִף אֲנִי שְׁבַע עַל
חַטֹּאתֵיכֶם. וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם, עַל יְדֵי מְמַנִּים
אַחֲרַיִם, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּתָהּ. אִף אֲנִי, הֲרִינִי מִתְּעוֹרֵר
בְּנִגְדְּכֶם, וְהֲרִי שְׁבַע לְהַתְּעוֹרֵר עֲלֵיכֶם.

בֵּא רֵאָה אֶת הָאֲהָבָה הָעֲלִיזָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְיִשְׂרָאֵל. לְמַלְךְ שְׁתִּיחָה לוֹ בֶּן יְחִידִי, וְתִיחָה

חוטא לפני המלך. יום אחד סרח לפני המלך,
אמר המלך: כל הימים הללו הלקיתי אותך ולא
קבלתי. מכאן ואילך ראה מה אעשה לך; אם
אגדש אותך מן הארץ ואוציא אותך מן המלכות,
אולי יקומו עליך בני השדה, או זאבי השדה, או
לסטים, ויעבירו אותך מן העולם. מה אעשה?
אלא אני ואתה נצא מן הארץ.

כך אף אני, אני ואתה נצא מן הארץ [אף אני ואתה
נלך בגלות ונצא יחד]. כך אמר הקדוש ברוך הוא:
ישראל, מה אעשה לכם? הרי
הלקיתי אתכם ולא הרפנתם אוניכם. הרי הבאתי
עליהם בעלי מנגנים, בעלי חבלה, לחלקות אתכם,
ולא שמעתם. אם אוציא אתכם מן הארץ
לבדכם, אני פוחד עליכם מפמה דבים, מפמה
ואבים שיקומו עליכם ויעבירו אתכם מן העולם.
אבל מה אעשה לכם? אלא אני ואתם נצא מן
הארץ ונלך לגלות.

וְהוּ שְׁכַתוּב וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם, לְלַכֵּת בְּנִלוֹת. וְאִם
תֹּאמְרוּ שְׂאֵעֶזֶב אֶתְכֶם - אֵף אֲנִי עִמָּכֶם. שְׂבַע
עַל חַטֹּאתֵיכֶם - זֹו שְׂבַע שְׁתַּתְנַרְשׁ עִמָּכֶם. וְלָמָּה?
עַל חַטֹּאתֵיכֶם. וְהוּ שְׁכַתוּב (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם
שִׁלַּחְתָּ אִמָּכֶם. אָמַר תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אַתֶּם
נִרְמַתֶּם שְׂאֵנִי וְאַתֶּם לֹא נְדוּר (בְּאֶרֶץ) בְּעוֹלָם (בְּנִרְשׁ
(מְהֶאֱרִין) מִהָעוֹלָם), תְּרִי תִגְבִּירָה יֵצְאָה מִהִיכָלָה עִמָּכֶם.
תְּרִי הַכֹּל נִחְרַב, תְּהִיכֹל שְׁלִי וְשִׁלְכֶם נִחְרַב. שְׁתְּרִי
לְמַלְךְ לֹא רָאוּי הִיכֹל אֵלָּא בְּשֵׁהוּא נִכְנָם עִם
תִּגְבִּירָה. וְשִׁמַּחַת הַמֶּלֶךְ אֵינָה נִמְצָאָת.

אֵלָּא בְּשֵׁהָ שְׁנִכְנָם לְהִיכֹל תִּגְבִּירָה, וְנִמְצָא בְּנָה
עָמָה בְּהִיכֹל, בְּלָם שְׁמִחִים בְּאֶחָד. עִכְשׁוּ
שְׂאִין נִמְצָאִים הַבֵּן עִם תִּגְבִּירָה, תְּרִי תְהִיכֹל תְּרַב
מִהַכֹּל. אֵלָּא אֲנִי מָה אֵעֲשֶׂה? אֵף אֲנִי עִמָּכֶם.
וְעִכְשׁוּ, אֵף עַל גַּב שִׁיִּשְׂרָאֵל הֵם בְּנִלוֹת, תְּקַדּוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא עִמָּהֶם וְלֹא עוֹזֵב אוֹתָם. שְׂבַאֲשֶׁר
יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַנִּלוֹת, תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵשׁוּב
עִמָּם, שְׁכַתוּב (דברים ל) וְשָׁב ה' אֶלְהֵיךָ, וְשָׁב ה'
אֶלְהֵיךָ וְרֵאִי, וְתְרִי נִתְבָּאֵר.

רַבִּי תִיַּא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ, נִפְגְּשׁוּ
 בְּאוֹתָהּ מְעַרְהָ בַשָּׂדֶה. אָמַר רַבִּי תִיַּא לְרַבִּי
 יוֹסִי, זֶה שְׂכֵתוֹב (שם כח) אֵלֶּה דְבָרֵי הַבְּרִית וְגו',
 מִלְּבַד הַבְּרִית. מַה זֶה דְבָרֵי הַבְּרִית? דְבָרֵי גְבוּרָה
 (הַאֲלֵה) הִנֵּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! אָמַר לוֹ, הֲרִי פְרָשׁוּתָה,
 חֲלָלוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה, וְחֲלָלוּ מִפִּי עֲצָמוֹ שֶׁל מַעֲשֵׂה,
 וְחֲרִי נִתְפָּאֵר.

בֵּא רֵאֵה, אֵלֶּה וְאֵלֶּה הָיוּ דְבָרֵי הַבְּרִית. (דף קטו ע"ב)
 שָׂאֵף עַל גַּב שְׁהַדְּבָרִים הָיוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה -
 דְבָרֵי בְרִית הָיוּ, שְׁחֲרִי טוֹב וְרַע תְּלוּיִים בּוֹ. הַטּוֹב
 שָׂבֵא מִצְדִּיק, וְהָרַע שָׂבֵא מִן הַדִּין. הַדִּין מִמְּקוֹם
 הַדִּין, וְחִינּוֹ צָדֵק. וְצְדִיק וְצָדֵק הֵם בְּרִית, וְנִקְרָאִים
 בְּרִית. וְלִבְנֵי מַלְאֲכֵי אֱלֹהֵי דְבָרֵי בְרִית הֵן, וְקִשְׁרָה
 הַבְּרִית כְּאֶחָד. וּמַשׁוּם כֵּן זְכוּר וְשָׂמֹר קִשְׁוֹרִים
 כְּאֶחָד. זְכוּר בַּיּוֹם, שָׂמֹר בַּלַּיְלָה. הֲרִי בְרִית כְּאֶחָד,
 וּמַשׁוּם כֵּן בְּרִית וְדַאי, דְבָרֵי הַבְּרִית הֵם. וְכָבֵל
 מְקוֹם הַבְּרִית הִיא בְּמְקוֹם הַזֶּה.

אמר רבי תיבא, ודאי כף זה, ומשום כף שבת,
שהיא זכור ושומר, נקראת ברית, שבתוב
(שמות לח) ושמו בני ישראל את השבת לעשות את
השבת לדרתם ברית עולם. והכל דבר אחד,
והמקום תהא נקרא ברית בכל מקום.

בא ראה, כתוב ונתתי שלום בארץ, הוא
יסוד, שהוא שלום הארץ, שלום הבית,
שלום העולם. ויסרתי אתכם אף אני שבע.
מה זה שבע? זה צדק. הרי ודאי הברית,
ומשום כף דברי הברית הם.

אמר רבי יוסי, כתוב ואף גם זאת בהיותם בארץ
איביהם וגו'. ואף גם זאת, ואף - כמו
שנאמר אף אני. גם - לרבות פגם ישראל
שנקראת זאת, שלא עזובת אותם לעולמים.
בהיותם בארץ איביהם - בהיותם הכל באחד. לא
מאסתים ולא געלתים - כרי שלא אתחפר עמם.
לחפר בריתי אתם - שאם לא אפדה אותם, הרי
בריתי מתחלקת. ומשום כף, לחפר בריתי אתם.

אמר רבי תיבא, אני שמעתי דבר חדש, שאמר
 רבי אלעזר, לא מאסתים ולא געלתים
 לבלותם, לא הפיתים ולא הרגתים לבלותם הנה
 צריך להיות! אלא לא מאסתים ולא געלתים - מי
 ששונא מישהו אחר, הוא מאוס פגגדו, ומגעיל
 פגעל לפניו. אבל כאן, לא מאסתים ולא געלתים.
 מה הטעם? משום שחביבות נפשי ביניהם,
 ובגללה כלם חביבים עבורי. והו שכתוב לבלותם.
 לבלותם כתוב, חסר וי"ו, בגללה לא מאסתים ולא
 געלתים, משום שהיא אהבת נפשי, אהבתי
 אצלה.

לאדם שאוהב אשה, והיתה נרה בשוק של
 בורסקים, אם היא לא היתה שם, לא
 היה נכנס לשם לעולמים. כיון שהיא שם, דומה
 בעיניו כמו שוק של רוכלים, שכל הריחות של
 עולמות טובים נמצאים שם.

אף כאן, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם,
 שהיא שוק של בורסקים, לא מאסתים ולא

גַּעְלָתִים, וְלָמָּה? לְכַלֶּתֶם. בְּשָׂבִיל כְּלָתֶם, שְׂאֵנִי
אוֹהֵב אוֹתָהּ, שֶׁהִיא אֲהוּבַת נַפְשִׁי, שֶׁשׁוֹרָה שָׁם,
וְדוֹמָה עָלַי כְּמוֹ כָּל הַרְיָחוֹת הַטּוֹבִים שֶׁל הָעוֹלָם
מִשּׁוֹם אוֹתָהּ הִכְלָה שְׂפָתוֹכֶם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵלֹו
לֹא בָּאנוּ לְכָאן אֵלָּא לְשִׁמְעַת אֶת זֶה - דִּי לִי.

פְּתַח וְאָמַר, (מלאכי א) בֵּן יְכִיד אָב וְעֶבֶד אֲדֹנָיו. בֵּן
יְכִיד אָב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ב) כִּיד אֶת
אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, וּפְרָשׁוּהָ, בְּמֵאֵכָל וּבְמִשְׁתֶּה וּבְכָל.
זֶה בְּחִיּוֹ שֶׁהִתְחַיַּב בּוֹ. אַחַר שְׁמִתָּה, אִם תֹּאמַר הֲרִי
הוּא פְּטוֹר מִמֶּנּוּ - לֹא כֵּן. שְׂאֵף עַל נַב שְׁמִתָּה,
הִתְחַיַּב בְּכַבּוּדוֹ יוֹתֵר, שְׂפָתוֹב כִּיד אֶת אֲבִיךָ.
שְׂאֵם אוֹתוֹ הַבֵּן הוֹלִיךְ בְּדֶרֶךְ עֲקֻשָּׁתָהּ, וְדַאי שֶׁהוּא
מְבַיֵּה אֶת אֲבִיו, וְדַאי שֶׁעוֹשֶׂה לוֹ קָלוֹן.

וְאִם אוֹתוֹ הַבֵּן הוֹלִיךְ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וּמִתְקַן אֶת
מַעֲשָׂיו, וְדַאי שֶׁזֶה מְכִיד אֶת אֲבִיו, מְכִיד
אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם אֵצֶל בְּנֵי אָדָם, מְכִיד אוֹתוֹ
בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם אֵצֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהַקְּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא הָם עָלָיו וּמוֹשִׁיב אוֹתוֹ בְּכִסֵּא כְבוֹדוֹ.
וַיֵּרֵא בֶן יְכִיָּד אָב.

כְּמוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂמַכְבֵּד אֶת אָבִיו בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְאוֹתוֹ הָעוֹלָם, עֲבָשׁוּ מִתְרַבֶּה כְבוֹדוֹ שֶׁל
רַבִּי שְׂמַעוֹן בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת - בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּבְאוֹתוֹ
הָעוֹלָם יוֹתֵר אֲשֶׁר בְּחַיָּו. שְׂוָבָה לְבָנִים קְדוֹשִׁים
וְלְגוֹעִים קְדוֹשִׁים. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שְׂוֹכִים לְבָנִים
קְדוֹשִׁים, לְגוֹעִים קְדוֹשִׁים. עֲלִיהֶם נִקְרָא, כָּל
רְאִיהֶם יְכִירוּם כִּי הֵם יֵרַע בִּרְךָ ה'. אָמֵן. בְּרוּךְ ה'
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלֵךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.